

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

שנה שישית
גיליון מספר 545

שלח
תשפ"ד

מזרחי

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.

לחצו כאן

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

מני קיסר וליאת הסקר

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
9:06	8:31	7:13	ירושלים
9:04	8:34	7:29	בני ברק
9:07	8:35	7:22	חיפה
9:03	8:34	7:29	אשדוד
9:05	8:32	7:12	בית שמש
9:05	8:32	7:30	קרית גת
9:08	8:34	7:25	נוף הגליל

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת שלח תשפ"ד

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון 'בהעלותך'

בנוגע שלום בית שתופס מקום רב בחיינו:

מאוד נהניתי מהמאמר. ידוע שעיקר עבודת האדם הוא תיקון המידות, וכבר נאמר: קשה לתקן מידה אחת יותר מלסיים ש"ס, ועיקר עבודת המידות היא בבית!

*

הלך אדם לרב והתלונן: "אין לי שלום בית". משיב לו הרב: "זה נורמלי. אצלנו בעיר לאף אחד אין שלום בית". תמה האישי: "מעניין, השכן שלי טוען שיש לו שלום בית". חיוך פשט על פני הרב. "אז מה הבעיה שלך? תגיד גם אתה שיש לך שלום בית"...

*

בשורת הקצר, הבאת שאלה של אישה לגבי בעלה שלא לומד. בתשובה כתבת, אומנם ברמיהו, שאם זה תנאי בנישואין, אז אפשר לפרק את החבילה. אני מתפלא מאוד. וכי שמעת רב שמעודד גט כי הבעל לא לומד? והאמת, שע"פ דין זה לא מוגבל לתנאי שלפני נישואין, אלא כלשון הכתוב 'והיה אם לא תמצא חן בעיניו מכל סיבה שהיא. ומכל מקום אין מורין כן בענין כ"כ רגיש, שעל זה נאמר: אפילו מזבח מוריד עליו דמעות.

הבהרה:

הגייעו עשרות תגובות בענין הזה. אכן מרוב קיצור, הדברים לא נכתבו כראוי. הנושא דורש ליטוש נוסף, ובעת"ה נייחד לכך מאמר נפרד.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: הבת שלנו מצטטת בהערכה מופלגת שיעורי הלכה ודרשות חיזוק מהמחנכת. אני מגלה אצלה טעויות רבות, גם בהלכות וגם במאמרי חז"ל שהיא מצטטת. כיצד עלינו לנהוג?

תשובה: דילמה לא פשוטה. הגמרא אומרת על שגיאות בלימוד שזה "מעוות לא יוכל לתקון". ומאידך, אי אפשר להרוס את האמון הבסיסי של הילדה.

ובגלל הדילמה הקשה, אין לי להציע פיתרון מושלם. ובכל זאת, כמה פתרונות חלקיים:

1. להסב את תשומת לב המורה בדרך כבוד, שחשוב שתעביר את השיעורים להגהה וביקורת.
2. במקרים מסויימים מותר להעביר את המידע להנהלה, ואת זה יש לבדוק עם רב שבקיא בהלכות לשון הרע.
3. תציין לעצמך את הטעויות, ובשנים הבאות, כאשר הילדה תגדל ותהיה מסוגלת להכיל את העובדה שמורה יכולה לטעות, תוכל לתקן את השגיאות אצלה.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

למה הבדידות קשה כל כך?

שעוזרים לו לשאת, יכול לסחוב משא פי שלושה, מאשר בלי עזרה. זה זקוק להסבר.

כאשר אדם נדרש לשאת על כתפו, נגיד, מארז במשקל שלושים ק"ג, למרחק של שלוש מאות מטרים. הוא מתחיל לחשבן לעצמו. 'ומה יקרה אם בדרך ארגיש חולשה, איפה אני יכול לפרוק את המשא? ואיך אצליח להטעין אותו בחזרה?'

ומפני החשש, באופן אוטומטי הוא מצמצם את המשקל ואת המרחק למינימום.

אך ברגע ששניים נושאים יחדיו, החישוב שונה. כל פעם שירגיש חולשה יעביר את כובד המשקל לשני. זה ניתן לבדיקה פשוטה. שניים נושאים יחד שולחן כבד. אין רגע אחד שבו שניהם מתחלקים 50/50. בכל רגע, יהיה מישהו שיחזיק משקל גדול יותר. המשקל יטייל ביניהם בהתאם ליכולת שלהם באותו רגע.

אמרו לשניכם שכל אחד מכם יסחוב ארגז אחד?

קחו טיפ חשוב: תעמיסו את הארגזים אחד על השני, ותקח אותם יחד. כן. יהיה לכם קל יותר.

*

בנפש זה אותו רעיון בדיוק.

כאשר אדם חווה חוויות קשות בעבודה / בבית הכנסת / בחברה, בדימוינו הוא מתחיל לראות את המדרון, וכיצד הוא מתרסק, ללא שמישהו יציל אותו. זה מכניס אותו לפחד קשה. לא ממוות פיזי, אלא מהתרסקות נפשית.

כשמישהו נמצא איתו, תקווה ממלאה את הלב. המחשבה שחולפת היא: 'או שיעזור לי או שיעזיב עזרה עבורי'.

אותם השניים, זקוקים באותה מידה אחד לשני. היום הוא חווה חוויה קשה, למחרת זה מתחלף. ועדיין המחשבה היא: 'כל אחד יהיה בשביל השני, בזמן שזה יזדקק'.

*

למעיישה:

פעמים רבות, הסיבה שאנשים נשארים בבדידות רגשית, היא בגלל המחשבה: 'אפשר לחשוב מה הוא יכול לעזור לי?'

אם ה'בוס' מזלזל בי, מה זה יעזור שאספר על כך לרעייתי? אם הפסדתי כסף, מה יש לי לספר לה? זה רק יכעיס אותה.

במקרים כאלו כדאי לפעול נגד ההיגיון. כי להיחנק עם המידע הזה בפנים, משרה הרגשה של בדידות. דווקא לשתף מישהו נוסף במידע, מאוד משרר. **פתאום יש הרגשה 'אני לא לבד'.**

יש כאלו שמיד יעירו שיש דרך אלטרנטיבית וגם עדיפה. 'אני נוהג לספר הכול לרבש"ע'.

אף אחד לא יתווכח איתם, שזה הדבר הנכון לעשות. אך בוא נזכור שהפסוק 'לא טוב היות האדם לבדו' נאמר כאשר אדם הראשון ישב בגן-עדן. ועדיין, גזירת שמים, שהאדם זקוק גם לחברה אנושית.

האם יוצא לך לפעמים להרגיש בבדידות, גם אם אתה חי בחברת אנשים?

נגיד, עברת יום קשה. ה'בוס' בעבודה זלזל בך מול כולם / ניסית את מזלך בהשקעה מסויימת ואיבדת את הכסף / השקעת זמן רב ביצירה כל שהיא, וזה נכשל.

ואז אתה מגיע הביתה. ופוגש את ה"עזר כנגדו", שנוצרה בדיוק למטרה הזאת. "כי לא טוב היות האדם לבדו". ומה שקורה הוא, שזה ממש לא עוזר לך לצאת מהבדידות. מסתובב בבית, מדבר, מפטפט, מספר סיפורים. ורק סיפור אחד לא סיפרת. את החוויה הקשה שעברת היום.

ולבסוף אתה הולך לישון, וממשיך 'לסחוב' את החוויה הקשה בעצמך. מכי?

כדי להיחלץ ממצבים של בדידות, חייבים קצת ללמוד עליה. מה זה רגש בבדידות בעצם? ולמה קשה כל כך לאנשים לחוות בדידות?

*

הנה חלפנו כעת על פני פרשת מרים שלקתה בצרעת, ושם נאמר "אל נא נהי כמת", ומכאן דרשו חז"ל שהמצורע חשוב כמת. והמפרשים מסבירים שזה לא בגלל החולי והפצעים, אלא בגלל שנגזר עליו "בדד ישב".

אז מה יש בבדידות שגוזרת על אנשים הרגשה בדומה למוות?

ניח מאחורי העיר מתפרשת חורשת עצים לא גדולה. אולי בקוטר חמישה ק"מ. וביום בהיר, כאשר נשבה רוח נעימה יצאת לטייל שם. בגפך. את הטלפון השארת בבית. ככה, במנוחה שלימה. לרגע לא חשבת להצטייד באוכל או שתיה, כי מדובר בסך הכול בטיול קצר.

ואז תוך כדי צעידה, נתקלו רגליך בענף עץ שבצבץ מן האדמה, ונפלת. אתה חש כאבים עזים ברגל, לא מסוגל לזוז. ואז גם מרגיש נוזל חם סמיך על רגלך.

אם זה קורה בעיר או - למצער - הטלפון עליך, אז מה הבעיה? תוך שלוש דקות מתנדבי 'הצלה' ישאו אותך על אלונקה בדרך להחלמה מהירה. אז כעת זה קרה מחוץ לעיר. ואתה לבד. לא יכול להזעיק עזרה. אתה מניח שתוך מספר שעות יתחילו לחפש אחריך, ואולי מישהו יעלה בדעתו לחפש אותך גם בחורשה. אך מיד אתה מתחיל לחשבן את כמות הזמן שתצטרך לבלות כאן, ללא אוכל וללא שתיה. ובלי שתצצה, עולה איום המוות.

ומה קורה אם לא נכשלת בשום ענף? לכאורה הכול בסדר. אך לא! החשש הוא שמא אפול ואז... ואז...

זו הבדידות. הרגש הזה שאני נמצא בעצם לבד ללא היכולת להיעזר באף אחד.

לעומת זה, מה קורה כאשר שניים צועדים יחדיו? החשש הזה נעלם. "כי אם יפלו, האחד יקים את חברו" - אומר שלמה המלך בקהלת.

*

כבר כתבנו כמה פעמים, שמהעניינים הפיזיים, אני יכולים ללמוד הרבה על הנפש.

רש"י בפרשה, מביא מחז"ל את האימרה הידועה: **אדם**

תורה שיבת

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

י"ל לזיכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג
לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הרה"ח ר' אריה (לייבל) בהרה"ח ר' יונה רובין ז"ל

פרשת שלח | סיון תשפ"ד | גיליון כ"ה

שבת של תורה לשולחן השבת פנינה שבועית

איך מוסרים אינפורמציה

רבים מהמפרשים עומדים על השאלה הנשאלת בפרשת השבוע: כשנתבונן בפסוקים נראה שהמרגלים לכאורה לא אמרו שום דבר שקר. משה רבנו שלח אותם במטרה למסור מידע על הארץ, והם חזרו וסיפרו דברים כהווייתם כפי מה שראו, הם פתחו ואמרו (יג, כז) וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה, ואחר כך הוסיפו ואמרו אָפֶס כִּי עַז הָעָם הַיֵּשֵׁב בָּאָרֶץ וְהָעָרִים בְּצָרוֹת גְּדֹלֹת מְאֹד וגו'. ואם כן למה נענשו המרגלים?

ביאור נפלא ומתוק מביא הג"ר אברהם סג"ל עטינגר זצ"ל בספרו דעת זקנים:

כששואלים לאדם אינפורמציה על בחור לצורך שידוך, ניצבות בפניו שתי אפשרויות כיצד למסור את המידע. אם הוא רוצה שהשידוך ייצא לפועל, הוא יפתח תחילה בחסרונות של הבחור, ואחר כך יוסיף ויאמר "אמנם יש לו חסרונות מסוימים אלו, אבל יש בו הרבה מעלות טובות..." וכך הוא מתחיל למנות את כל המעלות של הבחור, ומשאיר טעם טוב וסיומת של דברי שבת. לעומת זאת, אם בדעתו שהשידוך לא יצא לפועל, הוא יפתח בסיפור מעלות הבחור, ואחר כך יוסיף ויאמר "אמנם יש בו מעלות אלו, אבל יש בו הרבה חסרונות" וכך הוא משאיר רושם שלילי על הבחור.

כך היה אצל המרגלים. את אותו מידע שהם מסרו, היו יכולים לספר בצורה הפוכה, להקדים ולומר כי עז העם והערים בצורות, ואחר כך יוסיפו ויאמרו, אבל הארץ היא טובה מאד וזבת חלב ודבש. אך הם בחרו למסור את המידע בצורה הפוכה, תחילה את המעלות של הארץ, וסיימו עם החסרונות. אות היא שכוונתם להשאיר רושם שלילי ולהוציא את דיבת הארץ רעה, ועל כך נענשו!

חיים של תורה מעלת חשיבות לימוד חומש ורש"י

שמחה וסיפוק

"בחורים בישיבה שואפים תמיד להגיע לשמחה, ובדרך כלל הסיבה לעצבות בגלל שאדם אינו נמצא במקומו. העצה הפשוטה והסגולה הבדוקה להרחקת העצבות והרגשת השמחה, היא לעבור היטב בהבנה על החומש ורש"י של אותו יום, וזה בוודאי יביא לו שמחה ושביעות רצון".

(כ"ק מרן הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א, לקט אמרים)

שערי תורה מבט מסכם ומביא לפרשת השבוע

מה בפרשה:

תחילת פרשת שלח וחלק ניכר ממנה עוסקים במרגלים ששלח משה לבדוק את טיב הארץ, ואת העונש שנענשו ישראל לאחר שהמרגלים הוציאו דיבת הארץ. בהמשך הפרשה נלמד את מצות הקרבת מנחת נסכים יחד עם הקרבנות וכן את דיני הקרבנות שיש להקריב ככפרה על עוון עבודה-זרה בשוגג. בנוסף מופיעה בפרשתנו מצות הפרשת חלה מהעיסה. לקראת סיום הפרשה נמצא את פרשת המקושש ועונשו, ובחתימת הפרשה: מצות ציצית

המרגלים ועונשם • המעפילים • נסכים • עבודה זרה בשוגג • המקושש • ציצית

ומן התורה אין שיעור להפרשה רק מדרבנן.

ז. עבודה זרה בשוגג

בפרשה נלמד את הקרבנות שיש להקריב כשאישי יחיד או כל העדה חטאו בשוגג בעבודה זרה, ואת דין העובד עבודה זרה במזיד או מגדף את ה'.

ח. המקושש

המקושש שחילל שבת במזיד במדבר נענש במיתת סקילה.

ח. ציצית

על בגד בן ארבע כנפות יש לעשות ציצית ועליו פתיל תכלת, ובראייתו נזכרים מכל המצוות.

מבט על פרשת קרח הבעל"ש:

נושאי הפרשה: מחלוקת קרח ועדתו • בליעתם באדמה • שריפת מקריבי הקטורת • פריחת מטה אהרן • שמירת המקדש • מתנות כהונה

מה בפרשה: פרשת קרח עוסקת במרד של קרח ועדתו במשה ואהרן, שהסתיים בבליעתם באדמה ובשריפה באש. לאחר מכן, מצופה המזבח במחנות המתים ובמטרה למנוע ערעור על מעמדו של אהרן פורחים שקדים על מקלו. מגיפה פורצת בעם המתלונן, והיא נעצרת כשאהרן רץ עם קטורת. בהמשך, הכהנים והלוויים מצווים לשמור על המקדש, ובסיום הפרשה - רשימת המתנות הניתנות להם.

א. המרגלים

משה קיבל רשות מאת ה' ושלח 12 מרגלים, לבדוק את טיב הארץ. המרגלים כרתו שם פירות גדולים, וכשחזרו לאחר 40 יום דיברו סרה על הארץ: שאנשיה גיבורים ואין אפשרות לנצחם. לעומתם, כלב ויהושע דיברו על הארץ רק טוב וסתרו דבריהם.

ב. תפילת משה

לאחר שביקש ה' לבלות את כל העם התפלל משה וביקש לסלוח לעם ולבטל את גזירת הכיליון שנגזרה עליהם, וה' קיבל את תפילתו.

ג. העונש על חטא המרגלים

עם זאת, נגזר על ישראל להישאר במדבר 40 שנה, וכל מי שהיו עתה בני עשרים ומעלה ימותו בהגיעם לגיל השישים. המרגלים מתו על ידי תולעים שהגילו על לשונם שהשתרבו עד הטבור.

ד. המעפילים

כשהמעפילים עלו שלא ברצון ה' על ההר במטרה להיכנס לארץ, הכו אותם העמלקים והכנענים.

ה. מנחת נסכים

המקריב קרבן עולה צריך להביא גם מנחת נסכים, סולת, שמן ויין, ביחד עם קרבן עולה.

ו. הפרשת חלה

הלש עיסה בשיעור עומר צריך להפריש חלה,

ברכת התורה

בשם רבבות אלפי לומדי ונבחני תורה שבכתב משגרים אנו ברכת מזלך טוב מעומקא דליבאי, קדם ידידנו הנכבד והדגול, איש החסד וכביר המעט, תורה וגדולה מאוחדים על שולחנו, רחים ומוקיר רבנו ותלמידהון ואיהו נופיא צורבא מדרבנן, ה"ה

הרה"צ ר' עזריאל פיוס שליט"א

מראשי המפעל העולמי תורה שבכתב

לרגל שמחת נישואי בנו החתן המו"מ בתו"ש, ה"ה

הרב משה דוב שליט"א - מבחירי ישיבת 'תורה בתפארתה'

עב"ג במזל טוב וסימן טוב ובשעה טובה ומוצלחת

יהא רעוא קדם נותן התורה ברוך הוא, כי יזכר לבנות בניו עדי עד מושתת על אדני התורה והיראה, לנחת רוח ההורים והסבים ולתפארת המשפחות המעטרות, ויזכו לכל הברכות האמורות בספר תורת משה, אכ"ר.

משוניין להשתתף

בהפצת התורה וזיכוי הרבים?

לקבלת הגליונות כל שבוע במשלוח עד הבית חינם - להפצה באזור מגוריהם

ניתן לפנות באמצעות קו 'קול התורה' 02-500-20-18 (מענה אנושי או השארת הודעה) בעמדות 'נדרים' או באמצעות דוא"ר 7 gts025002018@gmail.com

כמו"כ, כל המעוניין לנדב את הוצאות ההפצה באזור מגוריו או במוקד הפצה אחד, נא לפנות להנ"ל או באמצעות 'נדרים'

בדרך התורה

הפרשה ולקחה מאוצרם של גדולי הדורות

השיעור חיכו כמה אנשים שביקשו להתייעץ ולהתברך מהרב, אך הוא התנצל שכעת הוא לא יכול מפני שתש כוחו ובירך אותם קצרות. המשמש של הרב ראה באכזבת האנשים ופנה אליו: "אולי כבוד הרב יתן לי את הכוח לברך, ואני אברך במקומו?" השיב לו חכם בן ציון: אם אתה חפץ לברך אותם אתה לא זקוק לכוחות מיוחדים, פשוט תאהב כל אחד מהם מכל הלב - כמו שאני אוהב - ואז תוכל לברך.

היצר הרע של ארץ-ישראל

וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ בְּאָזְנוֹ אֵל הָאָרֶץ (במדבר יג, כז)

בשנת ה'תקל"ז עלה הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק זי"ע בראש עליית חסידים, עליה נמנו מבני ההיכלא קדישא של תלמידי הבעש"ט, לארץ הקודש. כעבור תקופה מעלייתם והתיישבותם בארץ הגליל, באו מקצת מהתלמידים להתאונן. הן השקענו מאמצים כה מרובים כדי שבעלותנו לחון את עפר הארץ הטובה נוכל להשאיר את היצר הרע הרחק מאחורינו, בגולה, והנה להוותנו התברר שאף בארץ האבות אורב לו היצר לשטנו כמימים ימימה.

השיב להם הרה"ק רבי מנדל אספר לכם את קורותי עם היצר: כשעמדתי לעלות על כבש הספינה אמרתי ליצר הרע, "על הספינה הזאת יש מקום רק לאחד מאיתנו, או שאתה נשאר כאן בנמל, או שאתה נוסע לארץ ישראל ואני אשאר כאן". היצר הסכים, אני עליתי לספינה ונסעתי והוא נשאר בארץ שעזבנו.

כל הדרך שמחתי שאוכל מעתה לעבוד את בוראי בקדושה וטהרה, בלא שהיצר יפריע את דרכי, אך משרק קרבנו לחוף ובטרם עוד הצגתי עליה את רגלי, כבר חזיתי לו לשטן עומד ומרקד שם לפניי.

"רמאי" צעקתי עליו "הרי התנינו תנאי, איך העזת להפירי?!". אך היצר לא נבהל ובבת שחוק ענה שהוא לא התנה שום תנאי, זה שהתנה עמי היה רק שליחו בחוף לארץ ואילו הוא הארצישראלי, הוא היצר הרע האמיתי.

הסביר הרה"ק מוויטעבסק לתלמידיו: מי שזוכה לעלות לארץ הקודש זוכה גם להתעלות למדרגות רמות ונשגבות, לכן כל הגדול מחברו יצרו גדול הימנו והיצר עצמו הוא העומד כאן לצרינו.

תור לתחיית המתים

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה הַהוֹשֵׁעַ בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ (במדבר יג, טו)

כמו תמיד השתרך לו תור ארוך של אנשים בואכה רחוב רשב"ם 23, המונים צובאים על הבית ומייחלים להתברך ממרן שר התורה הגאון הגדול רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל. באותו יום נכח בין הממתנים אף ראש ישיבת טשעבין, הגאון הגדול רבי אברהם גניחובסקי זצוק"ל. שניסה בענוותנותו להטמן כאחרון הפשוטים, בין שאר האנשים המחכים.

לפתע הבחין אחד הגבאים בראש הישיבה, הוא מיהר להודיע על כך לרבי חיים שהורה להקדים מיד את הרב גניחובסקי בתור ולהכניס אותו ללא שהיות. אבל רבי אברהם מיאן, והשיב לגבאי שאין לו כל בעיה להמשיך לחכות בתור כמו כולם.

רבי חיים ששמע על המתרחש הגיב על כך מיד בפנינה נפלאה:

על הפסוק 'ויקרא משה להושיע בן נון יהושע', מפרש התרגום וינתן, שכאשר ראה משה את ענוותנותו של הושיע קרא שמו יהושע. ולכאורה אינו מובן, מה הקשר בין ענוותנותו של יהושע להוספת האות 'י' על שמו?

אלא פירש רבי חיים, כתוב בספרים שבתחיית המתים יקומו האנשים לפי סדר האל"ף-ה"ת, תחילה יקומו המתים ששםם מתחיל באות א', ואחר כך אלו ששםם מתחיל באות ב' וכו'. אם כן, כשמושה שינה את שמו של הושיע והוסיף לו את האות 'י', לכאורה גרם לו הפסד, כי מעתה הוא יקום לתחיית המתים חמש אותיות מאוחר יותר בתור. אלא בהכרח לומר, שמי שהוא עניו, כלל אינו חלק מהתור ויקום תיכף ומיד לפני כולם, ולכן היה אפשר להוסיף לו את האות 'י'...

הנה לברך

וַיִּקְרָא מֹשֶׁה הַהוֹשֵׁעַ בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ (במדבר יא, כג) התפלל עליו ק-ה יושעך (רש"י)

פעם אחת סיים מרן בעל האור-לציון חכם רבי בן ציון אבא שאול זצוק"ל למסור את שיעורו בפני תלמידיו, שיעור ארוך שנאמר בריתא דאורייתא ודרש מהרב מאמץ רב, עד שאפסו כוחותיו וכח דיברו כמעט אול. מחוץ למקום

עשרון

'עשרון' פירושו מידה שיש בה עשירית של מידת האיפה. במנחת הנוסכים יש להביא סולת בשיעור עשרון אחד לכבש, או שני עשרונים לאיל, ושלושה עשרונים לפז. גם שיעור הבצק המחויב בהפרשת חלה, הוא שיעור של 'עשרון' אחד. בשיעור זה היה גם כל אדם לוקט לעצמו במדבר 'מן' לצורך אכילתו.

כמין גא"ם

הביטוי 'כמין גא"ם' מוזכר פעמים רבות בתנ"ך, והכוונה להמחיש על דבר מסוים שהוא עשוי שני קווים מחוברים, בדומה לאות היוונית 'גא"ם', הדומה לאות ר שלנו. רש"י מוזכר זאת בפרשת השבוע בהקשר לכך שהמרגלים הלכו בארץ כמין גא"ם. וכן מוזכר מושג זה בהלכות עירובין ועוד הלכות, כביטוי המחשה לצורת שתי דפנות מחוברות.

הנפילים

בפרשת בראשית וכן בפרשת שלה מוזכרים הנפילים, הם היו אנשים ענקיים, גבוהים בקומה וגיבורי כח, צאצאי המלאכים שהופלו משמים בימי דוד אנוש כאשר הם קטרוגו על בני האדם. הנפילים נקראים גם בשם 'בני ענק', או 'ילידי הענק'.

מנחת נוסכים

בפרשת השבוע אנו למדים על המצווה להקריב מנחת סולת בלולה בשמן, וכן יין, ביחד עם קרבנות עולה של בהמה, או עם קרבנות שלמים, וכן ביחד עם קרבן חטאת ואשם של מצורע. (שאר קרבנות אינם טעונים "מנחת נוסכים"). מנחה זו נקראת "מנחת נוסכים", לפי שמביאים עם המנחה "יין לנסך". שיעור הסולת והמנחה, וכן שיעור היין, מפורש בתורה לכל בהמה.

מעפילים

לאחר חטא המרגלים מסר משה לבני ישראל את העונש שנגזר עליהם להיטלטל במדבר ארבעים שנה, למחרת היום היו אנשים שעלו בחווקה (מעפילים - מלשון חווק) אל ראש ההר בדרך העולה לארץ ישראל, במטרה לתקן את החטא שאמרו טוב לנו לשוב מצרימה. גם לאחר שמשו רבנו התרה בהם שהדבר הוא נגד רצון ה' המשיחו הללו בדרכם, עד שהעמלקי והכנעני הכו בהם ודרפו אותם.

בלגם

במשך 12 החודשים הראשונים ללידת הכבש, עדיין שמו 'כבש', ובעת הקרבתו לעולה יש להביא מנחת נוסכים בשיעור עשרון ורביעית שמן ורביעית יין. לאחר שנשלמו לו 13 חודשים שלמים נקרא שמו 'איל', ושיעור המנחה שלו הוא שני עשרונים, ושלישית ההון שמן ושלישית ההון יין. אולם במשך החודש השלש-עשרה לחייו, יצא מתורת כבש ועדיין לא בא לכלל איל, ונקרא שמו 'פלגס', ושיעור נוסכיו דומה לאיל.

חכמת התורה

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

שֶׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים וְתֵרוּ (יג, ב)

מרן הגאון הגדול רבי חיים מבריסק זצוק"ל שיגר פעם שליחים לאסוף כספים לישיבתו. משחזרו המשולחים הגישו את חשבונות הוצאות הדרך, עד שלא נשאר לישיבה מאומה מכל הכספים שאספו.

העיר רבי חיים בחיך מר: כששלח משה את המרגלים, היה צריך כמובן לתת להם כסף להוצאות הדרך ולצורכי הריגול. על כך נאמר 'שלח לך אנשים ויתורו', אלא תקרי 'יתורו', אלא 'ויתורו', שלכל הפחות יתורו משהו ולא יבזבו את כל הכסף...

נִתְּנָה רֹאשׁ וּנְשׁוּבָה מִצְרִימָה (יד, ד)

שאל האדמו"ר הרה"ק בעל אמרי אמת מגור זי"ע: המרגלים שחיפשו להוציא דיבת הארץ רעה, מדוע לא סיפרו גם על החום והשרב המעיק השורר בארץ

בימות הקיץ? אלא, ענה הרבי בדרך צחות, הרי הם טענו ואמרו 'נתנה ראש ונשובה מצרימה', והלא במצרים חם הרבה יותר...

וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית (במדבר טו, לח)

כשנסע פעם הגאון הגדול רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל באוטובוס, התיישבה על ידו אשה, חשב רבי אברהם כיצד להעיר לה על כך בלי שתבטייש, ואמר לה בנועם: אני מבקש סליחה, אבל אני חייב ליידע אותך שיש לי 'כרוספדין'... היא היתה בטוחה שזו איזו מחלה מדבקת, ומיד אמרה תודה וברחה על נפשה, רק זה חסר לה להידבק בכרוספדין... לאחר מכן הסביר רבי אברהם לאברך אחד: התכוונתי לומר שאני לבוש ציצית, ובתרגום אונקלוס מתרגם את המילה ציצית - כרוספדין...

טויה לשמה

בפרשת השבוע, פרשת שלח, אנו לומדים על מצות ציצית כמו שנאמר (במדבר טו, לח) וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל פְּנֵי בְגָדֵיהֶם.

הלכה פשוטה היא (או"ח יא, א, משנ"ב, ב) שאת הטויה והשזירה של חוטי הציצית, יש לעשות 'לשמה', דהיינו עם כוונה "לשם מצות ציצית", ואם לא עשו כך הציצית פסולים מדאורייתא.

מאז ומעולם הייתה פעולת הטויה נעשית בידיים, ובפרט נשים היו רגילות כל ימיהם לאחוז בפקל ולטוות חוטים. אבל לפני כמאה וחמישים שנה, כאשר החלו להתפשט מכונות שונות בעולם, הגו רעיון חדש של 'מכונה לטוויית חוטים'.

כוח נברא

הפוסקים שנדרשו לשאלת טוויית ציצית במכונה, עוסקים באופן כללי בשלש סוגיות מרכזיות:

(א.) האם יש דין בטוויית ציצית שייעשה דווקא ב'כוח גברא', כלומר בידי אדם ממש, ולא מעצמו על ידי מכונה של מים וכדו'. או שמא אין דין של כוח גברא, אלא יש רק דין של 'כוונה לשמה', וכונה זו ניתן לכוון גם כאשר המכונה עושה את הטויה, ובתחילת הפעלת המכונה יאמר מפעיל המכונה 'לשם מצות ציצית'.

הסרת המונע

(ב.) גם אם נאמר שיש דין של 'כוח גברא' בטוויית ציצית, יש לדון מה דינו של 'הסרת המונע', כלומר, במקרה וגלגל המכונה מסתובב בכח הזרם של נהר מים, והאדם מסיר את המעצור שעצר את הגלגל, האם פעולה זו שהאדם גורם לסובב את הגלגל, נחשבת כמעשה של האדם, או לא.

מכונה ידנית

(ג.) הפוסקים דנים לגבי מכונה ידנית שסיבוב הגלגל נעשה רק בידי אדם בלי שום התערבות מים או חשמל, אלא שהאדם מסובב גלגל אחד, וגלגל זה מגלגל גלגל נוסף, וכך מסתובבים בזה אחר זה חמשה או עשרה גלגלים, עד להפעלת מכונת הטויה, ונשאלת השאלה: האם נחשב הסיבוב של הגלגל האחרון ככוחו של האדם, או רק כוחו או כוח-כוחו, והאם יש בעיה בטוויית ציצית על ידי כוחו או כוח-כוחו, וצריך להיות דווקא בידי ממש. יודגש שישנם שתי סוגי מכונות ידניות: יש מכונה שהגלגלים ממשיכים להסתובב גם לאחר שהאיש הפסיק לסובב את הגלגל. ויש מכונה שהגלגלים נעצרים ברגע שהאיש פוסק לסובב.

גלגל מים

תיאור מפורט על המכונה הראשונה לטוויית ציצית באמצעות גלגל מים, אנו קוראים בקונטרס ישן בשם "גידולי גדולים" (נדפס בקובץ עץ חיים, יא), כפי שכתב הגה"ק רבי יוסף שאול נאטנון זצוק"ל, בעל שו"ת שואל ומשיב:

מחוץ למפעל זרם נהר עם זרימת מים חזקה; זרם המים השוטפים סובבו גלגל גדול שהיה מחובר לתוך המפעל; סיבובו של הגלגל גרם לגלגלים אחרים להסתובב אף הם, עד להפעלת המכונה הרצויה.

על אף שמכונה זו הייתה מופעלת בכוח גלגל מים, אולם לצורך הפעלת המכונה מוכרחים היו גם לסויע של ידי אדם באמצע במספר פעמים, הן בחיבור הרצועות, והן בהזזת העגלה בשעת הטויה, והן בסיבוב ביד כדי לסיים היטב את הטויה.

לאחר ברור הלכה רחב מכריע השואל-ומשיב למעשה שציציות אלו כשרים ללא חשש כיון שיד אדם מעורבת בהם באמצע.

אל היתר זה של הגאון בעל השואל ומשיב, הצטרפו כמה וכמה מגדולי הפוסקים, חלקם אף העלו את הדברים על הכתוב בספרי השו"ת שלהם, ביניהם: שו"ת חסד לאברהם (מהדו"ת או"ח סי' ג); שו"ת מהר"י הכהן (סימן ג); שו"ת אחיעזר (ח"ג סוס"י ס"ט); חזון איש (סי' ו' סק"י); שו"ת הר צבי (ח"א סי' י').

דעת בעל הדברי חיים

בתקופה הראשונה סבר הגה"ק בעל 'דברי חיים' מצאנו זי"ע (שו"ת דברי חיים אורח חיים חלק ב סימן א-ב) שמצד ההלכה יש להכשיר ציצית הנעשים על ידי גלגל מים, מאחר והוא מופעל בסיוע יד אדם.

אך כדי לגדור גדר, הוא אסר להשתמש בציציות אלו, בגלל כמה חששות: א. אם לא יטוו ביד יש חשש שלא יבחינו בחוטי פשתן בתוך חוטי הצמר. ב. הייצור בכמויות של מפעלי תעשייה יגרום שגם גויים יתחילו לייצר ציציות. ג. גזירה שמה בעתיד יחדשו מכונה חדשה שיהיו בה חששות כשורות.

אולם בשלב מאוחר יותר, כאשר נודע לדברי חיים שהמכונה בימיו פועלת רק באמצעות גלגל מים, ללא שום סיוע יד אדם, אסר לחלוטין להשתמש בציציות אלו.

הציציות הנמכרים כיום

בימינו, כמעט כל בתי הייצור לטוויית ציצית (מלבד מפעלים בודדים) אינם טווים את החוטים בידיים, אלא במכונה.

המכונות כיום הותאמו לדרישות גופי הכשרות והינם פועלים רק על ידי כוח האדם, כאשר יהודי מסובב גלגל שמניע את כל המכונה האדירה, והמכונה בנויה בצורה כזאת שברגע שהאיש מפסיק לגלגל את הגלגל, נעצר כל המכונה. והוא עושה כל הפעולות לשם מצות ציצית בלי שום כוח חשמלי.

רוצים להעמיק ולהרחיב אודות פולמוס זה? יש לכם הערות והוספות? שלחו לנו gts025002018@gmail.com ונשתדל בס"ד להביא את הפנינים המובחרים של לומדי התורה

אוצר התורה יהלום מתוך הפרשה

פִּי לְחֶמְנוּ הֵם (יד, ט) נאכלם כלחם (רש"י)

כשאוכלים אכילה לשם שמים, זוכים להכניע את שונאי ישראל, כי שולחנו של אדם דומה למזבח. (כ"ק אדמו"ר מהרי"ד מבעלזא זי"ע)

ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה (טו, כ)

תיכף ומיד כאשר אתם מתעוררים בבוקר מהשינה, בעודכם מוטלים במיטותיכם ועריסותיכם, תקדשו את המחשבות לעבודת ה', וכך יהיה כל היום כראוי.

(אור לשמים)

ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה (טו, כ)

את חינוך הילד לקדושה אסור לדחות לשלב מאוחר, אלא ראשית עריסותיכם, בעודו תינוק מוטל בעריסה, יש להרימו ולחנכו לעבודת ה'.

(חתם סופר)

לְמַשֶׁה זָבֻלוֹן גְּדִיאֵל בֶּן סוּדִי (יג, י)

ל'זבולון' המחזיק לומדי תורה, ילמדו בעולם הבא את כל התורה. גדי-א"ל - גיד לו הקב"ה וילמד אותו - בן סודי - את סודות התורה. (מרן הגר"ד פוברסקי שליט"א)

ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם (יג, לג)

ונהי בעינינו כחגבים - עוד אפשר להבין, אבל 'וכן היינו בעיניהם', מה איכפת להם איך הם נראים בעיני אחרים ומה אחרים חושבים עליהם? זה היה חטא המרגלים!

(הרה"ק מקאצק זי"ע)

ארץ אכלת יושביה (יג, לב)

בארץ ישראל צריך תמיד להשתפר ולהתעלות. מי שאינו מתקדם - הריהו נסוג לאחור. הארץ אוכלת 'יושביה', את היושבים על מקום אחד ואינם מתעלים.

(הרה"ק רבי מאיר יחיאל מאוסטרובצא זי"ע)

תורה והלכה נושאים הלכתיים מתוך הפרשה

האם מותר להתפלל באולם במערת-המכפלה?

הישמעאלים עובדים עבודה זרה?

לעומת זאת, מרן הגאון הגדול רבי משה שטרנובך שליט"א, בספרו שו"ת תשבות והנהגות (כרך ד סימן לה) מאריך לברר את דעת הדברי-יציב, ורוצה להוכיח שכשיש צורך מותר להיכנס לשם ואין זה ממש עבודה זרה, אך למעשה כתב שראוי להתרחק מהישמעאלים המכחישים את תורתנו ויש בזה חילול השם.

ואילו מרן הגאון הגדול רבי עובדיה יוסף זצ"ל בספרו שו"ת יביע אומר (ח"ו), יורה דעה סימן יב, אות ד) כותב שלדעתו אין לישמעאלים דין עובדי ע"ז.

שינוי המצב בשנים האחרונות

בימינו השתנו פני הדברים, והמערה מחולקת בין היהודים ולהבדיל אא"ה המוסלמים, אלו בעצמם ואלו לעצמם. ליהודים נמסר 'אולם אברהם' ו'אולם יעקב', ולהבדיל למוסלמים נמסר 'אולם יצחק', (אמנם במשך ימים אחדים בשנה פתוחה המערה כולה ליהודים כולל אולם יצחק שהוא מסגד של ישמעאלים).

על הפסוק בפרשה (יג, כב) וַיָּבֵא עַד חֶבְרוֹן כותב רש"י 'לכל לבדו הלך שם ונשתטח על קברי אבות'.

מסגד במערת המכפלה

שאלה חמורה עלתה על שולחן פוסקי הדור האחרון לאחר מלחמת ששת הימים, כשניתנה הרשות להיכנס להתפלל במערת המכפלה. האם לאחר מאות השנים שהשאירו את אולמות התפילה כמסגדים עבור תיפלות הישמעאלים, מותר ליהודים להתפלל שם?

הגאון רבי אליעזר יהודה ולדנברג זצ"ל בשו"ת ציץ אליעזר (חלק יד סימן צא, חלק י סימן א אות מד) מחמיר ביותר בסוגיא זו, ולדעתו מסגד של הישמעאלים נחשב כבית עבודה וזה ממש לכל דבר, ואסור להיכנס לשם מעיקר הדין כמו כל בית של עבודה זרה.

גם בשו"ת דברי יציב (יורה דעה סימן מ) מוכיח מדברי הפוסקים שבית תיפלתם של הישמעאלים נחשב כבית עבודה זרה שאסור להיכנס לשם, כי אמונת הישמעאלים היא אמונה של כפירה.

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת שלח

ומשראה משה את ענותנותו של יהושע הבין שאין הוא גורם לו הפסד ואיחור בתוספת האות י' לשמו ולכן הוסיפה לו.

סיים הרב קנייבסקי את דבריו ואמר, רואים מכאן שהענווים הם ללא תור וללא סדר...

יש לציין שמקור המדרש הנ"ל אינו ברור, אמנם בספר בית א-להים למבי"ט (שער היסודות פנ"ה) כתב על דרך הקבלה, בתהלים כתוב "דבקה לעפר נפשי חייני כדברך", כי התחיייה תהיה בסדר אותיות האלפ"א בית"א, ואם כן אדם הראשון יהיה ראשון, וכן אברהם יהיה ראשון לאבות.

ובסוף דבריו כתב המבי"ט שמסתבר שיקומו לפי סדר הדורות, ואדם הראשון יקום ראשון, והדור האחרון יהיה האחרון שיקום, ומבין אנשי כל דור ודור יקומו המתים לפי סדר האותיות. (בארה של תורה)

"היש בה עץ אם אין" (יג, ב)

בתקופה שהתגורר אור החיים הקדוש בעיר סאלי שבמרוקו, התגורר בעיר ראבט הסמוכה יהודי שהיה עשיר גדול, והתהפך עליו הגלגל עד שהתרושש לגמרי מנכסיו.

יצא האיש מראבט ונדד בערי מרוקו על מנת לחפש לו תעסוקה

לפרנס את בני ביתו הרבים שהיו סמוכים על שולחנו. ביטחונו היה חזק בבורא עולם, שיומן לו כדי מחייתו. ואכן, הבוטח בה' חסד יסובבנו, השקיע האיש בעסקים שונים, ומצבו החל משתפר אט אט, עד שאסף סכום נכבד שאיפשר לו לשוב לעיר מוצאו.

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (יג, טז)
פעם אחת נכנס הגאון המופלא רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל לביתו של מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי. במקום המתינו כבר מספר אנשים, אך נכדו של הרב הכניס את הרב גניחובסקי לפניו. אחד הממתינים שלא הכיר את הרב גניחובסקי זעם על כך שמכניסים אותו לפניו.

הרב קנייבסקי שמע את תגובתו של אותו יהודי, ואמר, נאמר בתורה ויקרא משה להושע בן נון יהושע, ותרגם יונתן בן עוזיאל, וכדי חמא משה ענותנותיה קרא משה להושע בר נון יהושע [כאשר ראה משה ענותנותו קרא משה להושע בן נון יהושע].

נשאלת השאלה מה ענין ענווה לכאן? ביאר בספר אוהב ישראל (ליקוטים פר' שלח) על פי המובא במדרש (ראה הערה בסוף) שתחיית המתים תהיה על פי סדר אותיות הא'-ב', האנשים ששמותיהם מתחילים באות א' יקומו ראשונים, וכן הלאה על פי סדר האותיות, ואם כן כשמשה רבינו קורא להושע יהושע הוא גורם לו בכך לקום מאוחר יותר בתחיית המתים, כי יקום עם אנשי האות י' ולא עם אנשי האות ה'.

אלא שבמדרש אמרו עוד שהענווים יוקדמו ויקומו מיד בתחילה שלא לפי סדר האותיות.

"תמים תהיה עם השם אלהיך"

על האדם להיות תמים, לא להיות מתחכם, לא לחפש להבין - ולא להפעיל מניפולציות בקשר שלו עם השם.

שאל אחד החברים, ותנה את מבוכתו, שבמסגרת הפרנסה שלו - הוא חייב להשתמש עם תחכום, ערמומיות, חשוב שני צעדים קדימה - וכן, לפעמים גם מניפולציות...

אט אט - אמר האיש - הרגלתי את המוח שלי לראות את העולם בצורה כזו - ועכשו, אנה אני בא? כל צורת החשיבה שלי על העולם היא לנסות להבין, תחכום וערמומיות - ומה לעשות, זה זולג גם לקשר שלי עם הבורא, ולקשר שלי עם עצמי!

לפעמים אני שואל את עצמי: אם זה מה שהעבודה הפכה אותי - אולי עדיף לעזב הכל, לחפש מלאכת כפיים פשוטה? מצד אחד הבורא שם אותי במקום הזה, ומצד שני - זה הורס אותי! מה התפקיד שלי כאן?

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

כעבור כמה רגעים אמר הרב: בודאי כבר הגיע האיש אל העץ.
מה פתאום רבי! השיב המארח, עדיין רחוק העץ, ואינו יכול להגיע אליו כל כך מהר.
התבונן הרב במארח ואמר בתקיפות: קום והשב ליהודי את כספו! אם טענתך שלא היו דברים מעולם, מהיכן יודע אתה את מקומו של העץ?!

מיד החזיר האיש בבושת פנים את צרור הכסף בשלמותו לבעליו, והאורח ניגש לנשק את ידי אור החיים הקדוש ולהודות לו.

"היש בה עץ אם אין" (יג, כ)

מבאר רש"י: "היש בה עץ", אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו!
פעם אחת נכנס רבי יוסף שלמה כהנמן, הגאון מפונוביז' זצ"ל, אל מרן החזון איש זצ"ל, ושאל אותו אם יש צורך לעשות ביטוח לישיבה מפני שריפות או הפצצות.

אין כל צורך לעשות ביטוח - השיב החזון איש - כל זמן שרבי אליעזר נמצא בה!
אותו רבי אליעזר שאלו התכוון החזון איש היה יהודי תלמיד חכם מופלג וצדיק נשגב משרידי הישיבה הגדולה בקלם, שקבע את מקומו בישיבת פונוביז', שם למד והתגורר.

מידי שבת בשבתו היה רבי אליעזר לומד את

אָלָא, הַשְּׁאֵלָה הַזֹּאת נִוְגַעַת לְכַלְנוּ, כִּי בְסוּפוֹ שֶׁל יוֹם, כָּל מִי שֶׁהִתְחַכֵּךְ עִם הַחַיִּים מְגַלֶּה שְׁבַע עוֹלָם הַשְּׂקָר הַזֶּה חַיָּבִים לִהְיוֹת דְּרוֹכִים, לֹא לָתֵת אֲמוּנָה, לְהִטִּיל סִפְּק בְּכָל דְּבָר - אַחֲרַת אֲנַחְנוּ עֲלוּלִים לְמַצֵּא אֶת עֲצָמָנוּ בְּמַצָּבִים מְמָשׁ לֹא נְעִימִים...

ה'ברוך' הגדול הוא, שחסר האמון משפיע גם על קשרים אישיים שלנו, ועל כל הלך המחשבה וצורת החיים בעולם הזה... אז מה עושים?.....

מי הוא זה שהביא אותך למקום הזה, של חסר התמימות, של הערמומיות ההורסת? זה הרי הבורא בעצמו! ולמה הוא עשה את זה? כדי שתצעק אליו! תצעק ותגיד לו - רבוננו של עולם, תציל אותי מהתחכום הזה! 'הצילני מרדפי - כי אמצו ממני!' הערמומיות השתלטה לי החיים, הרצון להבין ולשלוט הורס לי את הקשר הנקי אתך!

אבל מה אני עושה ברגעים שהתחכום משתלט לי על המחשבה, והרצון להבין, והספקנות, נכנסים לשטחים שהורסים אותי?

באותם רגעים הדבר היחיד שצריך לעשות - זו דימיה! שתיקה, שתיקה, שתיקה!

כְּשֶׁגִּלְגְּלִי הֵמַח מִתְחִילִים לַעֲבֹד, וְהַסְּפָקוֹת בְּאֲמוּנָה אוֹ הַרְצוֹן לְהִבִּין, עוֹלִים אֲצִלְךָ - תַּעֲצֹר הַכֹּל וְתִגִּיד לַעֲצִמָךְ: עֲכָשׁוּ אֲנִי מִסִּפְּן! וְתִסְגֵּר אֶת הַמוֹחַ... אֵל תִּמְשִׁיךְ לְהַתְעַסֵּק עִם זֶה... אֵל תִּנְסֶה לְהִלָּחֵם בְּזֶה... תִּהְיֶה מוּדָע לְכַךָ שְׁאֵלָה רְגָעִים שֶׁל סִכְנָה...

בדרכו חזרה לביתו, עבר בעיר סאלי - עירו של אור החיים, אשר בה היה לו ידיד ומכר משכבר הימים.
מכיוון שנקלע למקום בערב שבת, ולא היתה לו שהות להגיע לעיר ראבט לפני שבת, הוזמן הלה על ידי חבירו להתארח אצלו בשבת קודש.
נענה האיש להזמנה בשמחה, ואף מסר לו את צרור כספו שהרוויח בתקופת נדודיו, לשמירה עד צאת השבת.

במוצ"ש לאחר ההבדלה, ניגש למארחו וביקש את הפיקדון שהפקיד בידו, אך לתדהמתו כבר הלה בכל, לא הפקדת בידי אף לא פרוטה אחת, אמר לאורח הנדהם.

משעמד האורח על דעתו, והתחנן בפניו להשיב לו את כספו שעמל עליו זמן רב ביגיעה רבה, הרעים עליו המארח בקולו: איך מתבייש? בביתי לנת ועל שולחני אכלת, ולבסוף אתה קם ומעליל עלי לעילות ודברים?!

ראה היהודי, שבטובות לא יעלה בידו להוציא את כספו מידי הרמאי, והחליט לתובעו לדין תורה אצל רבנו חיים בן עטר.

ניגשו שניהם לבית הרב, ושטחו את טענותיהם לפני הרב.

הלה טען שהפקיד את כספו, והלה טען לא היו דברים מעולם.

שאל האורח החיים הקדוש את האורח: האם היה עד ביניכם שהפקדת ממוןך בידו?

השפיל האיש את עיניו ואמר: לא היה עד בינינו,

המעשה היה סמוך לכניסת השבת, ולא הספקתי להעמיד על כך עדים, רק זאת אני זוכר, שבזמן מסירת הכסף, ישבנו שנינו תחת עץ, ואז הוצאתי מכיסי את צרור הכסף ומסרתיו לו.

מיד אורו עיניו של הרב ואמר: גש נא לעץ הזה והזמן אותו להעיד את עדותו.

האורח, שהכיר ברבינו שהינו קדוש ובעל מופת, יצא מיד לדרכו לזמן את העץ לבוא ולהעיד, מבלי להרהר, והמארח נשאר בבית הרב.

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

(וקראת לשבת עונג)

"פוקד עוון אבות על בנים" (יד, יח)

מדוע צריכים הבנים לסבול בגין חטאי אבותיהם?

ניתן לענות על כך במשל המובא בספר משלי שועלים: פעם היה הזאב רעב מאד, וחיפש מזון. מרחוק ראה הזאב את השועל, וקרא בשמחה: הנה ארוחה דשנה! נבהל השועל ואמר מיד: לא כדאי לך לאכל אותי, הרי בשרי הכחוש יספק לך ארוחה דלה מאד, הנה קרב לו אדם שמן מלא בשר, מוטב שתטרוף אותו, וכך תשבע היטב. ענה הזאב: חלילה לי מלעשות זאת. מדוע לא? הקשה השועל.

ענה הזאב: הרי אם אוכל את האדם, עתיד אני להיענש על כך! אל תדאג! הרגיע אותו השועל, הרי נאמר: אבות אכלו בוסר, ושיני בנים תקחינה, אתה תאכל את האדם לתיאבון, ורק בניך יענשו על כך, ולא אתה. התפתה הזאב להצעה, ואץ לעברו של האדם, אך לפתע מעד ונפל אל תוך רשת שפרשו הציידים. שכב הזאב כלוא ברשת, וזעק בכעס לעברו של השועל: שקרן שכמותך! האם לא אמרת שבני יענשו? מדוע נענשתי אני?!

ענה השועל בחיור: לא שיקרתי בדברי, בניך אכן ייענשו על חטאיך, אולם כעת סובל אתה מחטאו של אביך, שגם הוא אכל אדם!

צעק הזאב: וכי אני צריך להיענש על חטא שלא אני עשיתי אותו, אלא אבי? הזכיר לו השועל: גם אתה רצית לעשות זאת לבניך...

רְגַעִים כְּאַלֶּה הֵם מִמֶּשׁ כְּמוֹ שְׂצֵעַק דָּוִד הַמֶּלֶךְ: 'טְבַעְתִּי בֵּינָם מִצֹּלָה וְאִין מַעֲמַד!' כְּמוֹ אָדָם שְׂטוּבֵעַ בְּבִצָּה, הַרְגָלִים שְׁלוֹ מַחְפְּשׁוֹת בְּבִהְלָה מְקוֹם יִצִּיב לַעֲמֵד עָלָיו - אָבֵל כָּל תּוֹזָה שְׁלוֹ מוֹשְׁכַת אוֹתוֹ פְּנִימָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, הַדְּבָר הַיְחִיד שְׁאֵפְשֵׁר לַעֲשׂוֹת אָז - זֶה דוּמְיָה!

וְיוֹתֵר מִזֶּה: כְּשֵׁאתָה מְנַסֶּה לְהַרְגִיעַ אֶת עֲצָמָךְ - זֶה שׁוֹב נְסִיּוֹן לְשִׁלְטָה! זֶה מִשְׁאִיר אוֹתָךְ בְּשִׁלְטָה שֶׁל עֲצָמָךְ! הַדְּבָר הַיְחִיד שְׂצָרִיךְ לַעֲשׂוֹת אָז - זֶה לְזַרֵּק אֶת הַמוֹשְׁכוֹת, לְשַׁחֲרֵר, לְהִיּוֹת בְּדוּמְיָה - וְאִזּוֹ יֵשׁ מְקוֹם לְשִׁכְנָה לְהַכְנִס, וְלְהַצִּיל אוֹתָךְ מֵעֲצָמָךְ...

גַּם אִם כָּחֶלֶק מֵהָעֲבוּדָה שְׁלָךְ אֶתָּה עוֹבֵד עִם תְּחֻכּוֹם וּמְנִיפּוֹלְצִיּוֹת - כְּשִׁמְגִיעִים הַבִּיטָה, אוֹ מוֹל הַיְלָדִים שְׁלָךְ, וּבִכְלָל - בְּקִשְׁרִים הַקְּרוּבִים שְׁלָךְ, אֶסוּר לְתַתּ לְתַחֲכוֹם לְהַכְנִס!

בְּקִשְׁרִים קְרוּבִים, עִם בְּנֵי הַבֵּית, עִם יְלָדִים, עִם הוֹרִים וְעִם חֲבָרִים קְרוּבִים - הַסּוּד הוּא אָמוֹן! וְאָמוֹן - זֶה תְּמִימוֹת!

מְנִיפּוֹלְצִיּוֹת וְתַחֲכוֹם - מַחוּץ לְתַחֲכוֹם! זֶה מָה שְׂגוֹרִם לָנוּ לְהַפְסִיד אוֹתָם!

וְאִם מוֹל הָאֲנָשִׁים הַקְּרוּבִים זֶה נֶכּוֹן - עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה מוֹל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ: הַקֶּשֶׁר עִם הַשֵּׁם אָמוֹר לְהַתְבַּסֵּס עַל תְּמִימוֹת מַחְלָטָה! אִם אֲנַחְנוּ בָּאִים עִם אֵינְטֵרֵס אִישִׁי, וְאֲנַחְנוּ רוֹאִים בְּקֶשֶׁר הַזֶּה עוֹד דֶּרֶךְ לְהַשִּׁיג אֶת הַמְטָרוֹת הָאִישִׁיּוֹת שְׁשִׁמְנוּ לַעֲצָמָנוּ - זֶה לֹא קֶשֶׁר, זֶה שְׂקָר! אֲנַחְנוּ מְמַשִּׁיכִים לְחִיּוֹת בְּנִתְקָ, עֲבָדָה שְׂאֵם 'הַבְּטַחְתִּי וְלֹא נוֹשְׁעַתִּי' - אֵין מַתְסַכֵּל מִמֶּנִּי...

תְּפִלָּה הִיא לֹא מְנִיפּוֹלְצִיּוֹת וְדֶרֶךְ לְהַשִּׁיג רוּחִים, תְּפִלָּה הִיא דוּמְיָה, הַשְּׂעֵנוֹת, תְּמִימוֹת!

וּלְסַכּוֹם, כְּמוֹ בְּכָל דְּבָר בְּעוֹלָם - אֵי אֶפְשֵׁר לְהַגִּיד עַל תְּחֻכּוֹם שֶׁהוּא דְּבָר רַע, אָבֵל צָרִיךְ לְדַעַת אֶת גְּבוּלוֹת הַגְּזֵרָה: מוֹל לְקוֹחוֹת אוֹ מוֹכְרִים - בֶּן, מוֹל הַקְּרוּבִים לָךְ - בְּשׁוֹם אֶפֶן לֹא!

(נְקֻדוֹת שֶׁל אוֹר - סְפִינְקָא)

פסוק בתורה.

על פי משל זה ניתן לבאר, מפני מה סובלים הבנים מחטא אביהם, הרי כאשר הם עצמם חוטאים, הם עושים זאת על אף הידיעה שיגרמו סבל לבניהם, לכן ראויים גם הם להענש על חטאי אבותיהם, מדה כנגד מדה, משום כך פוקד עוון אבות על בנים. (פרדס יוסף)

"הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו" (יד, מ)

האמרי אמת מגור, ביקר פעם אצל רבי דוד מפילץ, תלמידו של רבי יחיאל מאלכסנדר. בשיחתם הגיעו אל דור המדבר ועל חטא המרגלים, ותוך כדי שיחה שאל האמרי אמת: הרי אמרו חז"ל, ששערי תשובה לא ננעלו, תמה אני אם כן, למה לא התקבלה תשובת העם שאמרו הננו ועלינו, כי חטאנו?

השיב רבי דוד: מתי תשובה אינה חוזרת ריקם, כאשר האדם מכיר בחטאו וחוזר בתשובה שלמה, אולם העם שבמדבר לא אמר 'הננו ועלינו כי חטאנו', אלא אמר 'אשר אמר ה' כי חטאנו', ומשמעות דבריהם היא, שלא הודו בחטאם אלא רק ה' אמר שחטאנו, ורק מפני זה אנו חוזרים בתשובה, ומפני שלא היתה כאן חרטה אמתית, לא התקבלה תשובתם. התפעל האמרי אמת מהפירוש, ואמר למקורביו: ראו נא, כך צריך ללמוד ולפרש

לעי"ן האשה החשובה
 מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'
 יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

קול הכרוז: מנדל פשיטיק זכה בגורל! הוא זכה בגורל משום שהוא באמת רצה וכשהאדם רוצה אין דבר העומד בפני כח הרצון!!! (לפיד האש ח"א עמ' שיג)

"ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורות ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת" (טו, לח)
האדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל נסע לחזק את שרידי הפליטים במחנות.

"ולא תתורו" (טו, לט)

בעת ההספד ביום השלושים להסתלקותו של רבי מאיר אבוחצירא זצוק"ל, סיפר מגיד המישרים רבי שבתי יודלביץ זצ"ל, כי לארץ הגיע ידידו מלונדון ובפיו בשורה מרה, שבנו נחטף לפני זמן מה, וכל החיפושים אחריו לא העלו דבר.

נסע עמו הרב שבתי לבית רבי מאיר זיע"א, והאב התחנן לפניו שיגלה להם היכן הבן נמצא.

בתחילה ניסה הרב לחמוק מהעניין וסירב לענות, אך כאשר רבו ההפצרות, ביקש הצדיק להביא נייר ועפרון.

ישב הצדיק וצייר לעיני הרב שבתי ואורחו את הבית שבו נמצא הילד החטוף בלונדון, ואת השבילים המובילים לפרדס שבקצה הרחוב, ושם בקצה הפרדס, מצוייר הצדיק את הבניין הגבוה בן שמונה קומות, ואז פונה לעבר אנשי שיחו ואומר להם: כאן בקומה השלישית יש כנסייה, ובכנסייה זו נמצא הבן.

מיד התקשרו הרב שבתי וידידו ללונדון והודיעו את תשובת הצדיק.

הבשורה הועברה מיד למשטרת לונדון, אשר פרצה למבנה בו שכנה הכנסייה ושיחררה את הבן החטוף, וברוך פודה ומציל. שאל הרב שבתי את הקהל, האם רבי מאיר מכיר את המבנה בשכונה הזו שצייר? ומתי אם בכלל היה בלונדון? אלא זוהי תוצאה של שמירת העיניים, שבזכותה זכה רבי מאיר לראות למרחקים את כל מה שרצה לראות.

מַעֲשֵׂה בִיהוּדֵי שֶׁהִתְדַרְדַּר מְדַחֵי אֶל דְּחֵי עַד שֶׁהִגִּיעַ לְעִבְרֵי פִי פָּחַת וְעָמַד לְשֵׁאת בַּת נֶכֶר לְאַשָּׁה, רַח"ל.

רְבָנִים שׁוֹנִים נִסּוּ לְשַׁכְנְעוֹ, הִסְבִּירוּ לוֹ שֶׁהוּא כּוֹרֵת אֶת הַחֲבוּר שָׁלוֹ לְבוּרָא עוֹלָם, צִירוּ לְפָנָיו אֶת הַגִּיהֶנֶם הַנוֹרָא הַמְצַפָּה לוֹ, הִמְחִישׁוּ לוֹ שֶׁהוּא מוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִכָּרֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל, אַךְ לֹא הוֹעִיל...

עַד שֶׁחֲבָרו הַטוֹב הִצִּיעַ לוֹ שֶׁלְפָנָיו שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אֶת הַצֵּעַד הַנוֹרָא, יִגַּשׁ אֶל הַרְבֵּי מְלִיּוּבְאֵי וְיִטֵּשׁ זֵי"ע.

הוא הגיע לחלקת הדולרים, ועמד בתור.

כְּאֲשֶׁר הִגִּיעַ תּוֹרוֹ, נִעְתָּקָה לְשׁוֹנוֹ וְהוּא לֹא הִיָּה מְסַגֵּל לְהוֹצִיא מִלָּה מִפִּיו.

הַרְבֵּי הוֹשִׁיט לוֹ דוֹלָר, אַךְ לֹא הִרְפָּה, אֶלָּא אָחַז בְּחֻזְקָה בְּדוֹלָר.

הִלָּה לֹא יָכַל לְהוֹצִיא אֶת הַדוֹלָר מִיַּד הַרְבֵּי וְכָךְ עָמַד דְּקָה שְׁלֵמָה, עַד שֶׁהִצְלִיחַ לְפָלֵט: "אֲנִי עוֹמֵד לְשֵׁאת נְכָרִית לְאַשָּׁה"...

אָמַר לוֹ הַרְבֵּי: אֲנִי מְקַנָּא בָּךְ! לִי אֵין סֵלָם גְּבוּהָ כְּזוֹה כְּמוֹ שֵׁישׁ לָהּ, כְּדִי לְטַפֵּס עָלָיו וּלְהַתְחַבֵּר לְבוּרָא הָעוֹלָם!

הִלָּה יָצָא לַחוּץ וּפְרָץ בְּבִכֵי מֵר - עַד שֶׁעָזַב אֶת אוֹתָהּ נְכָרִיָּה וְשָׁב לְצוּר מְחַצְבֶּתוֹ וּלְכָרֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל הַנֶּאֱמָן!

בְּמַלִּים אַחֲרוֹת: הַרְבֵּי אָמַר לוֹ בֵּין הַשִּׁיטִין: יֵשׁ לָךְ אֶת כָּל הַכּוֹחוֹת הַנִּדְרָשִׁים כְּדִי לְהַתְגַּבֵּר עַל הַנְּסִיוִן! הַסֵּלָם קָיָם! טַפֵּס עָלָיו וְתַתְחַבֵּר לְבוּרָא הָעוֹלָם!

(פִּיצַד מְחַנְכִין)

יום אחד הופיע ובידו הפתעה, ארבע אלומות של חוטי ציצית כשרים למהדרין.

כמאה וחמישים יהודים הסתערו לעברו, כל אחד ביקש לזכות במצוה, אבל לא היה בידו יותר מארבע, מה עושים? הרבי הציע להם שיעשו גורל ומי שיעלה בגורל יזכה בציצית.

לפתע קם מתוך הקהל בחור צעיר, מנדל פשיטיק שמו, מפרחי חסידי גור בלודז' לפני המלחמה, אשר התייצב מול הרבי וטען כלפיו, יש לי זכות קדימה, מגיע לי לקבל ציצית ללא הגרלה.

מאי חזית? שאלו הרבי בחיוך קל, האם דמא דידך סומק טפי [האם דמך אדום יותר]!?

אמנם כן - השיב הבחור - ותוך כדי דיבור תפס בחולצתו, ופרם אותה לאורכה משני הצדדים, הלא הנני לבוש בגד בן ארבע כנפות שמחוייב בציצית מדאורייתא, אף אחד מבין הנוכחים אינו מחוייב בציצית כמוני.

הרבי התרגש מההברקה המלבבת של אותו יתום צעיר, אוד מוצל מאש, אלא שקשתה עליו ההכרעה אם להיעתר לו, הלא כבר הוחלט פה

אחד בהסכמת כולם לערוך הגרלה דווקא. פנה אל הבחור ואמר לו: אם כוונתך צרופה לשם שמים, בטוח אני שתזכה בגורל!

המתח בקרב הציבור גבר ועלה, מי יזכה בציצית? ניגשו לעריכת הגורל, כל אחד קיוה להיות בין המאושרים ששמותיהם יעלו בקלפי, ברם, השמחה וההתרגשות הציפו את כולם ממש, ברגע שנשמע

א גוט שבת

לקבלה במייל: LikutimNiflaim@gmail.com

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת שְׁלַח לָךְ - יְשׁוּעָה רַק עַל יְדֵי אֲמוּנָה

"שְׁלַח לָךְ אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן" (במדבר י"ג, ב')

לביה"ח רמב"ם. הרב נאנק מכאבים ולא יכל לדבר מהפציעה הקשה. הרב שמע את המנתח הראשי ואמר לעוזרים שלו: "תתפרו חפיף. הוא בכל מקרה לא ישרוד את זה".

הרב שרוע על שולחן הניתוחים ומרגיש שמדברים עליו כמו על שק תפוחי אדמה. עברו ג' חודשים והרב עבר שיקום קשה ביותר. לאחר מכן קם על רגליו כאחד האדם. הוא הגיע לוועדת שחרור. הפרופ' הסתכל עליו, ראה את התיק ולא האמין שהרב עומד להשתחרר.

הרב אמר לו: "כשהייתי על המיטה נאנק מכאבים ולא יכולתי לדבר, אתה אמרת לעוזרים שלך: 'תתפרו חפיף. הוא לא ישרוד את זה'. הפרופסור היה נבוך ואמר לרבי: "אל תקפיד עליי. אני כבר שנים מנתח עם כאלה חתכים ופציעות. העובדה שאתה עומד מול- זה תחיית המתים. תמחל לי. לא התכוונתי לזלזל".

הרב אמר לו: "אדוני הפרופסור, אני שמח שאמרת את מה שאמרת. כל הדרך באמבולנס התפללתי לה', אבל תליתי בִּטְחוֹנִי גם בכם. אבל כשאמרת: 'תתפרו חפיף', אז גם את העשרה אחוזים שסמכתי עליך העברתי לבורא עולם. אמרתי: 'אבינו מלכנו אין לי מלך אלא אתה'. **כשאדם בוטח במאה אחוז רק בה' זוכה אפילו לתחיית המתים!**

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מבשרת ציון

צאתי לבתי

שעה	כניסת לבתי	צאת לבתי	ריבון תפא
19:12	20:24	21:21	י"א
19:32	20:24	21:18	ת"א
19:35	20:27	21:22	מ"א
19:31	20:23	21:18	כ"א

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דינאל בן שרה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרחיה- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן ניזמה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגטו רונית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

כידוע אותן התרופות שאינן נכללות בסל הבריאות, קופת החולים לא מממנת. מכיוון שעלותן יקרה מאוד באופן פרטי יש וועדת חריגים שבודקת ומחליטה למי לתת מימון וסיוע לפנים משורת הדין.

בין הזמנים (ה'תשע"ט) שני אנשים ישבו בקופת חולים שברחוב רבי עקיבא בבני ברק. שיחה התפתחה בין השניים לגבי וועדת חריגים. האחד טען שהוא ממתין לוועדה עבור אבא שלו, אבל הוא לא מודאג מכיוון שיש מישהו בתוך הוועדה שהוא מכיר. חבל על הזמן של מי שניגש לוועדה בלי להכיר מישהו מבפנים. **השני טען שהוא לא מכיר אף אחד- מלבד בורא עולם!**

הם נפגשו בתור לאותה וועדה. הראשון יצא שמח מכיוון שהוא מכיר מישהו ויש לו קשרים. השני ביקש מהמזכירה לציין בבקשתו: **"הפציינט מבקש להוסיף שהקב"ה הוא הקובע והמחליט ולא חברי הוועדה!"**

למרבה הפלא ראש הוועדה אישר את הבקשה מיד והוא יכל לגשת לקחת את התרופה מבית המרקחת ברח' שח"ל 14 ברמת-גן. ביציאתו הוא רואה את יהודי הראשון עם הפרוטקציה כועס מכיוון שלא אישרו את בקשתו.

יש מידה אחת שאם נתחזק בה נזכה לראות בעז"ה ישועות מעל הטבע, ברכה והצלחה, נזכה לחיים טובים ונהיה מוגנים מן הצרות. **קוראים למידה זו- ביטחון בבורא עולם.**

רבינו יונה כתב: "מלבד שכר הביטחון שהוא גדול מעל לשמיים, תהיה הצלחה במעשיך".

ראש ישיבת הכרמל אדם כבן שמונים עבר תאונת דרכים. אופנוע פגע בו בחמש בבוקר בעליות של הכרמל. אמבולנס הגיע ופינה אותו

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שואל ומשיב בהלכה – בשולי גויים – חלק י'

שאלה: ?

תשובה: !

מה הדין של חולה מבני ספרד כאשר הגוי בישל את המאכל וההדלקה התבצעה על ידי יהודי?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחס, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

חולה - גם שאין בו סכנה והוא מבני ספרד, יש להתיר שגוי יבשל עבורו את המאכל. כל זאת כאשר ההדלקה התבצעה על ידי יהודי. **הערה:** כאשר ההדלקה בוצעה על ידי יהודי, ראה בשו"ת יביע אומר ח"ט (חיו"ד סימן ו) שיש להקל ולסמוך על הרמ"א ולהסתפק בהדלקת האש גם לספרדים מכיוון שהבישול התבצע בבית ישראל. ע"ע שו"ת יחווה דעת ח"ה (סימן נד). עיין שו"ת יביע אומר ח"י (עמוד קעח) במקום שמשרתים גויים בבית ישראל. ע"ש. בפרט כשמדובר בתנורי חשמל - יש להקל כדעת האומרים שאין בו דין בישול גויים. כמ"ש בשו"ת עטרת פז (כרך ב סימן ב עמוד קד) בשם הגר"ץ אבא שאול זצ"ל שאין לדון את החשמל כאש לעניין בישול גויים, דאין זה מכוחו של הנוכרי שהרי פעולת ההדלקה יוצרת רק את כוח חשמל הראשון שהוא לא מספיק כדי לבשל והחשמל הזורם אח"כ אינו כבר מכוחו של הנוכרי אלא כוח כוחו. עיין ירחון אור תורה (ניסן תשע"ב עמוד תרג).

כאשר בני המשפחה קשה להם להיות תמיד שם לצורך הדלקת האש, יש מי שמקל להדליק נר נשמה וממנו העובד גוי ידליק את האש לצורך בישול. **מקורות:** שו"ת משנה הלכות ח"ט (סימן קנט) כתב להתיר מכיוון שיהודי הדליק את האש ובבית יהודי ולצורך חולה שאין בו סכנה, אין בזה משום בישול גויים. בספר שלחן מלכים (עמוד תנ"ב) הביא בשם הגר"ש בן שמעון שראוי לספרדים שלא להסתמך על היתר זה. נכון שהגוי יביא את האש לחולה והוא ידליק אותו.

כאשר החולה סיעודי או שיש בו חולי של סכנה ואין יהודי שיבשל עבורו או ידליק לו את האש, מותר לו לאכול מבישול הגוי. **מקורות:** שו"ע (או"ח סימן של"ח ס"ט). שו"ת מנחת יצחק ח"ג (סימן ע"ב). ע"ע קובץ מבית לוי (הלכות בישול גויים) בשם הגר"ש ואזנר שכתב להתיר באופן שאין אפשרות לבשל על ידי ישראל. מקורו מדברי המשנה ברורה (סימן שיח ס"ק סג) שכתב: מה שנשאר למוצאי שבת אסור אפילו לחולה עצמו מכיוון שאפשר אז לבשל על ידי יהודי. ע"כ. דוק מינה, מכיוון שבמוצאי שבת אפשר על ידי יהודי ובמקום שאי אפשר כגון בשבת מותר על ידי גוי. בשו"ת שואלין ודורשין ח"ח (סימן פז אות יב) כתב וז"ל: זקנים וחולים בבישול עכו"ם ראה ר"ן ע"ז (ט). מדפי הרי"ף ד"ה וכי אתא, עכשיו נהגו לבשל לחולה שאין בו סכנה על ידי עובד כוכבים בשבת ואע"פ שהתבשיל עצמו אסור משום בישול עכו"ם. ראה בשו"ת באר שבע (סו"ס כד) שלדינא לא חלק על היתר זה. אם יש אפשרות שלא להאכילם בישול עכו"ם בודאי צריך להתאמץ בכך, אבל אם הדבר לא אפשרי, אפשר להקל. ע"כ. עיין בשו"ת חיי הלוי ח"ד (סימן נ"ד אות ו') שכתב שבבודאי לא התירו בישול עכו"ם לחולה רק בשבת משום שלא יהא בישול עכו"ם חמור משבת, אבל בחול ודאי אסור גם לחולה שהרי היהודי יכול לבשל בשבילו, חוץ מכאשר מדובר בחולה שיש בו סכנה ואין שם יהודי שיכול לבשל עבורו.

כְּחֵן שֶׁל בְּרָכּוֹת

על מעלת ברכת אשר יצר וברכת בורא נפשות - אחד האברכים סיפר: פעם אחת חשתי ברע והלכתי לבית הרפואה. הרופאים בדקו אותי וכן עשו לי בדיקות דם. בזמן שאני המתנתי לתוצאות הבדיקות ולחוות דעת של הרופאים קראתי חוברת המדברת במעלת ברכת 'אשר יצר'.

באותו הזמן אשה עם בתה עברו שם. האשה ראתה כי אני מעיין בחוברת המדברת על ברכת 'אשר יצר' ביאוריה, מעלותיה וסגולותיה. היא ניגשה אליי ושאלה אותי אם היא יכולה לספר מעשה אישי שהתרחס איתה. אמרתי לה: "בבקשה, בשמחה רבה. אשמח מאוד לשמוע".

היא סיפרה: "לא מזמן נסעתי בירושלים באוטובוס החוזר מן הכותל. מְחַבֵּל מְבַנֵּי העוולה ימ"ש עלה לאוטובוס שבו נסעתי. המחבל עשה מה שעשה. כתוצאה מכך היו מספר פצועים. גם אני נפגעת. הגעתי למצב של מוות קליני רחמנא ליצלן והובלתי במהירות לבית הרפואה. לפני שהתעוררתי לחיים ראיתי את האדמו"ר מבעלזא, שאמר לי: 'דעי לך שישנן שתי ברכות שאנשים מזלזלים בהן: ברכת בורא נפשות וברכת אשר יצר. ברכת 'בורא נפשות רבות' היא כנגד בריאות הנפש וברכת 'אשר יצר' היא כנגד בריאות הגוף. אם תקבלי על עצמך לברך שתי ברכות הללו בכוונת הלב - תראי ישועות'.

"מתוך דבריו אלו התעוררתי. המצב הבריאותי שלי באותה השעה לא היה פשוט. הרפאים אמרו כי אני צריכה לעבור ניתוח. בינתיים קיבלתי על עצמי להתחזק בשתי ברכות אלו. לילה לפני הניתוח קראתי תהילים מעומק הלב כדי שהכל יעבור בשלום. למחרת הכניסו אותי לבדיקות קודם הניתוח. לאחר מספר דקות הרופא יצא ואמר: 'אני לא יודע מי אמר שאת צריכה ניתוח. בעזרת ה' תצליחי להתגבר עם הבעיה ללא כל צורך בניתוח'.

"ואכן כך היה, המצב הבריאותי השתפר בחסדי ה' ואני ברוך ה' ניצבת בריאה ושלימה. מאותו הזמן קיבלתי על עצמי להתחזק במצוות ונעשיתי חסידת בעלזא". אני עמדתי כמשתומם למשמע אוזניי. אני בעצמי התעוררתי והתחזקתי מדבריה. בחסדי ה' המרובים עלי לאחר מספר דקות הרופא יצא ניגש אליי ואמר כי תוצאות הבדיקות תקינות וְשִׁחְרָר אותי לביתי".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותנו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחס שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחס יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א.ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

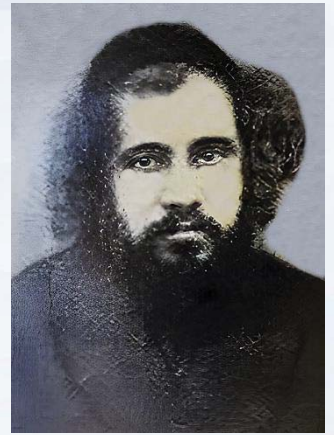
לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחס בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב חיים סופר זוסמן זצ"ל

הגאון הרב חיים סופר זוסמן (שרייבר) זצ"ל - נולד בבצום גדליה, ג' תשרי ה'תקפ"ב (1821) בפרשבורג שבהונגריה (כיום ברטיסלאבה, בירת סלובקיה). כשהיה כבן אחת עשרה נכנס ללמוד בישיבתו של מרן החת"ם סופר. לאחר פטירתו למד זמן קצר אצל בנו, ה'כתב סופר'. משם נסע לאונגוואר, שם למד אצל המהר"ם א"ש. בהמשך נסע לווערבוי, שם למד אצל הרב בנימין וולף לעוו (שם נאלץ לשהות אצל בעל עגלה שהיה עני מרוד ונתן לו לישון באורוות הסוסים. רבינו שהיה איסטניס גדול, סבל הרבה מכך). בהמשך למד בעיר מטרסדורף. בשנת ה'ת"ח (1848) חזר לפרשבורג והתחיל ללמד תורה. שם ייסד את חברת 'תורת חסד' כדי שיחזיקו התושבים את תלמידי החכמים שבעיר. בשנת ה'תרי"א (1850) התמנה לרב קהילת יעמרינג. בשנת ה'תרי"ח (1858) התמנה לרב בקהילה סנפטר.

מאז התפרסם כרב ופוסק. בהמשך קיבל הצעות לשמש כרב במברג וקארקוב אבל הוא סירב. בשנת ה'תרכ"ז (1867) התחיל לשמש כרב קהילת מונקץ'. בשנת ה'תרל"ט (1879) שימש כרב הקהילה בבודפשט. נודע כגדול בתורה. גאון בנגלה ובנסתר. איש אמת. הרבה בסיגופים ותעניות. רוב השבוע ישב בתענית בהצנע לכת. ענוותן מופלא. הכניע את עצמו לפני כל ת"ח אפילו לצעירים ממנו. הצטער כשקמו לפניו והתמרמר על כך. מעולם לא הגביה את קולו. גם כאשר מצבו הכלכלי השתפר כמעט את כל רכושו חילק לצדקה. את כל כספי פדיוני נפש שנשלחו אליו מאנשים רבים הוא חילק את כל הכסף לעניים. נפטר ב-כ"ה סיון ה'תרמ"ו (1886). חי כ-65 שנים.

אביו: ר' מרדכי אפרים הנקרא ר' פישל סופר (מתלמידי מרן החת"ם סופר וללא קרבה משפחתית).
אישתו: מרת בריןנדל (בת ר' יוסף צבי דייטש. נישא בשנת ה'תר"ד). **מבניו:** ר' יעקב שלום (ממלא מקום אביו בבודפשט), ור' יוסף צבי (רב קהילת שאמשאן). **מרבתי:** הגאונים ר' משה סופר (החת"ם סופר), ר' אברהם שמואל בנימין סופר (ה'כתב סופר'), ר' מאיר איזנשטטר, ר' בנימין וולף לעוו (רבו המובהק. מח"ס 'שערי תורה'), ר' הלל ליכטנשטיין. **חברותא:** ר' אהרון זינגר.
מתלמידיו: אחיו, ר' אליעזר זוסמן סופר, ר' ישעיהו זילברשטיין (אב"ד וויצן), ר' עקיבא יוסף שלזינגר (מח"ס 'בעל לב העברי'), ר' עמרם בלום (מח"ס 'בית שערים'), בן אחיו ר' משה סופר (אב"ד טיסאפורד), ר' עמרם ישי ביליטצר (אב"ד סרנטש), ר' אליעזר זוסמן (אב"ד פאקש).

מספריו: **ימחנה חיים** - שו"ת **דברי שערי חיים** - על התורה **פילס חיים** - על גיטין **יקול סופר** - על משניות **ישערי חיים** - על תהילים.

בנו של רבינו סיפר כי כאשר אביו חזר להתגורר בפרשבורג, רבו הגה"ק ר' בנימין וולף לעוו (ה'שערי תורה') נסע פעם לצורך רפואה. בנסיעתו נכנס לבקר בבית רבינו שהיה תלמידו המובהק. כשראה את גודל הדוחק בבית תלמידו רצה מיד לעזוב את הבית כי הוא לא רצה שרבינו יטרח בעבורו לכבדו ויוציא ממון בעבורו. אבל הוא לא יכול היה לעזוב מיד כדי שלא להעליב את רבינו ולכן בשעות הבוקר כשרבינו יצא לתפילת שחרית, ה'שערי תורה' ניצל את ההזדמנות ונסע משם.

העניות ששררה בבית רבינו היתה עצומה. היה לו פמוט אחד לנרות שבת ותמיד היה ממשכנו לצורכי אכילה. הוא עצמו חקק בקליפות אגוזים ועשה מהם כעין כוסיות ובהן הדליק את הנרות. לא היתה לו אלא כתונת אחת בלבד מכיוון שביקש לכבס אותה לכבוד שבת קודש, היה עליו לפשוט אותה בכל חמישי בשבת וכך נותר לשבת ללמוד רק בבגד העליון ללא כתונת לגופו.

כשחזר לפרשבורג, מצבו הכלכלי היה קשה ביותר ולא היה לו להאכיל את בני ביתו. לאחר כשנתיים התקבל לשמש כאב"ד בימרינג. בשבת קודש לפני שעזב מסר שיחת מוסר על העובדה שאנשי העיר אינם משגיחים בת"ח העניים והרעבים. בשביל הכל יש כסף, רק לא לעוסקי תורה, החיים מתוך הדחק וחייהם חיי צער.

הוא הוסיף ואמר שעד עכשיו נמנע מלדרוש בנושא שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש ויש לו אינטרס אישי. אבל עכשיו שעוזב את העיר, הוא מחויב לומר דברי תוכחה אלו. באותה דרשה ייסד את חברת 'תורת חסד' שתפקידה להתרים את תושבי העיר ולהחזיק ולסייע כלכלית בתלמידי החכמים שבעיר.

לאחר הדרשה אישה הגיעה אליו ואמרה לו שאין לה פרנסה ברווח, אבל היא מעוניינת להחזיק ת"ח מכספה. היא שאלה, כיצד היא תוכל לעזור לאותה חברה שייסד. רבינו אמר לה שתלך ותקנה כרטיס פיס. היא עשתה כדבריו וזכתה בסך עצום של 40,000 גולדין. היא הביאה את כל הסכום לחברת 'תורת חסד' וזכתה שבכסף הזה היא החזיקה עשרות תלמידי חכמים במשך שנים רבות עד למלחמת העולם השנייה שפרצה עשרות שנים אחרי שנוסדה החברה.

אחיו ר' זוסמן (אב"ד פאקש) בהספדו על רבינו סיפר: "פעם ביום הכיפורים הקדוש זיכו את רבינו לפתוח את ארון הקודש. כאשר רבינו הלך לכיוון ארון הקודש, הוא נרתע לאחוריו ולא היה יכול לעשות זאת. במוצאי יום-הכיפורים. הוא סיפר כי כשעלה לפתוח את ארון הקודש, הוא ראה לפניו את הרמב"ן. הרמב"ן שאל אותו לדבר הלכה. הוא נבהל ולא היה יכול לענות על דבריו ולכך חזר לאחוריו כי הבין שאינו ראוי לגשת אל הקודש לפתיחה.

נכדו סיפר כי בפסט ביקשו להעמיד בראשם את רבינו והצדיק הסכים לכך. הדבר היה לפלא מדוע עזב עיר גדולה כמונקאטש והלך לקהילה קטנה. הוא סיפר לנכדו כי בעודו יושב בחדרו, רבו החת"ם סופר נגלה אליו ואמר לו: "אם לקרוא לך באו אנשי פסט - לך עמהם". גם הרבה פעמים בתוך תפילותיו ובפרט בימים נוראים סיפר לנכדו שלא הייתה לו מנוחה להתפלל מכיוון שבאו אליו נשמות בבכייה וביקשו, שיתקן אותם. עוד סיפר כי במוצאי יום-כיפור נגלו אליו הרי"ף, הרמב"ן, בעל המאור ורבו החת"ם סופר והסבירו לו דברים שהתקשה בהם.

עֲשִׂית חֶסֶד וְשִׂכָּרָה

לבריאות בעלי היקר, תאכל את הכל. אני אכין עבורי סלט אחר!"

במקביל הבעל הטרי דאג להצטייד בכוס חלב. על כל כף של סלט שאכל, הוא שתה גם לגימה קטנה מכוס החלב, שכן החלב ידוע כמנטרל רעלים וזאת על-מנת למנוע סכנה או נזק כתוצאה מאכילת הנפט.

הארוחה הסתיימה, הבעל הצעיר שיבח את אשתו בפה מלא. הוא החמיא לה ואמר: "מעולם לא אכלתי אוכל כל כך טעים. מעשה ידייך - כמו של אמא שלי!"

הוא עוד הוסיף ואמר: "אני בטוח, את עוד תהיי טבחית מעולה שאין כמותה בכל השכונה. לבטח עוד השכנות יבואו כדי שתספרי להן איך את מבשלת ומכינה את האוכל!"

האברך בירך את ברכת המזון בקול והזכיר את רעייתו לברכה. לפני שחזר לכולל ליתר ביטחון הוא שתה כוס חלב נוספת.

בערב כששב לביתו האברך הופתע לגלות שהבית חשוך ושקט. הוא חיפש את אשתו בסלון ולא מצא אותה שם. גם במטבח היא לא היתה.

הוא המשיך לחפש. עד שנכנס לאחד החדרים ומצא אותה יושבת ובוכה בדמעות שלישי. האברך נבהל ושאל את רעייתו: "מה קרה, למה את בוכה?"

היא השיבה לו: "תגידי לי את האמת, למה לא אמרת לי שבמקום מיץ לימון תיבלתי את הסלט בנפט? למה אכלת את הסלט?"

הוא התפלא מאוד וכמובן שאל מיד: "איך את יודעת?". היא חיכה מעט ואמרה: "עשית את הכול כמו שצריך כדי שאני לא אדע על כך".

"רק דבר אחד לא עשית שממנו הבנתי זאת - שכחת לשטוף לאחר מכן את הצלחת. בשעה שאני שטפתי אותה, הרחתי היטב את הנפט והבנתי את הטעות שלי!"

הבעל המסור השיב לה: "איך יכולתי לומר לך דבר כזה? הרי היית מתביישת בצורה נוראה. תראי איך אתה בוכה עכשיו אחרי שגילית זאת, וכי יכולתי לגרום לך צער כזה במו ידיי?"

האשה מחתה את דמעותיה ואמרה לו: "דע לך בעלי היקר, מכיוון שאכלת את הסלט הזה עד תומו, רק כדי לא לבייש אותי- קניתי אותי קניין עולם!"

"אני אעשה כל מאמץ, כל ימי חיי, לעשות לך רק טוב, ותוכל להשיג את כל מה שאתה רוצה, גם ברוחניות וגם בגשמיות."

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'קול ברמה'. הגרמ"א שטרן זצ"ל סיפר. ניתן ללמוד ממנו עד כמה הבעל היה רגיש למצב שקרה ובסופו של עניין הוא זכה בגין כך.

הסיפור אירע עם אברך בן תורה שידע ללמוד היטב. היה לו גם ראש ישר מאוד. בשעה טובה ומוצלחת האברך נישא לנערה ירושלמית.

ביום הראשון לאחר ה'שבע בברכות' האברך חזר לביתו. אשתו אשת חיל ביקשה למצוא חן בעיני בעלה. היא הכינה עבורו ארוחת הצהריים.

הוא מצא לפניו שולחן ערוך ומפה מוצעת. על השולחן היתה מונחת צלחת מרכזית עם סלט ירקות צבעוני. על השולחן היו גם שתי צלחות קטנות יותר. ליד כל צלחת היה מונחים מזלג, סכין, בקבוק סודה ושתי כוסות חדשות נוצצות.

אשתו הטריה דאגה להכין ולסדר ארוחת ערב בצורה הכי-מפוארת שיכולה להיות. האשה מצידה אמרה שמכיוון שייקח לה עוד דקות ארוכות לבישול המנה המרכזית, היא מבקשת ממנו שייטול את ידיו ויתחיל לאכול את הסלט הטעים שהכינה.

האברך החמיא מאוד לרעייתו על הכל וניגש ליטול את ידיו. הוא ביקש לאכול את הסלט. עוד לפני שהכניס את הירק הראשון לפיו כבר הבין את גודל הטעות ש רעייתו הצעירה עשתה.

הסלט אומנם היה נראה ססגוני, אבל הגברת תיבלה אותו בטעות עם מלח ונפט. במקום לשים מיץ לימון היא הכניסה נפט. הריח הסגיר זאת והטעם ה' ישמור.

הוא ריחם על רעייתו שבהתנסות הראשונה שלה היא נכשלה בצורה כל-כך קשה עד כדי כך שיצטרכו לקחת את כל הסלט היפה הזה שעליו היא לבטח טרחה במשך זמן רב ולהשליכו לפח.

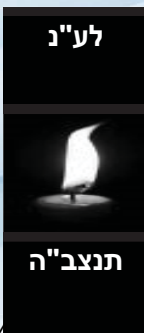
במחשבה שניה הוא שינה את דעתו והבין שלא זו הדרך. הוא עשה חשבון שכמות קטנה כזו של נפט שהיתה בסלט לבטח לא תזיק לו.

הוא לקח את הסלט והכריז בקול כדי שרעייתו תשמע: "הסלט הזה כל כך טעים! אני חושב שהכמות שהכנת לא תספיק לשנינו. האם את מסכימה שאוכל את כל הסלט ובינתיים את תכניי סלט נוסף עבורך?"

הרעיה הצעירה התפלאה מאוד. מדובר בכמות גדולה של סלט. היא חשבה שכנראה שהוא רוצה להחמיא לה אבל הוא עושה זאת בדרך לא כל-כך מוצלחת...

היא כמובן לא התווכחה ואמרה לו: "בוודאי, אין בעיה."

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל
יצחק יצחק בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל
מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה
אביגדור בן ג'ולי ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל
רחל רפאת בת השמת ע"ה שלום בן אסתר ז"ל
מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל
פיבי מלכה בת מזל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל
נעמי בת כתום ע"ה אילנה (מתרזה) בת שרה ע"ה
משה בן רוזה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל
סעדה בת בסה ע"ה שפרה בת פסיה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
רחמים בן רחל ז"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל
ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל
אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל
יצחק בן פנינה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל
חי זידי בן קלרה ז"ל קסאנש בת דגיטו ע"ה
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה
ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל
אורה בת נעימה ע"ה ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל
מסעוד בן יקוט ז"ל עפאת בת השמת ע"ה
רחמה בת מסעודה ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב פה
מכל יוצאי
הלציו

שבת קודש כג סיון תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 7:13 תל-אביב: 7:29 חיפה: 7:22 מוצאי שבת: ירושלים: 8:31 תל-אביב: 8:34 חיפה: 8:35 ר"ת: 9:05

פרשת שלח

אל תתחבר לרשע

להתרחק מאנשי רשע, שלא להיות מושפע ממעשיהם ודרכם הרעה!

נלמד מהפסוק: "ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (פרק יג-טז)

וכתב רש"י (מהמד"ר): התפלל עליו י-ה יושעך מעצת מרגלים. וכן בפסוק "ויעלו בנגב ויבא עד חברון" (יג-כב) דרשו חז"ל בגמרא (סוטה לד): "ויבואו" מיבעי ליה: אמר רבא, מלמד שפירש כלב מעצת מרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות והתפלל שינצל מעצת מרגלים. נמצאנו למדים, כי אף האדם הגדול ביותר, חושש מהשפעה השלילית של סביבתו. ולכן התפלל משה על יהושע, ולכן פרש כלב, והתפלל על קברי אבות שינצל מעצת המרגלים. ואם כך בגדולי עולם, על אחת כמה וכמה בכל אדם.

נמצאנו למדים עד כמה גדול כוחה של השפעת הסביבה אף על הגדולים ביותר. כך מצינו גם אצל אברהם אבינו כפי שהביא רבינו הגרא"מ שך זצ"ל (בספרו מחשבת מוסר-ח"א) ואלו דבריו:

הקב"ה אמר לאברהם אבינו: לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך. והוא כפי שכתב הרמב"ם (דעות פ"ו ה"א) שדרך האדם להמשך אחר רעיו וחבריו, על כן נצטוו ללכת למקום אחר.

והנה, כידוע, היה אברהם אבינו המשפיע הגדול ביותר בדור, ונקרא אברהם העברי כדברי חז"ל שכל העולם מצד אחד והוא מעבר השני. הוא עמד כנגד כולם והשפיע עליהם. ולמרות הכל, התורה אמרה לו שיהר וילך מסביבתו הרעה, שאמנם יתכן שישפיע, אך צריך יותר זהירות שלא יושפע. ואם אברהם הוצרך לאזהרה כזו, הרי זה נוקב ויורד עד התהום.

בירושלמי (סנהדרין פ"י ה"ב) נאמר על אחז: למה נקרא שמו "אחז"? שאחז בבתי כנסיות ובבתי מדרשות (כשמטרתו למנוע תורה). כך אמר אחז: "אם אין גדיים אין תיישים. אם אין תיישים אין צאן. אם אין צאן אין רועה". כך אחז היה סבור בדעתו: אם אין קטנים אין גדולים. אין חכמים. אין נביאים. אם אין נביאים אין רוח הקודש, כביכול אין הקב"ה משרה שכינתו על ישראל.

ולכאורה תמוה: אם אחז סגר את בתי המדרש בפני הקטנים שלא ילמדו תורה, היו צריכים לקרוא לו "סגר" על כך שסגר את בתי המדרשות ומדוע נקרא שמו "אחז"?

וביאר המגיד הירושלמי הגה"צ רבי בן ציון ידלר זצ"ל: אחז נזהר שלא לצאת בגזירות רעשניות לבטל את התורה, כי בזה הוא גורם שיתקוממו נגדו, מה עשה כדי להחריבם? הוא החל לסייע ולתמוך בהם, כאשר כל כוונתו לתפוש בהם אחיזה מבפנים ועי"ז יוכל להשפיע ממחשבותיו הזרות והמטמאות על לומדי התורה. לכן נקרא שמו "אחז" שרצה לסגור את הישיבות ע"י שאחז בהן וסייע להן.

לפי"ז הוסיף וביאר הגר"ד גולד שליט"א את הפסוק (בשה"ש) "אחזו לנו שועלים, שועלים קטנים מחבלים כרמים". כיצד מצליחים השועלים קטנים" לחדור לתוך כרם בית ישראל? ע"י "אחזו!" ע"י שמשתמשים בתחבולה של אחז שבא לסגור את בתי המדרשות ע"י ש"אחזו" - החזיק וסייע להם... ומתוך כך הצליח להתערב בהם ולהשפיע מבפנים... [וזה בדיוק מה שאנו רואים כעת, בשנת תשפ"ד, כיצד השלטונות מנסים להתערב במעמדם של הישיבות הקדושות על סמך "אחיזתן" בהן כל השנים, באמצעות הסיוע התקציבי שאף הוא היה חלקי בלבד].

ההתקרבות לגוים גורמת חורבן...

סיפר הגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל: רשכבה"ג הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל (רבה של קובנה) לא ידע את השפה הרוסית, ואף על פי כן, כשהיה נצרך לפנות אל המושל הרוסי לענייני שתדלנות שונים, היתה הצלחתו תמיד מעל ומעבר למצופה. הוא הצליח לפעול גדולות ונצורות לטובת עם ישראל.

בנו של רבי יצחק אלחנן, לעומת זאת, ידע רוסית, אולם אעפ"כ הצלחותיו בתחום השתדלנות לא התקרבו להצלחותיו של אביו, והמושל הרוסי עצמו אמר לו פעם מפורשות: "אביך לא יודע רוסית, אעפ"כ הייתי מבין אותו יותר טוב מאשר הנני מבין אותך".

הוסיף רבי מיכל פיינשטיין וביאר פשר הדבר, מדוע באמת הבין המושל הרוסי יותר את רבי יצחק אלחנן מאשר את בנו? משום שהקירבה לגוים אינה מקרבת אלא רק מקלקלת. וענין זה מרומז בתורה:

נאמר בפסוק (דברים כח-לז) "והיית לשמה למשל ולשנינה" ומתרגם יונתן בן עוזיאל: "ואין יהרהר לבכון למפלח לטעוותהו - תהוון לשעמוון למתלין ולתניוון ביני עממיא די בדר יתכון ה' לתמן".

מבואר בזה שהרצון להדבק בעבודה זרה גורם לבזיון ולמשל ושנינה בין הגוים. וכידוע, הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק זצ"ל בעל האור שמח הזהיר רבות (בספרו משך חכמה) את יהודי גרמניה שלא יתקרבו לגוים, משום שרק ע"י כך יגרם להם הרס וחורבן. דברים אשר לדאבון כל לב הוכיחו את עצמם ברבות הימים בצורה נוראה.

שר התורה

ככל שירבה אדם בלימוד התורה וקיום המצוות, כן יגדל להיטיב בכך עם אנשי מקומו!

נלמד מהפסוק "היש בה עץ אם אין" (פרק יג-ב)

ופירש רש"י: היש בה עץ - אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו. ואמרו חז"ל בגמרא: הכי קאמר להו [=כך אמרו להם] משה לישראל, ישנו לאותו אדם [איוב] ששנותיו כעץ ומגין על דורו כעץ (בבא בתרא טו.). וכתב בעל התורה תמימה לפרש ש"עץ" הוא תואר לצדיק לפי הנדרש בגמרא (תענית כה:): על הפסוק: "צדיק כתמר יפרח כארז בלבון ישגה" מה אוכל טעמו מחליף, אף צדיק. וכן על הפסוק "סר צילם מעליהם... אל תראום" (יד-ב) הביא רש"י: "סר צילם" - מגינם וחזקם, כשרים שבהם מתו, איוב שהיה מגין עליהם (סוטה לח.). והכלי יקר מצא רמז לכך: סר "צילם" בגימטריה "עץ".

מובא בזוהר הק' (פר' בהר) כי מי שעוסק בתורה, עוסק הוא בעץ החיים שכל באי העולם ניזונים ממנו. נמצא שתלמידי חכמים הם מעוררי המזון והשלום בעולם. ולכאורה: אם המזונות מתעוררים לכל בני העולם, למה להם עצמם אין מתעורר? (כי חיים בדחקות ובעוני, וכרב חנינא שבזכותו ניזון העולם, ודי לו בקב חרובים מע"ש לע"ש). אלא משום שת"ח הוא עץ החיים ממש, ועץ חיים אינו ניזון אלא מן העוה"ב, והעוה"ב לא נמצא בעולם הזה, אלא רק אחר שנכנס לעולם ההוא אזי ניזון בו.

קבעו חז"ל בגמרא (ב"ב ז): שתלמידי חכמים אינם צריכים שמירה כי התורה שלומדים משמרתם. ולכן אינם צריכים להשתתף בהוצאות בניית חומת העיר. ואיתא בתד"א רבה (פ"ד): "כל תלמיד חכם שעוסק בתורה בכל יום תמיד, בשביל להרבות כבוד שמים, אינו צריך לא חרב ולא חנית ולא כל דבר שיהיה לו שומר, אלא הקב"ה משמרו בעצמו".

ומכאן פסק הרמב"ם (פ"ו מהל' ש"כנים ה"ו) וכן השו"ע (יו"ד רמ"ג-ב) שכל הדברים שצריכים לשמירת העיר כגון חומת העיר ומגדלותיה ושכר השומרים לוקחים מכולם אבל לא מהתלמידי חכמים שתורתם אומנותם, לפי שאינם צריכים שמירה, שהתורה משמרתם.

ואולם הקשו על כך החזון איש (ס"ה' ס"ק יח) והגר"מ פיינשטיין זצ"ל (בספרו דברות משה סי' יב הערה לח): אף שאינם צריכים שמירה מפני תורתם, אבל הרי בזמן של סכנה וודאית מהאויבים אין סומכים על הנס וממילא צריכים גם הם להשתתף בהוצאות? זאת ועוד: הרי אמרו חז"ל (ושבת לב.) "אל יעמוד אדם במקום סכנה לומר שעושיין לו נס שמא אין עושים לו נס, ואם יעשו מנכין לו מזכויותיו!! (ומה שסיפרנו בעלון איש לרעהו - בהעלותך על הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שמחמת גודל בטחונו בהש"ת לא ירד למקלט בזמן מלחמה כי טען שלכל כדור יש כתובת שמא סבר שאין זה מצב של סכנה קרובה).

וביאר החזו"א והדברות משה, שהן אמנם אין להם לסמוך על הנס, אך מכיון שהאויבים לא מגיעים אלא מפני עמי הארץ שאינם לומדים תורה, ראוי על כן להטיל את הוצאות החומה בראש ובראשונה עליהם. לפי"ז בעיר שכולה ת"ח, עליהם להשתתף בעשיית החומה כמשנ"ת שאין לסמוך על הנס.

שח כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג - רבי יקותיאל יהודה הלברשטאם זצ"ל, כי נוכח לראות, כאשר שהה במחנות העבודה באושוויץ בשנות השואה האיומה, היו מעבידים אותם בפרך עד כלות הכוחות, והיו שם יהודים שהכינו לעצמם כמה דפי גמרא ופרקי משניות, ובכל פעם תוך כדי העבודה היו ממללים משניות בעל פה וכך גם שיננו מסכתות וגמרא בעל פה והיו חוזרים עליה שוב ושוב.

והעיד האדמו"ר שכל אלו שהיו שוקדים לעסוק בתורה בכל מצב שהוא, נשאר בחיים מכח זכות לימוד התורה; והעיד על עצמו שכך ניצל כמה וכמה פעמים במקרים שהיה בטוח שהורגים אותו, וניצל בניסי ניסים.

דבר שקיום העולם תלוי בו...

בתקופת מלחמת העולם הראשונה, כשמחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, יצא צו מאת שלטונות הצבא האדום שכל איש מגיל שמונה עשרה שלא יתייצב לגיוס, אחת דתו להמית והפחד היה נורא.

עם כל זאת, ישבו בישיבת נובהרדוק מאות בחורים כשהם שוקדים על התורה ללא פחד ומורא. עד שמאוחר יותר הודבקו מודעות ברחובות בהם צו חמור יותר שכולם מחוייבים להתייצב, וקמה תסיסה כלשהי בישיבה.

או-אז נכנס הסבא מנובהרדוק - הגה"צ רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל בסערה וזעק: "מי קורא כאן מודעות? שידביקו להם מודעות כרצונם ואנחנו נשאר בשלנו בלימוד התורה ביתר תוקף ועוז! שאלוהו: והרי זה ענין של פיקוח נפש ואין סומכין על הנס?

השיב הסבא מנובהרדוק: אין סומכין על הנס שייד רק בדבר שאין קיום העולם תלוי בו. אבל בדבר שקיום העולם תלוי בו, כגון קיום ישיבות כמאמר הכתוב "אם לא בריתי יומם ולילה..." לא שייד לומר אין סומכין על הנס.

חכמת אליהו

כח התורה להגן במלחמה...

בימים הטורפים של מלחמת תש"ח כתב הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל מכתב למפקדת הצבא. וכך כתב בין היתר: "חלילה להוציא ולנתק את בני הישיבות מאהלי התורה ולשעבדם לצבא המלחמה, אימונים או שאר עבודות. וידעו נאמנה שכל מי שמסר נפשו וחיייו לשקידת התורה, הנהו איש צבא מלגיון מלכו של עולם להגנת עמנו וארצנו. וכל אלה העומדים במערכת הקרב עם האויב מוגנים בזכות לומדי התורה.

ומסיים הרב פרנק את מכתבו בזה הלשון: "בכל ליבי אני קורא לכם הבו גודל לאלוקינו ותנו כבוד לתורתו, שלא ייבש המעיין וקול התורה לא ידום. כדאי הוא קול התורה שבכוחו להגן לכל היורדים לשדה המלחמה, שיחזרו במהרה בחיים ושלום לביתם בזר הנצחון, וממשלת זדון תכלה ותעקר מן הארץ".

עמוד ההוראה

לימוד התורה שמר והעיל...

בשנת תרע"ב עלה הגאון רבי שאול משה זילברמן זצ"ל (אב"ד וירשוב) פעם ראשונה לארץ ישראל. הוא עמד להפליג באניה היוצאת מנמל אודיסה, ויצא לשם מפולין ברכבת.

עם אם הדרך, באחת התחנות, היה צורך להחליף את הקטר. משום מה לא חיברו הפועלים אל הרכבת את הקרון האחרון שהיה ריק מאדם, ובו ישב האב"ד רבי שאול משה לבדו, שקוע בלימוד, מבלי שיבחין מה מתרחש בחוץ.

הרכבת יצאה לדרכה, הקרון נשאר עומד כל הלילה בתחנה, ורבי שאול משה בראותו ש... לא נוסעים, שקע יותר ויותר בלימוד התורה ולא פסק פומיה מגירסיה.

רק לפנות בוקר נודע גודל האסון שאירע: הרכבת שיצאה בערב, שבה היה אמור לנסוע אב"ד וירשוב רבי שאול משה, התהפכה מעל הפסים וכמעט כל נוסעיה נהרגו ונפצעו. עובדי התחנה וגויים מן הסביבה, באו כולם לראות את ה"ראבין" היהודי שבהשגחה פלאית ניצל ושרד בחיים..

מרבצי תורה מעולם החסידות

בזכות לימוד התורה...

בימי מלחמת העולם הראשונה היתה העיר דווינסק נתונה באש המלחמה. ביתו של בעל האור שמח היה במקום מסוכן שהיתה מטרה נוחה לכדורי האויב. באחד הימים פגע פגז בביתו ונתקע בקיר החדר שבו ישב ועסק בתורה. השכנים הבחילו למקום את אנשי המשטרה שמיהרו לפרק את הפגז, שמא יתפוצץ.

אך רבי מאיר שמחה לא נתן להם לנגוע בקיר, בגודל בטחונו בזכות התורה שעוסק בה, באומר: "אם רצונו של הקב"ה בכך, לא יתפוצץ הפגז ולא יאונה כל רע". אנשים חששו לחייו, אך הוא עמד איתן בבטחונו בהש"ת ובכח תורתו.

הלמות עמלים

שלא להוציא שם רע על זולתו ועל

כל מעשי השי"ת ובמיוחד בא"י !

נלמד מהפסוק: "וינסו אותי זה עשר פעמים" (פרק יד-כב)

ואמרו חז"ל: בא וראה כמה גדול כח של לשון הרע. מנלן: ממרגלים. ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כד. המוציא שם רע על חברו על אחת כמה וכמה (ערכין שם). וצ"ב: אם הוציאו שם רע רק על עצים ואבנים מדוע נענשו בעונש כה חמור? אלא משום שיש בהוצאת שם רע, חסרון נוסף, שמגנה את מעשה השי"ת. ובמיוחד חמור הדבר כשהוא נסוב על ארץ ישראל אשר בחר בה ה' וקידשה מכל הארצות..

דוקא משום מעלתה הנשגבה הזו של ארץ ישראל, ישנה אחריות גדולה על כל הדרים בה שלא לקלקל ולהשחית ח"ו את צביונה הרוחני. שכן הסכנה מכך גדולה יותר מכל מקום אחר. וכפי שכתב דברים נוקבים על כך בספר חרדים (פרק יט) בזה"ל:

"הבאים לארץ ישראל ואין שמים על לב כי הם בהיכל המלך ומורדים ופושעים ומרבים במשתאות של סעודות מרעים ומרזח... עליהם הכתוב אומר "ותבואו ותטמאו את ארצי ונחלתי שמתם לתועבה". ולא יעלה על ליבם כי אחרי מותם ישארו בארץ ישראל, אלא במותם יגרשום חוצה ככלבים". עכ"ל.

ידועים דברי רש"י בתחילת חומש בראשית שאנו יכולים לטעון כנגד אומות העולם על החזקתינו בארץ ישראל כי "כל הארץ של הקב"ה היא, והוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו. ברצונו נתנה להם, וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו". ושאל הגרי"ש אלישיב זצ"ל: מדוע טענה זאת לא נשמעת כיום לאומות העולם?

וביאר הרב אלישיב שהתשובה הזו של התורה לטענת האומות היא רק עבור מי שחפץ בארץ ישראל בשביל קדושתה המיוחדת. בשביל לקיים מצוות התלויות בה. מי שעולה לארץ ישראל לצורך כן, תשובתו אכן תשמע ותתקבל אצל אומות העולם. חז"ל לא מדברים על אנשים שעוסקים בבנין הארץ לשם אכילה ונהנתנות.

חז"ל גם לא מדברים באלו שמעוניינים בארץ ישראל בשביל להתגאות בעיני העמים להראות להם שגם לנו יש "מדינה". להראות שגם אנו "ככל הגוים בית ישראל". לאנשים כאלו, לא תועיל ולא תעזור התשובה של התורה מול אומות העולם.

גדולי ישראל היו מקפידים, בכל הזדמנות, לשבח ולפאר את מעלותיה של ארץ ישראל גם אם נאלצו לגור בחו"ל. **כ"ק האדמו"ר מאוסטרובצה** היה אומר: "אני מארץ ישראל אלא שבעוונותינו גלינו משם ואני שרוי באוסטרובצה... וכך כל אדם יהודי ששואלים אותו מהיכן אתה? חייב לענות: אני מארץ ישראל, אלא שלעת עתה שרוי אני בבית ארעי..." **והוסיף** האדמו"ר: לכן אומרים חז"ל, יוסף שהודה בארצו ואמר: "כי גנוב גונבתי מארץ העברים" - נקבר בארצו. משה שלא הודה בארצו ושתק בשומעו את בנות יתרו אומרות: "איש מצרי הצילנו מיד הרועים", לא יקבר בארצו.

ולכאורה תמוה: הרי יוסף היה יליד הארץ, מה שאין כן משה שנוולד במצרים והיה באמת איש מצרי כמו שאמר? אולם כנראה - מתרץ האדמו"ר - שמאז שהובטחה הארץ לאברהם אבינו, אזי על כל יהודי לראות עצמו כתושב ארץ ישראל.

כ"ק האדמו"ר מקלויזנבורג זי"ע כתב מארץ ישראל, לתלמידיו בחו"ל: "אחת היא ארצנו הקדושה... האויר כאן ממש גן עדן העליון מטוהר ומצוחצח... ונשאתי את ידי בכל כוחי להרבות ולגדל כח הקדושה והתורה והישוב הקדוש... אנחנו בונים ובונים... ובני הישיבה הקדושה לומדים ממש יומם ולילה... תראו להשתדל שיבואו ללמוד לכאן... וגם ליעץ לאברכים שיבואו להתיישב בכאן, כי בעזרה"ת טובה הארץ מאד מאד..."

"טובה הארץ מאוד מאוד"...

מאז פרצה המלחמה האיומה, נרדף כ"ק האדמו"ר רבי אהרן מבעלז זצ"ל ע"י הנאצים ימ"ש, ובמשך שנים אחדות ברח ממקום למקום עד שהצליחו לחלצו ולהעלותו לארץ הקודש. בט' בשבט תש"ד הגיע ארצה ונערכה לו קבלת פנים נלהבת.

בין מקבלי פני האדמו"ר היו גם נציגים מטעם הסוכנות. פנו הללו לרבי ושאלוהו מה דעתו על ארץ ישראל. נענה להם ואמר: הארץ יפה מאוד מאוד, מאתים אחוז יותר ממה שחשבת".

החציפו נציגי הסוכנות פניהם ושאלו: "אם כן, למה לא הניח האדמו"ר לחסידיו לעלות ארצה לפני המלחמה?"

ואף הוא השיב להם כאילולתם: "אתם אשמים בכך! שלחתם מחללי שבת לדרוש לפני העם שיעלו לארץ. וכשאלו הם המבקשים, האם חשבתם שיבואו?"

במחיצתם

ניצוץ של המרגלים...

פעם הגיע יהודי מארץ ישראל לביקור אצל כ"ק האדמו"ר **מקרלין בעל ה"בית אהרן"** זי"ע. שאל אותו הרבי אודות החיים בארץ הקודש, פתח הלה בשבח הארץ, אך הזכיר שהיהודים בארץ סובלים רבות מהישמעאלים שבה.

נתכרכמו פניו של הרבי למשמע הדברים ואמר: "יש בדך ניצוץ של המרגלים..." נפגע האיש וקרא: "רבי! לא דיברתי סרה חלילה בשום יהודי!"

השיב לו הרבי: גם המרגלים לא דיברו סרה ביהודי! אין לדבר סרה לא בארץ ולא ביושבי בה..."

באהלי צדיקים

"עליו לשוב ארצה"...

מעשה בצעיר שעזב את הארץ בתקופת הצנע, ונסע עם אשתו אל קרובים בחו"ל עפ"י בקשתם. ואולם אף שהיה משופע שם בעושר וכססים, לא חפצה אשתו להשאר באותה מדינה ורצתה לשוב לארץ ישראל. אך מכיון שהוא נטה להשאר בחו"ל שלח שליח לשאול את החזון איש מה דעתו?

השליח הגיע לביתו של החזון"א והציע שאלתו. שאל אותו החזון איש האם פרנסה היתה מצויה לו כאן בארץ ישראל, והלה השיב שנראה כי הרויח טוב. המשיך החזון"א ושאלו, ומה אומרת אשתו? והשיב שהיא רוצה לחזור ארצה

הפטיר החזון איש: "אם כן, עליו לשוב ארצה! כשיש בשביל פת לחם לא עוזבים את ארץ הקודש!"

מעשה איש

"אבני ארץ ישראל שוות יותר"...

פעם הוזמן פועל לעשות עבודות בביתו של הגאון **רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל**. מטבע הדברים התמלאה הריצפה אבק. כשנכנס רבי בן ציון לבית חלץ נעליו... התהלך באנפילאות שספגו אבק.

כאשר נשאל רבי בן ציון על כך, השיב: שנינו בגמרא (כתובת קיב.) שרבותינו נשקו את עפר הארץ. כמה קדושה יש באדמתה ורצוני לשאוב קדושה זו!"

כשנסע לחיזוק הדת באיראן, ראה עושר בל יאומן. פאר והדר מנקרי עיניים. כשחזר משם הפטיר: "האבנים הישנות והעתיקות של שכונת בית ישראל בירושלים, שוות יותר מכל כספה וזהבה של איראן!".

יגילו במלכם

הכל תלוי במצאת חן...

יהודי מפולין שעלה לארץ ישראל אך לא יכל להתרגל לתנאי החיים שבה, ניגש לרבי **שמחה בונים מאוטרוצק** זצ"ל וביקש ברכת פרידה כדי לחזור לפולין.

אמר לו הרבי: "מרחם אני עליך מאד. כנראה לא מצאת חן בעיני ירושלים, שאם כן, היתה ירושלים מוצאת חן בעיניך..." נכנסו הדברים ללבו, שינה דעתו ונותר לדור בירושלים.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

זעקת המציאות / הרב נפתלי וינברג

היא בפנים. עמוק בפנים! נכון שהאויב החיצוני שונא אותנו ללא סיבה מוצדקת, אבל כאשר תחטל אותו עדיין לא תצא ידי חובה.

וזה מלמד אותנו עוד משהו: גם כאשר נפגעים מאש של אויב חיצוני, הבעיה היא בסוף פנימית. שלנו. האויב הוא לא הנושא. הוא רק המקל שבא לעורר אותנו להבין שהבעיה פנימית ולא חיצונית.

וכאן הבן שואל: הרי יש כל-כך הרבה תורה! ותפילה! וחסד! נכון. אבל גם ל-24,000 תלמידי רבי עקיבא היה הרבה תורה ותפילה וחסד - בוודאי שלא פחות מאתנו... - ובכל זאת, הבעיה הפנימית - הבין אדם לחברו - הכריע את הכף.

במבט זה אנחנו יכולים לחזור על כל ההיסטוריה ולגלות כיצד בכל הרדיפות, הפוגרומים והשואות - עמדה הבעיה הפנימית במוקד. החל מגלות מצרים ועד ימינו אנו, פעמים רבות היתה הבעיה הפנימית שונה, אך תמיד הייתה זו הבעיה הפנימית שגרמה לכל הצרות.

* * *

לקראת סיום נציין שתי נקודות עבודה מעשיות, בהתאם להנ"ל:

א) הנושא של בין אדם לחברו מחייב תיקון עצום. חובה לעשות הכל לאחד את העם ולהראות שכולנו בניס לה' אלוקינו ויש לנו אהבה לכל יהודי באשר הוא. ללא יוצא מן הכלל. לא נתבלבל: ישנם יהודים רבים שאסור לנו ללמוד מדרכיהם, אך עדיין מוטל עלינו לאהוב אותם ולהתפלל עליהם שיפתחו להם העיניים והם יחזרו בתשובה שלמה שהרי הם אחינו בני אברהם יצחק ויעקב. אנחנו חלוקים עליהם בתוקף, אך לא מתוך שנאת חנם סתמית. לא נוותר למענם על פסיק אחד מתורתנו הקדושה, ותמיד ניחל שאף הם יתקרבו לתורה.

יש לחזור תמיד על היסוד הזה, ולהשתדל להפיץ ולפרסם אותו בציבור בכל דרך אפשרית! לאחינו היהודים רק אהבה ועוד אהבה.

ב) כולנו מתפללים שהגלות, עם כל הצרות שלו, תסתיים. אך מסתבר שלפעמים אנחנו לא מכוונים אל המטרה הנכונה.

הנה ציטוט מ'ספר הברית' של החכם רבי פנחס אליהו מוויילנא זצ"ל:

"דרשתי וחקרתי היטב, בכל לבבי, לדעת סיבת אריכות הגלות... יש תורה הרבה בישראל... הרבה אנשים התחזקו בתפילה בכל כוח ועוז, וצועקים ואינם נענים, והרבה אנשים עוסקים במצוות ומלאים כרימון... חיפשתי מי הוא המפסיד? מצאתי - כל הג' כיתות הנ"ל מכוונים כוונה גדולה - אבל בשביל עצמם ולתועלתם. לא למפרק קודשא בריך הוא ושכינתיה מן הגלות. וכל התורה, תפילה, מצוות, הוא לקנות מקום חשוב בגן-עדן ועולם-הבא, ושיצליח בכל משלוח ידו בעולם-הזה, ושיאריך ימים עם אשתו ובניו... ואין איש שם על לב צער השכינה וקודשא בריך הוא להוציא אותם מהגלות. ואוי לאוזניים שכך שומעות, קול ברמה נשמע רחל מבכה על בניה ואין מושיע לה, וכל זמן שחושבים רק על עצמנו לא תבוא הגאולה"

אז יש לנו הרבה עבודה, בהחלט...

חג השבועות זה מכבר מאחורינו. אך כפי שמקובל לומר: **החג לא עבר - החג התווסף.** יצאנו מחג השבועות עם קבלת-התורה חדשה, ועם כוחות ואנרגיות רוחניים טריים. הבה ננתב זאת באופן הנכון להתחלה מחדשת!

אך להיכן ננתב? מה הכיוון הנכון? המדויק?

שמעתי שבאחד משיעוריו לאחרונה, הצביע הגאון רבי אשר וייס שליט"א על המציאות המצערת של "ירי דו-צדדי" שרווח במלחמה האחרונה. הכוונה למקרים במהלכם יורים חיילים בטעות זה לכיוון זה - מה שנקרא "אש ידידותית".

את המקרים שקרו כבר לא נוכל למנוע, מה שכן נותר לנו זו החובה ללמוד, להבין ולנתח את האינפורמציה הזו ולבנות בעזרתה תכנית חכמה שבכוחה לתקן את המעוות בעתיד.

* * *

אנחנו יודעים שאין מקרה בעולם. גם מי שיש לו אמונה הכי בסיסית ופשוטה, מבין שריבונו של עולם מפעיל את המערכת הזו שנקראת עולם. הוא זה שמתכנן מראש את הכל לפרטים, ולפרטי-פרטים עד הפרט הכי קטן.

אין עוד מלבדו. כפשוטו. למעלה. למטה. ובכל הכיוונים.

אותו ריבונו של עולם שיצר וברא הכל, ששולט על הכל, ושמשמיד לנהל את הכל, ברא את האדם עם "כח בחירה" והוא מצפה ממנו לבחור בטוב ולמאוס ברע. אם הקב"ה היה רוצה הוא יכל לברוא במקום בני-אדם סוג של "רובוטים" נטולי-בחירה שתמיד עושים אך ורק טוב (האמת? יש בשמים מלאכים כאלה!) אבל זו לא הייתה המטרה שלו.

המטרה שלו הייתה לברוא אדם, בעל-בחירה, שכל חייו יתמודד עם השאלות "מה השם רוצה ממני?" "מה הבחירה הנכונה ברגע זה?" ובכל רגע נתון אנו מצווים "ועשית הישר והטוב!" "ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך!"

ולכן, למרות שאין לנו עסק בנסתרות אנו חייבים להתבונן תמיד מה השם רוצה ומצפה מאתנו ברגע זה. להקשיב היטב מה הוא "אומר" לנו, ואיך הוא "משוחח איתנו" דרך מאורעות העולם והחיים.

התופעה של "ירי דו-צדדי" היא לא משהו מינורי שניתן להתעלם ממנו. זה מחייב אותנו לעצור, להקשיב, להתבונן - ולתקן מה שצריך.

* * *

נשים לב; אנחנו עם-קטן יחסית שמסובבים עם אויבים שהיו שמחים להיפטר מאתנו ולגזול את ארץ ישראל לעצמם. אבל הקב"ה שומר עלינו, וגם יש לנו הבטחה היסטורית ונצחית של קיום עם-ישראל, כמובא בפסוקים מפורשים בתורה.

והנה, למרות זאת אנחנו מגלים פתאום "אויב" מסוג חדש: מי הוא? מה שמו? מי גרם לכך וכך יהודים ליפול חלל? והתשובה מצמררת: ירי דו-צדדי. הם לא נפלו מאש אויב, הם נפלו מאחיהם היהודים.

אז מה העובדה הזו "צורחת" באוזננו?!

אל תתפתה לחשוב שהבעיה היא באויב החיצוני - הבעיה

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממוקד ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

המלצת הרב וינברג: התה הבריא והמבריא, משקה טבעי שמגן על הלב וכלי הדם, מונע מחלות, אנטי אקסידנט, מוריד כולסטרול, לחץ דם, מחזק באופן כללי, מחזק את המערכת החיסונית ועוד (גם אני שותה את התה ב"ה אך כמובן שאינני לוקח שום אחריות). הזמנות בטלפון - 02-6480277 0545252463

אור התורה

מייל המערכת

(לתגובות, הערות, הארות וסיפורים):

alon7148454@gmail.com

טלפון: 052-7148454

קו החידות: 077-4103900

פקס: 08-9941870

העלון מופץ ברבבות עותקים בארץ ובעולם • מוקדש לע"נ מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

דיון הלכתי בשולחן השבת

הרב יוסף אביטבול שליט"א

האם מברכים הטוב והמטיב על הצלת החטופים בחיים

במענה לשאלת רבים, האם מברכים ברכת "הטוב והמטיב" בשם ומלכות על הצלת החטופים ושחרורם מהשבי בחיים.

איתא בגמ' בברכות דף נט ע"ב "ותנן על בשורות טובות אומר ברוך הטוב והמטיב", וכן כתב לדינא ברמב"ם בהלכות ברכות פ"י ה"ג "שמע שמועה טובה מברך ברוך אתה יי' אלהינו מלך העולם הטוב והמטיב". וכן נפסק להלכה בשו"ע או"ח סימן רכב ס"א "על שמועות שהם טובות לו לבדו, מברך שהחינו, ואם הן טובות לו ולאחרים, מברך הטוב והמטיב". [וכן מבואר בס' חסידים סימן תתמא, ובמג"א שם, ועי' שם בשו"ע ס"ד שאף בשמועה טובה שתבוא מזה רעה צריך לברך, וכ"ש הכא שמהרעה הגיע לידי טובה].

וזמן הברכה הוא דוקא מיד ששומע מהבשורה הטובה, אבל אם לא בירך מיד או שמח עדיין אינו רשאי לברך. [כמבואר בא"ר סי' רכ"ג סק"א ובפמ"ג א"א סק"ב, ובמשנ"ב שם סק"ג ובכה"ח סק"ה].

ומדברי השו"ע לא מבואר אם צריך לברך את הברכה בשם ומלכות, ומדברי השו"ע בס"ב לגבי בשורות רעות מברכים בשם ומלכות, אפשר שה"ה לגבי שמועות טובות, וכן כתב בשל"ה הקדוש שם, ובא"ר שם, אך מ"מ להלכה כתב במשנ"ב שם סק"א בשם הפרי מגדים שכדומה שהיום ממעטין בברכות אלו, וכן כתב בכה"ח שם סק"ב, ולכן כתב שם שלהלכה נראה שיש לברך ברכה על שמועות טובות בלא שם ומלכות.

תבנא לדינא: בזמנינו מברכים ברכת הטוב והמטיב על שמועות טובות, רק בלא שם ומלכות.

החטופים שיצאו מהשבי צריכים לברך ברכת הטוב והמטיב בשם ומלכות, וכן צריכים לברך הגומל בשם ומלכות, [כדין היוצא מבית השבי כמבואר בס"י רי"ט], וצריכים גם לעשות סעודת הודיה.

נקודת מבט

אמונה ברורה בבורא עולם

פרשת שלח עוסקת בענין שליחת המרגלים. תמיחות רבות ישנם בפרשה זו, ואחת הפליאות הגדולות איך אנשים רמי מעלה נכשלים באמירת דברי כפירה באמרם "לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו". ובגמ' (סוטה לה ע"א) אמר רבי חנינא בר פפא: דבר גדול דברו מרגלים באותה שעה, כי חזק הוא ממנו - אל תקרי ממונו אלא ממונו, וכיכול, אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם. ע"כ. מהי משמעות דברים אלו, האם כפשוטן של דברים ממש לא האמינו שהקב"ה לא יכול להוציא את הגויים משם, האם יעלה על הדעת שאנשים שראו עין בעין "שאיין עוד מלבדו" כאמור "אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים אין עוד מלבדו" ומובא ברש"י שם: כשנתן הקב"ה את התורה פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את התחתונים. וראו שהוא יחידי, לכן נאמר אתה הראת לדעת. ע"כ. אם כן היאך אמרו משפט זה.

בספר "בית יצחק" מבאר הגאון ר' חיים סגלוביץ זצ"ל: דהנה הקב"ה מנהיג את העולם לפעמים למעלה מדרך הטבע. וזה יכול להיות בשני סיבות הפוכות, או לצדיקים גדולים כמו רבי חנינא בן דוסא וכיוצא ב שאמר לבתו מי שאמר לשמן וידלוק הוא יאמר להומוץ וידלוק, והיה דולק והולך כל היום כולו. וזה מפני שהצדיקים עובדים את ה' בגבורה ובהסירות עילאית כזו ממש למעלה מן הטבע, לכן גם הקב"ה מתנהג איתם בדרך על טבעית ומשדד מערכות הטבע שבבילם.

ולעתים הקב"ה עושה נסים ונפלאות דוקא לאלה שהם במדרגה הנמוכה ביותר כל כך עד שהם קרובים לשער החמישים בשערי טומאה שממנו אין דרך חזרה. והקב"ה משדד בעבורם את מערכות הטבע כדי להצילם ולהוציאם מהמיצר. וכמו שהיה ביוצאי מצרים שהמלאכים קיטרו "הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז" וכבר נטמאו בתוך מצרים, והקב"ה שינה דרך הטבע ועשה נסים ונפלאות כדי להעלותם משפל המדרגה, להגביהם ולרוממם למדרגות רוחניות גבוהות.

מעתה נבין את ענין המרגלים. כשבאו המרגלים מתור הארץ סיפרו "אפס עז העם היושב בארץ והערים בצורות גדולות מאד וגם ילידי הענק ראינו שם" הם הבינו שאי אפשר לכבוש את הארץ בדרך הטבע, אלא מוכרחים לנס על טבעי, שצריך להפך את מערכות הטבע. ורק אז ניתן יהיה לכבוש את הארץ. ובאמת שזה היה ברור להם שלהקב"ה יש את הכח לעשות הכל. אבל הם חשבו שהעם אינו ראוי שהקב"ה יעשה בעבורו נסים כאלה המשנים את הטבע. כי רק לצדיקים גמורים הקב"ה מתנהג עמם שלא כדרך הטבע, והעם אינו בדרגה רוחנית זו. וכיון שמאז שיצאו ממצרים התעלו קצת באמונה, אם כן גם אינם כרשעים גמורים שהקב"ה יעשה להם נס כזה גדול בכדי לעורר בתוכם את האמונה. ולכן אמרו "כי חזק הוא ממנו" אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא את כליו משם, כי בדרגה שהעם נמצא בא, הקב"ה לא יהפך את סדרי בראשית, בכדי להנחילנו את הארץ. והרי הכח שניתן לענקים בודאי זה מאת הקב"ה יתברך, ולמה נתן להם עוצמה כזו אין זה אלא בכדי שרק אם נהיה ראוים נקבל אותה. ולא במצב זה. אולם יש בזה חטא גדול לפי שהם אנשים כה גדולים, ולא היו צריכים לדבר על ענין זה כלל, ולא להסיק מסקנות בחשבונות של הקב"ה, ומחשבות אלו הם בעצמם חסרון באמונה.

אור התורה

לע"נ בנימין בן רחל ז"ל

תשובות לחידה ניתן להשיב גם בקו 'אור התורה' במס' גולפון - 077-410-39-00 שלווח 2, (הזוכים מתפרסמים אחת לחודש בשלווח 3)

חידה: היכי תימצא יחידים שדנים כרבים ורבים שדנים כיהידים?
חידה מגיליון קודם: איזה פרי אינו גדל כל פעם משנת שמיטה, רק אחו"ג שנים?
תשובה: אתרוג שהכל ממשמשין בו (ראש השנה טו).

אזניות בלוטוס | **כוס כים** מתנת 'פוספלא' אשדוד | **כרטיספר** מתנת 'מורשת' אשדוד | **שובר** ברשת 'פרסטרי' | **החודש הפריים יוג'ולו הפרסיים כדלהלן:**

הרב מלאכי כהן

הסיפור שנגדע בג'באליה

התלמידים במסיבת סוף השנה.

— שלא כדרכי ציטטי את הסיפור שלפניכם, כי ראיתי בו תועלת עצומה. והמסר הוא לא רק כמה חשוב בן-אדם לחברו. יש כאן עומק גדול הרבה יותר. כמו שאתם בטח מבחינים מדובר על מקרה יחסית חריג. מכל הבחינות, לארגן טיסה בשמי הארץ זו לא מתנה בטנדרטיות, וגם, כנראה שהאנשים שאתם מכירים לא טובלים מבעיה חריפה כל-כך, כמו הנער המסוגר שבסיפורנו.

זה קרה בח' שבט תשפ"ד. הבשורה הקשה מנשוא דפקה על דלת ביתם של יעקב ואורית גהאסי: לביא, בנם השלישי מתוך ארבעה, נפל בג'באליה. כמה חודשים לאחר מכן, בערב אחד אפרורי למדי צלצל הפעמון בביתם. בפתח עמדו אשה ובנה. הבן ביקש למסור לידיהם סיפור אישי שכתב בעבורם, והגיש להם את המכתב. וכך כתב הצעיר:

להורים של לביא היקר, למדתי עם לביא בכיתה וכשנודע לי שנהרג, הזדעזעתי. אני יודע שאין נחמה אחרי שילד נופל, אך יש לי סיפור קצר עליו

שאולי יחזק אתכם, סיפור שמתאר את הרגישות שלו לחלשים. כוקדמה לסיפור אומר, שאני מתמודד נפשית עם חרדות וכו'. בחברה תופסים אותי כאדם סגור ומזור, כזה שכמעט אינו מדבר, לא בשיעורים ולא בהפסקות.

לביא, שלמד איתי בכיתה, זיהה את הסבל שלי. הוא חשב איך יוכל לשמח אותי ולהראות לי שחושבים עלי ושאינו לבד.

לקראת סוף שנת הלימודים בכיתה י"ב, יזם לביא שהשכבה כולה תאסוף לי כסף לטיסה בשמי הארץ בעבורי. הוא בחר בזה מפני שידע שאני אוהב מטוסים ותעופה.

הוא ערך הצבעה בשלוש הכיתות של השכבה, ומאחר שרוב התלמידים הבינו במרוצת השנים, בצורה כזו או אחרת, שאני לא נער רגיל כמו כולם – הסכימו. מדובר בסכום גדול, שנע, כפי שהבנתי, סביב 1000 שז.

אחרי כל זה לביא השיג גם טייס, שיוכל לעשות את הטיסה, ועם עוד חברים הצליחו לסדר לי טיסה. יום קודם, התקשר אלי הרב של הכיתה ואמר לי שהכינו לי הפתעה – טיסה בשמי הארץ! לרגע לא הבנתי, ואז הרב סיפר לי איך עשו זאת. הייתי בהלם. חברים שאני בכלל לא מדבר איתם ארגנו לי דבר גדול כל-כך!

למחרת התקיימה הטיסה. אמרתי לחברים, ובפרט ללביא, שזה ריגש אותי, והראה לי שחושבים על ולא מזניחים אותי. הטיסה היתה ארוכה שזה ממש טוב, כי אני אוהב להיות כמה שיותר זמן באויר. נהנתי מהטיסה, לראות הכל מלמעלה.

אך בעצם, הטיסה עצמה לא היתה הדבר המשמעותי כאן, אלא הידיעה שיש מי שדואג לי, שחושבים עלי, שאומנם אני לבד בכיתה, אבל זה רק בהיבט החיצוני. מבפנים התחלתי להרגיש קרבה גדולה יותר לחברים, ושיותר קל לי לדבר איתם. כל זה בזכות לביא שחשב איך לשמח אותי". עד כאן המכתב.

לאחר זמן, שמע יונתן – חבר נוסף של לביא – את תוכן המכתב, וסיפר דבר מדהים לא פחות. 'אני מכיר את כותב המכתב כבר כמה שנים, כל השנים שמעתי מהנער הזה בקושי חמש מילים. אחרי הטיסה שלביא אירגן בעבורו, הוא חיבר שיר ושר אותו לפני כל

למחרת התקיימה הטיסה. אמרתי לחברים, ובפרט ללביא, שזה ריגש אותי, והראה לי שחושבים על ולא מזניחים אותי

אבל המסר, שייך לכל אחד מאיתנו – אנחנו לא חיים בחלל ריק. למה הכוונה? שימו לב: למתנה שהעניק לביא, היתה השפעה נפשית עצומה על הילד המסכן, השפעה שלא הושגה באמצעות טיפולים פסיכולוגיים, ולא באמצעות כדורים פסיכיאטריים. ההתקדמות המשמעותית של הילד נוצרה באמצעות מחווה ידידותית של חבריו לכיתה.

וזה מלמד אותנו, שבמובן מסוים, דווקא כשאנחנו חברים פשוטים ולא יועצים עטורי תעודות ורוזמה מפוצץ, יכולת ההשפעה שלנו הופכת להיות חזקה ומשמעותית הרבה יותר. מהסיבה הפשוטה: האנשים שסביבנו מושפעים מאוד מהצורה שאנחנו מגיבים להם, מדברים איתם ומתנהגים כלפיהם.

בכנות וממבט אישי, כמטפל אני מודע לכך שיש מגבלה משמעותית בתפקיד שלי, המגבלה היא שאני מתאמץ להפוך חיים של אדם לטובה, על ידי זה שאני מדבר עם אדם על החיים שלו. הבעיה היא שהדיבור שלנו נעשה בחדר סגור שמנותק ממצאות החיים שלו. בחדר הפגישות ההתמודדות עצמה לא נמצאת, אז אנחנו מדברים על ההתמודדות, ולומדים עליה, כדי שכשהיא תבוא האדם עצמו ידע להתמודד.

ובקיצור, תחשבו שאני מוציא את האדם לשעה אחת מחוץ לחיים שלו, ומדבר איתו על החיים שלו מבחוץ, כשהאתגר הגדול נמצא במה שקורה אחר כך, בחיים עצמם. ומי נמצא בחיים עצמם? בדיקת אתם. החברים, המשפחה, הסביבה. בתפקיד הזה יש בכוחכם לתת לסובכים אתכם מתנה נפלאה, ולא, לא חייב טיסה בשמי הארץ.

המתנה שאנו יכולים להעניק, לבן הזוג, לילדנו, לחברינו, היא: חיים של אושר. אם נחייך לסובכים אותנו, נהפוך את חייהם לטובים יותר. אם נפרגן, נסתכל בעין טובה, נראה את החיובי – נעניק לסובכים אותנו מתנת חיים.

הבה ונזכור את מה שכתב הנער במכתבו: "הטיסה עצמה לא היתה הדבר המשמעותי כאן, אלא הידיעה שיש מי שדואג לי, שחושבים עלי" את זה – גם אתה יכול לעשות.

מעולמו של בן הישיבה

אתגרים נגליות ומורדות בחיי בן הישיבה הרב ברוך חורש שליט"א

בדרך לישיבה גדולה

לקראת הבחינות לישיבות הגדולות

אחת מהסוגיות העיקריות העומדות בדרכו של כל צורב, הינה בחירת ישיבה מתאימה כדי שיוכל להתעלות בתורה. ומרגלא בפומיה דמרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, כי ענין זה של בחירת ישיבה גדולה מתאימה, זה ענין של "נפשיות" ממש! ועל כן יש להתייחס לסוגיה זו בכובד ראש. ולכן היה אומר תמיד, כי על ההורים לדרוש את טובת בנם ולחפש בעבורו מקום ה"מתאים" לו!

והוסיף:מי שבדרך כלל יודע איזה ישיבה מתאימה לבחור ולאופיו, הוא צוות הרמ"ם והמשגיחים המכירים כל בחור, ויודעים איזו ישיבה גדולה מתאימה לאופיו. אלא שלצערנו ישנה בעיה קשה ושכיחה מאוד, שאת ההורים מעניין "מה יאמרו" ואיך יתפס הדבר בעיני אחרים, עד כדי מצב בו ההורים מתעקשים ומתאמצים להכניס את הבחור לישיבה ששמה הולך לפנייה, אף שלדאבון הלב אינה "מתאימה" לבחור עצמו.

יתירה מכך, כאשר הם מתייעצים עם המהנכים בישיבה ושומעים את האמת אודות סגנונו של הבחור והישיבה המתאימה לו, יכולים הם לכעוס על המהנכים מדוע אינם ממליצים להם ואינם משתללים דיים להכניסו לישיבה ששמה "מצלצל", בעוד שלדעת המהנכים, ישיבה זו אינה מתאימה לבחור, והוא עלול להישבר שם ולא להצליח בלימודו ח"ו.

בכאב לב היה רבינו מבכה תופעה זו, ואמר: 'מי שהולך לישיבה המתאימה לו, מצליח בד"כ בלימודו, אולם מי שמחשבות של "כבוד" ו"מה יגידו" גורמות לו ללכת ללמוד בישיבה שאינה מתאימה לאופיו של הבחור, יתכן שבתחילה הוא נהנה זמן מועט מן הכבוד, אך חוסר ההתאמה צף במהלך הזמן והבחור נשבר ונהרס, ואז נותרים גם ללא הצלחה וגם הכבוד בורח מהם ולא נותר בידם מאומה'.

ובהקשר לכך היה אומר מרן הגרי"ג אדלשטיין זצוק"ל: מצינו בגמרא (עירובין יג, ב) על רבי מאיר, שבתחילה למד אצל רבי עקיבא ולא הבין את עומק דבריו, וכשראה שאינו מבין, עזב את רבי עקיבא והלך לרבי ישמעאל ללמוד דברים פשוטים יותר, ורק אחרי תקופה שלמד אצל רבי ישמעאל וקיבל ממנו הרבה ידיעות פשוטות, חזר ללמוד אצל רבי עקיבא וכבר הבין עומק דבריו. רואים מזה שצריך ללמוד במקום המתאים לפי כוחותיו, ולא לחפש רמה גבוהה יותר, כי במקום שאינו מתאים לפי כוחותיו, לא יוכל להבין ולהצליח בתורה. והרי על רבי מאיר אמרו (סנהדרין כד, א): 'כל הרואה רבי מאיר בבית המדרש, כאילו עוקר הרי הרים וטוחנן זה בזה. ובעירובין שם אמרו, שחבריו של רבי מאיר לא יכלו לעמוד על סוף דעתו, וסתם משנה רבי מאיר, וכיצד זכה לזה? מפני שלמד לפי כוחו והבנתו, אבל אם היה נשאר אצל רבי עקיבא בלי להבין את דבריו, לא היה מגיע למה שהגיע.

והוסיף ואמר: יש כאלה שחוששים שאם ילמדו בישיבה כזו שהם יהיו הטובים ביותר בישיבה, יחסר להם ב"אתגר" של הלימוד, ולא יהיה להם חשק להתייגע ולהתאמץ כמו שצריך. אבל האמת היא להיפך, שמי שהוא מהטובים בישיבה, הרי הוא גם מתמיד יותר, מפני שהוא מרגיש טוב ושמח בחלקו, וככל ששמח יותר בהצלחתו, זה נותן לו מרץ וחיזוק להתאמץ יותר, והלימוד יותר מושך אותו. והדברים ידועים. ולהיפך, מי שנכנס לישיבה שאינה מתאימה לו, קשה לו להיות מהטובים בישיבה, וגם לאחר שיתקבל וייכנס לשם ימשיך לסבול, כי הוא צריך כל הזמן להתאמץ יותר מכווחותיו, וכשלומד מתוך מאמץ וקשיים שאינם לפי כוחותיו, הוא סובל מזה ונעשה מתוח כל הזמן, ואינו יכול להצליח ולהתעלות כראוי.

מרגש ומצמרר! | הרב שמעון גוטסמן

כך נצלנו מהפיגוע

כולם עדיין מזועזעים מהפיגוע הקשה שארע ביום שישי ערב שבת קודש פרשת תרומה תשפ"ד סמוך לשעה 12:30, כאשר מחבל פתח בירי לעבר אנשים סמוך לתחנת אוטובוס בצומת מסמיה. בפיגוע נרצחו בחור ישיבה צעיר ממודיעין עליית הי"ד והייל ממודיעין הי"ד, ונפצעו ארבעה השם ישלח להם רפ"ש. כשעתיים לאחר מכן פגשתי

יהודי שסיפר לי בהתרגשות את נס ההצלה שלו ומשפחתו מהפיגוע הנורא. וכך הוא סיפר: לפני כחודש ימים התארגנו קבוצה מבני הקהילה לערוך שבת גיבוש ונופש במושב תירוש הממוקם בהרי יהודה בין בית שמש לקריית מלאכי, סיכמנו על דעת כולם שהשבת המיוחדת תיערך בשבת פרשת תרומה, כאשר מיד התחלנו בתכנון ארגון השבת לפרטי פרטים, הרבה הציעו עזרה בהכנות, וזכר כבד דאגנו לשמור את השבת הטהורה פנויה ממחויבויות אחרות. עוברים כשבועיים של הכנות ותכנונים, ולפתע "זוכר" אחד החברים שבצעם בשבת פרשת תרומה יש לו "שבת חתן" של קרובי משפחה, הוא לא יכול לוותר על השבת חתן והוא מבקש בכל תוקף שנקיים את השבת

הבקשה הזאת הצליחה להרגיז את כולם, אבל מתוך לב טוב וויתרנו, שינינו את כל התוכניות לכבודו, הקדמנו את השבת המדוברת, ונכנסנו ללחץ ענק

גיבוש לשבת פרשת משפטים, מדובר כבר בשבת הבאה. הבקשה הזאת הצליחה להרגיז את כולם, אבל מתוך לב טוב וויתרנו, שינינו את כל התוכניות לכבודו, הקדמנו את השבת המדוברת, ונכנסנו ללחץ ענק.

ערב שבת פרשת משפטים הגיעה יצאנו מהבית לנסיעה אל עבר מושב תירוש, בסביבות השעה 12:15 הגענו לצומת מסמיה ומשם לאחר המתנה של כחצי שעה הגיע האוטובוס שהביא אותנו אל המושב תירוש, הכל היה טוב ונחמד ברוך השם הוץ מדבר אחד... החבר שהפכנו בשבילו עולמות והקדמנו את השבת למענו פשוט לא הגיע לשבת! ברגע האחרון הוא החליט להישאר בבית. זה היה ניסיון מאוד קשה, מתברר שסתם נלחצנו והקדמנו את השבת גיבוש, מה שאף אילץ אותנו לוותר על חלק מהתוכניות שלא הספקנו להכין בזמן הקצר, ובסוף כזה זילזול גדול מצידו, הוא פשוט החליט לוותר על השבת גיבוש. מדובר היה בניסיון קשה, אך כיהודים מאמינים התחזקנו באמונה שהכל לטובה, והתאמצנו לדון אותו לכף זכות שכנראה סיבה מוצדקת גרמה לו לוותר על השבת איתנו, ומדובר בנושא אישי שלא נעים לו לשלף אותנו וכו'. התאמצנו ושמחנו כמה שהספקנו להכין, וכאמור ברוך השם הייתה שבת ממש נחמדה. והנה כעת עבר שבוע, ערב שבת פרשת תרומה הגיעה, ממש בזמן הפיגוע בצומת מסמיה היינו אמורים לשהות בתחנת האוטובוס! משפחה שלמה שממתינה בתחנה כחצי שעה לאוטובוס שיביא אותנו למושב תירוש, מי יודע מה היה קורה אם היינו נמצאים בתחנה בזמן הפיגוע, ודבר אחד בטוח היה קורה רח"ל: טראומה וחרדות... והשם יתברך חסך מאתנו את כל זה בזכות? בזכות שוויתרנו לחבר. ממעשה זה למדנו עד כמה כל עכבה לטובה, וגם כשיש עיכובים "מעצבנים" צריך המתין בסבלנות עד שנזכה לראות איך באמת הכל "הכי טוב", וכך להודות ולהלל

ולומר שירה.

סיפרנו על שבת גיבוש, אז הנה סיפור נוסף. באחת הישיבות התארגנו לאחרונה ל"שבת גיבוש" של כל תלמידי הישיבה עם הצוות ובני משפחותיהם, מדובר בדבר הדרוש תכנון והכנה רבה ומורכבת, ואכן המארגנים עמלו קשה על כל הפרטים וסגרו עם מבנה בית מלון באשקלון שנמצא כעת בשיפוצים לערוך שם את השבת גיבוש, החווה נחתם וההכנות עברו לשלבים הבאים. באחד הימים שנים מבני הישיבה ובבוגרים החליטו לנסוע לאשקלון ולראות בעצמם את המלון המדובר, כדי לדעת טוב יותר איך להיערך לשבת המדוברת, זאת לאחר שכבר הנהלת הישיבה בדקה את המקום וחתמה חוזה עם הנהלת המלון. כדי לסכר את האוזן אשתמש בשמות בדויים. התלמידים שמעו שהישיבה סגרה חוזה עם המלון של לוי ולכן כשהגיעו לאשקלון חיפשו נהג שייקח אותם לשם, נהג אחד הציע להם טרמפ ואמר להם שהוא ממילא עובר ליד המלון של לוי וישמח לקחת אותם לשם, הם נסעו

אתו עד שהגיעו לבניין של מלון והלה אמר להם שהנה כאן זה המלון של לוי, הם נפרדו ממנו בתודה ונכנסו לבניין, כשפנה אליהם המנהל ושאל למבוקשם הם שאלו אותו האם כאן זה אכן המלון של לוי? והלה השיב: לא, אני דוד וזה המלון שלי, שגם הוא כעת פנוי לגמרי, למה אתם צריכים דווקא את לוי? הוא חזר ושאל, והם השיבו לו שהנהלת הישיבה שלהם סגרה כבר עם לוי חוזה על שבת גיבוש והם רק הגיעו לראות את המקום, אך הלה התעקש להראות להם את המלון שלו, כשהוא מסיים בבקשה: תיקחו את הטלפון שלי, מה אכפת לכם, אולי עוד יום אחד נעבוד ביחד. הללו לקחו את המספר שלו רק בשביל הנימוס, התרגזו על הנהג שהביא אותם למקום הלא נכון, ויצאו לחפש תחבורה לעבר המלון שלו לוי.

כמעט חודש עבר, ביום ראשון בשבוע אשר בו אמורה להתקיים ה"שבת גיבוש", קיבלה לפתע הנהלת הישיבה טלפון עם הודעה מלוי שלצערו הוא לא יכול לתת להם את המלון, זאת לאחר ביקורת שערכה העירייה שהביאה להחליטה שאין להשכיר את המקום היות והוא באמצע שיפוצים ואינו בטוחות. אי אפשר לתאר איזה לחץ וצער נחת על כולם, מדובר בפרייקט ענק עם מאות משתתפים שנעשה לפניו תכנונים והכנות רבות, וכבר הזמינו אוכל לשבת וכו', ומה יעשו כעת? בימים הקרובים הם הפכו את כל הארץ בחיפוש מקום חילופי "מהרגע להרגע", אך שום מקום לא נמצא פנוי. עד שלפתע נזכרו בטרמפ ה"לא יוצלח" שהביא את השניים למלון של דוד במקום המלון של לוי, כעת חיפשו השניים את המספר של דוד שרק בס"ד לא אבד להם, הם התקשרו אליו ומהרגע להרגע סגרו אתו את השבת הקרובה...

חדרי הנפש

רצונות, רגשות והשגת מטרות הרב מלאכי כהן שליט"א

אל יאוש יהודים!

תמשיכו לעשות - השאר יגיע ממילא!

האזינו לסוד ההצלחה אותו שמעתי מחבר חכם: סוד ההצלחה הוא לעבור מכישלון לכישלון בלי להתייאש. וואו. מדהים. באמת. כמה אנשים התייאשו רגע לפני ההצלחה, כמה אנשים הצליחו רק בזכות האמונה שלהם בהצלחה למרות כל הסיכויים. כמה טוב שיש חשיבה חיובית.

אבל רגע, לפני שאתם ממשיכים עם חשיבה חיובית מרוממת ועם אנרגיה חלומית ממריצה, בואו נלמד משהו ממשחק הזיכרון. כן, מדובר על במשחק שילדים בגיל 3 מתחילים לשחק. במשחק הזיכרון, בכל תור יש לכם רק הזדמנות אחת, להפוך שני קלפים, ההצלחה שלכם היא כשיש לכם שני קלפים זהים. הצלחתם? יש לכם הזדמנות נוספת להפוך עוד שני קלפים.

ומה זה קשור לסוד ההצלחה? פשוט מאוד. במשחק הזיכרון, אין לכם זמן לטעות. כל פעם שטעיתם, התור עובר ליריב. במשחק הזיכרון, סוד ההצלחה הוא לא לעבור מכישלון לכישלון בלי לאבד את ההצלחה. אם יש סוד הצלחה במשחק הזיכרון, הוא פשוט מאוד, לאמץ את הזיכרון מהכישלון ולזכור איזה קלפים מתאימים ואיזה לא. אז אל יאוש יקירי, תמשיכו בכל הכוח ובמלא המרץ, אבל תאמצו קצת את הזיכרון ואת המחשבה, תחשבו מה עבד לכם ומה לא. בחיים כמו במשחק הזיכרון אין לכם מספיק זמן להיכשל שוב ושוב, אתם צריכים להפעיל מחשבה וזיכרון, ללמוד מהקלפים שהפכתם לא נכון, כדי לגלות הצלחות חדשות.

אבל, החיים הם לא בדיוק משחק זיכרון. במשחק הזיכרון זה מאוד ברור מה הכיוון. קל מאוד להבין איזה קלף שייך לאיזה קלף וממילא קל מאוד - יחסית - למצוא התאמה בין קלפים זהים. אבל בחיים, הכל יכול להתהפך, לפעמים אנחנו כמו חוצב יהלומים שהתייאש במרחק של עשרים סנטימטר מיהלום נדיר. ולפעמים בדיוק להיפך, אנחנו מדמיינים שאנחנו עושים ומתקדמים, אבל האמת היא שאנחנו רצים על מסע מתגלגל, נוטפים זיעה אבל נשארים באותו מקום. אז מה עושים? להמשיך ליהלום, או לרדת מהמסע? הסוד הגדול טמון בפרטים הקטנים. במקום לבדוק האם הצלחתם בפרייקט שלכם תבחנו את עצמכם בקטנות שבקטנות, האם יש לכם שיפור קטנטן? האם אתם טובים קצת יותר מבעבר?

אם יש שיפור קטן, זה לא סימן טוב - זה סימן מצוין. אם אתם בכיוון הנכון, זה עניין של זמן עד שתצליחו. אם אתם יודעים שאתם בדרך ההצלחה, כבר פחות משנה כמה מהר היא תגיע, העיקר שיש תקווה. ואם לא - זה הזמן לנסות את מזלכם שוב, תהפכו קלפים אחרים במשחק של החיים. בקיצור, ההצלחה היא למידה קבועה, ללמוד מהטעויות כמו במשחק הזיכרון וגם לבדוק האם יש התקדמות קטנטנה. זכרו, העיקר שהכיוון הוא לטובה, השאר יבוא עם הזמן.

יה"ר שנמשיך לעשות ולהתקדם תמיד. מלאכי

*** הרב מלאכי כהן הינו מטפל רגשי על פי השקפת התורה והכמנו בעלי המוסר והמחשבה. מוסמך כשיטת נל"פ. מרדכי חתנים ויועץ נשואין. לתגובות ולהתייעצות m1086173528@gmail.com האזינו לקו התוכן של מכון מלאכי. הקו שיעשה לכם הכי פשוט להצליח הרבה יותר. ללא עלות. היינו עכשיו: 08-617-3528.

נבלאות מתורתך

מרפראות, חידושים וצימוקים הרב צבי וינברג שליט"א

האם בזמן ביהמ"ק השני התענו בתשעה באב?

הרמב"ם בפ"י למשניות ראש השנה (פ"א מ"ג) כ' לגבי תענית תשעה באב בזמן בית המקדש השני, "ואע"פ שהיה רשות בידם לא להתענות בתשעה באב כמו שזכרנו היו מתענין בו מפני תכיפות מיני האבל שאירעו בו".

ובשו"ת התשב"ץ (ח"ב סי' רעט) הקשה ע"ז ממתני' שם, וכן מהגמ' (יח:): שמשמע שבזמן ביהמ"ק היו כל התעניות ימי ששון ושמחה ואם היו מתענין בת"ב א"כ קרא דהוי ששון מתי יהיה, וכ' שדברי הרמב"ם טעות סופר היא.

ועי' מצפה איתן תענית (יב.) שכ' דפסוק זה לפי הרמב"ם יתפרש על העתיד לבוא.

לאיזה דבר פועלת הסגולה שהאשה תופרת את הטלית, והבעל מטיל את חוטי הציצית?

(טו, לח) דְּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל פְּנֵיהֶם כַּגְּדִיהֶם לְדֹרֹתָם וְנָתַנּוּ עַל צִיצִית הַכֹּהֵן פְּתִיל תְּכֵלֶת. בשו"ע א"ח (יא,א) נפסק שאשה יכולה לטוות את חוטי הציצית.

ובהגהות הגרעק"א (שם סק"ג), כתב: ולזה רמז הכתוב "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית", כי מצינו שדיבור הוא קשה ושייך לאנשים ואמירה היא רכה שייך לנשים, (כמ"ש רשי שמות יט,ג).

וזהו "דבר אל בני ישראל", היינו דעיקר המצוה לבני ישראל ולא לבנות ישראל, אבל כיון דהעשייה שהיא הטויה היא מלאכת הנשים לזה אמר "ואמרת אליהם ועשו", רצונו שיאמר להם עשו לי ציצית לטלית.

וכ' בס' כרם חמד (לר"י רבינוביץ שליט"א): "שמעתי מגיסי הרה"ג ראובן קרישבסקי, שהגאון ר' ישראל יצחק רייזמן סיפר לו שהיתה לו אחות שלא היה לה בנים, והלכה לבעל ה"תורת חסד" שיתפלל עליה.

ונתן לה סגולה שתתפור טלית והבעל יכניס בזה הציצית, ויתנו את הטלית לו, וכאשר עשו כן נולד להם בן. וכ' שם שכנראה המקור לזה הוא מקרא זה דכתוב "ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם" שעל ידי שיעשו ציצית יזכו לדורותם".

ועוד כתב "ואולי מכאן גם המנהג ששולחים טלית לחתנים לפני החתונה".

ועי' ריטב"א ר"ה (יח:), ובשו"ת שואל ומשיב (מהדו"ק ח"ג סי' קעט ד"ה והנה), הוכיח כרמב"ם ממשנה במגילה (ה,א) ועי' במלאכת שלמה ותפארת ישראל שם, והאריך בזה בשו"ת יביע אומר (ח"א א"ח לג,לד ובה"ב א"ח כ"ח) ובשו"ת משנה שכיר (א"ח קצ"ו)

ועי' משנ"ב סי' נ"ה, ובס' אישי ישראל בשם הגרש"ז אויערבאך זצ"ל.

«פרשת דרכים» סיפור, חידוש ומסר מפרשת השבוע

האוויר של ארץ ישראל

"ויוציאו דיבת הארץ רעה"

לפי כמה דעות העיקר היה בהבנה שלהם שהנה יש שממה רוחנית בארץ הזו הלזו תיקרא "ארץ הקודש"?! – כך חשבו. אך טעות יסודית זו הייתה באי הבנתם שמה שמאפשר ליהודים לחיות בה זוהי התורה והמצוות שבה מצוות התלויות בארץ ומיקומה של ירושלים ובית המקדש וללא קיום תורה ומצוות, הארץ הזו שממה ואין לישראל אפשרות לחיות בה כפי שאומר הקדוש ברוך הוא "ולא תקיא הארץ אתכם בטמאתכם אותה".

משל למה הדבר דומה: לבית מרווח וגדול שהוצע למכירה כשהגיע הקונה התרשם מאוד אך האויר המצנחין שהיה בבית [כיוון שהמקום היה סגור תקופה ממושכת] הטריד את מנוחת חברו הטיפש וזה החל צועק: "מה השתגעת?! איך אפשר לחיות בבית הזה?! אין אויר לא ניתן לנשום ולחיות פה ולו לרגע ובטח שלא בדרך קבע..." הרגיעו המוכר ואמר לו: זה מכיוון שהחלונות סגורים פתח אותם ותראה אויר איך יהיה לך...

כן הוא הנמשל: גם ארץ ישראל לא ניתן לחיות בה ללא אויר = התורה והמצוות התלויות בארץ ישראל... תורה ומצוות הם האוויר של ארץ ישראל! אילו השכילו המרגלים להבין זאת הייתה דעתם שונה לגמרי..."

לב! וכדי להגן על כבודו - קיבלתי על עצמי להתענות כדי לכפר על החטא!"

ברבות הימים, כשהגיע אביו לשיבה, מילא רבי רפאל ברוך את מקומו כדיין. הוא קיבל משכורת ממשלתית מכובדת, אך מפני כבודו של אביו, היה מוסר לו את כל משכורתו, כדבר מובן מאלי! וזאת, למרות שהיה אז בעל משפחה! האב חילק את הכסף בין כל בני המשפחה, ונתן לרבי רפאל ברוך סכום מסוים למחייטו.

כאשר נפטר האב והמשכורת כולה נשארה שלו - הצטער רבי רפאל ברוך על המצוה שנשמטה מידו!

איש עסקים עולה על טיסה ומופתע לראות לידו ילדה בת שמונה ללא מלווה. הוא התפעל מההתנהגות הבוגרת והרגועה שלה לאורך השעות הארוכות של הטיסה. בשלב מסוים היא שלפה מהתיק חוברת ציור וצבעים וציירה להנאתה. וכך נמשכה הדרך.

בשלב מסוים, פתאום היו "כיסוי אוויר" והקברניט הודיע שהיבים לשבת ולהדק חגורות בטיחות. במשך יותר מחצי שעה נמשכו מערבולות האוויר, המטוס "נופל" ומיטלטל, אנשים צעקו ובכו, חלקם התפללו ואפילו איש העסקים ישב רועד מפחד, החזיק בידיו המושב והתפלל שהסיטו ייגמר.

פתאום הוא שם לב שהילדה הקטנה - עדיין יושבת בשקט במקומה. את חוברת הציביעה הניחה בכיס המושב, היא ישבה נינוחה ולא נראתה מודאגת.

כשהכל נרגע, הוא לא יכל שלא להחמיא לשכנתו הצעירה: "את גיבורה! איך יכולת לשמור על קור רוח ורוגע? בפרט שאת כאן לבד!" הילדה חייכה בביישנות וענתה:

"הטייס הוא אבא שלי. הוא הטייס הטוב ביותר בעולם והוא לוקח אותי הביתה".

כשילד קטן יודע שהוא בידיים של אבא, הוא מרגיש בטוח... כשיהודי זוכר מי נושא אותו על כפיו, האם יש עדיין מקום לדאגה?

מעוניינים לפרסם אצלנו סיפורי ניסים והשגחה, או מאמרים ותובנות מחזקות לעשרות אלפי קוראינו?

שלחו אלינו לפקס: 089941870

או למייל: ALON7148454@GMAIL.COM

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

בס"ד גיליון: 117

הדלקת הנר: 19:28 צאת השבת: 20:34 רבינו תם: 21:19 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: וישלח יהושע (יהושע ב), שבת מברכין.

או צרות הפרשה

פרשת "שלח לך"

"לא נוכל לעלות אל העם, כי חזק הוא ממנו" [יג, לא]. תשובתו של האר"י הקדוש.

הגאון הקדוש בעל "ישמח משה" צ"ל שקד על התורה הקדושה ובטהרה מנעוריו, וביתר שאת ועוז מנישואיו. מיום ליום התעלה בעומק עיונו ורוממות השגותיו. דבר אחד העיב על אושרו הרוחני הנשגב: השאלה העתיקה "ריחיים בצווארו – ויעסוק בתורה!?" לא היו בימיו כוללי אברכים, וכבר אמרו חכמים כי "לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן", שמזונם ירד מן השמים דבר יום ביומו. קשים היו מזונותיו של האברך השקדן, ואת החסר מילא בהלוואות קצרות מועד. נטל מזה ונתן לזה, וטרדת המזונות טרדה את מנוחתו. הפריעה את ריכוז עיונו.

ערב אחד, לאחר יום גדוש בתורת ה' מלופפים בטרדת מזונות ומפח נפש, ישב וערך חשבון נפשו: למעשה, חובותיו פעוטים הם. עשרים זהובים לפלוני, שלושים לפלוני. באמת, מסתפק במועט הוא, פת במלח מאכלו ובגד פשוט לעורו. אם יערוך חשבון כמה נצרך לו להחזיר כל חובותיו, וכמה צריך הוא למחייתו עד סוף השנה, חמש מאות זהובים מכסים את הכל, והותר. ובורא עולם – הן חפץ הוא בתורתו ותפילותיו, חפץ במצוותיו ובעבודתו בקודש. אין ספק בכך. וכל העולם כולו שלו הוא, לו הכסף ולו הזהב, חמש מאות זהובים ביני ובינו מה הם – מדוע לא ימציא לו סכום זה, ויוכל ללמוד בלא טרדה? ואם יהא קמח, תהיה תורה!

התפלל מקירות ליבו: "ריבונו של עולם, המצא נא לי חמש מאות זהובים!" איך ימציא – דרכים הרבה למקום, יבחר באחת מהן. לא לו לתת עצות לבורא. התפלל בכוונה רבה, ובתוך כך התנמנם. בנמנומו, חלם חלום. בחלומו, והנה האר"י הקדוש נכנס לחדר, והחדר האיר מזונו. חשב: ודאי שלחו בידי את המעות. התקרב האר"י הקדוש, פנה אליו ואמר: "אברך! וכשיהיו לך חמש מאות זהובים, לא תצטרך עוד לעזרתו של הבורא!" ואז התעורר...

התעורר – לא רק מהנמנום, אלא מכל הלך המחשבה שדכדכו והטרידו. הבין, שזקוקים אנו לעזר ה' על כל צעד ושעל, על כל נשימה ונשימה. הוא המעניק חיים, הוא המאזן את הבריאות, הוא המגן מפני פורעניות... בלעדיו, חלילה, שום דבר לא יצלח: יוכל לשבת ליד הקערה, ולא לאכול. ולא לבלוע. לבלוע, ולא לעכל, חלילה וחס. ואם בין כך וכך תלויים אנו בחסדו יתברך בכל מעשה, בכל פסיעה – "מי שברא יום ברא מזונו", ויזמן לנו גם את אוכלנו בעיתו!...

וכאן, בדיוק, היתה נקודת הכשל של המרגלים.

ידוע ידעו, שבמדבר מצויים הם בעולם של ניסים: המן יורד בבוקר, השליו בא בערב. מוקפים הם ענני כבוד, מונחים בעמוד אש, שותים מים מן הסלע, ארון הברית מנמיך לפניהם הרים ומגביה גאיות. ניסים בכל אשר יפנו! ויודעו, שעולם זה של ניסים יגוז בהגיעם לארץ הקודש, בעברם את הירדן. המן ישובת, ויצטרכו להוציא לחמם מן הארץ. בארה של מרים תגנו בכינרת, עמודי הענן לא יגנו עוד עליהם, ויצטרכו להלחם בדרך הטבע. לפיכך שלחו מרגלים, כדי להתכונן בדרך הטבע לעולם הטבעי הצפוי להם.

באו המרגלים לארץ המובטחת, ועיניהם חשכו: ערים גבוהות ובצורות בשמים ראו, גם בני ענקים איתנים. רפו ידיהם, וריפו ידי העם: "לא נוכל לעלות אל העם, כי חזק הוא ממנו". אילו לא היו ערים כה בצורות, אילו לא היו נפילים כה ענקים, היה זה בכוחנו...

וכאן טמונה הטעות היסודית: ואילו לא היו נפילים – לא הייתם צריכים לעזר ה'! אילו היו הערים פרוזות – מסתדרים הייתם בכוחות עצמכם? כלום אין האדם זקוק לעזרת הבורא על כל צעד ושעל?

וכאשר מסתמך הוא על עזרתו יתברך – היש מעצור לה' להושיע ברב או במעט? פתגם שגור אומר: "בלא עזרת הבורא, אי אפשר לעבור את מפתן הבית, ועם עזרתו יתברך – אפשר לבקוע את הים!" אף פרשה זו לא ללמד על עצמה יצאה, אלא להדריכנו בכל אורחותינו. לסמוך על עזרת הבורא בכל דבר – ולהושיע! (מעין השבוע).

"ואתם אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צלם מעליהם וד' איתנו אל תיראום" [יד, ט].

מובא בש"ס (שבת קנ"א): אין חיה שולטת באדם עד שנדמה לה כבהמה, והיא השתנות צלם האלוקים, וזה נצמח מפאת מרידתו באלוקות ופריקת עול מלכות שמים מעליו. ומעתה יובן שכן הוא במורא ישראל על האומות, שהוא רק לעומת מורא שמים שעל ישראל, ואך כאשר מרדו ופרקו עול, נסתלק מורא האומות מפניהם ושוב הם יראים מהאומות כמו האדם מפני חיות רעות, וזה שאמר כלב אך בה' אל תמורדו, ואז נמילא לא תיראו כי איכותם תהיה מוטלת עליהם (שם משנואל).

ראובן הינו בעל צימר מרווח באחד מהרי הגליל. בצימר שלו היתה 'מכת עכברים' נוראית, ונוצרו בו מחילות וחורים מלאים בעכברים, ומשכך הזמין ראובן מדביר על מנת לסלק את העכברים מהמקום.

לאחר ההדברה, הגיע יהודי תלמיד חכם וצדיק בשם שמעון ושכר את הצימר למשך יומיים. שמעון ומשפחתו נהנו מאוד מהשהות בצימר היפהפה והמקסים. בצאתם הודו לראובן, ומסרו לו את מלוא תשלום דמי שכירות הצימר. אלא, שמיד כשיצאו, גילה ראובן שהצימר שלו נותר מלא בעכברים... מאוחר יותר התברר, שהמדביר אינו מקצועי כלל, ולא עשה מלאכתו נאמנה, כך שמעל לכל ספק עבודתו לא הועילה כלל, כי העכברים נותרו במחילותיהם שבתוך הצימר.

ראובן השתומם לנוכח התעלומה - איך יתכן שביומיים ששהו בני המשפחה בצימר, לא חילה את פניהם אפילו עכבר אחד?!

נוכל לשער, שפשר הדבר הוא, שאותו שוכר צדיק ותלמיד חכם, בוודאי הקפיד מאוד על הפרשת תרומות ומעשרות, ולכן לא הציקו לו העכברים. וכפי שמסופר בירושלמי (דמאי א'ג') על רבי פינחס בן יאיר, שנקלע לעיר אחת, ובאו בני המקום וסיפרו לפניו בכאב שהעכברים אוכלים את תבואת שדותיהם והתחננו שיעזור להם למגר את התופעה. התנא הקדוש גזר על כל העכברים להתאסף ולהגיע אליו. העכברים הגיעו מיד והחלו לצפצף בקול. שאל רבי פינחס בן יאיר את בני המקום: המבינים אתם מה הם מצפצפים? הללו השיבו בשלילה, ואמר להם הרב: הם אומרים שנטפלים לעירכם ואוכלים את תבואתכם, בגלל שאינכם מקפידים על הפרשת מעשרות כהלכה! תושבי העיר הבטיחו לו לעשר, והעכברים הסתלקו ולא שבו יותר לאזור...

עכשיו, התעורר ראובן המשכיר בשאלה הבאה: האם עלי להשיב לאנשים את דמי השכירות, שכן התברר שהצימר שלי אינו ראוי למגורי בני אדם, ואף אחד בעולם לא היה מוכן לשוכרו, מלבד עכברים... אך מאידך, הנאתם של בני המשפחה מהשהות בצימר, לא נפגמה בכי הוא זה, ומדוע שלא ישלמו את דמי השכירות?
(א) סביר להניח שאף אדם בעולם לא היה שוכר את הצימר המלא בעכברים, ולכן יש להחשיב את שכירות המקום כ'מקח טעות', ולפטור את השוכר מדמי שכירות הצימר.

(ב) אך עדיין יש לטעון, שהיות ומכל מקום בשעה ששהה השוכר בצימר לא שרצו בו עכברים, ולא פגשם לא הוא ולא אנשי ביתו, ונתקיים בו הפסוק "ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ" (בראשית ט', ב'), ממילא עליו לשלם עבור הנאה זו מדין "נהנה" (ככל אדם הנכנס לדור בבית חבירו, שצריך לשלם את דמי הנאתו, אף אם לא סיכם עם בעל הבית על שכירות הבית אלא דר בו ללא רשות).

(ג) אולם, למעשה שמענו ממו"ר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, שיש לדחות טענה זו ואין לחייב את השוכר מדין "נהנה", וזאת משום שחיוב התשלומין על הדיור בבית חבירו, שייך דווקא בבית שעומד להשכרה ("קיימא לאגרא"), אבל בית כזה ששורץ בעכברים, נחשב למקום שאינו עומד להשכרה, כי כאמור בני אדם אינם מוכנים לדור במקום שכזה. וברור שגם המשכיר לא היה נוהג כנוכל ורשע ומשכיר כזה צימר לאחרים, וממילא הצימר בגדר אינו קיימא לאגרא. והרי הלכה בידנו, שהנכנס לדור בבית שאינו עומד לשכירות - אינו צריך לשלם לבעל הבית עבור הנאתו, שכן "זה נהנה וזה לא חסר - פטור" (יעוין בשו"ע חו"מ סי' שס"ג ס"ו).

(ד) ולכן נראה ששוכר הצימר פטור מתשלום השכירות, כי אם ממילא המשכיר לא היה יכול להפיק רווחים מהשכרת הצימר, מדוע שידרוש תשלום מהשוכר. אומנם ברור שצריך השוכר לשלם עבור צריכת החשמל והמים. ברם, הוסיף מו"ר: ראוי והגון, שכאות הכרת הטוב, ישלם השוכר סכום מכובד למשכיר, שכן על כל פנים הפיק הנאה מרובה מהאירוח בצימר.

לסיכום: מעיקר הדין נראה לכאורה שהשוכר פטור מתשלום דמי השכירות, אך מצד "ועשית הישר והטוב" ראוי שישלם סכום כלשהו למשכיר כהכרת הטוב.

"ליהודים היתה אורה"

ביום כ"ג סיוון, בשנת ב' אלפים ת"ו לבריאת עולם, נכתבו "האיגרות השניות" על ידי מרדכי הצדיק ואסתר המלכה, להעביר את מחשבת המן בן המדתא האגגי אשר חשב על היהודים לאבדם, ולתת להם רשות להיקהל ולעמוד על נפשם, להשמיד את כל חיל עם ומדינה הצרים עליהם. היה זה "בחודש השלישי הוא חודש סיוון בשלושה ועשרים בו" - "הרצים רוכבי הרכש האחשתרנים יצאו מבוהלים ודחופים בדבר המלך והדת ניתנה בשושן הבירה, ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן, והעיר שושן צהלה ושמחה. ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר". ומאז ועד היום זהו יום ישועה, אורה ושמחה וששון ויקר.

כשהנאצים כבשו את פולין, נמלטו אלפים לגליציה המזרחית שהייתה בשליטת הרוסים. חסרי נתינות היו, עקורים ותלושים. הודיעו הרוסים, שהנפצים בכך יכולים להירשם ולקבל נתינות רוסית. באו רבים ושאלו את הרה"ק רבי איציקל מפשוורסק זצ"ל. אמר להם: "טובתם של רשעים, רעה היא אצל צדיקים. המנעו, ואל תתוודעו לרשות". שמעו לקולו ולא נרשמו. בליל שבת קודש כ"ג בסיוון ת"ש, ערכו הרוסים מצוד אחר כל אלו שלא ביקשו את האזרחות הרוסית והגלו אותם לסיביר. הייתה זו גזירה איומה, והם פנו אל הצדיק בטרונגה. ענה ואמר להם: "שלם אני עם העצה שנתתי, שלא להירשם. ובאשר לעונש ולהגלייה - מה אומר לכם, יום זה כ"ג בסיוון הוא יום של אורה ושמחה וששון ויקר, ולא יתכן שתתרחש בו רעה!"

דבריו היו סתומים וחתומים, והמוני יהודים הועלו על רכבות והובלו לסיביר. שנה תמימה עברה - וחורף סבירי נורא - ובסיוון תש"א פלשו צבאות הנאצים למזרח גליציה ובעיקבותם פלגות הקטל שהרגו ולא חמלו, טבחו רבבות, ה' ינקום דמם. היחידים שנותרו בחיים - היו אלו ששמעו לדברי הצדיק, וצייתו לדעת תורה!

ובעצם, זה גם לקח הפרשה, פרשת שלח: למרגלים היה מבט מעשי, כביכול. הערים בצורות, החומות גורדות שחקים, האנשים בני ענק, אנו כחגבים לעומתם. יהושע וכלב היסו את העם אל משה, לדעת התורה: וכי זו בלבד עשה לנו בן עמרם? הן על ידו יצאנו ממצרים, על ידו נקרע היס, ירד השליו, נבעה הבאר - מה פיק הברכיים הזה, הלא סייעתא דשמיא מלווה את דברי משה!

ואף אנו נאמר: הלא למעלה משלושת אלפי שנות ניסיון ולקחים מאחרינו. תמיד הוטעינו על ידי "המפוכחים": דתן ואבירם שביקשו להיכנע למצרים, המרגלים שביקשו למות במדבר, שבנא שביקש לפתוח את השערים בפני סנחריב, צדקיהו שרצה למרוד בנבוכדנצר. אלו שנהנו מסעודת אחשוורוש מפני שלום המלכות, והקנאים שהתגרו במלכות רומי. תמיד היו בפיהם נימוקים וצידוקים. ותמיד, תמיד נושענו על ידי גדולי ישראל, תמיד הצלחנו בציות לדעת תורה. בהליכה אחר משה רבינו, ישעיהו, מרדכי היהודי, רבן יוחנן בן זכאי!

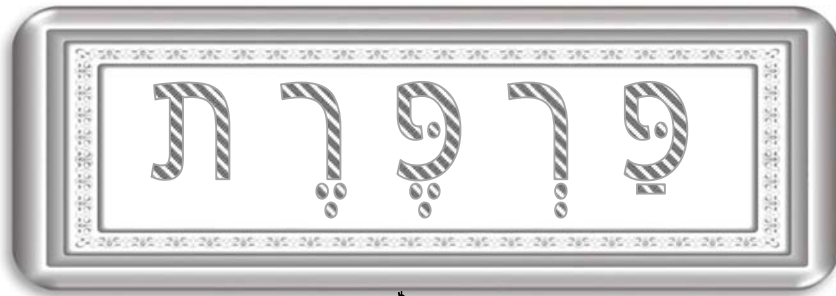
ובשולי העניין, נקודה למחשבה. שבעים יום עברו מאז כתב המן הרשע את איגרותיו, ב"ג ניסן, והעיר שושן נבוכה, ועד לכתבת האיגרות השניות בכ"ג סיוון, והעיר שושן צהלה ושמחה.

ואמרו חז"ל שהם כנגד שבעים יום בהם עשו כבוד ליעקב אבינו במותו, ואנו עומדים ותוהים: הגויים עשו פעם מעשה טוב, מגיע להם שכר. אין עינינו צרה: יקבלו שילטון, עושר, גדולה, כבוד, למה לא? אך לא - מתברר שהשכר הגדול ביותר עבור הגוי הוא, להציק ליהודים...

מוזר, אבל עובדת חיים... תזכורת לכך שאין לנו על מי להישען, אלא על אבינו שבשמים! (מעייין השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזיזולה בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרהגן ז"ל, לע"נ מניזה בת שוקט ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ יחזקאל בן מול ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, וע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

541

פרשת שלח תשפ"ד

גם הפעם התאספו כל בני העיירה לבית הכנסת, והפעם כדי לשמוע חוויות מארץ הקודש. תיאור מקלי ראשון. וכי מילתא זוטרתא היא? לא מפי השמועה ולא מספרים, אלא מעד ראייה מממש, שזכה לדרוך על עפר הארץ, למשש את אבני הכותל המקודשות ולנשום את אוויר הנשמות של ירושלים.

האיש עלה על הבימה והחל לספר ולתאר את הארץ הטובה ואת יושביה, את הקודש ואת המקדש, את אווירא דארץ ישראל ואת נועם זיווה. הוא מתאר בפאתוס, והציבור שומע בשקיקה ושותה בצמא כל מילה.

ואז... בשיא של התיאור, נתכרכמו פניו, והוא עבר בקול נוגה לתאר את המצב הכלכלי הקשה בארץ ישראל.

"אבל... אבל..." אמר האיש, "לחיות שם קשה מנשוא. אין פרנסה, אין אוכל לפי הטף, החיים קשים וחסרי מוצא".

הוא המשיך ותיאר את הדחק ואת לחץ החיים בו שרויים אנשי הישוב - כפי שאכן היה, ולא נתקרה דעתו עד שפלט מפיו את המשפט הקשה הבא: "עדיף להיות כבשה במיר מאשר להיות אדם בארץ ישראל...".

וכאן מגיע רבי דב לשיאו הדרמטי של הסיפור. מספר ר' דב: "הדברים יצאו מפיו, ולנוכח עיני הקהל המזועזע התחוללה זוועה: האיש חטף כנראה בו ברגע שבץ מוחי, פניו נפלו, כל גופו נשמט והוא החל צונח אט אט ארצה. הוא לא נפל, גם לא התעלף ולא איבד הכרתו, אלא פשוט... שריריו התנוונו וקומתו הזקופה הושפלה. תוך רגעים ספורים נותר האיש שרוע על ידיו ועל ברכיו הולך על ארבע, משהו שהזכיר מאד את הילוכה של ה...כבשה... גם דיבורו ניטל מפיו, והוא לא היה מסוגל יותר לדבר. רק הברות שונות יצאו מפיו, הברות שדמו אף הן להיגוי הקבוע של הכבשים מ מ מ...".

רבי דב זצ"ל, שחשש ששומעיו יתייחסו לסיפור בספקנות, טרח להדגיש כי עודנו זוכר כי בעודו ילד, בעת שהיה הולך עם הילדים בני גילו אל החיידר, היו הם עוברים מול בית האיש ההוא, שם במרפסת הוא היה מוטל גחון על ברכיו וידיו ופולט הברות משונות, והילדים - כמו ילדים - היו מניפים לעברו אצבע מאשימה ומתריסים כנגדו: "נו, אתה עוד תעז לדבר לשון הרע על ארץ ישראל???...".

[מתוך 'ליקוטים נפלאים']

ויביתו האנשים בוצאי דבת הארץ רעה במקפה לפני ה' (יד, כ)

הקב"ה מקפיד על מי שלא מעריך את מתנת ארץ ישראל, ובפרט על מי שחלילה מדבר רעה ומוציא דיבה על ארץ הקודש.

* * *

איש צדיק היה בירושלים של מעלה, רבי דב סוקולובסקי שמו, נשמתו עדן. חתנו חביבו של רבה הנערץ של 'מיר' שבליטא, הגאון הצדיק רבי אברהם צבי קמאי הי"ד. עד לפני קצת יותר מעשר שנים חי היה והלך בין מבואותיה של ירושלים על מטען תשעים שנותיו הגדושות בתורה, חסד והצנע לכת. אפוף שתיקה של סייג לחכמה היה, רק לעתים נסדק חריץ בחומות הדומיה, וממנו בצבץ העושר הספון, תורת החיים של תשעים שנות חיים בצל גדולי עולם ובסערות הימים. הסיפור דלהלן, המדהים והמופלא, הוא שלל שזכו בו אנשים שנכחו ברגע של היבקעות סכר בפלך השתיקה. שלל ששווה הון.

וכך סיפר רבי דב זצ"ל: "בעיר מיר חי יהודי אמיד, בעל בעמיו. נכסיו היו מוצלחים וקרובים לעיר, והברכה היתה שרויה במעשי ידיו באופן שלא היתה נראית כל סיבה שתצדיק שינוי כל שהוא במערך חייו. למרות זאת פשטה ביום בהיר השמועה שאותו פלוני מחסל את כל עסקיו ומוכר את מטלטליו. מדוע? היתכן? התשובה לא איחרה לבוא: אותו יהודי בעל רגש חם החליט לעקור ממקומו ולעלות לארץ ישראל, ארץ הקודש, לחון את עפרה ולקיים בגופו מצוות ישוב ארץ ישראל.

השמועה הכתה גלים, גלים של חיבה ואהדה למעשהו הנאצל. בבוא יום הפרידה התאספו בני העיירה להיפרד ממנו ברגשי קודש, בערגה לארץ הנכספת ובקנאה סמויה על שזכה הוא למה שאחרים לא זכו: לעלות לארץ ישראל. אף הוא ענה כנגד המברכים: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה - כולנו יחד", ומשם הועיד פניו ירושלימה.

עברו שבועות ואולי חדשים, האירוע היה כבר נשכח, אלמלי ביום בהיר הופיע פתאום אותו יהודי בשערי מיר. הוא חזר, שב על עקבותיו. מה קרה?.

וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִהַיְשֵׁשׁ עֵצִים

בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִת (טו, לט)

העם היהודי לאורך הדורות הקפיד באופן מיוחד על שמירת השבת של היחיד והציבור. רגש האחריות והערבות הדדית התבטא במיוחד במצוה זו שהיא בגדר 'אות' בין הקב"ה לעם ישראל, ומשמשת כתעודת זהות של כל יהודי באשר הוא.

* * *

לפני שנים, בימים שעוד טרם שררו בארצנו הקדושה חוקי-עזר עירוניים, כפי שיש בימינו, ביום שבת קודש אחר הצהריים היו רואים ברחובות הראשיים של ירושלים [רחוב 'פו', וכדו'] מחזה נורא ואיום: מכוניות נוסעות, חנויות פתוחות, בתי קפה ומסעדות ודוכני רוכלים - ממש כמו בימות החול. יהודים כואבים יצאו והפגינו נגד מחללי שבת. והמכות האכזריות שספגו מידי השוטרים הבריטים והערבים, שהוסתו ע"י פורקי עול חילונים, היו לבלי נשוא.

באותו זמן נדברו גם תלמידי 'פורת יוסף' ביניהם, וראש הישיבה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל בראשם, לעשות פעולה ומחאה לריסון מחללי שבת - אבל... בדרכי נועם!

כיצד עשו: זוגות זוגות יצאו הצעירים בשבת אחה"צ, ונעמדו ליד הרוכלים הכושים, מוכרי הפירות והפיצוחים. כל יהודי שניגש לקנות, הזכירו לו בנימוס: "שבת היום!", "שבת היום!". הלה בראותו לפניו בחורים נעימי הליכות, במלבושים נאים ופנים מסבירות, אומרים בניחותא "שבת היום!" - נתמלא בושה, נסוג לאחוריו ולא קנה.

הרוכלים ניסו להתלונן עליהם בפני השוטרים הבריטים, שעמדו מן הצד. אך השוטרים השיבו כי זכותם של הבחורים לדבר, ואם אינם צועקים או מתקוטטים - אין לשוטרים שום סיבה לעכב אותם.

קרה פעם שאחד הרוכלים הכושים פרץ בבכי: במשך כל השבוע חיכה ליום זה, להתפרנס ממנו, והנה מפריעים לו!

ניגש אליו רבינו זלה"ה ואמר: "המתן עד הערב, ואני אמכור לך תוך שעה קלה את כל מרכולתך... אם לא תימכר הסחורה תוך חצי שעה, אקנה בעצמי מידך את הכל...".

אמר ועשה. כיון שירד הלילה, אחרי יציאת השבת, מכר בדקות ספורות את כל הסחורה של אותו רוכל...

ביום שישי אחד לפנות ערב, יצא רבינו מביתו לקבלת שבת בבית הכנסת בשכונת הבוכרים. בדרכו ראה ברחוב הראשי של השכונה, רחוב דוד, את מצחצחי הנעליים שעדיין יושבים על גבי שרפרפיהם ועושים מלאכתם - למרות השעה המאוחרת - ולבו נתחמץ בקרבו.

עמד וחשב לעצמו: אם אגש ואוכיחם בפשטות: "אחים, השבת קרבה ובאה", מי ישמע לקולי?!

לפתע נצנץ במחשבתו רעיון מקורי ביותר, וכדרכו בקודש, הסמיך מיד מעשה למחשבה. הלך בזריזות לבית הכנסת 'אברהמוף', שם התאספו עשרות ישישים חכמי סודות ורזים, מישיבת המקובלים, אשר נהגו ללבוש לכבוד ש"ק בגדי לבן ומראה הוד נסוך על פניהם כמלאכי השרת.

באותה שעה התכוננו החכמים ועמדו לצאת השדה לקראת כלה, לקבל פני שבת מלכתא בפאתי הישוב, בשדות הפתוחים מחוץ לעיר [בשכונת 'תל ארזה' של הימים ההם], כמנהג גורי האריז"ל ותלמידיהם מקדמת דנא. הרהיב רבינו ועצר בהם, ויקרא: "הנכם משתדלים, רבותי, להקביל פני שבת מלכתא בתכלית ההידור, בכל הכוונות והיחודים... אבל מה נעשה לאחינו פורצי גדרות בלב שכונה זו, שעדיין יושבים עם כניסת ש"ק ומצחצחים את הנעליים...?! בואו ונצא לקראתם בעת הכנסת כלה, היא שבת מלכתא!".

שמעו הזקנים לקולו [אף שהיה צעיר מהם בעשרות שנים], יצאו מבית הכנסת ושינו את מסלול הליכתם. תחת שהיו פונים תמיד לקראת כלה, מערבה, לכיוון שכונת 'תל ארזה', פנו הפעם מזרחה לעבר מצחצחי הנעליים.

אותם נערים, בראותם מרחוק קבוצה של חכמים ישישים בבגדי לבן, עטורי שיבה והוד באים לקראתם, מיהרו ונסו מן המקום מרוב יראה ואימה, כל עוד נפשם בקרבם...

פעולה נפלאה זו, אחת מיני רבות, סימלה את דרכו המיוחדת של רבינו בענייני תוכחה ומחאה. מעולם לא התעסק במחאות בעלמא, כדי לצאת ידי חובה, אלא חיפש בחכמת ליבו אחרי תחבולות וטכסיסים, אשר יועילו, כדי להפיק מן המחאה את התוצאה המבוקשת - ולגדור את הפרצה. [מתוך 'זאת ליהודה']

וְלֹא תִתְּרוּ... וְאַחֲרֵי עֵלְיִיכֶם (טו, לט)

השמירה על קדושת העיניים היא מאבני היסוד של כל יהודי השומר תורה ומצוות. זו מצוה לא קלה ובפרט בימי הקיץ, אבל מבואר בספרים הק' שלעומת זאת שכרה רב מאד - הן בעוה"ז והן בעוה"ב.

* * *

היה זה בשעת ערב מוקדמת, עת צלצל מכשיר הסלולרי של הרב א. ועל הצג הופיע שמו של המלמד של בנו היקר מוישי. הרב א. נחפז לענות, ולאחר דברי שלום ונימוס, נאנח המלמד והנחית מכה אנושה על לבו של האב: "בקשר לבנך מוישי, המידות והיחס לחברים בסדר גמור. אבל בכל הנוגע ללמידה - אני מרגיש שהוא פשוט לא קולט. אני מביט בפתקאות שהוא משיב לי מדי יום ראשון, ורואה שגם אתה

מבחין בכך. איני יודע מה לומר, אולי כדאי לפנות לעזרה מקצועית..."

הרב א. שמע את הדברים, ולבו חישב להישבר. עוד באותו ערב גמר אומר יחד עם רעייתו, להשקיע בבן כל סכום שיידרש, לעשות כל מאמץ אפשרי. הילד נשלח לאבחון מקצועי, המסקנות היו לא פשוטות, והוא החל בסבב ביקורים אצל מטפלים מקצועיים - בנסיין למצוא דרך להעניק לו יכולת ללמוד, לקלוט ולהבין.

כמה עצוב, מאכזב וכואב היה, לגלות שאין כל התקדמות. כל המאמצים עולים בתוהו, סכומי העתק יורדים לטמיון, הילד לא מתקדם ולו צעד אחד. ליבם של ההורים נשבר לרסיסים, התקווה הגדולה לראות את בנם עולה בתורה הולכת ומתנפצת מול עיניהם. הילד פשוט לא מבין, לא קולט, לא מצליח להפנים את החומר הלימודי, וכל עזרה מקצועית - לא מנצחת את קשייו הרבים!

חולף עוד יום, עוד שבוע, ועוד חודש. שנת הלימודים בעיצומה, הילד כבר פסק מללכת לטיפול מקצועי - שכן ניכר שאין לו כל תוצאות. תחת זאת הוא יושב בכיתה ובוהה באוויר, מנסה להקשיב ולהבין - אך ללא הצלחה. ההורים כבר פכרו ידיהם בייאוש, המלמד חש שניסה לעשות הכל, מסתבר שיש בעיות שקשה למצוא אדם שיכול להושיע מהן...

ואז, בהפתעה מוחלטת, ערב אחד צלצל שוב הסוללרי של הרב א. ושוב המלמד על הקו: "תגיד", פתח כמתנשף ללא גינוני נימוס מרובים, "מה היה הדבר האחרון שעשיתם?". הרי אמרת לי שהוא זנח כבר את הטיפול המקצועי, שכבר הרמתם ידיים. והנה - בתקופה האחרונה אני מזהה שינוי דרסטי, פשוט מהפך! התחלתם טיפול חדש? אולי סירופ טבעי להגברת הריכוז?" - שאל המלמד בסקרנות.

"לא זה ולא זה", השיב האב, "לא עשינו דבר, וגם לא היינו עושים - מבלי לשתף את המלמד בטיפול החדש. אבל מה אתה אומר, יש שינוי במצב? הסבר, הגדר, נו, תספר לנו..." - הפעם, האב היה כמתחנן, נפעם לשמוע שיש שינוי...

והמלמד בשלו: "לא, זה לא יתכן! הרב א. היקר, זה לא יתכן שחל כזה מהפך אצל מושי. פתאום הוא מבין, קולט, יודע. אני שואל שאלה - אולי הוא נזקק לשתי דקות מחשבה, אבל לבסוף הוא משיב - תשובה חדה, ברורה, בהירה וקולעת. זה פשוט לא יכול להיות שזה קרה לולא עשיתם משהו!, אז אנא, גלה לי את הסוד, אולי אני יכול לעזור בעזרתנו לאחרים!" - שב המלמד וביקש...

והאב בשלו: "לא עשינו כלום, באמת. אבל אני אבחן את הדברים מקרוב, מותר גם לי ליהנות מהנחת הזו..."

ואכן, עוד באותו ערב, בשובו לביתו, ביקש האב ללמוד עם בנו. למרבה ההפתעה, אכן כן - הילד שלט שליטה די מלאה

בחומר הנלמד, ניכר כי מעיינות החכמה נפתחו במוחו, הוא מבין היטב במה עוסקת הסוגיא וגם די שולט במהלכה.

"זה נס!" - כמעט שאג האב כשהתקשר בשנית למלמד, "אבל אין כאן שום הסבר, זה פשוט קרה!"

אלא שמאחורי המהפך בחייו של הילד, יש גם יש סוד כמוס. את הסוד הזה גילה האב לאחד מידידיו, וממנו הגיעו הדברים אל הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, שסיפר את המעשה כולו: ארבעים יום לפני אותה שיחת טלפון, רשם האב לעצמו על פתק קטן התחייבות ברורה ונחרצת: לשמור את העיניים, להימנע מלהביט במקומות אסורים - ובכלל זה במכשירים שאינם ראויים. עד אותה קבלה, החזיק האב במכשיר סלולרי שיש בו נסיונות מרובים בשמירת העיניים, מכשיר שאין דעת חכמים נוחה ממנו. היה קשה לו להתנתק, אבל הוא החליט בכל הכוח, בעוז ובתעצומות, והתנתק מהמכשיר בגבורה עילאית - כדי לשמור את עיניו! ובכדי להחזיק מעמד, מדי ערב, נהג האב להביט בפתק הקטן ולקבל כוחות ואנרגיות ליום נוסף של מאבק עוצמתי למען קדושת עיניו. לאחר מכן, התפלל בשקט תפילה קצרה ודומעת לבוא עולם, כי הודות לעמלו למען קדושת עיניו, יזכה לברכה בעמלו למען הצלחת ילדיו. זה הכל: שתי דקות יומיות של התחזקות למען קדושת העיניים, ואחר כך דקה של תפילה כי העמל בשמירת העיניים - יעניק לו הקלה בעמלו אלו הבנים! משוואה פשוטה, אותה ביקש בתחנונים...

וראו זה פלא, 40 יום, בדיוק! - מהלילה בו החל בהנהגה הזו, וכמובן - במשך 40 הימים הללו שמר את עיניו מכל משמר, קיבל את שיחת הטלפון הנרגשת מהמלמד. בעיניו ראה, בעיניים הזכות והטהורות שהתקדשו בארבעים יום של מלחמה על קדושת העיניים, בעיניים הללו זכה וראה את ברכת ה' לשומרי העיניים, את המהפך שחל בנפש בנו.

המלחמה עודה ניטשת, מדי יום ויום. לאב שזכה לראות את הנס במו עיניו היא אולי קצת יותר קלה, אך כולנו יכולים ללמוד ממנו: אחים יקרים, הסתכלות אסורה עלולה להיתפס כהנאה, אבל היא מגושמת, רעילה, מזיקה, מלאת הפסדים ומעמיסה קשיים. מנגד - שמירה על קדושת העיניים, כן - גם ברחוב, גם בדרכים, גם מול מכשירים, גם מול עיתונים, גם בחופשות וגם בימי שגרה - היא הדרך המבטיחה חיים מאושרים וטובים, ואת הגשמת החלום הגדול מכולם - נחת מילדינו!. הבה נאמץ את שמירת העיניים. הרי הילדים הם הדבר הכי יקר לנו, אנו מוכנים לעשות הכל למענם. הבה נעניק להם גם את זה, נסגור עבורם עבורם פוליסת ביטוח להצלחתם בחיים ונבטיח להם צמיחה והתפתחות מיטבית, ולעצמנו נבטיח רוב נחת דקדושה!.

* * *

כאשר נודע כי יענקי בן התשע חלה במחלה הנוראה, נחרדו כולם למשמע הבשורה. הילדים בכיתה החלו להתפלל,

המובילה מירושלים לבית החולים 'איכילוב', כמה אנשים, כמה מראות, כמה פרסומות, איך נראה האוטובוס ואיך נראה הרחוב. ה' ירחם, אוקיינוס של נסיונות, זירת קרב ארוכה ומתמשכת, שדה מוקשים ענקי. האם הוא שומר את עינו כראוי?! ומנגד - הרי כאן בדיוק טמונה ההזדמנות שלו: שדה המוקשים הזה אינו אלא 'כרטיס גירוד' בלוטו המבטיח בעולם לזכות בישועה. בקצת מאמץ - הוא יכול להפוך את הדרך כולה לזירת הזדמנויות, לרצף של ישועות. כל מה שנדרש ממנו הוא להתחזק בשמירת העיניים, להיזהר לאן הוא מביט ולהיכן הוא מסתכל, זה הכל - והישועה קרובה לבוא!

עיניו החלו לדמוע דמעות של חרטה על העבר וקבלה על העתיד. הוא קיבל על עצמו שלא עוד. נכון, בורא עולם שלח אותו לכאן, גזר עליו את הנסיון הנורא הזה. אבל הוא לא יישבר ולא יירתע - הוא ישמור את עינו, בדרך, באוטובוס, ברחוב, בין כתלי בית החולים, כשהוא יוצא לקנות משהו וגם כשהוא חוזר. העיניים יקרות לו מפז, ואם יכופף אותן כל העת, אם ישמור עליהן בגבורה - הוא בטוח שהישועה כבר באה!

ואכן, כך בדיוק קרה, כפי שמיטיב לספר הגה"צ רבי **גמליאל רבינוביץ'** שליט"א, בספרו 'טיב המעשיות': תקופה קצרה לאחר שחולל את המהפך, לפתע נקרא האב להתייעצות דחופה. לנגד עיניו הנדהמות ניצב מנהל המחלקה, ומבשר לו כי בסדרת הצילומים האחרונה ניכרת נסיגה משמעותית של המחלה, הילד משוחרר ועליו לחזור רק לביקורות ולטיפולים מדי פעם!

בתקופה הבאה, הוצרכו האב ובנו להיטלטל בדרכים, מהבית אל בית החולים ובחזרה. לאורך כל הדרך החזיק האב בהבטחתו וקבלתו ושמר על עינו, עד שכעבור חודש וחצי בלבד, נערכה במחלקה מסיבת פרידה נרגשת ליענקי הצעיר, שהמחלה נעלמה ממנו לחלוטין, כלא היתה! הוא השתחרר מבית החולים בריא, חזק, רענן ומאושר, כשהרופאים מגדירים אותו 'נס רפואי', ורק האב יודע שזה 'נס שמירת העיניים'!

יהודים יקרים! בירושלים מתהלך היום נער, שעתידי חייו היה בסכנה עצומה, הנוראה שבמחלות קיננה בגופו וחוללה בו שמות, עד הרגע בו שמירת העיניים הגיעה, התגברה, ניצחה את המחלה והשיבה את הילד לחיים. אם גם לנו יש בעיה לפתור, ישועה לה אנו זקוקים, מחלה הזקוקה לרפואה, קושי בפרנסה וכדו' - הכלי בידינו, הבה נשמור את העיניים ונזכה בהבטחת הבורא 'ושח עיניים יושיע'. וככל שנשמור את עינו, ככל שנקפיד על טהרתן, ככל שנוודא שהן זכות וטהורות, נקיות וצחות - כך נבטיח לעצמנו כי בורא עולם ישלח לנו את ישועותיו ורפואותיו, יעניק לנו חיים מאושרים וטובים, ועין בעין נראה בישועת ה'!

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב אשר קובלסקין']

הצוות החינוכי ערך מעמד תפילה מיוחד, כל בני המשפחה הקרובה והרחוקה נזעקו לעזרה. שומו שמיים, לפעמים שומעים על טרגדיה שפוקדת משפחה - וכל לב נמס. ילד בן תשע בלבד שנאלץ לפתע להתמודד עם הנוראה שבמחלות?! - אוי, ריבוננו של עולם, איך הורים עומדים בבשורה שכזו?!

מאותו יום - השתנו חיי המשפחה מן הקצה אל הקצה. מעתה, המחלקה האונקולוגית בבית החולים 'איכילוב' הפכה לביתו הראשון של אב המשפחה, כשהבית בירושלים אינו אלא הבית השני. שבועות ארוכים 'בילה' על יד מיטת בנו, בעודו עובר הקרנות וניתוחים, טיפולים וכימותרפיות, ועדיין אין אור בקצה המנהרה...

ויהי באחד הימים, תוך כדי שהאב ממתין ב'איכילוב' לעוד טיפול, נכנס לבית הכנסת שבבית החולים, וזווית עינו צדה ספר אותו לא הכיר. הוא נטל אותו, החל מעיין בו, והספר פשוט כבש אותו. הוא נטל את הספר עמו - למען יעיין בו בשעות ההמתנה המרובות בין כתלי בית החולים, ופשוט החל ללמוד בו, דף אחר דף, בשקיקה נמרצת.

היה זה הספר 'שומר אמונים', אותו חיבר הרה"ק רבי **אהרן ראטה** זי"ע. במתק לשון ובשפה קולחת, מציג המחבר עצות ודרכים להתגבר על נסיונות היצר, להתחזק בקדושה ובטהרה, להתמודד מול הקשיים האורבים לבני דורנו. באחד הימים הוא מבחין בפיסקא המובאת בספר, שכל מילה בתוכה - צרבה את לבו כמכות אש, וכך מגלה המחבר מפי צדיקים קדומים: סביב כל מראה אסור, תמונה שאינה ראויה, מחזה שאסור לראותו - נקבצים ובאים מלאכי חבלה, הנמשכים אל מראה שאינו טהור, אל משהו שאסור לראות. אלו מתקבצים סביב המראה הבעייתי, ומיד כשיהודי מביט בו - הוא מתחבר אליהם, ואלה מחוללים בו שמות, פשוט נכנסים לנשמתו הרוחנית ויוצרים הרס זוועתי...

ומנגד, כאשר אדם מתגבר ואינו רואה ברע, כשאדם מכניע את יצרו ומסרב להביט במראה אסור - הוא מתקדש ומתרומם, הופך את עינו לראויות לראות בזיו השכינה, ובעלותו השמימה לאחר 120 שנותיו - הוא זוכה לשבת במקום גבוה ממלאכים נוראי הוד, היות והוא זכה להתגבר ולשמור את עינו.

ואם לא די בכך, מוסיף המחבר הבטחה עצומה, נדירה ויקרה: בפסוק כתוב 'ושח עיניים יושיע'. כלומר - כאשר אדם מכופף את עינו, מכפיף את ראשו, שח ורוכן כדי שלא לראות מחזה אסור, באותו רגע נפתח פתח אדיר של ישועות נשגבות, ה' יתברך פשוט מושיע אותו מכל צרה וצוקה! מדהים! - אם אדם זקוק לישועה, אם הוא מבקש לפתוח לעצמו שערי שמים, כל שעליו לעשות הוא לא לראות דברים אסורים, לכופף את ראשו כדי שעינו לא יקלטו מראה מסוכן! הדברים נכנסו בלב אביו של יענקי, כאילו לא נכתבו אלא עבורו. הוא החל להיזכר כיצד נראית הדרך

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל זאסתר, זמאר בן אליהו זמיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל
זאסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת
זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

721

**ניתן לתרום באשראי
בנדרים פלוס:** כולל ערב
המרכזי גילה, עבור כולל דרכי
חזקיה.

**ניתן לקבל קבלה
להחזר מס סעיף 46**

סיפור לשבת קודש

המספר של אילן, הקבלן שעובד בדירה שלנו. "מחר אני צריך להכניס מומחה איטום לדירה השניה, גברת", הוא אומר, "בין שתיים לשלוש שיהיו בבית".

אנחה משתחררת מעל לשיש הבהיה, במטבח הישן של אמא עליה השלום. השוכרים. ההתנהלות המורכבת מולם. חוסר הגמישות שהם מגלים.

האמת, זו היתה טעות בכלל להכניס את הזוג הזה ליחידה. חדשה כמעט, משופצת וחמודה, שני השוכרים שהיו לפניהם נהנו והיו מרוצים, ואילו הם...

"אני מקווה שזה יהיה בסדר מצד השוכרים שלי" אני אומרת למודת ניסיון מר ממה שהיה לפני שבועיים עם המהנדס שהיה צריך להיכנס רק לדקות ספורות כדי לתת אישור לתוכנית של היציקה, ועם הרצף שבכלל נכנס למרפסת דרך הדירה השניה ורק בשביל השורה אחרונה זו שצמודה לדלת היה זקוק לשיתוף פעולה מצידם. וכן, הם זוכרים שחתמו מראש לפני שנכנסו על כך שיאפשרו כניסה לדירה שלהם בתקופת השיפוץ, אבל היום לא נוח להם, ומחר הם כנראה צריכים לצאת, ואם זה יסתדר מחרתיים אז רק בין שש לשבע בערב, ואולי בכלל עדיף להם בשבוע הבא.

"הוא לוקח ארבע מאות שקל לביקור, גברת" עולה קולו של אילן הקבלן, "תחזרי אלי שלא אזמין אותן לחינם".

לוחשת פרק תהילים ומקיש על החיגוי המוצק למשפחת ד' השוכרים. לוקחת נשימה ארוכה מול הדיווח הממורמר שלהם על מכונת הכביסה שלא מספיק סוחטת לאחרונה, מבטיחה לבדוק ולטפל, ואחר מספרת להם על המומחה שאמור להגיע מחר בצהריים. "הקבלן שלנו כבר למד להתאים את עצמו לשעות שנוחות לכם", אני מוסיפה בניסיון לרכך את הציפייה מהם שבבקשה יהיו מחר בין שתיים לשלוש בבית ויכניסו לכמה דקות את המומחה לדירה שלהם. "נו בסדר, הרי אין לנו ברירה", מגיב השוכר שמעבר לקו.

"זהו, שבאמת גם לנו אין ברירה", אני מסכימה עם האמירה, ומשום מה גם מוסיפה כי "מדובר פה באיש מקצוע שחווה דעתו חשובה מאוד להתקדמות הבניה, אז בבקשה תדאגו שלא נעמוד מול דלת סגורה וניאלץ לפתוח אותה בעצמנו".

ולא מדמיינת שזה בדיוק מה שעומד לקרות. אנחנו מגיעים שינו במיוחד לדירה, עומדים עם הקבלן ועם מומחה האיטום מאחורי הדלת הנעולה. מחייגים לנייד שלו, לנייד שלה, ואפס, שום תגובה.

"אין זמן למשחקים אדוני", מבהיר הקבלן מול המומחה שכבר מאותת שמאוחר לו, בעוד עשר דקות הוא צריך לעזוב, עם התשלום כמובן.

שעתיים וחצי אחר כך מופיע המספר של השוכרים על הצג. אה... נכון, בסוף לא הסתדר להם להיות בבית. מילה אחת של התנצלות אין להם כדי להוסיף, אבל כשהם מבינים שכבר לא צריך, הסתדרנו איכשהו, מגיעות פתאום המילים בשפך אדיה, לוהט ובלתי נשלט. מחוסר ברירה בעלי שלף את המפתח שנמצא אצלו תמיד בכיס, מאפשר למומחה להיכנס לדירה, ואחרי חמש דקות הוא כבר היה בחוץ.

מעט לפני תום אותה שנה, כשעמד החוזה שלהם להסתיים, הם התקשרו.

"אני מקווה שהם לא רוצים לבקש הארכה", אמר לי בעלי במבט מסוים מאוד, רגע לפני שהוא לחץ על השב. שינוי כבר רצינו לראות

לא מדברים על השוכרים ה"נחמדים"

מיד אחרי שקמנו מהשבעה, זה היה ברור מאוד. אי אפשר להשאיר את אבא לבד בבית הגדול והריק. כבת יחידה לא היו לי יותר מידי אופציות להתלבט עליהן. שרול אחי שגר בבלגיה יוכל להגיע אולי שלוש פעמים בשנה, במקום פעמיים עד כה, אבל זה וודאי לא מתחיל להיות פתרון.

מישהו צריך להכין לאבא שלוש ארוחות ביום, וגם לשבת איתו ולראות שהוא אכן אוכל. מישהו צריך לדאוג לניקיון ולכביסות, לגיהוץ ולקניות, או במילים אחרות לנהל את הבית שנותר ללא עקרת. ובעיקר, צריך להיות שם בשביל אבא, בשביל לעמעם קצת את הבדידות, את השבר.

הכי פשוט היה לקחת את אבא אלינו. הדירה שלנו רחבת ידיים ברור ה', חלק מהילדים כבר נשואים, אחרים בישיבות, אפשר אפילו לסדר יחידה נפרדת שתיתן יותר פרטיות. אבל הרעיון של עזיבת השכונה המוכרת שבה הוא כבר שתול עשרות שנים ומעבר אל השכונה המרוחקת שלנו, ירד מרר מאוד מן הפרק. די היה לו לאבא בכאב המר על הסתלקותה הפתאומית של אשת נעוריו, הוא לא היה מסוגל לחשוב על רעיון של התנתקות מהסביבה הטבעית שלו.

וכך מצאנו את עצמנו אורזים חפצים ומעמיסים לתוך משאית הובלה, עוזבים את הבית ואת השכונה ומשתדלים לא לחשוב על הקושי, רק על הזכויות של כיבוד הורים שנמנעו מלוא חופניים. את הדירה שלנו פיצלנו בעצתו של איש נדל"ן לשתיים, מוסיפים מטבח וחדר שירות ויוצרים חידה קטנה וחמודה, לצד הדירה המקורית שהצטמצמה ומעמידים להשכרה.

אבא היה מרוצה, זה היה ניכר מכל תו ומכל קמט בפניו. גם הנכדים הנשואים שהגיעו להתארח בשבתות היו מאושרים מהזכות לשהות עם סבא, ובת נוספת שזכינו לארס ולהשיא בינתיים הביאה איתה עוד שמחה לתוך הבית הישן והטוב. אבל השוכרים באחת משתי הדירות שלנו, זו הגדולה יותר שבה הצנרת והמטבח לא עברו שיפוץ, היו מרוצים הרבה פחות.

שוב ושוב הם דיווחו על נזילות ועל ריקבון בארונות שמתחת לשיש, על ביוב שעולה ולחץ מים שיוזר, וכשהם הודיעו כי עם תום תקופת החוזה הם עוזבים, התחלנו לחשוב כי אין מנוס מלהיכנס שוב לסחרחרה של שיפוץ, בתקווה שההשקעה הזו תוכל איכשהו להצדיק את עצמה.

התכנן האדריכלי שקיבלנו כלל הצעה להוספת מרפסת לשתי הדירות, ומכיון שבדיוק באותם ימים ניהלנו משא ומתן עם שוכרים חדשים ליחידה הקטנה, יידענו אותם בדבר השיפוץ המתוכנן בדירה הצמודה, שיוסיף וישדרג גם להם את הדירה במרפסת נוף מקסימה, אבל ידרוש מהם שיתוף פעולה מידי פעם, בעבודות מסוימות שבהן יצטרכו הפועלים להיכנס אל הדירה שלהם.

"אין בעיה", הם אישרו את התנאי, "אבל תודיעו לנו תמיד מראש, שלא ייכנסו לנו לדירה כשאנחנו לא נמצאים".

אני עומדת במטבח של אבא, קולפת ירקות בשביל הפשטידה דלת המלח והמולסטרול שהוא אוהב, כשעל צג הטלפון מופיע

900
פרשת שלח

כניסת השבת: 19:32

יציאת השבת: 20:23

רבנו תם: 21:18

ע"פ אופק ת"א

כ"ג בסיוון תשפ"ד

טוב העלון השבועי להסות בה'

הדרך לחולל ניסים

עם ישראל שולח את המרגלים לראות את הארץ, אך משמיים משבשים את התוכניות ומראים להם דברים משונים: לוויית רבות, בני ענקים, פירות מגושמים ועוד. שואל ה'שמח משה': מדוע באמת סיבב ה' שהמרגלים יראו דברים שכאלו? עונה הצדיק ואומר כי כלל בידינו: כי אם מרגיש האדם שאין בטבע שום סיכוי להצלחה, וכי אזלה ידו מלהושיע - דווקא אז ה' מביא ישועה גדולה, מפני שעניי האדם וליבו נשואות לשמיים. אך כשהוא מרגיש שבכוחו להצליח המערכה לבד - עוזבו ה' ביד מי שבטח בו. לכן, הראה להם זאת ה', בשביל שיתחזקו בו, ויכבוש להם את הארץ בקלות, אלא שהם השתמשו בזה למטרה הפוכה.

סיפר מזכה הרבים, ר' אבי בן ישראל הי"ו: "כולנו היינו מאושרים לשמוע על שחרורם של ארבעת החטופים בחיים לפני כחודש, בניסי ניסים. אמו של אחד מהחטופים שחולץ, אלמוג מאיר, פנתה אליי לפני כמה חודשים ואמרה: "שמעתי שהארגון שלך, ארגון 'ושמר' המחזק את שמירת השבת, נותן ערכות שבת לאלו הרוצים לקבל על עצמם שמירת שבת. גם אני רוצה לקבל על עצמי לשמור שבת ולקבל ממך ערכה שכזו, ויהי רצון ששמירת השבת שלי תהיה לחזרתו בחיים של בני אהובי - אלמוג מאיר, שאינני יודעת מה עלה בגורלו!", מיררה בבכי שלא מותיר עין יבשה. והנה, חלף קצת יותר מחודש והשבת החזירה-

אלמוג מאיר יצא בנס גדול מידי שוביו בריא ושלם. כמה קידוש ה' נפלא!.

"אך זה לא הכל", מוסיף אבי בן ישראל, "ניגשה אליי בחג מתן תורה האחרון אחת השבויות לשעבר שיצאה בנס בפעימה הראשונה וסיפרה לי: "גדלתי כל השנים ברוסיה ולא ידעתי מאומה מהיהדות: לא שמע ישראל, לא שבת ולא כשרות. עליתי ארצה ישר לקיבוץ 'ניר עוז', וגם שם לא למדנו כלום על היהדות. בשבת שמחת תורה, חטפו אותי עם בעלי ואחותי והרגשנו שנחרב עלינו עולמנו. הובלנו אל הנורא מכל והיה נראה כי חיינו הסתיימו. שם, במעמקי השאול, פניתי בפעם הראשונה בחיי אל בורא העולם וזעקתי מדם ליב: "אלוקים, אני מתחננת אליך!. עד היום לא הכרתי אותך ולא עשיתי את רצונך, אבל אני מבטיחה לך כאן מתוך השבי בעזה, כי אם תוציא אותי מפה בריאה ושלומה - אהיה יהודיה כשרה למענך!". רבותיי, היא השתחררה בפעימה הראשונה וכיום היא שומרת תורה ומצוות עם כיסוי ראש". רק ה' יכול להוציא כל יהודי ממצבו, ובלבד שיבטח בו! (לתרומת ערכת שבת לארגון 'ושמר': 054-7580058)

העלון מוקדש לעילוי נשמת

קלרה חתון בת סלחה
ולרי בן אירנה
ת.נ.צ.ב.ה.

לרפואה, פריסה והצלחה: מ"א מיכאל וציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. ליאורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים הי"ו. ינון בן רחל.

זש"ב"ק: שולמית בת אריס. יסכה בת מול. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. בניס זכרים להדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. ישראל בן מרים וגרשון. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. יוסף בן ג'יה. פרחיה בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מול. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מול. משה מושיקו לוי בן מריקה מרים ועזרא. מריקה מרים לוי בת שרה ויעקב. עזרא לוי בן משה ושמחה. אבלין עדינה בת פרחיה. ר' אברהם בן ר' סעדיה.

כתב השל"ה הקדוש (מסכת חולין): "יש להקפיד שלא לעשות שום דבר מיאוס או ביזיון על יד המזוזה, וכל הנזהר בכך 'שכרו רב, יאריך ימים, ויזכה לבנים ובנות מכובדים'."

כתב הרב 'חוף ימים' (או"ח צב, ד): "קבלה בידינו מהבעל שם טוב הקדוש כי אין לתת את המזוזה בתוך בית מזוזה העשוי מברזל, מפני שהמזוזה סגולה להאריך ימים, והברזל מקצר."

כתב בעל קונטרס היחיאלי (ה', לג'): "אדם אשר אחד מבני ביתו נפל למשכב, יבדוק את מזוזות ביתו. ואף אם כבר בדקם זמן קצר לפני המחלה- יחזור ויבדקם. וכשמחזיר את המזוזות למקומם - ישים לב להחזירם כסדרם ולא הפוך". (נזכיר! כי להלכה, הצורך לבדוק הוא פעמיים בשבע שנים).

האם מותר להרוג יתושים בשבת?

אסור להרוג כל בעל חי ואפילו הכי קטן: נמלה או יתוש בשבת, מפני שעובר על 'נטילת נשמה'. אולם, במידה ובעל החיים יכול להורגו, כגון אריה או דב - מצוה וחובה להורגו בשבת, כיוון שפיקוח נפש דוחה את התורה כולה.

בעל חי מזיק שאינו ממית, אך גורם נזק כגון נחש, עקרב, דבור או צרעה - מותר להורגם אם רודפים אחריו. ואם לא רודפים אחריו - אסור להורגם, אלא מותר לו לדורסם לפי תומו, דהיינו שדורך עליהם וממיתם בדרך הליכתו וממשיך ללכת באופן שלא ניכר לרואים שמתכוין להורגם. (מהטעם שהיא 'מלאכה שאינה צריכה לגופה' שאינו צריך להשתמש בבעל חי אלא ממיתו רק כדי שלא יזיקנו) ואין נראה שהורגם ויש היזק בעקיצתם - לא העמידו חכמים דבריהם והתירו לעשות זאת לכתחילה.

משנ"ב שטו"ס"ק מ"ו מ"ח, חזו"ע שבת ה'

ולצוד את הדבורה או הדבור - מותר אפילו אם רק עומדים במקום ויש חשש שיעקצוהו. (לפי שאין דרך לצוד דבורים, ולכן הוא רק איסור מדרבנן, ובמקום צער - לא גזרו חז"ל, ולכן מותר לצוד מקק שמצערו ולסלקו).

שידור ישיר מהשמיים

הרב אייל עמרמי

הרמח"ל כותב כי רבים הם האנשים החושבים כי הם עובדים את ה' ועושים רצונו, ורק אחר פטירתם גילו שבשמיים לא היו מרוצים מהם. "וזה סוד מה שאמרו רבותינו", ממשיך רבנו החיד"א, "זכה - עזר, לא זכה - כנגדו". הקב"ה עשה לך מראה כנגדו שתראה לך מה המצב הרוחני שלך בשמיים.

אם אדם נכנס לבית ומיד אשתו וילדיו שמחים ומאושרים: "איזה יופי שבאת הביתה, איך אתה מרגיש? מה להכין לך אוכל?" - כך מתייחסים לנשמתך בשמיים: "כמה שמחים ממך ומתגעגעים אליך, מה לעשות למענך בעולם שתמשיך לעבוד את ה' ככה?". מסיים החיד"א: וזו כוונת "לא טוב היות האדם לבדו", שכל זמן שהאדם רווק הוא לא יודע אם הוא טוב בשמיים או לא, ורק העזר מגלה זאת.

בורא עולם נתן לכל אדם בעולם מסך רוחני בו הוא יכול לצפות בכל רגע מה חושבים עליו בשמיים. המסך הזה משדר בשידור ישיר 24 שעות מה בורא עולם חושב עליך ואיך הוא מתייחס אליך, האם מרוצים ממך למעלה או לא. מגלה הגאון רבנו החיד"א הקדוש ואומר: "כפי מה שמתנהג האדם עם הקב"ה - כן אשתו מתנהגת עימו". מראים לך על ידי ההתנהגות של אשתך אליך, מה חושב ה' עליך!.

אם האדם מגיע לביתו ושומע את רעייתו מתלוננת: "די אין לי כוחות, אני לבד, ולא יכולה להמשיך במצב הזה לעשות הכל", זה בדיוק המראה של מה שאומרים עליך בשמיים: "די, אין לנו כוח ממך, כמה קשה איתך, עד מתי תמשיך להיות כזה אדם".

קליפת אם הייתי...

הרב אלימלך בידרמן

ואמרו: "דעו לכן, דבריכם נכונים לדורות הקודמים בהם היו מדקדקים עם האדם על כל פעולה ומעשה, אך בדורות האחרונים הללו שיש יותר קושי לעבוד את ה', כל מעשה קטן וכל פעולה קטנה לכבוד בורא עולם עושה רושם רב ביותר למעלה, ואף לא מדקדקים עם האדם על כל דבר כמו בדורות הקודמים". ואז שמע הצדיק את המלאכים עונים ואומרים דבר חשוב: "אמנם, בדבר אחד דורשים מכל אדם בדורות האחרונים להתחזק, והוא בעניין האמונה בחי העולמים. ובעיקר - לעקור את קליפת 'אם הייתי עושה כך וכך'. לפי שכל המחשבות שחושב האדם: 'אם לא הייתי עושה כך - לא הייתי מפסיד'... 'אם הייתי עושה כך - הייתי מצליח ומרוויח' - כל אלו מחשבות כפירה ואפיקורסות גמורה, לפי שאין כח בעולם לשום נברא שבעולם לעשות דבר שהוא כנגד רצון ה'".

הגרי"ז מבריסק זצ"ל היה נוהג לומר כי האומר: "איבדתי מעות ברחובה של עיר, מאחר שנהיה לי חור בכיס בגדיי, ממנו נפלו מעותיי"..." "איזה שוטה הייתי שלא תפרתי את החור במכנסיי, כך לא הייתי מאבד את הכסף" - הרי זו כפירה בהנהגת ה', אלא עליו לומר: "מאחר ורצה ה' שאאבד את מעותיי, לכן נעשה לי חור בכיסיי... לכן התעצלתי מלתפור ולתקן את החור". הכל נעשה רק ברצון בורא העולמים! וזהו סוד "וישלח אותם משה על פי ה'" - שכל שקרה הינו ע"פ ה'!

אחרת - רצון ה' היה מתקיים בכל דרך!. וזה הלימוד מהמרגלים: לפני שנכנסו ארצה ורצו מרגלים, אמר להם ה' שיעשו אם זה רצונם. אך אחר שנשלחו - נאמר שהיה 'על פי ה'', כי לאחר שהתברר שכך היה - סימן שזהו רצונו יתברך ואין להתחרט ולהצטער על כך. ומצד שני, אין לי להתפאר ולהתגאות בעצמי כמה אני חכם ומוצלח שעשיתי כך, אלא לדעת שהכל על פי ה' שהכניס החלטה זאת בליבי!.

הצדיק הירושלמי, רבי זלמן בריזל זצ"ל סיפר פעם אחת מעשה נורא: "לפני כ-200 שנה, באחד מלילי שבת קודש, ערך רב העיר צ'רנוביץ - בעל ה'באר מים חיים', רבי חיים טירר זצ"ל, 'עליית נשמה'. והנה, הוא מתאר כי ראה עצמו בעולם העליון, ולפניו עברו נשמות רבות שכבר היו בעולם הזה, ובליט ברירה עקב מעשיהן, נגזר עליהן לרדת שוב לעולם הזה. אותן נשמות מיררו בבכי והתחננו לפני בורא עולם בכסא הכבוד: 'מלך מלכי המלכים, הלא אנו כה סובלות כאן בעולם העליון מכל עוון שחטאנו בעולם השקר למטה, ואיננו רוצות לרדת שוב למטה ולסכן את עצמנו בפיתויים הדמיוניים. ענו להם מלאכי מרום

עם ישראל עומד בכניסה לארץ ישראל, הארץ המובטחת, אך מתחיל לחשוש. הערב רב מפחיד אותו וטוען כי הארץ אינה טובה. כתוצאה מכך, מבקש משה רבנו מה' לשלוח מרגלים. "וידבר ה' אל משה לאמר. שלח לך אנשים", "לך - לדעתך, אני איני מצוה לך" (הש"י) - רואים שה' לא רצה בשליחת המרגלים. אלא, שפסוק אחד לאחר מכן נאמר בדיוק ההיפך: "וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבַּר פָּאָרָן, עַל פִּי ה' - מִשְׁמַע, שֶׁזֶה רְצוֹן ה' שִׁישְׁלַחוּ הַמְּרַגְלִים. אִזּוֹ זֶה הִיָּה רְצוֹן ה' או לא?...!

ענה הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א בשם הצדיקים: 'כלל גדול למדנו כאן בעבודת ה' - לפני שרוצה האדם לעשות איזה פעולה: ללכת לרופא, לחפש שידוך, לחפש עבודה וכדו' בכל פעולה, עליו לעשות 'השתדלות' ולבדוק בשכלו מה הכי נכון וכדאי, כביכול - כאילו הדבר בידיים-שלו.

אלא, שכל זה לפני מעשה. אך אחר שנעשה הדבר: אחר שאמרתי את המילה לבוס, לאחר שהחלטתי להתחתן עם אותה אשה, לאחר שהשקעתי במקום מסוים - מחוייב הוא להאמין באמונה שלימה שבורא העולם, מסובב כל הסיבות, הוא זה שהכניס מחשבה והחלטה זאת בליבי, ועל כן אין לו להתחרט או להתמרמר מדוע אמר זאת, ומדוע עשה זאת ולא דבר אחר ו'לאכול את הלב' - אלא כל זה היה ברצון ה' שכך יהיה ולא אחרת. וגם אם האדם היה פועל / אומר / מחליט

עיניים בשמיים

אלעזר בודנר הי"ו

סמוך, וכבר לאחר כמה שעות השתחררו חזרה לביתם". ר' אלעזר בודנר הי"ו, אביו של אחד הבחורים המעורבים בתאונה וחתנו של ראש ישיבת טלז אמר:

"פשוט מדהים לראות, כי בזכות החלטתם של הבחורים לשמור על עיניהם בחזרה מהישיבה ולא לשוב במטוס, גרמה להם לנס שכל כוחות ההצלה והרפואה שהיו עדים לכך, לא האמינו שהם נותרו בחיים והשתחררו אחר כמה שעות לבית. תודה לה'!"

"אמר הקב"ה: שמעו לי, שאין

אדם שומע לי ומפסיד" (מדר"ר ד.ה.)
התנא האלוקי, רבנו יונתן בן עוזיאל כותב על הפסוק (טו, מ): "ולא תתורו אחרי ללבכם ואחרי עיניכם... והייתם קדושים לאלוקיכם" - 'וְתִהְיוּן קְדִישִׁין הִי כְּמִלְאָכֶיךָ דְּמִשְׁמֵשִׁין קְדָם ה' אֶלְהֵכוֹן', פירוש: שעל ידי התגברות וקדושת העיניים - תזכו להיות קדושים כמלאכים המשמים לפני ה' אלוקיכם'. ובא לחזק את ישראל המתגברים על יצמם בדור הזה, שעם כל גודל ניסיונות השעה, על כל התגברות והתעצמות אחת קטנה - זוכה האדם להתקדש בקדושה של מלאך ה' הראוי לשמש לפני ה'.

וזה במידה ואין עיכובים ופקקים. לאחר התייעצות החליטו כולם פה אחד - שומרים על העיניים ונוסעים במיניבוס. הם יצאו עם תחילת הערב, נסיעה שאמורה להסתיים לפנות בוקר. לקראת סוף הנסיעה, בשעה 4:30 לפנות בוקר, התהפך המיניבוס עם הבחורים והתרסק לחלוטין.

באורח פלא, איש ההצלה, ארי ליבוביץ הי"ו, נסע בדיוק באותה עת באיזור (דבר שאינו אופייני לו בשעה שכזו) והחליט לעצור לתדלק את רכבו. כשחזר לכביש, הוא רואה בצד הדרך את המיניבוס שהתהפך. **"לא האמנתי שמישהו יצא משם בחיים"**, הוא מספר בשחזור הרגעים המבהילים, "ראיתי הרבה תאונות בחיים שלי, ובתאונות יותר קלות מאלו היו כמה הרוגים ל"ע. הגעתי למיניבוס וראיתי שכל תשעת הבחורים והנהג בריאים ושלמים עם פציעות קלות, הם נשלחו לבית חולים

בורא עולם, פונה ליהודי בשנת התשפ"ד (2024 למניינם) ומבקש: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", כן, גם בדור הזה!. **"ואשר לא נשא עיניו (ששומר עיניו מראיה שאינה כשרה) - זוכה ותחזינה עיניו בנועם ה'",** כותב ה'בית יוסף' (אבהע"ז סי' כא) רבנו יונה (אגרת התשובה י"ט), **"והוא מידה כנגד מידה, שכך אמרו חז"ל (ויקר"ר כג, יג) כל הכובש עיניו מן העריות - זוכה ומקבל פני שכינה, שנאמר (ישעיהו לג, טו): 'וְעַיִן עֵינֵי מְרָאוֹת בְּרַע - הוּא מְרוֹמִים יִשְׁכַּן... מְלַךְ בְּיַפְיוֹ תַחֲזִינָה עֵינֶיךָ'."**

המעשה המדהים הבא אירע בדיוק לפני שבוע, ביום חמישי לפנות בוקר (יד' סיון, 20/6 למניינם): "תשעה בחורים הלומדים בישיבת 'טלז' בעיר 'קליבלנד' שבארה"ב, יצאו לשבת התרעננות בבית הוריהם המתגוררים בעיר 'מונסי'. המרחק מ'קליבלנד' ועד 'מונסי' הוא 650 ק"מ, שהוא כשעה וחצי במטוס. הבחורים התכוונו לרכוש כרטיסי טיסה לביתם, אלא שאז החלו להתלבט: הרי טיסה שכזו כרוכה בקשיים גדולים בשמירת העיניים ובחוסר צניעות, ושמה עדיף לשכור מיניבוס פרטי בו נזכה לשמור על קדושתנו, **אלא שהנסיעה תיארך 7 וחצי שעות!!!**

!? החידה השבועית
כיצד יתכן שאדם יברך על לימון או שאר פירות שלוש ברכות זו אחר זו?
זוהי שאלה לא חמשה או שישה אלא שש. אלו שש המילים שיש להן שלוש ברכות: לימון, אבטיח, אגוז, אגוז, אגוז, אגוז.

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: אבשלום בן ויולט, יונה בדיחי בת טורקיה, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, ששון בן זהבה. **ליזונג והצלחה: ד.ד.ב.ש.**

העלון מוקדש להצלחת התורם בעילום שם
שיראה ברכה ונחת בחייו!

תודה לבורא עולם על 900 עלונים ותודה לכל המסייעים בעיצוב החדש!

המוהל הרב רזיאל צדקיהו
נכדו של המוהל המפורסם הגה"צ רשלום צדקיהו זצ"ל - מוהל ברישיון משרד הבריאות והדתות. מבצע בריתות בארץ ובחו"ל.
050-4151127

דפוס צבעים אמיתיים
אוציאה - דפוס ספיר פרטת לוח תלפז

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

עלון מס' 996

פרשת שלח לך - "הדרך להגשמה עצמית"

כמה חודשים הבחור עזב את הישיבה וחזר לבית. "לא רוצה ללמוד, לא רוצה לנסות, לא רוצה מסגרת חלופית, לא רוצה כלום", קרא בסערת לב. באין סדר יום קבוע ניסה את מזלו בניקוי דירות. כיוון שהיה זה לפני חג הפסח, ומן השמים גלגלו שאת המודעה שתלה הבחור ראה הרב חיים ישראל שטרן מקרית ויז'ניץ בבני ברק. הרב שטרן ורעייתו התקשרו לבחור וביקשו שיבוא לנקות את ביתם, ומיד כשהגיע לשם קלטו שמדובר בבחור שעזב את המסגרת הישיבתית, ומשכך העניקו לו יחס שונה וחם במיוחד. בתחילה הגישו לו כוס קפה ועוגה טעימה ועשו זאת במאור פנים לבלי. תוך כדי פנה הרב שטרן לזוגתו ואמר לה בפני הבחור: "אה, איזו זכות יש לנו שבחור ישיבה מסדר לנו את הבית לכבוד הפסח". ומאז מידי יום ביומו כשהגיע לבית המשפחה קלטו אוזניו הוראות ובקשות שאוזניו לא הסכימו לשמוע עד כה בבתי אחרים: "אל תגרור את הרהיט הכבד, אין זה מתאים לכן ישיבה", או "אל תנקה את השירותים, אתה בחור שמגיע מהיכל הישיבה ואין אנו רוצים שתתעסק בדברים כאלה". מידי שעה אמרו לו "תנוח קצת, אינך צריך לעבוד כה קשה, זה לא מגיע לך", ומאידך השמיעו באוזניו מחמאות על עבודתו המסורה והיעילה. "לאחר שניקית את החדר, המקום כל כך מבריק, אנחנו רואים שאתה יכול להוציא מעצמך את הכישורים המוצלחים הטמונים בך", אמרו לו. באותם ימים הבחינו הורי הבחור לפתע שהוא החל לחזור הביתה עם ברק בעיניים. בליבו ניצת הזיק והוא החל לקום מוקדם יותר בטענה שעתה יש לו סיבה לקום. הוא אף חזר להתפלל שחרית במניין "כי כך הרב שטרן עושה, וגם אשתו אינה מוותרת על התפילה". הוא החל לסייע גם בבית להוריו וחזר ואמר בכל הזדמנות שהוא מרגיש שזוג הזקנים שבביתם הוא עובד מעריכים ומכבדים אותו. "הסבתא הזו מאמינה באמת ובתמים שאני הוא הבחור המוצלח ביותר", היה אומר לאמו בכל בוקר. מני אז כל סדר יומו השתנה. והפרי שנשר החל לשוב ולהתחבר לשורשים. אך הנס הגדול ביותר התרחש לאחר הפסח, כאשר הביע את רצונו לחזור לישיבה שבה למד. ראשי הישיבה ערכו לו אבחון מחדש ותמחו האם אכן זהו אותו בחור שעזב את הישיבה בטריקת דלת באמצע החורף? ראש הישיבה בעצמו התקשר להורים והביע את התפעלותו מהשינוי העצום שחל בבנם והודיע על קבלתו המחודשת לישיבה. מיד עם חזרתו עשה הבחור חיל בלימודיו ועד מהרה נעשה לאחד הבחורים המובילים בישיבה בשקידתו ובידיעותיו (24/7 סיפורי השגחה).

כן, הכל אפשרי, צריך רק להחליט להילחם. הכי קל זה להרים ידיים, כמה מפתה להתייאש. להגיד שאי אפשר, אני לא בנוי לזה, המצב לא מאפשר, ועוד תירוצים. זה מנחם לרגע, אבל לא מאפשר להתקדם. הרבה יותר כדאי להחליט להילחם. לראות הצלחות קטנות, להיתלות בהן, להצליף בעצמך ללא רחם. להיות נכון להתאמץ, להקריב, להיות נחוש, לא לוותר. בסופו של דבר לכל יהודי יש כוחות נפש עצומים, אפשר להתגבר על כל קושי ולנצח. אמנם, לפעמים, דברים נראים בלתי אפשריים. מה, אני יכול להגיע להישג כזה? ללמוד כך וכך דפים? להתמיד ברציפות כך וכך שעות? להצליח לרכוש

על הפסוק בפרשתנו "ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה" (במדבר יג, ל) אומר רש"י, אפילו בשמים והוא אומר עשו סולמות ועלו לשם אנו נצליח. דבריו של כלב באו כתגובת נגד לדבריהם של המרגלים שאמרו "לא נוכל לעלות אל העם, כי חזק הוא ממנו" כביכול כלפי הקדוש ברוך הוא אמרו זאת. ועל ידי דיבורם זה המסו את ליבם של ישראל מהיכולת לעלות לארץ ישראל אשר הובטחה להם על ידי בורא עולם. והתוצאה הייתה "ויבכו העם בלילה ההוא". מקשים המפרשים על כך, כיצד המרגלים קבעו שהקדוש ברוך הוא כביכול אינו יכול להילחם חס וחלילה, וכי הם יכולים למדוד את כוחו? וכי מי שהוציא אותם ממצרים וקרע להם את היסוד ועוד כל הניסים שעשה להם יכולים לומר עליו שכאן הוא לא יכול חס וחלילה, מניין להם העוז לומר כן? התשובה על כך היא שהמרגלים לא האמינו ביכולתם לנצח את העם היושב עליה למרות הבטחת הארץ לעם ישראל ומכאן החלה התדרדרותם לפי התהום עד שהתבטאו עליהם רבותינו בחריפות באומרם שהמרגלים אין להם חלק לעולם הבא. המרגלים שאמרו "לא נוכל לעלות" לא האמינו ביכולתם ואף כפרו ביכולת ה' לעזור להם באומרם "כי חזק הוא ממנו". ומכיוון שחשבו שאינם מסוגלים הוציאו דיבת הארץ רעה כדי להצדיק את תחושתם.

רבים מאיתנו חשים לעיתים קרובות למדי כאילו הגיעו לקצה גבול היכולת במילוי חובות ומשימות המוטלות עליהם הביטויים "זה לא בשבילי", "אני לא מסוגל" נשמעים השכם והערב בכל זמן ומקום. צריך לזכור כי מהשמיים מנסים כל אחד ואחד על ידי שמסתירים ממנו את ההכרה האמיתית ביכולתו ובכוחותיו ומתוך כך נוצרת באדם תחושה מדומה כאילו הוא אינו מסוגל ואינו יכול, בה בשעה שאצורים בו כוחות גדולים ועצומים. בשם רבי חיים מבריסק זצ"ל מובא ביאור נפלא על הפסוק (תהילים פרק מט פסוק כא) "אדם ביקר ולא יבין נמשל כבהמות נדמו". כידוע, הסוס הינו בהמה בעל כוח רב המשמש את האדם בהובלת משאות וכדומה. והנה למרבה הפלא, האדם שכוחו דל, רודה בו ומעביד אותו. ואם ישאל השואל מדוע אין הסוס מתמרד? הלא כוחו רב להשיב לבעליו מנה אחת אפיים על הצלפת שוטו ועל רדייתו בו? התשובה לכך היא, שכפי הנראה אין הסוס מודע לכוחות הגלומים בו שכן אילו ידע, בודאי היה קם על בעליו. לפי זה יוסבר הפסוק "אדם ביקר" - יש לו נשמה יקרה וגנוזים בו כוחות גדולים, "ולא יבין" - היינו, שאינו מודע לכוחות הטמונים בו. "נמשל כבהמות נדמו" - דומה הוא לבהמה שמושל בה האדם אף שהוא חלש ממנה והיא אינה מודעת לכוחות שבה. בדברים אלו יש עידוד עצום לכל אחד ואחד שסיכוייו לעלות ולהתעלות יותר ויותר אם רק ישכיל להכיר ולנצל את כוחותיו הגדולים החבויים בו. הסיפור הבא שלפנינו אשר הובא בספר "מצוות בשמחה" מאת הגאון רבי יצחק זילברשטיין ימחיש זאת לנו היטב. מעשה בבחור שנכנס ללמוד בישיבה קטנה ומיד בתחילה נתקל בקשיים. לא היו אלו קשיים רציניים, אך בהיעדר תשומת לב תפחו הבעיות והפכו למשמעותיות וגררו תופעות לא רצויות כמו ירידה במוטיבציה, פערים לימודיים וקשיים חברתיים, עד שלאחר

בקיאות בכל כך הרבה מסכתות? להצליח לעמוד באמת על הבנת דברי הגמרא ותוספות? מי אני ומה אני, אין לי את הכוחות, זה גדול עלי, ובכלל... והאמת היא, שכל מה שנדרש הוא לרצות, אבל לרצות חזק, ובכל הכח. ואז לעשות צעד אחד קטן, כזה שאתה בטוח יכול לעמוד בו. ועוד צעד אחד קטן, ועוד אחד, ועוד אחד, ולהוסיף עוד אחד. להיות נחוש, להיות מוכן להתאמץ, להביט אל מה שהצלחת ולקחת כוחות להמשיך קדימה! כן, גם בעידן הנוכחי, כשהעולם במהומה, צריך להמשיך לרצות, ולהחליט שאנו נחושים לקרב, מוכנים להתאמץ. זה יהיה פחות קל מבעבר, אבל צעד אחר צעד, בצעדים קטנים ועקביים, כל יעד שהצבנו לעצמנו הוא בר השגה, כל מה שנבקש להגיע אליו – בידינו הדבר! כל מה שצריך הוא להמשיך לרצות, להחליט להתאמץ, להיות מוכנים להקריב. אם כך נעשה, נזכה בסייעתא דשמיא להצליח ולהגיע לכל ההישגים אליהם שאפנו, ואף נעבור אותם, בעזרת ה'! (פניני פרשת השבוע).

כמה פעמים קובע לו האדם תוכן חיים מסויים על פי השערתו שלכך הוא מסוגל, והוא בטוח שאינו מסוגל ליותר. הן בתורה, הן בתפילה, הן בקיום המצוות, והן בעבודת ה' במהלך חיי היום יום. האדם סבור שהוא פועל על פי שיקול דעת נבון, שהרי אין הוא מסוגל ליותר מכך, אולם טעות מרה בידו. מסוגל הוא להרבה יותר, אלא שאין הוא רוצה בכך. המעשה הבא שלפנינו יבהיר לנו דברים אלו היטב. היה זה יום חורפי וגשום. העגלה בה נסע רבי זושא מאניפולי לא היתה מן המשובחות וגם הסוסים שנרתמו לפניה לא היו גזעיים ואצילים במיוחד. גשם שוטף שסחף אחריו אבנים ובזץ גרם לה לעגלה שתעמוד על עומדה ותיתקע בבזץ, באין יכולת להיחלץ ולנוסע, לפניים או לאחור. העגלון נאנח בכבדות ויורד מן העגלה, וגם רבי זושא אינו נותר בתוכה. אומנם חלוש הוא וצנום ולא יוכל לסייע לעגלון החסון במאמציו לחלץ את העגלה מן הבזץ, אבל מצד שני, גם אין הוא חפץ להכביד על העגלה. הוא עומד איפוא מן הצד וממלמל פרקי תהילים, כאשר לפתע נשמעת גערתו של העגלון: "רבי יהודי, שמא תסייע לי מעט?". "אינני יכול" מתנצל רבי זושא, "אינני בעל כוח כלל ועיקר". אך העגלון אינו מתרשם. "אל תאמר איני יכול" הוא גוער בכעס ברבי זושא, "אמור איני רוצה". ורבי זושא, שרגיל לראות בכל מאורע את ידו המכוונת של הבורא, פורץ בבכי מר, נושא עיניו לשמיים ואומר: "אוי, ריבונו של עולם, הבנתי. זושא יכול, אבל זושא לא רוצה"... אילו היה האדם נוטל אימרה זו לעצמו, "אל תאמר איני יכול, אמור איני רוצה", היה יכול להתגדל ולהפיק מעצמו יכולות שכלל לא היה מודע להן. פעמים רבות אדם חושב ומתבונן, וידיעה מציפה את הכרתו, כיצד התפילה צריכה להיראות, כיצד הלימוד צריך להיראות, כיצד המצוות צריכות להיעשות, אולם האדם חס חסר כוח ואומר: "איני יכול, איני יכול". טעות בידו, טעות מרה וחמורה! יכול הוא גם יכול, אלא שאינו רוצה. ואם היה רוצה, באמת ובתמים. היה יכול.

רבים מאיתנו חשים לעיתים קרובות למדי, כאילו הגיעו אל קצה גבול היכולת במילוי חובות ומשימות המוטלות עלינו, ונעצרים מלכת, דוגמת מכונית שאזל לה הדלק. אולם, בעוד שחוסר הדלק במיכל הינו מציאות הניכרת לעין, מידת יכולתו האמיתית של האדם נסתרת מעין האדם. והסתור זה הוא אולי הניסיון הגדול ביותר מבין ניסיונות האדם בעולם הזה. פרי מחקר שהעלה אדם בן זמננו, פרופסור וויליאם גיימס, ממניחי היסוד לפסיכולוגיה מעשית, מעריך כי האדם אינו משתמש אלא בכעשירית (!) מהכוחות הגנוזים בו, ומיטב שאר הכוחות האגורים בתוכו נמצאים במצב של תרדמה, כבולים במגבלות שונות הכולאות כוחות אלו מלהשתחרר. יש בדברים אלו תביעה גדולה ועידוד עצום גם יחד. בתביעה היא למצוא את

היכולת הגנוזה בכל אחד ואחד. עם זאת, יש כאן כאמור עידוד גדול מאוד לכל אדם, גדול וקטן – שסיכוייו לעלות ולהתעלות גדולים ביותר, אם רק ישכיל להכיר בעובדה זו ולנצלה עד תום. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. זו היתה שעת בוקר מוקדמת, במשרדה של D.N.R "החברה לפיתוח טכנולוגיה רב תחומית". רוב החדרים היו עדיין חשוכים, רק שניים שלושה עובדים הגיעו והאווירה היתה שקטה. ניסים סחט את הסחבה שבידיו והעביר ניגוב אחרון על המסדרון הארוך שהיה מבהיק כעת, בליבו חלפה מחשבה שבעוד כמה שעות לא יישאר שום זכר לניקיון עליו הוא עובד כבר מהשעה ארבע וחצי לפנות בוקר, אבל כך דרכו של עולם. במסדרון עוברים בכל יום מאות אנשים וטבעי הדבר שבסוף היום הוא יהיה מלוכלך והוא – ניסים – פועל הניקיון יחזיר אותו לקדמותו. הוא עבר ליד משרדו המהודר של סמנכ"ל החברה וגם אם לא בדיוק תכנן להאזין, הדברים הגיעו לאוזניו: "הוא בסך הכל מנקה, זה התפקיד שלו... הוא כמו עוד מכשיר שנמצא אצלך בבית, אז מה אם הוא מנקה טוב". ניסים לא האמין שהוא שומע: "אי אפשר לתת לו יותר אחריות, זה מה שהוא יודע לעשות וזהו!". ניסים לא האמין שזה קורה לו. מספיק שהוא מדוכדך מהעבודה הלא מכובדת במיוחד שבה הוא עובד, איך יכול הסמנכ"ל חסר הלב לדבר עליו כך כאילו מדובר בחפץ דומם, הוא חשב לרגע לפרוץ אל חדרו של הסמנכ"ל ולומר לו מה בדיוק הוא חושב עליו, אבל במחשבה שניה הבין שאם יעשה זאת יהיה זה יומו האחרון בתפקיד. הוא הרגיש שדמעות חונקות את גרונו, וניסה להמשיך בעבודה, אבל הדברים ששמע מהסמנכ"ל לא נתנו לו מנוח וגם כשסיים את יום העבודה תשוש ועייף לא הצליח להירגע. "רק סבא יחזקאל יכול להציל אותי" חשב לעצמו ניסים וממחשבה למעשה, יצא מביתו ומיהר אל ביתו של סבו הקשיש שאומנם בקושי ידע קרוא וכתוב אך היה מלא בחכמת חיים ועצותיו תמיד היו מועילות וחכמות. בדרך אל הדלת הוא עוד הספיק להעיף מבט אל לוח השנה ולפתע שם לב שהתאריך מוכר לו. היום ראש חודש ניסן חשב לעצמו "זהו יום ההולדת שלי" חייך באירוניה שדווקא ביום שאמור להיות משמח ומרגש מצב רוחו כל כך מדוכדך ועגמומי. הוא היה כל כך שקוע בהרהורים ולא שם לב שהנה הוא כבר הגיע אל הבניין הדו קומתי בשכונה הישנה בה התגורר סבא יחזקאל מעל לחמישים שנה. הוא נקש על הדלת ושמע את קולו העמוק של סבא מזמין אותו להיכנס פנימה: "ניסים, איזו הפתעה. מה שלומך עיוני?" קיבל אותו סבא יחזקאל בחביבות כמו תמיד. "בסדר סבא" ענה ניסים בקול רפה, הוא לא הצליח להתאפק והחל לספר לסבו את משפטי ההשפלה שהגיעו לאוזניו ופילחו את ליבו: "אני מרגיש יותר גרוע מהסמרטוט שבו אני מנקה" הדמעות איימו לפרוץ החוצה וסבא יחזקאל ניגש אל המקרר הקטן ומזג לו כוס מים צוננים. "אתה מרגיש שאתה רוצה לנקום בו, ניסים?". סבא תמיד ידע לקרוא רגשות חשב לעצמו ניסים והנהן בראשו: "אתה תלך ותלמד מקצוע ותשקיע את כל הכוחות ובכל פעם שאתה מרגיש שזה קשה, שזה גדול עליך תיזכר בדבריו המזלזלים של הסמנכ"ל ותאמר לעצמך – אני אוכיח לו שאני מסוגל להרבה יותר ממה שהוא חושב". ניסים חייך לעצמו. זו באמת הנקמה המתוקה ביותר שיכולה להיות, הוא נפרד מסבו ועוד באותו יום החל לברר על לימודי תואר. זה לא היה קל, זה היה רחוק מלהיות פשוט ולא פעם מצא את עצמו ניסים על סף פרישה, אבל אז היו מצטלצלות באוזניו המשפטים הפוגעניים ששמע: "הוא כמו עוד מכונה שיש לך בבית" והרגיש שהוא מקבל כוח להמשיך ואכן לאחר שלוש שנות לימודים קיבל ניסים תעודת מהנדס תוכנה בכיר בטקס רב רושם ומיד ידע מהו המקום הראשון שאליו הוא מתכוון

ללכת. משרדיה של D.N.R לא השתנו הרבה וניסים צעד מיד לחדרו של הסמנכ"ל ודפק קלות על הדלת. המהום קל נשמע וניסים נכנס פנימה: "אתה זוכר אותי?" פנה אליו ניסים ישירות. "כן בטח שאני זוכר אותך". ניסים החל לספר את המשפטים הפוגעניים ששמע מפיו של הסמנכ"ל שלוש שנים קודם. הסמנכ"ל היה נראה מופתע וניסים הוציא מכיסו את התעודה שקיבל: "תראה לאן יכול להגיע אדם שקראת לו מכונה, אולי עכשיו תלמד לא לזלזל ביכולותיהם של אנשים". הסמנכ"ל נראה המום: "אני מעולם לא זוכר שדיברתי כך עליך, אני אפילו חיבבתי אותך". אבל ניסים התעקש שהוא שמע אותו במו אוזניו מדבר עליו: "אתה זוכר אולי באיזה תאריך קרה המקרה הזה?". "בוודאי שאני זוכר היה זה יום ההולדת שלי" אמר ניסים והסמנכ"ל הוציא ממגירת שולחנו יומן פגישות ישן. הוא דפדף מעט לכאן ולפתע פניו החלו להרצין והוא עיין בכובד ראש ביומן תוך כדי שהוא ממלמל בשקט: "אין שום סיכוי בעולם שאני אדבר כך על אדם מסויים", לפתע הוא נעצר ופרץ בצחוק ולא הצליח להירגע. ניסים היה בהלם, הוא לא הבין מה קורה וצחקו של הסמנכ"ל הרגיז אותו עוד יותר. "הוא ממשיך לצחוק עלי כנראה" חשב לעצמו, אבל אז נרגע הסמנכ"ל והחל להסביר: "באותה תקופה עבדנו על פיתוח חדשני של רובוט לניקוי הבית. לאחר שהגיעו כמה תלונות על כך שהרובוט גרם לנזקים קלים בבית היה לחץ גדול בחברה, והמשפטים ששמעת נאמרו על הרובוט המשוכלל". ניסים היה פשוט המום מדבריו של הסמנכ"ל. היה ניכר שהוא דובר אמת: "אז מה, סתם בזבזתי אנרגיות" חשב לעצמו בקול: "תשמע ניסים!" פנה אליו לפתע הסמנכ"ל: "אם המשפטים האלו הגיעו אליך כנראה שהיית צריך לשמוע אותם כדי שתאמין בעצמך. הנה תראה לאן הגעת בזכותם...". כן, לפעמים מתוך מצוקה או קושי, בן אדם בונה ומחשל את עצמו. דע לך, כי יש בקרבך כוחות נפש עצומים, שצריך להוציא אותם מן הכוח אל הפועל. אם תצליח לגלות אותם ולהשתמש בהם כראוי, תוכל להגיע להישגים אדירים בכל תחומי החיים. לפעמים אנחנו לא מודעים לכוחות וליכולות שטמונים בנו, ואז לא נותר לקדוש ברוך הוא אלא לשלוח סיטואציה קשה שתעורר אותנו ותעורר אותנו לנצל את כוחותינו כראוי. הסבא מנובהרדוק זצ"ל נוהג היה תמיד לומר: אף פעם איני חושב על דבר אם אני יכול לעשותו – אלא אם אני חייב לעשותו... כי אם אני חייב לעשותו – אזי גם אוכל לעשותו!". בדרך זו הוא הלך כל ימיו, הלך והצליח!

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שסיפר הרב צבי נקר שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, כי המציאות מוכיחה שיכולת וכשרון אישי לא מהווים שום ערובה להצלחה, הם רק עשויים לעזור. רק עקשנות ועקביות גוררים הצלחה בטוחה... היה זה בעיצומה של השואה הנוראה. מאירופה הבווערת הוברחה קבוצה בת כאלף ילדים, שנקראו 'ילדי טהרן' – על שם משכנם הזמני בבירת איראן הרחוקה, עד שעלו ארצה בשנת תש"ג. אלו היו ילדים אומללים – אודים מוצלים מאש ששבעו צרות, מרדפים ובריחות מגיל צעיר. כשהגיעו ארצה החלו להיקלט במוסדות שונים, שפתחו את שעריהם והעניקו לאותם ילדים מסכנים שהופרדו מהוריהם באבחת חרב אכזרית, קורת גג ומוסד חינוכי. שלמה היה אחד מהילדים האלה, יתום כבן 12. הוא התקבל ללימודים בת"ת "רזי לוי" בבני ברק, תחת פיקוח המנהל המסור הרב רוזנשטיין. למרות שהבנתו בלימודים היתה כשל ילד קטן, לא רצו לפגוע בו ושיבצו אותו בכיתה בני גילו, כשמלמדים פרטיים נשכרו בעבורו, במאמץ להספיק לגשר על הפער הלימודי העצום שבינו לבין בני גילו. באחד הימים, החליטה ההנהלה לקחת את כל בני הכיתה למבחן אצל רבן של

ישראל, ה"חזון איש" זצ"ל. היה ברור ששלמה לא יוכל לענות לשאלות, בהיותו רחוק כמטחווי קשת בהישגיו הלימודיים מחבריו לכיתה. למרות זאת החליטה ההנהלה לקחתו למבחן, כשהם מתכננים לייצע את ה"חזון איש" בסיפורו האישי הכאוב למען ידלג עליו בעת המבחן, אלא שבשעת מעשה, בתחילת המבחן, נשכח הדבר מליבם. המבחן החל. דקות ארוכות ישב ה"חזון איש" ובחן את הילדים הרכים, שאלה אחר שאלה, תשובה אחר תשובה. פניו האירו, חיובו הלך וגדל, הוא שפע מחמאות על הילדים הרכים הבקיאים כל כך בחומר הנלמד. הוא הקפיד לא לדלג על אף ילד, וכעבור כמה דקות, הגיע גם תורו של שלמה, שנשאל: 'מה יהא הדין במקרה כזה?'. אלא ששלמה לא ענה. השתרר שקט מתוח, עמוק. ניכר כי אינו יודע ואינו מבין לא את הרקע לשאלה, לא את השאלה עצמה, לא לאיזה דף היא קשורה, ובוודאי שאינו מתקרב ליכולת להשיב תשובה... שלמה הוסיף לשבת כבוי, נבוך, מבולבל. מבטו כזוגיית חלולה, עיניו נעוצות, בוהות, ופיו סוגר באלם. בקיצור, הוא לא בעניינים! המנהל הרב רוזנשטיין כבר חשב להתקרב ולהסביר בלחש כי עדיף לעבור אל הילד הבא... אלא שה"חזון איש", שמידת הסבלנות היתה טבועה בדמו, לא מיהר להמשיך הלאה, ואמר בעצמו את התשובה. הסביר וגם סיכם, כביכול בשם הילד השותק. ואז, כאילו כל הזמן שבעולם עומד לרשותו, ביקש מהילד שיביא לו גמרא, מסכת קידושין... כל הנוכחים עצרו את נשימתם. ביתו של גדול הדור, מרכז העצבים של הציבור החרדי, בעיצומו של יום. הסלון עמוס בילדים וברבותיהם, גדול הדור יושב כאן לצידם, אך הוא עוצר את הכל, מקרב אליו את הילד, ומתחיל ללמוד אתו במתק שפתיים, סוגיא קצרה וקלה בדף ל: במסכת קידושין: "תנו רבנן", אומר ה"חזון איש" בקול מתוק מדבש, וקורא מדברי הברייתא מילה במילה. "איי איי איי", מתמוגג ה"חזון איש" וכובש גם את הילד בהמיינות: "נמשלה התורה לסם חיים!" ה"חזון איש" קורא, ומסביר בנועם: "התורה היא כמו תרופה, סם חיים! כל זמן שאדם מחובר לתורה – הוא מוגן ושמור, איי, תראה איזה יופי, הקדוש ברוך הוא אומר: 'בראתי יצר הרע – בראתי לו תורה תבלין!' הבנת בני יקירי?" שואל ה"חזון איש" באבהיות... הילד מהנהן. הנה, סוגיא ש"הבין"... ה"חזון איש", גדול הדור שהעולם כולו חרד לשמו, לימד אותו את ה"סוגיא" המורכבת הזו במתק שפתיים, כמלמד דרדקי. ואיך לא יבין? ה"חזון איש" מיסב שוב את פניו לכולם, ומול כל הילדים והמלמדים, הוא שב ואומר לילד: "אם כן בני, הבה נראה את ידיעותיך! למדני נא את סוגיית 'תורה תבלין'!" ושלמה, מחוייך מאי פעם, מתיישב לצידו ו"נותן שיעור" לאותו גאון עולם שכל מבועי התורה פתוחים בפניו... הוא קורא את דברי הגמרא, מסביר ומנמק – כפי ששמעם אך לפני שעה קלה, כשה"חזון איש" מתמוגג מכל מילה, מעודד בחיובים מבינים... "אהה!" קורא ה"חזון איש" כששלמה סיים, "גאון עולם צומח לנו פה, ילד שלמד סוגיא במסכת לא מוכרת, קלט אותה היטב בפעם הראשונה, והיטיב להסבירה ולבארה, לסכמה ולהבהירה! חילך לאורייתא!" מחמיא ה"חזון איש" בחום, כששלמה מסמיק מהתרגשות... "רבותי!" אומר ה"חזון איש" למלמדים ולמנהל הנרגשים, "שימו עין על הילד הזה, כי לגדולות הוא נועד! איזו יכולת קליטה, איזו הבנה, איזו יכולת מסירת שיעור... ממש מפעים!" אומר ה"חזון איש", מוסיף להחמיא בכנות, לעודד בהתרגשות, לדרבן בעוצמה, לבנות את נפש הילד שלפניו... כשהסתיימה הבחינה, קרא הרב רוזנשטיין אל הצוות ואמר: "ראו נא! יותר משנבחנו הילדים אצל ה"חזון איש", אנו קיבלנו שיעור בסבלנות, באורך רוח לכל ילד. רבם של ישראל, גאון שאין כמותו, ויש

שהגיע לארץ ולא ידע צורת אמת! ועתה – עיניו הרואות: אותו ילד אומלל וחסר כל סיכוי והנה פרח לתפארה, גדל לבחור מופלג בתורה וביראת שמים! אותו ילד שלא ידע ללמוד מילה, התחייב ללמוד 500 דפי גמרא בחצי שנה! לא יאומן כי יסופר! בראותו זאת, צפו ועלו הזכרונות על קשייו של הילד בקליטתו בארץ, וגאתה בו התמיהה: איך הגיע שלמה המסכן לשיא כזה? איך הגיע ניצול שואה אומלל, נטול כל סיכוי, ליכולות התמדה והבנה מופלאות כאלה? הוא שב והתבונן ולפתע נזכר: כן, אותם רגעי סבלנות, אותן דקות יקרות שהשקיע בו ה"חזון איש". אותו זמן יקר בו למד עמו, הטעימו ממתיקות התורה, החמיא לו ללא הרף, עצר את יומו למענו – זה מה שהציל את שלמה, זה מה שהביא אותו להיות מתמיד נבחר...!

את הסיפור סיפר המשפיע הרב אהרון טויסיג שליט"א, ושמך האמיתי של אותו גאון הולך לפניו. רבים יודעים על גאונותו המופלאה, אך לא כולם יודעים שהיא תוצאה של רצון חזק ואמונה ביכולת האישית כתוצאה מהסבלנות היתירה בה ניחן ה"חזון איש" צוק"ל.

לו את מלוא הזמן, הסבלנות והקשב, להעניק לילד זר טעם בלימוד, לעצור את כל תוכניותיו כדי להחמיא לו ולבנות את נפשו!... שלמה הוסיף ללמוד בת"ת 'רזי לי' עוד כמה חודשים, ואחר כך נדד ללימודים במקום אחר. כעבור כמה שנים, השתתף הרב רוזנשטיין ב"הקפות" שנערכו בליל שמחת תורה בהיכל ישיבת פוניבז'. כמנהג רבות מהקהילות, הכיבודים ב"הקפות" נמכרים לכל המרבה במחיר, וכאן בהיכל הישיבה הם נמכרים לכל המרבה במחיר דפי גמרא. החל המכרז על הכיבוד הראשון. "מאה דפי גמרא" הכריז הגבאי כמחיר התחלתי, ומיד החלו טובי המתמידים בישיבה להתמודד. אחד צעק כי הוא מתחייב ללמוד 150 דפי גמרא בחצי השנה הקרובה, רעהו צעק 200, והמחיר הלך ועלה בהתמדה. 300, 400, 480, 490, חמש מאות! "500 דפי גמרא פעם ראשונה, 500 דפי גמרא פעם שניה, חמש מאות דפי גמרא פעם שלישית!" זעק הגבאי בגרון נחר, והוסיף: "זכה לו הבחור המתמיד שלמה היקר!". שלמה?! שלמה?! גירד הרב רוזנשטיין בפדחתו, השם נשמע לו מוכר... עוד דקה ושתיים של אימוץ המחשבה, מצחו נחרש קמטים, ולפתע הבליח השם ממרתפי הזכרון: זה הילד מילדי טהרן, האומלל

אחים יקרים!

מהו סוד ההצלחה? זוהי אחת השאלות הנשאלות ביותר בכל מקום ובכל זמן. כל אדם רציני, בין איש ובין אישה, נער וזקן, בין אם הוא עוסק בלימודים או בין אם הוא מן המתעסקים בשאר ענייני העולם ישאל: במה עלי להצטייד כדי שאצליח במשימתי? מטבע הדברים, התשובה לשאלה זו צריכה לכאורה להיות מותאמת לדבר שבו חפצים להצליח בו. אך האמת היא שישנם דברים המהווים יסוד להצלחת האדם בכל עניין. ריכוז כוח הרצון השוכן בלב, מתוך ההחלטה נחושה להצליח, שהוא רוצה בכל מאוּדו, מוכרח ומסוגל לעשות ולבצע. כך מגלים את הכוחות מטמונים, הנעלמים מעינינו בדרך כלל. הם נעלמים משום שאנו עצלים ואיננו דורשים מעצמנו למצות את כל יכולתנו. במילים אחרות: חסר כוח רצון. כאשר יש כוח רצון אפשר להצליח במידה רבה מאוד!!! ככל שתגדל השאיפה להצליח מתוך אמונה כנה ביכולתנו לעשות זאת, תאיר לנו ההצלחה פנים. נמצא שיש כאן מעין מעגל קסמים: הרצון מעורר אותנו לשאוף ולהאמין שביכולתנו להגיע להישגים גבוהים וכאשר אנו מחזקים את האמונה ביכולתנו, קל לנו יותר להגביר את הרצון. בכל תחום שהוא, אף אם המצב נראה בלתי אפשרי נוכל להצליח, בסייעתא דשמיא ולעשות את הבלתי אפשרי – לאפשרי. אמנם, לעיתים אנחנו לא באמת מעריכים את היכולות החבויות בנו, אין לנו שמץ של מושג על הכוחות העצומים הטמונים בתוכנו, אף אחד מאיתנו אינו מסוגל לשער עד כמה הוא באמת יכול, עד כמה הוא באמת מסוגל! כי לאמיתו של דבר, אנחנו יכולים ומסוגלים, הרבה יותר ממה שנראה לנו. כל שעלינו לעשות הוא לקחת את הכוחות הללו ולהוציאם מן הכוח אל הפועל, להשתמש בהם במלוא העוצמה. גם אתה יכול להפוך לגדול בתורה, גם אתה יכול להפוך לעמוד של חסד, גם אתה יכול להפוך לאבוקה של יראת שמים. רק תשתמש בכוחות שיש בך – ובסייעתא דשמיא תגיע ליעד בהצלחה כבירה!

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

לב

שנה לצאת העלון

גליון מס' 1172

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שלח לך מברכין החודש כ"ג סיון תשפ"ד - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם מצווה מן התורה להשמר מהאיסור של לשון הרע. אמרו חכמים: "שלוש עבירות נפרעין מן האדם בעולם הזה ובעטיון אין לו חלק לעולם הבא: א. עבודת כוכבים. ב. גילוי עריות. ג. שפיכות דמים. ולשון הרע כנגד כולם", ועוד אמרו חז"ל: כל המספר לשון הרע - כאילו כופר בעיקר שנאמר: "אשר אמרו ללשונינו נגביר שפתינו אתנו מי אדון לנו". ועוד אמרו רבותינו זכרונם לברכה: "שלשה לשון הרע הורגת: האומר והמקבלו - זה

המקור בפרשה: "וינסו אותי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי" (במדבר יד, כב). אמרו בהקשר לפסוק זה רבותינו ז"ל: "לא נחתם גזר דין על אבותינו במדבר אל - על לשון הרע, שנאמר: "וינסו אותי זה עשר פעמים וגו'". "תניא אמר רבי אלעזר בן פרטא: בא וראה כמה גדול כחו של לשון הרע, מנין - ממרגלים, ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים - כך, המוציא שם רע על חבריו - על אחת כמה וכמה... אמר קרא: "וימותו האנשים מוציא דבת הארץ רעה" - "על דבת הארץ שהוציא" (מס' ערכין ט"ו ע"א).

המשך בעמוד הבא

שאמרו עליו, והמקבלו - יותר מן האומר... והמספר דברים שגורמים, אם נשמעו איש מפי איש להזיק חבירו בגופו או בממונו, ואפילו להצר לו או להפחידו הרי זה לשון הרע". חומר האיסור של לשון הרע וכן עצות כיצד להימנע ממנו מבוארים בהרחבה בספר "חפץ חיים", ומי האיש החפץ חיים - ללמד בספר "חפץ חיים", התורה עצמה נותנת עצה כיצד להנצל מאיסור זה - בכך שצויה לזכור את מעשה מרים בכל יום, ולדעת הרמב"ן זכרה זו הינה מצות עשה מן התורה.

אושי זעשה אושי זעשה אושי זעשה אושי זעשה אושי זעשה

נפש נקי וצדיק

עין' - כאשר בזכות שמירת עיניו במסירות נפש, זכה שעניו ינצלו מעיוורון מוחלט באופן ניסי ביותר. וכה היה המעשה הפלאי:

יום אחד נתהפך עם כסאו ונפל ונחבל סביב עינו, לקחו אותו לבית חולים שם וחבשו אותו. וראיתו נפגעה מאד כתוצאה מהמכה. מיד פנינו לברר אצל עסקני הרפואה מה לעשות, ואלו המליצו לנו על ניתוח פרטי אצל פרופסור גדול מומחה אשר יש לחכות אצלו בתור חצי שנה... כאשר עלות כל ניתוח הוא כמה עשרות אלפים. בינתיים כנס אחד הרופאים לבדוק אותו ומשראה את המצב החמור, הוא העלה אותו בדחיפות למחלקת עיניים, והלך להזעיק מומחה יותר גדול, ועד מהרה הוא חזר כאשר לצידו לא פחות ולא יותר מאשר אותו פרופסור מומחה שהמליצו עליו העסקנים, הפרופסור בדק ונחרד לראות את המצב, ומיד הודיע כי הוא מוכן לנתחו כבר בשבוע הקרוב וכי הוא יבקש אישור מיוחד מהדרגים הגבוהים שיוכל לנתחו על שתי עיניו יחד, הלה מיד פנה למזכירות וביקש שיפנו לו תור לניתוח ויזו את שאר המטופלים. לשאלתי כמה זה יעלה, הוא אמר לי שאינו מבקש כלום!!! ואכן תוך שבוע המומחה ניתח אותו וב"ה הראייה חזרה אליו באופן צלול עד יומו האחרון. וכך זכה ר' יצחק השומר את עיניו, שהקב"ה שלח משמים שליח נאמן לרפאות את עיניו.

בל"ג בעומר יצאה נשמתו של רבי יצחק בטהרה, כמשחל בינייתא מחלבא ונפשו חזרה לבוראה מזוקקת וטהורה כאשר נתנה לו.

המנוח רבי יצחק משה ב"ר ישעיה ז"ל לא הניח אחריו זרע של קיימא, ומבקשים מכל מי שיכול לגמול חסד של אמת עם נשמתו ללמוד ולהתפלל ולעשות נח"ד לעילוי נשמתו הטהורה. (נכתב בדמע ע"י שאר בשרו יוסף שיינפל).

רבי יצחק משה טוסק זצ"ל

גם בשנותיו האחרונות, כשמחלתו גברה עליו והיה מוגבל ביותר ומרותק לכסאו, ב'נוה שמחה' ואח"כ בב"ח הרצוג, לא ויתר על לימוד התורה הקבוע שלו, והיה יושב מידי יום עם החברותא שהיה בא ללמוד עמו, ויחד גמאו מסכתות הש"ס, כאשר בכל תקופה היו מסיימים מסכתא נוספת ועורכים סיום מרגש.

איש ירא אלוקים היה ר' יצחק כל ימיו, שמור ונקי היה מכל וכל בלשונו באזניו ובעיניו. שנים רבות היה בית החולים ביתו, אך למרבה הפלא לא עניין אותו שום דבר מהמתרחש בין כותלי המקום. יראתו הנדירה הייתה שם לאות ולמופת, כאשר את עשרות המסכים שהיו פרושים בכל מקום לא חנן ולו במבט קל, גם כאשר אלו היו לנגד עיניו ממש הוא לא הרים את עיניו הקדושות להסתכל בהם, והרבה פעמים עקבנו אחריו, וראינו שאכן הוא עומד בגבורה בנסיון זה, יום שעה שעה.

בעינינו ראינו כיצד נתקיים בו הפסוק - 'עין תחת

ימים אלו ימלאו שלושים יום לפטירת הרה"ח רבי יצחק משה טוסק זצ"ל, שנלב"ע ביום י"ח אייר, ליל ל"ג בעומר השנה, לאחר שנות חיים רצופים בתלאות ויסורים, אך מלאים בתורה מצוות ומעשים טובים לרוב.

נולד בד' טבת תשט"ז לאביו הגאון רבי ישעיה טוסק זצ"ל, מקובל גדול ומחסידי אלכסנדר, ולאמו מרת אהובה ליבא בת ר' חיים לעוהוויצקי ז"ל.

מתמיד גדול היה, והשתתף קבוע בשיעורים שהתקיימו בשכונה, וכן למד עם הגה"ח רבי נפתלי חיים הכהן ערנטרוי זצ"ל בבית המדרש 'בעל מלאכה שוהל' הנקרא 'תפארת בחורים'.

בכל שבת לפני תפילת המנחה, מסר שיעור קבוע בבית המדרש 'שוועות יעקב', את שיעוריו היה מכין היטב ובהם היה מגיד פנינים יקרים בתורה וחסידות, משולבים עובדות נאות מגדולי ישראל.

כל אימרה של תורה, כל חידוש או פירוש נאה ששמע היה ממלא אותו שמחה עצומה, ומיד היה מזדרז אח"כ לכתוב זאת בפנקסו למען יעמדו בידו למשמרת. על אף הקשיים שהיו לו מחמת חולשתו ומכאוביו, היה מתאמץ בכל כוחותיו להעלות עלי גליון דברי תורה יקרים ששמע או ראה בספרים הקדושים. ואכן נצטברו אצלו מאות דפים של חידושי תורה בכתב ידו, כתבים מלאים וגדושים באוצרות רבים מתוקים וערבים.

היה מחבב מאד לשמוע דברי חכמים ומוסריים, והיה מכתת רגליו גם למרחקים לשמוע דרשות של גדולי הרבנים והמגידים, כאשר בכל שיעור היה מקליט הדרשות, למען יוכל לשמוע זאת שוב ושוב. ואכן בזכותו נשתמרו הרבה דרשות חשובות מרבני העדה החרדית ועוד, אשר היה מקליטם בכל כינוס שהשתתף בו.

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

שאלות קצרות ותשובות בצידן:

1. מהיכן לומדים שאסור לדבר לשון הרע על ארץ ישראל מכך שמרים דברה לשון הרע על משה רבנו?

תשובה: טענתה של מרים כנגד משה הייתה שהוא התנתק מציפורה אשתו בשביל להדבק בה, ומשום כך מרים הצדיקה נענשה. אם כן על המרגלים היה ללמוד מסיפור זה שאסור להתנתק מארץ ישראל שעליה נאמר "ארץ אשר תמיד עיני ה' אלוך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה", כלומר שדווקא דרכה ניתן להדבק בהשם יתברך ולא בחוץ לארץ.

2. משה קרא להושע בן נון יהושע, כלומר שה' יציל אותו מעצת המרגלים. מכאן רואים שהוא ראה בנבואה שהמרגלים ידברו לשון הרע על ארץ ישראל. וקשה אם כן להביין: אם הוא ידע זאת מראש, מדוע הוא שלח אותם?

תשובה: יש לומר שבזה שהוא הוסיף ליהושע את האות "י", ביקש משה גם לתת לו את הכח להשפיע על המרגלים שבסופו של דבר הם לא ידברו לשון הרע. שהרי האות "י" היא האות הראשונה של שם השם, שבזכות העוצמה של שם השם שתהיה בו הוא יצליח לעקור את מחשבתם הרעה. ואם הוא לא היה שולח אותם, מחשבת הרוע הייתה נשארת איתם. וזה היה גרוע יותר ממעשה של אמירת לשון הרע כי חז"ל אומרים ש"הרהורי עבירה קשים מעבירה עצמה." (מסכת יומא כט)

3. על הפסוק "היש בה עץ" אומרים המפרשים: יראו אם יש ביניהם צדיק שיכול להציל את עמו על ידי זכותו?

תשובה: משה רבינו רצה לבדוק אם יש בארץ צדיק אחד שבזכותו תמנע כל המלחמה עם העמים שיושבים בארץ שהרי אם יש שם אחד שכזה, ניתן יהיה להסביר לו שארץ ישראל מיועדת על ידי בורא עולם לעם ישראל והוא ישכנע את יושבי הארץ שעליהם לתת את הארץ בדרכי נועם ללא מלחמות לעם ישראל.

4. מהו הקשר בין שמות הפרשיות: "נשא", "בהעלותך", "שלח לך", "קורח"?

תשובה: התורה באה לומר לנו באמצעות השמות של הפרשיות הללו: אחר שאתה מתנשא (נשא) ומתעלה (בהעלותך) תשלח (שלח לך) את ההתעלות הרוחנית שלך לאנשים אחרים ולא תהיה כמו קורח שביקש את כל ההתעלות והגדולה שלו, לעצמו.

נמנה על אותן ג' העבירות), והרי אין לך פירצה יותר גדולה מעוון המרגלים. על כן התפלל עליו משה שלא יזק בשליחותו. וזה גם נוגע להמשלח, כמבואר בשר"ע. ואכן תפילתו של משה הועילה להגן על יהושע, כפי שכתוב: ויאמרו כל העדה לרגום אותם באבנים ועל ידי תפילת משה - "כבוד ה' נראה בעיניך" והענין קיבל את האבנים (כמבואר במדרש).

על פי שיש לאל ידו לכבוש את האמורי ולהמיתם, יתן אותנו ביד האמורי להנקם על מה שעבדנו עבודה זרה במצרים", עד כאן לשונו. אבל המרגלים טעו מאוד בזה, כמו שמובא בזוהר הקדוש בעניין ראש השנה: "אף על פי שהקב"ה אוהב את מידת הדין, ניצחה אהבת בניו לאהבת הדין", והיינו שתמיד תשובה מועלת, ואין לך דבר שעומד נגד התשובה. ומספרת לנו התורה שחטא גדול הוא שאדם מתייאש מעלשות תשובה.

על כנפי בגדיהם (טו, לח)

פירש רש"י: "כנגד ואשא אתכם על כנפי נשרים וכו', ושמונה חוטים כנגד שמונה ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים עד שאמרו שירה על הים".

מה שכתב רש"י "שמונה ימים עד שאמרו שירה על הים", לכאורה זה סתירה מרש"י בפרשת בשלח (יד, ה) שכתב שבשביעי של פסח היה נס קריעת ים סוף.

ואפשר לומר על פי דברי התרגום יונתן על פסוק "ואשא אתכם על כנפי נשרים" (שמות יט, ד), שבארבעה עשר בניסן יצאו ממצרים על כנפי נשרים לשחוט הפסח בבית המקדש, ואחר כך החזירים לרעמסס. נמצא שהייתה יציאת מצרים כבר ביום ארבעה עשר בניסן, ועד שאמרו שירה על הים בשביעי של פסח, הסתיימו שמונה ימים. ויהיה נכון לפי זה, שכאן בפרשת ציצית שכתוב "על כנפי בגדיהם", שזה בא לרמז לכנפי נשרים כפירוש רש"י, שבביל זה גם השמונה חוטים הם כנגד שמונה ימים ששהו ישראל משיצאו ממצרים על כנפי נשרים עד שאמרו שירה על הים.

הוראה למעשה - המשך מעמוד הקודם

הוראה למעשה

האדם צריך לדעת ש"כל העבירות שבתורה - יעבור ואל ירהג" (חוץ מג' עבירות המוזכרות לעיל). ואולם, "אם הוא אדם גדול וחסיד, וירא שמים ורואה שהדור פרוץ בכך - רשאי הוא לקדש השם ולמסור עצמו אפילו על דבר שלא נמנה על ג' העבירות, כדי שיבואו ליראת ה' ולאבהו בכל לבם".

המקור בפרשה: "ויקרא משה להושע בן נון יהושע" (במדבר יג, טז). "התפלל: י-ה יושיעך - מעצת המרגלים" (רש"י). ענין זה לכאורה - אינו מובן: א) איך עלה במחשבת משה שיהושע תלמידו יוציא חס ושלום דיבה על הארץ? (ב) מה שייך תפילה על דבר שתלוי בבחירת האדם? (ג) מדוע משה לא התפלל על כל המרגלים שינצלו מחטא? התשובה לכל השאלות הנ"ל היא כדלהלן: משה הכיר את מהות אופיו של תלמידו יהושע - שהוא מוכן למסור נפשו גם עבור ענין שאינו נוגע לשלושת העבירות שמחוייבים למסור את הנפש עליהם (וכמבואר לעיל שאדם גדול שרואה שהדור פרוץ - רשאי לקדש את השם ולמסור עצמו אפילו על דבר - שלא

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טו)

תרגום יונתן: "וכד חמא משה ענותנותיה (כאשר ראה משה ענותנותו) קרא משה להושע בן נון יהושע".

אפשר לומר שראה משה ברוח הקדש שעל ידי מדת ענווה נגרמה הגלות, וכמו שמובא במסכת גטין (נו, א): "אמר רבי יוחנן, ענותנותו של רבי זכריה בן אבוקולס וכו' והגלינו מארצנו", פירש רש"י: "ענותנותו, סבלנותו שסבל את זה ולא הרגו (לבר קמצא)", עיין שם.

ועיין במדרש רבה (פרשה טז, יד), שהמרגלים לא רצו ליטול מפירות ארץ ישראל, וכלב שלף את כלי הנשק ורץ לפניו ואמר להם: "אם אין אתם נוטלים, או אתם הורגים אותי או אני הורג אתכם".

וכל זה ראה משה ברוח קדשו, ועל זה התפלל שלא יצא חס ושלום שום מכשול על ידי ענותנותו של יהושע, ושיהיה בדעה אחת עם כלב. ובזה יובן מדוע שלא הוצרך להתפלל אלא על יהושע לבד, ולא על כלב.

ויהס כלב את העם (יג, ל)

במדרש רבה (טז, יא): "עמד על הספסל ושיתק כל ישראל שהיו מצווחין על משה, שנאמר: "ויהס כלב". לכאורה צריך להבין מה משמיענו בזה שעמד על הספסל בכדי להשתיקם?

אפשר לומר שכלב הראה להם שהעצה שלא לירא מן בני ענק היא להגביה את עצמנו למעלה מעשרה טפחים מן הארץ, כי מעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה טפחים כדאיתא במסכת סוכה (ה, א). וזהו שאמר כלב: "וה' איתנו אל תיראום", והראה להם שעל ידי שמעמיד עצמו במקום שהשכינה יורדת שם, אינם יכולים לעשות לו שום רע חס ושלום, וכמו שנתקיים למעשה שרגמו אותו באבנים והענין קבלם, כדאיתא במדרש רבה.

וכשעמד על הספסל היה בודאי למעלה מעשרה טפחים, כמבואר בגמרא (בבא בתרא דף עד) במעשה דרבה בר בר חנא, שאצל מתי מדבר היה יכול לעבור גמל ורוכבו כשאוחז רומח זקוף תחת הברכים שלהם.

כי חזק הוא ממנו (יג, לא)

פירש רש"י: "כביכול כלפי מעלה אמרו". תמוה, וכי שוטים היו שיחשבו ויטעו בדבר שגם התינוקות יודעין שאי אפשר לומר שטות כזה? אלא הפירוש הוא, כי ידוע שיש מדת הדין המקטרג. וזהו הפירוש "כי חזק הוא ממנו", שמצד מדת הדין החזקה חס ושלום כביכול אינו יכול לעשות אחרת. וכמו שנאמר: "בשנת ה' אותנו הוציאנו מארץ מצרים לתת אותנו ביד האמורי להשמידנו", ומבאר בספורנו וזה לשונו: "שאף

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

"ברכה מיהודי טוב שלא יכולה להזיק"

ב עיר מזיבוז', בה חי ופעל רבי ישראל בעל-שם-טוב, חי גם גביר גדול ששמו היה רבי שמעון הנגיד. בשעה שסיפורנו מתרחש, היה כבר רבי ישראל מפורסם כצדיק ובעל-מופת, או, כפי שקראו לו, "בעל שם טוב". יהודים באו אליו מקרוב ומרחוק, כדי לבקש ברכה ועצה ולהרפא ברפואת הנפש והגוף. הרבה דברים מופלאים סופרו על אודות פעילותו של הבעש"ט.

ר' שמעון הנגיד לא האמין בדברים הנפלאים שסופרו על הבעל-שם-טוב ופעלו. כמו יהודים רבים אחרים, הן במזיבוז' והן בערים אחרות, היה גם ר' שמעון מתנגד לדרכי החסידות, אותן הפיץ הבעש"ט, מייסד התנועה החדשה. הוא חשש, כמו כל המתנגדים, כי התנועה החדשה תסיר את היהודים, ח"ו, מדרך התורה והמצווה. לא זו בלבד שר' שמעון הגביר התנגד לחסידות ודרכי החסידים. הוא אף הודיע לאנשים הרבים שעבדו יחד אתו, והתפרנסו באמצעותו, כי מי שיעזי להיכנס אל הבעש"ט או להימנות על חסידיו, אחת דתו להיות מפוטר מיד ואין הוא, הגביר, רוצה לראותו יותר.

בודד ועירי ור' שמעון הועיד לו חדר בביתו ודאג לכל מחסורו, תמורת לימוד בניו תורה

לר' שמעון היו ילדים צעירים וכדרך הימים ההם, הוא שכר להם מלמד פרטי שישב בביתו ויטפל בחינוך ילדיו. המלמד היה אלמן, בודד ועירי ור' שמעון הועיד לו חדר בביתו ודאג לכל מחסורו, תמורת לימוד בניו תורה. בעת שקיבל אותו לעבודה, שינן הגביר באזני המלמד את "עקרונותיו", באומר כי חלילה לו לתעות אחרי הבעש"ט, וכי ביום בו יודע לגביר על דבר כזה, הרי שהמלמד יכול לראות עצמו כמפוטר...

תנאי זה לא מצא, משום מה חן בעיני המלמד. הוא אמנם לא היה חסיד ולא היה לו כל קשר עם הבעש"ט, אך בכל זאת חרה לו מאד, כי הגביר מנסה להגביל אותו ולומר לו מה לעשות ומה לא לעשות. אולם הוא היה, כאמור, בודד ועירי ומה אדם אינו עושה בשביל פרנסה! הוא נאלץ אם כן לקבל את התנאי של הגביר.

יתכן שדווקא בגלל ה"איסור", או אולי בשל סיבה אחרת, העיקר שהמלמד החל נמשך אחרי הבעש"ט והתמלא תשוקה להיכנס לבית המדרש שלו ולשמע תורה מפיו. יהודים רבים, פשוטי עם ותלמידי חכמים כאחת, היו נוהגים להיכנס אל הבעש"ט בשבת אחר הצהריים, שעה שהוא ערך, בחברת חסידיו המקורבים ביותר, את "הסעודה השלישית" והשמייע דברי תורה נפלאים. אולם חזקה עליו פקודת הגביר ובלית ברירה התאפק המלמד – ולא נכנס אל הבעש"ט, עד ש...

פעם אחת, היה זה בדיוק בליל שבת, ישב המלמד רכון על ספר ולמד תורה. הוא התעמק בלימודו ולא הפסיק עד שנר-השבת האחרון כבה והיה חושך בחדר. או אז הוא קרא קריאת שמע שעל המיטה

לעילוי נשמת הבחור החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

ושכב לישון. מיד לאחר שנרדם, ראה המלמד חלום, ששינה את כל מהלך חייו.

הוא עמד משתאה למראה עיניו. אם הארמון כה יפה מבחוץ, מבפנים וודאי עוד יותר יפה

בחלומו והנה הוא יוצא לרחוב, כדי לשאוף אויר צח ולרענן את ראשו, אחרי לימוד מעמיק של מספר שעות רצופות. הוא הלך עד סוף הרחוב והמשיך ללכת הלאה, עד שנתגלה לנגד עיניו ארמון מהודר למראה עשוי אבני שיש ושנהב. כל הארמון היה מוקף גינה נהדרת ובה עצים רעננים ופרחים מבלבלים נותני ריח. המלמד שלנו מימיו לא ראה ארמון וגינה כה יפים. הוא עמד משתאה למראה עיניו. אם הארמון כה יפה מבחוץ, מבפנים וודאי עוד יותר יפה, נשא המלמד קל-וחומר, וניסה להיכנס אל תוך הארמון, אך נלאה מלמצוא את דלת הכניסה. הוא הקיף את הארמון מספר פעמים מכל צדדיו, אך לא מצא כל פתח, דרכו יוכל לחדור פנימה. ככל שהירבה לחפש ולשוא, כך גברה תשוקתו להיכנס לארמון היפה, עד שלבסוף הוא הבחין בחלון והציץ פנימה...

גדולה היתה השתוממותו של המלמד משהציץ לתוך הארמון. הוא דימה לראות נסיך, או מלך יושב על כס-מלכות, לבוש תכלת וארגמן ומוקף זהב וכסף כמו אחשוורוש במגילת אסתר, ובמקום זה הוא ראה לתמהונו כי בפנים הכל פשוט וצנוע, ללא כל הדר חיצוני. ליד שולחן פשוט ישב הבעל-שם-טוב, מוקף תלמידיו הנאמנים שהאזינו בדריכות לדברי התורה שהשמיע רבם, והחדר מלא אור גדול.

אני מוכרח להיכנס פנימה – החליט המלמד ושוב החל לחפש דלת לכניסה. הוא הקיף את הבנין פעם אחר פעם ולבסוף מצא דלת, אך למגינת לבו היא היתה נעולה. הוא החל דופק על הדלת בשתי ידיו, אך איש לא פתח בפניו. ביאושו הוא חזר אל החלון והטה אוזן לשמוע את דברי הבעש"ט. הוא הצליח לשמוע כל מלה מדברי התורה שהשמיע הבעש"ט ושמחה גדולה מלאה את לבו. הוא בלע בצמאון כל מלה והשתדל לזכור את הדברים ששמע.

משסיים הבעל-שם-טוב את דבריו, נעור המלמד משנתו. מיד הוא נטל את ידיו והחל לחזור על דברי התורה ששמע בחלום, כדי שיישארו בזכרונו. למרבה השמחה הוא זכר כל מלה וזה חיזק את דעתו כי החלום לא היה "חלום סתם", הוא חזר על דברי התורה פעם אחר פעם, עד שחזר ונרדם.

בבוקר כאשר התעורר, זכר המלמד את כל פרטי החלום, הכל הוא זכר – רק את דברי התורה הוא שכח. זה חרה לו מאד והוא אימץ את זכרונו כדי להיזכר במה ששמע, אך לשוא. אפילו מלה אחת הוא לא זכר!

הוא לא ידע את נפשו מרוב צער. בעת התפילה לא עלה בידו לכוון כמו שהיה רגיל ואף מאכלי השבת הטעימים, לא היו הפעם ערבים לחינו.

הגביר, ר' שמעון הבחין במצב רוחו הגרוע של המלמד, ושאל מה אתו, האם הוא חולה? המלמד לא השיב מאומה ובקושי חיכה לסיום הסעודה, כדי שיוכל לחזור לחדרו. עצביו המעורערים לא נתנו לו מנוח והוא התהלך בחדר אנה ואנה, כשצעדיו נשמעים בכל הבית.

עתה כבר מוכן היה שלא להתחשב עם ה"איסור" שהטיל בעל הבית על ההליכה אל הבעש"ט, והיה ניגש אל בית מדרשו של הבעש"ט, כדי לשמוע לפחות שיחה אחת שלו. אך העובדה שהוא שכח את דברי התורה ששמע בחלום "הוכיחה" לו, כביכול, כי הוא עדיין אינו ראוי לשמוע דברי תורה עמוקים כאלה. בנוסף לכך הוא זכר כי בחלומו היתה דלתו של הבעש"ט נעולה בפניו, וגם בכך ראה רמז כי אין לדחוק את הקץ...

פתאום הוא הבחין בעד החלון ביהודי המביט בו ועשה לו סימן שילך אחרי

זמנה של הסעודה השלישית הגיע והמלמד שלנו עדיין לא מצא את מקומו מבעד לחלון הוא ראה יהודים ההולכים לתפילת 'מנחה' אך לו עדיין לא היה כוח לעזוב את החדר. פתאום הוא הבחין בעד החלון ביהודי המביט בו ועשה לו סימן שילך אחריו. המלמד הכיר: הוא היה השמש בבית מדרשו של הבעש"ט. המלמד שמח שמחה גדולה, יצא מן הבית והלך אחר השמש לבית המדרש.

מיד בהיכנסו לבית המדרש הרגיש המלמד כי רווח לו. הוא התפלל מנחה בכוונה גדולה והתישב ליד השלחן, איפה שהבעש"ט ערך, יחד עם תלמידיו, את הסעודה השלישית. התלמידים פינו לו מקום ליד השלחן והבעש"ט חיך אליו בידידות. המלמד שלנו הרגיש כאילו הוא נמצא בגן עדן.

כאשר הבעל-שם-טוב החל להשמיע דברי תורה, עלתה התלהבותו של המלמד מעלה מעלה עם כל מלה ששמע שמו יותר ויותר, כי הכיר בכך שאלה הם דברי התורה ששמע בחלומו לילה לפני כן. עתה הוא נזכר מלה במלה בכל מה ששמע! זה כבר היה יותר ממה שהוא יכול היה לשאת והוא נפל תחתיו מתעלף...

אחר הבדלה, סיפר המלמד לגביר את כל אשר קרה בשבת זו

לפתע הוא הרגיש את ידו של הבעש"ט על מצחו והתאושש. מה התפעלת כל כך? - שאל הבעל-שם-טוב – הלא אתה כבר שמעת את הדברים האלה...

מעתה ואילך היה המלמד אחד התלמידים והחסידים המסורים ביותר של רבי ישראל בעל-שם-טוב. וכאשר באותו מוצאי-שבת, אחר הבדלה, סיפר המלמד לגביר את כל אשר קרה בשבת זו, לא כעס עליו הגביר, אלא אדרבה, הוא החליט שהוא ייכנס אל הבעש"ט וביקש ממנו, ברכה. "ברכה מ'יהודי טוב' (כינוי לרבי) לא יכולה להזיק..." – אמר הגביר. זה קרה לפני כששים שנה.

דגומא לסירות נפש

להיות שגורים בפיות הבריות ומוזכרים פעמים רבות ביממה. אחד מאותם המושגים ההלכתיים הללו היא ההלכה של "טרחא דציבורא".

כאשר שליח ציבור מאריך קצת בתפילתו מייד מוטחות מעל ראשו קריאות זעם שקוראות לעברו – "טרחא דציבורא". אז נכון שהשמעות של "טרחא דציבורא" היא שלא לעכב יתר על המידה את הציבור ואולם זה לא אומר שבשם ה"טרחא דציבורא" צריך החזן להאיץ את התפילות באופן שבקושי ניתן להדביק את הקצב שלו. חכמינו הגדירו בלשונם הקדושה והטהורה שראוי לאדם להתפלל "כמונה מעות" (ואין הכוונה לחלפני הכספים ופקידי הבנק שהורגלו למנות מעות בקצב מסחרר). ובמיוחד אמורים הדברים כלפי אלה שעוברים לפני התיבה ומשמשים כבעלי תפילה אשר צריכים לשגר את תפילת הציבור לפני כסא הכבוד של בורא העולמים.

ויהי רצון שבזכות שנתפלל במתינות ובכוונה נזכה בקרוב ממש לקבל את פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה שתבוא במהרה בימינו אמן.

138 זכר ובר-אלוף

בתמונה נראית התרנגולת עומדת כחיץ בין הנחש לגוזליה

מחזה מרתק זה, נשמע הזוי ובדיוני. ואולם תאמינו לי שכל התיאור הנ"ל אכן התרחש השבוע ותועד מבעד לעדשות המצלמה. ומכאן המסקנה הברורה: כאשר נילחם ביצר הרע בחירוף נפש שכזה מבלי לנטוש אפילו אפרוח אחד – היינו שום הידור של מצוה, נזכה לנצחו בעזרת ה' יתברך ולסלול בכך את הדרך לביאת משיח צדקנו שיבוא ויגאלנו בקרוב ממש אמן.

טרחא דציבורא

שנים מושגים בהלכה שהפכו ברבות הימים

לפני מספר שנים תועד מראה בלתי שגרתי לעין המצלמה. נחש ארסי, אימתני וערמומי זחל לעבר לול של תרנגולת ואפרוחיה. מטרתו הייתה ברורה: להכיש למוות את כל הנקרה בדרכו. יחסי הכוחות נראו ברורים כשמש בצהרי היום. היתרון של נחש הנושף את הארס הקטלני שלו בזריזות ובעוצמה לעבר תרנגולת חסרת ישע המנוטרלת מכל מקור הגנה, דומה כמעט ליתרון של פיל מול נמלה.

ואולם אז התרחש דבר מפתיע ובלתי צפוי: התרנגולת חירפה את נפשה למול הנחש המסוכן ונלחמה בו בכל כוחה מתוך מטרה להגן על גוזליה. תוך כדי הקרב הדרמטי והמותח הזה, נמלטו מרבית הגוזלים למקום מחסה.

בנקודה זו נראה היה שהתרנגולת תמלט על נפשה בכדי להנצל מהכשת הנחש. ואולם לפתע היא הבחינה בגוזל אחד שנוותר בפינה בקרבת מקום להמצאותו של הנחש. או אז, מבלי להסס, סבה התרנגולת על עקבותיה ורצה לכיוון הנחש בכדי להאבק בו עד שגוזלה יימלט למקום בטוח. ואכן כך זה קרה. בשלב זה ניתן היה לנשום לרווחה. הקרב הוכרע והתרנגולת וגוזליה נותרו בריאים ושלמים כשידם על העליונה.

הצלתו של הגה"צ המשפיע בחרותו

סיכוייו לחזור לאיתנו ולהתרפא. הרב, בשארית כוחותיו, החל לצוות למקורביו, מה עליהם לעשות לגבי אשתו הרבנית, אם חלילה יקרה איתו הגרוע מכל.

אולם דווקא אז, ברגעי הקושי והחרדה הגדולים, הראה בורא עולם כוח של תפילה מהו. לפתע החל רבנו להתאושש; חומו ירד, ועיניו החלו להיפקח כמקודם.

כשנודעה הבשורה הטובה כי האברך הצדיק מתחיל לחזור לאיתנו, ירושלים צהלה ושמחה. ביום שרבנו יצא מבית הרפואה, באו רבים לקבל את פניו. גם שכנו הגדול, האדמו"ר משומרי אמונים, רבי אהרן ראטה זצ"ל, הגיע אליו ואמר לו: "התפללתי עליך רבות. ברוך ה' שחזרת להיות בין החיים".

רבי אברהם חיים ראטה זצ"ל האדמו"ר משומרי אמונים

עשה אף הוא פעולות רבות למען רפואתו, הוא אף הוסיף את השם "חיים" לשמו של הרב. ובניתיים, בבית הרפואה שבו שהה רבנו, כמעט נואשו הרופאים מרפואתו. ברגע מסויים אף עשו תנועת יד של ייאוש, שהעידה על כך כי אפסו

בנו הגה"צ רבי משה וובר זיע"א היה אז אברך צעיר שזה עתה נשא לאישה את זוגתו הרבנית מרים ז"ל. אולם תקופה קצרה לאחר מכן הועמה השמחה במעונו של הזוג הטרי. החתן חש שלא בטוב, גופו קדח מחום, והועלתה ההשערה שהוא לקה בדלקת ריאות. באותה תקופה, מחלה זו הייתה קטלנית ומסוכנת. היא הפילה ל"ע" (חללים רבים בקרב תושבי ירושלים. ואכן, לאחר בדיקות מקיפות הגיעו הרופאים למסקנה, כי האברך לקה בדלקת ריאות. כאש בשדה קוצים פשטה השמועה בירושלים על דבר מחלתו של הרב. כשנודע הדבר לצדיק הקדוש, הגאון רבי יוסף צבי דושינסקי זצ"ל, רבה של ירושלים בתקופה ההיא, הוא הכריז על תענית של חצי יום לרפואתו של רבנו. גם האדמו"ר הראשון משומרי אמונים, אשר הרב וובר גר בסמוך לבית מדרשו בשכונת "מאה שערים", הכריז על תפילה מיוחדת עבור רפואת האברך הצדיק. הצדיק הקדוש, רבי שלמה מזוועהיל זצ"ל,

אינרת השבוע
מהבעל שם טוב הקדוש

את חודש תשרי מברך הקדוש ברוך בעצמו ובכוח הברכה הזו עם ישראל מברך את שאר 11 החודשים.

הודעה משמחת:

העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חינם במיילים. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לציונים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שמולין לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגנזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

קבלת ושב

שנה שבע עשרה - עלון דו שבועי

בסיעתא דשמיא, כ"ב בסיון באייר התשפ"ד. שבת מברכין
העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!
ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת שלח

"וְהַתְּחַזְּקֶתֶם וְלִקְחֶתֶם מִפְּרֵי הָאָרֶץ" (יג. כ).

מובא במדרש רבה (טז, יד): "לא רצו ליטול מפירות ארץ ישראל, אילולי כלב ששלף את הכלי-זיין וירץ לפניו ואמר להם: אם אין אתם נוטלים - או אתם הורגים אותי או אני הורג אתכם - לא היו נוטלים, לפיכך 'אם לא הארץ אשר דרכה רגלך בה לך תהיה' (יהושע יד, ט)."

מדוע היה צריך כלב להכריח את המרגלים ליטול מפרי הארץ?

פירוש בספר וידבר משה' בשם אביו, תלמיד החתם סופר:

ה'חתם סופר' שאל על הפסוק "והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ", מדוע היו צריכים להתחזק? כדי ליטול מפרי הארץ, וביאר כי ארץ ישראל ירושה היא לבאי הארץ ומשום כך לא היה בליקחת הפירות משום גזל, אך אם בסופו של דבר לא ייכנסו לארץ, אזי מתגלה הדבר למפרע שגזל הוא בידם, ולכן היה עליהם 'להתחזק' כנגד היצר הרע שהסית אותם כנגד הכניסה לארץ, ורק אז יוכלו לקחת מפירות הארץ. ומעתה מובן מדוע סירבו המרגלים לקחת מפירות הארץ, כיון שידעו את אשר בלבבם כנגד הכניסה לארץ, לכן נמנעו לקחת מפירותיה משום גזל, לולי כלב ששלף חרבו וכפה עליהם ליטול מפירות הארץ. אמנם, לאחר שהוברר שאין הם נכנסים לארץ, הרי לכאורה חטא כלב בכך שהכריחם ליטול מפירות הארץ והכשילים באיסור גזל, ברם היות שלא יאונה לצדיק כל אוון, אמר לו משה רבינו: "אם לא הארץ אשר דרכה רגלך בה לך תהיה", נמצא שהכל שלו למפרע ועל כן אין זה גזל. (שנים מקרא)

"וְתִשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֶת קוֹלָם וַיִּכְּפוּ הָעָם בְּלִילָה הַהוּא" (יד, א).

מובא בגמ' בתענית (דף כט): "תמוז דהאי שתא [בה שלחו בני ישראל מרגלים לתור את הארץ] מלווי מלוה [עשאוים ל' יום] דכתיב 'קרא עלי מועד' וכתיב 'ותשא כל העדה ויתנו קולם ויכבו העם בלילה ההוא', אמר רבה אמר רבי יוחנן: אותה הלילה ליל תשעה באב היה, אמר להם הקב"ה, אתם בכיתם בכיה של חנם ואני קובע לכם בכיה לדורות."

בספר 'פרשת דרכים' לבעל המשנה-למלך, הביא מדרש, זה לשונו: "אמר הקב"ה: כפויי טובה, אני כתבתי עליכם "אשר תקראו אותם מקראי קודש" ואתם אומרים לי "קרא עלי מועד"."

ודברי המדרש הללו צריכים ביאור.

אלא מובא בתוספות (תענית שם ד"ה אביי): " ועשו אותו [את חודש תמוז באותה שנה] משלושים ימים, כדי שיכלו המי ימים בתשעה באב, שלשים יום דתמוז ואחד דסיון, דכ"ט [בסיון] שלח המרגלים ותשעה באב הרי ארבעים יום, וביום תשעה באב שבו המרגלים מתור הארץ."

ואמרו חז"ל: "אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם מקראי קודש" (ויקרא כג, ב) - "אותם", קרי ביה 'אתם' שאין הקב"ה מקדש החודש למעלה עד שקידשו בית דין למטה (ר"ה ד, ד). וכן דרשו חז"ל על הפסוק "אשר לו אלוקים קרובים אליו" (דברים ד, ז) - הקב"ה ופמליא שלו שואלים לבית דין של מטה אימתי נקבע החודש (מדרש רבה דברים).

וכיון שבית דין הם הקובעים את יום החודש, נמצא שעי"ש שעיברו בני ישראל את חודש תמוז ועשאוהו מלא, נקבע יום תשעה באב ליום החורבן.

על כך אמר להם הקב"ה: אני כתבתי עליכם "אשר תקראו אותם מקראי קודש", נמצא שעי"ש קביעותכם, נקבע תשעה באב-ליום החורבן, ואתם אומרים לי "קרא עלי מועד", בעוד שהאמת היא שאתם קראתם זאת.

"וַיְהִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר וַיִּמְצְאוּ אִישׁ מִקִּישׁ עֵצִים בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת" (טו, לב).

וכבר גילה לנו רבי עקיבא (שבת צו): מי היה האיש: "מקושש זה צלפחד", שהרי נאמר כאן "ויהיו בני במדבר", ובנות צלפחד אמרו "אבינו מת במדבר". ומובא בגמרא שם: "אמר לו רבי יהודה בן בתירא: עקיבא! בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין: אם כדבריך - התורה כיסתה ואתה מגלה אותה?! ואם לאו - אתה מוציא לנו על אותו צדיק!"

ואכן צריך להבין: וכי רק מדרשה זו למד רבי עקיבא שצלפחד הוא המקושש? **ביאר מרן הראשון לציון הגר"ע יוסף צוק:** "לדעה, מסופר בגמ' (שם קג): 'תנו רבנן מעשה בחסיד אחד שנפרצה לו פרץ בתוך שדהו ונמלך עליה לגודרה ונזכר ששבת הוא, ונמנע אותו חסיד ולא גדרה, ונעשה לו נס ועלתה בו צלף הוא וממנה היתה פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו', ובשם האר"ז אמרו שאותו חסיד הוא ניצוץ מנשמתו של צלפחד, שעי"ש שאותו חסיד שמר את השבת כיפר על עוון צלפחד, ולכן גודרה שדהו בצלף חז' המרמז על צלפחד.

והנה אמרו חז"ל (ביק קג): "כל מקום שנאמר 'מעשה בחסיד אחד' - או רבי

יהודה בן בבא או רבי יהודה בן אילעי", ומובא שם בגמרא מעשה מסוים באותו "חסיד אחד" ש"בא לפני רבי עקיבא" וכו'. מ"מ נמצא שה'חסיד אחד' היה בזמן רבי עקיבא. ומעתה יתכן לומר שאף ממעשה זה נקט רבי עקיבא סימוכין לדבריו שה"מקושש זה צלפחד".

ובזאת נראה ליישב את דברי הגמ' (ביצה כה): "אמר ר"ש בן לקיש: ג' עזין הן, ישראל באומות, כלב בחיות, תרנגול בעופות, וי"א אף עז בבהמה דקה וי"א אף צלף באילנות", וכתב רש"י: "צלף באילנות. לא ידעתי מהו עזות שלו". ולדברינו יש לומר שעזותו של הצלף היתה שהוא גילה לכל העולם מי היה המקושש - צלפחד, ולא חשש לדברי רבי יהודה בן בתירא ש"בין כך ובין כך אתה עתיד ליתן את הדין"... (מתוקים מדבש)

"וַיִּתְּנוּ עַל צִיצַת הַפֶּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת... וַרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' " (טו, לח-לט).

שינוי בגמרא בחולין (דף פט): "רבי מאיר אומר: מה נשתנה תכלת מכל הצבעונין? מפני שתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לאבן ספיר, ואבן ספיר דומה לכסא הכבוד."

הבה נודה: אנו, במיעוט הבנתנו וברגתנו הפשוטה, מתקשים להבין איך בדיוק התבוננות בחוטי התכלת מסוגלת להזכיר את כסא הכבוד, ועל ידי כך לגרום לנו לזכור את כל מצוות ה'.

מסופר, כי הגה"צ רבי אליהו לופיאן, בעל "לב אליהו" נשאל פעם שאלה זו, והוא השיב באוזני השואל: הלא נפסק להלכה (אבן העזר כא, א) שאסור להסתכל בבגדי צבעונים של אשה, שמא יבוא להרהר בה. האם אתה מבין הלכה זו?

בהחלט, השיב השואל, את ההלכה הזו אני אכן מבין.

ואילו אני, אמר ר' א"ה, דוקא את ההלכה הזו אינני מבין, ואילו את ענייניו של התכלת שמסוגלת להזכיר את כסא הכבוד - אני מבין...

מה כוונת הדברים? שמעתי פעם מהגאון רבי משה מרדכי חדש שליט"א, ראש ישיבת "אור אלחנן", שביאר את הענין על פי משלו של המגיד מדובנא (פרשת שלח):

כפרי אחד הזדמן פעם לביתו של גביר עשיר בעיר הגדולה. הזמינו העשיר להתארח אצלו בסעודתו. והנה, הבחין העני בתופעה מעניינת: בכל פעם שהעשיר רצה לאכול, הוא צלצל בפעמון - ותיכף ומיד הגיעה משרתת והגישו לפניו אוכל כאוות נפשו. למחרת, בטרם שב לכפרו, הלך הכפרי ורכש לו בעיר פעמון דומה. נסע לביתו, התיישב ליד השולחן, והחל לצלצל בפעמון בעוז. לאכזבתו הגדולה, שום משרתת לא הופיעה בידיים עמוסות קערות מאכלים מהבילים. הוא נסע לחנות וטען כי הפעמון שנמכר לו - מקולקל ואינו ממלא את יעודו...

בסופו של דבר הוא הבין: אצל העשיר, האוכל היה מונח במטבח, וצלצול הפעמון רק סימן למשרתת כי בעל הבית מעוניין לאכול עתה. במטבחו של הכפרי לא היו לא אוכל ולא משרתת, ולא פלא שצלל הפעמון נשאר כקול קורא במדבר...

ואף בעניינינו: מי שיש באמתחתו מאגר של יראת שמיים, זוכר הוא את בוראו ואת הדר גאונו ושגב גדלותו, הרי בראותו את התכלת - מיד נזכר הוא בכסא הכבוד. אבל מי שאין בו אוצר של יראת שמים, גם אלף חוטי תכלת לא יהיו מסוגלים להזכיר לו מאומה. ולהיפך בבגדי צבעונים: אדם שבלביו תאוות, ראיית הבגדים עלולה למשוך אותו לחטא, אך מי שליבו טהור ונקי מתאוות, הבגדים לא יפעלו בו מאומה.

כך נבין איך המרגלים, ש"כולם אנשים" - לשון חשיבות, הוציאו את דיבת הארץ רעה, שכן ארץ ישראל היא הטובה מכל הארצות - לשומרי מצוות, אך היא רעה מכל הארצות עבור אלו שאינם שומרים מצוות. והנה, המרגלים היו נוגעים בדבר, כי אילו נכנסו לא"י היו מועברים מנשיאותם, ומתוך שהיו נגועים בליבם - ראו בעיניהם את ה'רע' שבארץ ישראל.

לאור זאת נבין את סדר הפסוק: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", שרש"י מפרש: 'הלב והעיניים הם מרגלים לגוף ומסרסרים לו את העבירות: העין רואה והלב חומד והגוף עושה את העבירות'. ולכאורה, אם כך, צריך היה לומר "אחרי עיניכם ואחרי לבבכם", שהרי קודם העין רואה ואח"כ הלב חומד? אלא, מכאן למדנו שהעין רואה לפי הלב: כשהלב טהור - העין רואה תכלת וזוכרת בכסא הכבוד, וכשאין הלב טהור - העין רואה אפשרויות לחטא, חלילה.

על כן אנו מתפללים "וטהר ליבנו לעבדך באמת", כי כשהלב יהיה טהור - גם העין תראה דברים טובים, ולא להיפך. הכל תלוי בטהרת הלב. (ושלל לא יחסר)

העלון מוקדש לשחרורם במהרה של כל השבויים בריאים ושלמים, לרפואת כל הפצועים, להצלחת וישועות כל אנשי הבטחון ועם ישראל בכל מקום שהם.

שבת שלום ומבורך!

מסופר על יהודי שיצא עם בני משפחתו בבין הזמנים לאזור הצפון. הם רצו לעשות מסלול עם פיקניק בשטח.

הם חנו בחניון של אחד הנחלים, והחלו לצעוד ברגל לכיוון הנחל. לאחר כארבעים דקות הם הבחינו בפניה מוצלת, התיישבו הוציאו את כל האוכל על שולחן מעץ וטלו ידיים אכלו ושבועו. כשסיימו לאכול רצו לברך ברכת המזון, אך התברר להם שאין להם ברכון, הם שכחו אותו בתא הכפפות של האוטו.

אחד הילדים אמר: אני יודע את נוסח ברכת המזון בעל פה, לא צריך ברכון.

אבי המשפחה אמר להם בהחלטיות: לא! לא! בשום פנים ואופן אנו לא נברך בעל פה. ברכת המזון צריך לברך מתוך הכתב, קוראים בנחת מילה במילה. ואם אין ברכון מה נעשה? שאלו הילדים.

אמר להם אבי המשפחה, נחזור לאוטו ונברך מתוך ברכון, כאילו במילים אחרות זה או ללכת לנחל או להרוויח ברכת המזון. אמר להם אבי המשפחה: "אני ממליץ לכם להרוויח ברכת המזון ובחצי שעה שנלך אני אספר לכם סיפור שיהיה שווה לכם את המאמץ, סיפור תמיד כדאי לשמוע".

וכך הוא סיפר: היה זה בתקופה שבין שתי מלחמות העולם, בתקופת ליל הבדולח שהיו פרעות ביהודים. האווירה בגרמניה היתה מאוד אנטישמית וקשה. יהודי תלמיד חכם גדול התגורר באותה תקופה בהמבורג עם אשתו ושתי ילדיו. הוא ישב ערב אחד עם אשתו, אכלו ביחד ארוחת ערב, הם דיברו על המצב הקשה שברגמניה, והמציב לא טוב, ושהיהודים מרגישים לגמרי לא בטוחים. התלמיד חכם אמר לאשתו- אני חושב שכדאי לעזוב את גרמניה, ויפה שעה אחת קודם.

יהודים רבים לא סברו כמוהו, הם חשבו שזה יהיה גל חולף אך זה לא חלף. ה' ישמור, האנטישמיות גברה, וזה הביא לחורבן יהדות אירופה.

חשבו, אולי נעבור לאנגליה. תוך כדי זה שהם יושבים ודנים, חשבו מחשבה ראשונית לעזוב, הם שומעים דפיקות חזקות בדלת. הם באים לפתוח את הדלת, והדלת נפרצה בבעיטה.

אל הבית נכנס קצין נאצי עם עוד שני חיילים, הוא צרח עליהם ונתן להם פקודות: "צאו החוצה, לא להישאר פה, יהודים החוצה!"

התלמיד חכם אמר בקול תקיף: "אני לא זו, אני באמצע האוכל, אני רב יהודי, אני צריך לברך ברכת המזון, עד שאני לא מברך ברכת המזון אני לא זו מכאן".

הנאצים לא ציפו לכזו עזות מצד היהודי. הם הסתכלו על מפקדם, ולמרבה ההפתעה, המפקד אמר לו: תברך.

בינתיים הנאצים הסתובבו ועשו פוגרום בתוך הבית, הילדים מפוחדים ומבוהלים נצמדו לקיר רועדים כמו עלה נידף, וגם אשתו.

הרב היה מנותק מכל הבלגן, עם החליפה והמגבעת והסיידור פתוח על השולחן הוא קורא ברכת המזון מילה במילה ובנחת כמונה מעות, ברכת המזון. אמר: ריבונו של עולם, תודה רבה לך על האוכל, תודה רבה שהאוכל מתעכל, תודה רבה שיש אוכל, וכך הוא בירך והודה להקב"ה.

המפקד היה חסר סבלנות, אך הוא כבר הסכים והתיר ליהודי לברך ברכת המזון, ואצלו מילה זו מילה... לאחר חמש דקות של המתנה הנאצי ראה שהיהודי לא מסיים, אז הוא נתן הוראה לחייליו ואמר להם: "בואו נעבור לבית הבא, ואחר כך נחזור לכאן". הם עברו מבית לבית, עשו פוגרום בבתי היהודים. היהודי התלמיד חכם, לאחר שתיים שלוש דקות נוספות סיים לברך ברכת המזון, הוא הסתכל על הילדים ועל אשתו ואמר להם: "יש לכם עשר דקות, כל אחד ירוץ לחדר ויארגן תיק עם החפצים הכי חשובים ובמייד נעזוב את הבית. לא נצא מפה חיים הלילה אם לא נסתלק מפה תוך עשר דקות".

הם לקחו בגדים וקצת מזכרות וברחו כל עוד נפשם בם מהבית. הם הלכו לכפר מסוים שם החביא אותם גוי אצלו במרתף. באותו יום הם השיגו כרטיסים כדי לנסוע ברכבת. הסתבר שהכרטיסים היו מספיקים רק לשמונה אנשים, זאת אומרת שלילד אחד לא היה כרטיס.

הם לא ידעו מה לעשות. למחרת הם אמורים לנסוע ברכבת שמגיעה להולנד, ומהולנד לרכבת שממשיכה לאנגליה. הם חשבו מה לעשות עם הכרטיס החסר, ולבסוף החליטו שאת הילדה הקטנה הם יכניסו לתוך המזוודה כשמגיעים למעברי הגבול, והשם יעזור.

הילדה היתה שם בתיק, וכך הם עברו את הגבול, והתברר שזו היתה הרכבת האחרונה שיצאה מאנגליה, לאחר מכן נסגרו הגבולות ולא אפשרו לאזרחים לעזוב את גרמניה.

הם הצליחו להינצל, הם הגיעו לאנגליה, הילדה היתה בתוך המזוודה כל הדרך הזאת, כמובן רק במעברי הגבול. הם הגיעו לאנגליה והבינו שניצלו בכח ברכת המזון.

אמר להם האבא: **הילדה הקטנה שהיתה בתוך המזוודה, זו אמא שלי - הסבתא שלכם!** הסבתא שלכם מלונדון, שכל חייה הקפידה לברך ברכת המזון מתוך הכתב, למה? כי הם הבינו שברכת המזון גורמת להצלה גם בגוף וגם בנפש.

ברכת המזון טומנת באוצרה סגולה יקרה לפרנסה ברווח ובשפע רב, וגם מהווה שכבת הגנה מפני פגעים. זו הבטחה אלוקית, שהמברך ברכת המזון בכוונה ובמתינות ומתוך ברכון יינצל מהצרות המתרגשות ובאות בעולמו.

כך כותב ה'באר היטב' בסימן קפ"ה בשם הראשונים, שבכל ברכת המזון לא מוזכרת האות 'ף', כדי לגלות שהמברך ברכה זו בכוונה לא שולט בו אף ולא קצף וניצול מכל צרה וצוקה.

(מתוך הספר החדש 102 סיפורים - ח"ג, מאת ר' צבי נקר)

פנייה לשבת
בענייני הלכה ואגדה

ארוחת הבוקר שהתקלקלה

סיפר מרן הגאון רבי חיים קניבסקי זצוק"ל, שהגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצוק"ל טען בפניו שהוא קלקל לו את ארוחת הבוקר! לפליאתו הרבה של הגר"ח"ק, הסביר לו הגר"ש"ז את כוונתו, כי הנה דרכו הייתה מאז ומתמיד לאכול בארוחת הבוקר פת לחם עם זיתים טבולים בשמן, אמנם על כרחו הוא נאלץ להפסיק לאכול את הזיתים, כיון שראה את דבריו של הגר"ח"ק ב"ספר זכרון", שם כתב: "ובהנהגה מחכם אחד בסוף ספר 'שמירת הנפש' הביא שיש אנשים שרגילין לאכול זיתים ביחד עם שמן זית, ואומרים דהא אמרינן (הוריות יג): דהזית משכח תלמוד של שבעים שנה, ושמן זית משיב תלמוד של שבעים שנה, אם כן יצא זה בזה ואינו מזיק. ואינו נראה לענ"ד, דפשיטא דאין כל האדם שוין, ומי שמוחו וזכרונו וכשרונו חזקים בוודאי הדברים הטובים לזכרון ויעילוהו הרבה והדברים המזיקין לא יזיקוהו כ"כ. ולהיפך, מי שכוחו וזכרונו חלשים הדברים המזיקים יזיקוהו הרבה והמועילים לא יועילוהו רק קצת לפי ערך זכרונו, וא"כ אפשר שהזיתים יזיקו הרבה יותר ממה שהשמן ויעיל" (ארוחת רבינו ח' ד"ע ע"א קמב).

פרטים מעניינים נוספים אודות כך, כתב הגאון רבי יעקב עדס: "וסיפר לי הרב יצחק ברילנט, שהיה ממקורבי הגר"ש"ז אויערבאך, וזכה ללכת עמו ללוויתו של הג"ר מרדכי שולמן, ובחזרתם מהלויה ראה הגר"י קניבסקי את הגר"ש"ז שאין לו רכב לצאת משם, ואמר לו שיכנס. וכן הוה, ונכנס עמו גם הרב ברילנט עמו לרכבו. והיה שם ברכב הגר"ח"ק קניבסקי, ודיברו כמה דברים. וביניהם, שסיפר הגר"ש"ז גר"ח"ק שהיה רגיל לסמוך על הקולא ה"ל לאכול זיתים על סמך שנותנים עליהם שמן זית, אבל אחרי שראה בספרו דהגר"ח"ק דבריו כנגד עצה זו הפסיק לעשות כן. כל זה שמעתי משנים רבות כמדומה סמוך למעשה ה"ל. ואחרי פטירת הגר"ש"ז כשדברתי בענין ה"ל עם הר"י ברילנט אמר לי, שהתווסף לאחר כמה שנים הוספה לזה: שהגר"ש"ז שלח להגיד לגר"ח"ק שעל ידי שנחשב בבריאות הכרחי עבורו הדבר לאכול זיתים, ולכן חזר לסמוך על הקולא ה"ל של נתנת שמן על הזיתים, וכדי שלא יגרם על ידי זה שדבריו הראשונים לפני כמה שנים אל הגר"ח"ק יהפכו להיות שקר, לכן רואה לזכון לשלוח להודיע לו הדבר שלאחרונה אינו מחמיר בזה, עכ"ד. והוא פלא עצום זהירותו במידת האמת".

משולחנו של הרב ישראל

רבתינו האחרונים עסקו בשאלה מקורית: מדוע המרגלים הביאו מפרי הארץ רק ענבים רמונים ותאנים ולא הביאו גם זיתים ותמרים? והנה רבינו המשך חכמה תירץ זאת: "לא זכר 'זית שמן ודבש', שכן זה היו טועמים בהמן שטעמו 'כצפית בדבש' (שמות טז) ו'ולשד השמן' (במדבר יא ה), לכן לא זכרו זאת. ומשום זה נשאו המרגלים רק אשכול מן התאנים והרימונים, ולא מן הזיתים והתמרים, שזה טעמו במן, ופשוט". וכבר כתב כן מרן החתם סופר ביתר שאת, שהשפע שהיה ראוי לרדת בזיתים ובתמרים של ארץ ישראל ירד בפועל אל תוך המן, ובשל כך לקה טעמם של הזיתים והתמרים בארץ ישראל, ולא היה להם סיבה להביאו.

*

והנראה לומר בזה בהקדם מה שהרגישו המפרשים לדקדק לשון הפסוק המונה את שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל (דברים ח ה): "אֶרֶץ חֹטֶה וְשֹׁעֵרָה וְנֶקֶן וְתֹאנָה וְרִמּוֹן אֶרֶץ זֵית שֶׁמֶן וְדִבְשָׁה", מדוע דווקא אצל הזית והתמר הזכירו את היוצא ממנו ולא את הפרי עצמו.

וכתב הגאון רבי דוד אופנהיים, רבם של הערים ניקלשבורג ופראג לפני כשלש מאות שנה, בספרו 'שם דוד': "ונראה לתת טעם לשבח אשר ישבחוהו חכמים, דהנה איתא במסכת הוריות: כשם שהזית משכח הלימוד של שבעים שנה כך שמן זית משיב לימוד של שבעים שנה. ועיין במסכת פסחים (פח.) עולא איקלע לפומבדיתא, קריבו לי טרינא דתמרי וכו', בלילה ציערוהו, אמר מלא סמא דמותא בזוי ובבלאי עסקי באורייתא! ונראה עין בעין, שבזית הפרי עצמו כמו שנברא קשה ללימוד התורה, רק היוצא ממנו, שמן זית, משיב לימודו של אדם. וכן תמרים, הפרי עצמו קשה ממש כסמא דמותא, ודבש תמרים יפה ללימוד ומרגיל לשון תורה. ונ"ל לפי שדרכי תורה דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום, לא רצתה התורה לשבח לארץ ישראל בדברים שקשים ללימוד התורה, לכן לא נזכר הפרי עצמו בתורה רק מוהל היוצא מהם, ויפה כח הבן כוחו לאורייתא" (ויסוד

הדברים כבר מפורש במהרש"א שם). ומעתה איכא למימר שהמרגלים בכוונה תחילה לא הביאו זיתים ותמרים כיון שידעו שבני ישראל לא יקבלו בעין יפת את אותם הפירות הקשים ללימוד התורה.

לעילוי נשמת פוראן שושנה בת שווס

אופק חדרה

כניסת שבת	19:22	לוח מקומי	21:05
יציאת שבת	20:34	אור החיים	21:18
תם	20:05		20:23

שלח לך התשפ"ד

התנגד בתוקף: 'אם אלך לשם אני יודע מראש שאפול'. ואז רבי יוסף העלה רעיון: 'יש ישיבה של הרב... במרסיי שבצרפת. מה דעתך ללמוד בישיבה הזו?'

הבחור בא מרקע צרפתי והרעיון דווקא מצא חן בעיניו. אבל הוא טען: 'מדוע ראש הישיבה שם יקבל אותי, הרי כעת אני לא במצב טוב'. אמר לו רבי יוסף: 'תתקשר לאביך ונדבר איתו בענייך'. הבחור התקשר לאביו וסיפר לו על השיחה עם רבי יוסף ברכך ועל הרעיון שהעלה. כששמע האבא שהוא מציע לו לעבור לישיבה במרסיי, אמר: 'ראש הישיבה שם חייב לאימך הרבה והוא יקבל אותך בלי בעיות...'

מה העניין? מדוע הוא חייב לה הרבה? סיפר האבא: 'כשהרב ההוא הגיע להיות רב במרסיי, אמא שלך עליה השלום אמרה לו: 'לא יתכן מצב שיהיה רב בעיר בלי ישיבה, אם אתה רוצה להצליח תקים ישיבה'. היא דחפה אותו להקים את הישיבה, והסתבא שלך, אמא של אימך, היתה מזכירה של הישיבה במשך עשר שנים - הכל בהתנדבות מלאה! אני בטוח שאחרי כל זה, הרב לא יוכל לסרב לקבל אותך. וכך היה. כמה ימים לאחר מכן הבחור עלה על המטוס בדרך לצרפת. שכן הלימוד בישיבה יקר מאוד - אלפי שקלים בחודש, אך הרב זכר לטובה את הסתבא שלו שהתנדב בישיבה במשך עשר שנים, וויתר לו על שכר הלימוד.

כשגייס רבי יוסף ברכך סיפר לי על המקרה המופלא, הוא אמר לי בהתרגשות: "תחשוב מה היה לנו כאן. האמא נפטרה לפני כמה שנים, האבא כבר התחתן בשנית. מתי היתה האמא בצרפת? לפני עשרות שנים. כאשר דחפה את הרב להקים ישיבה, היא היתה בטוחה שהיא עוזרת לרב, אבל מה התברר? שהיא עוזרת לבן שלה. הסתבא עבדה בהתנדבות בישיבה במשך עשר שנים, היא היתה בטוחה שהיא עוזרת לרב, אבל מה התברר? שהיא עוזרת לנכד שלה. לאביו לא היתה יכולת לממן את שכר הלימוד שלו, ואם היו דורשים ממנו לשלם שכר לימוד, הוא היה נאלץ לוותר על הרעיון. ומה היה הבחור עושה? היה עוזב את עולם התורה ומתחיל לעבוד".

אמר רבי יוסף: "כל פרט בסיפור הזה מעורר התפעלות גדולה, איזו השגחה פרטית! אבל ההתפעלות הגדולה ביותר היא ממה שקרה בבית הקברות. הרי לא מופרך בכלל שהיינו חולפים ליד הקבר של האמא, בלי לקרוא פרקי תהילים ולבקש על הצלחת הבן. אבל כשעברתי ליד הקבר היתה לי התעוררות. ראיתי מצבה של אשה בת שלושים ושתים, ועל מצבתה נכתב שמסרה את נפשה על חינוך בניה לתורה ויראת שמים. אמרתי לחמי ולגייסי: 'הרי את הבן שלה הכנסתי לשיבה, חייבים לקרוא כמה פרקי תהילים להצלחתו'. והנה כמה דקות לאחר מכן הבן, היה על הקו וסיפר על הקשיים שלו..."

סיים רבי יוסף: "כל ההצלה שלו היתה בזכות אותה התעוררות ובזכות פרקי תהילים שקראנו על קיברה של האמא!"

(שש באמרתך)

"כולם אנשים ראשי בני ישראל המה" (ג, א)

כתב הזוהר הקדוש, כי הסיבה שהמרגלים הוציאו דיבה על הארץ, היתה בגלל חששם פן ימעט כבודם בכניסתם לארץ, שיירדו מנשיאותם ויעמדו אחרים במקומם.

רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, בסיפורו "שיחות מוסר" (מאמר עה) מרחיב בעניין זה וכותב, כי הנגיעה שהיתה למרגלים והחשש מפני פגיעה בכבודם, הביאו אותם לטכס עיצה כיצד למנוע מעם ישראל להיכנס לארץ. תחילה הם הוציאו דיבת הארץ רעה, אך הם הוסיפו להתדרדר, עד שהעזו להטיח דברי כפירה ומינות באומרים: "כי חזק הוא ממנו" (ג, לא).

מכאן אנו למדים, כי יכול אדם להיות ברום המעלה, מראשי בני ישראל, ובגלל שמץ של נגיעה של כבוד הוא עלול להתדרדר עד לבירא עמיקתא של כפירה ומינות!

מוסיף רבי חיים שמואלביץ: המרגלים שחששו בן ימעט כבודם ותתבטל נשיאותם, הלא אין מדובר בנשיאות של שבת, שהרי "בעל הטורים" מביא שהם כלל לא היו נשיאים לשבטיהם, אלא היו שרי חמישים. והרי היו בישראל ששת אלפים שרי מאות ושש מאות שרי אלפים הגדולים מהם במעלה, ושנים-עשר אלף שרי חמישים חשובים כמותם. למרות זאת, בגלל רצונם לשמור על מעמדם כ'שרי חמישים',

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען" (ג, א) פירש רש"י: "למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקחה על עסקי דיבה שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר".

אדם נתקל בחייו במצבים שונים, רואה מראות שונים. אם הוא בר דעת, הוא לא ייתן לדברים הללו לחלוף על פניו כאילו כלום לא קרה. מכל דבר צריך ללמוד מוסר, להפיק לקח, להחכים. אם האדם אינו מתעורר ואינו מוחכים ממה שראה ושמע אלא נשאר על מקומו - הוא חוטא לעצמו וחוטא לכלל.

מרים דיברה לשון הרע על אחיה. היא היתה צדקת, כוונתה היתה לטובה ותועלת, ומשה רבינו מחל לה. אך כל זה לא הועיל לה, היא נענשה וקיבלה צרעת. המרגלים ראו מה קרה למי שמדבר לשון הרע, למי שמחפש חסרונות אצל הזולת - אך הם לא למדו לקח והוציאו דיבה על ארץ ישראל. בכך הם חטאו לעצמם וחטאו לכלל ישראל. אך לא רק המרגלים לא לקחו מוסר, גם הכנענים לא השכילו לשים לב למה שקורה סביבם. הם היו כהי עור, והנה הם רואים שנים-עשר אנשים זרים, בהירי עור, נכנסים לארצם. עבור אנשי המקום זהו מראה מוזר ומשונה.

ה"פנים יפות" אומר, שהמרגלים היו משונים לא רק בצבע עורם הבהיר לעומת הכנענים, אלא גם צורת הליכתם היתה משונה מאוד. המרגלים חצו את כל ארץ ישראל בארבעים יום בלבד. כיצד עשו זאת? היתה להם 'קפיצת הדרך' כפשוטה: הם לא פסעו פסיעות רגילות, אלא קפצו וניתרו ברגליהם. ועל כך אמרו (פסוק ג): "ונהי בעינינו כחגבים וכן היונו בעיניהם".

אם כן, האנשים הזרים שבאו לארץ כנען היו משונים ומראיהם והליכתם. בדרך הטבע, הדבר היה אמור למשוך את תשומת ליבם של אנשי המקום, שיחקרו ויבררו מי הם האנשים המשונים הללו. אך הכנענים היו שקועים בקבורת מתייהם ולא נתנו את ליבם לאנשים הזרים והמשונים שחדרו לארצם.

אדם צריך לשמור על עירנות ולהיות מודע למה שקורה סביבו. היתה אשה צעירה בבני ברק שנפטרה בגיל שלושים ושתים ונקברה בבית הקברות של פוניבז'. חלפו כמה שנים. יום אחד עלו חמי וכמה מגייסי לקבר של קרוב משפחה בבית הקברות פוניבז'. בעודם עושים את דרכם לקבר, צדה עינם את קיברה של אותה אשה צעירה. הם התרגשו לקרוא את הנוסח שנחקק על מצבתה: "נפטרה בגיל ל"ב וכולה היתה לב לה", מסרה נפשה לחנך את בניה לתורה ויראת שמים". גייסי, רבי יוסף ברכך, פנה לחמי ולאחיו ואמר להם: "בשנה שעברה הכנסתי את בנה לישיבה. שמעתי שהיו לו קשיים בישיבה. אני מציע שנקרא פרקי תהילים על קיברה, שתמליך יושר על בנה ויתגבר על הקשיים ויעלה בתורה וביראת שמים". הם קראו פרקי תהילים על קיברה והמשיכו בדרכם.

הרב יוסף ברכך, פעיל בארגון 'אחינו', שמסייע לבחורי ישיבה להתקבל לישיבות, מלווה אותם לאורך כל הדרך ועומד לימינם של בחורים שנתקלים בקשיים בישיבה. מספר רבי יוסף: "לאחר שבשנו מבית הקברות נסעתי למשרד. בטרם הספקתי להתיישב במקומי, צלצל הטלפון. הרמתי את השפופרת, ומי על הקו? הבן של אותה אשה, שפעלתי להכניסו לישיבה.

"הייתי המום, הרי לפני כמה דקות אמרנו פרקי תהילים על קיברה של אימו. שאלתי אותו: 'מדוע אתה מתקשר? מה קרה? ואז הוא מספר לי על מצבו: 'נמאס לי מהישיבה, יש לי בעיות עם הרבנים. אין לי סיפוק מהלימוד. אני לא יכול יותר, אני רוצה לעזוב את הישיבה'".

"שאלתי אותו: 'מדוע אתה מתקשר אלי?'. והוא השיב לי: 'אתה הכנסת אותי לישיבה, לכן אני מרגיש צורך לספר לך שאני עומד לעזוב את הישיבה'".

"החלטתי לספר לו על התזמון המופלא של הטלפון שלו: 'דע לך שאני חוזר כעת מבית הקברות, עברנו ליד הקבר של אימך וקראנו את הנוסח המרגש על המצבה: 'מסרה נפשה לחנך את בניה לתורה ויראת שמים'. קראנו פרקי תהילים להצלחתך בישיבה'. והוספתי בהתרגשות: 'אמא שלך בשמים, היא רואה הכל. אתה לא יכול לאכזב אותה!'. 'הבחור נשנק. שררה דממה. אמרתי לו: בלילה אגיע אליך לישיבה ונדבר'".

בלילה הגיע רבי יוסף לישיבה ושוחח עם הבחור באריכות. הוא ניסה להבין את הקשיים שלו, מה מפריע לו. לבסוף אמר לו: 'אני אסדר לך ישיבה אחרת'. הוא נקב בשם של ישיבה שנחשבת 'חלשה'. הבחור

הפכות

דיני ברכה אחרונה- המשך

- בכל אכילה שאוכל אינו מברך ברכה אחרונה אלא אם כן אכל: **א-** שיעור, כזית. **ב-** ובתוך זמן כדי אכילת פרס (פירוש המילה "פרס"- חצי, מלשון פרוס וחתוך, דהיינו מחצית הכיכר. כי בזמנם היו עושים את הכיכר משקל שתי סעודות, ופרוס הוא חצי כיכר שהוא שיעור שאכלו בסעודה אחת).

- שיעור "תוך כדי אכילת פרס": מרן השולחן ערוך פסק כדעת הרמב"ם, שהוא שיעור שלש ביצים (שיעור ביצה 18 דרהם, וכל דרהם 3 גרם = 3 ביצים) שהוא 162 גרם. וכדי לברך ברכה אחרונה צריך לאכול את הכזית בתוך זמן שאדם בינוני אוכל את מחצית הכיכר (162 גרם) שנקרא "פרס".

- שיעור זמן אכילת פרס: **א-** יש אומרים שהוא ארבע דקות. **ב-** ויש אומרים שהוא שבע דקות וחצי. **ג-** יש אומרים שהוא תשע דקות.

הלכה: קה שפטה האמצעית- שיעור של שבע דקות וחצי נוסב להחמיר בדברים שהם מהתורה- כגון כזית פת בלילה הראשון של סוכות, וכן מצה בלילה הראשון של פסח- לאכול הכזית תוך ארבע דקות).

מכך, אם אכל פחות משיעור כזית, או אכל שיעור כזית (27 גרם) ביותר מכדי אכילת פרס (7.5 דקות), אינו מברך ברכה אחרונה כלל.

- מי שמסתפק אם אכילת שיעור הכזית שלו היתה בכדי אכילת פרס או לא, לא יברך ברכה אחרונה, כיוון שספק ברכות להקל. ואם יש באפשרותו לאכול עוד, יאכל עוד כדי שיתחייב בברכה אחרונה על מה שאוכל עכשיו, וכיוון לפטור גם מה שאכל מקודם. ואם אין באפשרותו לאכול עוד, יהרהר הברכה האחרונה בלבד.

- אכילת כזית תוך כדי אכילת פרס, אין הבלד אם אוכל את הכזית תוך כדי אכילת פרס בתחילת האכילה או בסופה, אלא שלכתחילה ראוי ורצוי לאכול את הכזית הראשונה בכדי אכילת פרס, שמא ישכח. (אורות ההלכה)

מצה האדומים

מו"ר הגר"י אברמסקי זצ"ל היה צריך להיכנס פעם לבית המדרש למסור שיעור. היה זה בתקופת 'בין הזמנים', ובשל הפגרה היו אז בבית המדרש רק כמה בחורים בודדים. לפני שנכנס להיכיל הישיבה, ביקש הגאון מהגבאי שיאיר לו את ההיכל. מדבריו היה משמע, כאילו היכל הישיבה מלא וגדוש ברגע זה כמאות בחורים, ולכן 'צריכים להאיר ההיכל'. הגבאי תמה קימעה, ואמר 'הרי אין כאן אלא בקושי כמה בחורים, ולשם מה להאיר את כל ההיכל?' והשיב לו מו"ר בעל ה'חזון ויחזקאל' בהאי לישנא: '**לפני מי שיש, צריכים להאיר!** ולא עברו כמה דקות, וההיכל המה במאות תלמידי חכמים ובני תורה שבאו לשמוע את השיעור! כך לימד הרב אברמסקי את תלמידיו, שלא מתחילים לומר שיעור עם מאות משתתפים, אלא עם בודדים. ואחר כך גדלים ומתפתחים משרי עשרות לשרי חמישים, ולשרי מאות. כשרואה הקב"ה את רצונו של האדם להרביץ תורה, הוא מעלהו ומגביהו למעלה- ראש. (עלינו לשבח)

פנינים

"כל נשיא בהם" (ג, א)

בספר 'דגל מחנה אפרים' מובא, כי במילה "נשיא" כולות אותיות "אין" וגם אותיות "יש", לרמוז שנשיא המחזיק את עצמו "אין" - הריהו בבחינת "יש". אבל אם מחזיק מעצמו "יש" - סימן שהוא "אין"...

על כפני בגדיהם לדורותם (טו, לח)

כתב רבינו דון יצחק אברבנאל זצ"ל; בזמנם היו האנשים נוהגים להתעטף בעיני גלימה ולה ארבע כנפות. ציווה הקדוש ברוך הוא לתלות בארבע הכנפות ציציות, שתזכרנה לנו את המצוות. אבל ידע הבורא יתברך שיגיעו דורות בהם לא יהא לבוש זה נהוג, לפיכך הוסיף ואמר: "**לדורותם**". כלומר, גם כאשר לא יתעטפו עוד בגלימות כאלו - עליכם ללכת בבגד שיש בו ציצית!

שבת שלום ומבורך

היה כדאי להם שעם ישראל ישארו במדבר ולא יכנסו לארץ ישראל. צא ולמד, עד כמה חמורה נגיעה אישית של האדם, שבגלל הרצון למנוע שמץ של פגיעה בכבודו, הוא ממיט על עצמו רעה גדולה, נופל לבאר שחת ומאבד את נשמתו.

כאשר הנגיעה מניעה את מעשי האדם, היא טומנת בחובה סכנה גדולה ועלולה להמיט עליו חורבן ומיתה, כפי שהיה בחטא המרגלים, שבגלל נגיעה של כבוד הם הביאו מיתה על עצמם ועל שאר העם. אם כן, אדם שמתעלה מעל הנגיעה האישית, מציל את עצמו מן הרעה וזוכה לחיים.

הנה סיפור מאלף, כיצד התעלות מעל הנגיעה העצמית הצילה את האדם ממיתה לחיים:

רבי ישראל בן שלום זצ"ל היה מראשי ישיבת פוניבז' לצעירים. הוא גדל ברמת השרון. בצעירותו שלחוהו הוריו ללמוד בישיבת 'מקור חיים' בירושלים. הישיבה שכנה בשכונת מקור חיים שבדרום ירושלים, שהיתה אז שכונת ספר. בישיבה לא היתה פנימיה והתלמידים נשלחו ללון אצל משפחות חרדיות בירושלים. שפתחו את ביתם לתלמידי הישיבה.

הבחור ישראל בן שלום לן בביתו של יהודי גלמוד בשכונת 'בית ישראל', שאף היא היתה קרובה לקו הגבול הירדני. היהודי הגלמוד שפתח את ביתו לתלמידי הישיבה עשה 'עסקה משתלמת' לשני הצדדים: התלמיד קיבל מיטה לישון, והיהודי זכה לקיים מצות הכנסת אורחים ואחזקת תורה ותוך כדי כך לא נשאר בודד בלילות.

מידי לילה היה הבחור שב מהישיבה בשכונת מקור ברוך, אל הבית הצנוע שבשכונת בית ישראל. לילה אחד הוא הגיע כהרגלו לביתו של הגלמוד, אך אז ציפתה לו הפתעה: במיטתו ישן אדם זר...

בעל הבית התנצל בפניו: "היום בא לבקר אותי חבר שלא ראיתיו זמן רב והצעתי לו להישאר ללון בביתי. חבל שיש בביתי רק מיטה אחת..."

הרב בן שלום יכול היה להקפיד עליו על המעשה הזה ולומר לו: 'אני לן אצלך בקביעות, בזכותי אינך ישן לבד, מה פתאום אתה מציע לאדם אחר את מיטתי ומשאיר אותי בלי מקום ללון? אל תעשה טובות על חשבונך'. אך הרב בן שלום, בגדלות נפשו, לא הקפיד עליו ולא אמר לו מאומה. הוא השיב לו בנחת: "זה בסדר, אני אמצא מקום אחר", ושב לישיבה...

תלמיד הישיבה הצעיר העביר את הלילה בבית המדרש. כשהעייפות הכריעה אותו הוא הניח את ראשו על הסטנדר וחסף תנומה.

בבוקר הוא פגש אנשים מבוהלים שדאגו לשלומם. הוא התפלא: מה קרה? סיפרו לו: "אתמול בלילה היתה הפגזה של הלגיון הירדני על שכונת בית ישראל, פצצה נפלה בבית שבו אתה נוהג לישון ושני האנשים ששהו בדירה נהרגו. היינו בטוחים שאתה אחד משני ההרוגים, והשני הוא בעל הדירה".

גדלות נפשו הצילה אותו ממוות בטוח! אילו היה נגוע באנוכיות ורואה את צרכי עצמו, הוא היה דורש מבעל הדירה לאפשר לו לישון במיטתו באותו לילה בנימוק הגיוני: 'הרי אני ישן אצלך בקביעות ולכן אני קודם לאחרים'. אך הוא לא ראה את עצמו וה'אני' לא תפס אצלו מקום. הוא הבין לנפשו של בעל הבית, שהתרגש מביקורו של חברו והציע לו ללון בביתו.

בזכות שביטל את ה'אני' - קיבל את חייו במתנה. הוא גדל בתורה וזכה להרביץ תורה עשרות בשנים, להעמיד דורות של תלמידים ולבנות עולמות שלמים.

אתה רוצה להתקרב לקב"ה ולדבוק בו? תבטל את ה'אני', תשרש ותעקור ממוכך את הנגיעה העצמית. הקב"ה אומר: "אין אני והוא יכולים לדור בכפיפה אחת" - אין מקום ל'אני' ולקב"ה יחד. אם אתה נגוע באנוכיות - הקב"ה אינו מאפשר לך להיות במחיצתו.

אומר שלמה המלך (שיר השירים ה, ה): "פתחתי אני לדודי" - כשאדם פותח לקב"ה עם ה'אני' שלו, התוצאה היא: "ודודי חמק עבר", הקב"ה מסלק עצמו ממנו.

בהכנסת ספר תורה בישיבת 'תורה אור' בירושלים, שרו התלמידים בהתלהבות רבה את הניגון הידוע בעולם הישיבות: "אנא אנא אנא עבדא דקודשא בריך הוא... רבי שלמה ברעוודה זצ"ל שמע את השירה הנלהבת ואמר: "אם הדבר היה תלוי בי, הייתי אומר שיש לשנות את צורת השירה של המילים הללו ולשיר: 'אנא עבדא עבדא עבדא דקודשא בריך הוא'. במקום לחזור שוב ושוב על ה'אנא', ראוי להדגיש את ה'עבדא'. הרי ה'אנא' הוא סתירה לכל המושג של 'עבדא'".

הלכו וסיפרו לרבי חיים פנחס שינברג זצ"ל, ראש הישיבה, את הערתו המחכימה של הרב ברעוודה.

אמר הרב שינברג: "לעניות דעתי, ראוי להשאיר את צורת השירה הנוכחית על מכוונה, כי בכך אנו מביעים נקודה חשובה מאוד: עבד ה' אמיתי הוא זה שלוקח את ה'אני' שלו ומוסר אותו ל-ה'. אנא אנא עבדא דקודשא בריך הוא' - אני מבטל עוד ועוד מה'אני' שלי - את הרצונות והשאיפות שלי, ומוסר הכל לעבדות ל-ה'".

(שש באמרתך)

לעילוי נשמת: שושנה שירה חגיבי בת אברהם, מיכאל חגיבי בן סעדיה, לזכות אריה חגיבי בן שושנה, טלעת בת טאוס, צדוק בן סעדיה הינדי, ציון נגר בן סעדיה, אסתר תוהמי בת סעדי, דיקלה בת אסתר וישראל, חנה מנצור בת יוסף, רחל שגן בת שולמית, כלנית בת אסתר ורפאל, אביבה אסתר בת שלום, עופר בן רוזה, חיים בן דוד בן ארי, בן ציון בן יפת וימימה יששכר, אייל בן ניסים ונחם, משה כהן בן יעקב, קמר (שושנה) נגר בת עוואד, בנימין חיים בן יהודית, צדוק סאלח בן ג'וליס, גבריאל נגר בן זכריה, מנשה ג'יבלי בן שלום, שקד דהן בן סיגליה, אריה בן סעדיה, אהרון בן חיים, שלמה בן רוזיה, תמר לימור בת שושנה.

לרעות: יוני בת הילה, עלמה בת מור, אורי אסתר בת רבקה, חנה בת סיי-שרה שפירנצה, בת-אל בת תמר, רותית בת זהבה.

להצלחת ורפואת עם ישראל לעילוי כל נשמות ישראל.

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

גליון מס' 146

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

פרשת שלח תשפ"ד

המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

עניין של חינוך

וכן היינו בעיניהם (יג, לג)

א. מיסודות החינוך שהמחנך ישים דוגמא למתחנך, ולכן חייבים ההורים להישמר מהתנהגות בלתי נאותה, עליהם להיזהר מכעס, לשון הרע, ליצנות וביזיון הבריות, עליהם להקפיד על לשון נקייה ועדינה (ובלא קללות) ולהישמר מכל משמר שלא ייכשלו בשקר (מתוך ס' חינוך הבנים - להרה"ג רבי אהרון זכאי) דוגמה ממעשה שהיה: מעשה ובבית אחד צלצל הטלפון וענה הבן וביקשו בטלפון את אביו, האב רמו לבן שישאל מי זה? וכששמע את השם אמר לבן: "תגידי לו שאני לא בבית", והבן אמר בטלפון: "אבי אמר שהוא לא בבית..." כוחו של השקר! יש לדרג נכון את סדרי העדיפויות של הבית - שיהיה ניכר שהערכים הרוחניים חשובים יותר מהדברים הגשמיים ויש לזה השפעה מכרעת לחינוך הילד יותר מכל שיחת מוסר שתטיף לילד ולכן: הילד עלול לקבל השפעה שלילית כאשר הוא רואה שהוריו מתפשרים בקלות לצרכי מצווה וקונים את המינימום האפשרי כגון: בקניית טלית, תפילין, מזוזות וכדו"ן ואילו בדברים הגשמיים משקיעים בטוב ביותר כגון: כאשר מבצעים שיפוץ בבית מתרוצצים ומשווים מחירים ולבסוף קונים את השיש היקר ביותר או את הקרמיקה היקרה ביותר וכדו"ן הילד מקבל השפעה שלילית כאשר כשהוא שובר כוס או צלחת הוא מקבל קיטונות של צעקות ואילו כשהוא מתרשל במצווה או עושה עבירה לא מעירים לו ואדרבא מגוננים עליו בטענה שהוא ילד קטן, יש למעט בדיבורים על הקשיים הכלכליים בנוכחות הילדים, אכן הילדים צריכים לדעת שיש קשיים בבית כדי שיצטרכו להצטמצם, אך אין להרבות בכך שבריבוי הדיבורים על כך הילד מבין שזה העיקר של החיים וכל שכן בבית שהאבא אברך הילד מבין שבגלל שאבא לומד תורה כל היום אין מה לאכול. וכמו כן בריבוי הנ"ל הילדים עשויים לקבל את הדברים בראייתם הילדותית בצורה קשה וכאיום ממשי על ביטחונם (מספר חינוך הבנים ופרקי חינוך)

בברכת שבת שלום - מערכת לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְאָכִים

"וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית" (טו, לח)

המשנה ברורה (בסימן כד' סעיף קטן ז') כותב שהמעביר את הציציות על עינו בעת אמירת פרשת ציצית בקריאת שמע "יהיה מובטח שלא יבוא לידי סימוי עיניים". ומסבירים זאת על פי מרן החיד"א שמסביר מדוע המצרים קיבלו מכת חושך היות ושכחו את הטובות שעשה עמהם עם ישראל בזמן שהיה שם יעקב, ורמז זאת במילה "חשך" שהתחלפה במילה "שכח" או "כחש", וכנראה זאת הסיבה כשהיהודי מעביר את הציציות על שתי עיניו, כביכול אומר לקב"ה שהוא אינו כהמצרי, אלא הוא זוכר יציאת מצרים ואת הטובות שעשה ועושה עימנו הקב"ה, לכן לא יכהו עינו אלא יראה אור גדול בזכות ה"למען תזכרו".

הציצית שהצילה...

בחור שלמד באחת מהישיבות הקדושות והמובחרות חלה ל"ע במחלה קשה והתייסר בייסורים נוראיים עד שהתחיל לקבל טיפולים כימותרפיים בבית החולים. בבואו למחלקה אמרה לו האחות שכדי לקבל טיפול צריך ללבוש בגדים סטריליים ולכן עליו להחליף את בגדיו לבגדי בית החולים. הבחור הסכים אבל מכיוון שבית החולים לא נותן בגד של ארבע כנפות הביא עימו מהבית בגד מכובס ונקי. האחות שראתה את הציצית אמרה שבבגד זה לא יוכל לעבור את הטיפול. כל הניסיונות להסביר שמדובר בבגד מכובס עלו בתוהו. הבחור שסירב ישב והמתין מחוץ למחלקה. כעבור ג' שעות עבר אחד מבכירי המחלקה ושאל את הבחור מדוע הוא בחוץ, הרופא ששמע נכנס פנימה כדי לדבר עם האחות ולאחר שעה קלה יצא כשכולו נסער. הבחור ראשית כל נכנס לקבל את הטיפול עם הטלית, ולאחר מכן נפגש עם הרופא לדעת על מה הסערה הגדולה, ואז סיפר הרופא עכשיו ראיתי בחוש איך הקב"ה שומר עליך ע"י שדקדקת במצוותיו. כשנכנסתי לדבר עם האחות ראיתי שהיא רוצה בשגגה לתת לך טיפול שאינו מתאים לך, ואם היית מקבלו היית מסתכן עד כדי מוות ובכך שהתעקשת ניצלת. (טובך יביעו)

סגולות הציצית:

- א. כשאדם רואה שהוא בא לכעוס, יסתכל על הציצית (סגולות ישראל מערכת צ אות ז).
- ב. כשמדבר עם בני אדם וחושש שמא יבוא לדבר לשון הרע ודברים אסורים, יסתכל על ציציותיו (שם).
- ג. על ידי שמסתכל בציצית מתקן את עוון פגם הברית (שם). וכן סגולה לחולה, שיסתכל בציצית (שם). ד. על ידי שמסתכל בציצית שובר את יצר התאוה.
- ה. בזמן קריאת שמע של שחרית, כשאומר את המילים "וּרְאִיתֶם אֹתוֹ" ואת המילים "וְלֹא תִתְּרוּ", מצווה להסתכל בציציות שלפניו, להעבירן על עינו ולנשקן, והכול משום חיבוב מצווה (שו"ע סימן כד ס"ד). ואמרו בשם הקדמונים, שמי שמעביר הציציות על עינו כשאומר התיבות הנ"ל, מובטח לו שלא יבוא לידי סימוי העיניים, בעה"י (באר היטב שם סק"ב) ויש נוהגים לנשק את הציציות בכל פעם שאומרים תיבת "ציצית" משום חיבוב מצווה, כמובא בכה"ח שם (אות ח)

מעשה שהיה...

יש עליו קדושה! \ ספור על מרן רבי גדליה נדל זצ"ל

הילולא דצדיקייא

הילולת מרן

רבי גדליה נדל

זצ"ל

(ט"ז סיון)

הגאון הרב גדליה נדל זצ"ל - נולד בשנת ה'תרפ"ג בשאוולי ליטא לאביו: ר' ראובן השיל. אימו: מרת הניה ע"ה. בשנת ה'תרצ"ז הרב ראובן טרופ הציע לאביו של רבינו שהתיישב בבלפוריה לשלוח את בנו לישיבה התיכונית-חרדית הישוב החדש בתל-אביב ואכן רבינו כשהיה בן 14 עלה לארץ ולמד שם. בהמשך למד בישיבת לומז'ה שבפתח תקווה. לאחר נישואיו מרן החזון אי"ש מינה אותו כרב של שכונת 'זכרון מאיר' בבני ברק. בהתחלה התגורר בירושלים סמוך לחותנו, בהמשך עבר לגור בבני ברק. למד בבית מדרש ביהוד ונהג לחזור לביתו פעם בכמה ימים. לאחר פטירת מרן החזון אי"ש היה מהבולטים בין רבני חוג חזון אי"ש. לאחר מכן מונה לר"מ בישיבת 'בית ישראל' ודמשק אליעזר' של חסידות ויז'ניץ למשך תקופה קצרה. בהמשך מונה להיות אחד מראשי כולל חזון אי"ש, תפקיד שבו החזיק עד שנותיו האחרונות. רבינו לא רצה להתפרנס מלימוד תורה ולכן עבד בעצמו בייצור דבש, שיווק ביצים, רקיחת חומרי ניקוי ואף שימש כפועל בניין וקבלן. במיוחד נודע בייצור יין שהיה ידוע בכינוי 'יין נדל'. פרנסתו הייתה בדוחק ושנים רבות משפחתו חיה בעוני חריף. לאחר פטירת רעייתו נותר לגדל את תשעת ילדיו שכולם היו אז רווקים. גאון ובקיא מדהים בכל חדרי התורה. לא הייתה סוגיה בש"ס שלא עבר עליה בעיון עמוק. הגאון ר' יעקב ישראל קניבסקי (הסטייפטר זיע"א) העריך את רבינו מאוד ואמר עליו: "בכל דור יש תלמיד חכם כדוגמת האבן-עזרא, ובדורנו הוא הרב נדל". כאשר הרב ניסים קרליץ הספיד את רבינו הוא אמר: "אומנם היום אין דין של תלמיד חכם, אך לרבי גדליה היה דין של תלמיד חכם". כך גם ה'חיי אדם' כותב: "אין תלמידי חכמים בדורנו, אבל יש יוצאים מן הכלל. גם בדורנו ראינו את היוצא מן הכלל, הגאון הרב גדליהו נדל". רבנו נלב"ע ב-ט"ז סיון ה'תשס"ד. חי כ-81 שנים. ת.נ.צ.ב.ה. וזיע"א

בצעירותו רבנו למד אצל הגאון רבי יואל קלופט זיע"א, אשר שם לב למקוריות ועצמאיות הרבה של רבנו וחשש ממנה. לפיכך הוא החליט לקחת את הבחור הצעיר אל החזון אי"ש כדי שישוחח אתו ויורה לו דרך ישרה. החזון אי"ש שוחח עם רבנו אבל לא אמר לו דבר בהקשר לענין שבגינו הובא אלא האזין לדבריו ונשא ונתן אתו בדברי תורה. כאשר רבי יואל היה עם החזון אי"ש ביחידות, הוא שאל אותו מדוע הוא לא אמר לו דבר. החזון אי"ש השיב לו: "אינכם רואים?". כשראה כי רבי יואל לא יורד לסוף דעתו ואמר: "רבי יואל, מה קרה לך, יש עליו קדושה!". כך מרן החזון אי"ש התבטא על רבנו ואמר: "הבחור גדליה הוא כאחד מן רבותינו האחרונים". גם גדולי ישראל אחרים התבטאו ואמרו, כי הוא שיך לדור של לפני מאתיים שנה. כאשר הגאון רבי נחום הלפרין זצ"ל שאל את מרן החזון אי"ש, לפני מי יבואו לאחר אריכות ימים ושנים, מרן החזון אי"ש הראה על רבי גדליה. רבי נחום שאל: "כשמדברים על גדלותו בלמוד - הרי שהוא באמת גדול. אבל בצדקות, מהו?". הצדיק ענה ללא הסוס: "הוא גם גדול בצדקות!".

בחייו האישיים היה סגפן קיצוני. חי בדירה קטנה ודלה והטיף לרחוק ממותרות. בשל הקפדתו בענייני כשרות נמנע מאכילת מוצרים תעשייתיים. אכל בשר משחיטה פרטית והסתפק במוצרים מתוצרת בית. מעולם לא אכל גלידה, שכן מאכל זה גלם בעיניו את האכילה לצורך תענוג בלבד. כאשר שמע שאברך התקין בביתו מזגן (כשלא היה הדבר נפוץ) הפסיק את המלגה לאותו אברך ואמר שאין זה מתאים לאברך לחיות במותרות.

תקופה קצרה שמש כראש ישיבת ויז'ניץ. כששאלו את האדמו"ר מויז'ניץ איך הוא לקח לישיבתו החסידית ראש ישיבה ליטאי ענה להם - הוא קוצקר (עירה חסידית בפולין שנודעה בחרפותה). תלמידיו החסידיים רצו להתגרות בראש הישיבה הליטאי ואמרו לו: "נראה את כחך בספרי החסידות". רבנו אמר להם שהם יכולים להביא איזה ספר חסידי שהם רוצים. הם הביאו לו את ספר התניא שנחשב פקשה מאד. להפתעתם של תלמידיו לא היה גבול כשנוכחו לדעת שהרב הליטאי מפגין שליטה ובקיאות מדהימה

בספר. (נלקט מתוך העלון פניני הצדיקים)

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "פרשת שלח"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

כאשר יצא מעל פניו אמר לסובבים אותו שהתירוץ הוא "פלאי פלאים" והסביר: הלימוד שכל העוסק בתורת קרבן כאילו הקריבו נלמד מן הפסוק בפר' צו: "זאת התורה לעולה למנחה ולחמאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים" (ויקרא ז', ל"ז). הרי שהזכרו אמנם כל סוגי הקרבנות מלבד נסכים, ולכן לא שייך לקיים בזמן הזה מצות ניסוך היין אלא בממלא גרום של תלמידי חכמים יין.

ובספר "כופי רייה" כתב: ויש להעיר, מדוע באמת נשתנו הנסכים מכל הקרב למזבח שעליהם מועיל הלימוד כתחליף להקרבה ואילו בנסכים אי אפשר לעשות כן?

ושמא יש לומר דהתורה נמשלה לאש כדכתיב: "הלא כל דברי כאש", וכשם שכל הקרבנות נקטרים ע"ג אש המערכה כך כאשר לומדים את דיניהם נחשב הדבר כהקטרת אש, אך לגבי נסכים מביא רש"י בפרשתינו (פרק ט"ז, י'), "אשה רייה" – אינו מוסב אלא על המנחה והשמן אבל היין אינו אשה שאינו ניתן על האש", וא"כ שפיר מובן מדוע לא מועיל לימוד דיני הנסכים כאילו הקריבום.

פרשת ציצית (טו, לו)

הגמרא במסכתא סוטה (כדף ג, ע"א) מביאה מחלוקת רבי עקיבא ורבי ישמעאל בשלושה ציווי התורה אם הם רשות או חובה:

א: קינוי הבעל לאשה.

ב: כהן הדיוט להטמא לשבעת הקרובים.

ג: לעולם בהם תעבדו בעבדים כנעניים.

בכל המקרים לרבי עקיבא הרי זו חובה ולרבי ישמעאל רשות.

מקשים שם התוספות: הרי מוסכם לדעת הכל שמנין מצוות התורה הוא: שש מאות ושלוש עשרה. מעתה אם מצוות אלו כלולים בשש מאות ושלוש עשרה הרי שיחסרו לר' ישמעאל שלוש מצוות למנין שש מאות ושלוש עשרה, ואם הם אינם כלולים, הרי שיווספו לרבי עקיבא שלוש מיותרים? ועיי"ש תירוצם.

אך אנו נביא תירוץ נוסף בשם הר"י פיק שליט"א: הדנה במשניות מסכת מנחות (פרק ג' משנה ו') נחלקו ר' ישמעאל ור"ק במצות ציצית אם הם ארבע מצוות או אחת. לר' ישמעאל ארבע ולר"ק אחת. וא"כ מתיישבים הדברים כמין הומר: שלושת המצוות דלעיל אמנם כלולים במנין תרי"ג ולכן לר"ע המנין מושלם אך לר' ישמעאל שחסרים מעתה שלוש מצוות יש להוסיף את שלושת המצוות היתירות במצוות ציצית של ת"ק שלדעתו מקיימים ארבעה מצוות במצות ציצית והרי החשבון מדויק להפליא...

ויש להעיר על תירוץ: מנין תר"ג הוא דוקא שמות מחולקים, ואם אמנם לפי ר' ישמעאל יש קיום במצוות ציצית של ארבע מצוות, עדיין במנין המצוות יהשב הדבר למצוה אחת: ציצית. וכמו דלמ"ד שבתפילין יש קיום מצוה לשל ראש ולשל יד בנפרד והמנייה תפילין מקיים ב' מצוות, עדיין זה ברור שבמנין המצוות נחשבת מצות תפילין למצוה אחת.

ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת וכו' ויאמר ה' אל משה מות יומת האיש רגום אותו באבנים... (טו, לב)

מסופר, שבשנה אחת בשבת פר' שלח, הגיע חסיד אחד שהתגורר בעיר אחרת אל שולחנו של הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע, והיה האיש מהרהר בליבו: הרבי שלי הוא איש אמת, וכי הצדיק הזה, נו...

הרגיש רבי מאיר'ל בדבר. קרא לו אליו ואמר: "אמור נא לי, מדוע דנו את ה'מקושש עצים' בעונש המור כזה?" לא ידע החסיד כוונתו בשאלה זו, ושתק. הוסיף רבי מאיר'ל ואמר, בוא והסבירך: העצים נקראים הצדיקים, כמו שכתוב בפרשתינו: "היש בה עץ אם אין" (יג, כ). "מקושש עצים ביום השבת" – הוא זה שמכתוב בשולחנות האדמור"ם ואומר לעצמו: צדיק זה הוא רבי, וצדיק זה אינו כלל רבי...

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג, טז)

בספר "כופי רייה" מובא: כשהרחיבו את בית הכנסת בסורוקי בא עשיר אחד אל הרה"ק רבי דוד שלמה בעל ה"לבושי שרד" (נפטר כ"ב חשון תקע"ד בצפת, תלמיד הרה"ק רבי פיביש מוזאבר' ורבי זאב ממשרני מאוסטרא זי"ע) בטענה כי בגלל ההרחבה נתווספו מקומות והנה, עתה הוא רחוק יותר מארון הקודש היכן שהיתה חזקתו לשבת.

נענה בעל ה"לבושי שרד" ואמר: גם כשמשה רבינו הוסיף אות על שמו של יהושע באה האות ה' בטענה לקב"ה שאיבדה את כבודתה בשם לאות יו"ד. ענה לה הקב"ה כבודך במקומה מונח כי לא הויו אותך מן המקום ומה אכפת לך אם הוסיפו י' על ידך?

וב"כ כאן מה אכפת לך אם הוסיפו יו"ד (יהודי) על ידך?...

והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ (יג, כ)

הסביר ה"בלי יקר" לשם מה אמר משה **והתחזקתם** ולקחתם מפרי הארץ: "לפי שהימים ימי בכורי ענבים והבעלים מקפידין על הלקיחה ומ"מ התחזקו והיו לאנשים כי ה' עמכם".

ממשיך ה"בלי יקר" וכותב: "ועל צד הרמז אמר שישראל נמשלו לענבים כמ"ש (הושע ט, י) כענבים במדבר מצאתי ישראל. ובמדרש (ילקוט"ש וישב מו. קמו) אמרו, הבשילו אשכולותיה ענבים – הגיע זמנם של ישראל להיות נגאלין. על זה אמר כאן "והימים ימי בכורי ענבים", שהגיע זמנם להיכנס לארץ כי כבר נתבכרו ונתבשלו ונגמר כל שלימותם על ידי התורה שקבלו.

הרה"ק רבי יהושע מקוטנא זי"ע הסביר: כי בדרך חידוד ניתן לומר על "והתחזקתם" שלכאורה אין צורך בחזקת וגבורה גדולה בכדי לקחת מפרי הארץ, אלא שהמדרש (בפסיקתא רבתי ס' י"ד, הריטב"א ביומא ט' מביא שזה ירושלמי, אמנם לא נמצא בירושלמי שלפנינו) מביאה את הסיפור של אותו חסיד שמכר את פרתו לגוי ולא רצתה לעבוד בשבת. לחש לה החסיד שעתה היא שייכת לגוי ומותר לה לעבוד ואז החלה לעבוד.

אותו ענין מובא במדרש (ילקוט שמעוני, רמז ר"ד) על פרו של אליהו שלא רצה להיות הקרבן של הבעל, והיו צריכים לקחתו בחזקה כי לא רצה להיות חלק מע"ז כנגד הקב"ה.

וא"כ כאן שהח"ל אמרו כי המרגלים הביאו את פירות הארץ הגדולים על מנת להוציא את דיבת הארץ רעה ולהראות שפירותיה משוננים, א"כ היה הצומח כמו החי מתנגד לפעולה שהיא כנגד הקב"ה, והיו הפירות של ארץ ישראל "מתנגדים" ללקיחתם ע"י המרגלים ולכן היה צריך התחזקות...

פרשת נסכים (פרק טו)

בספר "ראש גולת אריאל" מובא: דפעם אחת נכנס הגאון האדיר רבי מאיר אריק זי"ע (תלמיד הכולב מיעקב והמהרש"ם מבערז'אן) אל האדמו"ר הרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זי"ע, והציע לפניו קושיא שכבר הקשה להרבה גאונים ואף אחד מן התירוצים לא נתקבל על לבו.

הדנה בגמרא יומא (ע"א). איתא: "הרוצה לנסך יין על גבי המזבח ימלא גרוגן של תלמידי חכמים יין".

וקשה, למה לא מצאו עצה יותר פשוטה, שילמד הלכות נסכים כדרך שאמרו בכל הקרבנות במנחות (ק"י). "כל העוסק בתורת הטאת כאילו הקריב הטאת וכו'".

ענה לו הרבי בקצרה כהרגלו "הרי זה לא נאמר בפירוש בפסוק..."

הגר"מ אריק התרגש מאד מהפשמות הגאונית של התשובה אף שכל הנוכחים האחרים כלל לא הבינו את תירוץו של הרבי...

"גדול" זה שווה, ו"גדול" זה גורנישט, לכן דינו כהמשך הפסוק שם... נבהל האישי ומיהר לבקש את מליחתו מהרכי והבטיח שלא ישוב לחשוב מהשבות אלו להבא...

אגב, דרכו של הרה"ק מפרמישלאן זי"ע היה להעמיס רמזים גם בשינוי לשון הכתוב, ובעירוב 'מקרא' ומסורת' - תוך גילוי רוח הקודש, ובכך לפרש ולהמליץ טוב על עם ישראל...

על אחת הפעמים מסופר: כי הגה"צ רבי צבי הירש הורנשטיין אב"ד ריישא זי"ע בעמח"ס "ברכת רצה" ונכד הגאון בעל הישיבות יעקב זי"ע היה אהוב מאוד על בני קהילתו, הסיידים ומתנגדים כאחד. פעם היה בבית מילה שנתקיים בריישא ונפגש שם עם פרנסי העיר לעמבערג שהציעו לו את כתב הרבנות בעירם, ועם זאת הבטיחו לו כל טוב, כסף ככל הדרוש, דירה נאה ומרווחת וכו'.

ויהי בשמוע ראש הקהל דריישא את דברי פרנסי לעמבערג השש אולי יתפתה הרב וירצה לעיזב את העיר, העיר תיכף ואמר שגם הם ידאגו ויתנו לו כל מה שמבטיחים לתת לו שם בלעמבערג.

נענה אליו רבי צבי הירש ואמר: בלאו הכי צריך אני ללכת ולכהן פאר בלעמבערג ומשום מעשה שהיה: כי בילדותי הייתי גר בלעמבערג, פעם אחת איקלע הרה"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע לשם ושמעתי דברי קודש שנשא לפרש על הפסוק (דברים כה, ד) "שגר אלפיך ועשתרות צאנך" כדרכו בקודש: "שגר אלפיך" - רבוש"ע, שיק דיינע טויזנטער'ס (שלח האלפים שלך), "ועשתרות צאנך" - אין מאך רייך כלל ישראל. (היינו שישפיע הקב"ה שפע עשירות לבני ישראל, כי פירוש "שגר אלפיך" מלשון שילוח אלפי אלפים דינרי זהב, ו"עשתרות" מלשון עשירות עבור "צאנך" אלו ישראל צאן מרעיתו של הקב"ה).

כשמעתי את דבריו אלה עלו בליבי הרהורי לגלוג על פירוש 'חסיד' בפסוק. אך מיד הרגיש הרבי ר' מאיר'ל בהרגשותי והרהורי ואמר לי: "ילד, הוישב אתה שבגלל שהנך אב"ד בלעמבערג יוכל אתה לצחוק? יש לך עוד ארבעים שנה להיות הרב בלעמבערג!..."

ומייד רבי צבי הירש שעכשיו מלאו ארבעים שנה מאותו מעשה וכבר ניבא הרה"ק מפרמישלאן שצריך הוא לעבוד ולשמש ברבנות בלעמבערג...

ולא תתורו אחרי לבככם ואחרי עיניכם (טו, לט)

אמר פעם המגיד הירושלמי רבי שלום שבדרון זי"ע באחת מדרשותיו: שוחחתי פעם עם אחד מגדולי ישראל ואמר לי, שיש כאן בפרשתנו קל וחומר נורא:

ומה בתחילת הפרשה כתוב 'וידבר ה' אל משה שלח לך אנשים זיתורו' את ארץ כנען' כלומר, אם רצונכם יש לכם הסכמה - אתם יכולים לתור, והם אכן קיימו את ה'זיתורו' - 'זיתורו את ארץ כנען' ועם כל זאת, קרה מה שקרה, נכשלו עד כדי כך ונחפכו לרשעים, קל וחומר, אם מזהירה אותנו התורה לא לתור - 'ולא תתורו' קל וחומר בן בנו של קל וחומר שלא לתור ולקיים את הלאו המפורש בתורה כי אסור לתור, ה' מזהיר 'ולא תתורו' כיצד לא מפחדים מהתוצאות....

עוד הוסיף ואמר המגיד רבי שלום שבדרון זי"ע: שמעתי לפרש את הפסוק הנ"ל כך: 'ולא תתורו אחרי לבככם ואחרי עיניכם' - אם ראית מה שלא ראוי לראות, עוזב, תשליך, ואל תחפש לתור למה, מה ומדוע. אתה כבר 'אחרי', אל תתור 'אחרי' לבככם 'ואחרי' ראיית העין - לא לחשוב כמה שכבר ראית, לא לעסוק בו, להשליכו, לא לתור עוד 'אחרי' עיניכם...

ולא תתורו אחרי לבככם ואחרי עיניכם (טו, לט)

מסופר, כי ביום הופתו של הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע רצה מושל המחוז לבוא ולברך את המחוזנים שהיו רבנים במחוזו וכן לראות את ההתנן ששמע עליו רבות. החתן לא שמה לקראת ביקור זה וביקש דרכים להתחמק ממנו. מצד אחד כמושל המחוז עלול הוא לגרום צרות לאביו, לחותנו ולכלל ישראל, ומצד שני עליו להסתכל בפני גוי, מה עוד שאין ברצונו לברכו בידו הקדושה וביום ההופה...

אמר לו אביו הרה"ק רבי ישכר דוב זי"ע: כתיב 'ולא תתורו אחרי לבככם ואחרי עיניכם', וקשה שהרי קודם רואה העין ואחר כך הלב הומד, והיה צריך לכתוב ולא תתורו אחרי עיניכם ואחרי לבככם? אלא התירוץ הוא: שהעיניים רואות רק מה שהלב הומד, כשהלב אינו הומד ואינו הוישב בדבר האסור, גם העיניים אינן רואות, אפשר להסתכל ולא לראות...

ולא תתורו אחרי לבככם ואחרי עיניכם (טו, לט)

מסופר, שפעם אחת נשאל היהודי הקדוש מפשיסחא זי"ע, הלא ידוע כמה החמירו חז"ל על איסור הגאות וגם על תאוות הממון, ומדוע לא נזכר בתורה איסורין אלו. והשיב שנרמז בתורה איסורין בפסוק זה: שהרי אחרי אותיות "לב" המה אותיות "גם", אחר אות ל', מ'. אחר אות כ', ג'. וידוע ש"גם" הוא לרבות, רומז על גאות. ואחרי אותיות "עין", המה אותיות

כס"פ. וזהו פירוש הכתוב: 'ולא תתורו אחרי לבככם ואחרי עיניכם', היינו האותיות שאחר אותיות ל"ב, שהמה "גם", שרומז על גאות, והאותיות שאחרי עיין שהמה "כסף", שרומז על תאוות הממון...

מאיידך גיסא, שאלו פעם להרה"ק המגיד מולאטשוב זי"ע - אם אמרו שעונה שקולה כנגד כל המצוות, מה מעם אין היא נמנית כמנין המצוות? השיב המגיד: "מצוה יש לקיים לשמה, ועונה לשמה פסולה"...

סיפר פעם בחיך המגיד הירושלמי המפורסם הגה"צ רבי שלום שבדרון זי"ע בדרשתו בליל שבת בזכרון משה: פעם בא יהודי אל הרב וביקש ממנו עצה כנגד הגאווה, "איך נפטרים מהגאווה שטורדת אותי?" אמר לו הרב: "היכנס לבית המדרש ותמתין לי ליד הבימה, כרגע אני טרוד מאד. המתן לי שם, ועוד מעט אני אתפנה אליך". אחרי כמה דקות נכנס אל הרב יהודי אחר וביקש ממנו עצה: "אנשי 'מס הכנסה' פשטו על העסק שלי, ודורשים ממני סכומים שאין לי. מה לעשות?" אמר לו הרב: "לך לבית המדרש, ליד הבימה נמצא יהודי שאמרתי לו להמתין, ותבא ממנו עצה"...

נגש אליו היהודי והחל לתנות את צרותיו עם מס הכנסה. עצר אותו הממתין ואמר לו 'מעית, אני לא הרב!' נזעק היהודי: 'אבל הרב אמר לי שאלך אליך ואתה תתן לי עצה ותפתור את בעיותי'?"

חזרו שניהם לרב, תמה הממתין ושאל: "למה הרב שלח אותי אליך וכי יש לי 'ראש' בשביל עצות כנגד מס הכנסה?" אמר הרב: "אתה לא יכול לעזור לז' בסדר, תחזור ותמתין לי ליד הבימה"...

לאחר מכן נכנס אל הרב יהודי שעומד לחשיא את שתי בנותיו וכסף אין. אמר לו הרב: "תיגש לבית המדרש, שם עומד יהודי ליד הבימה. הוא יעזור לך". נגש אבי הבנות אל היהודי שלנו והחל לפרט את סכומי הכסף שלהם הוא זקוק לצורך החתונה. עצר אותו הממתין ואמר לו: "למה הרב שלח אותך אלי?" נגשו שניהם לרב. אמר הרב: "אין לך כסף לעזור לז' בסדר, תחזור אל בית המדרש ותמתין לי שם"...

בינתיים נכנס אל הרב יהודי עם ריאה של בהמה שיש עליה שאלה שהרב יפסק. שלח אותו הרב אל אותו אדם ליד הבימה. הגיע אליו ושאלו. תמה הממתין והתרעם: "מאיפה שאדע לפסוק לך?" וגרר את היהודי לרב. אמר לו הרב: "תפסק לו לגבי הריאה, האם היא כשרה?" ענה היהודי: "אני לא מבין כלום בעניינים כאלה, אני לא יודע מאיזה צד פותחים את השולחן ערוך"...

בסדר, אמר הרב, "לך ותמתין לי ליד הבימה"...

מיד אח"כ נכנס אל הרב, יהודי עגלון, שעגלתו נתקעה בבוץ והוא נזקק לאדם בעל כח שיעזור לו להלצה. אמר לו הרב: "אין בעיה, תיגש ליד הבימה, שם עומד יהודי, תבקש ממנו". שוב השתומם אותו יהודי שהמתין בבימה על שהרב הפנה אליו אנשים לפתור להם בעיות, וניגש אל הרב: "רבי עברתי ניתוח לא מומן, וככלל אני יהודי חלש, איך אוכל לחליץ את העגלה מהבוץ?"...

או אז פנה אליו הרב ואמר: "שכל? אין לך, כסף? גם אין לך, הלכה? הרי אתה לא יודע מאיזה צד פותחים את השולחן ערוך, כח? שכחת מתי היה לך. ולך יש עוד עזות להפש עצה כנגד גאוה? על מה יש לך להתגאות?!"

אני ה' אלוהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם (טו, מז)

מסופר, על הרה"ק בעל התניא זי"ע שכשהיה ילד, שאלוהו: היכן נמצא פסוק בתורה המסיים באותן המילים שבהן התחיל? ענה הילד מיד בשנינותו: במקום שמושה רבינו לא אמר את ה"אמת"!

השתוממו כולם על התשובה שהיתה נראת מוזרה, אך הילד פירש מיד את דבריו: הפסוק הזה הוא בפרשת ציצית המתחיל: "אני ה' אלוהיכם", ובאותן המילים הוא מסתיים. רק אנו, כשאומרים קריאת שמע אנו מסיימים במלת "אמת" ואומרים "אני ה' אלוהיכם - אמת", ואילו משה לא אמר כאן "אמת". (בתורה לא מוזכר המילה "אמת" בסוף הפסוק).

ההרצאה הסוחפת שהציתה השתוקקות בלב רבים:

מְחַבְּרִים לְמִלְרָי!

עכשיו אצלכם, לפרטים ותיאום: הרב יוסף ברגר 054-8455798

הדפסת והפצת הגליון לעילוי נשמת

הר"ר איסר מרדכי בן הר"ר אלחנן שטרובל ז"ל

נלב"ע י"ט סיון תשמ"א ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י משפחת שטרובל - רמת גן

לתגובות הערות: שגיא 054-6868199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבָת: 19:25

יְצִיאַת הַשָּׁבָת: 20:28

ר"ת: 20:59

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 656 28.6.2024 - כב' סיוון תשפ"ד

וְהוֹשִׁיעַ לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְיִבְרָא לָנוּ

פְּרִישֵׁת - נְשַׁלַּח לָךְ

וְלָמָּה ה' מְבִיא אֶתְנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת... הֲלוֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב מִצְרַיִם (יד, ג)

אחרי שהמרגלים חזרו והוציאו דיבה על הארץ, עם ישראל התחיל להתלונן למה צריך את כל זה ??? היינו נשארים במצרים, בורא עולם דואג להביא אותם לארץ המובטחת, אבל הם חושבים שהם יותר מבינים, איי, איי, איי, ובגלל זה סרה מהם השגחת ה'.

סיפור מדהים: על בחור שגר בניו יורק, שהציעו לו הצעה ממונטריאול שבקנדה, הם ביררו והכל היה נראה טוב, הוריו הצטרפו אליו לנסיעה, כדי להקל עליו, לצורך כך הם שכרו דרייבר שיקח אותם נסיעה של שש שעות, זה לא דבר של מה בכך, אבל מה לא עושים כדי למצוא את הזיווג... הם הגיעו ונפגשו, ואחר כך הבחור חוזר לרכב ואמר לאבא שלו, שזה לא מה שהוא מחפש... ההורים כל הדרך חוזר, אמרו לו: חבל, חבל שבאנו, היינו צריכים לחכות, לברר יותר, בקיצור התחילו לחפור שסתם הם בזבוז זמן על נסיעה כזו ארוכה כשכלום עדיין לא בטוח.

הבן, במשך כל הנסיעה מעודד אותם, ואומר להם: לא נורא, הכל מאתו יתברך, אם בורא עולם הביא אותנו לכאן, כנראה שיש סיבה, אין סתם!!! ידוע שבשידוכים, יש כאלה שנגזר עליהם שהם צריכים לעבור כמה וכמה אנשים עד שימצאו את הזיווג שלהם, וכל אחד שאומר תשובה: "לא", הוא מקרב את ה: "כן", ואנחנו מושגחים על ידי בורא עולם, ונראו שיצא רק טוב מהנסיעה הזו, הנסיעה הזו היא לא סתם... מה??? מה כבר יכול להיות טוב בלהיות שתים עשרה שעות על הכביש??? וכך כל הדרך הם מתלוננים... קוראים לזה היום: "קוטרם", רואים בכל דבר את מה שלא טוב את מה שחסר.

סיימו את הנסיעה בשעה טובה, שלמו וחזרו לביתם, אחרי כמה ימים הם מקבלים טלפון, על הקו שדכן מו וי ליאמסבורג ויש לו הצעה לבן היקר שלהם... איך הגעת אלינו? ומי סיפר לך על הבן שלנו שאתה כבר רוצה להציע לנו???

סיפר להם השדכן, שב נסיעה שהיתה להם למונטריאול שבקנדה, שש שעות הלוך ושש שעות חזור, שלא יצא מהן כלום...

הדרייבר שלקח אתכם, הוא שמע כל הדרך את הבן שלכם מדבר הרבה אמונה, והוא נהנה ממנו מאוד, והתרשם ממנו לטובה, ולכן הוא רוצה שאני אציע אותו לבת שלו... שהיא בחורה ממש טובה, והבית שם גם ממש טוב, בסופו של דבר, הם נפגשו וסגרו ביניהם... והתברר, שבאמת הנסיעה הזו, כמו שאמר הבן, לא היתה סתם, ולא היתה לחינם. בורא עולם שומר עלינו תמיד, ולפעמים, ביום יום אנחנו מוצאים את עצמנו בנסיעות של שש שעות, ולפעמים יותר... ולא אחת אנחנו שואלים את עצמנו: למה??? למה הייתי צריך את כל זה??? למה זה טוב???

העבודה שלנו, היא להכניס טוב טוב לראש: שבורא עולם לא עובד אצלנו, והוא לא צריך לספק לנו הסברים על כל פרט בחיים שלא מסתדר לנו, חלא'ס!!! הגיע הזמן שנסמוך עליו, ונפסיק אחת ולתמיד עם השאלות, ולהתחיל להכניס ללקסיקון, שאם אני גר כאן, בורא עולם החליט שזה הכי טוב בשבילי ואני סומך עליו, אותו דבר, אם אני עם האשה הזו, אם אני עם הבעל הזה, עם הילדים האלה, עם השכנים האלה, בעבודה הזו, בכולל הזה, במוסדות החינוך האלה, זה בגלל שבורא עולם ישב ותיכנן את זה, והגיע למסקנה שזה הכי טוב בשבילי. (מקשיבים לקולך')

הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אֶרֶץ אֶכְלֵת יוֹשְׁבֵיהָ הוּא (יגלב)
המרגלים חוזרים מארץ ישראל ובפיהם טענות ומענות, הם לא רוצים להכנס לארץ ישראל. מדוע? אומר הזוהר הקדוש, "אמרו, אם יכנסו לארץ ישראל יעבירו אותנו מלהיות ראשים, ומשה ימנה ראשים אחרים, כי אנו זכינו להיות ראשים רק במדבר, אבל בארץ לא נזכה להיות ראשים. וצריך להבין, מאיפה ידעו המרגלים שבארץ ישראל יעבירו אותם מתפקידם כנשיאי השבטים?"

אפשר לבאר את העניין על פי המאמר המפורסם של ר' יצחק מוורקא על הפסוק "ארץ אוכלת יושביה". המרגלים אמרו שבארץ ישראל אי אפשר 'לשבת' במקום. חייבים לזוז להתקדם, לעלות מעלה מעלה ברוחניות. ומי שנשאר במקום, מיד יורד מטה מטה. המרגלים סיפרו שארץ ישראל היא "ארץ אוכלת יושביה" – אי אפשר 'לשבת' בה ולהישאר באותה דרגה.

לפי הדברים הנ"ל מובן מה היה החשש של המרגלים שבבואם לארץ ישראל יעבירו אותם מנשיאותם. כי ברגע שהנשיאים היו נכנסים לארץ ישראל, כח קדושת ארץ ישראל היה דוחף אותם להתקדם בעבודת ה'. איך הם היו מתקדמים? על ידי כך שיעבירו אותם מנשיאותם, וכבר לא יהיה להם את המעמד והשררה שהורגלו אליה, ויצטרכו להתחיל לעשות את רצון ה' בלי כבוד ומעמד. וזו עבודת ה' יותר קשה מאשר עבודת ה' תחת אור הזרקורים שכל הזמן מסתכלים עליהם ובודקים אותם וזה נותן תמריץ להתנהג כראוי. עכשיו כשלא יהיה להם תפקיד הם יצטרכו להתחיל לעבוד את ה' באמת, לא לשם כבוד ועשיית רושם על אנשים.

המרגלים ידעו שקדושת ארץ ישראל תגרום לכך שיעברו מנשיאותם, ויצטרכו לאבד את כוחם והשפעתם, ולכן התנגדו לכך וניסו להניא את לב העם מלהיכנס לארץ ישראל. אנו יכולים לקחת מזה מוסר, ולהבין שבכל קושי שאדם חווה, בכל ירידה של אדם ממעמדו, זו בעצם דרישה מהאדם להתקדם. לעבוד את ה' עם הקושי והמצב החדש, וזו המטרה שבירידה, לעלות את רמת הקושי של העבודה, ולחזק את התלות של האדם בבורא.

ניתן דוגמה פשוטה: ניקח שני שולחנות שבת בבתי שונים. באחד יושב יהודי מדושן עונג, נהנה ממאכלי השבת, שר שירי שבת בקול גדול, והכל אצלו הולך על מי מנוחות. נזוז רגע לבית הסמוך, שם יושב יהודי שנפל אצלו החשמל, אין אוכל חם, והמוגן גם לא עובד.. הוא מזיע מהחום וגם אוכל מאכלי שבת קרים. ובכל זאת הוא מתאמץ להיות בשמחה, לשיר קצת, ולמצוא את הטוב במצב שלו. איזה שולחן שבת יותר אהוב ורצוי לפני ה'?

התשובה היא – איפה שיש יותר עבודה וקושי. בשולחן שבת הראשון, שם הכל בסדר. יש מזוג, יש אוכל חם, יש הכל. אז מה הבעיה לשיר ולהתענג? עיקר הנחת רוח של ה' זה ממי שנמצא בקושי, במצב לא נעים, ושם עובד אותו, זו נקראת התקדמות בקדושה – גם כשיש ירידה, נפילה או תקלה, להבין שזה מאת ה' ולעבוד אותו מתוך המצב החדש.

(הרב שי עטרי שליט"א, 'דרך הבעש"ט' גיליון 378)

ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה (טו,כ)

סיפר הגאון המקובל רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א: אחד מטובי בני ציון היקרים היה הגאון מוהר"ד זרח ברוורמן זצ"ל, תלמיד מובהק למרן הגאב"ד המהר"ל דיסקין זצוק"ל, שהתפרסם בירושלים בצדקותיו המופלאות ובמפעלי הגמחי"ם השונים שייסד לטובת אנשי קרית דשופריא. ביום השישי ערב שבת קודש היה לו לר' זרח גמ"ח מיוחד לחלוקת 'חלות של שבת' לנצרכים, מבעוד מועד הכין לו ר' זרח כמות גדולה של חלות גדולות ומשובחות, כמות שיש בה כדי חלוקה לכל המשפחות הנזקקות. באחד מערבי השבתות בשעה מאוחרת סמוך ונראה לכניסת השבת, נשמעו נקישות רמות על דלת ביתו של ר' זרח, הזדרז ר' זרח וניגש אל הפתח, שם עמד יהודי אחד ושאל אם כאן זה הגמ"ח של החלות, ומשנענה בחיוב ביקש חלה אחת לכבוד שבת, באומרו שכשחיפש אחר חלה לשבת שלחו אותו לכאן כדי לקבל חלה. היה זה זמן רב לאחר סגירת הגמ"ח, החלות כולם כבר חולקו מלפני כמה שעות ותמו ואזלו עד האחרונה שבהם, ולא נותרה באמתחתו של ר' זרח אף לא חלה אחת!

הוא נאלץ אפוא להשיב את פניו של המבקש ריקם, תוך שהוא מוסיף את התנצלותו על כך שבשעה מאוחרת כזו כבר לא נשאר כלום! אך האיש שהיה כנראה ממורמר ומדוכה, וחשב לתומו שהיהודי שלפניו אינו אלא 'גבאי' הגמ"ח שמתעצל להוציא לפניו את החלה... התרגז לפתע מאוד עד שבכעסו סטר בחוזקה על פניו של ר' זרח הצדיק!

ברם, רבי זרח עצמו הבין תיכף לנפשו של הסוטר, ואדרבה דווקא מתוך אותה מכה קשה שחטף הבין עד כמה מצבו של היהודי קשה וחסור, הוא העביר אפוא על מידותיו בגבורה עילאה, ולא השיב כלום למכהו חרפה, כי אם קיים בנפשו להיות מן הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים! (גיטין לו) הוא פנה אל היהודי המסכן וביקשו להמתין קמעא, ותיכף יצא לחזור על פתחי כמה נדיבים, ובזמן מועט השיגה ידו די הצורך וחזר והעניק לאיש בשמחה כמה חלות טובות ומשובחות, שופרא דשופרא! משסיים את מלאכתו מלאכת הקודש, והיהודי יצא בשמחה ובטוב לבב, נכנס רבי זרח לחדרו האישי פנימה ואת הדלת נעל אחריו, הוא נפל על הארץ ופרץ בבכיות נוראות, כשהוא צועק ומוכיח את עצמו: זרח! זרח! האם כדי לעורר אותך לגשת ולעזור ליהודי צריך 'לשלוח' לך תזכורת כואבת כזו של סטירת לחי מצלצלת?... בלי שתקבל מכה הגונה שכזו לא חשבת מעצמך שיש להזדרז ולסייע ליהודי? – והלא העזרה לאיש ישראל חשובה כעזרה לשכינה הקדושה עצמה! כמ"ש במדרש תנחומא (פרשת ויחי אות ה'): "אמר רבי שמעון בר יוחאי, כל העוזר את ישראל כאלו עוזר את השכינה, שנאמר (שופטים ה, כג): "ארו ארור ישביה כי לא באו לעזרת ה'", וכי צריך הוא לסיוע, אלא ללמדך שכל העוזר לישראל כאלו עוזר את השכינה". ע"כ. שעה ארוכה ישב כך ר' זרח על הארץ וייסר את עצמו, כשהוא ממרר בבכיות וחרטה גמורה, ולא זו משם עד ששב בתשובה שלמה, וקיבל על עצמו בקבלה איתנה להקדים תמיד ולעזור לכל איש ישראל הנצרך, ושלא להתמהמה מאומה בהצעת עזרתו! צא ולמד, עד היכן הגיעה דרגתם הנשגבה של נקיי הדעת שבירושלים, שהיו עמלים עד כלות הנפש בתיקון מידותיהם לטובה ולברכה. (טיב הקהילה')

ויקרא משה להושע בן נון יהושע (יג,טז)

סיפר הגה"ח ר' יעקב מרדכי שוירץ ז"ל: הגאון הנודע רבי מנחם זעמבא זצ"ל היה מגאוני ווארשא רבתי, אך בהיותו ב'שטיבל' בין החסידים התנהג בענווה ובפשטות, עד שהיו קוראים לו בשמו ללא תוארים. פעם אחת בערב חג הסוכות נכנסתי לחנות אתרוגים, והנה אני רואה שם את רבי מנחם זעמבא זצ"ל מוקף באברכים שקוראים לו בשמו ושואלים את דעתו על האתרוגים. ניגש אלי רבי מנחם ואמר לי: ידועים דברי התרגום יונתן "וכד חמא משה ענוותנותיה קרא להושע בן נון יהושע", ויש להבין וכי רק עתה הבחין משה בענוותו של יהושע, מדוע עד עתה לא שינה את שמו.

אלא, יהושע היה השמש של בית המדרש וסידר את הספסלים, וכיון שכן קראו לו כולם 'הושע' ולא נהגו בו גינוני כבוד. אמנם עתה כשיצא יהושע לדרך, אמר משה מנהגי ענוה כאלו טובים בתוך בית המדרש בין התלמידי חכמים, אבל כשיוצאים לרחוב אין זה ראוי, כי ישנם אנשים שאינם מבינים 'נוסח' זה ויבאו לזלול בכבוד התורה. על כן כשיצא יהושע לדרך שינה את שמו וקרא לו 'יהושע', שם מכובד יותר, כדי שינהגו בו כבוד... כמו כן -סיים רבי מנחם- על החסידים לדעת שאף אם בבית החסידים אין נוהגים בגינוני כבוד, מ"מ כשישנם אנשים אחרים מסביב, עליהם להיזהר יותר בכבוד תלמיד חכם. (שיח הפרשה-פר' שלח)

הַמְּחַנִּים אִם בְּמִבְצָרִים (יג,טז)

אמר הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע, מפני מה נקרא הלומד בשם 'בן תורה' ולא 'בעל תורה', מפני שכמו הבן כשצריך איזה דבר הולך לאביו, כן האיש הדבוק בתורה כשצריך איזה דבר שואל להתורה הקדושה וממנה ידע מה לעשות, (וכן אמרו חז"ל במדרש הובא בספר בני יששכר, אם בקשת ליטול עצה מן התורה היה נוטל). ופעם אחד בא איש אחד לפני הרה"ק מקאזמיר זי"ע ושאל אותו אם לדור בעיר או בכפר, והשיב "הלא נכתב בתורה", ונשאר השואל משתומם כי לא ידע אנה נרמו בתורה אם לדור בעיר או בכפר. ושאל היכן, ואמר לו הרה"ק בפרשת שלח כאשר משה רבינו שלח את המרגלים אמר שיראו אם במחננים אם במבצרים, ופירש"י אם גבורים הם יושבין בפרזים שסומכין על גבורתם ואם בכרכין הם יושבין המה חלשים שבודאי יראים מן האויב ועשו מבצרים. כמו כן האיש אשר מרגיש בעצמו כי הוא גיבור (הכובש את יצרו) יוכל לדור בכל מקום, אף בכפר, אבל האיש שאינו מרגיש בעצמו שהוא גיבור זה צריך להיות במבצר דהיינו בעיר שיש רב ושו"ב ומקוה ושאר דברים. ולכן אם אתה מרגיש שגיבור אתה בעבודת השי"ת, תוכל לדור בכל מקום שתרצה, ואם לאו ההכרח שתדור בעיר שהוא כמו מבצר בענייני עבודת השי"ת. (נחמד מזהב-בפרשתנו)

זכות דברי התורה בעלון יעמוד:

בע"ה זיווג הגון: עוז בן מרים, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה, אלינה בת אירנה, מאי בת מאירה.
לודע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה. לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, ז'קלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

שְׁלַח לְךָ

"הַזְרְעִים בְּדַמְעָה פְּרִיָּה יִקְצֹר"

בנשיאות מו"ר הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל

עלון מס' 682 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ מו"ר אבי - יעקב בן רחל וצדוק כ"ג סיון תשפ"ד

גמר פרשת

פאסק גמר פרשת

במרכז פרשתנו מופיע חטא המרגלים שהתוצאה שלו היתה הרת אסון לעם היהודי, באותו היום שחזרו המרגלים, נאמר בו, "אמר הקב"ה: אתם בכיתם בכיה של חינוס, אני אקבע לכם בכיה לדורות" (תענית כ"ט). היה זה בתשעה באב, בו נחרבו בדיוק באותו היום בית המקדש הראשון ובית המקדש השני.

ביקש רבי מאיר שמחה עגלה ונסע בה אל הגשר שעל הנהר, ובינתיים ממשיך הנהר לעלות ולגאות.

כולם רעדו מפחד מפני העומד לקרות, ואז הכל נדהמו לשמוע את רבי מאיר שמחה כשהוא פותח ואומר בתקיפות: "שֵׁר של ים, אני גוזר עליך שתעצור!" אבל המים המשיכו לעלות. חזר שוב: "שֵׁר של ים, אני המרא דאתרא ואני גוזר עליך שתעצור!" אך גם בפעם הזאת לא עזר. חזר בפעם השלישית ואמר במשנה תוקף: "אני המרא דאתרא, אני גוזר עלך לעצור, ואם לא תעצור, אשים אותך בחרם!"...

והנה ממש ברגע זה התרחש דבר הפלא ופלא: גיאות המים נפסקה והמים החלו לשקוע. כל הנוכחים ההמומים פרצו בצעקות שמחה וצהלה. ראש העיר התכופף ברתת לעומת הרב ובהבעת תודה נרגשת נשק את ידיו.

אם כן ראינו שתי פירושים לעניין העץ האחד שאכן צמחו העצים בארץ ישראל, והשני עץ מסמל על אדם כשר (צדיק) שראוי לסתופף תחת 'צילו'. וזהו שנאמר: "כִּי הָאָדָם עֵץ הַשֵּׁדָה" - שהאדם משול לעץ.

אם כל אחד ואחד ידמיין את עצמו כאילן שראוי להיות במחיצתו ולהסתופף תחת צילו, אזי לבטח זה יביא לתיקון העולם. וישמע החכם ויוסיף לקח.

אלה ת

שְׁלַח לְךָ - תוכן ענייני הפרשה

- א. הקב"ה מאפשר למשה רבינו לשלוח מרגלים לתור (לבדוק) את ארץ כנען, לפני כניסתם לארץ (יג, א-טז).
- ב. משה בחר מרגלים (מכל שבט) והורה למרגלים, כיצד יבדקו את טיבה של הארץ - הטובה היא אם רעה, ואת העמים היושבים בה - אם רבים וחזקים הם או מעטים וחלשים (יג, יז-כ).
- ג. המרגלים נכנסים לתור את הארץ דרך הנגב, ושבים למדבר פארן לאחר 40 יום, ובידם מפרי הארץ (יג, כא-כה).
- ד. המרגלים מוציאים את דבת הארץ, חוץ מיהושע וכלב, שדברו בעד הכניסה לא"י וקורעים בגדיהם (יג, כו-לג).
- ה. תגובת העם: "וַיִּכְפּוּ הָעָם בְּלִלְהָהּ הַהוּא" - בכי לחינם, תלונות העם כנגד משה (יד, א-ז).
- ו. ה' רוצה לכלות את העם, בגלל חוסר האמונה בו.
- ז. משה נושא תפילה לה' לביטול הגזירה, ומבקש רחמים, בטענה שלא יהיה חילול ה', וה' אמר ענה לו: "סִלַּחְתִּי כְּדַבַּרְךָ" (יד, יג-כ).
- ח. העונש: המרגלים (למעט יהושע וכלב) מתו במגפה (ויהושע וכלב זכו בחלק המרגלים בארץ ישראל) ועל עם ישראל נגזר למות במדבר, ובניהם - רק בסוף ארבעים שנה - יכנסו לארץ ישראל (יד, כא-לח).
- ט. נסיון העפלה לארץ ישראל והמפלה (יד, מ-מה).
- י. מצות נסכים בקרבן עולה ושלמים, ליחיד וצבור (טו, א-ז).
- יא. הפרשת חלה (שיתחייבו בה משיכנסו לארץ ישראל) (טו, יז-כא).
- יב. קרבן הציבור והיחיד בשגגת עבודה זרה (טו, כב-כט).
- יג. עונש המגדף, ועובד עבודה זרה במזיד - כרת (טו, ל-לא).
- יד. עונש מקושש העצים בשבת (טו, לב-לו).
- טו. פרשת ציצית (טו, לז-מא).

לפני שיצאו המרגלים לתור את הארץ אמר להם משה רבינו ע"ה (יג, יח-כ): "וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֵהַהוּא... הַשְּׂמֵנָה הוּא אִם רַחֵם ה' אֵלֵינוּ וְנִשְׁכַּח הַיָּם מֵעַן אִם אֵין". ושואל בספר 'התפארת יונתן' מה פשר הציווי שנצטוו המרגלים - "וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֵהַהוּא"? וכי מומחים היו להבין בסוג כל קרקע וקרקע, ולדעת על פי מראה האדמה, מה היא - מה טיבה של אותה אדמה, השמנה הוא אם רזה?! - אם מצמיחה היא עצים במהירות או לא?! ניתן להסביר זאת על פי הנאמר במדרש (תנחומא בשלח סימן א), שבשעה שיצאו ישראל ממצרים, ושמעו הכנענים היושבים בארץ ישראל, ישראל מבקשים לרשת את הארץ, עמדו ושרפו את הזרעים ועקרו את האילנות וקצצו את הנטיעות, כדי שלא יהנו מהם ישראל. מכיוון שכך, הרי שאם בכל זאת היו מוצאים המרגלים בארץ עצים, היו יכולים להבין שאלו עצים חדשים, שצמחו לאחר עקירת הראשונים. והנה המרגלים נשלחו בשנה השניה לצאת ישראל ממצרים, כעבור פחות משנה וחצי מאז נעקרו העצים, נמצא אם כן, שהעצים החדשים צמחו תוך זמן קצר ביותר, והדבר מוכיח שהארץ שמנה היא, שממהרת להצמיח. לפי זה יתפרש הפסוק כך: "וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֵהַהוּא... הַשְּׂמֵנָה הוּא אִם רַחֵם ה' וְנִשְׁכַּח הַיָּם מֵעַן אִם אֵין".

ומאידך גיסא אומר הכלי יקר: "הַיָּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין" - שאמרו רז"ל (בבא בתרא טו). אם יש שם אדם כשר שיגן עליהם כעץ זה העושה צל ומגן על כל המסתופף בצלו, ועל זה נאמר סר צלם מעליהם שכבר מת איוב, רמז לדבר צלם עולה למספר עץ. ויש אומרים עץ זה עוץ והוא איוב שהיה מארץ עוץ. ועל"ד הנסתר אמר 'הַיָּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין', דומה למה שאמרו ישראל 'הַיָּשׁ ה' בְּקִרְבָּנוּ אִם אֵין'. סיפר עד ראייה: כמחצית השנה לאחר שנתמנה הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל (בעל האור שמח) לרבה של דוינסק שברוסיה אירע המעשה המופלא שלפנינו.

נהר גדול השתרע על יותר מאלף ק"מ למרגלות העיר דוינסק. טבע הדבר, כי נהר בסדר גודל כזה מחייב פעולות המונעות את הצפת העיר באם יעלה הנהר ח"ו על גדותיו. ואמנם התקינו מהנדסי העיר פתחי ניקוז בגובה מסוים של דפנות הנהר, למקרה של זרימת מים מוגברת ממי גשמים שאז ינקזו המים לשם, ותמנע סכנת שיטפון מן העיר. באותה שנה היתה זרימת המים לנהר, כה חזקה, עד שפתחי הניקוז לא הועילו וחסרו סנטימטרים בודדים עד שהמים יעברו את גובה הנהר. סכנת הצפה ושיטפון איימה על העיר כולה. בהלה גדולה אחזה בתושבים ורבים החלו לברוח. הגוים רצו מבוהלים לכומר והוא ברוב יאושו ופחדו אמר להם: מוכרחים ללכת לרב של היהודים. משלחת נכבדה באה לפני רבי מאיר שמחה ותיארה בפניו את המצב הנורא.

"אם חפץ בנו ה', והביא אתנו אל הארץ

הזאת" (יד, ח) - סיפור

היו אלו ימי המלחמה הנוראה, הנאצים ימח שמם החריבו קהילות אחר קהילות ושלחו מיליוני יהודים אל מותם. הגר"ז סולוביצ'יק זצ"ל ברח אז מבריסק, מאימת המלחמה, ובמנוסתו שהה תקופה קצרה בוורשה. גם על וורשה התרגשו עננים שחורים.

באותם ימים הפציצו הנאצים את העיר על מנת להכניע את תושביה, ורבים מצאו את מותם בהפגזות אימות אלו.

הגר"ז מבריסק, יחד עם חלק מבני ביתו ועוד רבים אחרים, שהה אז בביתו של מר טנצמן, אחד מיהודי וורשה. קירותיו של הבית היו עבים דיים, ודיירי הבית קיוו למצוא בו מחסה מפני הפגזותיהם של הגרמנים. תחושת בטחון של ממש - קשה היה למצוא שם; חרדה מייסרת אכלה ביושבי הבית, אשר אפילו בעת ששכבו לישון בלילות - לא פשטו את בגדיהם על מנת ללבוש תחתיהם בגדי לילה. איש לא היה בטוח שכאשר יתעורר יהיה בידו סיפק ללבוש את בגדיו בחזרה. היחיד שלבש בכל ערב את הפיג'מה בטרם עלותו לישון, היה... הגר"ז מבריסק.

פעם אחת שאל מר טנצמן, בעל הבית, והשיח את תמיהתו בפני הרב: "הן העולם אומר, כי הרב אינו איש רגוע בדרך כלל. אדרבה, רבים שחים אודות חששותיו ודאגותיו, ומספרים כי הוא מרבה לחשוש ולהסתפק. מה, איפוא, פשר השלווה המוזרה הזו, שעוטה על עצמו הרב בעיצומה של המלחמה, כאשר הוא פושט את בגדי היום ולובש את בגדי הלילה, משל נתון הוא בביתו השליו שבבריסק"?

הגר"ז מיהר להשיב בתמיהה משלו: "האומנם? תמה אני עליך, ידידי. הלא מידי ערב בערבו, בעת קריאת שמע על המיטה, מבאר אתה בעצמך את הסיבה לכך. הנה, חוזר אתה על מאמרו של דוד המלך (תהלים ג, ב-ג): 'ה', מַה רָבו צָרֵי, רַבִּים קָמִים עָלַי, רַבִּים אֲמָרִים לְנַפְשִׁי אֵין יְשׁוּעָתָה לוּ בְּאַלְקִים סָלָה'.

דוד המלך מתאר לפני הקדוש ברוך הוא את הצרה הנוראה בה הוא נתון, כאשר בנו, יוצא חלציו, מבקש ליטול ממנו את המלוכה ואף להורגו נפש, ובה בעת ממשיך דוד המלך ואומר באותו מזמור (פסוק ו'): 'אֲנִי שִׁכַּבְתִּי וְאִישְׁנָה, הִקְצִיאוּתִי כִּי ה' יִסְמְכֵנִי'. כלומר, דוד המלך הולך לישון בבטחה - גם כשהוא שרוי באותו מצב נורא. ומדוע? משום שהוא יודע, שהכל מאתו יתברך! "דע לך", הסביר הגר"ז למר טנצמן, "כי לאחר שאדם עשה את כל ההשתדלות שהיה ביכולתו לעשות, מתפשטת באיבריו תחושת שלווה מאין כמוה!"

אני עושה הכל כדי להימלט מידם של הנאצים הצוררים הארורים, אך ברגע שהגעתי אל השיא ועשיתי כל שביכולתי - שוב אין בי ולו שמץ של פחד ואי-רוגע! יודע אני נאמנה, כי הכל נתון בידיו של הבורא יתברך, וכי כל מה שיבוא עלי - לא יבוא אלא מידו. 'אֲנִי שִׁכַּבְתִּי וְאִישְׁנָה', ברוגע ובבטחה. ואם כבר ללכת לישון, מדוע לא עם פיג'מה"?!...!

סיים הגר"ז ופרש לישון... [דרך עץ החיים]

"ויבא עד חברון" (י"ג, כ"ב)

בגמרא (סוטה לד:) מובא שרק כלב הלך לחברון להשתטח על קברי אבות כדי שיינצל מעצת מרגלים, אבל ע"פ פשוטו נראה שכולם הלכו לשם, שהרי אמרו 'וגם בני הענק ראינו שם' דהיינו בחברון (רשב"ם י"ג, כ"ב).

והאלשיך כתב שכלב חשש שהבאת הכתונת ליעקב אבינו ע"י יהודה (מדבר רבה פ"ד ח) תעמוד לו למכשול כי הוא מזרע יהודה. לכן הלך לחברון להתפלל בקברי האבות.

[אלשיך י"ג, ד-ט"ז]

"באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת

חלב ודבש הוא וזה פריה" (י"ג, כ"ז) - גודלם

של פירות ארץ ישראל

חיטה: סאה של חיטים ביהודה הייתה עושה 5 סאין מ-5 סוגים - סאה קמח, סאה סולת, סאה סובין, סאה מורסן וסאה קמח שעושים ממנו פת קיבר (כתובות ק"ב).

גפן: 'אשכול הכופר בכרמי עין גדי' (שיר השירים א', י"ד) שהיו בני ישראל במדבר לוקחים ענבים מכרמי עין גדי ועושים מהם יין ומנסכים (תרגום). 'עין גדי' - שם מקום ושם הוא מצוי, ובאגדה אותן כרמים עושין פירות ד' או ה' פעמים בשנה (רש"י) המרובה בגרגרים וריחו נודף למרחוק (מצודת דוד), ובגמרא (כתובות ק"ב). 'ש עגלים בין הגפנים' לפי שהאשכולות נראו כמו עגלים.

זית: השמן שלה ראשון ומובחר. ומתוך שהשמן מצוי ורגילין בו מצויין חכמים בהן (מנחות פה:).

תמר: עיר התמרים היא יריחו, שניתן להם דושנה של יריחו לאוכלה עד שיבנה בית המקדש (שופטים א', ט"ז).

תאנה: בני ברק, לוד ואונו. רמי בר יחזקאל איקלע לבני ברק, ראה עיזים אוכלות תחת עצי תאנה והיה נוטף דבש מהתאנים וחלב מהעיזים, ומתערבים יחד ונעשים נחל - היינו זבת חלב ודבש. אמר רבי יעקב בן דוסתאי מלוד לאונו ג' מילין, פעם קידמתי בנשף והלכתי עד קרסולי בדבש של תאנים (כתובות ק"א:).

והמהר"ש מבעלז זצ"ל (תולדות קול אריה עמ' ק"ה:) כתב: בשעה שגלו ישראל מארצם חילקו 70 שרי האומות את שבחי ארץ ישראל ביניהם, השר של טורקיה לקח שבח הצמר, שר הונגריה לקח שבח היין.

והרבי מקלויזנבורג זצ"ל (שיעור נצבים תשל"ד) כתב כי אוצרות הנפט העצומים שנמצאים במדינות ערב תחת שליטת הישמעאלים היו צבורים תחת אדמת ארץ ישראל בזמן שבית המקדש היה קיים. [נר לשולחן שבת]

"ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר

בתוכם פי לכל העם בשגגה" (ט"ו, כ"ו)

בהספד שנשא רבי מאיר שפירא זצ"ל על ה'חפץ חיים' זצ"ל אמר: זכיתי לשמוע מה'חפץ חיים' עניינים רבים, אולם הרושם החזק ביותר עשו עליי הדברים ששמעתי מפיו בהיותי אצלו בשבת פרשת שלח.

ה'חפץ חיים' פירש שהפסוק 'ונסלח לכל עדת בני ישראל ולגר הגר בתוכם פי לכל העם בשגגה', משווה את כל בני ישראל לגר 'הגר בתוכם'. ואמר: אתמול היה הגר נכרי, ולא ידע מאומה מהתורה, וכעת נעשה יהודי. ומכל מקום אם יעבור על דבר מהתורה, לא תהיה עליו טענה גדולה, שהלא עד-לא-מכבר הוא לא ידע מאומה.

כן הדבר עם כל עושה עבירה ח"ו, הרי אילו היה יודע באמת את גודל קדושת תורתנו וגודל מתן שכון של מצוות, לא מעז היה האיש לעבור על מצוה ממצוות התורה. ואם בכל זאת עובר עבירה, הרי זה כמו הגר!

לאמיתו של דבר הדבר נובע מחוסר הבנה וידיעה. וזה שכתוב, שכשם שאתה סולח לגר, כי הוא שוגג, כך מאותה סיבה תסלח לבניך. [אמרי דעת ח"ב עמ' רצו]

לקבל על עצמו עול מלכות שמים בלב שלם ובנפש חפצה. והכל בזכות אותו יהודי שקרא בשם ה'.

יוצא, שכאשר אדם יעלה לבית דין של מעלה, לאחר מאה ועשרים שנותיו, יראו לו לגיונות-לגיונות של תלמידים שהעמיד בחייו, והוא יתפלא ולא יכירם. וכיוון שהעולם העליון הוא עולם האמת, הוא ינסה בתחילה 'להתכחש' לעובדות ולנתונים שיוצגו בפניו, ויאמר שהוא אינו זוכר את התלמידים הללו... ואז יוכיחו לו שתלמידים אלה נבראו מכוחו ומהשפעתו - בזכות אמירת הפסוק 'פִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא', או גם משום שלא דיבר בבית הכנסת ואנשים למדו ממנו ומדרכיו, וקידשו את עצמם גם הם ושמרו פיהם ולשונם מלהשיח בבית הכנסת, או משום שלימודו היה בקול נעים ובהתמדה יתירה, וממנו למדו אחרים את דרך הלימוד ורכשו ממנו את חשקת הלימוד - דוגמא אישית.

נפגשתי עם ראשי ישיבה גדולה ושאלתם בפייהם. בישיבתם לומד בחור מסוים, שהר"מים וכל הצוות החינוכי כמעט והתייאשו ממנו. כרגע נוכחותו של הבחור בישיבה אינה מפריעה לאחרים, וגם אינה גורמת להשפעה שלילית על חבריו, אבל לפי כל התחזיות, בעתיד הלא רחוק הוא עלול להשפיע לרעה על בני הישיבה.

שאלו אותו ראשי הישיבה: אולי כדאי 'להוציא' כבר היום את הבחור מן הישיבה ולהכניס במקומו בחור יותר טוב, להשקיע בו ובעזרת ה' יצאו ממנו פירות טובים? והשבתי להם שיש בנידון זה פסק הלכה של מרן הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, על פי הפסוק "וַיְהִי כַּלְבִּי" (יג, ל) ופירש רש"י שכלב אמר להם 'וכי זו בלבד עשה לנו בן עמרם', וכו'. ולכאורה, הרי ההתחכמות הזו של כלב לא פעלה את פעולתה אלא לכמה דקות בלבד, כי מייד לאחר מכן, כשהבינו את כוונתו, חזרו לסורם. ואם כן, מה התועלת בכך?

נמצינו למדים, שגם באשר להצלת חיים רוחניים (ולא רק בחיים גשמיים, כגון חילול שבת לחולה) צריך להשקיע מכוחנו ומכספנו, גם אם הדבר יעזור רק לחיי שעה, וגם אם הבחור ישהה בישיבה רק ימים מעטים.

וַיְהִי לָכֵם לְצִיצַת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת פֶּלַ מִצּוֹת ה' וְעִשִׂיתֶם אֹתָם... (טו, ט)

מדוע נסמכה פרשת ציצית לפרשת המרגלים, ומצוות ציצית נסמכה גם לפרשת קרח לפי שאמרו חז"ל (מדרש נחומא) שקרח זלזל במצווה יקרה זו. מה עשה? עמד וכינס מאתים וחמישים ראשי סנהדראות והלבישן טליתות שכולן תכלת. באו ועמדו לפני משה, אמרו לו - טלית שכולה תכלת חייבת בציצית או פטורה? אמר להם - חייבת. התחילו לשחק עליו, אפשר טלית של מין אחר, חוט אחד של תכלת פוטרה - זו שכולה תכלת לא תפטור את עצמה, עד כאן.

מצוות ציצית מטרתה להקנות לאדם יראת שמים ועל ידה יזכור הוא את מצוות ה' יתברך. וכמו שאמרו חז"ל (ירושלמי ברכות א, ב) "וראיתם אותו. תני בשם רבי מאיר מגיד שכל המקיים מצוות ציצית כאילו מקבל פני שכינה, ועוד שהתכלת דומה לים, והים לעשבים, ועשבים לרקיע, ורקיע לכיסא הכבוד".

ועוד אמרו (מנחות מג): "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצוות ה' ועשיתם אותם - מלמד שראייה מביאה לידי זכירה וזכירה מביאה לידי עשייה".

ועוד אמרו (שם) "מכאן ששקולה מצוות ציצית כנגד כל המצוות כולן".

"למקום ההוא קרא נחל אשכול" (יג, כד)

התורה אינה ספר גיאוגרפיה, וגם לא ספר הסטוריה, ואם היא טורחת לציין ש'למקום ההוא קרא נחל אשכול' אות הוא שיש בכך לימוד לדורות.

ייתכן שהתורה מלמדת אותנו שלמעשיו של אדם יש השפעה לדורות. לכן קראו למקום נחל אשכול, כדי שנדע ונזכור לדורותינו את סיפורו של האשכול שנשאו המרגלים, ונפיק מכך את הלקחים המתבקשים. זה אחד היסודות שבכוחם להעניק לנו חיזוק רב. השפעה זו, הנוצרת מכוח המעשים, לא ניתנה רק לכלל כולו אלא לכל פרט ופרט.

כל יהודי מסוגל לחולל פלאות ולגרום למהפכות, לא רק אצל עצמו אלא גם אצל רבים מאחיו.

לפני תפילת שמונה עשרה של מנחה ומוסף יש נוהגים לומר בלחש את הפסוק (דברים, לב, יג) 'פִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבו גְדֹל לְאֱלֹהֵינוּ'. ומפרש רש"י: "כי - משמש בלשון כאשר, כמו 'פִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ'. כשאקרא ואזכיר שם ה', אתם הבו גודל לאלוקינו וברכו שמו". וצריך ביאור, מה העניין לומר את הפסוק הזה בלחש? הרי מדובר בהוראה שצריכה להישמע לאחרים, שכאשר הוא יזכיר את שם ה' יתנו השומעים גודל לאלוקים. ואם כן, מה התועלת באמירה הזו בלחש?

תירוצים רבים נאמרו בדבר. והנה, ה'שפת אמת' (חנוכה תרנ"א) אמר: שרואים מכאן את כוחו של היהודי, שכאשר הוא אומר לעצמו, אפילו בלחש, 'כי שם ה' אקרא' - עשויים הדברים להשפיע על יהודים אחרים שיתנו כבוד לה', גם בלי שיתכוון ליהודי פלוני. וזו לשון ה'שפת אמת' (בדילוג): 'בני ישראל וכו' יכולין לפתוח שערי הלל והודאה לכל הנפשות, ובוודאי בני ישראל שבחרו לו השם יתברך הם יתד שכל הנפשות תלוין בהם וכו', כי איש ישראל, כפי מה שמכניס כל החיות להלל ולהודות לשמו יתברך, כמו כן יכול לעורר כל החיים ממש להודות לה' יתברך ומכאן, שגם כאשר יהודי עומד לו במקום כלשהו בעולם, ואומר בלחש את הפסוק הנ"ל לפני שמונה עשרה, אזי כל תיבה ותיבה יוצרת התעוררות פנימית בעומק ליבם של הברואים, ובפרט בלבבות בני ישראל שהם ערבים זה לזה, וכולם בני איש אחד, על ידי החלק האלוקי הנמצא בתוך כל אחד. וזה גופא מה שאנחנו מתפללים בפסוק זה ומבקשים מהשם יתברך - שנזכה לנצל את הכוח העצום שהשפיע הקב"ה על כל יהודי, שעל ידי קריאה בשם ה', ואפילו מחשבה כלשהי על שמו יתברך, יושפע שפע התעוררות פנימית לכל הברואים לתת גודל לאלוקינו.

ובאמת, לעתים תכופות מזדמן להיתקל ביהודים שנדמה לנו ש'התייבשו' לגמרי, ואין בהם כל לחלוחית של יהדות, ואחר זמן מה נפגשים איתם ב... בית הכנסת, כשהם באים לשם לערוך את הבר מצווה לבנם. הם מודים בפה מלא, שהרגישו צורך נפשי עמוק להגיע לבית כנסת שאורחותיו מתנהלים על פי דרך היהדות האמיתית, ולא שעו לעצת חבריהם לערוך את ה'טקס' במקומות שהתנתקו לגמרי מן היהדות. וכל זה נובע מחמת שיהודי פלוני עמד אי שם בקצה העולם ואמר בכוונה את הפסוק 'פִּי שֵׁם ה' אֶקְרָא הָבו גְדֹל לְאֱלֹהֵינוּ', והכוונה הזו השפיעה על היהודי האחר, המתגורר בקצהו השני של העולם, שיערוך את הבר מצווה במקום תפילה כשר.

והגם שהם עצמם אומרים ש'לא באנו לכאן כדי לחזור בתשובה', ולעת עתה יניח חתן המצוות את התפילין רק פעם אחת, ביום הבר מצווה, ותו לא... הרי ברור שאי אפשר לדעת מה יהיה סופו של נער שכזה, שהרי ייתכן מאוד שזכות המצווה ה'חד פעמית' הזו תעמוד לו, ותעורר אותו

"ואם נפש אחת תחטא בשגגה" (טו, כז)

היה זה בתקופה שלפני השואה, כאשר ההשכלה תפסה בעם ורוחות זרות החלו לנשב בחוצות העיירה. צעירים רבים נתפתו ונמשכו לכל מיני התכנסויות ששם הכניסו רעל רוחני והטיפו לעזוב את דרך התורה והמצוות. תנועת ההשכלה הכתה ללא רחם והטיפה לחיות חיים חדשים. בעיירה זו התגורר חסיד ירא שמים, שאחת מבנותיו נמשכה לאסיפה של תנועת ההשכלה, והיא החליטה לנטוש את דרך היהדות ולא מצאה שום עניין בדרך זו. היא היישירה מבט אל אביה ואמרה לו: "איני חלק מכם. אני לא מוכנה להיות כמו כל נשות העיירה, איני חפצה בחיים כאלה, זמנים חדשים פתחו צוהר חדש, איני יודעת את טעם המצוות, הן שייכות לעולם הישן ואני אקים את ביתי כאזרחית בין אזרחים, כגויה בין הגויים, ברצוני לצעוד בדרך חדשה".

החסיד היה שבור ורצוף. הוא החליט שאין לה מה לחפש בביתו וגירש אותה. החסיד היה ממש "מרוסק", הוא היה קשור לרבי ישראל מאוסייטין, נכד של רבי ישראל מרוזין שהיתה דמות נוראת הוד קדושה וטהורה. הוא היה בקי בנגלה ובנסתר ובכל מקצועות התורה. אותו חסיד זכה לשתות ממימיו וזכה לשמש אותו, ומידי פעם החסיד היה מבקש לכתוב "קוויטל" (פתק) לרבו כדי שהרב יברך את משפחתו, אך הוא לא רצה להכביד על הרב ולכן לא היה מפרט. הוא היה בפתק את שמו ושם רעייתו, ולאחר מכן כתב "ואת יוצאי חלצינו", בלי לפרט את שמות הילדים, ולמטה היה כותב בקשה לבריאות, פרנסה ברווח ולרוב נחת. אך הפעם הזאת הוא כתב את כל השמות של ילדיו, למעט אותה בת שסרה מן הדרך וחצבה לעצמה בורות נשברים. כאשר המשמש הגיש לצדיק את הקוויטל, אמר לו הצדיק: "אחד משמות ילדיו של החסיד חסר". הצדיק ביקש מהשמש לשאול את החסיד מדוע השמיט שם אחד מהרשימה. החסיד עמד לפני הצדיק ופתח את סגור ליבו, סיפר לצדיק שבתו פרקה כל עול, שנסחפה עם זרם המשכילים והלכה לחיות כמו גויה, ומספרים שהיא מתרועעת עם פריצים ופוחזים, "ולכן החלטתי שאני לא מחשיב אותה כבתי. היא לא הבת שלי יותר, מחקתי אותה מהרשימה".

יושב הרב הקדוש ובוחן את הכתוב ומצחו חרוש קמטים ומחשבתו מפליגה, ואז כשפליאה מנצנצת מעיניו הרים הרב את ראשו ואמר: "וכי מי שָׁמו אדון על ילדיו לבטל את התייחסותן ולהרחיק אחד מהם?! מה הוא מבין בערכה של נשמה קדושה?! כלום יודע הוא ממי יש להקב"ה קורת רוח, וכי יודע הוא ממי בעצמו ירווה נחת יהודית?!..."

עברו חלפו שנים. פרצה מלחמת העולם השנייה וקהילות קדושות נעקדו על קדושת שמו יתברך, וגם קהילתו של החסיד הזה, כל משפחתו נעקדו על קידוש ה' והוא החליט בתום המלחמה לעזוב את ביתו ולהגר לאמריקה. נאמר להם ששם יש אכסניה שבה יוכלו לשהות ללא עלות, בעלי האכסניה אנשים רחמנים שנותנים אוכל בחינם.

הוא הגיע לשם וראה בית דירות מפואר ומרווח, דפק בדלת וקיבלו אותו במאור פנים, הקצו לו חדר מרווח עם מיטה מוצעת והזמינו אותו לסעוד את הארוחות בסלון. עשרות אנשים ישבו מסביב לשולחן ערוך בכל טוב, הוא התיישב ובעלת הבית עוברת עם קנקן תה מאורח לאורח ומוזגת להם כמו אברהם אבינו בשעתו, שקיים מצות הכנסת אורחים והתאוה למצוה זו. החסיד הרים את עיניו, בעלת הבית נראתה לו מוכרת, זכרון צף בקצה מוחו לא נותן לו מנוח. כשהיא הגיעה אליו, פנה אליה ואמר: "גבירתי רבת החסד, מה שמך"? אמרה את שמה, הוסיף ושאל החסיד:

"ומה שם משפחת הוריק"? אמרה לו את שם משפחת הוריה. רעד חלף בכל גופו והוא צנח מעולף. זאת היתה בתו, הבת שעזבה את דלת ביתו בטריקה, עזבה את פולין והגיעה לאמריקה ופתחה בחיים חדשים. התחתנה עם יהודי, אבל כל הזמן הרגישה ריקנות וגם ראתה ושמעה על מעשי הזוועה והרצח שעשו חיות האדם הגרמניות. היא ובעלה חזרו בתשובה שלמה והחליטו שאת הבית הגדול שהשם נתן להם הם יפתחו ויעשו אכסניה ובו הם יקבלו את פליטי השואה, כי הלב שלהם לא נתן להם מנוח וחוסר הידיעה מה עלה בגורל משפחתם הציק להם מאוד. והנה אחד מהפליטים הוא אביה. היתה פגישה ספוגת דמעות, דמעות של געגוע ונחמה, דמעות של כאב ואובדן וגם דמעות של חרטה. האב היכה על חטא. מאושר היה בבתו, שריד יחיד מכל משפחתו, והאהבה שבה לשכון בליבו ביתר שאת. אף היא השיבה לו אהבה בכפליים, שיכנה אותו בביתה והשתדלה בכל כוחה שתערב לו השהות בביתה. החסיד מצא לו אי של שלוה ונחת, לראות את הנכדים מאותה בת ולרוות נחת יהודית אמיתית.

רואים אנו מסיפור נפלא זה, שסיפר הרה"ג רבי משה בויאר שליט"א, שאסור לאבד תקוה. המילים של הרב הצדיק הדהדו וקבלו את משמעותן, שאמר מה הוא מבין בערכה של נשמה קדושה, כלום יודע הוא ממי יש להקב"ה קורת רוח, וכי יודע הוא ממי הוא בעצמו ירווה נחת יהודית. צריכים אנו לדעת שכל ילד הוא נשמה, נשמה עם תכלית, עם מטרה, נשמה עם קדושה. ויש פעמים שיש כל מיני מצבים, עליות ומורדות, אבל אנו לא יודעים לאן בעצם כל ילד אמור להגיע, בהשגחה עליונה. אנחנו צריכים למלא את הלב שלנו בימים הללו באהבה עצומה לילדינו, לבנינו ולבנותינו ולכל הסביבה, למלא את הלב באהבה ורק דרך הלב האוהב, כך אפשר לקרב נפשות, לקרב את הלבבות לעבודתו יתברך.

[מתוך 102 סיפורים - ח"ב]

**בברכת התורה
רוזן ברינה**

"לאדם מערכי לב ומה' מענה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל יצחק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרקוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמחה: גורג'י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דויד (רוהג) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחת: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה.

זיווג הגון: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה

רחלי בת זוהרה: עדינה בת שמחה: לאה רחל בת איריס: בתיה בת אסתר

זוהרה בת אטו: נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א אריאל בן אביגיל: אהרון בן רוזה: משה בן רוזה מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עדיד בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: יקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת חות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה רחל בת נארה: רות בת לינה: מורית בת רחל לימור הודיה, ושחנה בנות תורן יפה

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: עדי בת מזל יקטוריה תקוה בת רינה מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת שפורה

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

כשהיה הגה"צ רבי אשר זאב ורגו זצ"ל גאב"ד טבריה ת"ו שופך את נפשו לפני ה' לביל שבת קודש, בתפילת ריבון העולמים: "מודה אני לפניך ה' אלקי ואלקי אבותי, על כל החסד אשר עשית עמדי" – היה דרכו להוסיף עוד לומר: "מעודי עד היום הזה, ומשתהה מעט בתיבות הללו בדבקות כוונת מחשבתו הטוהרה ותיכף ממשיך בסדר התפילה: "ואשר אתה עתיד לעשות עמי ועם כל בני ביתי, ועם כל בריותיך בני בריתי".

באחת השבתות שאלו בנו הגאון רבי שמחה בונם ורגו מדוע נעצר הוא דווקא בתיבות הללו, והאם יש בהם איזו כוונה מיוחדת מכבשנו של עולם.

ענה לו אביו הרב בחכמה אין כאן שום נסתרות או רזין עילאין... אלא שמשותל אני לכוון בתיבות 'מעודי עד היום הזה' לחשוב ולכוון על הטובות והחסדים אשר גמל עימדי השם יתברך 'מעודי עד היום הזה', ובפרט בחסדים שעשה עימי הש"ת באותו השבוע ובאותה שבתא קדישא.

ועל כך נרמז בזמר 'יום שבת קודש' (ומירוה לילי שבק): "נפש כי יאנחה – בא שבת בא מנוחה, גיל וישוון ושמחה". – שהלא על כך ניתן לנו יום השבת להודות בו להש"ת ולהכיר לו טובה על כל החסדים שגמל עימנו.

כאשר הכתוב מעיד במהות יום השבת (ותהלים צב טו-טז): "מזמור שיר ליום השבת, טוב להודות לה' ולזמר לה' לשבחך עליון. להגיד בבקר חסדך, ויאמנתך בלילות וגו'. כי שמתחת ה' בפעולה, במעשי ידיו ארץ. מה גדלו מעשיו ה', מאד עמקו מחשבותיו וגו'. – להגיד כי ישור ה', צורי ואל עולותה ב"ו."

- + -

בשנות קנותו של מורנו ורבינו הגה"צ רבי זונדל קרויזר זצוק"ל בעל 'אור החמה', באחד הימים תקפתו חולשת, הוא שכב במיטתו ולא חש בטוב.

וכאשר היתה לי עימו בסייעתא דשמיא סדר חברותא מדי יום ביומו, והיה רגיל לעלות אל ביתי בשעת הפסקת הצהריים לסדר הלימוד, הצטער על שמפאת חוליו יצטרך לבטל את הקביעות – לפיכך הצעתי לפניו להסדיר באותו יום את קביעות הלימוד בביתו שלו, והוא כמובן הסכים ושמח מאוד שלא יתבטל הלימוד הקבוע על אף חולשתו.

ואכן בשעה הקבועה עליתי ובאתי אל ביתו נאווה קודש, כדי לקיים בו מצות 'ביקור חולים', ומצאתיו שוכב חלש ותשוש. וכשרדשתי בשלומו ושלום בריאות גופו ונפשו, ענה לי בחיוך מלא חן: ברוך ה', כבר הגעתי לגבורות, לאחר גיל שמונים קורה שהזקן נחלש... וברוך השם שזכתי לכך!

והרגשתי בו בר' זונדל באותה שעה, שאמר זאת מתוך שמחה אמיתית ועל אף חולשתו שלא חש בטוב לא היו בליבו תלוונות וטענות על כאביו וייסוריו, כפי שמצוי אצל זקנים רבים, אלא ליבו התמלא גיל וישוון בהכרת טובה פנימית להשם יתברך על שהעניק לו שנות חיים וזכה להגיע לגבורות.

עד מהרה חיוק את עצמו, והתיישב ללימוד החברותא מתוך שמחת הנפש ומנוחת הדעת.

ולמדתי לעצמי לקח מוסר מטיב זה המעשה, כיצד ניתן לעבוד את השם יתברך בשמחה גם בגיל הזקנה, שלא יפול הזקן ברוחו מחמת חולשתו וכיוצא, רק שיכיל להתבונן בצד הטוב, להודות להשם יתברך על שזכה לכל שנות חיים הללו.

- + -

כיוצא בדבר היה אצל הגה"צ רבי פישל אייזנבאך זצ"ל ראש ישיבתנו 'שער השמים' דפה עיה"ק ת"ו, בהגיעו לשנות זקנה ונצרך להשתמש עם 'מקל הליכה', היה פוסע לאיטו נשען על מקלו כדרך הזקנים.

ואמר לי שהוא מודה להשם יתברך על כך שזכה להגיע לשנות הזקנה וללכת עם המקל, שכן אביו נפטר בגיל צעיר ל"ע, ולא זכה לשנות שיבה. ולפיכך בכל עת שהוא מתהלך בקושי עם המקל, שמח הוא בזו ונותן הודאה להש"ת על שזכה לכך.

הלימוד המורם מטיב מעשיות אלו ושכיוצא בהם דרכי עבודת השם יתברך בשנות הזקנה, כאשר הגוף והאיברים אינם מתפקדים כראוי... שבמקום לגנוח ולהתאנח ולהתהלך בעצבות ובדיכאון ח"ו, יתהלך הזקן על משענתו בשמחה ובלב מלא הכרת טובה להשם יתברך. – ובכך זוכה שיתחפר הכל לטובה, ויהיו חייו שמחים ומאושרים על מי מנוחות, ולא יתן אל ליבו מחשבות נוגות של עצבות ח"ו כדרכם של זקני ישראל הצדיקים, אשר ששים ושמים לעשות רצון קונם.

ובזה נזכה להתקיים בהם בזקנים ברכתא וצלותא של נעים וזמירות ישראל, דוד המלך ע"ה בספר תהלים (עב טו-טז): "עוד יגבון בשיבה דשנים ודעננים יהיו, להגיד כי ישור ה' צורי ולא בו" – אמן. (ועוד הארכנו בעזרת בענין נשכח זה בספר 'טיב הקוה' שבשילבי עריכה).

- + -

הרה"ק רבי חיים מאיר מוויז'ניץ זצוק"ל בעל "אמרי חיים", היה ידוע ומפורסם בעבודתו הנשגבה במידת השמחה, לקיים בכל לבבו מאמר הכתוב (ותהלים ק ב): "עבדו את ה' בשמחה, באו לפניו ברגנה!".

אם בכל ימות השנה הדברים אמורים על אחת כמה וכמה בהתקרב חודש ניסן והג

הפסת שכידוע אהוב היה עליו ביותר, (ואף יוסא דהוללא שול ה' בתשע"ה לחודש ניסן) שבימים אלו גדלה והתגברה שמחתו בית שאת ועוז.

ברשפי אש קודש ובהכנה דרבה נישג לקראת חג הפסת וכל ימות החורף היה עומד ומזוהר בסילודין על ההכנה הנצרכת ליישור ישראל כדי לזכר את נשמתו בשמחה דמצות לקראת המצה קדישתא מיכלא דמהימנותא עילאה. (וחלק ח"ב קפ"ג).

פעם נכנס לביתו נאוה קודש בימים שלפני חג הפסת והנה רואה הוא לפניו את כל הבית מלא מים ושיטפון מעבודות הניקיון הנמרצות, הרהיטים מודחקים הצידיה, והבלגן שולט בכל, כשהוא אינו מוצא לעצמו אפילו כיסא לשבת עליו לכמה דקות כדי לנוח קמעא מטורח הדרך.

אנשי הבית והרבנית הצדקנית ע"ה חרדו מאוד לקראתה, הם היו בתוקף שיא העבודה הקשה והמפרכת של ערבי פסחים והנה עתה לא ידעו את נפשם כיצד יקבלו את פני קדשו של הצדיק? היכן יכניסו אותו הרי הכל מבולגן ורטוב! הם נלחצו מאוד מרוב המבוכה, ומכובד המשא שעל כתפיהם.

והנה כראות הרבי את המצב לאשורו, ובעודו עומד בפרוזדור הבית ואינו מוצא מקום לרגלי קדשו, החל פתאום לרקוד כך בתוך המים תוך כדי שהוא מפזם לעצמו ניגון חסידי עליו, וכדרכם וטבעם של הריקודים המבטלים את הדינים והחיובנים הלכה השמחה וגארה ויעלו ליבו בדבקות השכינה, כשהוא מרקד ומתהלך כך בתוככי המים והאקונומיקה...

אנשי ביתו תמהו מאד למראת, לריקוד זה בשיא הלחץ מהו עושה? האם לא די בקושי העבודה המרובה של הניקיון והבלגן הגדול? ומה מקום יש לריקוד העליון הזה כך פתאום בתוך שצף קצף המים הללו? אמר להם הרבי הקדוש בחן טוב: אכן כך! כאשר אצלכם מתחיל הלחץ והקושי, מרגיש אני כבר ריח של 'פסח' באוויר... ואיך אפשר שלא לרקוד כשמתקרב ובה חג גדול קדוש כזה?

הכל תלוי בטיב צורת ההסתכלות באותה שעה ובאותו מעשה ממש, שהם ראו בו קושי ולחץ, ראה בו הוא שמחה גדולה וקרבת אלקים טוב.

להשכיחך בינה, שכל דבר תלוי מאוד כיצד הנך מסתכל עליו, יכול אתה בהסתכלות שאינה טובה להיות שבור ורצוצן ומבולבל, גונח ונאנה אוי אוי אוי! ואם רק תהפוך את צורת ההסתכלות מהיבט אחר לגמרי, בהשקפה הנכונה והישרה על פי התורה שדרכיה דרכי נועם, תראה כמה חסדים יש כאן!

- + -

סיפר הרה"ק בעל 'ברכת אברהם' מסלונים זצוק"ל, בעיירה מוש התגורר איש חסיד וירא אלקים הנקרא רבי מיכל, מטבעו היה ר' מיכל שמח וטוב לב תמיד.

כאשר תכפו עליו פעם צרות רבות ורעות, ולא ידע להשיט עצות נפשנו מרוב צער ודאגה, נכנס אל רב העיר הצדיק המפורסם רבי יחיאל ממוש זצוק"ל | הפשן בעבודת האב <

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית
שנשלחו לעזרת ע"י הקוראים

ממקומו גזא יפן נדחמים

הלכתי לשטיבלאך להתפלל שחרית, בשטיבלאך אין מקומות קבועים, המקומות מתמלאים בקצב ובסדר הנכנסים. נכנסתי פנימה לחדר התפילה וניגשתי למקום שרצייתי לשבת בו. התקרבתי למושב להניח את התיק תפילין שלי במקום הרצוי לי. בשינה לפני שנגעתי תיק התפילין שלי על השולחן, זינק מקצה הספסל מתפלל אחר במהירות הבזק ותפס את המקום תוך שהוא בוהה בי כילד שניצח במשחק.

לרגע נצבתי לי הלב, אבל תיכף אמרתי לעצמי: "זה לא הוא עשה משהו כי אם הבורא יתברך שם בליבו לזנוק למקום הזה. כנראה שממקום אחר יעלו התפילות שלי בצורה יותר טובה ובפרט בזכות הויתור שלי, סימנתי למתפלל שזה בסדר ואף אמרתי לו עם חיוך: "מי שתופס ראשון את המקום, המקום שייך לו!!!" ועברתי לצד השני של הארון קודש, שם היה מקום טוב לא פחות ואף יותר מרווח מקודמו. מכיוון שאני משתדל להגיע לתפילה מהעשרה ראשונים, תמיד יש לי מקומות נוחים עבורי ברוך ה'.

חלפו כמה דקות והרב של המקום הופיע למניין, כשהוא מגיע למניין הזה לעיתים נדירות הוא יושב בדיוק במקום שרצייתי לשבת. המתפלל הקפצן נאלץ לעבור מקום למקום לא הכי נוח בבית הכנסת, שהרי זהו מקומו של הרב כאשר הוא מגיע והיו עוד חמש דקות לתחילת התפילה... עכשיו הבנתי שהקב"ה דאג לי מראש למקום טוב לתפילה בישוב הדעת.

בעל המעשה: ב.ש.

...

אלה טנן ואלו...

בכולל בו אני לומד עשו אירוע לכל חברי הכולל במקום מרוחק מעט ללא תחבורה ציבורית. לא ידעתי כיצד אגיע לאירוע החשוב מפני שאין לי רכב ואין תחבורה ציבורית תדירה לאזור, נזכרתי ששכן בבניין מולי מוסר שיעורים בכולל, ושאלתי אותו אם יש אפשרות להצטרף אליו. הוא נענה בשמחה, ואכן נסעתי אתו לאירוע.

כשהגעתי למקום, שאל אותי המארגן, "למה לא הגעת עם ההסעה? הרי שלחנו הודעות טלפוני!!!" התברר שארגנו הסעה מטעם הכולל לכל מי שחפץ ליבו להגיע לאירוע, אבל משום מה לא שמתי לב בכלל שנשלחה הודעה, ובזכות זה פניתי לשכן ממול ולא הייתי צריך לטרוד לקחת שתי אוטובוסים עד להסעה של הכולל, למדתי שלפספס הודעות זה גם השגחה פרטית.

בעל המעשה: ג.ל.

הפענוץ לזכות את הרבים בסיפור של השגחה פרטית
פוזנן לשלוח אל ר' שפחה סטואלס
בפיקס: 15326517922
או ל: o.y.wines@gmail.com

את דאגותיו.

השיב לו רבי יחיאל: מה לך דואג כל כך? הלא היום יום בביעי בשבת, ולמחרת יהיה יום המשיח, ולאחריו יום השישי, והנה מתקרבת ובאה שבת מלכתא, שבה אתה החסיד ר' מיכל תשורר לנו בנעימה כדרךך את הזמר 'מה ידידות, ובכך תוכל להסיר ולהעביר מליבך כל צער ויגון...

וכאמרו זאת החל הצדיק רבי יחיאל לפזם בניגון ובנעימה את הזמר הנפלא: 'מה ידידות מנוחתך את שבת המלכה, בכך נרוץ לקראתך בואי כלה נוסכה, בניגונו הנהדר של ר' מיכל, [אשר נשמר בחדרת קודש והתגן בקדושת השבתות שבהכלות צדיק בית סלוניס דור אחר דור].

והנה למרבה הפלא תוך כדי שהצדיק מנגן ומפזם את זמר השבת החלה רוח קדושה של שבת קודש לנשב באוויר, וכד"א (מלכים ב ג טו) 'ועתה קחו לי מנגן וזהו כנגן המנגן ותחי עליו יד ה'". כשהצדיק מתדבק בשמחת השבת ומנוחתה, וכבר חלפו להם כל הדאגות והצער מליבו של ר' מיכל, כשאף הוא מצטרף בלב שמה אל הזמר והניגון: הלוכך תהא בנחת ענג קרא לשבת, והשנה משפחת קדת נפש משיבת בכך נפשי לך ערצה ולגונה בחבת, להתענג בתענוגים בבורים ושלן ודגים...

- > < -

'קלמן דער פריילעכער!' [קלמן השתח] - כך נקרא בפי כל שמו של הבחור הנחמד העלוי והתוסס.

קלמן היה בחור נמוך קומה שכולו מלא מרץ ושמחת חיים, לא היה איש בעיירה שלא הכיר את 'קלמן דער פריילעכער'. והיה אם פגש קלמן באדם עצוב ומדוכדך, היתה הבדיחה השנונה תיכף על לשונו, ולא זו ממנו אותו קלמן עד שהעלה את החיוך על שפתיו:

גם בימי צר ומצוק, כאשר פרצה בסערה מלחמת העולם השנייה, והשוואה האיומה הכניסה את העולם כולו לפחד ובהלה, לא נס ליחו ולא פג ריחו של קלמן השמח, הוא עודד וחזק את כולם שלא יפלו ברוחם רק להרבות בתפילה ותחנונים לפני השי"ת, ולהתחזק בתקוה וביטחון איתן.

והנה הגיע היום המדומה, כשקלנסי הנאצים ימש העלו בחמת זעם את כל יושבי האיטו אל רכבות המוות בדרום האחרונה אל כבשני אושוויץ-בירקנאו.

הרכבת הדחוסה נעצרה בבת אחת בפתחו של גיהנום הדלתות נפתחו, לרווחה, ואל הקרונות פרצו זנדרים מפחדים בקול רעש גדול, ארויס! ארויס! שגעלער!

יחד עם החיילים הנאצים עלו אל הקרונות גם עוזריהם עובדי כפייה יהודים, אשר דברו אל אחיהם הדוויים בשפתם ביידיש [מאמץ לשון] ותרגמו בפניהם את פקודות הגרמנים, ובתוך צעקות הפקודות המתורגמות הוסיפו ושילבו המלצות וטיפים שונים לאוזני היהודים ללא שהאוזניים הנאציים יבינו כלום כדי שיידעו את אשר לפניהם.

בין צעקותיהם הרמות השתלבו להם הוראות סודיות: הנמוכים לנעול נעליים גבוהות ולהתרומם על עקביהם [כדי שיראו גבוהים...]. כל אחד 'אמן' לעצמו איזו אומנות ומלאכה שהוא בקי בה, התאומים עדיף להתחלק כדי שלא לגלות את הקשר שבניהם... ועוד מטעמים כהנה וכהנה לפי חמלתם

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

שחת מבעריו, וירב בבת יהודה תאניה ואניה" רח"ל.

אולם לא בחור קלמן יתן לעצבות ולייאוש לחזור אל ליבו, וכדרכו מימים ימימה החל גם כאן באושוויץ הארורה לעודד ולחזק את לב ישראל, והזכיר לפניו מ"ש רח"ל (ברכות י): "אפילו חרב חדה מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים".

והנה בעודם מהלכים יחדיו לעבר מרחץ הדמים הנורא החל קלמן לשורר בקול גדול פרקי תהלים. רבותיו הכריזו קלמן, הבה נא נתפוס את אומנות אבותינו ונשפוך תפילה ותחנונים לפני קל ח, הוא יתברך כל יכול! גם כאן ברגע שאחרי אחרון עדיין יכול להושיענו, רבותי, שירו נא עמדי משירי דוד המלך ע"ה נעים זמירות ישראל.

ומדיבור למעשה, פצה לו קלמן בקול גדול במנגינה שובת לב: 'שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה', 'שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי, אל ה' בצרתה לי קראתי ויענני'. - וכך על פי זכרוננו היה משורר בעל פה את פרקי שיר המעלות בקול נעים גילת ורגן.

השיירה כולה התקדמה שלב אחד שלב ופסיעה אחר פסיעה אל תאי הגוים אך פיו של קלמן אינו פוסק מלושר שירה, הם בשלחם והוא בשלו... ותוך כדי ציות לכל הפקודות הצרחניות המשיך פיו למלמל ולשורר את פרקי התהלים בעוז ובהתלהבות עצומה.

ברם משנפתחה דלת 'אולם הרחצה' של בית המטבחים הרוצח בגו אכזרי את כל הנכנסים בו, וכבר היו אמורים חבורתו של קלמן ביחד עימו להיכנס פנימה, יצאו לפתע כנגדם מפקדים וקצינים גרמניים חמורי סבר, הם נראו עצבנים וכועסים מאד, ופיהם מלא שאתות וצעקות, כשהם פוקדים על חייליהם פקודות שונות בגלגל גרמנית. - התברר שבדיוק בשעה זו בהגיע 'טרנספורט' זה תמו ונגמרו כל צקלוניו הגו שבאושוויץ, המשלוח החדש של הגו הקטלני טרם הגיע מגרמניה, וכל תכנית הענק הזדונית של 'יודען רייך' [עלי] השתבשה לרגע, המפעל הענק של אושוויץ נעצר לשביתה הכרחית...

תיכף ומיד הובהלו למקום המשאיות השחורות והובילו את כל השבויים למחנה עבודה [גאט] הרחק הרחק מאושוויץ וסביבותיה, וכך ברגע אחרון ממש ניצלו קלמן וחבורתו מן התופת וניתנו להם חיהם לשלל.

תקופה קצרה בלבד הסתובב לו קלמן באותו מחנה ועסק בעבודת כפייה עד שיום אחד נראה הצבא האדום בשערי המחנה ובבת אחת יצאו כולם לחירות, וכך זכה 'קלמן דער פריילעכער' לעלות ברגה אל ארץ הקודש בחסד עליון, והקים את ביתו לחפארת, וזכה בניסים גדולים שעשה עימו השי"ת להעמיד שרשרת של דורות ישרים מבורכים.

כל ימי חייו היה קלמן משלב בסיפור קורות חייו את המעשה המופלא הזה, המלמד על כוחו הגדול של 'ספר תהלים', והיה מדגיש את טיב לקח הלימוד מוסר הנלמד לנו, שאף בזמנים קשים ביותר אין להרפות משירת התהלים שבזכותה ניצולו ממוות לחיים. כאשר מרגלא בפומיה: בזכות אותו 'שיר המעלות ממעמקים' - ניצלתי ברגע אחרון מן המעמקים! אל לו ליהודי לאבד את התקווה ח"ו, רק לחפש ולמצוא את החלק הטוב המוסתר בכל גזירה כנועד ולשמוח בו, כד"א (תהילים א ב) 'עבדו את ה' בשמחה באון לפניו ברגנה!'

לקבלת העלון בכייל (דוא"ל) נא לשלוח לכייל המצוי"ב

על הברכה יעמדו

התורמים להפצת העלון

ניתן להנציח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

לעי"נ הר"ח רבי משה רייך זצ"ל בן הר"ר שמואל רפאל זצ"ל נלב"ע י"ז אייר תנצב"ה.	לעי"נ רבי שבת זצ"ל בן הגה"ק רבי גמליאל הכהן זצ"ל נלב"ע ח' שבט תשל"ז תנצב"ה.	לעי"נ הרב יחיאל מאיר ז"ל בן הרב אברהם עקשטיין ז"ל נלב"ע י"ט טבת תשס"ח תנצב"ה.	לעי"נ מרת חיה סאסא בת לאה נלב"ע י"ט סיון תנצב"ה.	לעי"נ הבחור שמואל מאיר ז"ל בן בלחטי"א רבי ישראל יצחק נלב"ע י"ח כסלו תנצב"ה.	לעי"נ מרת חיה סאסא בת לאה נלב"ע י"ט סיון תנצב"ה.	לעי"נ הרב יחיאל מאיר ז"ל בן הרב אברהם עקשטיין ז"ל נלב"ע י"ט טבת תשס"ח תנצב"ה.	לעי"נ רבי שבת זצ"ל בן הגה"ק רבי גמליאל הכהן זצ"ל נלב"ע ח' שבט תשל"ז תנצב"ה.	לעי"נ הר"ח רבי משה רייך זצ"ל בן הר"ר שמואל רפאל זצ"ל נלב"ע י"ז אייר תנצב"ה.
---	---	---	--	---	--	---	---	---

יר"ל ע"י קהילת שבת בביית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך עוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניניים יקבלו את העלון בכייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ בהדפסה. Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם (יג, לב)

ונהי בעינינו כחגבים – עוד אפשר להבין, אבל "וכן היינו בעיניהם", מה איכפת להם איך הם נראים בעיני אחרים ומה אחרים חושבים עליהם?! וזה היה חטא המרגלים! (הרה"ק מקאצק זי"ע)

וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת (טו, לב)

כתב בתרגום יונתן על המקושש עצים "קם גברא מדבית יוסף" וכו', ותמיהה היא, לשם מה טרח יונתן בן עוזיאל לציין כי מקושש העצים היה משבט יוסף? מה נפקא מינא לנו מאיזה שבט היה?

ביאור חריף על כך, מובא בשמו של הגה"ק רבי מאיר אריק רבה של בוטשאש וטורנא, בהמשך דברי התרגום יונתן התבאר שמקושש זה התכוון לשם שמים. והנה בגמרא (שבת מט:): נחלקו בענין ל"ט מלאכות שבת כנגד מי הם, ודיעה אחת סוברת שזהו כנגד ל"ט פעמים שבהם מוזכר "מלאכה" בתורה, והסתפקה שם הגמרא האם הפסוק "ויבוא הביתה לעשות מלאכתו", שנאמר על יוסף במעשה אשת פוטיפר, נחשב מן המניין, שכן הכוונה היא למלאכתו ממש, או שמא הכוונה אינה למלאכתו ממש, אלא שנכנס לעשות צרכיו עימה, ואם כן, פסוק זה אינו נחשב מן המניין לגבי ל"ט מלאכות, ובמקומו מונים את הפסוק (שמות לו:): "והמלאכה היתה דיים". ויש נפקא מינא בין הלימוד מ"ויבוא הביתה לעשות מלאכתו", לבין הלימוד מ"והמלאכה היתה דיים": הלומד מ"והמלאכה היתה דיים", בהכרח יצטרך לסבור שגם מלאכה שאינה צריכה היא מלאכה, שהרי היתה דיים ואעפ"כ נקראת "מלאכה". לעומת זאת, הלומד מ"ויבוא הביתה", והכוונה למלאכה ממש, בהכרח יסבור שרק מלאכה הצריכה נחשבת מלאכה. מעתה יובן להפליא מדוע ציין יונתן בן עוזיאל שהמקושש היה משבט יוסף, שכן משום כך ודאי סבר ש"ויבוא הביתה לעשות מלאכתו" הכוונה למלאכה ממש (וכפי שמצינו בגמרא שרבי שבא מדוד היפך בזכותו), ואם כן נחשב פסוק זה במניין פסוק ל"ט המלאכות, ואין לומדים כלום מ"והמלאכה היתה דיים", ולפי זה מלאכה שאינה צריכה פטור, שהרי אין לנו פסוק ללמוד ממנו חיוב במלאכה שאינה צריכה! ומכיוון שהמקושש עצמו התכוון לשם שמים, הרי היתה המלאכה שעשה "מלאכה שאינה צריכה" ולשיטתו היה פטור עליה... (שו"ת אמרי יוסף)

ויהיו בני ישראל במדבר וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת (טו, לב) בגמ' בשבת (צ"ו:): נחלקו מה היה חטאו של המקושש, החד אמר העביר ד' אמות ברה"ר, והד אמר שעשה מלאכת "מעמר", וכתב המהרי"ל דיסקין דלמ"ד שהחטא היה שהעביר ד' אמות ברה"ר, מבואר היטב מה שהקדים הכתוב "ויהיו בני ישראל במדבר", דכוונת הכתוב להדגיש דאף שהמדבר הוא כרמלית, מ"מ כשהיו בני ישראל במדבר היה רשות הרבים, כמבואר בשבת (ו:).

וביאור בזה דגם למ"ד "מעמר" מבואר מה שהקדים שהיו במדבר, משום דקשה כיצד שייך במדבר "מעמר" והא לא גדלו עצים, וא"כ אי"ז ממקום גידול, ולזה הקדים ויהיו בני ישראל במדבר דכיון שבני ישראל היו במדבר היו גדלים לפנייהם עצים, (כמבואר בתוס' בחולין פ"ח:).

(הגאון רבי ברוך דב דיסקין שליט"א, רבד הזהב)

שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לכם (יג, ב) ידוע מה שדקדקו כל הספרים הק' מהו ההדגשה אשר אני נותן לכם, בוודאי הכל מאתו יתברך מה היתה הכוונה להדגיש להם זאת כאן בדייקא, אלא פשוט הוא שהמרגלים חששו לכל מיני סיבות למה צריכים לשלוח לרגל את הארץ. ולכן הדגיש לומר להם אשר אני נותן, בו ברגע שתזכור שהקב"ה הוא הנותן והוא רוצה בטובתכם אז לא תצטרכו לשלוח לרגל והכל יהיה מסודר, אבל כששוכחים העיקר אז רח"ל באים למדריגות הכי שפלotes עד כדי כפירה של לומר לא נוכל לעלות (יג, לא) וזוהי כל מטרת חיינו לזכור שהקב"ה, הוא נותן והלוקח ולא יכולים שום דבר לעשות מבלעדיו.

ונמתיק זאת בסיפור ששמעתי על רב אחד שהיה לו כל לילה שעות קבלה, יום אחד הגיע אברך אחד מלומד ביסורים, ושפך את ליבו הכאוב, וסיפר צרה אחר צרה להרב. והרב היה לו כוס תה חם ביד, וכל פעם שהאברך סיפר צרה אז הרב כאילו נרעד ואמר אוי אוי ונשפך מהתה על האברך, ובסיומו הרב נתן את היד להאברך ובירך אותו שמהר יצא מכל הצרות, ויבוא ויבשר לו בשורות טובות, וחיוק אותו מאוד. כשהאברך פנה לצאת החוצה, קרא לו הרב בחזרה, ושאלו האם הרגשת שנשפך עליו תה חם קצת? ענה האברך כן: הרגשתי, ועוד איך נשרפתי כמעט, אז הרב אמר לו למה לא אמרתי לך שאני יזהר הרי אני מבקש מחילה לא רציתי להכאיב לך. ענה האברך, לא, הבנתי שהרב רואה עלי דינים ורוצה להמתיק את זה לכן הרב עשה זאת, אמר הרב שישמעו אונן מה שפיך מדבר, אני שאתה קורא לי רב אני בשר ודם ולא יכול לעשות כלום בעולם זולת מה שהקב"ה אומר, והנה אתה חושב שאני רוצה להמתיק עליך את הדינים אז אתה מצדיק את הדין עלי, על אחת כמה וכמה הקב"ה שהוא בורא ומנהיג לכל הברואים ועשה ועושה ויעשה לכל המעשים אז בוא אתה חושד שלא ממתיק עליך דינים, געוואלדיג פלאי פלאים. הנה זאת הכוונה אשר אני נותן לכם, תכניסו דבר זה שהכל מאתו יתברך אז לא תוכלו לעשות טעות.

וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן ואל כל עדת בני ישראל (יג, כו) באר רש"י: "מהו וילכו"? להקיש הליכתן לביאתן – מה ביאתן בעצה רעה, אף הליכתן בעצה רעה".

לכאורה קשה, הרי רק לפני מספר פסוקים התורה כותבת עליהם: "כלם אנשים ראשי בני ישראל המה", ומפרש רש"י: "כל אנשים שבמקרא לשון חשיבות, ואותה שעה כשרים היו!"

אלא, כך דרכם של אישי צבור, מנהיגים. בזמן מונים לתפקיד – הם צדיקים וחסידים. הם חושפים רבים את יכולותיהם המרשימות, את מדותיהן הנעלות וכו'. אך כל זה רק בזמן הבחירות לתפקיד... יום אחד אחרי המנוי – מתגלה פרצופם האמיתי...

רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל התבטא: לפני הבחירות – הקירות "מדברים" אל האנשים... על כל הקירות, ולוחות המודעות, מרוחים גליונות ענק עם פרסומת. אחרי הבחירות – אנשים מדברים אל הקירות... לך תנסה למצוא את זה שבחרת בו...

"אותה שעה כשרים היו" – אבל רק "באותה שעה". (רבי בן ציון סופר-דורש ציון)

מי נמשל ללחם?

חידה

שאלה של נקודת מבט

שָׁלַח לָךְ אֲנִישִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אֶחָד אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלַחוּ כָּל נְשִׂיָא בָהֶם (י"ג, ב')
הנה בפסוק זה מוצאים אנו, כי התורה מתארת את מטרת שליחותם של המרגלים במילים: "וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן". אולם בפרשת דברים, כאשר חוזר משה רבינו על סיפור המרגלים בתוכחתו לבני ישראל טרם פטירתו, נאמר (א', כ"ד): "וַיִּפְּנוּ וַיַּעֲלוּ הַהָרָה וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֶשְׁכַּל וַיִּרְגְּלוּ אֹתָהּ, וְהָרִי שֶׁנַּעֲשָׂה שִׁימוּשׁ בַּמוֹנָח 'דִּיגוּל', וּלְכַאוּרָה, מֵה פֶּשֶׁר הַהַבְדֵּל?"

את התשובה נבין על פי המעשה הבא: היה זה לאחר שנות השואה האיומה. הגאון רבי אליעזר סילבר, ששימש כרב באמריקה, הגיע אל מחנות הפליטים, אודים מוצלים מאש, כשהוא לבוש במדי הצבא האמריקאי, וביקש לשמוע את אשר על לב אחיו ולנסות לסייע. בעודו עובר בין הפליטים, ניגש אל רבי אליעזר יהודי גלוי ראש, ובהתרסה הכריז: "דע לך, כי אני כבר לא אהיה אף פעם יהודי דתי!" "מדוע תאמר כך?" התעניין רבי אליעזר בחביבות, והיהודי מיהר להסביר: "בימי המלחמה הנוראה ראיתי מחזה אשר לא יישכח ממני לעולם. איתנו במחנה היה יהודי שברשותו אוצר אשר לא יסולא בפז. היה לו סידור!!! ניתן היה לצפות, כי יהודי זה ישאל את סידורו בשמחה לאחיו, כדי שיזכו גם הם להתפלל כמוהו... אך לא! אותו האיש ניאות אמנם להשאיל את הסידור לכל המעוניין, אולם זאת רק בתמורה למחצית ממנת הלחם היומית!" סיפר האיש, והוסיף בארסיות: "אינני רוצה להיות חלק מדת שכזו, שיכולה לגרום לאדם לנצל את מצוותיה כדי לגזול את פת הלחם מפייהם של אנשים רעבים!" רבי אליעזר לא התרשם... "מדברך אני מסיק, כי אחיך היהודים נענו לדרישתו של בעל הסידור, ושילמו לו מפיתם היקרה עבור הזכות להשתמש בו! הלא כך?" בירר. אותו יהודי נענה בחיוב ואישר את הדברים, ורבי אליעזר המשיך מיד: "ראה נא, אח יקר, אתה רואה לנגד עיניך את אותו יהודי שמוכן לגזול את פת לחמם של אחיו, אולם אני רואה לנגד עיני את מסירות נפשם של יהודים יקרים כל כך, שהיו מוכנים לשלם בדבר היקר מכל – כדי לשפוך צקון לחש בפני אביהם שבשמים! ובכן, מחלקם של אותם יהודים יהא חלקי... אני, במקומך, הייתי רוצה להיות חלק מעם נפלא כל כך!"

הרי לנו, כי את אותו מעשה יכולים שני אנשים לראות מזווית שונה, כל אחד מהם על פי מדרגתו ונגיעתו האישית. יש שיראו בו את הצד החיובי הנפלא, ואילו אחרים יראו בו רק צדדים שליליים עכורים!
ומכאן, תשובה לשאלתנו, על פי דרכו של בעל ה'כתב והקבלה' המבאר כך: כאשר שלח משה רבינו את המרגלים, הוא כמוֹבֵן התכוון לכך שהם יבחנו את הארץ בעין טובה, ויחפשו לראות את מעלותיה. משום כך הוא ציווה עליהם 'לתור את הארץ', כלומר: לנהוג כ'תיירים' המבקשים לראות את הצדדים היפים והמיוחדים בארץ אותה הגיעו לתור. אילו אכן היו נוהגים כך המרגלים, הרי ששליחותם היתה מוכתרת בהצלחה, וכל נזק לא היה נגרם כתוצאה ממנה. אולם בפועל, המרגלים לא הגיעו כדי לתור את הארץ, אלא כדי לרגל אותה! כלומר: כמרגל המגיע כדי למצוא את חסרונותיה של הארץ. משום כך הם אכן הבחינו בעיקר בחסרונות אשר דימו למצוא בארץ הקדושה, ומכאן עד לסופה הטראגי של השליחות קצרה היתה הדרך... ('ללמדך' מאוצרותיו של הרב מרדכי פרוינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

שיקרתי שאני יותר חולה, ולאחר מכן אירע לי כך

שאלה: כבר שנים רבות שאני סובל מבעיה רפואית מסויימת, ואני בשלבי תביעת תקציב מביטוח לאומי בשל כך. לאחרונה הלכתי לרופא שירשום לי חוות דעת, אלא שמעט הגזמתי בתיאור הבעיה והשלכותיה כיוון שידוע שביטוח לאומי מערים קשיים רבים עד שנותן קיצבה. מאז שאמרתי זאת לרופא, אני אכן מרגיש שהבעיה הוחמרה, ואני חושש שיש בכך משום "ברית כרותה לשפתיים", וברצוני לשאול: א. האם נהגתי כשורה בכך שהגזמתי מעט? ב. אם באמת יש בכך מצד ברית כרותה, מה עלי לעשות על מנת לתקן?
תשובה: לא נהג כשורה שעשה כן, שכל מה שאנו דואגים לגשמיות הוא מחמת ציווי הקב"ה לאחר חטא אדם הראשון לעשות השתדלות, אבל שקר וערמה אין זה בגדר השתדלות. ומו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל כשהיו מגיעים אליו שאלות מעין אלו, היה פורס שתי ידי וחוזר על הפסוק בניגון שובה לב, "מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה".
בהיות הגאון רבי פנחס שרייבר זצ"ל אברך צעיר, החלו הגרמנים לשלם פיצויים לנפגעי השואה. הוריו היו אמנם בעלי רכוש רב בעיר מגוריהם לירוסלאב, אבל לאחר בריחתם הם חיו ונפטרו בקזחסטן, ולפי הכללים שנקבעו לא היו זכאים לפיצוי, היות וברחו יום לפני פלישת הגרמנים לירוסלאב. היה באפשרותו של הגר"פ לשנות בקלות את פרטי הבריחה ולכתוב שברחו יום אחרי התאריך הנכון, וכך היה מקבל מהגרמנים סכום עתק, שהיה מספיק לפרנסתו כל ימי חייו, ואף לחתן את ילדיו ללא כל טירדה. אם היה מקבל את הכסף היה מקבלו כדין, כי כל הבריחה היתה עקב התקרבות הגרמנים לאזור, וכל מה שסבלו אחר כך וכל ההפסד הרב שנגרם להם, היה בסיבוב ישיר מאותה מלחמה נוראה. ולכאורה זה שהגרמנים קבעו את הפיצויים לפי רצונם, עדיין אינו פוטר אותם מהחובה לשלם פיצויים לכל אלו שנפגעו מהם. בכל זאת לא רצה לסמוך על עצמו, ופנה בשאלתו למרן הגאון מטשעביץ זצ"ל, הגאון מטשעביץ שאל אותו: "אם אענה לך, תעשה מה שאומר לך?" בודאי שאעשה, השיב הגר"פ. אמר לו הרב: השאלה כאן היא לא של מותר או אסור. הרי בשביל מה אתה רוצה לעשות את זה? בשביל השתדלות! "בלופן איז נישט קין השתדלות" – רמאות זו לא השתדלות!
אילו היה מקבל את הכסף היה הכסף כשר מעין כמותו, כי הגרמנים הצוררים הם אלו שבאמת גירשו אותם מבתם, ובגללם ברחו לקזחסטן ובעטיים הפסידו כסף רב, ובכל זאת – רמאות זו לא השתדלות. וכמוֹבֵן לאחר ששמע את הפסק שאין זו השתדלות ויתר עליה. לגבי איך לתקן זאת נראה כמו בכל חטא שהתיקון הוא תשובה, דהיינו וידוי, חרטה, וקבלה לעתיד, כך גם בזה יש לעשות שלשה דברים אלו, וידוי, יאמר בשמונה עשרה בשמע קולינו, או בתחנון שלאחר מכן כשיאמר "דברנו דופי", חרטה מסתמא כבר יש לו די והותר, לאחר שראה מה שזה גרם לו, וכעת הזמן לקבלה על העתיד, שיקבל על עצמו מעכשיו לומר רק את האמת, ולא לעשות השתדלות על דרך הרמאות, והקב"ה יקבל את התשובה, ויראה ישועה, כי עיקר היסורים אינם להעניש, אלא כדי שהאדם יבין שהכל משמים, ברגע שתפס את זה, כבר אין צורך ביסורים יותר. (הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, קובץ ווי העמודים)

חידה השבועית

רציתי feלן, אק רק קל מידו, וצלי להפיש את החסר. לו באקוט הפקל הייתי
 הפש מה נותר לי feל, היה נותר לי feל מה נותר לי אתה feל. כמה צולה הפלן?

תשובה לחידה פר"ש: שבת הן היו מאספים לכל המחנות והיו אוספים האבידות רש"י י"ב. תשובה לחידה: פיתיון על חקה.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות איצקוביץ – קרוק לנשואי הבן הנכד משפחת יצחק בוסו להכנס הבן הנכד הנין לעול תורה ומצוות
 משפחות אלסטר - גינסברגר להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת פינר להולדת הבן משפחות גרופינקל – ויידר לנשואי הילדים
 משפחת חכימה לאירוסיה הבן משפחות משה בלומנטל לאירוסיה הבן משפחת סיני להולדת הבת **גני הדר-עמישב**-משפחת טנגבוים לאירוסיה הבת
 משפחות לויך – שרגאי להולדת הבן הנכד משפחת חילקו להולדת הבת משפחת פקטר לנשואי הבן משפחת פוקס לאירוסיה הבת משפחת פדר לנשואי הבת

פרשת – שלח

עובר איסור וחושב שמקיים מצווה שלמה

”ויקרא משה להושיע בן נון יהושע”

התפלל עליו י-ה יושיעך מצעת מרגלים (רש"י)

שואל הקהילות יצחק בשם הגאון מדובנא מדוע משה רבנו התפלל דווקא על יהושע ולא על שאר המרגלים? מתוך המגיד ואומר שישנם שני סוגי עבירות: יש עבירה שאדם יודע שעושה את העבירה בגלל תאוותו ורצונותיו ויש עבירה שאדם חושב שעושה מצווה אבל בעצם הוא עושה עבירה וההבדל ביניהם בא לידי ביטוי כשבאים ייסורים על האדם, אם האדם יודע שעשה עבירה - יפרוש מהעבירה בגלל הייסורים, אבל אם חושב שעושה מצווה גם הייסורים לא יגרמו לו לפרוש מהעבירה כיון שחושב שמקיים מצווה. לכן משה רבנו לגבי שאר הנשיאים לא חשש שכתוב "כולם אנשים" ואין אנשים במקרא אלא חשובים שאותה שעה כשרים היו. אבל לגבי יהושע שמע את אלדד ומייד מתנבאים שיהושע מכניס לא"י ולא משה, היה קיים חשש למשה רבנו שאולי ירצה יהושע להוציא דבית הארץ כדי שמושה ימשיך להנהיגם ולא יהושע ויחשוב שהדבר כדאי כדי שמושה ימשיך להנהיג את עם ישראל. לכן התפלל עליו משה על כך שלא שיעשה עבירה ויחשוב שעושה מצווה.

מובא בעירובין דף יג: לעולם ימשמש במעשיו ומבאר המסילת ישרים שהמצווה עצמה יבדוק האם היא בשלמות וכן האם ח"ו זו איננה מצווה כלל.

מסופר על רבי ישראל מסלנט שתלמידו ביקש שיהיה אורחו לשת, ואמר לו רבי ישראל, אני מסכים בתנאי שאני קובע את סדרי הסעודה. התלמיד כמובן הסכים לכך לזכות להיות במחיצת הרב גם משום הכבוד הגדול וגם שיזכה למאמר ה"ל "יניחך לת"ח ברכה" ולהביא ברכה לביתו, רבי ישראל סלנטר ז"ו את הסעודה, שיעודה שהיה רגיל לתלמידו לסעוד במשך שלוש, ארבע שעות סיימה רבי ישראל סלנטר בשעה אחת. לאחר הסעודה קרא אלמנה שהיתה משרתת, מבשלת ומנקה בבית תלמידו, ואמר לה: סליחה מהשרתתי אותך וזירזתי את הסעודה ובכך לא אפשרתי לך לנוח בסעודה. אמרה לו: רבי, ינחמו ברכות על ראשך, שכן בעל הבית שלי מסיים רק לאחר שלוש, ארבע שעות את סעודתו. ואני מהבוקר עובדת ואני מגיעה לביתי ולילדי ממוטטת, כעשיו, בזכות שהרב סיים את הסעודה מוקדם אני יכולה להגיע לביתי יותר מוקדם, לנוח מעבודתי ולהתייחס יותר לילדיי. אמר לו רבי ישראל אתה שומע, אתה מקיים מצוות עונג שבת שלוש ארבע שעות, אבל לא על חשבון אלמנה, שהתורה מאד החמירה באלמנה שאפילו על עינוי כל שהוא אסור.

וכן מסופר על רבי ישראל סלנטר שהגיע לבהכ"ס ונטל לתפילה במעט מים שאל אותו תלמידו: מדוע לא נטלת בשפע? ענה לו רבי ישראל: המקום הוא כפר קטן והשמש שדאג להביא מים לא חישב אותנו בחשבון המים לנטילה, ואם אטול בשפע יחסר למתפללים הקבועים, ואז יתלוננו על השמש מדוע לא הכין מספיק מים, ונמצאתי גורם בנטילה זו רעה לשמש.

מסופר שפעם שאלו אותו ממה צריך להיזהר באפיק המצות ביותר ענה להם תזהרו מלפגוע באלמנה שלשה את הבצק שכתוב 'כל אלמנה ויתום' כל עינוי במשע שעובר באיסור לאו מהתורה והקב"ה ה' ישמור מיד מקפיד על המצוה, רבי ישראל סלנטר לא אמר תזהרו מלהחמיץ העיסה אלא תזהרו מלצער האלמנה.

מסופר על רבינו החפץ חיים זצוק"ל שפעם התארחו בערב שבת קודש בביתו אורחים, (חיילים יהודים) הח"ח התחיל מיד בקידוש "יום השישי ויכלו השמים וכו'" ומיד אמר מים ראשונים רשות, באמצע הסעודה החל לומר שלום עליכם מלאכי השלום, אשת חיים, לפליאתם של האורחים הסרי הרב: "ריאתי שאתם עייפים ורעבים מהדרך הארוכה לכן התחלתי מיד בקידוש ובסעודה ואילו המלאכים יכולים להמתין קצת, הם לא כ"כ עייפים ורעבים" מעשים אלו זהו לשקול נכון מצווה מול הפסד ואת הסדר הנכון בעשיית מצווה.

מעשה שהיה בחתן טרי, אשר זכה להינשא לנכדתו של הרבי מזוועהאל זצ"ל, ושאל את הרבי: אביו נהג לאכול מצות מכונה, ואצל הרבי מזוועהאל היה הדבר חמור מאוד, ועתה אמרו הוא לערוך את היסודי' על שולחן אביו, וכיצד עליו לנהוג? ענה הרבי: "וכי סבור הינך שבשמיים ישאלוך אם אכלת מצות מכונה או לא? בשמיים ישאלו אותך שתי שאלות: **האם שמרת את עיניך מלהסתכל בראיית אסורות, והאם שמרת את פיך בללתי תפגע חליה ביהודי'**" (שם)

הרבי מזוועהאל מלמדנו כמה לתת משקל לכל חומרה לעומת ההלכה לפעמים אנשים בגלל חומרה, עוברים על גופי תורה בין אדם לחברו שהם לאונים מהתורה וחז"ל מאד החמירו בהם ואמרו כל המבלגין פניו חבירו אין לו חלק לעולם הבא ועוד לעומת הידור בעלמא כל דבר צריך כל הזמן לשקול במאזני השכל מה עדיף על מה וכן מעשים אלו זהו יש לשקול נכון מצווה מול

וכן יש המעירים לאנשים בצורה מבוזה בציבור גם אם צריך להעיר ואומנם התורה מצווה אותנו הוכח תוכיח את עמיתך אבל יש המשך לפסוק **בתנאי** שלא תישא עליו חטא היינו שלא תביישנו שאם ביישת אותו קיימת עבירה ולא מצווה וזה דברי חז"ל במסכת אבות (ב,א) רבי אומר, אִיזוהי דָּרֶךְ יְשָׁרָה שֶׁיָּבֹר לוֹ הַאָדָם: ... **והרי מתשב** הפסד מַצָּוָה כִּנְיָד עֲבָרָה וְשָׂרָה כִּנְיָד הַפְסָדָה.

מִן הָרֶב שְׁטִינְיָמָן צִדְקוֹ"ל אָמַר יְשׁ אַנְשִׁים הַחוֹשְׁבִים שֶׁמְצוּוֹה לַעֲשׂוֹת מַחְלֻקָּת בְּנוֹשָׂא מִסוּיִים וְלִבּוֹת תַּלְמִידֵי חֲכָמִים, גּוֹרְמִים חִילּוּל ה' וְעוֹבְרִים עַל מִבְּזָה תַּלְמִיד חֲכָם שְׁעוֹנְשׁו חָמור, פּוֹגְעִים בְּבְנֵי אָדָם וְחוֹשְׁבִים שְׁעוֹשִׂים אֶת הַכֵּל לִשְׂם שְׁמִים אַנְשִׁים אֲלוּ גַם יִסוּרִים לֹא יִגְרַמוּ לָהֶם לַחֲזוֹר בַּתְּשׁוּבָה כִּיוֵן שְׁחוֹשֵׁב עוֹשֵׂה שְׁעוֹשָׂה מְצוּוֹה וְכֵן מַחְנֵךְ כִּתְּשׁוּבָה צָרִיךְ לַהֲזַהֵר מִתּוֹךְ חִינּוּכּו הַטְּהוּר שֶׁל הֵילֵךְ כִּפִּי שְׁהוּא חוֹשֵׁב יֹכֵל לַגְרוּם לִילֵד צִלְקָת לִכֵּל הַחַיִּים

הלב שלי דפק בחוקה והבנתי שאני הולך להתפס

ומעשה שהיה (מובא בספר עלינו לשבח) בבחור יהודי שהיה בשעת ופתו וביום שמחת לבו אלא שלפמץ הוא פרץ בכבי ליד כל האורחים שבאו לחתונה זה לא היה בכי של התרגשות יתירה אלא בכי שנבע מצער עמוק לא על זה שהוא מתחתן אלא בגלל מה: כך הוא סיפר שבילדותו יום אחד המלמד בתלמוד תורה הביא איזה כלי יקר לכיתה ואני מניד חמתני אותו וחשבתי איך לגנוב אותו לרשותי, וחיכיתי להפסקה וכשכולם יצאו להפסקה נשארתי כאילו יש לי מה לעשות, ולקחתי את הכלי והנחתי בכיס שלי. וכשנגמרה ההפסקה וכולם חזרו לכיתה המלמד מיד הרגיש בהיעלמותו של החפץ היקר ואמר לכל הילדים לעמוד ונעל את הדלת, והוא החל בחיפוש ילד אחרי ילד בכיסים ובגילקוטים, והלב שלי דפק בחוקה והבנתי שאני הולך להתפס ולא יכולתי לחשוב על הבושה הנוראה שתהיה לי, ומיד הוצאתי את החפץ בעדינות מכיסי והנחתי אותו בילקוט של הילד שישב לידי שהיה הצדיק של הכיתה, והמלמד הגיע ובדק גם אותי ואת ילקוטי ולא מצא מאומה ועבר לילד שישב לידי ומצא את זה בעיניו והלילה הזה ניסה להסביר למלמד שכנראה זה משהוא אחר שהניח את זה אצלו והוא מוכן להישבע שהוא לא גנב את זה, אבל המלמד גער בילד וצעק עליו: תתבייש לך איך אתה מעיז לגנוב, וחשבתי שאתה צדיק אבל נתגלה קלונך. ולמחרת כבר הילד לא הופיע בתלמוד תורה ועבר לבית ספר רגיל ואחר כך לתיכון עד שטבע באוקיינוס של עבירות והלילה הזה שאני מתחתן אזי גם הוא מתחתן הלילה אלא שהוא מתחתן עם גויה, ולכן אני בוכה כי אני יודע שאני האשם הגדול. הוא שאל רב גדול האם הוא אשם ואמר לו אתה היית ילד אבל זה כל שילמד אותך שחשב שהוא מחנך בצורה זו שבייש את התלמיד ענש על כך שבשים

הדבר לא פחות חשוב בחינוך ילדיו אם רוצה להעיר להם בשום פנים לא ברבים לא בבית הכנסת וקל וחומר שלא להכותם אלא בצד בצורה מכובדת יאמר להם את הערתו ומה בניו צריכים לתקן.

יהודי שהתפלל עם החזון איש עם בנו והבן הפריע, האב כעס מאד על הבן והתפרץ אליו אמר לו החזון איש הילד למד שני דברים א. שאסור להפריע בבית הכנסת ב. שמוותר להתפרץ ולאבד את הרסן

מסופר על ראש ישיבה שחלה ונטה לעולם שכולו טוב, תלמידו כאב לו על כך והלך לרב טברסקי שהיה בעל רוח הקודש, אמר הרב טברסקי לתלמידו שיאמר לרבו שיעשה תשובה, אמר לו התלמיד הרי הוא כל היום מרביץ תורה אמר לו הרב אמור לו בשמי שיעשה תשובה, הראש ישיבה שמע זאת ואמר אכן היה סכסוך מסויים ולא רציתי להתערב ולבסוף התערבתי לטובת צד אחד אולי נפגעו ממני ולכן הלך לבקש מהם סליחה והם סלחו חזר התלמיד לרב ואמר לו הראש ישיבה עשה תשובה, אמר לו הרב טברסקי כוונתי לשכן, התלמיד סיפר לרבו רבו נזכר שלפני שלושים שנה כשהיה צעיר בא לשכונה משפחה שלא התאימה למקום והוא עשה להם צרות והכפיש אותם ועשה להם שם רע שיעזבו, מיד חיפש את המשפחה והתברר שהם עברו לעיר נידחת באירופה מרוב בושה והראש ישיבה ביקש סליחה אמר לו האבא כיצד אמחל לך הרסת לי את השידוכים, כל מקום שהלכתי היה על המשפחה שם רע אמר לו הרב אני יודע שלא התנהגתי בסדר, הייתי צעיר לימים לא חשבתי על מה שאני עושה תמחל, אמר אותו אדם, איני רוצה שאדם יפטר מן העולם בגללי ובאצילות נפש מחל לו והנה זמן קצר אחרי כן הראש ישיבה הבריא כנגד כל הסבוכים.

גם כאן מה חשב הראש ישיבה כשהיה צעיר שהוא עושה מצווה גדולה הילד אדם שמוזק לשכונה וגם כשהיה ראש ישיבה אחרי שחלה לא חשב שהתנהג שלא כראוי ורק אחרי שהרב טברסקי עורר אותו לכה הבין שעבירה גדולה מאד בידו לא זו הדרך, כבוד האדם הוא מעל לכל, הכל בדרכי נועם ובשלום גם בזמננו ניתן לראות אנשים שחושבים שאחרים טועים מאד לדעתם ומכפישים ועשויים הכל כאילו אין בין אדם לחבירו ההלכה הותר גם כשאדם עושה מצווה שיבדוק טוב טוב שהכל על פי הכלל

וכן אנשים הממונים על הציבור שחושבים שדואגים למקום ומשום כך מחליטים על דבר מסויים שהם חושבים שבאמת עושים מצווה ובשמים כועסים על מה שעשו. לכן צריך להתיעץ עם פוסקי הלכה ומנהיגי הדור מה ההנהגה הראויה למקום זה, או אבא בצורת חינוך זה ואז מובטח שלא יכשל כמאמר חז"ל כל הנוטל צעה מן הזקנים אינו נכשל יהי רצון שלא נכשל לעולם ועד כפי שאנו אומרים בתפילה בכניסה לבית המדרש שלא אנשל בדבר הלכה ולא יכשלו חברי דבר הלכה וזה רומז גם על מה שהוזכר לעיל ה' יזכנו אכי"ר

הבבא סאלי תפילותי מתקבלות כיון שאני שומר את עיני ואת הפה

הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל ספר, שאחד מגדולי הרבנים התאונן בפני רבי ישראל אבוחצירא זצ"ל מדוע הוא מתפלל ואינו נענה, ואלו האדמו"ר כשהוא מתפלל - הוא נענה. ענהו ר' ישראל: "מפני שאני שומר את עיני ואת פיי" אותו ראש ישיבה, ודאי היה מלא וגדוש בתורה. ולבטח שמר את עיניו ומראות ברע. אבל לא שמירה מחלטת כמו הצדיק הבבא סאלי זצ"ל - וכבר היה ביניהם הבדל תהומי. התפלל כבר לא נענו. ואנו, איפה הלמוד שלנו, וכמה ראיות אסורות אנו רואים! ומה עם תפלותינו אנו - הלא ודאי נרצה שהן יענו! הבה נשמר שבעתים על ראיתנו !!! (רבי שלום מאיר וואלך).

שמר את עיניו וקבל לבסוף דירה

ידוע הכוח של כל משפחה אבוחצירא ששמרו עיניהם, וכל מי שומר עיניו ממראות אסורות אומרים זהו: "וואה מסוף העולם ועד סופו". אף אנו נתחזק בסיפור זה לראות מה כח הישועות של השומר עיניו ומראות רע, ואיזו אהבה מקבל מבורא עולם.

יהודי יקר סיפר: אני מגיל בר מצווה ברוך ה' שומר על העיניים כפי יכולתי, והנה למען אשתי הגעתי לבית מלון היות והיייתה זקוקה לנופש לרוחה, אך כאשר ירדתי לחדר האוכל אני רואה שישושבים מעורב משפחות, כל אחד יושב עם משפחתו כנהוג, אבל לי זה לא מתאים. ביקשתי מאשתי שנאכל בחדר אך היא מאוד רצתה לאכול עם כולם, ששם שמחים ושרים ויש דברי תורה... לבסוף האשיה מסרה נפש וויתרה, והם אכלו בחדרם לבד. כמוכן שזה הצריך גם להעלות את כל האוכל ממחדר האוכל של המלון לחדרם, עמל גדול ויותר לכבוד בעלה הצדיק שזיכה לשמירת העיניים. בשעת אכילתם בחדר, הם שומעים יהודי בחדר הסמוך שהתעלף ונפל לרצפה וצעק לעזרה. מיד הם הזמינו אמבולנס ובי"ה הצליחו להציל את חייו. אותו יהודי שמע שבזכות מסירות נפש להיות בחדרם, שמעו אותו והצילו את חייו, נתן להם דירה בירושה שקיבל מאביו שהיה גם שומר עיניים גדול, וראה בזה זכות להביא את דירת אביו שנפטר לזוג כזה קדוש. (משכן סילה)

שמרו את עיניהם והקב"ה הביא להם רפואה עד אליהם

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א מעשה ששמע מכלי ראשון מפי מרא דעובדא. בחודש אלול תשפ"א נאלץ בנו הקטן של אותו יהודי להתאשפז מספר ימים בגלל דלקת ריאות. והנה ביום השני שהיה בביה"ח החלו להופיע על גופו כתמים אדומים, שהלכו והתפשטו לכל עבר עד שבעבור כמה ימים היה כולו אדום. הרופאים לא ידעו מה מקור ה'אדמומית' הזו, האם יש לה שייכות לדלקת הריאות או שמא תקפו חולי נוסף. התאספו שבעה רופאים 'אנשי שם', פרופסורים מומחים (וביניהם רופא המומחה לנשימה, וכן רופא לכלי דם ורופא עור) ודנו בכבוד ראש במהות הכתמים האלו, אם מקורם בזיהום או מסיבה אחרת, והעלו צדדים ו'סיברות' לכאן ולכאן, עד ש'החליטו' להחליט למחרת... באותו היום אינה ה' לידו גליון 'באר הפרשה' (שיצא לאור באותו שבוע), וכשעיין בו לאחר שהלכו הרופאים מצא כתוב מעשה (וזה תוכנו בקוצר אמרים) בבחור אחד מ'ישיבת 'יקרי ירושלים' בעיה"ק ירושלים שקיבל על עצמו חיזוק בשמירת העיניים שלא לצאת מבניין הישיבה כל חודש אלול, ויום אחד פרחו לו פצעים בידיו אך הוא ולא אבה לצאת מבניין הישיבה ללכת לבית הרופא. ומן השמים נודמן שהגיע רופא מחו"ל לצרכי ראש הישיבה וממילא בדק גם אותו והורה שצריך למשוך על ידיו משחה פלורית שבדיוקה הייתה ברשותו, וראו בעליל עד כמה הקב"ה סיעו בעדו לשמור על קבלתו. אבי הבן דן, ראה מעשה ונזכר הלכה... מיד החל לעשות חשבון נפשו, שהרי בזו השעה הנו שוהה במקום גדוש מכשולות כידוע לכל מי שבא בשערי בית-חולים, וגם הימים ימי שליח דקייטא, ואנה הוא בא... על כן קיבל על עצמו שלא לצאת מן החדר אלא במקום הכרח, ובכך יחסוך מעצמו לזון עיניו בכל הנעשה במסדרונות ביה"ח אשר רבו שם המכשולות. לעת ערב נכנס 'אחי' לבדוק את שלום הילד ולבחון את ה'מכשירים' אליהם הוא מחובר, ונבהל למראה האדום האדום הזה... שאל את האב מה זה ועל מה זה, ומאילו נענה שלפי דעתו יש לניקוט רגישות לתחליפי החלב (מטרנה) שמהם הוא ניזון, ואמר לו, שכשיגיע הזמן הקבוע לאכילתו יגשו אל הממונים ויבקשו מהם בקבוק עם מזון מיוחד. נרתע האב לעשות זאת מבלי לבקש אישור מהרופאים, מאחר שהם קובעים לכל ילד איזה סוג מזון יאכל, אך ה'אחי' ייעץ לו: אל תשאל שאלות מיותרות, פנה אליהם ובקש אותו מזון מיוחד כאילו כך קבעו עבורו. שמע האב לקולו, וכבר ממחרת החלה הטבה ניכרת בצבע העור, עד שכעבור ימים אחדים 'אזיל סומקא' ואתי חיוורא' וחזר העור למראהו כבתחילה. בינו נא זאת! שבעה פרופסורים מומחים נבוכים הם בארץ ואינם יודעים מה לעשות, ואילו אח 'פשוט' הבחין בשרש החולי... אין זאת אלא יד ה', שלאחר שהתחזק לגדור גדר כדי לשמור עיניו בקדושה ובטהרה

- מיד זכה לראות נפלאות. [באר הפרשה] דרשו

לברך כל בוקר בכוונה פוקח עיוורים

מר יעקב הוא גיבור הסיפור, סוכן ניירות ערך ופקיד בסוכנות היהודית, אשר בוקר אחד התעורר משנתו וחש כי רח"ל אינו רואה בעיניו מאומה, הכל חשוך. בירושלים שלפני חמישים שנה היה רופא עיניים מפורסם בשם ד"ר טיכו, שהיה לו אף בית חולים לחולי עיניים, שם נערכו בדיקות מקיפות על עיניו של מר יעקב. בסופם של בדיקות הודיע הרופא למר יעקב כי סיבת חוסר הראיה אינה נובעת מבעיה בכלי הראיה אשר כולם נבדקו ומנצאו כשירים ותיקנים, הבעיה היא בגידול בראש אשר פגע בעצבי הראיה וכתוצאה מכך חדל לראות. נקל לשער את מצבו האומלל של מר יעקב לשמע דברי ד"ר טיכו. באופן פתאומי "חשך עליו עולמו" תרתי משמע. עצתו של ד"ר טיכו היתה לנסוע לגרמניה אל הרופא היהודי המפורסם פרופסור צונדק. (לפרופ' צונדק שני דודנים בירושלים שהם רופאים ידועים אחד מהם גם ניהל את בית החולים ביקור חולים). אסף מר יעקב את כל

חסכוניותיו, מכר את רוב חפציו, משכן את ביתו, לווה כספים רבים, ונסע לגרמניה אל הפרופ' היהודי המפורסם לשאלו בעצתו. בהגיעו קיבלו הפרופסור בחביבות ובסבר פנים יפות, עשה לו את כל הבדיקות ולבסוף קבע שאין מנוס מלנתח ולהוציא את הגידול מראשו.

מר יעקב הסכים לניתוח, והפרופסור שהיה יהודי צדיק שומר תורה ומצוות ומקפיד על קלה כבחמורה עודדו חיזוק ואימצו שפיקד בטחונו ביד בורא עולם ובעזרתו יעבור את הניתוח בשלום. מר יעקב שלא היה שומר תורה ומצוות הוקסם מהתנהגותו המיוחדת של הפרופסור, החל להניח תפילין וקובל יעזע לשמור שבת. הניתוח היה מורכב מאד. לאחר עשר שעות קשות בהם עמלו הרופאים, הצליחו להוציא ולנקות כליל את הגידול שקינן בראשו, חלק מגולגולתו הורכב מזכוכית על מנת לאפשר לרופאים לעקוב אחר כל התפתחות בלתי צפויה של המחלה.

מר יעקב שכב במיטתו ללא תזווה. נאסר עליו לנוע או לזוז ימינה או שמאלה וזאת למשך... שלושה חודשים. הובהר לו ברוחות שכל תנועה בלתי זהירה עלולה לפגוע במוחו והתוצאה - מוות מידי. כך שכב יעקב במיטתו מתוך סבל גופני וייסורי נפש נוראים כל שלושת החודשים אותם קבע הפרופ', על מנת שיתחזקו כל כלי הדם והעצבים ומערכת כלי המח שניזוקו ומחלשו עקב הניתוח המסובך. כעבור שלושה חודשים קם מר יעקב במיטת חוליו, כשהפרופ' עוזר לו ותומך בו, וכך אמר לו: "תן קדימה לבורא עולם על שתן לך חיים, סכנת המוות כתוצאה מגידול בראשך חלפה". והוסיף בנימת צחוק: "חלק גדול מהגולגולת היא מלאכותית ועשויה מזהב, שמור על כך בסוד שהגנבים לא ידעו מכן, אחרת עלולים חלילה לגנוב ממך את ראשך...". אך עם כל הסבל הקשה שעבר מר יעקב, הצלת חייו מהגידול ההרסני, והסכנה שחלפה, לצערו הגדול ראייתו לא שבה אליו. הפרופ' הדגיש כי כדי לחדש ולהשיב את הראיה יש צורך בהתקנת שני תליונים קטנים של חומר מתכת יקר מאד שתפקידם להפעיל שידור חשמלי עדין מאד ליד עצבי הראיה, כתוצאה מגירוי קל זה תשוב הראי לקדמותה. כדי לקבל טיפול שכוה היה דרוש הון תועפות. מר יעקב פנה בעזרת ידידיו למוסדות חסד בעולם ולאנשים בעלי הון שתרמו מכספם וכך במשך חודשים ארוכים אסף מר יעקב את כל הדרוש לניתוח השני, שאף הוא דרש שלושה חודשים של שכיבה ללא תנועה, שכבה ללא תזווה, שכיבה של סבל וייסורים קשים ומרים. מר יעקב נכנס לבית חולים ועבר את הניתוח השני גם בהצלחה. עיניו היו מכוסות בתחבושות והוא סבלו הגדול לא היה לריק. כעבור שלושה חודשים בביקור היומי של הפרופ' בישר לו הלה כי מחר בעזרת ה' יסיר את התחבושות מעיניו ובעזרת בורא עולם הוא יוכל לשוב ולראות. הפרופ' שהיה ירא שמים גדול ביקשו שלמחרת כשיפקח לראשונה את עיניו,

הדבר הראשון שיראה יהיה דבר מצווה כדי לקיים את הנאמר בתורה וראיתם אותו.

אשר על כך יתעטף הפרופ' בטלית, וכאשר יסיר את התחבושות יפקח לאט את עיניו נעמד הוא מולו ודבר ראשון שיביט יהיה הטלית והציצית. למחרת בבוקר הגיע הפרופ' עם אח נוסף שהחל מטפל בעדינות בתחבושות המכסות העוטפות את ראשו של מר יעקב, הסירם בעדינות אחת אחת, ובהסירו את התחבושות האחרונה נעמד הרופא ממולו עטוף בציצית מחזיק בידיו את הציציות כשהוא נוהג ליעקב הוראות כיצד לפתוח את עיניו. ההתרגשות היתה כה גדולה, שהוא לא היה מסוגל לעשות מאומה. כעבור דקות ארוכות פקח מר יעקב את עיניו וראה לפניו את הפרופ', עטוף בלבן, ומשתעשע עם ציציותיו בידיו. הוא ניתר ממקומו בזעקה ונפל על כתפיו של הפרופ', אך לא הצליח להוציא הגה מפיו. דממת החיבוק אמרה הכל, וכשניתק ממנו מחו שניהם את דמעותיהם. ראייתו של יעקב חזרה לאיתנה כפי שהיתה כבתחילה. השמחה וההתרגשות הרקיעו שחקים. לאחר מכן טפח הפרופ' על גבו של יעקב, לטפפו ובקולו הנעים אמר: "ראה מר יעקב, יום אחד קמת ונכחת כי אינך רואה בעיניך, רעדה אחזה בך, רצת לרופאים בכל מקום שהמליצו לך, בסופו של דבר נסעת לגרמניה לארץ רחוקה, הוצאת את כל כספי חסכוניותיך, מרכת את אשר לך, ולוויית כספים רבים, שכבת בבתי חולים תקופות ארוכות, סבלת ייסורים קשים, ובנוסף ייסורי נפש לא קלים, תוך שכיבה ממושכת של חודשים ללא תנועה ותזווה. לאחר כל זאת, כשהתחלת לראות שוב בעיניך הנך מלא רגש והודיה. תאר לעצמך ברגע נורא זה, יהודים קמים משנתם כל בוקר וללא שום צער פוקח ה' ברחמינו את עיניהם והם רואים הכל, אולם למרביית הצער כשהם מגיעים לברכת 'פוקח עיוורים' אומרים הם אותה בחטף ללא רגש וכוונה ובכמצוות אנשים מלומדה, מבלי להרגיש ולחוש את מובנם הנשגב והנעלה של מילים אלו." ועתה בני", פנה אליו הפרופ', כשהוא מאמץ בכה אל ליבו, "אנא ממך זכור דבר זה לכל ימי חיידך, אהוב את ה' אלוהינו בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך וכאשר תגיע כל בוקר לברכת 'פוקח עיוורים' שיפרוך מתוך לבך השיר והשבח לחי עולמים ומזמור לתודה ל'פוקח עיוורים' על שנתן לך לפקוח עיניים ולראות". מר יעקב המאושר שב ארצה, והפך לבעל תשובה גדול, התפרסם ביראת שמים שבו ובמדידותיו המיוחדות, וזכה לגדל בנים ובני בנים לתורה לחופה ולמעשים טובים. (סיפור מענין זה סיפר ר' יעקב לר' שבת יודלביץ זצ"ל המגיד הירושלמי הנודע אשר שילב סיפור זה בצינת מדרשותיו לפני קהל עם ועדה בירושלים תובב"א. גם הקב"ה נתן לנו עיניים כאלה חשבות נשמות אותם מאד וזוכה גם לכל טוב סלה.

המקובל רבי אפרים הכהן: הוא היה אומר "החשבון פשוט, אדם הולך ברחוב לעסקיו, או שיצבור לו חמישים או מאה לאוין של לא תתורו או להיפך שאם ימנע יחשבו לו כמצוות". ^{ע"פ} מי שישמור עיניו מחטוא בהן, שומר כל גופו ומקיים העולם בזכותו. כתב בספר הקדוש "ראשית חכמה" שער הקדושה פי"ח וז"ל: מאחר שהעין רומזת ללב השמות הקדושים האמורים וכל שיעור הקומה וכל העולם, מי שישמור עיניו מחטוא בהן, שומר כל גופו ומקיים העולם בזכותו. ואם ח"ו פוגם בראיה, פוגם בכל האמור.

הכיר על כלי שנקנה מגויים אם נטבל בירושלים היו מרבים לספר על כוחו של ר' זונדל סלנט זצ"ל שיכול להכיר על כלי שנקנה מן הנכרים "בראייה" אם נטבל או לא. וכאשר נשאל על טיבה של ראייה זו, ענה בפשטות, כי כל הנהרה מראיה אסורה יכול להשיג זאת "בקלות" (ירושלים של מעלה כרך ב')

[א] כל מקום שאסרו חכמים מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים שאין מי שרואהו אסור על כן מי שנטרבו בגדיו במים או אפילו מעט מים מועטים או במי גשמים אסור לתלותם ליבוש מפני מראית העין שלא יחשדהו שכבס בשבת ואם היו תלויים מערב שבת אינו חייב לסלקן וכן לא יתלה בגדיו בשבת אפילו מן הזיעה ואפילו בגד יבש אסור מפני החשד שהראה אינו יודע שהוא יבש דעיקר גזרת חז"ל הוא על השטחיה דבעת שרואין אותו שוטח בשבת חושדין אותו שכבס בשבת דלכך אם היו שטוחים מערב שבת אינו חייב לסלקן וישארו שטוחים בשבת כי הגזירה היא על עת ששוטח ואפילו שנראה הבגד מרוחק שהוא יבש בעת ששוטחו עם כל זה יחשוד שנתלכלך קצת ממנו וכבס הכלכוך ולכן גם בגד יבש כולו לגמרי אסור לשטחו בשבת כדרך ששוטחין כלים המכובסים אבל לתלותה על החבל בלתי שטחיה לית לן בה:

[בגד יבש מותר לתלות בשבת ומיהו טוב נכון לשוטח שלא כדרך ששטוחים בגדים מכובסים] ואם עבר ותלה בגדיו בשבת אף על פי שעשה איסור אין מחייבין אותו לסלקם כי הגזירה היתה על השטחיה וכבר עשה האיסור ששטח ולמאי נ"מ יסירים כי בזה לא יתקן החשד דחשו לו חז"ל על עת ששוטח דהראה אותם שטוחין בשבת אם לא ראה אותו ששטחם היום לא יבא לחשוד שכבסם היום שהרי בגדים התלויים מערב שבת אינו חייב להסירם מפני חשד זה וא"ת עדין נחוש שמא האדם ראה בכניסת שבת את מקום זה ריקם שלא היו בו כלים שטוחים וחוזר ורואה אחר כך בשבת כלים שטוחין יבא לחשוד שכיבסם בשבת ולכך מחמת כן צריך לגזור גם אם עבר ושטח בשבת חייב לסלקם ולהסירם אם אינו דאין לנו לגזור גזרות חדשות מדעתנו מאחר דגזרת חז"ל לא היתה אלא בעבור חשד הרואה אותו שוטח הבגד: [ה"ע תלה בגדים ליבוש בשבת המיקל להשאיר יש לו על מה לסמוך אבל אם רטובים מהזיעה אסור. אם תלה במזיד בשבת בגד רטוב והתייבש אסור לו ללבושו בשבת ולאחר השבת מותר, תלה בשוגג והתייבשו מותר ללבושם בשבת]

[ג] מגבות הידיים שנטרבו הרבה מרוב הניגוב שינגבו הידיים בהם מותר לשטוחן אם ניכר בהם קצת זוהמא וכן הוא הדין במטפחת אף דאם ניכר בה לכלוך של צואת החוטם מותר לשוטחה ודמי לדין בגדים שמלפפים בהם הקטנים שיש בהם לכלוך דמותר לשטוחן כיון דניכר לכלוכם כמו שמצאנו שמותר לבשל בשר בחלב שקדים אם מניח שם שקדים והוא הדין פה צואת האף מוכיחה עליו:

[ד] בגד שנטרבו במים אסור לטלטלו שמא יבא לידי שחיטה והוא אסור בגד שאינו מקפיד עליו לסחוט גם בחול כגון בגד שמסננין בו תמיד המים שבחבית או שהוא פרוס על המים שבחבית תמיד לא גזרינן ביה ובגד זה שנשרה במים אם יטלטלוהו עשרה בני אדם ביד לא גזרו בו חז"ל משום דמדכרי אהדדי ולכן אם נזדמן בגד שנפל למקוה ונשרה במים וחס עליו שלא ישאר במים עד יציאת שבת ויתקלקל אז יבא עשרה בני אדם ויטילוהו ויניחוהו במקום אחר ובגד שנשרה שרייה מועטת שאין דרך להקפיד עליו לסחוט מותר לטלטלו גם היחידי: [מותר להוריד בשבת בגד שהיה רטוב בין השמשות ולא אמרינן מיגו דאיתקצאי כמו בקדירה שיש בה בין השמשות אוכל לא מבושל כגון חיטה ושעועית ולא אמרינן מיגו דאיתקצאי ועוד שראוי הבגד הרטוב לטלטול בין השמשות על ידי עשרה בני אדם, ה"מ' אסור]

[ה] מי שנטרבו בגדיו במים כשהוא לבוש בהם יכול להלוך בהם דליכא למגור משום שחיטה בעודם עליו אך אסור לנגבם סמוך לאש אפילו בעודם עליו משום דיבשל בזה את המים וגם יש בזה איסור מלבן ודוקא כשהוא סמוך לאש הרבה שהבגד יוכל להתחמם חימום שהיד סולדת בו: [פסיק רישא אסור מהתורה אי נחא ליה. פסיק רישא על ידו גוי מותר אף דניחא ליה]

[ו] בגד שנשרה ביין אדום או שאר משקין שאינם מלבנים מותר לטלטלו אפילו רטוב הרבה דלא גזרינן ביה שמא יסחוט דזה הוא לכלוך ולא מועילה לו שחיטה:

[ז] המנער בגד חדש מן הטל או מן המטר שעליו חייב חטאת שהניעור יפה לה כמו כבוש ומאחר שאנו לא יודעים עד כמה נקרא חדש לכך יזהר בכל מצב [כל שנשתמשו בה כל כך עד שאינה נראית חדשה לא נחשבת חדשה. מעיל גשם העשוי מניילון או פלסטיק שאינו ארוג מותר לנערו וטל המים נספגים בו] ודוקא אם מקפיד לא ללבוש את אינה מנוערת מן הטל אבל אם אינו מקפיד אין הניעור נחשב אצלו כמו כבוש ומותר לו לנער לפני שלבש ואם הבגד הוא לבן או אדום אין הניעור יפה לה ככבוש ולכן גם אם מקפיד מותר לנער מהטל ודוקא שיש עליה טל או מי גשמים מועטים אבל אם ירדו עליה גשמים רבים עד שנבלעו בה או שנפלה לתוך המים ונבלעו בה המים הרבה אסור לנער אפילו אם היא גוון לבן או אדום כיון דנבלעו בה מים הרבה חוששין לשחיטה בשעת נייעור כי מסתמא נסחטין המים הרבים מכת הניעור:

[ח] אסור לנער בגד שחור חדש מן האבק שעליו אם מקפיד שלא ללבוש ללא נעור מפני הניעור הוא כמו כבוש שהאבק מקלקל ראייתו וצריך לזהר גם בלבן ושאר צבעונים דגם הם מקלקל האבק ראייתם אם הוא רב עליהם [מעיקר הדין מותר לנקות בגד או כובע שחור אפילו במברשת כדעת מרן והמהמיר תבוא עליו ברכה. והר"מ"א כתב שטוב לחוש ופסק האליה רבה לאסור] ומותר להסיר הנוצות מנגד שחור אם נוצות אלו באו לו מן הכרית דאינם מוקצות מיהו כיון שיש מחמירים נכון להזהר שלא להסיר שום נוצה מבגד השחור ולא שום דבר הנתלה בו: [מותר להסיר נוצות מהבגד וכן לנער בנחת שלג שעדיין לא נמס אפילו מבגד חדש ושחור]

[ט] העושה דבר שהוא גמר עשיית כלי ותיקונו הרי גמר זה נחשב מלאכה ואפילו דבר מועט והוא תולדת מכה בפטיש לפיכך הלוקט יבלתו רוצה

לומר גבושיות שעל גבי בגדים הנשארים מן האריגה וכן קשיין וקסמין שנארגו בבגד שלא במתכוון הרי זה חייב משום מכה בפטיש אם הוא מסירים בכוונה כדי ליפות הבגד שהפיו היה חשוי גמר עשיית הבגד ותיקונו ואם אינו מקפיד עליהם ואינו מסירים בכוונה כדי ליפות הבגד אלא דרך מתסק בעלמא מכל מקום איכא איסורא מדברי סופרים: [חוט"י ציצית שהסתבכו קודם גמר עשייתם בציצית אסור להפרידם בשבת אבל אם הסתבכו לאחר גמר עשייתם בטלית מותר להפרידם] [י] את נדבק זרע שפתן או בתבטיל על בגדו מותר לקלוף והוא הדין אם נדבק בבגדיו גרעיני תמרים או של אבטיחים וכיוצא דמותר להסירים: [ה"ע בגד שחור וחדש אסור להסירו אלא אם כן אינו מקפיד עליו] [יא] מי שנסתבכו בגדיו בקוצים או במסמר שבכותל וכיוצא מפרישן בנחת ובצנעה שמושך אותם לאט לאט כדי שלא יקרעו וכיוון שהוא עושה בנחת וצנעה נזדמן שקרע מותר דאינו מכוין לזה וגם לא הוי פסיק רישיה כיון דמנתקם בנחת:

[יב] שלל שעושיין החייטים שמחברים חתיכות הבגד תחלה על ידי תפירות גסות ואחר שתופרין אותם בתפירות דקות ויפות מסירים אותו השלל ואם שכחו ולא הסירו חוט זה של השלל אסור להסירו בשבת ויש איסור תורה אם מקפיד ואם לא מקפיד איסור דרבנן:

[יג] אין מקפלין בגדים אלא אם כן מקפלים לצורך השבת דהיינו שירצה ללבשם אחר הקפול בו ביום ואפילו בזה לא התירו אלא במקפל אדם אחד אבל שני בני אדם שיקפלו ביחד בגד אחד אסור כי השנים עושים קיפול יפה ומתוקן יותר ואפילו באדם אחד לא התירו אלא בבגדים חדשים עדיין לא נתכבסו אבל מכובסין אסור כי הקיפול מתקנם יותר ואפילו חדשים לא התירו אלא בלבנים ולא בצבעונים ואפילו בלבנים לא התירו אלא רק אם אין לו בגד אחר מקופל ללבושו בו ביום וגם עוד בכל זה לא התירו אלא לקפל בידו אבל על גבי ספסל אסור במה דברים אמורים שמקפלו בדרך קיפולו הראשון אבל אם מקפלו שלא כדרך קיפולו הראשון מותר בכל מקרה בין בשני בני אדם בין על השלחן בין מכובסים בין בצבעונים בין אם יש לו אחר מקופל דכל שהוא אינו מקפלו בקפולו הראשון אין לקיפול זה קיום ואין כאן תיקון כלי מיהו גם בזה אינו מותר אלא בהיכא שרוצה ללבושו בו ביום [ה"ע אפילו אינו לובשו בשבת] ובטלית של ציצית שמקפלו בשחרית ואין לובשו בו ביום עוד יש לסמוך על המקילים דלקפלו שלא כסדר קיפולו דמשום שהוא טלית של מצעה ויש בני אדם שמקפלין טלית של ציצית שקיפולו הראשון דסומכין על סברת הכלבו ז"ל ולא יפה עושיין דהא מרן ז"ל וכל הפוסקים לא נחאו להו בזה הסברא ולכן צריך להזהר בטלית של ציצית לקפלו בשחרית שלא כדרך קיפולו: [הנוהגים להקל לקפל כסדר קיפולו הראשון אין למחות בידם שיש להם על מה לסמוך]

[יד] כל בגד לאחר כבוש מתקשה ומשפשפן אותו בידים לרככו ועל ידי שפשוף זה הגד הליבון שלו מצהיר יותר ולכן אם הוא בגד עליו שהאדם מקפיד יותר על לבונו שיצהיר אסור לשפשוף בידים לרככו דנראה כמתכוין להצהיר הליבון ודומה למלבן אבל חלוק שהוא בגד תחתון אין אדם מקפיד כל כך על לבונו ומותר לשפשוף בידים לרככו במה דברים אמורים בחלוק של צמר או של משי אבל חלוק של פתה אסור לשפשוף אפילו מעט בידים לרככו מפני שרכוכו זהו לבונו וכל זה מצד מדין אבל נכון להחמיר בכל חלוק אף על פי שאינו שפתו שלא ישפשוף כלל:

[טו] טיט שעל מנעליו לא יקנחו בקרקע גזירה שמא יבא להשוות גומות בקרקע ויש אוסרין לקנחו גם בכותל אם הוא של בנין מפני שנראה כמוסיף על הבנין אלא יקנחו בקיר מעץ או בקורא ואסור לקנח טיט וכיוצא שעל המנעל בסכין או בצפורן בין אם המנעל חדש בין יש מפני שבה קולף את העור והרי זה ממחך:

[טז] טיט שעל בגדו לא ישפשוף מבחוץ במקום הטיט דנראה כמלבן אלא משפשוף מפנים בצד השני שכנגד הטיט [ומגרוו בציפורן אפילו מבחוץ] ויש אומרים דהני מילי בטיט לח אבל טיט יבש אסור מפני שמתפרך והרי זה תולדת טוחן ורק אם לא יש ממשוץ בטיט בעין אלא רק מראה טיט מותר: [ובמהמיר הצורך שאין לו בגד אחר מותר גם טיט יבש שהוי טחינה לאחר טחינה ואם יש גוי עדיף על גוי]

[יז] בגד שיש עליו מי רגלים או שאר לכלוך אסור ליתן עליו מים דשרייתו זה כבודו אלא מקנחו בסמרטוט בנחת ולא ירחוק בקנחה שמא יסחוט ויש אוסרין לתת אפילו מעט מים על בגד ואף על פי שאין בו לכלוך דסוברים שרייתו זה כבוש מדובר אפילו שאין בו לכלוך ולכן הרוצה לשתות מים על ידי מפה שמניח על שפת הכוס לא יעשה זה בחלוקו או שאר בגד משום דשרייתו זה כבודו אבל במפה המיוחדת לכך מותר ויטנפם בחול ויכבסם ואז מותר להשתמש בהם אבל לכבסו בחול ללא לכלוך לא יועיל להתיר הבגד:

[יח] מי שנתלככה ידיו בטיט לא יקנחנה במפה שמקנחין בה ידיים כדי שלא יבא לכבס המפה אחר כך אלא ירחוץ ידיו מן הטיט במים ואחר כך ינגבה במפה ואף על פי שמוותר לנגב ידיו אחר הנטיילה אפילו בבגד שמקפיד על מימיו משום דבנגוב ידיים לא גזרו רבנן כמו שגזרו בנגוב הכוס מכל מקום יזהר כל אדם אחר שרוחץ ידי לשפשם תחלה זו בזה בכח כדי שישיר המים שבעין מעליהם ואחר כך יקנחם במפה: [יט] את נלכלך כגדו או מטפחתו וכבס בשבת במזיד אסור לו לעולם אפילו לא כבסו כולו אלא מקצת ממנו במקום לכלוך דוקא כדן המבשל בשבת דכל המלאכות שיוין בדין זה כיצד יעשה יחזור

אמרי חז"ל כתב הבעל שם טוב בראשית פרשת ויחי אות ה. איתא בגמרא (ראש השנה כ"ו.). התורה חסה על ממונך ש ישראל, ולמה כן, כי זה כלל גדול שכל דבר שאדם לובש או אוכל או משתמש בכלים) הוא נהנה מהחיות שיש באותו הדבר, כי לולא אותו הרוחניות לא היה שום קיום לאותו דבר, ויש שם ניצוצות קדושות השייכים לשורש נשמתו, ושמעתי כי זה טעם שיש אדם שהוא אוהב דבר זה ויש אדם ששונא דבר זה ואוהב דבר אחר, וכשהוא משתמש באותו כלי, או אוכל מאכלים אפילו לצורך גופו) הוא מתקן הניצוצות, כי אחר כך הוא עובד באותו כח הבא לגופו מאותו מאכל או מלבוש או שאר דברים, בזה הכח עובד להי יתברך נמצא שעל ידי זה הם מתוקנים, לכך פעמים יארע שכשכלה כבר לתקן כל הניצוצות שהיו באותו דבר השייכים לשורש נשמתו, אז לוקח ממנו הי יתברך אותו הכלי, ונותן לאחר ששייכים הניצוצות שיש באותו הכלי לשורש אחר: ואמר ריב"ש [רבי ישראל בעל שם טוב] ע"ה, שאוכלין בני אדם ושותין בני אדם ומשתמשין בבני אדם, היינו בניצוצין שיש באותן הדברים, לכך צריך אדם לחוש על כליו ועל כל דבר שיש לו, היינו מצד הניצוצין שיש שם, בכדי לחוס על ניצוצותיהם הקדושים: (צוואת הריב"ש דף י"ג ע"ה) מקור מים חיים בראשית פרשת ויחי וכמו כן אם אבד או נשבר סימן שבריר את ניצוצות הקדושה השייכים לו ולכן אל יצטער על כך

שאלה עד מתי יכול לכוון בברכה הראשונה של שמונה עשרה בברכת אבות שהיא לעיכובא... וכן בפסוק ראשון של שמע תשובה כתב במעשה איש עמי קכט בשם החזון איש שכל עוד לא התחיל פסוק אחר יכול לכוון כל הפסוק והוא הדין בברכת אבות שבתפילת שמונה עשרה על כן לתחילה יכוון בכל מילה ומילה אבל אם לא יכוון יכוון כפי שהורה החזון איש אף שסיים את הפסוק אם לא התחיל פסוק אחר יכוון במחשבה את כל הפסוק, הברכה שאלה האם כשמלווה בהעברה בנקאית ורושם בהעברה עבור הלוואה האם מקרי הלוואה בעדים תשובה : נפסק בחו"מ סימן ע שאסור להלוות ללא עדים ורק בעדים מותר, שואל התומים בשם כנה"ג שאף המלווה את חבירו ק"ל שאין צריך לפורעו בעדים אם כן יש חשש יכפור ומתוך התומים שאין חשש שיכפור אלא שיאמר שאינו יודע ואזי העדים יעידו שלוה אם כן הוא הדין בהעברה בנקאית דהוי אסמכתא חזקה אין חשש שיכפור אלא שאינו יודע כיון שיראה לו יזכר ולא יוכל להכחיש, דעת הריטב"א שכל דין הלוואה בעדים היא רק חסידות ולא מעיקר הדין אומנם שולחן ערוך פסק שחייב עדים מ"מ חזי לאצטרופי סברת הריטב"א ולכן המלווה בהעברה בנקאית אין צריך לעדים שהוכחת הלוואה ברורה

שמירת העיניים פותחת שערי ישועות

כל הוודי אומר בוקר וערב בקריאת שמע את פרשת ציאת הכתובה בפרשתנו וכתוב בפרשה "ולא תתורו אחר ללבבכם ואחר עיניכם וגו'" כתב על פסוק זה ספר החינוך שהוא לאו מהתורה בלא לתור אחרי עיניו, לשמור את עיניו מראות ברע.

הגמרא שמסתב ב"ב דף נז אמרת לעצם עיניו מראות ברע א"ר חייא בר אבא: זה שאין מסתכל בנשים בגזמן שמכבסות בנהר שאז אינם צנועות מספיק. שואלת הגמרא איך מדובר אם יש דרך אחרת ובכל זאת הולך בדרך שיש בה נשים שמכבסות בנהר אפילו לעצם עיניו נחשב לרשע ואם אין דרך אחרת והוא אנוס מותר לעבור, מתרצת הגמרא שאין דרך אחרת ומכל מקום צריך לעצום את עיניו.

אנו רואים מגמרא זו שאם יש דרך אחרת והולך בכל זאת בדרך שיש שם נשים שמכבסות נקרא רשע אפילו שעוצם את עיניו כיוון שמביא עצמו לידי ניסיון.

הגאון הרב זילברשטיין שליט"א מספר, שזכה לשמע פעם מדבריו של הקדוש בעל "שומר אמונים" זצוק"ל שאמר, היות ואמרתי חז"ל על הרואה דבור ערוה לפניו ואינו זן את עיניו ממנו זכה ורואה פני שכניה, אם כן, כיון שברגע זה נמשך עליו אור השכינה, מסגל זמן זה להתפלל ולבקש בקשותיו הנצרכים לו בעוד עיניו לקיטה וגובר הוא על יצרו. רגע זה מסגל לקבלת כל ברכה.

והרב זילברשטיין סיפר שהיה אדם שהיה צריך ללכת לבית רפואה בתל אביב ושמו מאד רע עיניו בהליכתו לשם ובקש שבזכות שמירת העיניים שהקב"ה יבריא אותו ואכן כך היה.

ראיתי ביאור מדוע תפילותיו של השומר עיניים נשמעות באותו רגע? ממשמעות הפסוק, "עוצם עיניו מראות מרע" המשך הפסוק הוא "והוא מרומים ישכון" זוהי שעכשוו השכינה שורה עליו אם כן זהו עת רצון שתקבל תפילתו.

הרב שמעון שקלא כותב שהרועה לזכור את לימודו ולזכור בכלל יזהר לשמור את עיניו כפי שאומר הפסוק לא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם תזכו להמשך הפסוק וזכרתם

הרב כדורי זצוק"ל סיפר שזכה לראיה רוחנית ולרוח הקודש שזכה לזאת בזכות שמירת העיניים וכן הבבא סאלי אמר שזכה בזכות שמירת העיניים והפה. וכן רבנו עובדיה יוסף.

סיפר אברך שלמד בפורת יוסף שיש לו דוד עבריין ואמר לאברך שילך לרב כדורי שיברך את בתו כיון שהיא חולה לאברך היה קשה להשיג את הרב מהיום להיום מצד שני מאד פחד מדודו העבריין אם לא יעשה את רצונו, לבסוף הצליח להשיג את הרב לפני ערביית, הרב ראה אותו מרות שהאברך לא אמר לו על מה הוא הגיע אמר לו הרב תגיד לדודך שיבדוק את המזוזות ואכן כך הוא עשה ובתו הבריאה ויש עוד סיפורים על רוח הקודש של הרב כל זה הוא זכה בזכות שמירת העיניים כדברי הרב זצ"ל

בספר "לב אליהו" (שמות עמוד מי) מביא ביאור על הפסוק זה בשם החפץ חיים" וז"ל: בפרשת ציאת נאמר "וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אותם... למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדושים לאלקיכם" (במדבר ט"ו. ל"ט.) ומדוע כפלה התורה ב' פעמים אותו פסוק?

וביאר החפץ חיים ז"ל, שבתחילה לא נאמר "והייתם קדושים לאלקיכם", והטעם משום שע"י לעשות את כל המצוות בלבד, עדיין לא מגיעים לידי "והייתם קדושים לאלקיכם", אלא צריך מקודם לקיים "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"

אין אדם שיכול לומר שהוא חסין חייב אדם לשמור את עיניו ולפי גדלותו בתורה יצרו יותר גדול כמו שהגמרא אומרת "כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו, בגמרא במסכת קידושין מובא מעשה שפדו שביות ויהדות והקילו אותם לעלית נג ביתו של רב עמרם חסידיא. לפתע ראה רב עמרם חסידיא את הנשים נכנס בו יצר הרע, ורב עמרם מיד רצה לעלות אליהן, ולכן נטל סלסל פגד שדברך פלל רק עשרה גברים ככלו להימו (הוא מגודל יצרו הרימו לבד, והחל לטפס עד שפגעו ונעצו והתחיל לצעק "אש, אש, בביית עמרם" השקנים והתלמידים רצו לראות את האש הגדולה שפגעה שם וקשהגיעו וראו בערם על הסלסל אמרו לו רבי אגחניו מתבגשים

לראות אותך בכך אמר להם מוטב שאתבטש כאן ולא תתבטשו ממני בעולם הבא... לבסוף הוא השביע את יצר הרע ויצא ממנו יצר הרע כמין עץ ארז מאש אמר רב עמרם ליצר הרע תראה שאני בשר ודם ואתה אש וניצחתך אותך שביזיתי עצמי.

ועיין להגרי"ח פלאגי בספר "תוכחת חיים" עה"ת (פרשת וירא), שכתב: "המזומין אורחים לשבת קודש וכיוצא בזה יצא שכרו בהפסדו אם נפגמים עיניו עדיף שלא יזמין אורחים כלל

מסופר על בחור ישיבה שנגש אל הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל ובקש רשותו ללכת לחתונה מערכת והבטיח שהוא ישמר על העינים ושלא יפגל אמר לו בגערה אני זקן בן שמונים שנה, בקשי רואה בעין אחת, ובכל זאת מתירא לצאת לרחוב ואילו אתה בחור בן עשרים, עם שתי עינים, הולך באמץ למקום סכנה ובטוח אתה שלא תנזק כלל!.

מספרים על החפץ חיים שפגעת זקנותו בכניסה לביתו משרתת לטפל בעיניו הבית והוא היה מסב את ראשו על מנת שלא להסתכל עליה ואמר מדוע היא נכנסת לכאן? היא לא יודעת שיש לנו יצר הרע? ונצאה משם.

מובא בפנייה רבי יחזקאל לומד את הפסוק פאיוב "הן בקדשיו לא יאמינו" היה רגיל לבכות כיון שפרוש הפסוק הוא שהקב"ה אפילו בצדיק גמור לא מאמין וחושש שיפא חטא. לכן גדולי ישראל צעקו על האינטרנט, בפרט הלא חסום שאנשים צדיקים נפלו לשאלות תחתיות ביתם נהרס ה' ישמור כיון שלא יכלו לעמוד מול עוצמת יצר הרע ואם היו שמים גדר כמו שצריך לפני כן כל ההפסד הגשמי של איבוד הבית ולא רק הרוחני לא היה קורה.

הגמרא בנדרים (לא) אומרת כל הצופה בנשים, סופו בא לידי עברה. יש "הבטחה" מחז"ל שסופו בא לידי עברה... כל הניגש לאינטרנט גם ברשות ואינו חסום כדברי אומר הרב חיים קנייבסקי שאין אדם שלא ניכשל ואם נכשל ולבסוף מגיע לידי צפייה "זוכה" לבסוף להבטחה שיבוא לידי עבירה. אסור להקל בדברים אלו ומשם יכול להגיע לחורבן הבית ה' ישמור. ועוד המון מקרים כאלה לכן לא יאמר אדם אני לא חושש וידאג לשמור את עצמו.

שאל ראש ישיבת קול יעקב את הבבא מאיר מה יעשו הבחורים שיצליחו בלימודם אמר להם שמירת העיניים והפה. בבא אלעזר זצוק"ל שמר מאד את עיניו לכן זכה לעיניים רוחניות כל השומר עיניו מראיה אסורה זוכה שהשכינה מלווה אותו ובאותו רגע ומה שיבקש הוא עת רצון שיתקבל אכ"י.

שמירת העיניים מצילה מעין הרע הגמרא אומרת שבני יוסף נמשלו לדגים מה דגים שבים, מים מכסין עליהן ואין העין שולטת בהם, אף זרעו של יוסף אין העין הרע שולטת בהם, וגם אם תרצה לומר עין שלא רצתה לזיון ממה שאינו שלו (אשת פוטיפר) אין העין הרע שולטת בה, מכאן ילמד האדם סגולה נגד עין הרע זה שמירת העיניים!

שמירת העיניים מצילה מאסון ה"י. ומסופר: על בחור ישיבה שחזר מהישיבה הבית לשבת חופשה ועלה לאוטובוס, אך כיוון שראה שבתחילת האוטובוס ישבו נשים לא כל כך צנועות הלך לשבת בסוף האוטובוס ויירדם.

ופתאום בא אליו איזה זקן בחלום ויאמר אליו קום מהר בן אדם מה לך נרדם מתחתיך יש פצצה, והנה קם הבחור מהחלום ורואה הוא ליד רגליו תיק משונה מאוד, וילך אל הנהג ויספר לו זאת ומיד פינו את האוטובוס וקראו לחבלן משטרה והכל בא על מקומו בשלום ואותו בחור ישיבה נסע לבבא סאלי יע"י לספר לו זאת ואיך שנכנס לבבא סאלי מיד אמר לו הבבא סאלי אשרך בזכות שמירת העיניים הלך הצלת אוטובוס שלם.

מעשה באדם שחזר בתשובה כיון שראה יהודי כשהוא מוריד את עיניו מלראות מראות אסורות דבר זה עשה עליו רושם כביר ובסוף זכה לחזור בתשובה. אחר הגאון הרב מוזו שליט"א אותיות ט,פ,צ,ק לומר סורג עין ופה זוכה לאותיות צ,ק היינו צדיק וקדוש שנוכח להשראת שכינה בכל מעשינו **אתה רוצה לזכות ל-שפ"ע ר"ת שמור פה עיניים**

נשיא איזון ונוד כמה שרים חשובים היו במסוק, הוציא אחד שטר של 100 דק ואמר נכשיו יש אחד מאושר. לקח השני 2 שטרות של 100 דק ואמר נכשיו שניים מאושרים. לקח השלישי 4 שטרות של 50 דק ואמר נכשיו יש 4 אנשים מאושרים. לקח הרביעי 10 שטרות של 20 דק ואמר נכשיו יש 10 אנשים מאושרים. אמר להם הפייס אם לא תחשקו אני אורוק אתכם ויהיו מיליוני אורחים מאושרים.

העלון מוקדש להצלחת היתרון שליטת חוד ובני ביתם: שחי יתברך יצלחם במאד מאד ושהקב"ה ימלא את כל משאלות ליבם לטובה ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלותי ויקיים בהם הפסוק והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו וכל אשר יעשה יצליח

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 545

המאמר בשבתורה

שַׁבַּת אוֹרְהָ

שלח

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינינים בעלון ובשאר דברים. לעלוני נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

בשנת תר"ע, כשפרצה בישיבה מחלוקת נגד אישיות ידועה, והדבר נודע לחפץ חיים זצ"ל, פנה אל תלמידיו בקול רועד: "ישיבתנו נקראת בשם 'חפץ חיים' על שם מה שנאמר (תהלים לד, יג) 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה', לפיכך מי שמחזיק במחלוקת איננו שייך לנו. לא משלנו הוא. מחלוקת בישיבה שנקראת על שמו! חס ושלום! מוטב שתתבטלו! וכן מצינו בתלמידי רבי עקיבא שמתו לפי שלא נהגו כבוד זה בזה, וגם דואג ואחיתופל, שהיו תלמידי חכמים גדולים ואף על פי כן נענשו על שהחזיקו בשנאת חנם, לשון הרע ומחלוקת. אינני נהנה מקופת הישיבה כהוא זה" - אמר החפץ חיים והצביע על קצה ציפורנו. 'כעת הישיבה כבר עומדת על תילה...' אבל כשיסדתי, כיצד נתהווה? נדדתי למרחקים עד שמצאתי תומכים... לדגע נדם ושוב החל, אך הפעם בניעימה של שלווה, בקול מלטף, כרחם אב על בנים: באתם הנה לישיבה כדי לזכות בכתרה של תורה, נששתם את משפחותיכם וקרוביכם והנכם סובלים מחסור, ובלבד לשאת בעול התורה. הרי מבקשים אתם לזכות בשני עולמות, בעולם הזה ובעולם הבא. הלא תשימו לב לדברי הרמב"ם ביד החוקה (פ"ז מדעות ה"ט) שבעלי לשון הרע ומחלוקת אין להם חלק לעולם הבא. עליכם אפוא, לברוח מן עניינים כאלה כמפני האש, שאם לא כן הרי כל עמלכם יהיה לשוא, ולתורתכם לא יהיה כל ערך... (החפץ חיים - חיי ופעולתו)

רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל ליהו בחור שלקה בנפשו לפסיכיאטר, וכאשר הגיע לשם פגש יהודי שבא גם כן ליעוץ, וחשש רבי אברהם שיתבייש הלה על שראוהו במקום זה, ואמר לו רבי אברהם מיד בלחש בבקשה ממך אל תגלה לאיש שראיתני במקום זה. (אגן הסהר)

סיפר רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל על רבו, רבי יחזקאל אברמסקי (ה"חזון יחזקאל") זצ"ל: פעם אחת הלך רבי יחזקאל, והוא כבר בשנות התשעים לחייו, בשכונת בית וגן, והוא רואה איך שילדה קטנה עומדת ובוכה בכי תמרורים. [הרבה אנשים עברו שם וראו איך שהיא בוכה, והמשיכו ללכת...]. רבי יחזקאל זצ"ל ניגש אל הילדה, ושאל אותה: למה תבכי? והילדה השיבה בבכיות: חברתי אמרה שהשמלה שלי היא לא יפה... ראשית, שאל אותה הרב איך קוראים לך, והיא אמרה את שמה. עכשיו, אמר הרב, הבה ונראה אם השמלה שלך יפה או לא וכך עמד רבי יחזקאל! לבש את משקפיו... הסתכל... וכדברים האלה אמר לה: תשמעי, שובי לביתך ותאמרי לאימך שהרב אמר שני דברים, ראשית, שהשם שלך הוא השם הכי יפה מכל השמות של כל הילדות כאן בשכונה... ואף גם זאת, השמלה שלך היא השמלה הכי יפה מכל השמלות של ילדות השכונה... ותלך הילדה לזרחה, מאושרת ושמחה... ופניה לא היו לה עוד אחר כך, פנה רבי יחזקאל אל הבחור שוכה לשמשו או, ואמר לו, זכינו עתה ללכת בדרכיו של הקדוש ברוך הוא, כי כך היא דרכו של הקב"ה, כמו שכתוב... ומחה ה' אלוהים דמעה מעל כל פנים...! זהו לימוד גדול בשבילנו, שצריך להיות איכפת לנו הרמעות של השני, ולמחות את הרמעות מעל פניו של השני. אמר התלמיד הכותב (בספר מחידושי תורה של, רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל שם הביא את המעשה) כבר אמרו חז"ל הקדושים: "נאים הדברים כשהם יוצאים מפי עושיהם", ואנחנו הקטנים וכינו לראות פעם אחת בערב שבת קודש, איך שרבינו האהוב רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל יוצא מבית מדרשו "ריחי כלה" אל רחוב הרב דסלר, והנה הוא רואה ילדה קטנה עומדת ובוכה... אי אפשר בכלל לתאר באיזה רוך ובאיזו חמלה הוא ניגש אל הילדה והתכופף כולו לשמוע ולראות מה מציק לילדה הקטנה, ובמה אפשר לעזור לה, יכלו לראות בחוש על פניו הטהורות את האיכפתיות העצומה, וכי אפשר להשאיר כך ילדה קטנה לבכות... וכל התלמידים שעמדו שם מסביב נפלט מפייהם: הנה לפנינו המעשה, עם הרב אברמסקי... (קול התורה)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שִׁלַּח מֹשֶׁה לְחַזֵּר אֶת הָאָרֶץ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁעַ בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ: נשאלה שאלה לפני הגר"א מוילנא במעשה שאירע באחת העיירות הקטנות שהיתה סמוכה לעיר ווילנא והיה שם בית הכנסת קטן ואחר זמן שנתרבו התושבים לא היה המקום להכיל אותם ועל כן הוכרחו להגדיל את בית הכנסת ולא היה אופן אחר כי אם מאחורי המזרח שהם היה מקום פנוי שברו את כותל המזרחי ובנו אותו ביחד עם החלק שהוסיפו, ועל ידי כך המקומות שהיו תחילה בכותל ה"מזרח", נדחקו פנימה, ויצו הגבאים למכור את המקומות המזרח החדש, והנה אותם האנשים שהיה להם מקום ישיבה, בכותל המזרח החדש, קעת ביקשם לשבת במזרח החדש, בטענה שהמקום שלהם הוא "מזרח" והם אלו שצריכים לקבל את המקומות שבי"מזרח החדש, והרבה רבנים הסמוכים לאותה עיירה נשאלו על זה ולא היה להם פתרון נכון, ומקור על זה, ואמרו להציע את השאלה לפני הגר"א מוילנא, וכן עשו, ומיד השיב להם על זה ראייה מפורשת מן התורה מפרשתינו דכתיב "ויקרא משה להוֹשֵׁעַ בֶּן נֹון יְהוֹשֻׁעַ" ומבואר שהוסיף לו יו"ד שנגלקה משרה אמנו והנה אותו היו"ד, אדרבה נתעלה מקומו, שמתחלה אצל "שרי" היה בסוף השם, ועכשיו העמידו אותו ב"מזרח" בראש התיבה אבל לאות הה' של הוֹשֵׁעַ היתה טענה שמקודם היה לה צד ה"מזרח" בראש התיבה, ועכשיו היא כבר לא ראשונה, ולא מצינו כזאת טענה, כיון שהאות ה"א נשארה על מקומה ורק הוסיפו לה אות יו"ד לפניה, והוא הדין בנידון הג"ל מאחר שלא היוזו אותם ממקומם ועומדים הם על מקומם כבראשונה אין כאן דין ודברים כלל. (של תורה)

ויקריבו אתו המצאים אתו מקשש עצים אל משה ואל אהרן ואל כל העדה: ומבוא בפירוש התוספות (מסכת בבא בתרא דף קי"ט) מה שמובא, על המקושש בשם המדרש דלשם שמים נתכוין, שהיו אומרים ישראל, כיון שנגזר עליהן שלא ליכנס לארץ ממעשה מרגלים, שוב אין מחויבין במצוות, עמד וחילל שבת, כדי שיהרג, ויראו אחרים. כאשר נתבונן במעשה נעלה וטהור זה, נעמוד משתוממים מגודלת נפשו של המקושש, בהעדיפו טובת ויכוי הרבים על חיי שעה שלו. אך מעבר לכך, כאשר מוסר אדם נפשו למיתה למען שמירת מצוה ממצוות ה', אזי נשאר שמו לדורי דורות בקרב כל מכריו ומיודעיו, כמי שהתעלה במעלות קדושים וטהורים. אך מקושש זה, לא רק את נפשו מסר, כי אם גם את שמו וכבודו, שהרי נשאר זכרו לדראון כ"רשע" וכמחלל שבת. עם כל זאת, בראותו את הטובה הרוחנית שיפיק כלל ישראל ממעשהו, התרומם המקושש מעל כל השיקולים הללו ומסר נפשו למען הכלל. היש לך מסירות נפש גדולה מזה! אך הבה ונראה את השלכות מעשהו. ב"דעת זקנים מעלי התוספות" נאמר: "אמרו רבותינו זכרונם לברכה, אלמלי שמרו ישראל שבת שניה, לא שלטה בהם כל אומה ולשון. ומנא לן שזה היה בשבת שניה, מדכתיב: זיהיו, זימצאו, דתיכף להווייה - שנצטוו במצוות שבת, מצאו מקושש", לו היה המקושש שומר את השבת, "לא שלטה בהם כל אומה ולשון"... יכול האדם לערוך חשבונות, לשקול שיקולים שונים ומשונים, ולדמות בעצמו שהוא עושה מעשה טוב המועיל לו ולעולם כולו. סבור הוא כי במסירות נפשו, גם אם זה נגד הנאמר בתורה, מתקן הוא את הבריאה. אך "אדם יראה לעינים", האדם הוא קצר רואי והבנתו והשתחו מוגבלות עד גבול מסויים. לעולם אין הוא יכול לדעת סדרי ההנהגה והשטתו ומשונים, ולעיתים, מעשה הנראה מתקן ומועיל - אם אין הוא על פי דרך התורה - מקלקל ומזיק. אנו אין לנו שיעור רק התורה הזאת, לעשות רצון אבינו שבשמים מתוך ביטול נגמר, רק אז נפיק רצון מאת ה'. אבל מי שנוטה מחוקי התורה אף לנטיה קטנה ביותר, גם אם כוונותיו נעלות וטהורות, עלול הוא להמיש הרס וחורבן לעולם כולו. (שליו אורות: מבקשי השלמות)

ולא תתורו אחרי לבבכם. ולמה לא נאמר אחרי לבבכם הרע, האם מי שיש לו לב טוב אף הוא אסור ללכת אחרי ליבו? אלא אלמדנו כי אפילו טוב אין צריכים לעשות מתוך נטיית הלב, אלא מתוך יגיעה, כי טוב שעושים מחמת הנאה, לא תמיד הוא טוב אמיתי. (מן המעין העתיק בשם האדמו"ר מקוצק זצ"ל)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

מסופר על רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, פעם אחת, בעלותו לאוטובוס התיישבה על ידו אשה שאינה מן הצנועות ורצה רבי אברהם להעיר לה, אך מאידך שלא לביישה ואמר לה בנעימות שמבקש סליחה אבל הוא מוכרח ליידע אותה שיש לו כרוספרין. והיא היתה בטוחה שזה איזו מחלה מדבקת [או מחלת נפש] ומיד נסה על נפשה ועברה למקום אחר. אמנם כוונתו היתה שהוא לבוש ציציות ובתרגום בפרשת שלח נבמדר ט"ו ל"ח] מתרגם ל"ציציות", כרוספרין. (אגן הסהר)

"ענין של טעם"

טעם להזכרת "אליהו הנביא" במוציא שבת כתב ה"לבוש" "וכשבאים לבית אומרים פיוטים שהזכור בהם "אליהו הנביא" לפי שמקובלים אנו, שאין אליהו בא, לא בעדבי שבתות, ולא בערבי ימים טובים, שלא לחללם, וכל שכן בשבת ויום טוב עצמו כמובא במסכת עירובין (מג ע"ב). ועל כן אנו מתפללין כיון שעבר שבת ויכול לבוא שיבא ויבשרנו בשורות טובות ישועות ונחמות.

"מפי כתבם"

אמרו חז"ל (יומא כח) מימיהן של אבותינו לא פרשה ישיבה מהם וכו', אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה היה וכו', יצחק אבינו זקן ויושב בישיבה היה וכו', יעקב אבינו זקן ויושב בישיבה היה, ע"כ. בכל הדורות עד היום היו ישיבות שבהן למדו, וזהו קיום עם ישראל. הרי כל אומה לומדת ומשמרת את החכמה והתרבות שלה, וכך כל יהודי צריך ללמוד את החכמה והתרבות שלו, את התורה שניתנה בסניני, וזוהי חובתנו הכלולה במצות תלמוד תורה, ואין מקום של ספק שהלימוד צריך להיות ללא שום תערובת של דברים חיצוניים, אלא רק תורה כפי שנסארה בטהרתה מאז שניתנה. ומלבד עצם חיוב הלימוד, צריך להבין כיצד צריך להיות לימוד התורה. חז"ל אמרו (אבות ו): התורה נקנית בארבעים ושמונה דברים, בתלמוד, בשמיעת האוזן וכו', באימה, ביראה וכו', ואלו הם תנאים ראשוניים ללימוד התורה. לכל חכמה ישנם האופנים כיצד להשיג אותה. לכל מקצוע יש סדר כיצד לומדים ורוכשים אותו, וגם להשגת התורה יש תנאים. אמנם התורה שונה בזה מכל שאר החכמות. לכל החכמות אין שייכות לחיי האדם. גם מי שהוא גנב ורוצח הלומד חכמה מסויימת, הוא יודע את החכמה, הוא רופא, מהנדס או מתמטיקאי, אף על פי שאינו נוהג כראוי לבן אדם, ויש לו המקצוע, אך לתורה יש תנאים הנדרשים כדי לקנות אותה, שצריך מדות טובות, ומי שאינו בעל מדות טובות, כגון שהוא בעל גאווה, בעל כבוד או מושחת, הוא אינו יכול להיות לומדן. ראיתי את רבותי וזקנים אחרים, וכולם היו בעלי מדות טובות על הצד היותר טוב שיכול להיות, נהגו במידת ההשגה, במידת הרחמים. העונה והיראה היו נסוכות על פניהם, מה שאין כן אצל מלומדים בחכמות אחרות, שהגיעו להשיגם גבוהים בחכמה, אך נשארו באישיותם בעלי גאווה ומדות רעות. ספרתי שלפני כמה שנים הלכתי עם נכדי לפרופסור גדול, והפרופסור דיבר, וכפי שמצוי, יש צורך לברר איזה פרט בתוך הדברים, או שאין שומעים אותם טוב, וכששאלו, הוא צעק - שתוק! עכשיו הפרופסור מדבר! - דיבורים כאלו לא שמעתי מרבותי. מהחפץ חיים או רבי חיים עוזר גרודזינסקי, מהחזון איש או מהרב מברסק... (מרו הרב שד זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם יעשה פעולה, אם יכוין לשם מצוה, יעבור איסור, ואם יעשה את אותה פעולה ולא יכוין לשם מצוה לא יעבור את האיסור? **תשובה:** מי שעושה מצוה שלא בזמנה, כגון היושב בסוכה שלא בזמנה, ומכוין לשם מצות סוכה, עובר על איסור "בל תוסיף", ואם לא כיון לשם מצוה, לא עבר על "בל תוסיף". (ספר החינוך, מצוה תנ"ד)

ועתה השביעו נא לי בזה כי עשיתי עמכם חסד ועשיתם גם אתם עם בית אבי חסד ונתתם לי אות אמת: היתה זה בקיץ שנת תשי"ט, אשה אחת עברה ברחוב רבי עקיבא בבני ברק ליד בית הכנסת הגדול, ורכב הפיל אותה ומתה במקום ל"ע. כמובן שהתאסף שם קהל רב ואף אחד לא הכירה, ומצאו בתעודת זהות שלה שהיא גרה בעיר חולון, ואז היה תקופה קשה מאד בארץ ישראל של ניתוחי מתים... הקימו בכל בתי החולים מכונים פאתולוגים בקומות שלימות, וכידוע ומפורסם כל זה לאלו שזוכרים את התקופה ההיא, והגיע למצב שאחד מגדולי הרופאים אמר והכריז: לקבור מת בשלמותו הוא ממש בזבוז ובל תשחית... לאור הנ"ל החליטו כמה תלמידי חכמים שהיו במקום להכניסה לבית הכנסת הגדול ולדאוג לקבורתה בשלימות, וכדין מת מצוה, וכן עשו, הכניסוה לבית הכנסת, וכמה תלמידי חכמים שמרו ואמרו תהלים. אחרי זמן מה הגיע המשטרה וטענה שעל פי החוק חייבים לקחתה לבריכות ולנתחה... אמרו להם שלא ניתן להם, אמרו שיקחו בכוח כיון שזה החוק... ובינתיים התאספו כבר כמה עשרות תלמידי חכמים ושמרו על הנפטרת ואמרו תהלים כל הזמן, אך השוטרים אמרו שלא יעזור כלום ניקח אותה בכוח, והזמינו עוד עשרות שוטרים. וכששמעו זאת, הזעיקו עוד מאות אנשים כדי למנוע מהמשטרה לקחתה, ובינתיים שלחו לברר במקום כתובתה של הנפטרת, אם יש לה ילדים או משפחה, וחזרו משם בהודעה מהשכנים שאין לה שום משפחה, והיא אשה גלמודה שקטה ופשוטה. המשטרה הגיעה בכוחות גדולים עם אלות בידיהם ורצו לפרוץ בכוח לקחת את הגופה, ומצד שני התאסף כבר קהל בני ישיבות רבנים וסתם עמך כמה אלפים, והיה חשש רציני לשפיכות דמים ממש, גם קציני המשטרה הגיעו ואמרו שיקחו בכוח, ורבנים פסקו שאסור לתת למשטרה לקחתה, אלא חייבים לעשות לה ליה בבני ברק ולקבורה. כי בפרט נפטרת כזאת שאין לה שום משפחה והיו חותכים כל אבריה, ומצד שני היה חשש לשפיכות דמים, לאור כל זה לקחו כמה עסקנים יוזמה ודברו עם הקצינים אל לבם, והסבירו להם שעל פי דין זה נקרא "מת מצוה", וכי אין שום קרובים, וחייבים תושבי בני ברק לדאוג לקבורתה וללא כל ניתוח, והראו להם את קהל האלפים, והסבירו להם שלא כדאי ולא יתנו להם בשום אופן לקחתה. ואחרי דיבורים ודיונים החליטה המשטרה לטפל בהלוויה ובקבורתה, ובמשך כל השעות עמדו מאות תלמידי חכמים באמירת תהלים ליד הנפטרת, ובהלוויה השתתפו אלפים ברחובות בני ברק, וליד כל בית הכנסת אמר משהו קדיש כנהוג. הבה ונתבונן מה קרה כאן ולמה זכתה? האשה הגלמודה הנ"ל, נפטרה בבני ברק למרות שגרה בחולון, ולא ידוע בכלל מה פתאום הגיעה לבני ברק, מאות תלמידי חכמים עמדו כמה שעות ואמרו תהלים ליד הגופה, נלחמו למענה שלא ינתח, עשו לה לוויה בבני ברק למרות שאף אחד לא הכירה כלל. ובהשתתפות אלפי יהודים ואמרו קדיש עליה, ואין זה סתם מקרה בעולם, לא כל אדם זוכה לזה, ובוודאי מאת ה' היתה זאת אמרו רבים, וכך היתה תחושת כל המשתתפים בהלוויה. ואכן נודע הדבר, שהגיע אחד שהכיר אותה עוד מפולנייה, והיה אתה ביחד בנטו, וסיפר לפי תומו שהיתה קוברת מתי ישראל בזמן מלחמת העולם במסירות נפש... ואחרי כל זה מיותר להסביר את כל הנ"ל, הקב"ה שילם לה מידה כנגד מדה ממש, ומידה טובה מרובה. ואכן ראו כולם גם בהסתר פנים הגדול שאנו נמצאים כי הקב"ה גומל לאיש כמפעלו... ובוודאי אין זה כל השכר שלה. עבור המעשים הגדולים שעשתה, שהרי אמרו חז"ל בקדושין דף ל"ט: שכר מצוה בהאי עלמא, ליכא(אין)אלא שזה היה משום מניעת צער וסבל גדול מהגשמה, ועיקר שכרה הוא בעולם הבא אשר אין קץ למתן שכרה. (שיחות חיים)

מפתחמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אם לא יהיה מה שתחפוץ, חפוץ מה שיהיה. (משלי חכמים)
ראוי לאדם לשקול דבריו בפלס, ולהעלות מחיר לכל מילה. (חזון איש)
אין העושר תלוי בכוחו של האדם ולא בשכלו, אלא ביד הבורא. (רבינו בחיי)

נר לשולחן שבת

פרשת שלח

גליין 874 תשפ"ד

בכ"ג סיון יש לזכור נס פורים, כי בו
נכתבו האגרות האחרונות שבהם
היתה התשועה, ולהרבות ביום זה שמחה:
("מקור חיים" או "ה תצ"ד")

הסוללה הוקפה ב"חלקלקה" מדרון תלול. כך נוצר תל גבוה ורחב, מוקף סביבו חלקלקה גבוהה ותלולה, ובתוספת חומה הקשו על האוייב לטפס עליה ולהתקיף את העיר. בזמננו הסוללות נותרו במקומן, שרדו לדורי דורות, אך החומות אינם, כמעט ולא ניתן להצביע על שרידי חומות מתקופה זו... האם באמת לא היו חומות לערים באותה תקופה? ומה עם התיאור בתורה של ערים בצורות ושל חומות יריחו שלא התגלו? גם ללא דברי התורה יש תמיהות בענין זה. לדוגמא, בציור קיר במצרים נראה מלך מצרים צר על אשקלון מוקפת בחומה. אלא שבחפירות שנעשו באשקלון לא נתגלו שרידי חומות מאותה תקופה... מקרה דומה יש במגידו. פרעה תחומתם צר על מגידו כשבעה חודשים, אבל בחפירות עצמם לא התגלו שרידי חומות מאותה תקופה!?

פתרון אפשרי לתעלומה זו היא שבאותה תקופה בנו חומות מלבני בוץ על היסודות מאבן שהיו כבר, לכן אין סיכוי למצוא שרידים של חומות.

ארבע סדרות של חפירות היו בתל יריחו במאה ושלשים שנה האחרונות. המשלחת הבריטית שחפרה במקום לפני כמאה שנה מצאה אמנם בחפירותיה חלקי חומות העשויות לבני בוץ שנבנו על שרידי החומה האדירות הקדומות שהקיפו את יריחו. אולם העולם המדעי עדיין הסתפק בזה.

המשלחת האחרונה-איטלקית שחפרה ביריחו לפני כשלושים שנה מצאה בחפירותיה אישוש לדבר. כך נמצא פתרון לתעלומת החומות אשר העסיקה את החוקרים יותר ממאה שנה.

נסיים עם חצור, שהיתה עיר חשובה מאד בצפון הארץ "ראש כל הממלכות האלה". יהושע כבש אותה ושרפה באש. בחפירות תל חצור, בשכבה התואמת את התאריך של כניסת בני ישראל לארץ יש שכבת שריפה אדירה שכלתה את העיר. ("ערכה של ארץ ישראל" - ניתוח גיאוגרפי היסטורי וארכיאולוגי של ספר יהושע)

פרשה זו של המרגלים מרובה בשאלות ותמיהות, על חלקם כבר עמדנו בעלונים קודמים. אחת השאלות המפורסמות היא, מפני מה משה התפלל רק על יהושע ולא על כלב. נביא מספר תירוצים בזה: הגאון רבי יעקב קמיניצקי תירץ, אפשר שסבר משה, כי כלב שהיה נשוי לאישה צדקת כמו מרים הנביאה בטח לא יתפס בעצת מרגלים ואינו זקוק לברכה!

ידועים דברי יונתן בן עוזיאל 'ראה משה ענותנותו של הושע וקראו יהושע'. המפליאים את עיני רואיהם. יש לומר כי משה ידע שנגזר שימות ויהושע יכניס את ישראל לארץ, לכן חשש פן יחפוץ יהושע להשתתף עם המרגלים כדי שגם הוא לא יזכה להיות מבאי הארץ ועל ידי זה תתבטל נבואת אלדד ומידד. ראה כי יהושע מחזיק עצמו לענו ומתאמץ למסור נפשו כדי שמושה יכניס את ישראל לארץ, לכן קרא שמו יהושע והתפלל עליו. ("דברי חנוך" - יונתן בן עוזיאל לשיטתו "א"ו עיי"ש והאריכו המפרשים בביאור דברי יב"ע")

תמוה, איך שלחו י"ב אנשים יחד כמרגלים, הלא יושבי כנען שמעו שבאו ישראל לרשת את ארצם והיו דרוכים מאד. מילא אדם אחד או שניים יכולים להטמע בין האנשים, אבל י"ב אנשים אי אפשר שלא יבחינו בהם! אפילו אם נחשבים שלוחי מצוה, הלא זה מקום סכנה וברי היזקו. תשובה: ראיתי בזוהר הקדוש שמושה נתן להם את מטהו "לשמירה", ויש אומרים שמסר להם "שם" לשמירה. ("אזנים לתורה")

"סר צילם מעליהם וה' איתנו" - שחייב אדם לעשות לוייה לחברו מחוץ לכרך עד מקום שסר הצלם רצה לומר בזה: אם סר צילם, אם הוא קיים מצות לוייה כראוי עד הצלם, אז 'הו' איתנו" - הקב"ה שומר עליו בדרך. אבל אם לא ליווה סר הצילם, אין כאן הלוייה נכונה.

ביאור הדברים: בכל כניסה לעיר באירופה של אותם שנים היה עומד צלם, צלב גדול שהיה ניצב בכל צומת דרכים מחוץ לעיר. את החובה ללוות את היוצא לדרך "עד מקום שסר הצלם" כתב גם רבי נפתלי הרץ אלדנדורף, מחכמי אשכנז ואיטליה: 'קיבלתי שיעשה אדם לוייה לחברו עד אחר הצלם שלפני העיר'. (לקוט פרפראות וטעמי מנהגים סעיף כ"ו מחכמי אשכנז - "ירושתנו" כרך ב' - הגר"י. י. סטל)

ה"אור החיים" ביאר מפני מה כפל הכתוב 'אשר שלח-וישלח משה' בפרשת המרגלים. אולי הודיע הכתוב שעשה להם משה לוייה, שהוצרכו לשמירה, לפי שהלכו לדרך סכנה. ("יג"ו עיי"ש")

"סר צלם מעליהם - מוגנים וחוקם... איוב שהיה מוגן עליהם מת". ("יד ט"ה") את הסיפור הבא סיפר לי ידידי הרה"ג חיים עמיר זצ"ל שהיה עד למעשה. באותו זמן היה בחור צעיר בישיבת "קול תורה". "היה זה בעת מסע ההלוויה של שר התורה הרב מטשיבין. בשל הצפיפות והדחוק, וכיון שסבלתי מכאבי רגליים, לא הלכתי אחר המיטה ממש אלא ברחובות צדדיים. לפתע ראיתי אדם זקן נשען על קיר בנין ובוכה בכי מר.

נבהלתי מאד. מאחר שהתביישתי לגשת אליו לשאול מה קרה, רצתי לחפש את החברותא שלי מהישיבה, מצאתיו: "אתה חייב לבוא" קראתי בבהלה "ראיתי זקן בוכה בכי חזק, בוודאי ארע לו דבר מה, צריך לעשות משהו..."

חזרנו למקום, והוא זיהה את האיש: "זה הגאון רבי חיים שמואלביץ!" עמדנו מהצד והבטנו בו, עוד שעה ארוכה עמד רבי חיים ומירר בבכי! את הסיפור סיים ידידי באומרו: "הרגשתי חורבן בית המקדש!"

"היש בה עץ - אם יש בהם אדם כשר שיגן עליהם בזכותו". (ר"ש" שם) פעם דיבר האדמו"ר מסקוויר בענין לימוד זכות על ישראל והסביר, שבכדי להיות מלמד זכות כראוי צריכים להיות כמו עורך דין, שאינו רואה שום פגם על שולחו ורואה אותו כצדיק. וסיים: "זה היה באמת רבי אהרן מבעלז, שלא ראה שום סרך על ישראל, אך טוב לישראל - "הכל טוב!" ("ברזא יקרא" לנדון תשס"ג)

"והערים בצורות גדולות מאד". ("יג"ב"ה, וכן דברים א"כ"ה)

הגאון ר' יהודה לנדי זצ"ל: כאשר המרגלים חזרו מארץ כנען הם תיארו את הערים כנען "ערים גדולות ובצורות בשמים".

כיצד נראו ביצורי אותה תקופה? לערים המבוצרות מתקופת התנ"ך מראה מיוחד להם. בקלות ניתן לזהות אלו תילים הם מתקופת התנ"ך ואלו הם גבעות רגילות.

בימי האבות הערים הוקפו בסוללות עפר גדולות, כמויות עצומות של עפר ואבנים שהונחו בשיטתיות מסביב לתל עד שצורת התל השתנתה לנצח עד ימינו.

החוקרים נחלקו מה בדיוק היתה המטרה שלשמה הוקמו הסוללות. אבל ככל הנראה מדובר היה צורך בטחון העיר.

"מרגלים חרש לאמר" (יהושע ב' א')

יהושע שלח אותם חרש, שילכו בשקט, שאף אחד מבני ישראל לא ידע מזה.

דרך כל מרגל להסתיר את זהותו ומטרתו, הרי אם יודע לאויב, דינו מוות. למה איפוא הוסיף הכתוב "מרגלים-חרש" דבר המובן מאליה? יש לומר שבא להודיע שגם עצם שליחת המרגלים היה חרש "סוד צבאי", אפילו למחנה ישראל, בהליכתם ובחזרתם. ("אזנים לתורה")

חרש, ענינו מחשבה, כמו (משלי) "אל תחרוש על רעך רעה". ("מצודת ציון")

ציווה על כלב ופנחס ללכת עם כלי נגרות או כלי חרס, עשו עצמם נגרים או קדרים, שעל ידי זה יספרו להם את סתריהם. (רבי יהודה ורבי נחמיה - מדרש רות ב' א) צועקים: 'מי רוצה לקנות כלי חרס'. (ילקוט שמעוני)

יהושע ציווה עליהם 'עשו עצמכם חרשים, כך תהיו בין אנשים והם יחשבו שאתם אינכם שומעים דיבוריהם וידברו את סודותיהם בפניכם'. (רבי שמעון - במדבר רבה ט"ז א')

מה האות המובילה בסיפור של רחב והמרגלים? האות ח'

חופרים חרש ביריחו!

רחב אומרת: 'ריבוננו של עולם, חטאתי בשלשה דברים ... מחול לי בעד חבל, חלון, חומה'.

(מכילתא יתרו א')

חסד - חיים ניתנו למשפחתה של רחב על ידי חוט השני. (יהושע ב')

מבני בניה של רחב ח' כהנים ... ח' נביאים עמדו ממנה, ואלו הם ... חלקיהו ... חנמאל ... רבי יהודה אומר, אף חולדה הנביאה. (ספרי בעלותך ע"ח מגילה ד' - ולסים: חתונה עם יהושע! ("נר לשולחן שבת")

"ותטמנם בפשתי העץ הערוכות לה על הגג". (ב' ד')

בעת העתיקה גידול הפשתן היה מצוי בארץ ישראל. באופן כללי אריגים הם ממצא ארכיאולוגי נדיר בארץ ישראל, בשל מזג האוויר השורר בארצנו הם מתכלים במשך השנים ובכל זאת התגלו כמה שאריות של אריגי פשתן מהתקופה בה נכנסו בני ישראל לארץ.

חלק ניכר מאריגים אלו נמצאו בבקעת הירדן. בבית שאן התגלו כמיליון גרעיני פשתן שרופים מראשית תקופת מלכי ישראל.

על "לוח גזר" הנודע מימי דוד ושלמה מתנוססת כתובת בכתב עברי עתיק, לוח חודשי השנה. היחודיות בלוח זה, ששמות החודשים הם לא השמות הרגילים אלא הפעולה החקלאית הקבועה של אותה עונה. חודש ניסן נקרא בכתובת "ירח עצד פשתה", כלומר, החודש בו שולפים את הפשתן מהאדמה. כאמור, שלב זה שהוא תחילת עיבוד הפשתן היה בזמנם בחודש ניסן, אף שילוח המרגלים על ידי יהושע ארע בחודש זה.

בתהליך עיבוד הפשתן, אחרי שלפיתו מן האדמה היו שוטחים אותו ליבוש, לפני שהתחילו להוציא ממנו את הסיבים.

גם בסיפור המרגלים מבואר שפשתי העץ היו ערוכות על הגג וכדברי הרד"ק שהיו עדיין בגבעוליהם והעלתם הגגה ליבשם.

אריג הפשתן השלם והמרשים ביותר מהעולם העתיק שהתגלה בארץ נמצא במערה ב"ואדי מכור", ואדי המשקיף על העיר יריחו, אורכו כשבעה מטרים ורוחבו כשני מטרים!

ג.ב. מצרים היתה ידועה בזכות איכות אריגי הפשתן שלה, שלא כמזג האוויר בארצנו האקלים במצרים יבש ועקב כך חפצים שורדים שם אלפי שנים, ואכן אלפי אריגי פשתן עתיקים ששימשו לביגוד ותכריכים התגלו במצרים. ("ערכה של ארץ ישראל" - ניתוח גיאוגרפי היסטורי וארכיאולוגי של ספר יהושע)

ניצוצות

"ואשכול ענבים ... וישאחו במוט שנים". (י"ג כ"ג) מנהג ירושלים לשאת את הנפטר במיטה העשויה משתי מוטות ברזל. ("גשר החיים") בהלוויית הגאון רבי שמואל ויינטרויב שהיתה בשבוע פרשת שלח, "י"ט סיון תש"ב, הספידו הגאון רבי זלמן סורוצקין וקרא בבכי: "וישאו אנשי ירושלים את האשכול ענבים במוט!"

("נר לשולחן שבת" מידידי נכדו שליט"א)

"עלו זה בנגב". (י"ג י"ג) בבית כנסת מפורסם בעיר בני ברק, היה ספר תורה בו קראו שנים רבות. שנה אחת בשבת פרשת שלח גילו כי בפרשת השבוע, בפסוק "עלו זה בנגב" נכתב 'עלו זה בנגב...'

("נר לשולחן שבת" - מאחד המתפללים)

"והיה לכם לציצית". (ט"ו ל"ט) מעשה בידידי הג"ר זאב ב. שהעירו לו על הציצית הגדולה שלו, באומרם: "זה מיחזי כיוהרא!"

בא לשאול על כך את רבינו שר התורה. רבי חיים קניבסקי אמר שאין בזה בעיה! כשחזר וסיפר למעירים את דברי רבי חיים, אמרו לו, שזה לא מספיק, רבי חיים נמצא בשמים... לך לרבינו הגאון רבי נסים קרליץ, תשאל אותו.

רבי נסים שאלו, מה הבעיה?! השיב ר' זאב: "אומרים לי שזה מיחזי כיוהרא". הפטיר רבי נסים: "יש אנשים שחוששים למיחזי ליוהרא, אבל יוהרא עצמו נוהגים..."

המשיך ושאלו, מה אשתך אומרת על זה. השיב "אשתי תפרה לי את הציצית". "אם כך זה בסדר!" פסק רבי נסים. ("נר לשולחן שבת")

"למען תזכרו ועשיתם". (ט"ו כ"ג)

מעשה שהיה בכנס תורני, סופר סת"ם סיפר בהרצאתו שהוא מכיר אדם שהיתה לו בעיית שכרות, ולא ידעו המשפחה מה לעשות. לימים, בעצת רב, בדקו את המזוזות בביתו ומצאו כי במקום 'למען תזכרו' היה כתוב 'למען תשכרו'...

המשיכו אחרים בדיון. לאחר זמן מה קם אותו סופר ואמר: תמה אני, הרי יש כאן סופרי סת"ם רבים שכתבו מזוזות רבות ואף אחד לא העיר שהסיפור שסיפרתי לא יכול להיות... במזוזה לא כתוב 'למען תזכרו'...

("נר לשולחן שבת")

פְּנֵי נִי קְדָשׁ

לאור תורתו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

יצא לאור על ידי מערכת "מסילות באור החסידות" שע"י מכון אור הצפון דחסידי בעלזא

לעילוי נשמת הרבני החסיד המפורא מוהר"ר ר' מנחם שמואל חיים בן הרה"ח ר' אפרים ז"ל פריעדמאן

א ווארט אויף די פרשה

"שלח לך לדעתך" - לפי שיטתך שמעשה גדול מתלמוד

שלח לך אנשים וגו' (במדבר יג, א). ופירש רש"י: "שלח לך - לדעתך".

איתא בגמרא (סוטה יד, א): "דרש רבי שמלאי, מפני מה נתאוה משה רבינו ליכנס לארץ-ישראל, וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע מטובה הוא צריך?! אלא כך אמר משה, הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ-ישראל, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי, אמר לו הקב"ה: 'כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאילו עשיתם'".

נראה לפרש בהקדם מה שמצינו בגמרא (קידושין מ, ב): "כבר היה רבי טרפון וזקנים מסובין בעלית בית נתזה בלוד, נשאלה שאלה זו בפניהם, תלמוד גדול או מעשה גדול? ענה רבי טרפון ואמר, מעשה גדול. ענה רבי עקיבא ואמר, תלמוד גדול. ענו כולם ואמרו, תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה".

ויש לפרש הכרעה זו "שהתלמוד מביא לידי מעשה", כי מצד מעשה לחוד אי אפשר לכולם לקיים את כל המצוות בכל עת, כי ישנן מצוות הנוהגות רק בכהנים וכו', וכן ישנן מצוות שנוהגות רק בזמן הבית, אמנם "התלמוד מביא לידי מעשה", שעל ידי התלמוד ניתן לקיים גם את המצוות שאי-אפשר לקיימן בפועל ממש.

והנה, מצד "תלמוד" עדיף להיות במדבר, כי שם אין טירדות של פרנסה, וניתן ללמוד שם במנוחה כנונה וביישוב הדעת, ואילו מצד "מעשה" עדיף להכנס לארץ, כי במדבר לא יכלו לקיים את כל המצוות כולן, שהרי "הרבה מצוות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בארץ ישראל".

מעתה נימא, שמשה רבינו היה סבור כשיטת רבי טרפון "מעשה גדול", ולכן חשקה נפשו להכנס לארץ, כי מצד "מעשה" עדיף להיות בארץ מאשר במדבר.

ואילו הקב"ה אמר לו כשיטת רבי עקיבא וכפי ההכרעה למעשה, ש"תלמוד גדול, שהתלמוד מביא לידי מעשה", ומצד סברא זו ניתן לקיים גם במדבר את המצוות התלויות בארץ, כי על ידי העסק ב"תלמוד" במצוות אלו "מעלה אני עליך כאילו עשיתם".

והנה, מטרת משה רבינו בשליחת המרגלים היתה כדי שיראו בטוב הארץ, ומתוך כך יקדימו את הכניסה לארץ ככל האפשר.

לפיכך אמר לו הקב"ה "שלח לך אנשים - לדעתך", כי שליחת המרגלים כדי להחיש את הכניסה לארץ היא לפי דעתך שאתה סבור "מעשה גדול", ו"מעשה" יוכלו לקיים בארץ יותר במדבר.

ואולם, לפי האמת ש"תלמוד גדול" אין ענין לשלוח מרגלים כדי להחיש את הכניסה לארץ, כי מצד "תלמוד" עדיף להתעכב במדבר וללמוד שם במנוחה הנפש ללא טירדות פרנסה.

ואכן בפועל נסתבב ששליחה זו גרמה תוצאה הפוכה, שלא יכנסו לארץ, ובעל כרחם נאלצו להסתפק ב"תלמוד" במדבר, ולסמוך על ההכרעה ש"תלמוד גדול".

(סעודה א' תשלז)

תפלת משה - שדיבור הקב"ה "אכנו בדבר" יהא נחשב כמעשה

ויאמר ה' אל משה עד אנה ינאצוני וגו'. אכנו בדבר ואוריחנו ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו. ויאמר משה אל ה' וגו'. ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר (במדבר יד, יא-יז).

מובא בשל"ה הק' (מסכת שבת פרק נר מצוה אות סג), שאצל הקב"ה נחשב "דיבור" כ"מעשה", כמו שמצינו בבריאה כולה שנעשתה בכח דיבורו של הקב"ה, כדכתיב (תהלים לג, ו) "בדבר ה' שמים נעשו", ולכן "כשם שצריך לשבות ממלאכות כן צריך לשבות מהדיבור, כי מצות שבת הוא זכר 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת', והנה הקב"ה לא עשה במעשה רק בדיבור... ומזה הדיבור שבת", עיי"ש.

ולפי זה יש לומר, שכאשר אמר הקב"ה למשה "אכנו בדבר ואוריחנו", טען משה, כי יתחלל כבוד שמים מכך, כי יאמרו הגוים "מבלתי יכולת ה' להביא את העם הזה אל הארץ אשר נשבע להם וישחטם במדבר", ולכן ביקש למנוע הגזירה.

ובאשר כי "דבר אלקינו לא ישוב ריקם" אמר משה: "ועתה יגדל נא כח ה' כאשר דברת לאמר", כי הרי כוחו של הקב"ה גדול כל כך עד כדי שדיבורו כבר נחשב כמעשה, ומעתה גם הדיבור של "אכנו בדבר ואוריחנו" כבר נחשב כמעשה, ושוב לא יאזן צורך לקיימו בפועל ממש.

(סעודה ב' תשלח)

הזכחתו של משה על סליחת העוון - מניסי יציאת מצרים

סלח נא לעון העם הזה כגודל חסדך וכאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה. ויאמר ה' סלחתי כדברך. ואולם חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ (במדבר יד, יט-כא).

פשטות הכתוב הוא, שמשה רבינו העתיר לפני הקב"ה שיסלח לישראל בפעם הזאת כמו שסלח להם במעשה העגל (ראה "חוקוני" כאן), ואולם לפי זה צריך ביאור הלשון "כאשר נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה", מה ענין מצרים לכאן?!

ונראה לפרש הפסוקים בדרך הפשט, כי הנה כאן נגזרה גזירת כלייה על בני-ישראל רח"ל, ואמנם, למשה רבינו היה ראייה מוכרחת שגזירה זו לא תתקיים בפועל, שהרי ביציאת מצרים נעשו ניסים ונפלאות לישראל, ואם כן בהכרח שלא תבוא עליהם כלייה, כי לא עביד קובה"ה ניסא למגנא (הקב"ה אינו עושה נס בחנם. עי' זוח"א רא, ב).

זהו שאמר משה: "סלח נא לעוון העם הזה", וראייה מוכרחת שאכן תסלח להם, היא, מזה שראיתי ש"נשאתה לעם הזה ממצרים ועד הנה" בניסים ונפלאות גדולים ועצומים, ואם כן בהכרח שישארו בחיים, כי אלמלא כן יוצא שהניסים היו לחינם.

על כך השיב לו הקב"ה: "סלחתי כדברך", כלומר, בקשת שאסלח - קיבלת, ואכן, לא תחול עליהם גזירת כלייה, "ואולם" לא מחמת ההוכחה שצינית, כי האי הוכחה פריכה היא, שהרי "חי אני וימלא כבוד ה' את כל הארץ", פירושו: ניסי יציאת מצרים הטביעו חותם של כבוד שמים על פני תבל, ועבור תכלית זו גופא היו הניסים כדאיים.

(סעודה ב' תשכט)

אמירה נעימה על פרשת השבוע

על האדם לבחון חוזקו בקדושה - אם הוא ראוי לצאת מביהמ"ד כדי לקרב רחוקים

ומה הערים אשר הוא יושב בהנה הבמחנים אם במבצרים (במדבר יג, יט).

מובא ב"בית אהרן" (ליקוטים) בשם הרבי ר' זושא זי"ע בביאור המשנה (אבות פ"ה מ"כ) "עז פנים לגהינום ובושת פנים לגן עדן", כי "גהינום" הוא כינוי לשווקים ורחובות, ו"גן עדן" הוא כינוי לבתי כנסיות ובתי מדרשות שהם בבחינת "עולמן תראה בחיך" (ברכות ז, א).

כאשר האדם הוא עז וחזק בקדושה, אזי אינו חושש לצאת לרחוב - שהוא בבחינת "גהינום" - כדי לקרב רחוקים לעבודתו ית"ש, ואילו כשהאדם הוא במצב של "בושת פנים",

ואינו חזק כ"כ, אזי הוא מחוייב להיות ב"גן עדן" ללמוד ולהתפלל בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, ולא להסתובב בחוץ כדי לקרב רחוקים, "ווייל נישט ער וועט מתקן זיין די גאס, נאר די גאס וועט איהם 'מתקן' זיין" (לא הוא יתקן את הרחוב, אלא הרחוב יתקן אותו).

בזה מפרש ה"בית אהרן" זי"ע את הפסוק שלפנינו: "הבמחנים אם במבצרים", האדם צריך לבחון את מעמדו ומדירגתו בקדושה, האם הוא חזק כ"כ בקדושה עד כדי שהוא מסוגל להסתובב גם "במחנים" (במקומות פתוחים) ללא חשש נזק, או שמא אינו חזק כ"כ, והוא צריך לשבת "במבצרים" (במקומות סגורים - בבית המדרש), כדי להיות שמור ברוחניות.

(פירות טיש תשכז)

שיחת קודש

על מלחמת היצר

ישנם שני סוגי יצר-הרע: א. יצר הרע המצוי ברחוב המפתה לראיות אסורות ולעבירות. ב. יצר הרע המצוי בבית-המדרש, שם אינו יכול לפתות לראיות אסורות ולעבירות, רק עיקר מגמתו היא לקרר את האדם ולפגוע באיכות התורה או התפילה.

ולכן על כל אברך ובחור להרבות כמה שיותר להסתובב בבית-המדרש, כמשאלתו של דוד המלך ע"ה (תהלים כז, ד): "שבת בבית ה' כל ימי חיי", וכן עליו להמנע ככל האפשר מלהסתובב ברחוב, כמשאלתו של דוד המלך ע"ה (תהלים קיט, לו): "העבר עיני מראות שוא".

והיינו מחמת שתי סיבות:

א. כי כפי האמור, היצר הרע שברחוב גרוע עשרת מונים מהיצר הרע שבבית-המדרש.

ב. כי בית-המדרש הוא מקום תורה, ועל כן ההתגברות שם על היצר הרע היא הרבה יותר בניקל מברחוב, כידוע מדברי חז"ל (קידושין לו, ב) שהתורה היא הסגולה הטובה ביותר כנגד היצר-הרע.

ומילתא דפשיטא היא שמעלת בית-מדרש-איד על פני גאס-איד אינה רק ברוחניות, אלא גם בגשמיות, כפי שרואים במציאות עין בעין.

(שיחת קודש - סיון תשנח)

סיפורי קודש

על ארץ ישראל

כאשר היו באים משולחים מאר"י לטשערנאביל, היה הרה"ק רבי אהרן מטשערנאביל זי"ע לוקח מהם את בגדיהם ונותן להם בגדים חדשים, ובבגדיהם השתמש להצעת מיטתו, מחמת חביבותו והערכתו לארץ-ישראל'דיגע בגדים.

(ח' כסליו תשסו)

פעם הגיע אחד האדמורי"ם לבקר בקודש פנימה אצל כ"ק מרן מהר"א זי"ע. היה זה בימי הקיץ הלוהטים, וכ"ק מרן זי"ע ישב מעוטר ב"טיליפ". אמר האדמו"ר לכ"ק מרן זי"ע: "סאיז זייער הייס אינדרויסען" [חם מאד בחוץ], אמר לו כ"ק מרן זי"ע: "אל תגידו כן, ס'איז אביסל ווארימלעך אינדרויסען, והחום הזה נצרך עבור צמיחת הפירות".

בצאתו אמר כ"ק מרן זי"ע לבני ביתו: "אסור לדבר על ארץ ישראל. המרגלים דברו על ארץ ישראל".

ויש לציין מקור לזה מדברי הגמרא (כתובות ק"ב, ב): "רבי אמי ורבי אסי קיימי משמשא לטולא ומטולא לשמשא", וברש"י ז"ל: "כשהשמש הגיע למקום שהן יושבין וגורסין וחמה מקדרת עליהן עומדין משם לישב בצל, ובימי הצנה עומדין מן הצל ויושבין בחמה, כדי שלא יוכלו להתרעם על ישיבת ארץ ישראל".

(סעודה ב' תשסו)

פעם הביאו אל הרה"ק רבי יוחנן מראחמסטריווקא זי"ע יין מארץ ישראל, ולא רצה לשתותו.

והסביר טעמו ונימוקו, שהיות ואינו "מבין" על יין, הרי הוא מפחד שמא לא ימצא היין חן בעיניו, ויבוא לדבר סרה ח"ו על פירות אר"י, ולכן הוא מעדיף להמנע משתייתו.

(סעודה ב' תשסו)

כאשר ביקר כ"ק מרן מהר"ם מבילגורייא זי"ע בשווייץ, אמר בשם אביו כ"ק מרן מהר"ד זי"ע:

"ארץ ישראל בתפארתה - בזמן שבת המקדש היה קיים - היתה מושפעת מכל טוב, הכל היה בה מעידית שבעידית, פירותיה, צמרה, יינה, ואוירה, וכל התשבחות. לאחר שנחרב בית המקדש, התחלקו האומות בטיבה של ארץ ישראל, את שבח הצמר נטלה מדינת טערקיי, את שבח היין נטלה מדינת הונגריה", וכן הלאה. והפטיר כ"ק מהר"ם זי"ע: "יתכן שהאוויר הטוב של אר"י ניתן למדינת שווייץ". ע"כ.

אמנם בימינו אלה כבר חזר הכל לארץ ישראל, יש כאן פירות טובים, יינות משובחים, ואויר טוב.

(קידושא רבה תשס)

פעם לא הרגיש כ"ק מרן מהר"א זי"ע בטוב, ושלח את אחד ממשמשיו אל הרב מטשעבין זצ"ל להודיע לו ממצבו ולבקש הימנו שיתפלל בעדו. לאחר מכן שלח הרב מטשעבין את חתנו רבי שלמה גולדשטוף ז"ל לדרוש בשלמו של כ"ק מרן זי"ע.

במהלך השיחה שוחח עמו כ"ק מרן זי"ע בענין היין, ושאל אותו, אם הוא זוכר את שם המקום בהונגריה ששם מייצרים יין משובח, והשיב "טוקאי", והגיב כ"ק מרן זי"ע: "אכן, אך היין דשם אינו מגיע לטיב היין שבארץ ישראל".

העיר רבי שלמה: "בוודאי כוונת הרבי על קדושת היין, שהיין בארץ ישראל מקודש יותר מיין חוץ לארץ", ונענע כ"ק מרן זי"ע בראשו כאות הסכמה לדבריו.

(כ"א מנ"א תשמט)

כ"ק מרן זי"ע היה נרתע מלשמע דברים רעים על ארץ ישראל או על אחת מערי אר"י, והיה מחפש דרכים לפרש את הדיבורים הרעים לטובה.

בהגיעו לאר"י הביע את רצונו לנסוע להתגורר בתל-אביב. הרבה יהודים מירושלים ניסו להשפיע עליו שלא יסע לגור שם "כי אי אפשר ללכת שם ברחוב" (מחמת הפריצות), וכן "אי אפשר לפתוח שם חלון, כי שומעים משאר הבתים קול רדיו". אולם, כ"ק מרן זי"ע עמד על דעתו מחמת טעם כמוס.

בבואו לתל-אביב הזמינוהו מתפללי ה"יבנה שוהל" להתפלל בבית-מדרשם, ואכן, כ"ק מרן זי"ע נעתר לבקשתם והלך להתפלל שם ביו"ט א' דפסח, ובדרכו הבחין שעל כיווי הבורות ברחוב חקוק המילה "פלשתינה" באותיות מרובעות, ולכן נאלץ כ"ק מרן זי"ע לילך מסביב, כדי שלא לדרוך על האותיות מחמת זיהרותו בקדושת אותיות הא-ב.

לאחר מכן התבטא בקדושו: "אכן, מה שאמרו לי שאי-אפשר ללכת ברחוב בתל-אביב הוא נכון, בגלל האותיות המרובעות שעל כיווי הבורות..."

בהזדמנות כשנסע אחד הבורות מתל-אביב לירושלים אמר לו כ"ק מרן זי"ע להגיד לאנשי ירושלים, שמה שאמרו שאי-אפשר לפתוח חלון בתל-אביב אינו נכון, כי בשכנותו יש בית-מדרש של גור שבוקע משם קול תורה וקול תפילה.

(כ"א מנ"א תשסד)

מחיר זה נרדף ע"י ידושת הרה"ח ר' יצחק אייזיק פריינד שליט"א

לעלוני נשנית אביו החסיד הנפואר הנפטרם ובלתי נשכח, אש קודש לבעליזא ר' איכסנדר כ"ר אברהם צבי ד"ל פריינד

(כ"א מנ"א תשסו)

תורתנו והוקרתנו נתונה לידידינו שתרמו מהונם להצלחת הוצאת גליון זה

כל חסיד בעלזא אומר מדי יום את קאפיטל התהלים הקבוע
להצטרפות וקבלת קאפיטל תהלים יומי קבוע 02.313.7666
חיג למערכת "על הצדיקים"

דבר יום ביומו

ילקוט סופר
רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לשוב לכל כל הימים

אבני נזר
רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רנ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

מלא העומר
רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

זרע שמשון
רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נהמני זצ"ל
הבטיח למי שילמדו בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
משמיא ועיניכם תראנה בנינים
ובני בנינים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חממים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב. גם עושר
גם כבוד לא יוספו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

הזון יהזקאל
רבי יהזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלויה הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמדו בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(ריבבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

מלליצי ידי עשר

לב העברי
רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ב, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכיי.

בן לאשרי
רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיני
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ב ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירוש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
סגולה גדולה בבית לכל הדברים

אתוון דאורייתא
רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנינים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

הירויזן

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

שערי זבול
רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

צדקת הצדיק
רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

זרע שמשון

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע
ויקרא למשה להושיע בן נון יהושע. ברש"י: יה יושיעך מעצת מרגלים. יש לבאר הטעם שמשא התפלל דוקא על יהושע ולא על שאר המרגלים שנשלחו, שלכאורה נראה כמו שהיה למשה משוא פנים בדבר זה. ויש לבאר עפ"י מה שכתב בספר זרע ברך בשם האר"י ז"ל, שבכניסת המרגלים לתור את הארץ, התעבר בכל אחד מהם הנשמה של השבטים בני יעקב עצמם, דהיינו שלנשיא ראובן התעבר הנשמה של ראובן בן יעקב, וכן על זה הדרך אצל כולם. וליהושע שהלך מטעם שבט אפרים, התעבר בו לוי, כי לשבט לוי לא היה שליח היות ולא נחלו את הארץ, עכ"ו. וחזינו מדבריו שביהושע נתגלגל נשמת לוי, ולפ"ז יש לומר דלכך התפלל משה ביותר על יהושע, שהרי אם חלילה יהושע יחטא וידבר לשון הרע על ארץ ישראל, יגרום פגם בלוי ראש שבטו, ולכן הפגם הזה יפריע למשה שהוא משבט לוי, ולכן אין כאן משוא פנים מה שהתפלל דוקא עליו, כי הוא דבר הנוגע לעצמו ממש. (זרע שמשון אות א').

ויאמרו איש אל אחיו נתנה ראש ונשובה מצרימה. יש להתבונן מה היתה כוונת הרגלים באומרם 'נתנה ראש ונשובה מצרימה', שאם היו רוצים לשוב למצרים, מפני מה היו צריכים ליתן עליהם ראש. עוד יש להבין במה שאמרו המרגלים בגנות ארץ ישראל ארץ אוכלת יושביה, שהרי הכנענים היו בארץ כנען כבר שנים רבות, והמרגלים בעצמם הודו שראו שם אנשי מדות, וא"כ איך יכלו לומר שאותה הארץ אוכלת יושביה, הרי כולם רואים שאין הדבר כן שהתקיימו הכנענים שם שנים רבות. ויש לבאר על פי מה שכתב המגלה עמוקות (ואתחנן אות כ') שאם משה רבינו היה מכניס את בני ישראל לארץ ישראל, לא היה נחרב הבית ולא היו ישראל גולים מארצם, ואם היו ישראל חוטאים, לא היה נגזר עליהם גזירת גלות, אלא הקב"ה היה ממינם. ולפ"ז מובן שזאת היתה כוונת בני ישראל באומרם 'נתנה ראש ונשובה מצרימה', שאם משה רבינו ימשיך להיות הראש שלנו, נוכל לבוא לידי מיתה אם נחטא, ועל כן יותר טוב שיהיה לנו מנהיג וראש אחר, ואז אף שאם נחטא

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמתו' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורה, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דידן'

מסופר על צבי אחד שנאחז בסכר בקרניו ביער עבות באין יכולת להיחלץ מהמיצר, חשב הצבי מחשבות איך להינצל מן הפח שנלכד בו, והגיע למסקנא שעליו לעקור את היער כולו, ואז יוכל לעברו בשלום מבלי להסתכר שוב בקרניו בענפי העצים. התחיל רוקע ברגליו ומפעיל את קרניו בשביל להפיל את העצים, עד שנזדמן לו מישהו ואמר לו: לשוא כל עמלך, כל שנות חיך וכל כחותיך לא יספיקו לך בשביל לעקור את היער כולו, רק זאת תוכל לעשות, עקור אתה את קרניך, ואז תוכל לעבור את היער בשלום.

כך זה כשהאדם לא יכיר שיש לתקן את מדותיו, לא יעזור לו הטלת האשמה על אחרים, לדאבון לב ישנם בני אדם הדיוטות ריקנים ומנוערים מכל תוכן ממשי, שכל קנינם הוא לשון חריפה עם קרנים מחודדות היודעים לדקור בלשונם, לעשות אחרים ללעג, להתחצף להשפיל ולדכא את רוחו של הזולת, וכך הם מדמים לעבור את חייהם תוך רמיסת קרבנותיהם ברגל גאווה, כזה שהוא שט על פני המים ומכה בימינו ובשמאלו וכך הוא מחזיק את עצמו על המים, כך האנשים האלה מכים על ימין ועל שמאל ומבטלים את הכל בהבל פיהם, חץ לשונם נשלח בכל, לזה לועגים, ובזה מזלזלים, כל תוכן חייהם מבוסס על השפלת אחרים. למראית עין הם אמנם נראים שמחים עשירים ומאושרים. אבל לאמתו של דבר הם משולים לחרס הנשבר שכל אחד זורקו למקום אשפתות.

ויחרב הבית ויגזר עלינו גלות ונשוב למצרים, מ"מ זה עדיף ממיתה. וזה היתה כוונת באומרם 'ארץ אוכלת יושביה', שאם משה רבינו יכניסם לארץ ישראל ויבואו לידי חטא, אז תהיה הארץ אוכלת יושביה שלא יחרב הבית ולא ירדו לגלות אלא ימותו, ועל כן קראו לארץ 'ארץ אוכלת יושביה'. (זרע שמשון בשלח אות ד').

לע"נ הג"ר שמעון אפרתי ב"ר יקותיאל זצ"ל י"א צ"צ י"ז סיון

חשבה לטובה, שבה חטאו ואמרו 'ארץ אוכלת יושביה היא', לכן לא הועיל להם זכות זה שמתו הכשרים, שהרי בזו חטאו, וגדול עוונם מנשוא. אבל משה יכול לעמוד בכסא של רגל אחד אחר שמתו הכשרים, אבל משא"כ אלו שחטאו בזה והיה להם למזכיר עוון, אין קטיגור נעשה סניגור.

לע"נ הרה"ק ר' ישכר בער ב"ר יצחק מראדשיץ ז"ע י"א צ"צ י"ח סיון

מדומע פטור מחלה. תנן (פ"א

חלה מ"ד): והמדומע פטורה מן החלה. ושיטת התוס' (נדה מז. ד"ה אתי) דאף החולין נעשין תרומה, דכתבו וז"ל: גם החולין נחשבו כתרומה ליפטר מן החלה כאילו הכל תרומה, עכ"ל. ועל כן אפי' יש שיעור ה' רבעים מן החולין, פטורה מן החלה. אבל הר"ש כתב דבירושלמי משמע דדוקא כשאין ה' רבעים מן החולין פטורה מן החלה.

והקשה האבני נזר (יו"ד סימן תי"ז), וז"ל: קשה לפירוש הר"ש [דדוקא כשאין ה' רבעים מן החולין פטורה מן החלה], הא דתנן (פ"ג חלה מ"ב) 'נדמעה עיסתה עד שלא גלגלה פטורה, שהמדומע פטור, משגלגלה חייבת'. במאי עסקינן, אי לא היה בה קודם שנדמעה כשיעור חלה, א"כ משגלגלה אמאי חייבת, ועל כרחק צ"ל שהיה בה כשיעור, ואעפ"כ עד שלא גלגלה פטורה.

ובדוחק יש ליישב דלעולם שהיה בה כשיעור, אלא שהיתה טבול לתרומה, ועד שלא גלגלה הפריש ממנה תרומה [ונמצא דעתה ליכא ה' רבעים מן החולין], ולא קבע לה מקום ונדמעה וכו'. מ"מ פשט המשנה הוא דאפי' יש בחולין כשיעור פטורה. וליישב דברי הר"ש [מדוע נדחק לפרש דדוקא בדליכא ה' רבעים מן החולין פטורה מן החלה] נראה, דהנה בנדה שם נחלקו ר' מאיר ור' יהודה עם ר' יוסי ור' שמעון, דר' מאיר ור' יהודה מחייבים מדומע בחלה, ור' יוסי ור' שמעון פוטרים, דר'

תולדות בעל ילקוט סופר זי"ע

ח' סיון אסרו חג דשבועות שנת תרע"ח, הבוקר אור והאניה קרבה לגבולינו ק"ק פאקש, ורבינו בלב שמח שם לדרך פעמיו ליסע לעיר וואשארעהלי לראות בכבוד התורה, ולהיות מוכן ליום הזה, יום אשר נפשו הטהורה קיוותה לגיל ולשמוח בישועת ה' אשר זכה להגיע ליום העלות בן אחיו הרב מו"ה מנחם סופר, אשר נתגדל על ברכי יוסף ואהוב לו כבנו ממש, על כסא הרבנות דקהל יראים דשם.

וביום ג' שנכפל בו כי טוב י' סיון בא רבינו ז"ל להעיר וואשארעהלי, וכל העם מקטן ועד גדול רבנים גדולים ויראי ה' אשר באו מרחוק ומקרוב ליתן כבוד לתורה, ששו לקראתו, והשיבוהו בראש המסובים, ובצמא שתו אמרותיו הטהורים כי נעמו. וכאשר ראה חיבת הקודש ואהבה לתורה מורשה טמונה בקרב כל, עוז התאזר לקרב הלבבות לאביהן שבשמים ביתר שאת, ונענה לבקשת האקרו"ט דשם, ועלה הבמתה בשבת קודש ודרש דרש בהתלהבות נפלאה דברי מוסר משוחים בשמן אהבה ודבריו כאש בוערת לה' ולתורתו, הדליק אור היראה טהורה בלבבות השומעים כדרכו בקודש מאז, ועוד הטה אוזן קשבת לדבריהם למלא עוד שבוע אחד בקרב עם קודש להרים דגל התורה ויראה.

ביום א' כ"ב סיון אין ויהי אלא לשון צרה, יום בוקה מבוקה ומבולקה, אף כי חולשה גברה על רבינו ז"ל, אזר כגבור חלציו ועמד הכן לנסוע דרך רחוקה לשוב לביתו למלאכתו מלאכת הקודש אשר עלה למעלה ראש וכו', ועתה אהה אוי ואבוי, פתאום בא שודד ונגדע קרן תפארתינו הודנו ופארינו עטרת ראשינו ז"ל, עודנו עמד בבוקר השכם מעוטף בטלית ותפילין לשפוך שיח לפני אדון כל, ועוד ישב רבינו לכסא שופט צדק לגלות דעתו הטהורה כפי דת התורה בהלכה ברורה, ובפעם אחת חולשה גדולה נופלת עליו, ושכב עליו ערשו להשיב נפשו אליו, וכל העם העומדים סביבו האמינו כי עוד יוסף חי אתנו, אבל אהה אויה לנו, כי גברה עליונים על התחוננים ונשבה ארון אלקים, רבינו מאורינו מושל לבינו איננו.

לבטל זכות, כסא של רגל אחד על אחת כמה וכמה. אבל עכשיו 'סר צלם מעליהם', ופירש"י: 'כשרים שבהם מתו, שכבר מת איוב'. לכן יש לומר דסגי בכסא של רגל אחד.

ומה שלא יועיל לישראל [מה שמתו הכנענים הכשרים] הוא משום שחטאו בזה עצמו במה שהיה לטובתם ואמרו 'ארץ אוכלת יושביה היא', ופירש"י: בכל מקום שעברנו מצאנום קוברי מתים, והקב"ה עשה לטובה כדי לטרדם באבלם ולא יתנו לב לאלו. ואמרו (מכות יא.): דמי שהרג כהן גדול לא היה לו כפרה עולמית, לפי שחטא במכפר. אם כן יש לומר ג"כ כאן לפי שחטאו באותו דבר אשר ה'

הבטחת בעל החזון יחזקאל זי"ע

'אמליץ טוב למי שילמוד בספרים שלי, וכן אמליץ טוב לכל מי שיפרסם את תורתו'

מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר

'הגדרות חזון יחזקאל על התורה'

ליקוט מגליונות 'מליצי יושר'

מי שרוצה להנציח שמו בהספר,

או לזכות להבטחת בעל החזון יחזקאל זי"ע

יתקשר למערכת

732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

ו' פרשת שלח כ"ב סיון

יומא דהילולא של בעל הילקוט סופר זי"ע

אם לא עכשיו אימתי!

עכשיו הזמן לקיים צוואת הילקוט סופר זי"ע

"מי שילמוד או יפרסם דברי, אטיב אני עמהם להמליץ טוב בעדם לפני קל חי. ואם יבואו על קברי, אז גם אני אשתחוה לפני שומע קול בכיות עמו ישראל ברחמים, ואצטרף תפילתי עמהם לטוב להם כל הימים!"

'מנחה חדשה' להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע

שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה, מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. זכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. נ"ל בעז"ה, ע"פ מה דאיתא במהרש"א ז"ל בפ"ג דמס' מכות (כג ב בח"א), על מאמרם ז"ל במס' עירובין דף יג ע"ב: "נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא [עכשיו שנברא יפשפש במעשיו]. כלומר, טוב יותר היה לאדם שלא נברא, כי הוא קרוב להפסד מחמת הלאוין שהם רבים, ורחוק לשכר מצד העשין שהם מועטים. ועכשיו שנברא "יפשפש במעשיו", כיון שמדה טובה מרובה על מדת פרעניות, דלמצוה מצרף הקב"ה מחשבה טובה למעשה, אבל לעבירה אינו מצרף מחשבה והמעשה, והמה מרובין יותר על ל"ת, עיי"ש במהרש"א ז"ל. נמצא כי סיבת בריאתו של אדם, הוא רק ע"י שמצרף הקב"ה המחשבה. וז"ש הכתוב "בראשית", היינו בשביל המחשבה שנקראת "ראשית" - סוף מעשה במחשבה תחלה, "ברא אלקים את השמים ואת הארץ".

ארבעים שנה, ואם יחטאו גם הבנים, ולכן ראה הקב"ה לנחמם, כי בצוותא אותם במצות הארץ הבטיחם שגליו לפניו שיבאו וירשו אותה, עכ"ל.

והענין הוא על פי מה שנאמר 'וארון ברית ה' נוסע לפניו דרך שלוש ימים לתור להם מנוחה', ואמרנו שזה היה לבררם בשלוש מדות שהאבות מרכבה להם שנקראו 'מים', והם נגד שלוש הקליפות קנאה תאוה וכבוד, ועיד"ז לתור להם מנוחה שיכנסו תיכף לארץ ישראל. אבל אח"כ פגמו בכל השלוש קליפות הנזכרים, בתבערה ובקברות התאוה, ואח"כ שלחו המרגלים לתור את ארץ כנען שהיה גם כן לכוונה זו [לתקן זאת]. אבל המרגלים לא תיקנו רק קלקלו עוד. לכן אמרו מה יהיה לסוף ארבעים שנה שמא יתקלקלו עוד, ושוב לא יוכלו לכנס, ולכן נאמר להם 'כי תבואו אל ארץ מושבותיכם, והיינו שבאמת ארץ ישראל מוחזקת בידינו בירושה מהאבות, ואף אם ח"ו לא יהיו כדאין, ג"כ יזכו לה ויהיה בזכות האבות, וכמו שנאמר לסוף ארבעים שנה (דברים ט:ה) 'לא בצדקתך וגו' כי ברשעת הגוים וגו' ולמען הקים את הדבר אשר נשבע ה' לאבותיך'. אך בשעת שילוח המרגלים לא נתמלא סאתם עדיין, כמו שנאמר 'כי לא שלם עוון האמורי עד הנה', אך אם היו זוכין, היו נכנסין בזכותם, וזה לא עלה בידם, אך על לסוף ארבעים שנה הובטחו שיזכו לה כאמור.

וזה ענין מה שנאמר בשבת 'מושבות', דכתיב 'שבת הוא לה' בכל מושבותיכם' (ויקרא כג:ג), וכתיב 'לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת' (שמות לה:ג). ויש לפרש על פי האמור, שבשבת שזוכין ישראל לקדושת שלוש האבות (ע"י זוהר ח"ב רד.), ואז זוכין שארץ ישראל מוחזקת בידינו מהאבות, לכן נאמר לשון מושבות. וכתיב 'בכל מושבותיכם' על פי מה שאמרו (שבת ק"ח): כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלא מצרים וכו', כיעקב שכתבו בו ופרצת ימה וקדמה. (בראשית רבה יא:ז) איתא: יעקב שכתבו בו שמירת שבת וכו', ירש את העולם שלא במדה וכו'. והיינו שבכל מקום שילך תלך עמו קדושת ארץ ישראל. לכן בשבת זוכה ישראל שבכל מקום אשר אתה עומד אדמת קודש הוא, וזה שנאמר 'בכל מושבותיכם', שבכל מקום יכולים לזכות לקדושת ארץ ישראל שהיא ירושה מהאבות.

לע"נ הג"ר ישראל ב"ר שלמה וואראמן זצ"ל יא"צ י"ט סיון

שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען. וברש"י: שלח לך לדעתך, אני איני מצוה לך, אם תרצה שלח, לפי שבאו ישראל ואמרו ושלחה אנשים לפנינו. ויש לבאר הענין

שרצו ישראל לשלוח המרגלים, דבאמת כונתם היתה לטובה, ומה שאמר הקב"ה אם תרצה שלח, ולא ציוה להם לשלוח, הוא משום דמבואר בספרים דאין לסמוך על נסים, רק יעשה תחילה מה שבידו בדרך הטבע לעשות, ומה שיחסר הטבע ישלים הנס.

וע"י ברמב"ן בריש פרשתינו שכתב כן, והביא ראיה משאר מלחמות שהיה על פי ה' ונצטוו להשתדל בדרך הטבע, ועל כן שלחו מרגלים. אמנם בשליחות זה היה עוד מעלה גדולה כדי שידעו ישראל תקפם וחזקם של יושבי ארץ ישראל, ולא יסמכו על עצמם כלל, ועל ידי כך יסמכו רק על ה', ויתחזקו באמונה ובטחון כי ה'

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בליבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

תרומה חד דרבנן קודם שנתערב בחולין, [דמשום כך אינו מיקרי 'תרי דרבנן']. וכל זה כשאין בחולין כשיעור חמשת רבעים, דהתרומה שנתערבה בה כבר היה עליה שם חד דרבנן, אבל ביש בחולין כשיעור, דהפטור הוא מחמת שהחולין נעשין תרומה, והחולין מעולם לא היה בהם קדושה, ומתחילתם תרי דרבנן ניהו, ולא מפקעי את חיוב חלה שהוא חד דרבנן. ומיושב הר"ש שכתב דמשמע בירושלמי דוקא שאין בחולין כשיעור, דירושלמי ס"ל תרומה בזמה"ז דרבנן, [ולכן צריך לומר דמירי דליכא בחולין כשיעור, הלכך לא הוי 'תרי דרבנן', אבל] מתניתין בחלה הוא כו' יוסי דסובר דתרומה דאורייתא וחלה דרבנן, [וממילא לא הוי 'תרי דרבנן', לכן יש לומר דמירי דיש בחולין כשיעור חלה].

לע"נ הג"ר שמואל יצחק הילמאן ב"ר אברהם חיים זצ"ל יא"צ י"ח סיון

פרשת נסכים. אחר פרשת המרגלים נאמר פרשת נסכים, וכתיב 'כי תבואו אל ארץ מושבותיכם', ובמדרש רבה (כאן): בכ"מ אתה קורא אותה 'ארץ כנען', וכאן 'ארץ מושבותיכם', אמר להם הקב"ה חייכם נתתי לאברהם ליצחק וליעקב וכו' והבן יורש את האב, וזה 'ארץ מושבותיכם', ע"כ. אבל עדיין קשה למה דוקא כאן נקראה 'ארץ מושבותיכם' על שם שמוחזקת בירושה מהאבות.

אך הענין, דהרמב"ן (כאן) כתב כאן, וז"ל: אחר שהבטיח את הבנים שיבאו אל הארץ, השלים להם תורת הקרבנות שקריבו נסכים בבואם לארץ. ואולי היה זה עתה לנחמם ולהבטיחם, כי היו נושאים לאמר מי יודע מה יהיה לאורך ימים לסוף

הגליון בארץ ישראל ננתב ע"י הרב חיים מאיר בן עלקא שליט"א זכות הצדיקים מליצי יושר יעמוד לו ולמשפחתו ולכל י"ח להתברך בכל מייל דמיטב

אפשר למסור נדבות להוצאת הגליון בקנדה להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א 438-875-5478 אימעיל 2792034@gmail.com

לכם לאלהים' לעתיד לבא, הכא נמי 'אני ה' אלהיכם' לעתיד לבא אע"פ שלא נשאר זכות, כיציאת מצרים יעשה נפלאות על לעתיד לבא.

לע"נ הג"ר יוסף שאול אלישר ב"ר חיים משה צ"ל י"א צ"כ א"צ סיון והיו לכם לציצית וראיתם אותו. בשו"ת שבות יעקב (ח"ב סי' ל"ח) כתב, דסומא אין לו להעביר הציצית על עיניו בשעה שקורא פרשת ציצית. ומביא ראיה לזה וז"ל: בספר מצת שמורים כתב, וז"ל: כל המעביר ציצית על עיניו כו' מובטח שלא יבא לידי סימוי עינים עכ"ל. א"כ זה שכבר הוא סומא, למה לו להעביר על עיניו. אף שראיה זו יש לדחות, דודאי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה ויניח זכותו לזרעו אחריו, וכדאמרין 'אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס', עכ"ל. וכתב הגר"י ענגיל (גליוני הש"ס אבות פ"א מ"ג), וז"ל: ולא היה נצרך לדחיה זו, דבלא"ה נראה דאין כאן התחלת ראיה, דהעברת הציצית על העינים הוא עניין חיובי וכבוד המצוה, הרי זה מצוה בעצם לחבב את המצוה, אלא דיש למצות חבובי מצוה זו סגולה להגין מסמיון עינים, וכן יש לכל מצוות סגולות פרטיות, אבל אין הכוונה שזה כל שכרו, ובוודאי דשכרו שמור לעוה"ב על שחיבב וכיבד מצות ציצית, ובשכר העוה"ב הא שייך גם הסומא, אלא דיש אל המצוה הזאת גם סגולה דעוה"ז, והיא לא שייכא בסומא, ומה בכך. ובשבת (דף לב:) אמרו דהזהיר במצות ציצית זוכה ומשמשין לו ב' אלפים וח' מאות עבדים. ואטו זה כל שכר המצוה, והוא רק סגולה ועניין פרט שיש למצוה זו, ואמרו במנחות (דף מד.): אמר ר' נתן, אין לך כל מצוה קלה שכתובה בתורה, שאין מתן שכרה בעוה"ז, ולעוה"ב איני יודע כמה, ע"כ. וזה פשוט.

לע"נ ר' יעקב ב"ר נחום יצחק הלפרין ז"ל י"א צ"כ א"צ סיון ויניחו אותו במשמר כי לא פורש מה יעשה לו. יש לדקדק דבמגדף כתיב 'ויניחוהו במשמר', וכאן כתיב 'אותו'. ובפני דוד דקדק איך אפשר דמשה רבינו שלמד כל התורה שבעל פה בהר סיני ודקדוקיה לא היה יודע באיזה מיתה נידון מחלל שבת. ויש לומר דלכאורה צריך להבין סמיכות פרשת ציצית לכאן, ודברי רז"ל 'ידועים, ונראה, דהנה בפרשת ציצית כתיב 'וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה'', והמפרשים נדחקו לפרש תיבת 'אותו', שהוא כמיותר, דהרי דרשת רז"ל (שבת כה:) 'פרט לכסות לילה', נפקא להו מ'וראיתם', ולמה הוסיף 'אותו', דאינו מובן למה ולמי התכוין. ויש לומר דאמרו רז"ל (בר"ר סג:ב) עה"פ 'ליעקב אשר פדה את אברהם', דאלמלא זכות יעקב לא ניצול אברהם מכבשן האש. ותמהו המפרשים דאיך אפשר שצדקת אברהם אבינו לא היה בה כדי להצילו. ותירצו בעז"ה דבאמת אברהם אבינו היה איתן רצונו לישרף, וכמו שאמר ר' עקיבא כל ימי הייתי מצטער מתי יבוא לידי למות על קידוש ה' ואקימנו, אך היות יעקב עתיד לצאת ממנו, לא הספיק ה' תאות אברהם לישרף. והנה אמרו רז"ל דמקושש לשם שמים נתכון, נמצא דבעצמו רצה למות על קידוש ה', ולמ"ז (שבת צו:) דצלפחד היה כבר היו לו בנות חכמניות דרשניות, ועל כן סיפק ה'

בשורה טובה
שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

אשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
הספה ראשית: עם הספר - ר' בנימין לעווין
והריב יצחק טייטלבוים שליט"א 44000-322-347

איש מלחמה הוא יושיעם, ובכח האמונה והבטחון יפלו אויביהם לפניהם. נמצא תכלית השליחות היה כדי להשריש בהם אמונה בה', וע"י ראיית יושבי הארץ ידעו ויבינו כי ישומו על ה' מבטחם, ולא בכח יגבר איש, רק לה' הישועה. ובה יתפרש כוונת המסורה, דכתיב ב"פ 'שמנה', כאן 'השמנה היא אם רזה', וראת השמנה ואת החזקה אשמיד' (יחזקאל לד:טז), שכוונת משה רבינו במה שהסכים לשליחות המרגלים, הרי היה כדי לחזק בטחונם בה', ולזה שלח לראות השמנה היא אם רזה, כדי שמתוך כך ידעו כי הכל יד ה', וראת השמנה ואת החזקה אשמיד', כי ביכולת ה' להשמיד גם השמנה והחזקה. ומעתה מובן מה שאמר הקב"ה רק אם תרצה שלח, דהלא הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים, וכיון ששליחות זה היה המטרה למען להביא את ישראל לאמונה ובטחון בה', אין לו להקב"ה לצוות על זה. ובאופן אחר יש לומר, לפי מה שהאריך הרמב"ם בפירושו על מסכת אבות (פ"ג מט"ו) על דברי המשנה 'הכל צפוי והרשות נתונה', דאף שהכל צפוי לפניו, מ"מ ידיעת הקב"ה אינה מכרחת הבחירה, רק הרשות נתונה, ובטוב העולם נידון הכל לפי רוב המעשה, ע"ש. ועל כן אמר הקב"ה למשה שלח לך לדעתך ולרצונך, דהקב"ה ידע עתידות שלא יצליחו בשליחות זה, רק לא רצה למנוע כדי שלא להכריח הבחירה, על כן אמר שלח לך אני איני מצוה לך, רק אם תרצה שלח.

לכות מ.ב. ה. פ. לעשירות והצלחה בכל מעש"י
ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם אני ה' אלקיכם. ממו"ח הגאון [מקאלמאי] נ"י שמעתי, כי לכאורה על כמה בני אדם יש תמיהה גדולה, כי בשלמא בין צדיק לרשע יש הבדל, שזה הסכים למנות שופט על עצמו היצר טוב, וזה היצ"ר. אמנם כמה בני אדם ראינו הולכין אחרי מצות ה' בטוב, ובכמה עבירות הולכים אחר עצת יצרם. וקשה עליהם ממה נפשך, אם ה' אלקים לכו אחרי, ואם הבעל לכו אחרי.

אמנם עיקר הפתיה הלז בא ע"י שמדמין שרבו המצות יכבה העבירות, וזה אינו, שהקב"ה לא יקח שוחד, ואין מצוה מכבה עבירה, ועל עבירה יקבל עונש, ועל מצוות יקבל שכר. וזה 'ולא תתורו אחרי לבבכם' לשון רבים, והיינו כפי המשנה (ברכות נד.) 'בכל לבבך בשני יצרך. כי אני ה'', נאמן לשלם שכר, 'אלקיים' ליפרע עונש, ואין זו מעלה זו.

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושב"ע פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספתות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ונחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחיד סגולה מקיימים אותה, וקל מאד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע אמר: כל מי שידליק נר לעילוי נשמתו - ר' אברהם יהושע העשיל ב"ר שמואל - אעשה לו טובה.

'אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מג'רבה

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

"והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברח' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הנזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון."

שלח לך אנשים ויתורו. ר"ת 'לשוא', שרמז לו כי לשוא הם הולכים לתור, שאינם זוכים לה בעבור דבתם. והשליחות היא רק להנאתך ולטובתך, וזהו 'שלח לך', כדי שתשאר מ' שנה בעוה"ז עם ישראל, וכמ"ש החיד"א.

והיו לכם לציצית וגו' ועשיתם את כל מצותי. אפשר לומר לפי מה שאמר רז"ל המקיים מצות ציצית כאלו קיים כל התרי"ג מצות. וזה שאמר הכתוב 'והיו לכם לציצית', ועיד"ז 'ועשיתם את כל מצותי'.

בידו למות על קידוש ה', [דכבר יצא ממנו בנות צלפחד], והרי היה כמקיים בזה כל התרי"ג מצוות, [דמצות קידוש ה' שקול כנגד כל המצות, ואע"ג דעבר עבירה במה שהיה מקושש עצים, אבל] עבירה לשמה הרי היא כמצוה. ונלמד זה מגזירה שוה המופנה משני צדדים, דכאן כתיב 'ויניחו אותו', והיה מספיק לכתוב 'ויניחוהו', כמו במגדף. ובציצית כתיב 'וראיתם אותו', שג"כ מיותר כנ"ל, מה בציצית מסיים 'זכרתם את כל מצוותי', ודרשו רז"ל 'תרי"ג', כמו כן כאן במה שמת על קידוש ה' הרי הוא כקיים כל התרי"ג מצוות. וידועים דברי האוה"ח הק' (ויקרא יד:לה, י"ג): דבאגדה יכולין לעשות גזירה שוה מעצמו. וממילא מובן דאע"ג שמשם רבינו קיבל בתורה שבעל פה דמחלל שבת בסקילה, מ"מ לא עלה על דעת הכוונה גם על צדיק כזה שבעבירתו קיים כל התרי"ג מצוות, והבן.

שמעתי מפי מרן הגאון החסיד ר' חיים סאלאווייצ'ג אבד"ק בריסק צוק"ל, אשר עוד בילדותו ממש הכריע כסברת החת"ס, שאינו דומה ספק נקב בושת שהוא ספק בדבר המעכב מעשה השחיטה, לספק בעצם מעשה השחיטה, וחילו ידידה ממה שהובא בשו"ע (יו"ד סי' קצ"ט סעיף ט') בשם הראב"ד, דהאשה שלא עיניה בשאר גופה קודם טבילתה, שלא עלתה לה טבילה, משום שעיון הגוף הוא דבר תורה, בד"א בשאר כל הגוף (משום שבגוף בעיני עצם מעשה הטבילה, וכל ספק הוא ספק בעצם מעשה הטבילה), אבל בבית הסתרים כיון שאין צריכים לביאת מים בפועל, והוה רק דבר המעכב במעשה הטבילה (וכמו נקב בושת), ספיקו קיל ואינו חמור לכך, והדמיון הוא נפלא בעומק הבנתו.

'פנים יפות' לבעל הפלאה"

בעל הפלאה"ה בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

אכנו בדבר ואוריחנו. פירש"י כתרומתו תרוכין. ולפי פשוטו נראה דהרי אמרו חז"ל (קידושין מ'): 'בשוב צדיק מצדקתו כל צדקותיו לא תזכרנה', וזה בתוהו על הראשונות. וכיון שהם נתחרטו על קבלת התורה, ואמרו 'נשוב מצרימה', דהיינו לשוב לטומאות מצרים, לכן עברו צדקתם, כיון שעדיין לא עשו תשובה, על כן יצדק לומר 'אוריחנו' לשון תרוכין על חלקם לעוה"ב.

ולולי דברי התרגום יש לפרש 'אוריחנו' שהוא לשון ירושה, והיינו דאף שהבטיח הקב"ה להם ירושת א"י, לא ישנה דבריו ח"ו, וכמו שאמר הכתוב (ישעיהו נא:יב) 'אנכי אנכי הוא מנחמכם מי את ותראי מאנוש ימות', שאף אותם שמתו בגלות, יראו בנחמות ציון, שיגולגלו הנשמות בהם, דאף שהגופים מתים בגלות, מ"מ כיון שהנשמות יהיו נגאלין, על כן 'אנכי מנחמכם'. וזה שאמר הש"י שאף שימית אותם בדבר, אינו אלא הכאה, והיינו 'אכנו בדבר', כי הנשמה יהיה בירושת א"י שיגולגלו כולם בזרעך, וכיון שזרעך יכנסו לא"י הרי הם בעצמם נכנסין. וזה שאמר 'ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו', פירוש ממנו מנשמתם שיגולגלו בזרעם.

ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם. יש לפרש לפי מה שאמר ב'ראתי יצה"ר בראתי תורה תבלין'. וכתב החיד"א (פני דוד, כאן), דלאו דוקא תלמיד חכם הלומד זוכה להכניע יצה"ר, אלא אפילו המחזיק בידו שיכול ללמוד, תורת התלמיד חכם שלומד מגינה עליו להצילו מיצה"ר, עכ"ל. ויש לומר דזה כוונת רז"ל (אבות פ"א): אין טוב אלא תורה, דכתיב 'כי לקח טוב נתתי לכם' היינו שתוכלו ליקח ולקנות את הטוב, ועל זה אמר 'לכם', היינו לכל בני ישראל, אפילו שאינו לומד, יכול לקנות תורה. ואח"כ מזהיר לתלמידי חכמים 'תורתי אל תעזבו', דאם לא תלמדו, נמצא שהיה מקח טעות, דזה שנתן הכסף חשב לקנות בזה תבלין ליצה"ר, ואם לא ילמדו אין לו התבלין, וכל שכן דאין להקונה התבלין.

לע"נ הג"ר אברהם משה ב"ר שמואל שואל המבורגר זצ"ל י"א צ"ט ס"ו אייר

מי שאין לו רוח רק נפש איך מקבל שכרו בגן עדן. נבוא להשיב על מה שכת"ר שליט"א שאל: מי שאין לו רוח, איך יקבל שכרו בגן עדן. תשובתי: מי שאין לו רוח, זאת אומרת שרק זכה לתקן רק בחינת 'נפש' המדריגה הכי קטנה, ולא רוח ונשמה, הנה מבואר הרבה בכתבי האריז"ל בזה, ונבוא לבאר קצת מה ששייך לשאלה זו, דהנה ידוע שיש נפש רוח ונשמה, ואפילו למי זוכה לשלושה אלו, כל אחד מהם נמצא במקומו הראוי לו, והנשמה עולה למדריגה גבוהה מאד לצרור העינוגים, ולא נמצאים כל המדריגות תמיד ביחד. וכולם מתקשרים יחד לזמנים ידועים (ראה זוהר ויחי רכ"ב), והיינו בשבתות ויו"ט וראש חדש, וזהו למי שזכה לתקן הכל.

אבל צריך שתדע כי כאשר נתקנה הנפש, וחזרה אח"כ לבא בגלגול כדי לקחת את הרוח שלו כדי לתקן גם אותו, הנה אם באותו גלגול יחטא האדם איזה חטא, אין פגם ההוא פוגם בנפש כדי שנאמר שצריכה עוד הנפש ההיא להתגלגל עוד פעם, לפי שכיון שיש שם רוח, הנה פגם ההוא פוגם ברוח לבדו, ולכן אם יצטרך איזה גלגולים אחרים כדי לתקן הרוח אז באים נפש ורוח ביחד, ומתגלגלים שניהם עד שישתלם תקון הרוח. וכן הוא בנשמה, דאם בא בגלגול לתקן הנשמה, אם יחטא אדם אין הפגם פוגם רק בנשמה לבדה, על דרך שביארנו כענין תיקון הרוח.

ומוסיף האריז"ל, דלפעמים יהיה שהנפש בעת תיקון שלה נשלמה ונזדככה בתכלית גדול, ואז איננה צריכה לחזור ולהתגלגל עם הרוח בעת תקון הרוח, אלא הנפש נשארת למעלה במקום הראוי לה בצרור החיים, והרוח לבדו ירד בגלגול לתקן עצמו, והנה אינו יכול לבוא יחידי אלא מלוכש תוך

סגולה פאר ערליכע קינדער
סגולת אריה"ק כהדרכת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

אריינברענגען ידאת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח ויר"ש וואס טוהט עס שוין אסאך יאהרן צו העלפן אירן, וועט עס טוהן פאר אייער יעוהב, פרוואס, בנאמנות, קאנדיענעשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט גענוצט מיט גרויס איבערגעגעבעניש, מיט כוונה, במחשבות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.
- מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שטיות. די שטיין בלייבט אין דעם אויזען פאר 2 וואכען.
- מ'זאגט עס תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוק אויך דעם סגולעדיגע אופן פון מכן דורות ישרים וועט ווי עס ווערט מקוים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: 'בידע הבל' (אנצוגען זיין הארץ צו אידישקייט), שיתחבר לב לטמים לטוב (ס'ישיש ד' מאנע מענטש), תראה כלים (וועטען זען וואונדער), מקען עס געבן פון מעשר.

פאר פרטים וועט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

לע"נ הג"ר יצחק דרעי ב"ר חי זצ"ל י"א צ"ב ס"ב סיון

ספק נקובת הושת. אמרו בחולין (דף ט): 'בהמה בחייה בחזקת איסור עומדת עד שיוודע לך במה נשחטה, נשחטה בחזקת היתר עומדת עד שיוודע לך במה נטרפה'. ודנו הפוסקים בספק נקובת הושת, דמצד אחד הרי ניקב הושת - הבהמה נבלה, ואין שחיטה מועלת לה, וא"כ הרי זה כמו ספק אם נשחט הבהמה, ולכן הבהמה בחזקת איסור עומדת. אבל מהצד השני הרי עצם מעשה השחיטה היה כהוגן, והספק בא מצד אחר, והרי זה כמו 'נשחטה בחזקת היתר עומדת'. ונחלקו בזה הפוסקים, דלדעת הכותב ופלת' (יו"ד סי' ל"ג סק"ד) כל ספק בושט הוה כספק במעשה השחיטה. ואילו בשו"ת חת"ס (יו"ד סי' כ"ה) חולק עליו, ומסיק לדינא שכל ספק כספק בשחיטה. וכתב החזון יחזקאל (שו"ת סי' ב), וז"ל:

בעל הפלא יועץ'

כתב בהקדמת ספרו ז"ל:

'ממי שאקבל ממנו טובה, אשתדל לשלם לו במיטבא, ולבקש רחמים עליו'

לשון הרע. ידוע רעת הלה"ר כי רבה עד שאמרו שהיא שקולה כנגד עבודה זרה ג"ע שפיכות דמים, וכבר כרתו דוד המלך ע"ה, ולה"ר הוא המדבר בגנות חבירו אפ"י אומר אמת, והן בעון אין אדם ניצול ממנו אשר לא שת לבו, וכל המרבה דברים מביא חטא, וכתב 'מי האיש החפץ חיים נצור לשונך מרע', ולפי חומר שבו וגודל עונשו ממנו נקח לידע עד כמה מכעים את בוראו, ולכן לו בכח יגבר איש לעמוד על המשמר ולשמור לפי מחסום ויעשה עצמו כאלם מלדבר על חבירו מטוב עד רע. וביותר יגדל הכאב על המדברים בגנות משפחה או בגנות בני העיר או בגנות שבט מישראל כגון ספרדים על האשכנזים ואשכנזים על הספרדים, וידוע מדברי רז"ל שהקב"ה מקפיד הרבה על המלמדים קטיגורייא על ישראל, ואין לך כל עיר ומשפחה ושבט וכל איש שאין בו בר ותבן, ואין עץ בלא עשן, ואין שלם בכל, אלא אחד יחיד ומיוחד יתברך שמו, ואין להאנשים לגנות לשום אדם על אשר נמצא בו דבר לא טוב, כי דרך איש ישר בעיניו, ומה יעשה הבן הישר בעיניו יעשה לפי דעתו ולפי מה שיהיה לו עזר משדי.

ומה גם שאין לכלול ולגנות כל המשפחה או כל העיר בשביל איזה אנשים מהם שנמצאו אשר לא טוב עשו, ואם גדול עונש לה"ר להמדבר על היחיד, עאכ"ו רעה כפולה ומכופלת למדבר על הרבים לפי חומר שבו וגודל עונשו, עד שממנו נקח שמכעים הרבה לבוראו, יחרד האיש וילפת ויברח מאה שערים של היתר כדי שלא יכנס בפתח אחד של איסור, ויגור יותר ויותר כמפני חרב, כי אפילו ספק פיקוח נפש דוחה כל התורה, ואם התורה נדחית על ספק חיי שעה, עאכ"ו שידחו דברי הרשות משום ספק ספיקא אפילו אחד מני אלף על פיקוח נפש לחיי עולם, ושלא להכעיס את בוראו מלך מלכי המלכים הקב"ה, זה כלל גדול על כל דבר פשע להיות בורח מן העבירה ומספק עבירה כמפני חרב, ושלא ליכנס בפירצות דחוקות לבקש צדדי היתר, רק כל עצמותיו יאחזמו רעד מפחד ה' ומהדר גאונו.

ומאחר שידוע גודל חיוב מצות התוכחה, וידוע שמי שאזניו תשמענה דברים אסורים גם הן נכוות. הנה כי כן ראוי ליראי ה' וחושבי שמו בעומדם בקהל אנשים בתי כנסיות של עמי הארץ המרבים דברים והן בכלל לה"ר אשר הן בעון נעשה כהיתר גמור, ואין איש שם על לב להזהר כי לא ידעו מהו לה"ר. ראוי להזהירם ולהזכירם ולומר להמדבר כלך מלה"ר זה, וכן על כל דבר פשע שרואה באחרים לו בכח יגבר לחוס על כבוד קונו ועל נפשו ויגיד להם פשעם, ובזה פדה נפשו.

נפש, ולכן הנה הוא מתלבש תוך נפש הגר, ומתגלגלים שניהם יחד עד שיתקון הרוח הזה, ואז יפטר מן העולם ויחזור להתגלגל, ואז תתחבר עמו הנפש הראשונה שלו ויתגלגלו יחד שניהם כדי לקבל גם את הנשמה שלהם, עד שתתקון הנשמה גם היא, עכ"ל.

ולפ"ז יש לנו תשובה על שאלת כת"ר מי שאין לו רוח איך מקבל שכרו בגן עדן, אבל איך שביארנו מכתבי האריז"ל שאם תיקן הנפש ונזדככה בתכלית גמור, זאת אומרת שהיא ראויה ליכנס במקומה בגן עדן, אז הנפש נשאת למעלה במקום הראוי לה בצרור החיים, ומבואר במקובלים דהיינו שהעלה אותה עד כתר דעשיה, וזהו מדריגה גדולה לשכר הנפש, ונזדככה שזכתה הנפש לתקן בשני פנים: א) קיום המצות. ב) תיקון הפגם. וא"כ השכר של הנפש לא תלוי ברוח והנשמה, וא"כ מיושב מאד שאלת כת"ר.

תולדות בעל חזון יחזקאל זי"ע

לידתו של בעל החזון יחזקאל היה בפרשת תצוה בשנת תרמ"ו, הוריו אנשים כפריים ותמימים מוקיירי תורה שלא זכו שנים רבות לזש"ק, נסעו לחלות פני הצדיק ממוש', ברכת הצדיק נשאה פרי, והרך הנולד נקרא בשם 'יחזקאל', ולפי עצת הצדיק ממוש', הוסיפו לו השם 'אלתר', אותו נשא עד ליום חתונתו עם נכדת הצדיק ממוש'. כבר בילדותו בהיותו כבן ח' כבן ט', אהבו היהודים בעירו לשמעו מצטט בע"פ פרקים שלמים בתנ"ך, בהגיעו לשנתו הי"ז, שוכנעו הוריו לשלחו לשיבת נובהרדוק, פחות משנה עשה ביישיבה, ובהיותו שם נסמך לרבנות ע"י רבה של נובהרדוק הגאון בעל ערוך השולחן, וזה בטרם הגיע לשנתו הי"ח. ה"סבא מנובהרדוק קרבו מאד, ושכרו ללמוד יום יום עם אחד מבניו, רשמים עמוקים הותירה בו תורתו המוסרית של ה"סבא מנובהרדוק, תמיד היה חזר על משל של הסבא שכאשר עגלה רתומה לסוסים מתהפכת, מושלכים ממנה החוצה מספר קטן של אנשים, אך אם מסילת הברזל [רכבת] מתהפכת, נתונים ר"ל מאות אנשים בסכנה. הכוונה היא שכאשר אדם גדול אינו מתנהג כראוי, הוא עלול לגרור אחריו מספר גדול של אנשים. עוד היה חוזר על דברי הסבא, שישנם אנשים הזוחלים בבוץ 'על ארבע' ברדפם אחרי כבוד.

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב

כתב בהקדמת הספר, ז"ל:

ועיני לשמיה נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא די יתאמר מילי דשמאי מספרי אשר כתבתי

בעשרה מאמרות נברא העולם וכו', אלא כדי להפריע מן הרשעים וליתן שכר טוב לצדיקים. קשה הא אקדומי פרעניות לא מקדמינו, וא"כ היה להתנא להקדים השכר טוב לצדיקים. והאמת בעבודת הבורא ב"ה, שצריך להיות סור מרע ועשה טוב, בתחלה הסור מרע, כי האדם נברא לברר נפשו ורוחו ונשמתו מכל מיני סוג ופסולת, כי אם הוא מעורב ברע ח"ו, לא יגורר רע כתיב, וכידוע שבמעשה, הרע קודם, כאמרם (שבת עז): מאי טעמא עיזי מסגן ברישא והדר אימרי, כברייתו של עולם דברישא חשוכא והדר נהורא, כמאמרם דבתחלה עלה במחשבה לברוא במדת הדין, ראה שאין העולם מתקיים עמד ושייתף מדת הרחמים, והקדים מדת הרחמים וכו'. וח"ו לא נעשה שינוי ברצונו, כי האמת עלה ברצונו להטיב, היינו שיתמלא הבית כולו אורה, מרישא דכל דרגין עד סופא דכל דרגין, ע"י ישראל וע"י התורה שישתלשלו מרישא דכל דרגין, ויתלבשו בלבושי עוה"ז הרחוק מאור פני מלך חיים ב"ה וב"ש, והוא מקום הבחירה לטוב ולהפכו, על כן הוצרך להיות עליית המחשבה במדת הדין, כדי שיהיה מקום לרע ושיהיה הרע קודם, בכדי שיהיה יתרון האור מן החושך.

אבל באמת הטוב שעלה ברצונו להטיב, היה גנוז ומכוסה, בכדי שהאדם ע"י עבודתו עבודת עבד, בביטול רצונותיו מפני רצון אדונו, ולקיים רצון אדונו דייקא, עיד"ז יהיה יתרון האור מהחושך. וכך הוא באמת התנהגות האדם, בקטנותו הוא מלא כעס ודין, ואח"כ בבואו לגדלות השכל ומתחיל להיות סור מרע, ומפריד הרע הגמור, ואח"כ סור מרע ועשה טוב, כשעושה כל מעשיו לשם שמים וכולל שמאלא בימינא, שזהו מדת הרחמים, והרחמים יש לו אצלו קדימה, שאינו עושה שום מעשה דיבור ומחשבה עד שיהיה בו דעת התורה, ולקיים רצונו, בכל דרכיך דעהו. והסיבה לזה, כי כן עלה ברצונו להטיב, כמו כן יש למדת הרחמים שהוא קו הרצון קדימה, וזהו שע"י קדימת פורעניות לרשעים, שהוא קדימת הרע בפועל, עיד"ז נתגלה שכר טוב לצדיקים, ע"י יתרון האור מהחושך.

כיצד מחנכין?

עלון מס' 75

אל תביאנו לידי נסיון / סוף מעשה במחשבה תחילה

ועשו להם ציצת (טו, לח)

כמעט את אותו המסר כותבים החזקוני ודעת זקנים מבעלי התוספות. הם התקשו מדוע נסמכה פרשת ציצית לפרשת המקושש.

וכך כותב הדעת זקנים: ולמה נסמכה פרשת מקושש לפרשת ציצית? לפי שבשעה שחלל המקושש את השבת, אמר משה לפני הקב"ה, רבון העולמים! כתוב בתפילין "למען תהיה תורת ה' בפיך", וצוית שלא לנשאם בשבת, [אילו] היה זה נושאן, היה נזכר ולא חלל את השבת. אמר הקב"ה, הריני קובע ומצוה להם מצוה אחת שעל ידה יהיו נזכרין מן המצוות, כמו במצות תפילין, ותהיה נוהגת בשבת, וזו היא מצות ציצית. עד כאן לשונו.

הרי לנו שתפקידה של הציצית למנוע מראש את הנפילה בחטא!

ומכאן לענייננו: כאשר הבן או התלמיד נופל לקשיים ונסיונות, לפעמים כבר מאוחר מדי מלהוכיחו ולנסות להטותו לדרך הישר. זה כבר קשה לו, הוא כבר בפנים...

הדרך הנכונה היא, להכינו מראש למצב אליו הוא עלול להגיע, ולהדריך אותו כבר אז ולתת לו את הכוחות ולכוון אותו כיצד יתמודד ולא ייכשל!

כאשר נכנסנו ללמוד בישיבה, כבר בשבוע הראשון כינס אותנו ראש הישיבה ואמר: עיקר מלחמתו של היצר הרע, שהנכנס לבית המדרש יתחיל לדבר דברים בטלים, ברגע שהוא הצליח בזה, אתה כבר תפוס ברשתו ואתה שבוי שלו לאורך כל שעת הלימוד. תהיה עסוק בדברים בטלים כל שעת הסדר.

ומה הפתרון? קבלו על עצמכם: 5 דקות הראשונות, לא לדבר כלום אלא מיד להתחיל ללמוד. אז כבר יקל

כותב רבנו אברהם אבן עזרא: והנה מצוה על כל מי שיש לו בגד בארבע כנפים שיתכסה בו ביום תמיד ולא יסירו מעליו, למען יזכרו. והמתפללים בטלית בשעת התפלה - יעשו זה בעבור שיקראו בקריאת שמע "והיה לכם לציצית" "ועשו להם ציצית". רק לפי דעתי יותר הוא חייב להתעטף בציצית בשאר השעות משעת התפלה, למען יזכור ולא ישגה ולא יעשה עבירה בכל שעה, כי בשעת התפלה לא יעשה עבירה: וראיתם אותו. מצוה להיות נראה: אחרי לבבכם. המתאוה והעין רואה והלב חומד והנה יהיה הציצית לאות ולסימן שלא ירדוף אדם אחר הרהור לבו וכל אשר שאלו עיניו: אשר אתם זונים. כי מי שילך אחרי תאוותו הוא זונה מתחת עבודת אלקיו. עד כאן דבריו.

קושייתו החזקה של האבן עזרא, היא אכן שאלה המתבקשת. בשעת התפילה איננו חשופים לחטאים. להתעטף אז בציצית למען לא נחטא, אינה חכמה גדולה. לעומת זאת בשאר שעות היום, בם אנו יוצאים לרחוב, נתקלים בנסיונות ועלולים בהחלט לחטוא, שם אנו זקוקים לתזכורת של הציצית. מדוע אם כן רק בשעת תפילת שחרית מתעטפים בטלית?

תירץ מורי ורבי הגאון רבי עזריאל ארלנגר שליט"א, משגיח ישיבת מיר בארה"ב, שתפקידנו לדאוג מראש שלא ניפול בשעת הנסיון. כאשר הנסיון כבר עומד לפתחנו, מאוחר כבר לחפש עצות ודרכים להתרחק מן החטא, אנחנו כבר שם... הדרך הנכונה היא שעוד לפני שהנסיון עומד בפתחנו, כבר אז נעמיד לנגד עינינו את הציצית, נקשיב מה היא מזכירה לנו, נפנים את המסר, וכך נהיה מחוסנים מראש. כאשר נצא לרחוב ונחשף לנסיונות, אנו כבר מחוסנים ונקל לנו לעמוד בנסיון ולא להכשל. כבר יש לנו את הכלים והכוחות לעמוד בלי ליפול בחטא.

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

עליכם להמשיך את הלימוד לכל אורך הסדר. כעת אתם השולטים במצב!

כאשר אתה יודע מראש מה הנסיון העומד לקראתך, אתה גם יודע איך לקדם את פני הרעה ולשלוט על המצב.

סח לי ידיד: יש לנו בני משפחה חילוניים. אבי שיחי' מקפיד שנשתתף תמיד בכל השמחות שלהם. אך כמובן אי אפשר לאכול שם כלום, ברוב המקרים.

ברור שאם נגיע לשם ונריח את ניחוחות התבשילים, נתקשה לעמוד בפיתוי... אבי השכיל תמיד לפני שיוצאים לשמחות שלהם, להכין לי ולאחיי ואחיותי ארוחה חמה משביעה מזינה ומדושנת. ישבנו ואכלנו, וכשסיימנו וכבר היינו שבעים לחלוטין, אז התלבשנו ויצאנו לדרך. לכל אורך הדרך אבי הסביר לנו בנועם שאנחנו מנועים מלאכול אצל אחינו החילוניים, ונאלץ להיות נוכחים בלי להכניס לפה כלום.

הנסיון שלנו לא היה קשה בכלל. מדוע? כי היינו שבעים לחלוטין, עד למחרת בבוקר. שמענו וקבלנו את דבריו בהבנה ועמדנו בנסיון, כי הייתה לנו את ההכנה הנכונה מראש.

כבר סיפרו בעיירה היהודית: מעשה בעגלון קשיש שהחליטו בני העיירה להשעותו ממשרתו ולהכניס במקומו עגלון צעיר לעבודה. כשהגיע הצעיר, דרש הקשיש שהצעיר יעמוד אצלו למבחן. לזה לא יכלו אנשי העיירה להתנגד.

שאל הקשיש את הצעיר: מה אתה עושה כאשר עגלתך נכנסת לבוץ עמוק?

הצעיר ניסה לענות בכה ובכה, אך הקשיש דחה את כל תשובותיו. בסוף פקעה סבלנותו של הצעיר, והוא דחק בקשיש לגלות לו את התשובה.

הגיב הקשיש: עגלון חכם לא נכנס בכלל לאזור שישי בו בוץ...

הבה נשכיל להכין את עצמנו ואת בנינו לפני הנסיון, ואז לא נבוא לידי בזיון!

השלמה מהשבוע שעבר:

מעשה נפלא ששלח לי ידידי הרה"ג מרדכי א. שליט"א:

מעשה ביהודי שהידרדר רח"ל מדחי אל דחי, ולא נחה דעתו עד ששכר יאכטה רח"ל בליל יו"כ, והפליג עליה יחד עם אשתו [שגם היא מבית כשר ומיחוס מבית צדיקים] לעשות דבר אחר על האש לאוכלו בעיצומו של יוה"כ. ולא זו בלבד, אלא שאף הסריט עצמו ושלח את התיעוד לכל מי שרק היה שייך, ה' ירחם!

כמה שניסו בני משפחתם להחזירם למוטב ולדבר על ליבם וכן לשלחם למחזירי בתשובה וכו', אך אף אחד לא הצליח.

בצר לבני משפחתם פנו להגרי"מ שכטר שליט"א ותינו בפניו הדבר הנורא הזה.

הגרי"מ שליט"א ביקש שישלחו את אותו יהודי אליו [שהסכים ללכת לאן ששלחוהו והיה מתווכח ומתריס...].

כשנכנס, שאלו הגרי"מ, מה טעם עשה את המעשה הנ"ל?

והנ"ל ענה ברוב עזות שהוא חיפש כל דרך איך להתנתק מהיהדות ומבורא העולם, רח"ל.

הגרי"מ התרומם בהתרגשות, ואמר לו "אני מקנא בך" - איך השגת אמונה כה חזקה שאתה כה דבוק בבורא עד שאתה צריך מעשה חזק שכזה בכדי להתנתק...

הנ"ל היה המום מהתגובה הלא צפויה. ואכן מאחר והוכח לו שבאמת הוא מאמין בדרגה גבוהה בהשי"ת, וכמה שהוא מנסה לברוח זה לא עוזר לו, עד שלכן עשה מעשה הנ"ל בתקוה שעי"ז יוכל להיות כמו גוי רגיל. סופו של דבר שהוא שב בתשובה שלימה ואמר שהכל מכח מה שהגרי"מ הוכיחו בנחת שאכן הוא מאמין !!!

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

נתרם ע"י אחד הקוראים לזיכוי הרבים

"וימצאו איש מקושש עצים" (טו, לב)

התורה כותבת את המילה "איש", לרמז שהסתפקו אם הוא בכלל איש, כי איך אפשר להיות, שמי שראה כל כך גסים ונפלאות, יחלל שבת, בודאי הוא אינו בגדר איש.

שפתי כהן

"ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" (יד, לג)

אם רוחו של אדם נמוכה, והוא אפס בעיני עצמו, אל יפלא אם נראה כך גם בעיני אחרים.

הרי"ם מגור

אנקוד'ה

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריהם למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי" (טו, לט)
התורה מלמדת אותנו כאן כלל לחיים, מטרתו של היצר הרע הוא להפיל את האדם לעצבות וכעס וכך להביא אותו לעוד עבירות, אבל האמת הוא שאם וקורה שנפל האדם – ישר יעשה תשובה וימשיך הלאה מבלי ליפול לעצבות וכו' כמשל הידוע על אותו מוכר בחנות אשר באו אליו שני גנבים אשר אחד מהם יגנוב משהו קטן כדי שהמוכר ירוץ אחריו וכך השני ירוקן את כל הקופה, וזה גם מה שכתוב אצל יעקב ועשיו "והיה אם יבוא עשיו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה, שעולה על היצר הרע שאם הוא מפיל את האדם אזי שלפחות לא יפול לעצבות ויהיה המחנה הנשאר לפליטה' שלא יחטא, וזה גם מה שהתורה אומרת כאן 'ולא תתורו וגו' – אל תסתכל ותדאג אחרי מה שעשית אלא 'ועשיתם את כל מצוותי' – תמשיך פשוט לעשות הלאה עוד מצוות ולהוסיף בתורה וכו'.

דברי ישראל

"ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" (יד, לג)

האדמו"ר מקאצק אמר פעם שזה היה אחד מן החטאים של המרגלים; מילא 'ונהי בעינינו כחגבים' עוד אפשר להבין, אבל 'וכן היינו בעיניהם' – מאי אכפת לך (וויא דוא קוקסט אויס בייא יענעם) איך אתה נראה אצל השני...

האדמו"ר מקאצק

"ויהס כלב את העם" (יג, ל)

הגמ' במס' סוטה אומרת שבתחילה ניסה יהושע להתווכח עם המרגלים אבל הם השתיקו אותו באומרים: וכי ראוי יהושע שאין לו בנים שידבר בפנינו?! לכאורה, הטענה הזו שליהושע אין בנים צריכה להוות סיבה שהוא כן ידבר בפני העם אודות ארץ ישראל. למה? היות ואין לו בנים העתידים ליטול חלק ונחלה בארץ, אז אין לו כל נגיעה לענין ארץ ישראל וממילא כל דיבורו יהיה אובייקטיבי. אז מדוע השתיקו את יהושע? מסביר הגרי"ש אלישיב זצ"ל: הגמ' ביבמות אומרת שלומדים מאברהם אבינו ששיבת ארץ ישראל יש בה זכות שגורמת להוליד בנים. זה בדיוק מה שטען העם כלפי יהושע: הסיבה שהוא מבקש להיכנס לארץ ישראל, היא כדי שזכות הישיבה בארץ תגרום לו להוליד ילדים, ואין לך נגיעה גדולה מזו, ולכן השתיקו את יהושע.

הגרי"ש אלישיב זצ"ל

"שלח לך אנשים" (יג, ב)

אומר רש"י: למה נסמכה פרשת המרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר, לכאורה צריך להבין, למה כתוב 'ולא "לקחו" מוסר', מתאים יותר היה לכתוב ולא "למדו"? אלא מתרץ ר' זאב איידלמן זצ"ל שמוסר לא מספיק ללמוד!! אדם יכול לראות ולהסכים ולהנהן בראשו ודי לו בזה. אבל מוסר הכוונה לא רק להתעורר אלא לקחת למעשה. התביעה היא על האדם שראה דבר כה מלמד, שמרים הגדולה שבגדולות לקתה על תביעה דקה שבדקה, כי היה בזה משהו לשון הרע, וכן המדרש דורש על המרגלים את הפסוק במשלי "כחומץ לשינים כעשן לעינים כן העצל לשולחיו" ולכאורה הרי לא מצינו שהמרגלים היו עצלנים? אלא הביאור הוא שישנם שני מיני עצלות ישנה עצלות של כבודות הגוף ויש עצלות המחשבה ואצל המרגלים כאשר ראו את מעשה מרים ולא התבוננו לקחת למעשה, זה נבע מעצלות המחשבה.

אבני יחיאל

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

התשובה היא כאמור לעיל – אדם רואה מה שהוא רוצה מלכתחילה לראות. דוגמה נוספת היא הדיווח על "ארץ אוכלת יושביה" – רש"י מבאר (יג, לב), שעשה להם הקב"ה חסד בכך שהיו עסוקים בקבורת מתייהם, ואילו הם פירשו זאת לרעה, שהארץ כביכול אוכלת יושביה וכנ"ל.

ספרים

אזיס ווארט

"שלח לך אנשים" (יג, ב)

אומר רש"י: רשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר, לכאורה קשה הרי מרים דברה על אחיה הצדיק משה רבינו, ולכן הקפיד ה' עליה, אבל המרגלים דיברו על עצים ואבנים ועל הארץ, ומאיפה יודעים שאסור, הלא אין דומה הנידון לראיה, ומה שייך להגיד אצלם "ראו ולא לקחו מוסר"? עונה החידושי הרי"ם שכיוון שמשה רבינו החזיק את עצמו לשפל יותר מן האדמה, כמ"ש כשמרים דברה במשה וישמע ה" ולא כתוב וישמע משה, וכמו שמובא בתרגום יונתן 'ולא חש למיליהון' ע"כ צריכים לומר ה'קל וחומר' כך, אם מרים נענשה על שדיברה במשה שמחזיק את עצמו שפל מן האדמה, אז 'קל וחומר' שאסור לדבר על האדמה עצמה.

חידושי הרי"ם

"שלח לך אנשים" (יג, ב)

רש"י: "למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים, לפי שלקתה על עסקי דיבה, שדיברה באחיה, ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר". לכאורה למה רש"י נוקט בלשון "ראו", היה לו לומר "שמעו ולא לקחו מוסר". אלא אפשר לפרש על פי דברי הגמרא בברכות שאומרת שנגעים הבאים על האדם בצינעה, במקום מכוסה בגוף, אלה הם יסורים של אהבה, ונגעים הבאים על האדם במקום מגולה בגוף, מטרתם לכפר על עוונותיו. וזה ביאור דברי רש"י: "ורשעים הללו ראו", שאם היו המרגלים שומעים ולא רואים, היו יכולים לטעון שאין מה ללמוד ממרים, מפני שהיא צדקת והיסורים שבאו עליה הם יסורים של אהבה. אבל עתה שראו בעיניהם את מרים ונוכחו לדעת שאלה הם נגעים שבפרהסיה וגלויים לכל, מוכרחים היו להבין שנגעים אלו באו לכפר על לשון הרע שדיברה, ולקחת מוסר, ואע"פ כן לא לקחו...

צדיקים

"ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת" (טו, לח)

אם נתבונן בפסוק נראה כי המילה "לדורותם" מופיעה באמצע הפסוק? ולכאורה מן הראוי היה לומר: 'ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת' ורק לבסוף לומר 'לדורותם'! ואומרים בשם האלשיך והגאון שהתורה רמזה בפסוק זה, שהתכלת תתבטל במהלך השנים ולא תהיה לדורות. לכן הדגישה התורה: 'ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם', כלומר, מצות ציצית אכן תהיה לדורות, אולם 'ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת', מצות 'פתיל תכלת' – לא תהיה לדורות ותתחדש רק בבוא המשיח, כי כיום אין אנו יודעים מהו פתיל תכלת. פלאי פלאים.

יחי ראובן

"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" (טו, לט)

על מילים אלה כותב רש"י "הלב והעיניים הם מרגלים לגוף... העין רואה והלב חומד, והגוף עושה את העבירות". וידועה השאלה, אם "העין רואה והלב חומד", כלשון רש"י, אזי הסדר בפסוק היה צריך להיות קודם "אחרי עיניכם" ולאחר מכן "ואחרי לבבכם", ולא כפי שכתוב, "אחרי לבבכם ואחרי עיניכם"? אחת התשובות הידועות לכך היא, שאמנם העין רואה, אך לבו של אדם ופנימיותו הם הקובעים מראש מה תראה העין; וכך, לעתים שני אנשים מתבוננים באותה מציאות, וכל אחד רואה דברים אחרים, לפי פנימיותו. לכן, הסדר הוא "אחרי לבבכם ואחרי עיניכם" – האישיות קובעת מה יראו העיניים ומעצבת את הראיה. וזה גם עומק חטא המרגלים שאמנם אכן דיווחו מה שראו, אך ראייתם הוכתבה מפנימיותם וממה שבחרו לראות. ודוגמה יפה לכך ניתן לראות לעיל בפרשה: כשהמרגלים חוזרים, הם מציינים את העובדה שיושבי הארץ מוקפים בערי חומה, כראיה לעוצמתם: "כי עז העם היושב בארץ, והערים בצורות גדולות מאוד", וכבר שאלו רבים, הרי אדרבה, להיפך, כמה פסוקים קודם לכן כותב רש"י (יג, יט), שכאשר משה שלח את המרגלים, הוא נתן להם סימן – אם יראו שיושבי הארץ נמצאים בערים מוקפות חומה, הרי זה אות לחולשתם, ואם יושבים בפרזים, זהו אות לחוזק וגבורה, שאינם פחדים; ואם כך, כיצד כשהמרגלים חוזרים, הישיבה במבצרים הופכת פתאום ראיה דווקא לכך ש"עז העם היושב בארץ"? אך

טעם בפרשה

של

כשהמרגלים בכו ומיררו בעצב, עם ישראל השתכנע, ולא רצה להיכנס לארץ!!
 אדם הוא אדם, ומעט בכי ועצב, יכולים לשכנע אותו ולהסיט אותו מהדרך!!
 אדם שרואה את חברו בוכה ומילל, הוא מהר מאוד נסחף אחריו ונמשך אחרי סיפורו!
 כשהמרגלים בכו וזעקו, הציבור לא נשאר אדיש ומהר מאוד הוא נסחף לאותו כיוון!!

אדם שרואה את חברו בוכה ומילל, הוא מהר מאוד מרחם עליו ומשתכנע!!
 לכן חשוב לדעת. כשאתה רואה שזבולון בא לבכות אצלך על כך שחסידות 'גולטוב' דחתה אותו ופגעה בו, וכשיענק'ל' בוכה על כך ש'שמערל השכן' עשה לו את המוות כשהוא בקש ממנו אישור להוציא מרפסת, אתה לא חייב להאמין שחסידות 'גולטוב' היא כזו נוראית, וש'שמערל' השכן' הוא כזה נורא...!

כי גם כשאתה בוכה ומילל זה לא אומר שהלשון הרע שלו יותר מדויק!!
 לא כל מי שבוכה, צודק!! לא כל מי שפגעו בו, קורבן!
 לעיתים קרובות מי שפגעו בו, גרם לכך בעשר אצבעותיו!! ומי שבוכה, עשה את כל מה שרק אפשר על מנת שזה יקרה!!

לכן לא ניתן לעצמנו ליפול ב'קליק' ללשון הרע!
 ולא נקנה כל לוקש שמישהו בישראל! - כי נשמור את אוזנו ונינצל!!
 כי אין מה לעשות!! לשון הרע היא, ונשאר, כאחד הניסיונות הקשים והמורכבים ביותר שיש לנו, ואנחנו צריכים להמשיך ולהיזהר שלא לשמוע, ולא להאמין.
 ייתן השם שנזכה במהרה להיושע ולהיגאל בגאולת עולמים!!!

{א} וידבר יהוה אל משה לאמר: {ב} שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען אשר אני נתן לבני ישראל איש אחד איש אחד למטה אבותיו תשלחו כל נשיא בהם: {ג} וישלח אתם משה ממדבר פארן על פי יהוה כלם אנשים ראשי בני ישראל המה: {ד} וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום: {ה} ויצאו דבת הארץ אשר תרו אתה אל בני ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת יושביה הוא וכל העם אשר ראינו בתוכה אנשי מדות {א} ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא:
 יש מדרש שנקרא - 'מדרש ילמדנו', ושם מסופר כיצד המרגלים הצליחו לשכנע את כל ישראל שלא להיכנס לארץ ישראל!!

אומר המדרש:
 "רבי אלעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: ..כיון שבאו מתור הארץ, עמדו [שקרו] ופזרו עצמם בכל שבטי ישראל כל אחד ואחד בתוך שבטו, ומתנפל [מתוך צער] לתוך כל זווית של ביתו, ובניו ובנותיו באים עליו, והיו אומרים לו: מה לך מרי [מה לך אבי?]. ובעוד שהוא עומד, עושה עצמו נופל לפניו. אומר להם: "אוי לי עליכם בני ובנותי וכלותי! היאך האמוריים [עם האמורי] עתידים לתעתע בכם! היאך הם עתידים לשלוט בכם! מי יוכל לראות פני אחד מהם וכו'! מיד היו כולם גועים בבכיה בניהם ובנותיהם וכלותיהם, עד שהיו השכנות שומעות את הדבר אף הן היו בוכות, עד שהיתה משפחה למשפחה משמעת עד שהיה כל השבט בוכה, וכן חברו מבכה שבטו וכן כל אחד ואחד, עד שנעשו שישים ריבוא חבורה אחת, וגעו ונתנו קול בכייתם למרום"

מדהים ביותר!!!
 עשרה אנשים הצליחו לשכנע שישים ריבוא שלא להיכנס לארץ ישראל!!
 עשרה אנשים עשו 'מניפולציות קשות', בשביל לשכנע את עם ישראל שלא להיכנס לארץ!!
 ומה קרה בסוף?? בסוף הם הצליחו, ועם ישראל נשאר במדבר!!

 איך זה ייתכן??? איך עשרה אנשים הצליחו לשכנע אומה שלמה שלא להיכנס אל ארצם הקדושה??

 התשובה: המדרש שהבאנו מקודם!

לבת שלום ומבורך!

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'
 להערות, הארות והגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com
 להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 0672-917-250 או במייל הנ"ל
 שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון. זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

תפתח את העיניים

שנשתבחה הארץ לא הזכירו ולא הביאו דוגמא מהחיטה, השעורה והזית, כמי שאומרים לעם "ממתקים לא יחסר לכם, תוכלו לשתות חלב ולאכול פירות מתוקים עד שימאס לכם, אבל, קמח ושמן – אין, את הבסיס לקיום לא תמצאו בארץ".

ואמנם גם בלי להעמיק במפרשים אנחנו יכולים בקריאה של הפסוקים לראות שדברים רבים פירשו המרגלים במכוון לשלילה, אך על דבר אחד גם הבן איש חי שואל מה היה חטאם. המרגלים אומרים כי "ארץ אוכלת יושביה היא", הם מספרים לעם שכל מקום שהגיעו אליו הייתה לווייה, כל עיר חדשה שבאו לרגל בה קיבלה את פניהם בעצרת בכי ומספד על אחד מחשובי העיר, ונכון שדרש רבא: "אמר הקב"ה אני חשבתי לטובה והם חשבו לרעה" שדאג הקב"ה שבכל מקום שיגיעו יהיו בני המקום עסוקים בלוויית ועצרות מספד על מנת שלא יבחינו ולא ירהרו אחר הזרים שבאו לרחרח במקום, אך מאין היה למרגלים לדעת זאת? אומר הבן איש חי וכי היו הם נביאים וידעו את מחשבות הבורא? הם ראו ארץ שכולם מתים בה והסיקו שטבעה של הארץ גורם לכך, מה היה כל כך שגוי במסקנתם?

עונה הבן איש חי, כי המרגלים היו צריכים להסתכל טוב במה שהולך סביבם. כל מקום שהגיעו אליו הייתה לווייה, אך בכל המקומות הלווייה הייתה של אחד מחשובי העיר, בשום מקום לא נתקלו הם בלוויית של פשוטי העם. אם המוות נבע מחולי או מגפה, או מחולשה של בני המקום, הראשונים שהיו צריכים ליפול הם פשוטי העם שאוכלים פחות וגרים בצפיפות ובזוהמה, ולא ראשי השלטון שאוכלים כאוות נפשם וגרים במקומות מרווחים ונקיים יותר. בנוסף, המרגלים לא הגיעו לכל עיר ועיר, הם עשו מסלול מסויים רק בין מקומות נבחרים, ורק באותם המקומות אליהם הגיעו מתו חשובי העיר, בשאר הארץ לא הייתה מגיפה, הם לא שמעו במהלך מסעם על גל תמותה אדיר בכל ארץ כנען, אלא נתקלו במספר לוויית מצומצם דווקא במקומות אליהם הגיעו. אם כן, היו צריכים המרגלים לחשוב איך קורה כדבר הזה, ולהגיע למסקנה המתבקשת שהקב"ה דואג להם ועוזר להם לקיים את שליחותם ללא מפריעים.

ואולי זאת הסיבה שהפרשה שמתחילה בפרשת המרגלים, מסתיימת בציווי על הציצית: "והיה לכם לציצית, וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם", ומפרש רש"י: "ולא תתורו אחרי לבבכם – כמו מתור הארץ. הלב והעינים הם מרגלים לגוף, מסרסים לו את העבירות – העין רואה והלב חומד, והגוף עושה את העבירות", העיניים והלב גורמים לנו לראות את המציאות במבט שגוי, כמו המרגלים שרצו להישאר במעמדם, אך כשנסתכל על הציצית היא תתקן לנו את ההסתכלות, תחדיר בנו יראת ואהבת ה', ואז נוכל לראות שבכל פינה מונח צעיף צהוב סימן מבורא עולם שרוצה הוא בקרבתנו אליו, שבכל דבר שקורה בעולם עומד מאחור "אני חשבתי לטובה".

מעשה מפורסם שסופר רבות על יהודי שעבר מסע מיוחד בנסיעה שגריתית ברכבת: "נכנסתי לרכבת והתיישבתי על אחד המושבים, בהתחלה לא שמתי לב ליושבים לצדי, אבל לאחר זמן מה צד את תשומת ליבי הבחור שישב לצדי. שמתי לב כי בכל פעם בה הרכבת עצרה, הוא התבונן החוצה בציפיה, כאילו נצמד לחלון. הוא היה דרוך, כל תזוזה גרמה לו להביט שוב ושוב בחלון, כאילו חיכה למשהו. כאשר שם לב למבטויי, החליט לשתף אותי בסיפורו "הנסיעה הזו, היא נסיעתי הראשונה לאחר 3 שנים בהם הייתי אסיר בבית הסוהר. אני מגיע ממשפחה ענייה ובאחד הימים בהם הייתי זקוק לכסף בדחיפות, גנבתי סכום כסף קטן, אך נתפסתי, השמועה התפשטה מהר ו"אנשים טובים" טרחו להודיע לאימי וגרמו לה צער נורא. לא ידעתי שהמעשה שעשיתי יגרום כ"כ הרבה צער ובושה לאימי, וגם לא חשבתי שישלחו אותי לשלוש שנות מאסר. במשך כל הזמן בכלא רק רציתי לחזור לאמא ולכפר על מעשיי, אבל לא ידעתי אם היא תסכים לקבל אותי, אז החלטתי לכתוב לה מכתב ולהודיע שאני משתחרר ורוצה לחזור לראותה, במכתב ביקשתי ממנה שאם היא רוצה שאחזור הביתה, שתתלה בתחנה צעיף צהוב, כך אדע שאני יכול לחזור. לכן אני מסתכל בכל תחנה, לראות אם יש צעיף צהוב תלוי, אולי אמא תלתה את הצעיף בתחנה אחרת ואולי אני צריך לרדת מוקדם יותר"

"והיכן באמת התחנה הקרובה לביתך?" שאלתי, והוא ענה כי התחנה הבאה. הצטרפתי למתח בו הוא היה שרוי והבטנו יחד דרך החלון, מצפים ומחכים. הרכבת עצרה בתחנה. לא היה שם צעיף צהוב. היו שם עשרות צעיפים צהובים! כל התחנה הייתה מלאה בצעיפים, והאמא עמדה שם כשעל צווארה – צעיף צהוב.

"...שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען אשר אני נותן לבני ישראל... וישלח אותם משה ממדבר פארן על פי ה', כולם אנשים ראשי בני ישראל המה". ככה מתחילה פרשתנו, ברשות שנתן הקב"ה למשה רבינו לשלוח מרגלים לארץ ישראל על מנת להכין את העם לכניסה אליה. שנים עשר הנשיאים נבחרו להיות המרגלים, כולם אנשים נכבדים וחשובים. אך אומר המדרש כי דווקא כבודם וחשיבותם הם אלה שגרמו למפלתם, שכן ידעו הנשיאים כי אחרי שיכנסו לארץ יאבדו הם את מעמדם, ולכן מראש תיכננו להוציא את דיבת הארץ רעה, ולא נבע הדבר מהמראות שראו במסעם.

רבו הפירושים על דברי המרגלים, על איך כל דבר שנראה היה בעיני כל אדם כדבר חיובי, הפך בעיניהם לשלילי. הם הביאו עמם מהארץ אשכול ענבים, תאנים ורימונים שנשתבחה בהם הארץ, וכן סיפרו על עצי התמר והתאנה שפירותיהם נוטפים דבש, והעיזים שמלאות חלב עד שנשפך מהן, ואיך נהרות הדבש והחלב מתאחדים ל"ארץ זבת חלב ודבש", אך מבין שבעת המינים

בית זכריה פרשת שלח לך

תורה וחסד – עלון מספר 479

סבא רבא כמו"ר סאלם כמו"ר מתנא זכריה זצוק"ל זיע"א ראב"ד ביד"א נפ' ח' סיון
 סבי כמו"ר צאלח כמו"ר סאלם זכריה זצוק"ל זיע"א אב"ד ביד"א נפ' כ' אדר
 כבוד אבי ועט"ר מו"ר עובדיה בכמו"ר צאלח זכריה זצ"ל נפ' ו' אייר
 כבוד אמי מזרתי מרים בת צאלח זכריה ע"ה נפטרה ה' ניסן

עורך העלון: בנם מאיר זכריה

שבת שלום ומבורך		סיון תשפ"ד		שנה עשירית		שעון קיץ	
עיר	כניסה	יציאה	ר"ת	ס"ז קר"ש א'	ס"ז קר"ש ב'	חצות	שקיעה
ירושלים	19:12	20:31	21:21	8:26	9:08	12:42	19:52
תל אביב	19:31	20:34	21:18	8:27	9:09	12:44	19:51
חיפה	19:35	20:36	21:22	8:24	9:07	12:43	19:55
באר שבע	19:31	20:31	21:18	8:29	9:10	12:44	19:51

להצלחת כל חיילי ישראל נ"י לרפואתם של כל הפצועים הי"ז וחזרתם של כל השבויים במהרה בריאים ושלמים הי"ז

שבת מברכים:- המולד: יום שבת 13:09 - 10 חלקים ראש חודש תמוז יום שבת וראשון
 וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת (טו לב)

כתב מרן מאור ישראל רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א להלכה ולמעשה: ישראל מומר שמחלל שבת בפרהסיא במלאכות דאורייתא, כגון: שנוהג במכונות בשבת, או שמעשן סיגריה ברשות הרבים בשבת, ושאר כל המלאכות.

אם נוגע ביין הרי הוא אוסר את היין במגעו, ואם יצק מן הבקבוק של היין אל תוך כוס, מה שבתוך הכוס נאסר, ומה שעדיין בתוך הבקבוק מותר, ויש אומרים שאם הוא מתפלל בשבת ומקדש על היין בשבת, ואומר: "זכר למעשה בראשית", אף על פי שהוא מחלל שבת בפרהסיא – אינו מנסך את היין, ויש חולקים, והמקילים בזה יש להם על מה שיסמוכו (הליכות עולם ח"ו עמ' קנח).

וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת (טו לב)

האמונה של האדם נבחנת בעת הניסיון, אנו עדים לתופעה במגזר העסקי והתעשייתי, שהשכר למי שעובד בשבת וחג הוא 200% ואף יותר וזה מאוד מפתה.

על ידי אמונתו בה' באמת, משרה שומר השבת בתוך לבבו את קדושת ה', כמ"ש "כי אות היא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני ה' מקדישכם". לפיכך, אם אירע שעבר על אחת ממצוות ה', בכל זאת מעיד עליו האות שעדיין הוא בחזקתו וקדושת ה' עדיין בליבו. לא כן אם הוא מחלל, ח"ו את השבת - בזה הוא מסיר את ה"שלט" ומסלק את האות מעליו.

יש אנשים שאינם מתקבלים לעבודה כי הם הצהירו שאינם מוכנים לעבוד ביום השבת. ואז הניסיון קשה. אדם שמצבו הכלכלי קשה ומגיע עד לפת לחם, עומד בפני דילמה אכזרית: האם לאבד את הפרנסה או את השבת, ולפעמים הלחץ הכלכלי משבש את הדעת... ומנגד, ישנם אנשים היכולים לעשות הון תועפות תמורת ויתור על השבת, השם ישמור.

סיפור

בדרום אפריקה התגורר איש עסקים יהודי בשם קיווי ברנהרד המקפיד על שמירת תורה ומצוות. קיווי חיבר ספר, שהפך תוך זמן קצר לרב-מכר עולמי.

בספרו מלמד קיווי שיטות להצלחה בעולם העסקים אותן ניתן ללמוד מ... נמרים. הוא מונה שם את תכונות הנמרים ומתרגם אותן לחייו של כל אדם, כיצד יוכל להגיע לגדולות. הספר הגיע אל שולחנם של כל אנשי העסקים המוצלחים בארץ ובעולם וגרם לפירסום עולמי לקיווי עצמו. כך זה כשהקב"ה מחליט לרומם אדם הוא מכניס לו רעיון בראש ומפיץ שמו בכל הארץ. בכל מכוון ואוניברסיטה בעולם הוזמן קיווי להרצות על שיטתו, ואכן התגובות בכל מקום היו נלהבות.

יום אחד צילצל הטלפון במשרדו של קיווי ומעבר לקו היה אחד מבכירי הסמנכ"לים של חברת "מייקרוסופט" העולמית, אשר הזמין את קיווי בהזמנת כבוד לשאת את נאום הפתיחה בכנס השנתי החשוב של החברה. הוא הסביר לקיווי שמדובר בכנס יוקרתי בו משתתפים מנהלי החברה מכל רחבי העולם, כשבראשם יגיע לשמוע את ההרצאה נשיא "מייקרוסופט" עצמו, ביל גייטס.

אין מה לדבר על התשלום שהוצע לו על הרצאתו בת חצי השעה. סדר גודל של עשרות מיליונים! כעת כל אשר נותר לו לאשר את הגעתו.

מבחינת קיווי זו הייתה "הצעת הפסגה" שיכל להגיע אליה בחייו. "תודה רבה על ההזמנה," – נענה קיווי לבן-שיחו – "כבוד הוא לי להציג את שיטתי המיוחדת בפני אנשי עסקים מכובדים. רק אימרו לי, בבקשה, באיזה תאריך יחול הכנס?" הסמנכ"ל ציין את התאריך והשעה, ואז, בעודו מעלעל ביומן לסמן את האירוע היוקרתי והנדיר, מגלה קיווי שמדובר ביום השבת.

קיווי מזדעזע לרגע וחושב: "הרי אני יהודי מאמין בה', השומר תורה ומצוות, וכיצד אוכל לחלל את קדושת השבת בפעם הראשונה בחיי בגלל כנס שכזה... אך מצד שני, הצעה שכזו היא פסגת הקריירה של חיי ואם אסרב לה, כנראה שלא תהיה הזדמנות נוספת." והחליט סופית "לא אחלל את קדושת השבת! לא אטוש את אלוקי ואמונתי גם בעבור הצעה נדירה ויוקרתית שכזו! יהודי נולדתי ויהודי אמות! אשמור על תורה ומצוות עד יומי האחרון!"

הוא לא מתבלבל ואומר לסמנכ"ל בקביעה נחרצת "אני מצטער. רציתי לבוא להשתתף בכנס של 'מייקרוסופט' המכובדת, אלא שהכנס אמור לחול ביום השבת, ואני כשומר תורה ומצוות, מקפיד על שמירת השבת, על כן לא אוכל להיות נוכח."

הסמנכ"ל היה המום, זו הפעם הראשונה בחייו שהוא נתקל בסירוב של מישהו לשאת דברים בנאום הפתיחה של החברה, ובפרט בכנס השנתי הנדיר.

הסמנכ"ל, חשב שמא איש העסקים היהודי לא שבע רצון מסכום התגמול שיקבל בעד ההרצאה, על כן פנה לקיווי ואמר לו: "שכחתי שאני מדבר עם איש עסקים, על כן אציע לך סכום גדול בהרבה ממה שהצעת, ובלבד שתסכים למסור את הנאום החשוב!"

ואז החל לנקוב בסכומי עתק כפולים ומשולשים מההצעה הראשונה בעוד קיווי שומע ונדהם מגודל ההצעות הכספיות, אך הוא לא נופל בפח ואינו מוותר: "מצטער מאוד! זוהי הצעה מפתה עד מאוד, אך השבת בשבילי יקרה מכל, ולא אחלל אותה ואת אלוקי בפני כל סכום שבעולם!" והוסיף: "הלא ה' הוא זה שנתן בליבי את התבונה והחוכמה ליצור את השיטה הזו, והוא זה שציוני לשמור על שבת קודש. אם כן, כיצד אבגוד באלוקי לאחר שהעלני לגדולה?!"

הסמנכ"ל ניסה שוב ונקב בסכום שיכל לסדר את קיווי עד סוף כל הדורות... אך קיווי השיב

"לא!" הסמנכ"ל העביר את דברי קיווי לאנשי הפקת הכנס, והמידע הועבר גם לביל גייטס. לא עברו כמה דקות וקיווי קיבל שיחת טלפון בהולה מהסמנכ"ל "ועדת הכינוס החליטה שהיא רוצה לשמוע את הרצאתך הסוחפת רבים, על כן החליטה החברה לנקוט בצעד נדיר ולהעביר לכבודך את תאריך הכינוס משבת ליום ראשון." קיווי שמח ואישר את הגעתו.

בכנס הפתיחה היוקרתי החל בנאומו המרתק של קיווי ברנהרד, איש העסקים היהודי. כולם היו קשובים ומרוכזים בהנאה עצומה, ובסיום דבריו הריעו במחיאות כפיים סוערות.

לאחר חודשים מתקשר הסמנכ"ל לקיווי. "שלום מה שלומך? רציתי לספר לך, שלפני כמה ימים טסתי עם ביל גייטס במטוס, ובמהלך הטיסה אמר לי שהוא שבע רצון מהכנס המוצלח שהיה השנה, ובעיקר מנאום הפתיחה של היהודי קיווי ברנהרד.

"סיפרתי לו שאתה בתחילה סירבת להגיע, למרות שהצעתי לך סכומים אסטרונומיים, אך אתה התעקשת לא לבוא ובלבד לשמור את השבת ולשמור על נאמנותך לבורא עולם.

"כששמע זאת ביל גייטס, הוא נדהם לחלוטין ואמר לי כך: 'עד היום חשבת כי בכספי אני יכול לקנות כל מטוס או בניין בעולם אם רק ארצה, אך כיום אני יודע שלעולם לא אוכל לקנות בכסף

שבת אחת של יהודי!"

קשה לעמוד בניסיון הממון אף למען השבת. לצערנו, יהודים רבים בתפוצות הנאלצים לעבוד שבעה ימים בשבוע ואף בעד סכום שאינו גדול, מוותרים על קדושת השבת ועובדים בטענה של "אין לי ברירה... הבוס יפטר אותי... יש לי ילדים ואני חייב לדאוג להם". היצר יודע את מלאכתו אך ביל גייטס המליארדר נוכח לדעת שאין מחיר לשבת! (ברכת דוד)

אור החיים

יהושע בן נון וכלב בן יפונה מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם (יד 1)

מה טעם התורה מדגישה "מן התרים את הארץ" על יהושע בן נון? אומר האור החיים הקדוש: לכאורה קשה, למה יהושע וכלב קרעו בגדיהם, יותר מכל גדולי ישראל, שהיו באותו מעמד? אלא להיותם "מן התרים את הארץ" שראו בעיניהם את מעלתה של ארץ ישראל, כי טוב מראה עיניים, מכל מיני שמועות.

כף זכות

הדרך להגיע לדון לכף זכות, היא על ידי חיפוש היטב בדברים הטובים שיש בכל יהודי. לכן אף אם נדמה לאדם שחברו עשה פעולה אשר נראית לו כפסולה, או נדמה לו שחברו הציק לו והתכוון להקניטו, יתאמץ לחפש נקודת אור אצל חברו ואז יקל עליו לדון אותו לכף זכות.

כפי שהיה אומר רבי דוד מלעלוב זצ"ל: "אין יהודי רע בעולם. אם תבחין ברע שביהודי, הרי שגלית את החלק הלא יהודי שבו את הגוי שביהודי".

רבי מרדכי מלכוביץ זצ"ל היה אומר: "אדם מישראל הריהו כדינר זהב, גם אם לפעמים מעלה חלודה או מלוכלך ברפש, צריך לרחצו ולמרקו ואז יחזור אליו אורו.

רבי לוי יצחק מברדיטשב זצ"ל היה אומר: "מה אדם יחיד הזהירו חכמינו ואמרו: 'והווי דן את כל האדם לכף זכות' (אבות א 1) על אחת כמה וכמה שעל כלל ישראל חייבים ללמד זכות.

הלכות "שבת" משו"ע ומפסקי מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

יא. מותר לקרוא מודעות על קיום שיעורי תורה ושאר אירועים תורניים, אבל שאר הודעות של מכירה אפילו תשמישי קדושה הרי הם בכלל איסור קריאת שטרי הדיוטות, ואם לא נזכר סכום המעות יש להקל (הלכה ברורה סי' פז)

יב. אסור לקרוא בשבת ספרי חולין כגון סיפורי מלחמות וכ"ש שאין לקרוא ספרי רומנים. וספרים אלו אסורים בטלטול משום מוקצה. (אך טוב וחסד)

יג. ספרי חוכמה אסורים בקריאה ובמקום צורך גדול יש להקל, וכן נחלקו האם מותר לטלטלם (שו"ע שח נ).

יד. כשאסרו טלטול מוקצה לא אסרו אלא טלטול בלבד, אבל נגיעה לא אסרו, ולכן אין איסור להישען על רכב, ואפילו אם הרכב עולה ויורד במקומו, אומנם בחפצים עגולים שע"י נגיעתם יזוזו ממקומם – יש לאסור. (חזו"ע ג עמ' קסא).

טו. ראוי לאדם לייחד בגדים יפים ונקיים לכבוד שבת, וילבש בגדי שבת במשך כל השבת ולא כאותם שמחליפים באמצע שבת לבגדי חול (שו"ע רסב). והביאו הפוסקים (מ"א ומשנ"ב סקה). בשם האר"י ז"ל שלא ילבש בשבת שום בגד שלובש בימי החול. (אך טוב וחסד). אין חובה לייחד נעליים, כיפה ומגבעת לשבת, והמחמיר תבוא עליו ברכה (ילקו"י סי' רסב).

גולת למנצח בצורת המנורה

כל האומר מזמור "למנצח בנגינות" בכל יום בהנף החמה לא יקרה לו שום מקרה רע. וחשוב

וכן מועיל להינצל מגזירות קשות ומעין הרע, וטוב לשמירה בעת צרה, לפרנסה לברכה, לרפואה, לבנים זכרים, לזיווג הגון והתעלות הקדושה (ספרי הקבלה)

פתגמי חסידים

אמר רבי מנחם מנדל מקוצק זצ"ל: עתיד אני, זו מידה רעה. רצוני, מידה ואינה מידה. הריני, זו מידה טובה.

מילי דבדיחותא

איך קוראים לנהגת מונית? תשובה: פלונית עלמונית.

חכמת חיים

אין ניכרת הטובה, אלא בחסרונה (רבינו בחיי)

ענייני רפואה - לחיזוק השיער

יבשל שמן שומשומין עם הדס וימשח את כל ראשו ויעסה..

תשובות מפרשת נשא

שאלה: האם אישה יכולה להיות נזירה? . **תשובה:** כן.

חידה: מה ההבדל בין פתע לפתאום? **תשובה:** פתע זה אונס. פתאום זה שוגג.

ענו 48 הזוכה: התלמיד יהודה פייזקוב נ"י בני ברק

שאלות מפרשת שלח לך

שאלה: מה קיבלו יהושע וכלב במקום המרגלים?

חידה: כמה מספרי הנביאים כתובים בפרשה?

השתתפות בהגלה צריכים לענות על השאלה והחידה.

הפותרים נכונה תיערך הגרלה תשובות מלאות בלבד, יתקבלו תוך שבוע.

הגרלה על שיעון דגיטלי + מעורר או בוקסה.

מזל טוב

מרת רחל יששכר תחי' הרב שאול אחרק ורעיתו לנישואי הנכד

לגיסי הר' זכריה והב ורעיתו לנישואי הנכדה

ה"ה מאיר יששכר ורעיתו לנישואי הבן

הרב חיים והב ורעיתו לנישואי הבת

החזתן אבישי ז"י עב"ג הכלה רבקה תזזי

לרפואה שלימה: שולמית בת חיים. הרב יפת שליט"א בן חנה. ציון בן חנה. שלום בן זיהרה. אביבה ר. בת חיים. נחמה עליזה בת חיים. סגולה בת שרה זהרה. מנשה בן ברכה. משה בן חיים. אהרון בן חיים. הרב אהרון ב"ר יוסף. נתן בן מאיר. ינון ב"ר עובדיה. יונה בן אסתר איטה. פרידה לאה בת צילה. שמואל בן מרים. מאיר בן שמחה אלגרה. לולו לאה בת אדל. יהודה בן עפיה. הרב שלמה יוסף בן חממה יונה. אירן בת גוהר. מאיר בן עיישה. נריה בן רחל. אהרון בן מרים. יוסף בן אסתר. הנריאט רבקה בת מרים מיריל. פנינה בת אלקה. יהודית אהובה בת סאסי. **לזיווג הגון:** מרגלית בת מרים. נתנאל צבי בן יהודה. דוד בן פלורה. יאיר ב"ר יהודה. דוד בן לירן. יוסף חי בן גאולה חיה. תמיר בן מרים. יוסף חיים בן בהיה. אושרת בת טובה. שילת בת איתן. לירון שירה בת עופרה. ליסוף יוסף בן עופרה. אפרת מיכל בת שרה דינה. מוריה נאוה בת אורה. ישי בן שלמה. רפאל בן מלכה. עמנואל בן מרים. **הלצלחה בכל:** הרב אריה מכלוף בן אסתר. יפה איווט בת שמחה. אברהם בן שרה. סימי רחל בת טובה. ציפורה בת שרה. אורן בן סימי רחל. מאי בת שרון. אלה שרה בת מאי. תמר רבקה בת מאי. שיר אביגיל בת מאי. הרב יאיר בן שרה. יהודה ב"ר עובדיה. נסים בן לולו לאה. יניב בן אביחי. אסתר ב"ר עובדיה. הרב הראל בן דורית. מאיר בן לולו לאה. אביחי ב"ר עובדיה. דורית בת תמר. שלום חי ב"ר זכריה. סעדיה בן שושנה. מרגלית בת שמעה. יחזקאל בן הלה. עופרה בת אביבה בתיה. יחזקאל בן שרה יוטא. אהרן טוביה אריה בן איטה יהודית. טילה בת יניב. דוד רחמים בן הינדא ריזל. אברהם בן תמר. רחל בת מרים. משה בן צאלח. **לזרע של קיימא:** שילה בן ברכיה וחני ב"ר בנימין. אברהם בן ויקי ויהודית בת אסתר. יונה יוסף בן לאה ויעל בת רבקה.

לעילוי נשמת ולמנוחת נפש

מו"ר מתנא במו"ר סאלם זכריה צוק"ל מרן מו"ר הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה צוק"ל זיע"א.

הצדיק משה יעקב ב"ר יוסף הכהן רביקוב צצ"ל. מרן מו"ר הגאון רבי שמעון ב"ר דוד בעדני צוק"ל. רבי זכריה בן סאלם ונה צצ"ל

הסבא צאלח במו"ר מתנא ז"ל. הר' זכריה במו"ר צאלח זכריה צצ"ל. חיים בן יחיא והב ז"ל. ר' בנימין בן מנצור דעוס ז"ל. אליהו בן צדוק אהרון ז"ל. אליהו מגורי ז"ל ב"ר מרדכי נ"י. אליהו בן חיים והב ז"ל. הרב שמואל ב"ר אהרן בבי ז"ל. סבתא רבא סעדי ב"ר יוסף זכריה ע"ה. **כל חיילי ישראל הי"ד.** מרדכי יוסף בן אליהו זיידל טובל ז"ל. סבתא שמס בת צאלח זכריה ע"ה. שמס במו"ר סאלם זכריה צצ"ל. הדסה ב"ר יצחק מצנבר ע"ה. סבתא ברכה בת סעד מרחום ע"ה. הדודה יונה חממה בת יוסף והב ע"ה. הדודה עליה כודרה בת יחיא זכריה בידי ע"ה. מרת רוזה בת סעדה ז"ל. מרת אורה מעודה ע"ה במו"ר חסן זכריה צצ"ל. מרים בת בילה ז"ל. מרים בת קאמר כהן ע"ה. שרה בת שמעון טייירי ע"ה שרה ז"ל בת זוהר קארן נ"י. אחותי מירב ב"ר עובדיה ז"ל. ובתה מוריה ז"ל בת שלמה אנקונינה נ"י. גיסי רחל בת חיים בן שמואל ע"ה. הצדקת שמחה אלחודד ע"ה. הרה"ג דוד גדליה במו"ר שלמה יגאל צצ"ל. יוסף בן נור. הר' שלום דוד (דייד) יוזשעף ז"ל. הרה"ג צהל ב"ר רחמים שרפי צצ"ל. רבי שמעון ב"ר שלום זוהר ז"ל.

הילולת המקובלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים צצ"ל כ"ד עד ל' א' דר"ח תמוז תשפ"ד

כד. רבי אברהם סאלם. רבי אליעזר משה מאג'ר. רבי מסעוד הכהן אלחודד. כה. התנא רבן שמעון בן גמליאל. התנא רבי ישמעאל כהן גדול. התנא רבי חנינא סגן הכהנים. רבי חיים סופר. רבי אברהם בראזני. רבי מרדכי צמח אליהו. רבי ראובן פיין. **כו.** התנא רבי יונתן בו עוזיאל. התנא רבי יוסי בן קיסמא. רבי מיכל יהודה ליפקוביץ. **כז.** התנא רבי חנניא בן תורדיון. רבי יחיא קארה. רבי מרדכי סאויצקי. רבי מאיר אייזנשטאט. **כח.** רבי אברהם חיים אדאדי. רבי שמשון אהרן פולנסקי. רבי ישראל זאב גוטסמן. **כט.** רבי אברהם שחב. רבי שלמה דאנה. רבי יהושע פיטוסי. רבי מכלוף אלעסרי. **ל.** התנא רבי חנניא בן עקשיא. רבי יום טוב ידיד הלוי. רבי אהרון בן ציון חכם ברוך מועלם. רבי שלמה קלוגר. רבי יוסף שלוש. רבי אברהם ברודא. רבי בנימין מקיקץ דידי. רבי שמואל ב. ורנר.

משמעות

גליון 41
שלח תשפ"ד

דבר האירה

אופטימיות

ניהול משפחה הוא כמו ניהול עסק עם אתגרים שונים, סוד ההצלחה של ניהול הוא 'האופטימיות' האופטימי יראה את ההצלחה, ייקח סיכון, יקווה לטוב וינסה להצליח הפסימי יראה את הקושי יגיד שזה בוודאי לא יילך ויראה תחזיות שחורות.

אנו רואים אצל המרגלים שהקב"ה אמר שלח לך ברצונך שלח, נתנו להם את הבחירה כשעלו לארץ ישראל ראו דברים מעניינים והיה ביכולתם כוח הבחירה כיצד להסתכל על הדברים כיצד לקחת את הדברים בפרופורציה הנכונה.

את הנזק של ההסתכלות השלילית אנו אוכלים עד היום, חורבן בית המקדש וכל הצרות הכול גרם בגלל ההסתכלות שלילית של המרגלים.

בחינוך ילדים ובניהול בית ישנם הרבה אתגרים. כגון: מעבר דירה אפשר להסתכל על כך כדבר קשה ומעיק עוד פעם לארוז עוד פעם לשלם על ההובלה ומי אומר שנמצא דירה כלבנו וכדו' ואפשר להסתכל על כך באופן חיובי ולומר שהולך להיות התחדשות משנה מקום משנה מזל, כמה טוב מדי כמה שנים לשעות סדר וספירת מלאי על כל תכולת הבית, וכדו'.

כשנשבר רהיט או כשלא הולך בדיק כפי שרצינו אפשר לומר שכך רצה הקב"ה, ומדרך הטוב להיטיב על בריותיו וזה מושג בהשגחה פרטית ולראות את הטוב שבדבר ואפשר להסתכל על כך באופן שלילי לכעוס ולהתמרמר.

בידינו הדבר לבחור את צורת ההסתכלות לשנות את ההסתכלות השלילית ולהיות מאושרים.

ישנם הרבה הסתכלויות שאינם נכונות שמקורם בדעות קדומות במחשבות מעוותות ובהרגשות נלוות שבאים מתוך כאב וחוסר סיפוק.

בחינוך הילדים חשוב מאוד לנסות עד כמה שאפשר להסתכל נכונה על דברים.

כגון: לראות את החצי כוס המלאה. להחשיב כל דבר טוב גם אם לא הכול טוב. לראות את החלקים היפים והוורודים של החיים של השינויים למצוא את הזוויות החיוביות שבכל דבר.

ביד ההורים נמצא המשקפיים של ההסתכלות ובידם להנחיל לילדים את ההסתכלות החיובית כאשר ההורים מסתכלים בצורה נכונה וחיובית אזי הילדים גם לומדים לחשוב כך.

אם הילדים מפתחים לעצמם חשיבה שלילית, יש להביא את המחשבה הטובה ולומר זאת להחליף את ההסתכלות השלילית בהסתכלות חיובית ומועילה, כך נזכה ליצור סביבה חיובית, בית של רוגע ושלווה שכולם שמחים ומאושרים.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחיות

יסודות איתנים מהפרשה

ידי זה יכול להיות בבחינת מקבל זה מזה, כמו שדרך הכלי המקבל צריך להיות עומד למטה מן הכלי ששופך ממנו, כי אם יעמוד למעלה מכלי ששופך ממנו לא יכול לקבל ממנו, כן האדם צריך להיות בדעתו שפל ולמטה מחבירו המשפיע לו."

והנה כל אחד ואחד יש בקרבו מעלות טובות, ויש לו באוצרו סגולות יקרות שיכול להשפיע מהם לחברו. ולעולם אין אחד בעולם שאינו צריך להיות בחינת מקבל, כי מה שיש לראשון אין לשני, וכך להיפך. לכך כדי לרכוש כל אותם מעלות, צריך להיות תמיד במצב הכן של 'מקבל', שהאחד יקבל מהשני, להיות כדוגמת מלאכי השרת, שנאמר בהם "ומקבלין דין מן דין", כדוגמת המלאכים שמכניעים עצמם ומכניעים עצמם להיות כלי קיבול מוכן לקבל זה מזה, וכהמשך דבריו שם:

"וזה הענין הוא מעלות המלאכים 'מקבלין דין מן דין', אף שהם בבחינת עומדים תמיד בבחינה אחת, אף על פי כן צריך כל אחד להחזיק את חבירו להמשיפע, ומכל שכן שהאדם צריך להיות שפל בדעתו נגד חבירו ואז יכול לקבל ממנו וללמוד דרכי השם."

תחיה את הרגע

עבר הווה עתיד, משתמשים בדרך כלל אצל האדם בערבוביה. בכל פעם שעוסק הוא בהווה באיזה ענין, תמיד יתערב עמו רגשות העבר מצד אחד, ודאגות או חששות מן העתיד מצד שני. האדם אינו מצליח לייחד את הפוקוס שלו, על ההווה בלבד, לעשות את המוטל עליו באותה שעה, ולמלא את חובתו הנכון לשעה זו, מבלי להתייחס לעבר או לעתיד.

חוסר המיקוד במצב העכשווי, הינה בעיה חמורה, והיא מביאה ליאוש, חולשה ורפיון. המגוון של העבר והעתיד גם יחד, יוצר בלבול גדול. לעיתים ישנו צד אפל בעבר, או לפעמים ישנם דאגות אמיתיות על העתיד, וכל אלו מפריעים ומונעים את התקדמות העכשווית, מונעים רגשית לפעול כאן ועכשיו.

התורה סוללת לנו דרך, כיצד להצליח, בכך שנדע לנטרל מבדל מחשבותינו את העבר והעתיד, נתמקד רק בהווה, נשקיע לעשות את המוטל עלינו כעת, מתוך ידיעה ברורה, כי העבר אין והעתיד עדיין, ואילו את ההווה אנחנו נקבע במעשים.

וכך לימדנו הרה"ק בעל ה'ישמח ישראל' זי"ע וז"ל:

"צריך כל איש הישראל לכל להסתכל ולחשוב על מה שיהיה אחר כך רק על הרגע שהוא עומד בו, וכמאמר הרבי הקדוש (תהלים לט, ו) 'הנה טפחות נתת ימי', כמו אדם המודד שבעים אמה חבלים בידו ולא נשאר לו בידו לעולם אלא טפח, שזה שמדד כבר הוא חוץ לידו, ומה שלא מדד עדיין איננו בידו, נמצא שאין לו רק הטפח שאוחז בתוך ידו. כן המה הימים מהאדם, מה שעבר אין, ומה שעתידי עדיין לא בא, נמצא שאין לו לחשוב רק על הרגע שעומד בה."

תהיה תייר ולא מרגל

"האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ"

תייר ומרגל, נראים כמושכל ראשון כשונים ודומים זה לזה, שניהם מעוניינים לסקר את המקום אליו נקלעים, ולשניהם תכונה זהה.

אמנם כאשר נתבונן יותר לעומק, נגלה כי הבדל מהותי יש ביניהם. התייר מעוניין לראות דברים יפים ומעניינים, ולשם כך הוא מוכן לשלם במיטב כספו ליהנות ולראות את היופי של המקום. לעומתו המרגל, מחפש את הדברים הרעים של המקום, את נקודות התורפה והחסרונות, שיקל על שולחיו לכבוש את המקום וכדומה.

אכן שניהם סוקרים את המקום, אך כל אחד מתוך כוונה אחרת. התייר מצפה לראות את הטוב, והמרגל גלגות את הרע.

והענין מבואר יפה בספר "הכתב והקבלה" (במדבר פרק יג פסוק טז) וז"ל:

"יש הבדל בין תייר למרגל, האיש אשר יתור הוא מבקש הטוב, לתור להם מנחה, ...המרגל יבקש את הרע. והנה משה רבינו ע"ה בשלחו שנים עשר אנשים לראות ארץ כנען, ...שלחם 'לתור' את הארץ למען יראו את טובה ויגידו כבודה אל עם הארץ, ויחזקו ידיהם ללכת אחרי ה', והמה השחיתו התעיבו עליה והפכו מחשבת שולחם, ע"כ אנחנו קוראים להם בשם 'מרגלים', גם כי בפרשת שליחותם לא נקראו כ"א בשם תרים".

דבריו מבואר גם אופן התיקון לחטא המרגלים, כלומר, שכדי לתקן ענין זה של המרגלים שחיששו את הרע, על האדם להרגיל עצמו להיות כמו תייר, דהיינו להפוך את ההסתכלות ולשנות את מבטו, שחילוף מה שהסתכל עד היום כדי לבחון את הרע, יראה מעתה לחפש רק את הטוב ולגלות את הטוב הנסתר שמונח בכל דבר, לא להיות בבחינת מרגלים הרואה את הרע אצל זולתו, אלא לראות רק את הטוב.

הכנעה בין משפיע ומקבל

"דבר אל בני" ואמרת אליהם"

כל צורת תקשורת בריאה והדדית בין בני אדם, היא בבחינת משפיע ומקבל. הראשון תורם את חלקו תחילה, כאשר השני מקבל ונהנה, ושוב הריהו מחזיר ומשפיע לראשון שנעשה כעת מקבל, וחוזר חלילה.

אמנם כתנאי לכך, נדרש שהמקבל יהיה במצב של הכנעה כלפי המשפיע. המקבל תמיד מושפיל ומכניע עצמו מתחת למשפיע, כשהראשון משפיע השני מכניע עצמו תחתיו תחילה, ואחר כך כאשר חוזר השני ומשפיע, נעשה הראשון כנוע ומקבל מול המשפיע.

כדי להיות כלי נכון לקבל מהזולת נדרשת הכנעה. יסוד דברים אלו מובא בספה"ק "תפארת שלמה מועדים שער הקראת קר"ש וז"ל:

"העיקר שיהיה כל אחד שפל בעיניו נגד חבירו, ועל

שאלה?

הנני מתלבט הרבה לגבי הגדרות והגבולות, עד היכן יש לשים גדרות וגבולות חזקים, ואימתי יש לוותר?

תשובה:

גדרים וגבולות הינו אחד מהדברים הבסיסיים שכל ילד נער ובוגר צריך וחייב. הגבולות מעמידים את האדם על רגליו ומחזקים אותו להתמודדות עם העולם, כי ללא גבולות ומעצורים היה כל אחד רוצה להגיע לסיפוק ומילוי של כל מאוויו ורצונותיו, ואם לא היה גבול לרצונות וליכולות של האדם, היה האדם מגיע לתסכול ולעשיית דברים לא פשוטים.

אלו שלא הרגילו אותם לגבולות בחיים, מגיעים למצב שעושים דברים מוזרים עד כדי שגעון, והכל בגלל הרצון של האדם ליהנות ולהרגיש מבלי לדעת שיש מעצורים שאותם אי אפשר לעבור בשום אופן. ישנם אנשים שמגיעים למצבים מסוכנים ולא יבדו החיים הלילה הכל בגלל חוסר גבולות, לכן חשוב לדעת שחייב שיהיה לכל אדם גבולות.

גבולות בראי חז"ל

הגבולות הן הפתיח וההקדמה להצלחה בכל נושא בחיים הן בגשמיות והן ברוחניות. כל קניני התורה מתחילים עם גבולות ברורים. בשעת קבלת התורה, כאשר עם בני ישראל עמדו מוכנים לקבל את התורה הק', וכבר היו בשיא ההתלהבות ואש קודש לקראת המעמד הנורא, אך הקב"ה עצר הכל, והורה למשה לצוות להם את מצוות הגבלה '**הגבל את העם וקדשתו**'. וכבר הרחיבו על כך בספרים הקדושים הענין בכך, שצריכים לדעת שאין לעלות במדרגות בפעם אחד, וכן יש להיזהר שלא להגיע למקום מדי גבוה, למקום שאינן מסוגלים להגיע לכך, וזה הוא מצוות הגבלה. עכ"פ רואים עד כמה חשוב הוא ענין הגבולות.

ולאמתו של דבר, הרי כל המצוות שציווה אותנו הקב"ה, הם גם גבולות, וכמו שכתב הר"בנו בחיי' (במדבר יט, ב) וז"ל:

"חוקים מלשון גבול, כענין שכתוב 'אשר שמתי חול גבול לים חוק עולם ולא יעברנה' (ירמיה ה, כב), 'חוקות ירח וכוכבים לאור לילה' (שם לא, לד), כלומר, גבולי היום והלילה, וזה להורות שנעצור המחשבה מלהרהר בהם ולא נעבור גבול מפני עומק השגתם."

ומבואר כאן ענין נוסף שאדם צריך לשים גבול גם על מחשבתו, שלא יהרהר וינסה להבין את הכל, אלא לשים גבול גם בעיני מחשבה.

וזאת למודעי, כי ככל שהגדרים גבוהים יותר, סימן שהאדם גדול יותר. וכפי שניתן להיווכח, אצל העשיר שיש לו וילה פרטית, ככל שעושרו רב יותר, יהיה לו גדר גבוה ושמו יותר מסביב לבית, לשמור על תכולת הבית. וכך הוא בכל מקום חשוב ומאובטח, שכפי חשיבותו ויקרותו, כך הוא הגדר מסביב.

גדרות חזקות ועוצרות בעד רוחות זרות, שלא ייכנסו לפנים, וכן שומרים על כל מי שנמצא בפנים שיהיה מוגן, שלא יוכל לצאת החוצה בקלות.

הגדרה קולעת נוספת שמעתי בענין זה, כי ההבדל בין כוס לבקבוק הוא, שהכוס יש לו גדר קטן, ולכן הכלי קיבול שלו קטן, ואילו הבקבוק שיש לו גדר גבוה יותר, יכול להכיל הרבה יותר. הכלל הוא: כי ככל שהגדרות גבוהות יותר, אפשר להחזיק שם הרבה יותר.

הצורך לגבולות

אם נתבונן ונעקוב אחר משחקיו של ילד קטן, נגלה שתמיד יאהב הילד להיכנס למקום קטן, ארון, או מתחת לשולחן, או מניח שני כסאות ועושה לעצמו בית ביניהם. זוהי תכונה טבעית נדרשת לכל יצור, מאחר שכל אחד צריך גבולות, וגם הילד במשחקיו מחפש לעצמו את הגבולות.

גיל

הגיל להנחלת גבולות בחיים, מתחיל כבר מיד בגיל שנה, כאשר הגבולות

והתגובות משתנים כמובן מגיל לגיל. מני אז שהילד מבין את המשמעות של המילה 'לא' ואסור, יש דברים שצריכים להחזיר לו, אם זה גבולות מדברים מסוכנים בגיל קטן, ואח"כ גבולות גם מדברים לא יפים, ואח"כ גבולות של מצוות, מוסר ודרך ארץ. ככל שהילד מתבגר, צריכים להגדיל עבורו את הגדרות, כדי שהכלי קיבול שלו יכילו יותר.

כל משפחה וכל בית בונה לעצמה את מכלול הגבולות המתאימים לבית הזה.

כללים להנחלת גבולות

1. בהירות - הגבולות חייבים להיות ברורות, שהילד יידע במפורש האם הדבר מותר או אסור. במידה וההורים טרם גיבשו עמדה ברורה לגבי הנושא, יהיה קשה מאוד להנחיל אותם לילדים.

2. ללא סתירות - הגבולות חייבים להיות ללא סתירות, בדעה אחידה בין האב והאם. אסור להגיע למצב שהאב אוסר והאם מתירה, או שלאח אחד יהיה מותר ולאח השני אסור. כמו כן אי אפשר לחנך את הילדים בדבר מה, כאשר ההורים מתנהגים בצורה אחרת, כי זה לא יעבוד כלל.

3. מסוגלות - צריכים לבדוק תמיד לפני כל הצבת גבול, עד כמה הילד בגילו כבר מסוגל לקבל ולשמור על הגבול. אם לא נבדוק, ונאסור ואח"כ נראה שזה לא הולך ונשנה את דעתנו בהתאם לכך, ילמד הילד שההורים לא עקביים.

4. עקביות - כאשר כבר הוחלט על גבול ברור, חשוב מאוד להיות עקביים ולעמוד איתן על הגבול בלי ויתור, לדרוש ולעמוד על כך שהילדים ישמרו על הגבולות.

5. הסבר - חשוב להסביר לילד שהגבולות הם לטובתו והם הכללים של הבית. אין צורך להסביר על כל גבול למה אסרתם את זה, אלא די להסביר שלכל בית יש את הדברים שלה, ובבית הזה אלו הם הגבולות.

הקושי של קבלת גבולות

1. חשוב לדעת שאלו אף שגבולות הוא מצרך נחוץ לנפשו של הילד, מ"מ הילד מתקשה לקבל גבולות מאחרים, הוא אוהב לשים לעצמו את הגבולות אולם לא לקבל מרות וגבולות מאדם סמכותי, ולכן ילדים בודקים כל העת את גזרת הגבולות.

2. הידברות - כשרואים שילד יש קושי בקבלת הגבולות, חשוב מאוד לדבר איתו על כך ולומר לו אני רואה שקשה לך... כגון: אתה עדיין לא רגיל ללכת לישון בשעה המדוברת, קשה לך לסדר אחרך, בוא נעזור לך, לתת לו את התחושה שאנחנו איתו בקושי אבל הוא יצליח להתגבר על הקושי.

3. לא להיכנע - כשהילד מנסה לבדוק את הסמכות של ההורים ולערער על הגבול חשוב מאוד לא להיכנע, אלא לעמוד איתן על הגבולות שהצבת לילד.

4. הקשבה דיבור - הדרך לעמוד איתן הוא ע"י הקשבה ודיבור עם הילד. על דרך משל, לומד לילד דיברנו והסכמנו שלא תיסע עם האופניים ברחוב פלוני, סיכמנו שאתה הולך לישון בשעה... אמרתי לא ללכת לבית של פלוני וכדו', ואז הילד יאמר אבל רציתי מאוד, ואז לגלות הבנה ולומר אני מבין שרצית, אבל הרי יש החלטה ברורה בעניין שאתה לא הולך, ואז הילד ינסה להסביר את דעתו ואפשר לומר לו אני שומע ומבין את הדברים שלך אבל זה ההחלטה.

בסגנון דיבור כזה יש כמה מעלות:

א. הסכמה ברורה של הגבולות. ב. הבנה הדדית, ההורה מבין את הקושי של הילד אבל אומרים לו שאלו הכללים. ג. נתינת מקום של כבוד לרגשות של הילד. ד. לומר עוד פעם אלו הכללים ואין לעבור עליהם.

חשוב מאוד גם אחרי דין ודברים עם הילד להמשיך להיות בקשר טוב איתו ולהמשיך לדבר ולשוחח איתו על נושאים אחרים, לשלוח אותו לשליחות של גדולים, להראות לו שעל אף שיש כאן איזה ויכוח מ"מ הגבולות נשארים ברורים והקשר איתן כמקודם.

בברכת הצלחה לעמוד איתן ולהחזיר את הגבולות הנכונות בנועם ובחן.

'דרכי רבי הירצקא'

לזכר הרה"ק רבי נפתלי הירצקא זילברמאן זי"ע מראצפערט

סיפר הרה"ק רבי צבי הירש מרודניק זי"ע על הרה"ק רבי נפתלי הירצקא מראצפערט זי"ע שהיה צם משבת לשבת, ולא אכל כלום מעת סעודה שלישית בשבת עד לשבת הבאה, ובשבת כשהיה מפסיק מעתניתו לא היה אוכל חלה מיד, כי אם לקח שני תפוחי אדמה קרים וכנראה שחשש שאם יאכלם כמות שהם יאכלם בתאבון גדול מדי, הלך והטביל את התפוחי האדמה בתוך קופסת הטבק שלו וכך אכלם, וזוהי מדרגתם של צדיקים עובדי ה' שאכלו בלתי לה' לבדו לכבוד שבת קודש.

הרב רבינו וואלפסון

אוצרות דעת, נספי וזיוק ופיקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגה"צ רבי שמעון שפיצער שליט"א

רבי משה וואלפסון - פירכא על אמריקה!

לרגל הסתלקותו של הגה"צ רבי משה וואלפסון זצ"ל אב"ד אמונת ישראל - טו"ב סיוון האי שתא

רצון לטפס ולדלג. לבו פשוט השתוקק לדברים שבקדושה והעפיל למדרגות כאלה שאין לנו השגה בהן. וכן ידוע ביטולו כעפרא דארעא לכל הצדיקים, בין הגדולים ממנו ובין הקטנים ממנו. רץ היה להיות אבק תחת כפות רגליהם של כל הצדיקים ולחזות בעבודתם. הוא היה רץ אל הרבי מסקולען זיע"א לראות בהדלקות נרות החנוכה, וכן סיפר על עצמו שטיפס בשתים בלילה לראות בחלונו של הרבי מסאטמאר כשהוא עושה חשבון שאצל הרבי מסאטמאר אין היזק ראייה, וסיפר על גדול הקדושה ששרתה שם בשעה שאכל את פרי הדובדבן. וכן דיבר על תורת השוב"ים ששמע בסאטמאר, וכן על הרבי מליובאוויטש ועל הרבי מסקווירא אותו החזיק לרבו המובהק באמרו שאצלו הוא מקבל את התשובות לשאלות המסובכות המתעוררות אצלו. אצל כל הצדיקים שאב ושאל מלוא חפניים קדושה.

יהיב חכמה לחימיני

עליו נאמר מה שכתב רבינו יונה בענין החכם הלומד מכל אדם. רבינו יונה שאל איך יתכן לקרוא את הלומד מכל אדם בשם חכם? הן אפילו ידע האדם את כל החכמות הקיימות בעולם, זה לא יגיע אפילו לכחוס השערה מחכמתו של הקב"ה, ואם כן איך אפשר לקרות את הלומד מכל אדם בשם חכם ואפילו אחוז אחד מן החכמה אינו יודע? והשיב רבינו יונה שהוא נקרא חכם משום שנדרש הרבה ענוה וביטול כדי להיות לומד מכל אדם. סימן הוא שהאדם אוהב חכמה.

כי בדרך כלל האדם אינו רוצה ללמוד מכל אחד. מפלוני אינו רוצה ללמוד כי אני מכיר אותו מהישיבה, מפלוני אינו רוצה ללמוד כי לי פרשיה ישנה אתו, מפלוני אינו רוצה ללמוד כי אינו מוצא חן בעיני, וכן הלאה. הגאון היא המעכבת את האדם לבל ילמוד מכל אדם. ולכן אם האדם לומד מכל אדם מבלי לעשות כל אותם חשבונות, סימן הוא שיש לו אהבה כה גדולה לחכמה, שכל החשבונות בטלים ומבוטלים ואינו מרגיש בכלל!

משגיח בלי גינונים

רבי משה זצ"ל היה כל-כך להוט

המשך בעמוד ג' ←

יראת ה". הוי אומר: יראת שמים יכולה להביא את האדם למדרגות רמות ולהיות כתר, אבל כל מה שיראת שמים יכולה לעשות, יכולה ענוה יותר ויותר. ענוה היא כלי לכל המעלות והמדרגות הרמות.

ומסיים הי"ש מח משה' שמי שמתנהג כך בענוה, נעשה בית המקדש, והקב"ה מראה בו השגחתו הגלויה לעין כל. ובזה הוא מפרש מאמר חז"ל (ברכות לג. א) גדול מקדש שניתן בין שתי אותיות, שנאמר: פעלת ה' מקדש ה'. שם הו"ה מורה על מדת ענותנותו של הקב"ה (לעומת השם אדני' שמורה על אדנותו), להודיע שקדושה זו הבאה על-ידי ענוה, גדולה מאוד, ומחמתה הקב"ה מראה על האדם השגחתו ומתקיים בו ותגור אומר ויקם לך.

בחינה זו נתקיימה אצל צדיק זה וכל אחד לפי מדרגתו צריך לנסות ללכת בעקבות עבודתם של יהודים קדושים כאלה. הן אנו צריכים כולנו ביחד לנסות למלא קצת את החלל שנפער עם הילקח מאתנו אדם גדול כזה. כל-כך הרבה אופנים של ענוה התגלמו אצלו וראו שהשכינה שורה עליו. הוא באמת היה איש נקיה בקדושה ובטהרה, ובאמת בטל לרבש"ע.

הסתופף בצל כל הצדיקים

והנה נקודה אחת פשוטה יש שכל אחד יכול ללמוד לעצמו. תשוקה טבעית הטביע הקב"ה בלב האדם להשיג תענוגים, וכשהאדם שומר עצמו בנקיות ובענוה, כל התשוקה הזאת פונה אל הקדושה, ובדורנו יכולים להשתמש הרבה במהלך זה.

רבי משה זצ"ל היה יהודי שכל מי שנתלקט סביבו, זכה להימשך אחרי צמאונו לקדושה ולהיכנס ג"כ לעולם זה של צמאון לקדושה.

למשל, סיפר לי אחד שכאשר הלך עם אחד מחבריו הקרובים לקנות ספר מסוים בחנות הספרים, החבר היה נכנס פנימה והוא היה נשאר לעמוד בחוץ, כי אמר: אם אכנס פנימה, אקנה את כל החנות ואין לי את הכסף לזה. אכן אם מסתכלים על החיבורים שחיבר, רואים שהחיידשים שלו הגיעו מזכה צמאון עצום. הוא הגיע לכל חלקי התורה, לפנימיית התורה, למאמרי מהר"ל ומאמרי רבי צדוק ומאמרי הזוהר ותיקוני הזוהר. לא בצורה של

נלקח מאתנו הגה"צ רבי משה וואלפסון זצוק"ל המפורסם בצדקותו ובפרט בזה אשר הרביץ תורה ואמונה טהורה והעמיד לגיונות של יראי ה' ואנשי מעשה ביישבת תורה ודעת' ובקהילתו אשר יסד קהילה קדושה 'אמונת ישראל'.

סיפר לי הגה"ח ר' שמואל דישון שליט"א שהוא בעצמו היה נוכח בשעת מעשה כשהגיע לשבע ברכות של חתנו יבדלח"ט הרה"צ ר' מרדכי מנשה זילבער מסטוטשין, ושאל אותו הרה"ק רבי יהודה מסטוטשין זיע"א היכן נולד, כשענה לו שנולד באמריקה, התבטא ואמר: "איר זיינט א פירכא אויף גאנץ אמעריקע!" (אתה מפרץ את אמריקה כולה).

והנה אמרה זו שהוא פירכא על כל אמריקה, היא אמרה נפלאה ולימוד גדול שאנו יכולים לקחת עמנו. מה זו אמריקה? בקיצור נמרץ, אמריקה היא הרבה גאון והרבה תאוה. הפסוק (פרשת עקב) כבר אומר ששני אלה תלויים זה בזה. כשיש גאון - יש תאוה, וכשיש תאוה - יש גאון. ויהודי זה היה בכל מהותו יהודי נקי ויחד עם כן יהודי שבטל כעפרא דארעא לקדושה - עניו אמיתי. וכשהאדם מתבטל באופן זה ויש בו את השילוב של היפך התאוה והיפך הגאון - השכינה שורה עליו. ואכן זכה יהודי זה להאיר בדורנו אור מופלא של השתוקקות לקדושה באופן נפלא ביותר!

קדושה ע"י ענוה

בישמח משה (פרשת כי תצא) מביא המימרא הידועה מהאלישיך הק' ועוד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם - בתוכו לא נאמר, אלא בתוך כל אחד ואחד. ומה שכתב השל"ה הק' שמצוה היא המוטלת על כל אחד ואחד לעשות עצמו כלי ראוי ומוכן להשראת השכינה, וכתב הי"ש משה: "מי שנוהר ממדת הגאון עד הקצה האחרון ויש לו מדת ההשתוות (היינו שאין אצלו חילוק בין משבחים אותו או מלעיגים עליו), ודאי יהוא מקדש מעון א-ל, שכן כתוב בספר ישעיה (גז. טו) אשכון ואת דכא ושפל רוח. וכן הוא מביא מהירושלמי (שבת פ"א ה"א) מה שעשתה חכמה עטרה לראשה, עשתה ענוה עקב לסוליייתה, דכתיב ראשית חכמה יראת ה' ועקב ענוה

* חלק ערוך ממה שנמסר השבוע יום ראשון, י"ז סיון תשפ"ד.

הרבנונות

הגה"צ היה כל כך להוט למצוא את הרבש"ע והיו לו כאלה הרגשים לקדושה, עד שכל הבלי העוה"ז העטופים באצטלא דרבנן לא עניינו אותו כלל.

כל הלבושים לא תפסו אצלו מקום כלל וכלל, ולכן היה כלי לינוק מכל הספרים ומכל הצדיקים ומכל היראים יראת שמים וקדושה, וזכה למדרגות רמות מאוד!

אתה – משפיע! כל אחד משפיע!

הגישה הנכונה בענין הפרנסה ומיקום מקום העבודה!

את חיי האדם.

הנה מכבר הבאנו (מחלק א' של שיעור ל"ט משיעורי חובת הלבבות) שיש מעין סתירה בענין הרחקת נדוד לצורך הפרנסה.

הסתירה

שכן מרבנו בעל חובת הלבבות חזינו, שמי שרואה שאין פרנסתו מצויה לו במקומו, אין לו לנסוע למקום אחר כדי למצוא שם!

והביא מעשה בפרוש אחד בתחילת פרישותו: "הלך אל ארץ רחוקה לבקש הטרף בתחילת פרישותו, ופגע אדם אחד מעובדי כוכבים בעיר אשר הלך אליה, אמר לו הפרוש: "כמה אתם בתכלית העוון ומיעוט ההבנה בעבודתכם לכוכבים". אמר לו האמגושי (הגוי): "ומה אתה עובד?" אמר לו הפרוש: "אני עובד הבורא, היכול, המכלכל האחד, המטריף, אשר אין כמוהו!" אמר לו האמגושי: "פעלך (המעשה שאתה עושה) סותר את דבריך!" אמר לו הפרוש: "והיאך?" אמר לו: "אלו היה מה שאמרת אמת, היה מטריף בעיניך, כמו שהטריף הנה, ולא היית טורח לבוא אל ארץ רחוקה כזאת!" ונפסקה טענת הפרוש ושב לארצו (קיבל את האמת ממי שאמרה וחזר לארצו ולביתו), וקיבל הפרישות מן העת ההיא ולא יצא מעירו אחר כך!" מאידך הבאנו שם מכתבי האריז"ל ומאשר יצא מפה קדשו של הבעש"ט הקדוש, שלפעמים יש לו לאדם לנדוד למרחקים כדי להעלות משם ניצוצות השייכים לנשמתו ולבוא על ידי כן לתיקון נשמתו, מה שנראה לכאורה כסותר את דברי רבינו בעל חובת הלבבות.

עוד יש להוסיף מה שהביא הרמ"א (אה"ע עה, א) מתשובת תרומת הדשן (ח"א רט"ו) שאם אחד נשא אשה בארץ מולדתה ורואה שאין פרנסתו מצויה לו שם, יכול הוא להכריח את אשתו לעבור למקום אחר כדי למצוא פרנסתו, אע"פ שאשתו אומרת שרצונה להשאר בארץ מולדתה ולצפות לישועת ה'. ומה הפשט בסתירה זו?

השאלה היא בכל תחום בחיים

ובכן, נבוא שוב לדון בסוגיית זו, מאחר שהיא רחבה מיני ים. ונוסיף להדגיש בטרם נחזור לדון בסוגיית זו, שהיא נוגעת לא רק לענין ממונו של אדם, אלא אף גם לכל שאר צרכי האדם, שהרי כפי הידוע, פרנסתו של אדם, איננה רק מה שהוא צריך מזון לאכול או ממון להשיא את צאצאיו, אלא גם כל שאר הצרכים הגשמיים והרוחניים, שהרי כולם כלולים באותו שפע היורד מן השמים ונקראים בשם אחד - "פרנסה".

פעמים הרבה יש שהאדם צריך לסדר איזה דבר והוא בטוח שיוכל לסדרו רק במקום פלוני, ולדוגמא: ראובן צריך להכניס את בנו לשיבה פלונית, ולשם כך הוא צריך לדבר עם בעל השפעה בישיבה זו הגר בריחוק מקום. הנה כדי שיוכל ראובן לדבר עם אדם זה, צריך הוא לקבל שפע מן השמים, ומאחר שלמדנו שכל שפע היורד מן השמים אינו מוגבל במקום מסוים, נמצא שאין הוא מוכרח לנדוד למרחקים כדי לדבר עמו.

אך מה נעשה ואנו רואים בעינינו שדרך העולם אינו כן, אלא כל הציף לסדר דבר מה, עומד במקומו ונוסע לסדרו, ואפילו יראי שמים וצדיקים נוהגים כן, ונהגו כן בכל הדורות. שמענו מזה שעלינו ללבוש שוב סוגיית זו, כי שאלה זו האם יש לו לאדם להשאר במקומו או לקום ולנסוע למקום אחר, נוגעת להרבה נושאים המקיפים

מקבלו אם באופן זה אם באופן אחר, כי אין אחד בעולם יכול ליטול ממנו את המגיע לו, הרי הוא משפיע קדושה למקומו ומקרב על ידי כן את הגאולה השלימה.

ועוד דוגמא אחת: האדם נמצא במקום מסוים והוא מהווה שם דוגמא לבני מלכים, כאשר כולם אומרים: "כזה ראה וקדש!" ראו נא את מאור פניו, הסתכלו נא על הליכותיו, הביטו נא על אצילותו ועדינותו", הרי הוא מקיים מצות קידוש ה' בהופעתו ומבלי משים מקרב בני אבדים לאביהם שבשמים, וממילא הוא מקיים בכל עת שליחות גדולה בת השפעה.

וכעין זה, אם האדם נמצא במקום שאפשר להכשל בו בראיות אסורות והוא נזהר בכל מיני זהירות שלא להכשל, חוץ ממה שהוא משפיע קדושה לכל העולם בכלל ולמקום זה בפרט בעצם הזהירות, הוא עוד גורם לאחרים הנמצאים בסביבתו לעשות חשבון נפשם ולקבל אף הם על עצמם להזהר ולהשמר בענין זה.

וכל זה אם האדם שכיר אצל בעל הבית, וכל שכן וקל וחומר אם הוא 'עצמאי' (self employed), כי אז הוא צריך לאמונה חזקה ביותר, לזכור שאין כוחו ועוצם ידו עושה לו את חילו ושלא כושר שכנועו וכדומה מושך אליו לקוחות, ואם הוא עושה כן, הרי הוא מקיים שליחותו של הקב"ה בעוצם גדול מאוד!

קידוש שם שמים

סוף דבר, האדם בהתנהגותו, בדיבורו ובהליכותיו, יכול לקיים בלי סוף שליחותו של מקום, אך זאת בתנאי שישם לך לב ויזכור שאם הקב"ה שלח אותו למקום מסוים זה, אין זה אלא מפני שהוא צריך לקיים בו שליחותו. ואין צריך להגיע עבור כך לתיקון ניצוצות ולחשוב שכדאי הוא להיות עשרים שנה במקום זה כדי לברך פעם אחת ברכת שהכל ולהעלות על ידי כן הניצוצות (למרות שגם זה אמת), אלא די בזה שבכל עת ובכל רגע הוא משפיע על סביבתו, ואם הוא הולך בדרך ה', הרי הוא ממשיך קדושה בליבו ובמקומו ובלבות הסובבים.

אם יישב האדם ויחשב אלו מצוות יכול לקיים בהופעתו במקום עבודתו, וזאת על פי הנסיגות המיוחדים הנצבים לו בדרך לפי אופי עבודתו (אם זה איסורי גזילה, אם זה שמירת עיניים, אם זה זהירות ממאכלות אסורות וכו'), יוכל לעבוד עליהם מדי יום ולכון כשבאים לידו שהוא נזהר מהם לשם מצוה וכדי לקיים רצון בוראו, ואז הוא נעשה מלא שמחה, ולא סתם שמחה שנובעת מסיפוק, אלא שמחה אמיתית שמקורה באור ה' המאיר בנשמתו - שמחה של מצוה.

יש לזכור שאין מגיעים לזה ביום אחד, אלא אם יקח האדם יסוד זה ויתרגל יום אחר יום לקיים בהופעתו שליחותו של הקב"ה במקום עבודתו, יגלה ביום מן הימים שמהותו השתנתה ושהוא נהנה ממקום עבודתו ושמוח בו!

נקודה ב'

לחטוף מצוות

עוד יש להדגיש ענין אחד שהאדם מוכרח לעבוד, וכמו שנאמר (איוב ה, יז) "אדם לעמול יולד", ואם לא יעבוד האדם, לא ירגיש בטוב. וכפי שאין האדם המיושב בדעתו יכול לסבול מאכלים המזיקים לגופו, כך אין האדם יכול לסבול עצלות ובטלה, ולכן כל שלא יעבוד האדם באופן הנכון ולא יעשה את המוטל עליו לעשות, לא ירגיש בטוב

נקודה א'

בחינת משפיע

ומקודם שנשיב לשאלה זו חובה עלינו להקדים קצת ביסוד עבודתנו את ה' יתברך וקיום המצוות במקום עבודה.

הנה כפי הידוע יש שתי דרכים להיות דבוק בה', האחת היא על ידי בחינת מקבל, כי כאשר האדם מקבל שפע מהקב"ה, הוא נעשה דבוק בו ומבוטל אליו. והשניה היא על ידי בחינת משפיע, והיינו כאשר האדם קם ועושה מעשה להשפיע על פי ציווי ה', ואינו חושב כלל וכלל על האור הגשמי והרוחני שיקבל עבור עשייה זו, הוא נעשה דבוק בעשייתו בה', כי כאשר האדם עסוק בקיום שליחותו, נמצא כח המשלה בשליח.

ואכן אם האדם עושה את מה שעושה באופן הנכון ובכוננת מכוון לקיים את שליחות הבורא, גם יהיו אלו מעשים פשוטים ביותר, ייקרא עובד ה' ויוכל להתעלות עד אין קץ.

דוגמאות להשפעה

יבוא האדם וישאל: לא מלמד אני ולא רב ולא מחזיר בתשובה, ואיך אוכל לראות את עצמי כמשפיע? והתשובה היא, שכל אדם יכול להיות בכל עת משפיע בלי שום חילוק באיזה מלאכה הוא עוסק, ולדוגמא: אם האדם יושב במשרד עם אנשים נוספים, כל שהוא נוהג על פי תורה ומקיים בהליכותיו אין-ספור מצוות עשה דאורייתא ודרבנן, הרי הוא מתקן את המקום ומשפיע עליו מקדושת אין סוף בכל עת ובכל שעה.

דוגמא נוספת: עובד שמצבו דחוק ויש לו נסיון לגנוב מעט מבעל הבית במישרין או בעקיפין על ידי הוראת היתר כלשהיא, אם הוא מתגבר על יצרו ואינו עושה את מה שלבו חפץ, הרי הוא מכניס שם שמים למקום זה ונעשה שלוחו של הקב"ה לעשות אותו למקום קדוש. ואין לשכוח את מה שאמרו חז"ל (קידושין לט, ב) במי שבא דבר עבירה לידו וניצל הימנה בזכרו שיש מנהיג לביירה, שנחשב לו כאילו עשה מצוה בקום ועשה, ונמצא שהוא מקדש את המקום בקדושה של מעלה.

ועוד דוגמא: עובד אחד יש לו נסיון לשפוט את עמיתו לעבודה, אם מפני שהוא מאחר באופן תמידי, אם מפני שהוא מדבר לשון הרע, ואם מפני שהוא גורם צער לאחרים בהתנהגותו, אך הוא מתגבר על יצרו ומתלמד לדון את עמיתו לכך זכות, הרי הוא מקיים בכך מצות עשה דאורייתא וממשיך קדושה למקומו.

דוגמא אחרת: יש והאדם נרדף על-ידי מאן דהו ואינו רואה דרך להתחמק ממנו, אם הוא עוצר ואומר לעצמו: "הקב"ה שלח אותי לרדוף אותי, כי אלמלא כן לא היה פלוני יכול לעשות לי מאומה, ואם-כן מקבל אני זאת באהבה ומודה על-כך לבוראי", הרי הוא ממשיך קדושה למקומו.

ובדומה לזה: יש והעובד אינו מקבל את משכורתו בעתו ובזמנו, והוא יודע שיש למעבידו די והותר לתת לו את משכורתו, ומה שאינו נותן לו הוא רק מחמת עצלות ושאר מדות רעות, ואעפ"כ הוא מחזק את לבו באמונה שאם היה צריך לקבל ממנו זה מן השמים היה

ויקעס וירגז על דבר קטן כגדול.

והגם שאמרו חז"ל (סנהדרין צ"ג, ט"ז) שכונות הכותב לעמל פה, דהיינו לעמל לימוד התורה, הלא התורה נדרשת בכמה אנפי, ולכן אם רואה האדם שהקב"ה שלח אותו לעבוד עבודה במקום מסוים כדי להביא פרנסה לביתו, כל שיתהלך אנה ואנה, אע"פ שיבצע את עבודתו, תהיה נפשו עצבה עליו, כי אינו עושה את מה שהוטל עליו לעשות.

אבל אם יזכור שעליו לקיים כך וכך מצוות עשה וכך וכך מצוות לא תעשה מידי יום ביומו בהיותו בעבודתו, אזי יתמלא שמחה גדולה ועצומה בחזרתו מעבודתו, שהרי קיים מצוות רבות, ואז ירוץ תיכף ומיד מתוך שמחה זו האופפת אותו, לשיעורו הקבוע בתורה.

ואפילו מי שנכשל מעת לעת באותם נסיונות הניצבים, הלא אף הוא יכול לחטוף מצוות בלי סוף, וכמשלו של מרן 'החפץ חיים' זצ"ל באותה נערה עניה שעמדה ובכתה כשנשפך סל התפוחים שלה, ואמר לה החכם: מה את עומדת ובוכה? אם כולם תופסים, תפסי גם את!

עכ"פ יהיה מה שיהיה, אם יחשב האדם בישוב הדעת אלו מצוות עשה ואלו מצוות לא תעשה הוא יכול לקיים בהליכותיו בהיותו בעבודתו, יגלה שהוא יכול לעבוד את ה' באופן נפלא ביותר, ויהיה מלא שמחה ועונג.

כל אחד וחבילת מצוותיו

והנה כלל הוא ביידינו שהקב"ה שולח לו לאדם במקום עבודתו, אותן מצוות עשה ואותן מצוות לא תעשה שהוא צריך עבור תיקון נשמתו. ולמשל, אם רואה האדם שאין מעבידו משלם לו משכורתו בזמנו, ידע שתיקון נפשו הוא להתחזק באמונה, ואם רואה שסובביו מעליבים אותו, ידע שתיקון נפשו ללמוד הנהגות ישרות בעניינים שבין אדם לחבירו, וכן הלאה.

אין שום חילוק בין מי שהולך לעבודתו עדי בוקר ויודע מהי המצוה שעליו להשקיע בה, לבין מי שהקים ארגון של מצות שילוח הקן בהרגישו שמצוה זו שייכת לו. הלא כן ידוע על הרה"ק בעל בני יששכר זיע"א שהיה מרגיש קשר מיוחד למצוות של ימי החנוכה, ואמר לו רבו הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע שהוא מזרע יודעי העתים משבט יששכר שהיו בבית דינו של חשמונאי ותיקנו מצוות אלו, וכמו-כן יש רבים המרגישים (אף כי אין הרגשתם במדרגת הדיק) שיש להם כשרון מסוים להשקיע באחת ממצוות התורה ולהשפיע דרכה לאחרים.

ומי שאינו מרגיש שיש לו דבר מה שהוא יכול להשפיע על-ידו לעולם, הרי זה מעיד עליו שהוא חי בטעות חמורה, כי אם יתבונן למנות ולספור את הנסיונות הנצבים לו בהיותו בעבודתו, יבין שיש לו מצוות מיוחדות שיוכל להשפיע דרכן באופן מיוחד למקומו ולכל בני סביבתו ועל ידי זה לכל העולם כולו.

ממי יש להקב"ה נחת רוח

בספר "תפארת מהרא"ל" הביא מעשה שהיה: פעם בא יהודי אחד אל הסבא משפאלי זיע"א ותניה בפניו את כאבו: "לפרנסתי אני עומד כל היום בבית המרזח שאני שוכר מהפריץ ומשקה את הערלים, אך מה גדול צערי בשמעתי דיבורי תועבה חמורים היוצאים מפי הערלים המשתכרים, וחושש אני שלא אתגשם מהם". אמר לו הסבא משפאלי: "רואה אני איזה יהודי אתה רוצה להיות. חפץ אתה שיושיבך בהיכל נאה ונקי מלא ספרים ושילבישו אותך בבגדי משי ושהיו לך שק מלא דינרי זהב, ואז תעבוד את בוראך בלב שלם, כי אז תוכל להתפלל בשכל זך ובלי שום בלבולים ומניעות. אך אני אומר לך שאין הקב"ה זקוק לעבודה כזו, כי יש לו כאלה אלף אלפים ורבות מלאכים אין שיעור וערך, אך נחת רוח של הקב"ה הוא דווקא מזה שאתה נמצא בין הערלים האלה ואתה משתוקק לעבוד את ה' ולהתנהג לפי רצונו?"

וזה הלשון שם: אלו האנשים הנמצאים בין הערלים ומצפים ומשתוקקים שיהיה להם שעת הכושר לומר כמה זיבורים להש"ת, גורמים שעשועים גדולים למעלה, כי הצער והתשווקה הלזה אינו נמצא אצל שום מלאך ושרף!

נקודת ג'

שליחותו של מקום

הנה כל האמור עד כה ללמדנו בא שהאדם יכול להיות שלוחו של מקום ולהשפיע קדושה בכל אופן שהוא. אפשר היה לדמות הדבר לשלוחי חב"ד, שבכל מקום חדש שבאים, מבררים ראשונה לכל מה צריך לפעול כאן.

שוחחתי עם שליח חב"ד - הרב הראשי בקהילה היהודית בתאילנד - הרה"ח רבי יוסף חיים קנטור שליט"א. גלגל בפני דברים כהווייתן: באתי לכאן לפני שנים והתחלתי לפעול למען הקהילה המקומית, והנה שמתו אל לבי שצריך שני כוחות נפרדים, אחד למהם התושבים המקומיים, וטפל בכל צרכי הדת שלהם (לדוגמא, כשפשתי אותו, היה עסוק בקבורת מת מצוה), והשני למען המטיילים הרבים הבאים מארץ ישראל, באשר בהיותם שלא במקומם, לבם פתוח יותר לשמוע...

הראית מזה, שאין האדם יכול לידע בבואו למקום מסויים מה היא העבודה הרוחנית המוטלת עליו, ורק כי יעצור ויתבונן יוכל למנות כמה מצוות עשה וכמה מצוות לא תעשה מוטלות עליו ואין הוא יכול להשפיע על ידן לכל בני הסביבה.

ועתה נבוא אל החלק השני: הקב"ה רוצה שהאדם יהיה דבוק בו לא רק על-ידי בחינת "משפיע", אלא גם על-ידי בחינת "מקבל", וזאת על-ידי שיתפלל אליו ויבקש ממנו לקבל ממנו את כל צרכיו. כשהאדם מתפלל הוא מתקשר ומתדבק בבוראו, הן בשעה שהוא מדבר עמו בתפילתו והן בשעה שהשפע מגיע אליו.

נסיעה להשפיע ולא לקבל

ומעתה, אם יקום האיש ושאל מאחר שאינו מוצא את פרנסתו במקומו, אם ראוי לו לנדוד למקום אחר לעשות שם מלאכה, יהיה עליו להפריד בין השנים בסכינא חריפא. אם כוונתו מצד קבלת השפע, אין ולא יהיה שום חילוק בין מקום זה למקום אחר, כי את השפע יוכל לקבל כאן כמו שם.

אבל מצד ההשפעה שלו על אחרים, יתכן שיש לו לנדוד למקום אחר, כי ישנם אנשים הזקוקים לחבילה מסויימת של מצוות עשה ולא תעשה עבור תיקון נפשם, וישנם אנשים הזקוקים לחבילה אחרת של מצוות עשה ולא תעשה עבור תיקון נפשם, ויתכן שהוא מצד שורש נפשו צריך להיות במקום אחר כי רק שם יוכל לקיים את שליחותו על-ידי חבילת המצוות הטמונה שם.

אמנם כן, מאחר שהשפע תלוי בקיום השליחות (כפי שכבר נתבאר פעמים הרבה וחזר ונשנה בשיעור הקודם), לכן כשיעבור למקום אחר אשר שם יוכל לקיים את שליחותו כדבעי, ממילא יבוא לו שפע גדול, אותו שפע העומד מוכן ומזומן עבורו זה מכבר.

ואולם היות שיהיה במקום המיוחד לו, במקום שבו הוא מרגיש שהוא מקיים את שליחותו, ממילא יבין שהשפע תלוי בקיום שליחותו, ותחת אשר יתפלל ויתחנן לקבל את שפעו, יתפלל ויחזור ויתפלל שיוכל לקיים את שליחותו כדבעי מתוך הכרה שאם יהיה בטל ומבוטל למשלחו ממילא יבוא לו משפע ברכת ה'!

מתוך סדרת השיעורים על 'שער הביטחון שבספר 'חובות הלבבות', שיעור מ. לשמיעת השיעור המלא, חייגו לקו השיעורים (בא"י), לחצו בכניסתכם למערכת 2 - שיעורי חובות הלבבות, ובחזרו שיעור 40. שמעו וביטחו!

למצוא את הקב"ה והיו לו כאלה הרגשים לקדושה, עד שכל הבלי העוה"ז העוטפים באצטלא דרבנן לא עניינו אותו כלל. כל הלבושים לא תפסו אצלו מקום כלל וכלל, ולכן היה כלי לינוק מכל הספרים ומכל הצדיקים ומכל היראים יראת שמים וקדושה, וזכה למדרגות רמות מאוד. ענותנותו היה פלאית. הן מעודו לא חלם על עצמו שהוא ראי או מתאים להיות רב ולהנהיג עדה. אף כשישימש כמשגיח בישיבת תורה ודעת, לא היו לו גיגונים של משגיח. מי שהכיר אותו ידע שאינו מתאים להיות משגיח. אבל התלמידים ראו בו כזו נקיות.

בפעם הראשונה שביקשו להביאו לקעמפ של הישיבה להשפיע שם על הבחורים, לא אבה להגיע בשום אופן, ולאחר הפצרות מרובות, הסכים לשאול את פי הרבי מסקווירא וככל היוצא מפיו יעשה, והבטיחו לו כפרס שיתנו לו כרטיס טיסה לארץ ישראל. היה זה בשבילו פרס גדול, כי קודם לכן לא היה אף פעם בארץ ישראל. וכשהגיע לאחר מכן לארץ ישראל, אזי דבקה נפשו לקדושת ארץ ישראל שנמשכה עד יומו האחרון, וכל כך היה אסיר תודה למי שנתן לו את הפרס, וכתב לו באגרת: הבאת את גופי ואת נפשי לקדושת ארץ ישראל.

זה מה שהספרים כותבים בכל מקום שלביטול הזה יש את הכוח להביא לאדם את התורה בבחינת הר סיני. אכן חידושי התורה שהיה זה חידש, הם למעלה מהשגותינו, ממש כמו הצדיקים הקדומים, וכל הרוצה, יפתח את האמונת עת'ך וייווכח בעצמו. את הגימטריאות שעשה לא ישב וחישב. הן עלו ברעיונו כמו מאלהן. גימטריאות והשגות והבנות וחיידושים, ממש כמעייני המתגבר.

ברכות התורה

פעם זכיתי להיכנס אצלו, אזרתי אומץ ושאלתי אותו איך זכה לחידושי תורה כאלה בצעירותו. שחק ואמר: מה פירושי? ברכות התורה!!! בכזו פשטות. ברכות התורה. כולם אומרים ברכות התורה, אבל צריך לדעת לומר ברכות כולם, כדברי הב"ח. הוא זכה לומר ברכת התורה כדבעי, וזה הגיע עם הרבה מאוד ביטול. אלו היודעים וזוכרים, היו לו הרבה שלעגו עליו בכל מיני אופנים. התלוצצו ממנו וצעקו אחריו. לריב עמו לא היו יכולים, כי אי אפשר לריב עם הקיר, אבל ללעוג ולצחוק עליו היו יכולים.

כך נראית התורה

הן הקים את בית מדרשו אך ורק כדי שיוכל להתפלל עם אנשים תפילת שחרית של חול במשך שעה וחצי, אבל קודם לכן, היה מתחנף בבית המדרש של סטאלין בויליאמסבורג, שם היו כמה מזקני החסידים בעלי המדרגה, כמו: רבי ניסן פילטשיק, רבי נתן וואכספויגל, רבי י"ט ערליך ועוד, והוא היה חלק מהחבראי. עומד היה אז בפנית בית המדרש ומתפלל בהתפשטות הגשמיות, וכשילדים ונערים באו וחיקו את צעקותיו, לא היה מרגיש כלל, כי לא היה בעלמא הדין.

ובהגיע שמחת תורה, אז היה רוקד ומפזז בכל כוחו, ואף היה לוקח את כל הילדים ורוקד אתם בשורה כאשר ידיו של זה מונחות על כתפיו של זה ושר אתם משה אמת ותורתו אמת, והיו מהנערים שצחקו עליו באמרם שבשירתו משה אמת הוא מתכוון לעצמו. כך היה נדמה בעיני אחרים כאדם תמהוני, כי היתה לו כזו נקיות שלא היה אכפת ליה מכלום. אמרת ככה, אמרת ככה. מה איכפת לי? זוהי מדת ההשתוות שדיבר עליה הי"שחמ משה. כן צחקו עלי, לא צחקו עלי; פלוני אמר ככה, פלוני אמר ככה. אני רק אומר מה שנשמתי אומרת. איך אומרים? לא התכוונתי לכלום. רק נתתי רשות לנשמתי לדבר. לא התכוונתי לומר, לא התכוונתי להנהיג, לא התכוונתי להביע דעה. רק אמרתי קצת מה שנשמתי מרגישה. כך נראה ההר סיני, כך נראית התורה.

אבדן גדול הוא הילקחו מאתנו, כי בו יכולים היינו לראות יהדות מקורית מה היא. יהודי שהגיע ממשפחות פשוטות ובכלל לא תכנן ולא רצה להנהיג, אבל ישראל אם אינם נביאים בני נביאים הם, ורבים נהרו אליו להתבונן בזיו הדרת פניו ולראות איך יהודי אוהב את הקב"ה, אוהב את השבת ואוהב את התורה. זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

[עוד מתהלכות חייו - ראה מדור 'הבנה למעשה']

משמת רבי - בטלה ענוה!

עקב הסתלקות מורינו המשגיח
הגה"צ רבי משה וואלפסון זצ"ל נביא בזה מקצת עובדות קודש

(פניה שנמסר כשיעור יום הראשון השבוע, בהמשך למה שהכאנו בגליון זה)

מעשה

לפני שנים הרבה חלה רבי משה זצ"ל בלבו והוצרכו לעשות לו ניתוח של שלושה מעקפים (triple bypass surgery), וספק גדול היה אם יוכל לצאת מזה בחיים, ולמעשה, יצא בחיים וחי ימים ארוכים בטובים ובנעימים. כפי הזכור, המעשה היה שבאמצע הניתוח חלם לו שבגלל שזכה להעלות את התפילה במדרגה על ידי קביעת מקום כזה לתפילה - יינצל. כשהתעורר מההרדמה, שאל את הרופא אם יתכן שאדם מורדם יחלום. אמר לו הרופא שאין זה אפשרי, אין מציאות כזאת, כי המוח רדום לגמרי וחסר הכרה. הבין מזה רבי משה זצ"ל שמדובר היה בחלום אמיתי, ומאז כל פעם שבאו לומר לו שהוא מתפלל מדי הרבה זמן ויש כאן אנשים עם משפחות וכו', לא היה כלל עם מי לדבר, כי אמרו: זהו תפקידי, זהו שליחותי.

הבנה למעשה

אכן את ענין התפילה קיבל מ'סטאלין' קארלין, ומה פלא הוא שזכה להסתלק מן העולם ביומא דהילולא של ה'בית אהרן' זיע"א בהיותו תלמידו בענין התפילה. והאמת שכעין זה מסופר על ה'בית אהרן' שפעם נכלא בבית הסוהר בעיר בריסק ושחררוהו על ידי השתדלות רבה. אח"כ אמר שידע שיינצל כי פעל הרבה בענין תפילה בציבור!

מעשה

אציג לפניכם מכתב מקורי שהקב"ה אנה לידי, מכתב שערך לאחד מידידי הקרובים. במכתב הוא מדבר על כמה נושאים, ואחד מהם הוא כדלהלן: שם רע יצא על אחד ממתפללי בית מדרשו, קלא דלא פסיק על מעשה לא טוב שעושה, ודחקו בו שישלחנו מבית מדרשו. הן מצד ההלכה והן מצד חילול ה'. שלח את ידידו לשאול את הגרי"ש אלישיב זצ"ל האם הוא מחויב לשלחו, והשיב לו הגרי"ש במכתב שאם ההרחקה תגרום לאיש זה לשוב מדרכו הרעה, ראוי לו להרחיקו, אבל אם היא לא תועיל, אזי זה תלוי בשיקול דעתו של המרא דאתרא, אם הוא רואה שדבר זה צריך חיזוק, הוא יכול לאסור ולומר: מי שעושה כך וכן, אסור לו לדרוך על מפתן בית הכנסת. אבל מצד ההלכה, אין חובה להרחיקו.

ערך רבי משה זצ"ל את המכתב המדובר לאותו ידיד אשר שימש כשלוחו אל הגרי"ש אלישיב וכתב לו כך: אני מאוד מכיר לך טובה על השתדלותך לשאול את פי הגרי"ש, ועשיתי זאת משום והייתם נקיים אם אגיד שבאמת אין לי נגיעה עצמית זולת זה שקשה עלי לגרש יהודי מבית הכנסת, כי זה מעורר למעלה להכריתו משורשו ח"ו, תודה להשי"ת שחנן לי הדעת שמאז שנוסדה חבורתנו אני ממאן לקחת ממון משום יחיד, והנה בפורים הביא לי יהודי זה מתנה הגונה ולא קיבלתי, כי אמרתי לו שזוהי התנהגותי ואיני נוטל ממון מאיש, ואם כן אני יודע שאין לי שום נגיעה אולי אפסיד תורם, ולכן היה לי לקורת רוח גדולה הפסק שאיני צריך לגרשו מבית חיי כשיודע אני שאני נקי מנגיעות אחרות, ובקי אני במהותם של בני חבורתנו ב"ה שלא ילמדו ממנו להקל בדבר זה.

הבנה למעשה

כזו אהבת ישראל. אכן האהבת ישראל נבעה מזיכוך. לרוב הזדככותו, הרגיש את נשמתו ואת נשמתם של אחרים מבית ישראל.

הכלל הוא שכל השלוש הולכים יחדיו: אהבה לרבש"ע, אהבה לתורה, ואהבה לבני ישראל. ואין בזה יוצא מן הכלל, כי אורייתא קב"ה וישראל חד הוא, וכשהאדם מזדכך, הוא מגיע לכל השלוש.

אכן אם נתבונן לפי דרגתנו, נראה שהגאון פוגמת תיכף ומיד בכל השלוש. די בקצת גאון. כשיש לו לאדם קצת גאון, מיד מתחילים להתעורר אצלו בעיות של בין אדם לחבירו. הנה איך יכול היה יהודי כזה להיות כל-כך מתוקן בבין אדם לחבירו? היה לו קל? הרי היו לו כל-כך הרבה פרשיות שיכולות היו להצית אצלו את אש המחלוקת. וחוזך מזה, הרי לא יתכן במי שחי כל-כך הרבה שנים ומנהיג קהילה ומגייעות אליו שאלות, שלא יסתכסך עם אף אחד. ואף בחייו האישיים, בהיותו בתורה ודעת, כמה פעמים צריך היה להיזהר שלא להתערב במחלוקת ולא לקחת צד ולא לומר מילה שעלולה לפגוע, ואפילו כשזה הגיע על חשבוננו. אכן כל הסכסוכים וכל הפגיעות שבין אדם לחבירו, הם רק תוצאות הגאון. אך בהיות אדם נקי מכל גאון, אינו פוגע באיש ומתרחק מן המחלוקת כמפני האש. הן אנו רואים שהוא היה כל-כך אהוב על כל החצרות. אין זה יכול לבוא מחשבון פוליטי.

אנשים חושבים שכדי למצוא חן בעיני כל אדם, צריך להיות פוליטיקאי ממולח, היינו לדעת - לפלוני צריך לתת מתת יד, לפלוני צריך לחייך, לפלוני צריך לדבר כך. לכל אחד הוא אומר מה שהוא אוהב לשמוע וכך הוא מבטיח שהוא שומר על יחס טוב עם כולם. אך טעות מוחלטת היא. מהלך זה אינו עובד. הסתכלו ותיווכחו. פוליטיקאים הרי יש הרבה. זה לא עובד. מה תאמרו, הרי הוא יודע בדיוק רב מה לומר לכל אחד? התשובה היא שהגאון יותר חזקה מזה ואי אפשר להתאפק, וברגע של חולשה מעקמים את האף ואומרים איזו מילה, ואח"כ מנסים לתרץ לא התכוונתי והדברים הוצאו מהקשרם. אתה יכול לומר כבר מה אתה רוצה. זה יוצא מבפנים. לא יתכן בעולם מי שמדבר הרבה שלא תצא ממנו האמת הפנימית.

אכן רבי משה זצ"ל דיבר ודיבר ועם כל זה היה כל-כך אהוב וחיביב על כולם. מי אינו זוכר כל שחרית אחרי התפילה שהתיישב לשתיית לחיים לכבוד ימי ההילולא של הצדיקים. לא היה זה 'טיש' משלו. הוא הגיע אל השולחן יחד עם כל החסידים לשנות לחיים. על אף היותו רבם, הוא הרגיש כאחד מבני החבורה. ולא היה זה משחק בעלמא, אלא כך הוא הרגיש באמת, ולכן לא היה יכול לגרש יהודי מבית מדרשו. וכשהשאלה היתה מה יגידו, זה לא ענין אותו. אין כזה דבר מה יגידו, השאלה היא מה זה יגרום לאותו יהודי, האם זה יפגע בחיותו.

הואיל משה באר את התורה

כך הוא לגבי יהודים, וכך הוא לגבי התורה כפי שדיברנו לעיל. הן כולם יודעים שחידושי התורה האמיתיים שהקב"ה מגלה לו לאדם, מגיע מדביקות שיש לו לאדם בתורה. זה לא נעשה על-ידי הרבה ספרים או אוצר החכמה. שטותים! הן אפילו יהיו לו לאדם אלף תוכנות של אוצר החכמה, לא יגיע לאותם חידושים שהיו לו לצדיק זה. ובכלל, אין זה תלוי בהכנת הדברים. זה תלוי בדביקות בתורה. כיון שיש לו לאדם דביקות בתורה, התורה מתחילה לפרות ולרבות אצלו כמו כל הענינים שפרים ורבים. האמת שזכה ונולד בבין השמשות בין כ"ג ו"ד טבת יומא דהילולא של בעל התניא, ובאמת היה מקושר עד מאוד לספר התניא, והנה מחמת הספק נערכה הברית שלו ביום א' בשבט, באותו יום שבו הואיל משה באר את התורה הזאת, ומבאר ב'שיח שרפי קודש' בשם ה'חידושי הרי"ם' שהוא יום של חידושי תורה. אך כאמור, מי שיש לו גאון, הכל נעלם ממנו. הוא אמנם יכול לסובב עם האצבע ולבלבל את המוח, אבל כדי שייכנסו למוח חידושי תורה אמיתיים, בשביל זה צריך להיות עם ביטול וענוה. כשהאדם נמצא במצב של ביטול ושל השתוקקות לרבש"ע וחושב על הקב"ה, נופלים ברעיונו הבנות וביאורים בפסוקים.

נצעד אף אנו בעקבי הרועים לאחוז בשיפולי גלימתו - לעשות רצון אבינו שבשמים בלבב שלם!

זכני לקבל שבתות!

הלומד בשבת - שכרו פי אלף!

מאז ומקדם רצית לנצל את ימי שבתות הקיץ הארוכים לעמול בתורה ולהתמיד בה? אך לא תמיד הצלחת בכך?!

מגוון שיעורים נפלאים בעניין חשיבות לימוד התורה בשבת קודש יעמדו לימינך להצליח לעשות את המהפך. לשמיעת השיעורים:

טלפון ישיר שע"י 'קול הלשון': 073.295.1337

לגישה ישירה לתיקית תורה לחצו בכניסתכם למערכת כנ"ל, ואח"כ 111143 ובחרו שיעור רצוי.

לע"נ האשה החשובה מרת חנה פראדיל

בת רבי אשר פרידמאן ע"ה

נלב"ע י"ד סיון האי שתא

לזכות ידידנו הר"ר שלום אפרים פישל ערקאוויטש שליט"א
לשיעור והצלחה בכל העניינים מתוך אמונה וביטחון ודביקות בה' יתברך!

המשך הסידרה בענין 'חוסר ריכוז בתורה ובכלל - מבט של תורה וחסידות' יופיע א"ה בגליון הבא

לקבלת הגליון בקביעות
אם ספקות יש להתייער עם הרב
a60263@gmail.com

לתרומות והנצחת שיעור, וכן לקבלת השיעור דבר יום ביומו, ניתן לפנות
ישיבת למכון 'הבינה' בראו"ל info@machonhavineini.com

718.686.8300 - ארה"ב
03.300.0223 - ברזיל

072.2577726 - א"י
0204.586.2115 - ברטניה

קול הבינה

הדלקת-נרות

י-ס-----7:13

ב"ב-----7:29

צאת שבת

י-ס-----8:31

ב"ב-----8:34

ר"ת-----9:05

— פניני משה —

דברי תורה לפרשת שלח

א) "שִׁלּוֹז לַךְ אֲנִישִׁים" מבאר רש"י למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דיבה שדברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. מה מוסר יכלו המרגלים לקחת ממרים, והלא מרים דיברה בבן אדם ואילו המרגלים דיברו על עצים ואבנים ורש"י אומר בסוף פרשת יתרו על הפסוק "אשר לא תגלה ערוותך עליו" והלא דברים קל וחומר, ומה העצים ואבנים אמרה תורה שלא יבזו קל וחומר, ומה העצים ואבנים שלא יבזו אותם אדם שנברא בצלם יוצרו על אחת כמה וכמה, ואין ללמוד קל וחומר מעצים ואבנים על משה רבנו? ברם, העידה התורה על משה רבנו "והאיש משה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה" שהיה נחשב בעיני עצמו כעצים וכאבנים ולא היה העלבון איכפת לו כלל. לפיכך נאמר שם "וישמע ה'" ד' שמע ואילו משה רבנו לא שמע ולא הטה אוזן ולא נתן דעתו על כך, מאדם כזה היו צריכים לקחת מוסר שאסור לדבר אפילו על עצים ואבנים. {הבאר בשם הגה"ק מאסטורבצה}

ב) "שִׁלּוֹז לַךְ אֲנִישִׁים" על הפסוק בפרשת "לך לך" דורשים חז"ל להנאתך ולטובתך" בדומה לזה אפשר לפרש פה "שלח לך" שהרי הקב"ה גזר שמשה רבנו שלא יכנס לארץ ובגלל המרגלים הם עיכבו את כניסה לארץ בארבעים שנה אז צמחה טובה למשה רבנו שחי עוד ארבעים שנה. {תפארת יהונתן}

ג) "וילכו ויבאו אל משה ואל אהרן" מבאר רש"י מהו וילכו ויבאו להקיש הליכתן לביאתן, מה ביאתן בעצה רעה אף הליכתן בעצה רעה, והלא למעלה נאמר ברש"י ואתה שעה כשרים היו? ברם, אומרים חז"ל שמחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה כמו שכתוב "הנה אנוכי מביא רעה אל העם הזה פרי מחשבותם" שהקב"ה עושה ממה שנהיה פרי, לפי זה יוצא שבשעה שמשה רבנו שלח אותם הם היו עדיין כשרים ורק אחרי שהם הלכו הם הוציאו לפועל אז במחשבה רעה אם עושים מעשה על זה אומר הפסוק שהקב"ה מצרף וזה מה שנאמר כאן להקיש הליכתן לביאתן. {אמרי אמת}

ד) "זבת זולב ורנש" סופי תיבות שבת, שבשבת אוכלים דברים מתוקים. {אבי מורי שליט"א}

ה) "ראשית עריסתכם זולה תרימו". יש אנשים שחושבים שמתי שאני צעיר יעשה חיים ומתי שאני יהיה יותר מבוגר אז אני יעבוד על עצמי אזי אומרים לו "ראשית עריסתכם" שעוד מתי שצעירים צריכים לעבוד. {עבודת ישראל}

ג'טפ שבת, שבת שלום

ידידכם

משה יוסף יוסף

מאן המולד : יום ע"ק 1:09 | 10 חלקים ר"ח תמוז ע"ק ויום א'

ערכים

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	
21:06	20:31	19:13	ירושלים
21:04	20:34	19:29	תל אביב
21:07	20:35	19:22	חיפה
21:05	20:32	19:29	באר שבע

ר"ח תמוז יהיה ביום שבת קודש ולמחרתו ביום ראשון. המולד יהיה ביום שבת, בשעה 1, 9 דקות ו-10 חלקים.

העלון טעון גניזה

לסדר את הלב אומנם התיאור שמציגים המרגלים לכאורה קשה וקודר, אך מדוע מאשים העם את משה ואהרן בטענות מופרכות לחלוטין?

אבל שום דבר מכל זה לא משתקף בדברי המרגלים. ראשית, אופן חשיבתם הוא 'הכל או כלום'. אין הם מסתפקים בתיאור הקשיים והמורכבות של כיבוש הארץ, אלא שוללים הכול בצורה מוחלטת: "לא נוכל לעלות כי חזק הוא ממנו!"

הם ממעיטים בצדדים החיוביים של הארץ, ו'רואים' בעיקר את השלילי. רגשות הפחד שבלבים צובעים את תמונת המציאות שלהם. כשהמרגלים אומרים שהערים בארץ כנען הן "גדולות ובצורות בשמיים" היה עליהם לפענח את משמעות הדבר: שהכנענים אינם חשים בטוחים בארץ, בדיוק כפי שרחב עתידה הייתה לספר למרגלים ביריחו. אך המרגלים אינם מתעמקים במשמעויות.

ולא רק העין נתונה לשליטת הלב אלא גם האוזן, ולכן הם 'שומעים': "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם". למרגלים לא הייתה דרך לדעת מה באמת חושבים עליהם הכנענים. הם 'שמעו' מהכנענים את מה שציפו שהכנענים יגידו עליהם. ואחרי כל זה, לא פלא שהם אפופי חרדה ומשוכנעים כי הם בדרך לאסון: "למה ה' מביא אותנו אל הארץ הזאת לנפל בחרב, נשינו וטפנו לבז יהיו!"

מכאן כבר הדרך קצרה לאובדן האחריות והאשמת הזולת. מי שחי בתודעה של חוסר אונים, לא מאמין ביכולתו להיחלץ מהבור. ממילא הוא צריך למצוא איזה 'אשם' שאפשר להטיל עליו את האחריות למצב.

וכך מספרים בני ישראל את סיפור יציאת מצרים בגרסה חדשה ומעוותת. לדברי המתלוננים הם בכלל לא רצו לצאת מצרים. אדרבא, טוב היה להם להישאר על סיר הבשר ולתרום לפתרון מצוקת הבנייה של פרעה, כפי שעשו הם ואבותיהם מזה דורות. אך פתאום הופיעו משה ואהרן, והכניסו רעיונות 'מוזרים': שכנעו אותם לעזוב את פרעה, וגררו אותם בעל כורחם למדבר. בקיצור, נמצאו האשמים שניתן לתלות בקולרם את כל התלאות שעברו עליהם: משה ואהרן!

הואיל והכל מתחיל בלב, מתארת התורה בסוף הפרשה את התרופה לחשיבה המעוותת. מצוות הציצית מבוססת אף היא על הראיה. אין זה מקרה שהפועל 'לתור' מופיע הן בפרשת המרגלים והן במצוות ציצית. צבע התכלת של הציצית מזכיר את הים, שמזכיר את הרקיע, שמזכיר את כיסא הכבוד. ככל שאדם ממלא את ליבו במחשבות בריאות ומזיונות של אמונה וקדושה, גם תמונת המציאות שלו הולכת ומתבהרת, הולכת ומתיישרת לפי קו האמת. הפחדים והחרדות מפנים את מקומם לחוסן ולרוממות הרוח, שמכוחם הוא רואה את המציאות נכוחה, ויודע את הדרך אשר ילך בה.

המרגלים שבו משליחותם - לתור את הארץ, ומסרו לעם המצפה דו"ח שלילי ביותר. הם ציירו בצבעים קודרים את המציאות השוררת, לדבריהם, בארץ ישראל. ואז, פורץ העם בבכי, ונותן ביטוי לייאושו המר: "וילונו על משה ועל אהרן כל בני ישראל ויאמרו אליהם כל העדה: לו מתנו בארץ מצרים או במדבר הזה לו מתנו!"

את הבכי עוד אפשר להבין. הן זה עתה נחלו אכזבה גדולה: במקום להיכנס בקלות לארץ זבת חלב ודבש, צפויה להם מלחמה עם 'בני ענק' בלתי מנוצחים. מתברר כי הארץ המובטחת רחוקה משיג ידם. אולם תלונתם כלפי משה ואהרן מרחיקת לכת הרבה יותר מכך. כפי שמבאר הספורנו: "וילונו על משה ואהרן שהיו שלוחי הא-ל להוציאם ממצרים ולהצילם מכל אימת מוות במדבר, ואמרו שכל זה עשו כדי להמיתם בידי האמורי" (במדבר יד, ב).

הדברים מעוררי פליאה. אין בני ישראל מכחישים כי משה ואהרן הצילו אותם מעבדות פרעה. גם אין הם מכחישים כי הצילו אותם שוב ושוב מסכנות המדבר. את המוחש אין להכחיש. אולם עתה יש בפיהם פירוש חדש לכל המעשים ההם. לא את טובת העם ביקשו משה ואהרן, ולא את גאולתו חיפשו. לא, כל מעשיהם לא נועדו אלא כדי להביאם לארץ כנען כדי ששם ייפלו בחרב האמורי!

התמיהה מרובה. מילא, כשהאשימו את מנהיגיהם בכך שלא הכינו מודיעין יסודי על הנעשה בארץ, או שלא הכינו אותם לאתגרים הצפויים להם. אומנם כל אלה הן תלונות שווא, אבל עדיין, כאלה שיכולות להתקבל על ההיגיון. אך עתה מאשימים בני ישראל את משה ואהרן ב'תאוריית קונספירציה' משונה, לפיה הוציאו אותם ממצרים באותות ובמופתים רק כדי לתת לאמורים הזדמנות להרוג אותם. למה שיעשו דבר כזה? איזו טובת הנאה תצמח להם מכך? וגם, לו יצויר שמשה ואהרן טעו, חלילה, אבל למה להאשים אותם באישומים מופרכים?

את המפתח להבנת העניין נמצא בסוף הפרשה: "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". סדר הדברים תמוה. הרי תחילה העין רואה ורק אז הלב חומד? אלא שהתורה מלמדת אותנו דבר יסודי על נפש האדם: הכל מתחיל בלב. עיניו של האדם 'רואות' את מה שליבו חפץ לראות.

את המציאות האמתית ששררה בארץ כנען תיארה לימים רחב באוזני מרגליו של יהושע: "ידעת כי נתן ה' לכם את הארץ וכי נפלה אימתכם עלינו וכי נמוגו כל יושבי הארץ מפניכם... ונשמע וימס לבבנו ולא קמה עוד רוח באיש מפניכם" (יהושע ב, ט).

אחרי כל זה,
לא פלא שהי
אפופי חרדה,
ומשוכנעים
כי הם בדרך
לאסון

עמוד 11

ערכים לילדים
לקראת שבת

עמוד 7

ערכים מאחורי הקלעים
לא מותרים על אף יהודי

עמוד 4

הרב דניאל נשיא
בן של מלך

עמוד 3

הרב משה לנדאו
כלים אחרים

מחשבות טובות

הרב זוד ברורמן

פרשתנו, שבמרכזה מסופרת 'פרשיית המרגלים', ממנה נבעו תוצאות חמורות לדורות, דורשת לימוד ועיון מדוקדק. רבים ממפרשי התורה, ראשונים ואחרונים, מנסים ליישב את השאלה המתבקשת: כיצד אנשים כה גדולים, נשיאי שבטים, כשלו בחטא זה? כיצד הגיעו לדיוטת

הכפירה? המפרשים פורשים את משנתם בשיורש חטאם ומניעיהם של המרגלים, שהיו נשיאי שבטים, אנשים רמי מעלה. ביאורים אלו לא נועדו להשחיר את פניהם, כי אם ללמד לקח ומוסר השכל, לכל יהודי באשר הוא. ללמדנו להתבונן ולהרהר כיצד לסלק מכשולים ומפריעים לכל אדם, בדרכו למילוי תפקידו עלי אדמות.

נסה לגעת בחובנה אחת מהן. הנה, כשנדקדק במידע שמסרו עשרת המרגלים נמצא, שבין כל הפרטים שמסרו, התגנב גם פרט קטן, לכאורה צדדי, לכאורה בלתי חשוב, אולם הוא המפתח להבנת ההבדל המהותי בין דיווחיהם של יהושע וכלב, לבין אלו של שאר המרגלים. הייתה זו התוספת הקטנה והתמימה:

"ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפלים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" (ג, לג). רש"י מבאר: "וכן היינו בעיניהם" - "שמענו אומרים זה לזה נמלים יש בכרמים כאנשים". שואלים המפרשים: למה רש"י שינה מלשון התורה וכתב: 'נמלים' במקום 'חגבים'?

הגמרא במסכת סוטה (לה) מספרת את הרקע לדברים. כפי שנכתב בחז"ל, באותו היום נערכו לוויית רבות בארץ כנען. וכאשר חזרו האבלים מלווייתיהם, ישבו לקבל את המנחמים תחת עצי הארזים שבשדות. כשראו המרגלים את אותם 'נפילים' אימתניים, היו יראים מהם, ועל כן טיפסו על האילנות וישבו שם, כדי להיסתר מפניהם. שם שמעו המרגלים את הנפילים שהיו אומרים זה לזה: "אנו רואים באילנות אנשים הדומים לחגבים..." עד כאן, שומעים אנו אינפורמציה טהורה. אלא שכאן הם הוסיפו מעצמם את תחושותיהם הסובייקטיביות: "ונהי בעינינו כחגבים".

בנקודה זו נחשף אחד המניעים הנפשיים השליליים שהובילו לנפילתם. אנשים רמי מעלה אשר ראו נפלאות בארץ חם, נוראות על ים סוף, אשר שמעו קול אלוקים חיים מדבר אליהם מתוך האש, כיצד שכחו הם את גדולתם ותפארתם? ענקי רוח אלו מטפסים על

אנשים או נמלים?

כשהאדם שוכח את כוחותיו

עצים מפחד בשר ודם, ושומעים שהם מכנים אותם 'חגבים', ובעקבות כך מביטים על עצמם בביטול ובלעג, עד כדי נמיכות קומה של נמלים וחגבים!...

וכי לא ראו הם את אשר ראו יהושע בן נון וכלב בן יפונה, שהביטו באותם בני ענק כנמר של נייר, כענק העומד על כרעי תרנגולת, אשר אין בו דבר מלבד עצמות ובשר אימתניים, ותו לא?

מבטם המעוות של עשרת המרגלים מלמדנו על אחד משורשי החטא: הביטול העצמי הפסול, חוסר ההערכה בסגולתם כבני עם ה'. חוסר הערכה לכוחות הנפש העצומים הגנוזים בליבם של העם הזה, הוא שהוליד את הפחד מפני התנגשות עם עמי ניכר ועם תרבויות ניכר. הוא שהוליד את הבהלה, על שלא יוכלו

שכך היא דרך העולם, אם אדם הוא בעיני עצמו כחגב, אז בעיני חברו הוא שפל עוד יותר

החזיק מעמד כשיבואו להתמודד עם האתגרים המאפיינים את ארצנו הקדושה. מכאן הגיעה התפיסה, שלא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן ולאוכלי תרומה, ואשר על כן-מוטב לשבת במדבר, לאכול את המן, ולדחות את הכניסה לארץ עד אין קץ...

"לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו" (שם, לא). חז"ל, בהרגשתם הנפלאה מוסיפים: "דבר גדול דברו המרגלים באותה שעה, כי חזק הוא ממנו-ממנו כביכול, אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו משם..." (שם, לה, א). כי אי-אימון בכוחם של הסגולי של עם ה'-ישראל, מוביל לאי-אימון במושיעים של ישראל, רח"ל.

בעקבות 'סיפור החגבים' של המרגלים, העם הושפע שלילית, וחש עצמו חלש. במקום התחושה של רוממות עם ישראל על אומות העולם, רואים עצמם בני ישראל קטנים ושפופים. על כך זועק המדרש במקום את

תביעת הקב"ה מעם ישראל: מי הרשה לכם לומר "וכן היינו בעיניהם"?! יודעים הייתם מה עשיתי אתכם לעיניהם, מי יאמר שלא הייתם בעיניהם כמלאכים?! מה גרמתם לעצמכם?! למה עשיתם את עצמכם קטנים?! כפי שתבע שמואל הנביא משאל המלך: "הלוא אם קטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל אתה וימשחך השם למלך על ישראל" (שמואל א' טו, יז).

בסוגייה זו, מלמדנו הרבי מקוצק ז"ע נקודה נוספת. נתבונן במילים: "וכן היינו בעיניהם". מה פשר הדבר? וכי מה אכפת להם איך הם נראים בעיני אחרים?!... ממתי יהודי אמיתי מתפעל ממה שיאמרו הגויים על יהדותו?!

ה'שפת אמת' ז"ע מוסיף עוד נופך לדברי השרף מקוצק, בביאור המדרש על פי דברי רש"י שכתב: "שאמרו נמלים יש בכרמים כאנשים" מדייק הגר"א ז"ע על לשון רש"י: "שלא אמרו 'אנשים שנראים כנמלים' אלא: 'נמלים שנראים כאנשים'-מורה על זלזול ונחיתות. שינה רש"י מלשון הפסוק: 'חגבים' ל'נמלים' להורות על עניין זה, שהנמלים פחותים מהחגב ואפילו במשהו, ומבחינתם היה זה נקודת השבירה לדימוי העצמי שגרם ל'וכן היינו בעיניהם' וכל זאת בא מצד ש'ונהי כחגבים בעינינו' זה השפיע עליהם.

שכך היא דרך העולם, שאם אדם בעיני עצמו הוא כחגב, אז בעיני חברו הוא שפל עוד יותר. מבאר ה'שפת אמת' שזהו ביאור המדרש, ששאל הקב"ה מנין שמעו המרגלים מה אמרו ענקים אלו? אלא מאחר שלא האמינו בגדלותם, גרמו לעצמם שהושפלו גם בעיני הענקיים. ואילו היו מאמינים בקב"ה שיושיעם, היו נראים בעיניהם כמלאכים, ולא היו שומעים את כל עניין הנמלים.

לאור זאת מבאר ראש ישיבת בעלזא חיפה הגאון הרב מאיר דב (ר' בערל) רכניצר שליט"א, שאולי יש להוסיף עוד אות וסימן ממנו יכלו ללמוד שינצחו את שבעת האומות, והוא על פי דברי רש"י, בגמרא במסכת מנחות (עא): "אכלה חגב קרסמוה נמלים", מפרש רש"י: "דרך חגב לאכול מלמעלה, דרך נמלה לקרסם קנה השיבולת מלמטה". כלומר, נמלה מכרסמת את גבעול הפרי, ונופלת איתו ארצה. אחר כך היא נושאת אותו בשלמותו לקן, וכך אוכלת כולו ללא הפרעה.

היה זה רמז חיובי עבור המרגלים, שבני ישראל יצליחו לכרות את יושבי הארץ, כדוגמת הנמלה! אך המרגלים, תחת אשר ישמעו לקול האות הזה, הפנימו זאת להפך ממש, והבינו שכוונת אנשי הענק לצחק מהם, וזהו מה שנאמר: "חיייהם שאני נותן להם מקום לטעות", בבחינת "בדרך שאדם רוצה לילך מוליכיך אותו", וזוהי אם כן כוונת רש"י בהוספת דבריו: "שמענו אומרים נמלים", לכן נקט דווקא נמלים. שאילו זכו, היו שומעים עניין הנמלים-ומבינים את הסימן, שמכוון לטובתם.

קבלו על עצמכם קבלה טובה להתחזק בתפילה ובתחנונים שיוציאו מן המיצר! **צו השעה**

לתגובות, הנצחות והערות-מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org

כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עיצוב גרפי: ג. רובינשטיין

נקדת מַבְט

הרב משה לנדאו

כלים אחרים לפני שאתם פותחים את התעודה, כדאי שתקראו

השבוע, יחלקו בחלק ממוסדות הלימוד את התעודות לילדים. לפני שאתם מקבלים את פניהם של הילדים ופותחים את התעודה שלהם... כדאי שתקראו את השבוע, יחלקו בחלק ממוסדות הלימוד את התעודות לילדים. לפני שאתם מקבלים את פניהם של הילדים ופותחים את התעודה שלהם... כדאי שתקראו את

הסיפור ששלח לי אדם מבוגר, שגם הוא, באופן די מפתיע, היה פעם ילד. "קוראים לי שימי, נולדתי להורים מקסימים. הייתי הקטן במשפחה, לאחר שבעה ילדים. כולם היו מוצלחים. בכל ילד ההורים שלי היו גאים. הם הביאו ציונים גבוהים, והתקבלו ללימודים בכל מקום שהם (או שהורים) רצו להתקבל. אבל אני הייתי קצת שונה. לא הייתי כל כך גרוע. אבל הציונים שלי לא היו משהו. ידעתי שלאבא הציונים מאד חשובים. כמה רציתי לעשות אותו מאושר! כמה רציתי להביא לו לפחות פעם אחת איזה 'טוב' במקום 'מספיק בקושי'. אבל אף פעם לא הצלחתי.

"פעם, כשהמתנתי עם אבא לרופא שיניים, היה עיכוב גדול בתור. ישבנו בפינה שקטה בלובי ההמתנה, והחלטתי להגיד לאבא את מה שהיה לי בלב. אמרתי לו שאני נורא מצטער שאני לא גורם לו אושר כמו האחים הגדולים שלי. אמרתי לו שאני יודע שהוא מאוכזב ממני... שהוא לא חלם שיהיה לו בן כזה, לא ממש מוצלח.

הוא הקשיב לכל מילה שאמרתי, ושתק. ואז... כשסיימתי לדבר, הוא פתח את פיו.

'שימי! אבא לא אוהב את הילדים שלו בגלל שהם משיגים ציונים טובים. אבא אוהב את הילדים שלו בגלל שאי אפשר אחרת. לאהוב את הילדים-זה בטבע של אבא ושל אמא. אבא אוהב את הילדים שלו אפילו שהם מוצלחים. אפילו שהם מאכזבים, אפילו שהם לא מביאים ציונים טובים. ככה זה, אבא אוהב את הילדים שלו, גם בלי שום סיבה.

'אבל אתה, שימי, גם לא עשית שום דבר רע. כשאלוקים ברא את העולם, הוא ברא אנשים בכל מיני צורות וצבעים, ולכל אדם כישורים שונים ותכונות שונות. לאחד הוא נתן כישורי מתמטיקה, השני מוזיקלי במיוחד, ולשלישי ידיים טובות. לחלק הוא נתן יופי, ולחלק כח פיזי. חלקם שקטים וחלקם סוערים. הכישורים והתכונות הללו, הם הכלים איתם האדם צריך להשתמש במסלול חייו.

'אי אפשר להאשים מישהו בגלל שהקב"ה לא נתן לו את הכלים הנכונים. מי החליט מהו הכלי הנכון והחשוב בחיים? הכלים

הכי חשובים בחיים הם הכלים שאנחנו קיבלנו. אך אנחנו כן יכולים להאשים אנשים שלא מנצלים את הכלים שהקב"ה נתן להם. לכן, אל תלונן על הכלים שאלוקים נתן לך. הם הכלים הטובים ביותר שיכולים להיות לך. ודבר שני, יכול להיות שעדיין לא גילית מהם הכלים שלך. לפעמים לוקח זמן לגלות את הכלים שהקב"ה נתן לנו. אז תהיה סבלן. גם אם נראה לך כעת שבאף תחום אין לך הצלחה, יום אחד גם אתה תגלה את הכלים הטובים שיש בך.

"כל כך רציתי לחבק את אבא שלי חזק חזק אחרי שסיים את דבריו. אבל בדיוק אז קראו לנו להיכנס לרופא השיניים; והאמת... גם קצת התביישתי לפני כולם.

"שנה או שנתיים אחרי השיחה הזאת עם אבא, מצאתי את הכלים שהקב"ה נתן לי. ישתבי בשיעור, המורה שלנו היה חולה אז היה לנו מורה מחליף שלא הכרנו והוא לא הכיר אותנו. המורה לימד ולימד, אבל אני הייתי שקוע בתוך העולם שלי. קשקשתי במחברת. פתאום המורה עומד לידי, והוא נוטל לידי את המחברת. "מה זה?" הוא שואל. ואני מגמגם. "סתם ציור". "מה ציירת?" הוא שואל. "זה ציורים של סיפור שקראתי אתמול", אמרתי לו.

"הוא לקח את המחברת, והכניס אותה לתיק שלו. הלכנו הביתה. כל שעות אחר הצהריים חשבתי על המחברת, ועל מה שהמורה המחליף יעשה לי מחר. הוא בטח יראה את המחברת למנהל ושוב יתנו לי עונש.

"בערב, הטלפון של אבא שלי צלצל. הוא התחיל לדבר, ואני בחושים שלי הבנתי שהמורה המחליף בטלפון. 'למה הוא היה חייב לצער את אבא שלי שוב?!' חשבתי. אבל התברר שבדיוק ההפך. המורה המחליף עוסק גם בהוצאת ספרי קומיקס, והוא התלהב מסגנון הציור שלי. מאותו היום, אבא שלי השקיע בכישרון שלי לציור. למדתי אזור בכל מיני סגנונות ובכל מיני טכניקות.

כיום אני בן 35. מאחורי עשרות ספרי קומיקס חינוכיים שאיירתי, וכמה ספרי לימוד תורניים מאוירים. ואבא שלי... אני חושב שבתוך תוכו, עם יד על הלב, אולי הוא באמת רצה ילד כשרוני בלימודים, אבל הוא היה חכם דיו כדי להראות לי שממש לא.

אלא שהיום גם הוא יודע, שיש כאלה עם ראש 'עיוני' שיש להם ראש לחישובים מתמטיים עיוניים או למדניים, ויש כאלה... שהראש שלהם קצת שונה. הראש שלהם מכוון את הידיים בצורה מושלמת."

האישה האחרונה:

חכמה בלי ניסיון וזריזות, אינה חשובה כלום. (רבי יהודה אריה ממודינה-צמח צדיק, יח)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 "ויקרא משה להושע בן נון, הושע" (יג, טז)

רש"י מביא את המדרש שמשם התפלל על הושע, והוסיף לשמו את האות 'י', מלשון ה' יושיעך מעצת מרגלים. והרי כבר במלחמת עמלק מציינו שנקרא שמו הושע?

הרשב"ם מבאר כי היה המנהג להעניק שם מיוחד למשרת. וכשם שמקובלנו שבעת הברית נזרקת רוח הקודש בהורים בזמן נתינת השם, כך גם משה רבנו העניק שם זה למשרתו בתחילת עבודתו, ומשמיים כיוונו לרמוז כבר אז על ישועת ה' שתהיה לו בעתיד.

2 מדוע הוצאת דיבת הארץ נחשבת חמורה כל כך עד שאמרו להם הקב"ה: "אתם בכיתם בכייה של חנינם-אני אקבע לכם בכייה לדורות?"

משל לחולה דיאליזה, שסובל ומתייסר בייסורים מרים; עד שמגיע תורם ומעניק לו כליה שמצילה את חייו. ולא זו בלבד, אלא הוא גם דואג, על חשבוננו, למנתח הטוב ביותר, ואף מלווה את המושתל בכל התהליך. והנה, לו יצויר שבגמר הטיפול יתלונן כלפיו המושתל ויאמר לו: "בשנאתך תרמת לי כליה, ואף גרמת לכך שירדמו אותי ויחטכו בבשרי!" הרי אין לך כפיות טובה גדולה מכן! הוא הדין בבני ישראל, שדיבתם על הארץ מסגירה כפיות טובה חמורה.

3 אקטואליה: מה יכולה ללמד אותנו התפתחות הבינה המלאכותית?

התפתחות הטכנולוגיה יוצרת זמן עודף, ומייתרת הרבה מהמקצועות בהן עוסקת האנושות. המעבר מטרדות הקיום לקיום קל, יוצר זמן פנוי המחייב את האדם לבחון את סיבת קיומו בעולם הזה.

בעוד שבעבר רוב זמנו של האדם היה מושקע בשאלה איך לחיות, כיום, כשה'איך' כל כך קל, השאלה היום היא 'בעבור מה' לחיות. מי שאין באמתחתו תשובה לשאלה זו, עשוי לחוות משבר קיומי. דוגמא לדבר הוא המעבר משעבוד מצרים לדור המדבר, שם ראינו כי היו בעם ישראל כאלה שהעדיפו לחזור למצרים, שכן לא היו מסוגלים לעיסוק בחיים עצמם.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

אופנים להאזין ולהתחבק

לקו התוכן של ערכים

02-50-90-000

תורת החינוך

הרב צביאל'ו בן זור

שיח - חשוב אבל גם מהנה

דו-שיח בין הורים לילדים: הדרכה מעשית

9. מינונים - אם נצליח לדבר עם כל ילד 2 דקות ביום, ופעם בשבוע 10 דקות איכות, נגדל בעז"ה ילדים בריאים ברוחם ובנפשם.

10. הארת אזהרה - בית שמצליח בחינוך ילדיו בתחום הרוחני והרגשי כאחד, ללא כל השיטות הללו, שימשיך בדרכו. כי עם הצלחות לא מתווכחים, ובוודאי בתחומי השיח. זאת כיון, שיש בתים בריאים בהם אין שיח מסודר, ומדברים על הכל תמיד.

בה במידה נתרה בהתראה חמורה: אין מצווה 'לשגע' את הילדים בשיח, מפני שבהרבה מקרים ילד עובר תהליכים רגשיים טבעיים שיסדרו מאליהם, ורק יחשלו אותו.

באותה מידה ממש שאם היינו רואים בטלסקופ את מיליארדי החיידקים שסביבנו, לא היינו מלעיטים את הילדים באנטיביוטיקה, אלא היינו נותנים לגוף להתגבר לבד ולחסן את עצמו באופן טבעי.

ברור לחלוטין שאם אנו חשים מצוקה, קושי מעט מורכב, וכל איתות שהוא שמגיע מגזרת הילד, נסתער עליו, ונטפל בו קודם כל בשיטת השיח.

לסיכום, הילד חייב לדעת ולחוש שאם הוא ירצה לדבר-אנחנו זמינים אליו תמיד. ועל כך, בעז"ה, בשבוע הבא.

4. שיח קצר וממצה-מכיוון שאנחנו באמת עסוקים, ושיח עם הילדים נשמע ארוך ומעייף, אנו נוטים להתחמק ממנו. טעות! אנו יכולים ללמוד ליהנות מהשיח, ואם נקשיב בריכוז, השיח גם יהיה קצר וממצה.

5. ליהנות מהשיח - הדרך ליהנות מהשיח, היא על ידי שנקשיב לכל ניואנס, ונגלה עד כמה עשיר ומרתק הוא עולמם השוטף של הילדים.

6. פניות מוחלטת - בכדי ליהנות, עלינו להתפנות מכל הסחת דעת, להקשיב לגמרי, בלי מחשבות זרות, בלי טלפון [כשר], ובלי שום דבר שיסיח את דעתנו. באותו הזמן, נהפך כל גופנו לזוג אוזניים גדולות.

7. זמן איכות - כשאין לנו זמן, 5-10 דקות של - 'זמן איכות', שווה לאין ערוך מחצי שעה מרוחה, 3-1 דקות של שיח מרוכז ורגוע, שוות יותר מ-10 דקות של שיח לחוץ.

8. מבנה השיח:

שתיקה - אנו נגיע לשיחה עם תוכנית מובנית של אלם מוחלט, במסגרתו אנחנו לא מדברים כלום, פשוט מפני שבאנו לשמוע.

הקשבה פעילה-תגובות טבעיות של - "אה, באמת?" "וואי, איזה יופי!" "אני לא מאמין", הן הקשבה מחד גיסא, אך פעילה, כזו שמשדרת לילד שאנו איתו לחלוטין.

דיבור - בעת הצורך נאמר את דברינו. אם נתנהל נכון, במקרים לא מעטים תיפתר הבעיה כבר במהלך ההקשבה עצמה.

ניתן ללמוד לאהוב כל דבר, אפילו שיח עם ילדים צעירים. מעתה, ננסה להבין כיצד נכון להגיע למטרה החשובה הזו. נבין מה מונע מאיתנו להקשיב, נחדד את חשיבות ההקשבה, ונלמד להקשיב היטב-ללא לחץ מציידים ומציידנו. לפנינו תובנות שאם נלמד וניישם אותם, ההקשבה שלנו תשודרג.

1. חוסר הקשבה, הסיבה שאיננו מקשיבים היא, מפני שאנו טרודים בצרכינו ועיסוקינו.
2. הלגיטימציה שלא להקשיב-כשמדובר בילדים, אנו חשים לגיטימציה מלאה שלא להקשיב להם, שהרי צרכינו ועיסוקינו קשורים במידה מכרעת בילדים, אז אני כעת לומד, עובד, מסדר סידורים עבורם, ולכן אין לי זמן לדבר איתם.
3. פריקת רעלים-השלב הבא הוא, ההבנה שהענקת מזון לילד היא תרומה לגוף, הענקת תורה לילד היא מזון לנשמה, הענקת רגשות לילד היא מזון לרגשות, והקשבה לילד-היא פריקת כל הרעלים הפנימיים.

בן של מלך

מצוות שמגדלות את האדם

ושנה באותו הזמן-ראוי לעשות מעשים המראים בן המעלה הגדולה שעלינו לה באותה שעה".

מצווה נוספת היא הדין הידוע במסכת קידושין (מ): ש"האוכל בשוק פסול לעדות". רבי אהרן קוטלר מבאר "ולכאורה, מדוע יפסל לעדות אם אינו מקפיד על כבודו, והלא אפשר דמכל מקום יש בו יראת שמיים ולא ישקר בעדותו... כי העיקר בנאמנות העד הוא ההרגש של 'איך אעשה דבר מגונה כזה ואעיד עדות שקר בבית דין?!' ולכן בבזוי [זה האוכל בשוק], כיון שמזלזל בעצמו, אי אפשר לסמוך עליו - דעלול גם כן לשקר בעדותו, שהרי אינו חושש על עצמו מה שיהא עמו" (משנת רבי אהרן, ח"א, קנא).

רש"י כותב על מאמר חז"ל בסנהדרין (לז), "חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם": "כלומר, חשוב, אני כעולם מלא, לא אטריד את עצמי מן העולם בעבירה אחת..." ורבי יעקב עמדין מוסיף בהקדמה לסידורו (בית יעקב): "וכל מה שהאדם נלכד במצודת יצר הרע בא לו מחמת ששוכח יחושו הנורא והנפלא כי בן מלך הוא..."

שאתם בניו של מקום, ואתם ראויים להיות נאים ולא גדודים ומקורחים" (דברים יד, א).

רבי אהרן קוטלר זצ"ל שאל, מדוע הדגישה והחמירה התורה פרט טכני כזה, של קרחה ושריטה שלא כבשאר איסורים? והסביר, שמלבד שזהו כבודו של מקום, גם מצד החשיבות הגדולה שלכם בעצמכם... "אם חייב אדם מישראל להיות נאה ולא גדוד ומקורח, על אחת כמה וכמה שחייב הוא להיות רחוק מפגמים רוחניים ועניינים המגונים בעצמותם".

רבי אהרן קוטלר ממשיך: "בדרך כלל אין האדם מכיר חשיבותו הנוראה, והוא מכיר את עצמו אך מצד הפחיתות שבו... ועל ידי כך באמת הוא הולך ומתקטן. וחייב אדם להתבונן ולהכיר החשיבות הגדולה שיש בו בעצמותו... וזהו גורם ועיקר לתיקון המעשים (משנת רבי אהרן, קנז-קס).

דוגמה נוספת למצווה המשקפת את גדלות האדם, היא האיסור לשבור עצם בקורבן הפסח. וכתב ספר החינוך בטעם מצווה זו: "שאינו כבוד למלכים ויועצי ארץ, לגרום העצמות ולשברם ככלבים. לא יאות לעשות ככה, כי אם לעניי העם הרעבים. ועל כן בתחילת בואנו להיות סגולת כל העמים ממלכת כהנים וגוי קדוש, בכל שנה

במאמרים האחרונים דנו בסוגיית 'גדלות האדם'. במאמר זה נבקש לבדוק מהם המצוות המחזקות את הדימוי העצמי של האדם, וכיצד חז"ל ראו במצוות מסוימות אמצעים להעצמת תחושת הכבוד והערך העצמי של האדם.

ראשית נדגיש, כי 'גדלת האדם'- גדלות האיש היהודי נובעת מעובדת הפיכתו של עם ישראל לעם הנבחר, עם הייעוד הגדול להיות עם סגולה, כנאמר (דברים יד, ב): "כי עם קדוש אתה לד' אלוהיך ובן בחר ד' להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה". התורה לא מסתפקת בהגדרה זו של 'עם נבחר' אלא הולכת ומוסיפה להגדיר את עם ישראל כבנים לה', כנאמר (שם, פסוק א): "בנים אתם לה' אלוהיכם".

מלבד ההגדרה הסגולית של מעלת האדם היהודי, ישנן מצוות מיוחדות האוסרות על האדם לעשות פעולות שמוזילות את כבודו, כגון: איסור קרחה למת. "לא יקרחו קרחה בראשם ופאת זקנם לא יגלחו ובבשרם לא ישרטו שרטת" (ויקרא כא, ה). רש"י מדגיש את הסיבה למצווה זו: "לא תתנו גדידה ושרט בבשרכם על מת, כדרך שהאמוריים עושים, לפי

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיאי

"רבי חנינא סגן הכהנים אומר: הווי מתפלל בשלומה של מלכות, שאלמלא מוראה איש את רעהו חיים בלעו".

הרב יהודה רובן

רבי חנינא, סגן הכהנים, חי בתקופה הסמוכה לחורבן הבית. בתקופה סוערת זו סבל העם מבית ומחוץ. הוא נקרע במלחמות פנימיות, וגם נאנק תחת השלטון הרומאי הנוגש. כפי שמעיד התואר 'סגן הכהנים', הוא זכה לשמש ככהן בבית המקדש. גם רוב אמרותיו בש"ס מתייחסות לדינים הקשורים לכהונה ולעבודת בית המקדש.

התואר שזכה לו רבי חנינא, 'סגן הכהנים', טומן בחובו לקח מאלף, ומעניק משמעות מיוחדת לדברי המשנה. מהו 'סגן כהנים'?

לכל כהן גדול מינו כהן משנה, שהיה אמור לשמש תחתיו, במקרה שנבצר מהכהן הגדול להמשיך בתפקידו, כגון שנפטר או נטמא. כאשר הכהן הגדול פוסק מלשמש בתפקידו, נכנס הסגן תחתיו. אך למרות זאת, רבי חנינא שימש כסגן לכמה כהנים. הכהנים הגדולים התחלפו באופן תדיר, ואילו הוא נשאר הסגן הקבוע.

מדוע נשאר רבי חנינא תמיד 'סגן הכהנים'? השלטון הרומי השתלט על הכהונה הגדולה, ומינה במשך ימי הבית למעלה משלוש מאות כהנים גדולים. הם נבחרו על ידי הנציבים הרומיים, והם מינו לתפקיד הרם את כל המרבה במחיר. הכהנים הגדולים לא היו ראויים בדרך כלל לתפקידם, חלקם אף היו בני כת הצדוקים, ומשום כך - לא השלים איש מהם את שנתו.

רבי חנינא שימש כסגן של אותם כהנים גדולים, אשר התחלפו מידי שנה בשנה - אך מעולם הוא לא קיפץ על ידי השלטון להיות כהן גדול. אדם כרבי חנינא, שהיה ירא שמיים ותלמיד חכם, לא היה לרוחם של הרומאים. הם אומנם נזקקו לידיעותיו בעבודת בית המקדש, לנסיגתו הרב ולאמינותו בעיני העם, ולכן, אף שמעולם לא מינו אותו לכהן גדול, הם השאירו אותו כסגן, כדי להשתמש בכישוריו.

באופן טבעי, אמור היה רבי חנינא לחוש בכעס ובמרירות כלפי השלטון על העוול שנעשה לו, ועל ביזוי עבודת בית המקדש אשר הוא היה עד לו בכל ימי חייו. למרות זאת, דווקא רבי חנינא היה אומר: "הווי מתפלל בשלומה של מלכות". הוא, שחוהה על בשרו את השלטון העריץ - דורש בשלומה של מלכות. כי עדיף כל שלטון - על פני אנרכיה הנובעת מחוסר שלטון.

הווי מתפלל בשלומה של מלכות

ראשית, נתמה: מדוע שיבץ רבנו הקדוש עצה זו במסכת אבות, העוסקת במידות טובות ובהנהגות חסידות?

אם נתבונן, ניווכח כי אין זו רק עצה טובה, אלא יש בה גם תובנה רוחנית עמוקה:

**ערכים
לבית היהודי**

הרב מיכאל לסרי

**כסף הולך
וכסף בא**

**על קשיים
כלכליים בבית
היהודי**

קשיים כלכליים יכולים להרוס בית. אבל אם נפעל נכון, הם יכולים דווקא לשמש מנוף חיובי לחיזוק הבית. כדאי לזכור כי חיי האדם

עשויות תקופות שונות, ובהן עליות ומורדות. גם בעת קושי נשנן לעצמנו כי הוא אך לתקופה, ובקרוב יחלוף. אך תפקידנו בעת ההיא היא ללמוד - ולחזק את יסודות ביתנו דווקא כך וכעת.

חוכמת הבית היהודי היא להעצים את הממד החזק, כדי להתמודד עם זה החלש. אין ספק שהממד הכלכלי מקרין על מצב הרוח, אך אם נחזק את הממד הרגשי, בתקופות קשות מבחינה כלכלית-נוכל לבנות סירת הצלה שתסייע לנו לצלוח את המים הסוערים. כדי להצליח בכך, עלינו לשנן לעצמנו שני כללים:

א. אנחנו עשירים מאוד. האם שאלתם את עצמכם מדוע עושר הוא דבר כה נחשק? האם אין זאת מפני שרבים יותר האנשים שאין להם מאלה שיש להם? תארו לעצמכם שלכולם היה כסף, האם הוא לא היה מאבד מערכו...? כעת, נשאל את עצמנו מה יש יותר בעולם - עושר או אושר? ואם אנו זכינו להיות מאושרים, האם איננו עשירים יותר מאלו שזכו רק לממון...? הרי כבר הסכמנו שהממון מצוי יותר מן האושר. זוהי אינה נחמת שוטים, אלא האמת לאמיתה.

ב. כסף הוא אומנם כלי עזר חשוב מאוד - אך הוא רק אמצעי, לא מטרה. לעומת זאת, בית יהודי בנוי ויציב, הינו מטרה ותכלית. האם אנו מוכנים לוותר על המטרה למען האמצעי?

מכאן, שההכרה באושר כתכלית ראויה לעצמה, ללא קשר להון כספי, יכולה לסייע לנו לצלוח את קשיי הפרנסה ביתר קלות, וכך גם להעצים את הממד הרגשי בינינו.

אם לא ננהג כך, ישפיע הממד הכלכלי על הקשר, ולא רק בזמנים קשים, אלא גם בימי שפע. איש ואישה המציבים את הממון לצד רגשותיהם, ימצאו את עצמם מתווכחים בגללו פעמים רבות, גם כשאינו בנמצא, וגם כשהוא ישנו.

בבית שבו כסף משמש מטרה, מתרחשים סביבו ויכוחים על שליטה, תחרות בלתי פוסקת על 'מי מביא יותר כסף הביתה', 'מי מבזבז יותר', ועוד ועוד. ויכוחים אלה עלולים הם למוטט את היסוד עליו בנוי הבית - והוא הקשר הרגשי בין האיש לאישה.

לכן ננהג בחוכמה, ובפרט בעתות קושי נשים לנגד עינינו תמיד - מהי המטרה, ומהו האמצעי. מתי באמת נהיה מאושרים, והאם כדאי להיות עשיר אך לא מאושר...? כמובן, נעשה את ההשתדלות המוטלת עלינו כדי להתפרנס בכבוד, אך לא נשכח את התכלית האמיתית, ומה באמת אנו שואפים להשיג...

העובדה שבני האדם נזקקים לכח חיזוני שיכפה עליהם את שמירת החוק והסדר, מלמדת אותנו על מציאותו של האדם שלוח הרסן, החי ללא מסגרת של חוק. מכאן ניתן גם לעמוד על ההכרח לתקן את מידות הנפש וליצור מנגנון בקרה פנימי. זאת ניתן לעשות רק באמצעות התורה, המחנכת והמעודנת את האדם.

אזהרתו של רבי חנינא נועדה גם לימי הגלות. רבי חנינא הורה שגם כאשר ישבו ישראל תחת שלטון זר, בכל ארצות פזוניהם, עליהם להיות נאמנים לשלטון. המלכות היא הערובה היחידה לכך שהחיים ימשיכו במסלול תקין, ובלעדיה - "איש את רעהו חיים בלעו".

שאלמלא מוראה - איש את רעהו חיים בלעו

שלא כשאר בעלי החיים, אשר נבראו בראשית הבריאה באופן של הרבה פרטים מכל מין ומין בבת אחת, נברא האדם יחיד. מסיבה זו יכול האדם לומר: "בשבילי נברא העולם". כל אדם הוא עולם מלא, יש בו ייחודיות שאין לאיש זולתו. גם פרצופיהם של בני האדם שונים, כדי להעיד על השוני המהותי.

כיון שכל אדם נולד יחיד, נטועה במהותו התשוקה להיותו 'בן יחיד', להוכיח ולהפיץ את ייחודו קבל עם ועולם, ולהשליט את דעתו על הכלל. בכך הוא שונה משאר בעלי החיים, בהם אין כבשה בעדר השונה מכל רעותיה באופן מהותי.

היהדות אמנם מעודדת אותנו להכיר בייחודיות שלנו וגם לטפח אותה, להשתמש בה כגורם מדרבן למיציא כל היכולות, כלומר: אני ורק אני אוכל להשלים את תפקידי בעולם, ולהניח לבנה משלי לתיקון הבריאה.

אך דא עקא, ההבחנה כי אין עוד איש הדומה לו, עלולה להביא את האדם לידי יוהרה. אם הוא יתפתה ליצרו הרע, תביא אותו ידיעה זו לגאווה פסולה, ותיטע בו רצון להכפיף אחרים לרצונו, שהרי "אין שני מלכים משמשים בכתר אחד".

במצב זה מנחה התורה את האדם: אם קיבלת משמיים כישורים ומעלות, טפח אותם, כי אתה מחוייב להפיק מהם את המרב. מעלה זו אינה מכוונת כלפי הזולת, ואין מטרתה שלטון על אנשים אחרים.

עד שנגיע למצב שבו יהיו הכל יראי שמיים באמת ובתמים, חייבים אנו להתפלל ולבקש על יראת המלכות, יראה שתמנע מאנשים בעלי נטייה שתלטנית טבעית להשתרר על זולתם.

יחד עם זאת חשוב להדגיש: מלכות הוגנת היא מלכות שאינה מבטלת את יחודו של הפרט. אדרבא, היא מעודדת כל אחד להוציא לפועל את כוחותיו המיוחדים, ויחד עם זאת, היא מונעת ממנו 'לבלוע' את זולתו.

הזיכרונות המוקדמים ביותר של ראובן טילים מחזירים אותו לריגה, מקום מולדתו. אחרי מלחמת ששת הימים הייתה התעוררות יהודית בקרב יהדות ברית המועצות. רבים ביקשו להימלט מהמשטר הקומוניסטי, ובהם הוריו של ראובן. דוד המשפחה, שהתגורר בארה"ב, התייעץ בעבורם עם רבו, האם עדיף להם לנסות להגיע לאמריקה, או לנסוע לארץ ישראל?

תשובתו של הרב הייתה ברורה: באמריקה תרחף עליהם סכנת טמיעה והתבוללות. מוטב שיעלו לארץ הקודש.

ההורים שילמו דמי כופר בסכום עצום של 15,000 רובל תמורת הפריבילגיה הנדירה של קבלת אישור יציאה מגן העדן הקומוניסטי. לימים יתברר כי הודו מאמריקה חסך מפתו וצרף פרוטה לפרוטה, עד שחסך עבורם את הסכום הדרוש.

הם השתקעו תחילה בבת ים, וניסו להשתלב בארץ. הפערים התרבותיים היו גדולים. ידידישקייט לא היה בבית, אבל כילד צעיר נשלח ראובן לגור אצל בני משפחתו החרדים בירושלים, שם הלבישו אותו בכיפה וציצית, ושלחו אותו לבית ספר דתי. "יש לנו רב קטן", צחקו ההורים כשראו את התמונות.

באותם ביקורים זכה ראובן ליצור קשר עם רבי יצחק זילבר זצ"ל. "התחושה המופלאה בעומדי לידו, במיוחד בשעת התפילה, ליוותה אותי שנים רבות", הוא מספר.

בהמשך השתקעו הוריו בשכונת רמות בירושלים, וראובן למד בבית הספר הממלכתי ברמות. היו אלה הימים הסוערים של הפגנות כביש רמות. בכל שבת היו צעירים חרדים מפגינים נגד תנועת הרכבים בכביש, וכנגדם היו יוצאים צעירים חילונים להפגין נגד סגירת הכביש.

לעיתים נזרקו אבנים, ואלימות פיזית הייתה מתלהת. ראובן מצא את עצמו בקבוצה החילונית. על רקע המאבק הוא אף פיתח איבה של ממש כלפי חרדים. "בצבא הייתי ידוע כשונא חרדים כה גדול, שמישהו אמר לי שבקצב הזה אין ספק שבסוף עוד אחזור בתשובה", הוא צוחק.

ההתנגדות לחרדים הייתה משפחתית. אביו שימש במשך תקופה כחבר מועצת 'שינוי', המפלגה של טומי לפיד שחרטה על דגלה את המאבק בכפייה הדתית.

המעניין הוא, שעם כל זאת הייתה לו רגישות רוחנית מפותחת מהרגיל. הוא התעמק בתורות המזרח, למד טכניקות רוחניות שונות, ועסק בפענוח אגדות עמים. נשמתו חיפשה אחר משהו, אותו לא הצליח לבטא במילים. הוא הגיע לגבהים רוחניים, אך לא מצד הקדושה. "הסתובבתי עם תחושה רוחנית כאילו מונחות עלי תפילין ורכויות ממש על ידי ואצבעותיי", הוא מספר. "לימים, כשהנחתי תפילין בפעם הראשונה בחיי, נדהמתי עד כמה התחושה הזו הייתה מדויקת".

השאלה הגדולה היא; איך משלבים את ההשגות הגבוהות הללו עם החיים הרגילים. בתורות המזרח אין מענה לדילמה הזאת, ולכן הפתרון

הממד הרוחני

כל חייו של ראובן טילים עברו עליו בחיפוש רוחני, עד שביקור אחד במערת המכפלה גרם לו לחפש בבהילות ציצית, ולהבין שהמטמון שחיפש הסתתר אצלו כל הזמן מתחת לאף...

החוויה לא חלפה גם כשחזר הביתה. כל השבוע התהלך כסהרורי, וביום שישי הוא אומר לרעייתו: "אני מרגיש שהגוף שלי בוער, אני חייב ציצית!"

לא הניח תפילין, ולא קיבל על עצמו עול מצוות. גם עשרים שנה אחר כך עדיין לא עלה בדעתו שהאוצר הרוחני שהוא מחפש בכל פינה בעולם - נמצא אצלו, מתחת לאף.

לפרנסתו עסק בשלל תחומים. היה איש שיווק, איש מחשבים, איש פרסום. חווה הצלחות וגם ידע כישלונות. הרגיש כל הזמן נוכחות רוחנית השוכנת מאחורי הקלעים של המציאות, אך לא מצא דרך להגיע אליה.

באחד הימים, אחד מלקוחותיו הזמין אותו להשתתף בברית מילה שתערך במערת המכפלה, בה ביקר קודם לכן רק פעם אחת, כילד קטן. הוא השיג כיפה בוכרית גדולה, ונסע באוטובוס לחברון. כשנכנס לאולם התפילה, חש התפרצות אנרגיה אדירה - לא סתם אנרגיה, אלא כזאת המקושרת דווקא למושג 'הורים'.

"קשה לתרגם את התחושה הזאת למילים, אבל פתאום יורד לי האסימון, שזהו באמת המקום בו טמונים ההורים שלנו - האבות והאימהות של כלל ישראל. לא הצלחתי להבין מה עובר עלי: אני אדם חילוני לחלוטין, אפילו שונא חרדים, וכעת אני נרגש עד שורש נשמתו מהכתובת על הקיר האומרת שמערת המכפלה היא המקום הכי קרוב לגן עדן. מה עובר עלי?"

החוויה לא חלפה גם כשחזר הביתה. כל השבוע התהלך כסהרורי, וביום שישי הוא אומר לרעייתו: "אני מרגיש שהגוף שלי בוער, אני חייב ציצית!"

התחושה הזאת הסעירה אך גם החרידה אותו. הוא נסע להתייעץ עם הדוד החרדי, והלה אמר לו בפשטות: "תתחיל לקיים מצוות". הוא קנה ציצית, קנה סידור, והחל להתפלל מילה במילה, דף אחר דף, כולל אמירת כל הקדישים וההוספות...

ראובן היה אז בשנות הארבעים לחייו, אבל הוא חש כמי שנולד מחדש. מצווה גררה מצווה, ועד מהרה מצא את עצמו חי חיי תורה מלאים. לראשונה בחייו הוא חש את ההרמוניה הפנימית, המאזנת קודש וחול, ומחברת אותו לניצוץ הקדושה הטמון בכל דבר. בתוך כך נקשר לרב דניאל סטבסקי שליט"א, המשמש עד היום כמורו ורבו.

ההתקדמות הרוחנית שלו הייתה מהירה מאוד. בעצם, כל מה שנדרש לעשות היה להוציא אל הפועל את התובנות הרוחניות שחש בהן שנים רבות.

רעייתו ביקשה להבין על מה מדובר, ומה עניין התשובה. היא החליטה לקחת את המשפחה לסמינר 'ערכים', בו התקבלו בחיבוק חם. במהלך הסמינר הכירו את פעיל ערכים בירושלים, הרב דרור הראל, שהמשיך ללוותם שנים רבות. "ערכים נתן לתהליך התשובה שלנו את המסגרת והאיזון הנכונים, וביסס את היהדות על יסודות איתנים ובהירים", הוא אומר.

לפי הבעל שם טוב הקדוש, לכל אדם יש נטייה נשמתית שעליו למצוא - מה תפקידו בעולם הזה, וכיצד יגשים את שליחותו. היום טילים מלמד במסגרת תוכנית הקרויה "ספרא וסייפא לחסידות ואומנויות לחימה", הפועלת במוסד חינוכי במבשרת ציון.

"אצלו מרביצים תורה, לעיתים כפשוטו ממש..." הוא צוחק. בתוכנית הוא מלמד את תלמידיו כיצד לאזן את תנועות הגוף עם התעוררות הנפש, וכיצד לחוש בזרימה העדינה של אותה אנרגיה רוחנית, שהובילה אותו כל הדרך מריגה הרחוקה, ועד למערת המכפלה.

מבחינתם הוא להתנער מאורח חיים נורמלי, למאוס בעיסוקי חולין כמו הקמת משפחה וגידול ילדים, ולפרוש למנזר מבודד ולערוך מדיטציה לאורך כל היום.

כאשר ניסה לחבר את ההשגות הרוחניות עם מציאות החיים הרגילה, הוא חווה קריסה גמורה. "מבואר בספרים הקדושים שההשגות הרוחניות שאומות העולם מסוגלות לתפוס, כרוכות הן בהתנתקות מכל ענייני החומר", הוא אומר. "בשביל לקדש את החומר עצמו; חייבים תורה".

אף על פי כן, המשיך ראובן במסע חיפושיו. התעסק בענייני אנרגיות, ואפילו ייסד קבוצה לתרגול זן (זרם בודהיסטי). רק על משבצת אחת פסח: על היהדות.

בצעירותו שאלוהו הוריו אם הוא מעוניין שיעשו לו בר-מצווה. ראובן התפלל על עצם השאלה. "הרי אמרתם לי שמצוות היהדות שייכות לעבר, אז בשביל מה בר-מצווה?" הוא לא עלה לתורה,

ערכים מאחורי הקלעים

הרב יוסף טולדאנו

יום אחד, הציעה השכנה החביבה לבתו הקטנה של הרב טולדאנו ופול מצופה, אך זו סירבה לקחתו. לשאל את אמא אם זה כשר, הסבירה. השכנה הייתה אחוזת התפעלות. "כיצד רוכשים שליטה עצמית בגיל כה צעיר?" שאלה את ההורים.

"בואו את ובעלך לסמינר, ותראי בעצמך." הוא השיב לה. השכנה נענתה לאתגר, ונרשמה לסמינר הקרוב. התוצאה: היום היא לא רק שומרת שבת, אלא גם בודקת בעצמה מהו כשרותו של הופל...

לפני כמה חודשים פנה שכן חילוני אחר לרב טולדאנו, כדי לברר מהו התאריך שבו עליו לערוך את חגיגת בר המצווה לנכד שלו. תוך כדי השיחה, ביקש השכן לשאול שאלה אישית. "כאדם חרדי, האם נוה לך לגור בסביבה כזאת? לא היה עדיף לך לחיות במקום אחר?"

"אם הייתי גר במקום אחר - את מי היית שואל על הבר מצווה של הנכד שלך?..." שאל אותו. "תשובה יפה", הודה השכן.

"כשאתה גר בסביבה חילונית, הרי שבעצם הווי החיים שלך, והדוגמה האישית שאתה נותן לסביבה, אתה כבר זוכה לקדש שם שמיים ולהיות מגדלור רוחני", אמר הרב טולדאנו. "אין לי ספק שרוב המפגשים שהובילו להתחזקות ולחזרה בתשובה של משפחות רבות, לא היו מתרחשים אלמלא היינו חיים כאן".

"אין כמעט שבת שסביב השולחן אין לנו אורחים - מתחזקים, בעלי תשובה בתחילת דרכם שההורים אינם יכולים לארח אותם, או סתם אנשים גלמודים שאין להם איפה להיות.

לא מוותרים על אף יהודי לא תמיד פשוט לחיות כמשפחה חרדית יחידה בסביבה חילונית. מצד שני, באיזה מקום אחר מפגש אקראי בחדר המדרגות יכול להחזיר בתשובה משפחה שלמה?...

הרב יוסף טולדאנו מנהל אזור צפון במחלקת המשפחות

הבית פתוח לרווחה, והילדים שותפים להכול. מגיל צעיר הם גדלים לתוך מציאות חיים בה הם חלק משליחות של קידוש ה'."

"כילדי בני ברק, בוגרי ישיבת פונוביז', המגורים בסביבה חילונית היו קשים לי. הדילמה גברה עוד יותר כשהילדים הגיעו לגיל חינוך. אבל גדולי ישראל איתם התייעצנו - רבי אהרן לייב שטיינמן זצ"ל, רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל, ויבלחט"א רבי דוד אבוחצירא - עודדו אותנו להישאר כאן, למרות הקשיים הרבים, והרעיפו עלינו ברכות רבות."

הרב טולדאנו התחיל את דרכו בערכים כרשם לסמינרים, המשיך כאברך 'טיפול המשך', המלווה משפחות בוגרי סמינרים, הפך למרצה בחוגי בית מקומיים, והיום הוא מנהל אזור הצפון של ערכים. במקביל, הוא הוסמך לדריינות, והוא מכהן כרב קהילה בקריית ביאליק.

סיפורים מרגשים רבים מצויים באמתחתו. אחד המיוחדים שבהם עוסק במשפחה בה האימא התחילה בתהליך של חזרה בתשובה היא הגיעה לסמינר ערכים, ושניתה את כל צביון המשפחה. בעקבותיה הגיע גם הבן הגדול לסמינר רווקים של ערכים. הוא פנה ללמוד בישיבה, וכיום הוא אברך וגם פעיל ערכים...

הבת, שבתחילת תהליך התשובה למדה בכיתה ה', עברה ללמוד בבית ספר תורני. היום היא מחנכת במסד חרדי. הבן הצעיר השתלב אף הוא בחינוך החרדי, וכיום הוא לומד באחת הישיבות המובחרות בירושלים.

מי שפחות התחבר לכל התהליך, היה אבי המשפחה, שהתייחס במורת רוח להתחזקות היהודית של ילדיו. בעוד כל המשפחה מתקדמת, הוא נותר מאחור. לכאורה, היה נראה שאחרי שנים כה רבות אין סיכוי שמשוהו ישתנה, אבל מסתבר שאסור להתיימש מאף יהודי.

"לפני כחודש חוותה המשפחה אבל, כאשר האם הלכה לעולמה", מספר הרב טולדאנו. "כאשר באתי לנחם את הילדים, נוצרה ההזדמנות ליצור קשר מעמיק עם האבא. בתחילה הוא היה מאוד עויין. הוא השווה בין אירועי השואה לטבח שמחת תורה, ושאל איך אפשר להאמין בה' אחרי אסונות איומים כאלה. הסברתי לו שאני לא יודע מה הקב"ה רוצה מאיתנו, אבל אין לי ספק שהוא מדבר איתנו. מאז אנחנו בקשר קבוע. כעת, בגיל תשעים, הוא מתחיל לחזור במעט לשורשיו, וכבר זכה להניח תפילין. אנחנו לא יודעים לאן התהליך הזה עוד יוביל, אבל אנחנו ממשיכים בעשייה - כי ככה זה בערכים! לא מוותרים על אף יהודי!"

הקשר בין העולם העליון לעולם הפיזי

שאלה:

בשיעורים ובהרצאות שונות, שמעתי שהעולם שלנו הוא 'עולם מקביל' לעולמות עליונים. מהי משמעות הדבר? ברור גם שהעולם העליון הוא רוחני, ושלנו גשמי. מה אם כן מקביל? מדובר הרי בעולמות שונים בתכלית!?

תשובה:

לפני כ-2500 שנה, סוקרטס, 'רבו' של אפלטון, מוצא להורג בהאשמה של ניסיון המרדה של הנוער נגד הדמוקרטיה המתפתחת באתונה. אפלטון מזועזע מהריגתו של סוקרטס, והוא מתאר את 'חכמת' ההמונים אל מול חכמת הפילוסופים במשל 'המערה'. בספרו 'המדינה' הוא מתאר מצב בו כמה אסירים נכלאו מגיל קטן במערה חשוכה ורותקו בשלשלאות של ברזל.

הראש שלהם מקובע ומופנה תמיד אל הקיר שמולם. מאחורי האסירים ישנה חומה, ומאחורי החומה, בוערת מדורה שלא נכבית לעולם, ומאירה את הקיר שמולם האסירים. בין האש לבין החומה חולפים אנשים שנושאים פסלים. הפסלים נישאים מעל לגובה החומה, והאש מטילה את צילם על הקיר שמולם האסירים. כשאחד האנשים שמחוץ למערה משמיע קול, שומעים האסירים את ההד השב מן הקיר.

האסירים בטוחים שמה שהם רואים בקיר שמולם, אלו הם החיים האמיתיים. יש שם דמויות וקולות. חיהם ואמונותיהם של האסירים סובבים סביב אותן דמויות שעל הקיר. האסירים מפתחים תרבות ושלל תאוריות, ובונים את עולמם הרוחני על פי הדמויות הללו.

החיים בעולם הגשמי שלנו, הם ככתוך מערה. אנחנו רואים רק את הצללים. העולם שלנו מלא בצורות שונות ומשונות, קולות יפים ודמויות מרתקות, ואנחנו יוצרים בתוכנו תחושות שונות ומשונות. רצונות ותשוקות שונות. אבל התשוקות הללו הם אל הצללים, שהאש יוצרת על הקיר שמולנו, אל הקולות שלכאורה יוצאים מהצללים. אבל זו לא המציאות האמיתית.

המציאות האמיתית היא בעולמות העליונים. ביהדות ישנן 3 תפיסות מהי ההקבלה בין העולם העליון לעולם שלנו.

גם לכם יש שאלה? שלחו אלינו shoot.arachim@gmail.com

הרב דוד יחזקאל גג

על הארון בכל רגע נתון, ואולי גם לשלוט עליו מרחוק. ועדיין, הנגר והארון הם שני דברים שונים בתכלית.

בתפיסה הקבלית, העולם 'נאצל'. כדוגמת משל המערה של אפלטון, העולם שלנו הוא השתלשלות של יצירת דבר מתוך דבר בתהליך 'הידרדרות' אל תוך המערה. העולם שלנו הוא צל של העולם העליון.

בתפיסה החסידית, העולם הוא 'התגלמות' או התלבשות האלוקות. המציאות של העולם היא המציאות האלוקות ממשי, היא התגלמות האלוקות העליונה בצורה גשמית. אם כך, כל דבר שנמצא בעולם הוא אלוקות ממשי, בהתגלמות או בלבוש גשמי. התפיסה החסידית מבקשת להוסיף באדם את התחושה של קירבת אלוקים ממשי. כשכל העולם סביבך הוא האלוקים ממשי; קשה לחטוא.

לפי כל השיטות, מעשינו בעולם פועלים ומשפיעים על העולמות העליונים, והעולם העליון משפיע עלינו חזרה-לפי השפעתו.

וארטים לפרשת השבוע

יג ב שלח לך אנשים ויתורו. רש"י במקום הביא למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דיבה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. יש לעיין מה זה התוספת וה' הול"ל לתא לקחו מוסר? וי"ל דמצינו שהקב"ה מביא יסורים של אהבה ואולי היה צד לומר שמרים לא לקתה והונשו שקיבלה זה ייסורים של אהבה, אבל מצינו בברכות ה: שנגעים בפרהסיא אינם יסורים של אהבה ואי"כ וי"ל דהא ראו ולכן הוי פרסהי ואינם ייסורים של אהבה.

יג ג. וישלח אותם משך ממדבר פארן על פי ה'. יש להבין מה אכפת לנו מהיכן הם נשלחו, ועוד מה על פי ה', הרי אין הקב"ה מייחד שמו על הרשעים, והמרגלים הרי היו רשעים? וי"ל, אומר רבי יהודה אסאד, דהנה רש"י כותב באותה שעה כשרים היו, ומחדשת לנו התורה אפי' שלבסוף הם הרשיעו בכ"י כיוון שאינם כשרים כשנשלחו הם נקראים כשרים, ולכן אמר ע"פ ה', והמיון לומדים נענין זה מישמעאל שכשישב במדבר פארן המלאכים קטרגו ושאלו לקב"ה למה אתה מביא לו מים הרי הוא עתיד להמית את לבדי צמא, ואמר הקב"ה אני דן לפי מעשיו של עכשיו וכתע הוא צדיק, ולכן כתב וישלח אותם שם ה', והינינו שבעת ימי להם דין של צדיקים, ומהיכן יליף שגם אם מרשיע לבסוף נקרא צדיק, ממדבר פארן, ששם ישב ישמעאל והקב"ה דנו לפי אמת השעה.

יג ג. כולם אנשים ראשי בני"ה המה. וברש"י שם ואתה שעה כשרים היו. וקשה דברש"י לקמן פסוק כו איתא, וילכו ויבאו, מניש הליכה לביאה הם ביאתן בעצה רעה אף הליכתן כך, אי"כ משמע שובציאתן כבר היו רשעים. עוד צריך ביאור שהתורה חתבת בפרק די' פסוק יד' במספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום, יום לשנה תשא את עונותיכם, ולפי"ז צריך להיות שהם יהיו במדבר 40 שנה מלאים, והאמת שהם היו ס"ה שנה חודש 15 יום, שהרי הם יצאו ממצרים בט"ו ניסן ונכנסו לארץ בי' ניסן (יהושע ד' יט) אי"כ יורד 4 ימים, ובדברים א' ב', אחד עשר יום מחורב דרך הר שעי עד קדש ברנע. וברש"י שם שאילולי שחטאו בחטא המרגלים היתה לוקחת להם הדרך ממצרים ועד אר"י 11 יום. יוצא ש-11 יום לא היה בגלל העונש, ואם נצרף את 4 הימים הנוספים הרי לנו חצי חודש, אי"כ נענשו פחות מיום לשנה. מתרץ רבי איזל לר"ם צ"ל דהנה היחס של יום לשנה הוא על כן שעה 12 יום דהיינו מחצית חודש, יש בכל שנה יש 12 חודשים, ועשרים וארבע חצאי חודשים וכן כל יום יש 24 שעות יוצא שעל כל שעה מחצית יום נענשו 15 יום. ואי"כ י"ל שהם היו כשרים רק באותה שעה ששעשעו, אבל כשהלכו כבר לא היו כשרים, וכיוון שבאותה השעה הם היו כשרים אז על השעה הזאת מורידים 15 יום, וזה מה שרש"י כותב, אותה השעה בלבד היו כשרים, אבל ההליכה כבר הייתה בעצה רעה. (ויש להעיר לא המרגלים יצאו בסוף סיון, ואי"כ זה הרבה יותר מאחד עשר יום: וי"ל שהקב"ה העניש אותם למפרע עבור החטא הזה).

יג טז. ויקרא משה להושע בן נון יהושע. וברש"י י-ה יושיעך מעצת המרגלים. והטעם שהוא לא התפלל על כלב? י"ל ע"פ חז"ל שהטעם שהמרגלים רצו להוציא דיבה על הארץ, מפני שידינו שכשיבואו לארץ ישראל תימנה מלך משבט יהודה וכל הנשיאים יפוטרו ממשרתם (עיין בהרחבה במסילת ישרים פי"א), לכן היתה להם נגיעה אישית וחיפשו רע על הארץ. אבל כלב היה משבט יהודה ולכן לא היתה לו נגיעה.

יג טז. ויקרא משה להושע בן נון יהושע כתוב בתרגום יונתן כד חמא ענוונותיה קראש לו יהושע. וקשה מה זה קשור לענוה? וביאר ר"א דיסקין שהנה איתא במדרש שלעתידי יקומו בתחית המתים לפי הא' ב' אך לענויים יתן חן, מי שעניו יזכה לקום ראשון, ולפי זה י"ל שהאמת שכבר בתחילה משה רצה לקרוא לו יהושע משום קל יושיעך מעצת מרגלים וכפרש"י, אך הוא נהג מפני שהא' רצה שיקום בתחית המתים באות יו"ד במקום בה"י כשהיה הושע, אך כשראה ענוונותו ואי"כ בלאו הכי הוא יקום ראשון לא אז קרא לו יהושע.

יג כ. והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים יבכורו ענבים. יש להקשות מה זה משנה איזה ימים זה היה? וי"ל, אומר רבי יהודה אסאד, ממשנה ביקש מהמרגלים ולקחתם מפרי הארץ, ולקחה איתא בגמ' בריש קידושין שהיא בכסף, ולכא"ו קשה הרי ארץ ישראל ירושה לנו מאבותינו ושבש"מ וזכרו לקחת בכסף הרי הוא שלהם. וי"ל שהימים היו ימי בכוריה ענבים וזו עומד להיקצר וכתלוש דמי ליה קרקע, וממילא הוא שייך לבעלי הענבים לכן הוזכרו לקחת בכסף.

יג כג. ויכרתו משם אשכול ענבים וישאוהו במוט. נחלקו הבבלי והזורח האם יהושע וכלב השתתפו בסחיבת המוט. לדעת הבבלי סוטה היה לד הם לא השתתפו, ולדעת הזורח שלח קס ב. הם השתתפו בסחיבת המוט. וצ"ע במה נחלקו? ויש ליישב דהנה בשבת צב: שניים שעשו מלאכה בשבת פטורים ואי"כ זה מלאכה שכ"א לא יכול לעשות לבד אז חייבים אפי' כשעשאוהו שניים. ורבי שמועון פ"א בכה"ג ותמיד שניים שעשוהו פטורים. והרי הפירות שם היו גדולים באופן גדול מאוד, והדרך לישא את זה היה רק ע"י שניים יחד ואי"כ כן בזה חילול שבת, כי המרגלים הלכו גם בשבת כדכתיב במספר ימים אשר תרתם את הארץ יום לשנה יום

לשנה, ז"א שהם טלטלו ג"כ בשבת, ובכה"ג דזה אינו יכול וזה אינו יכול חייבים אפי' שנים שעשאוהו. והטעם שחיללו השבת כי היתה להם סכנה לעמוד במק"א כי יתפסו אותם, והמרגלים סברו שחובה עליהם להביא לארץ לא האשכול כדי להראות שפירותיה משוינים וגם הם העם משונה ולשיטתם היו ג"כ בשביל הצלת נפשות. אבל יהושע וכלב סברו שאסור היה להעניבים כי לכן לא סכנה להיכנס לארץ הזאת, והעניבים זה לא שיתן לך, לזה הם לא נשאו זבת הענבים. אבל הזוהר שזה רשבי"י שס"ל שאין חילול שבת בשניים הנושאים יחדיו את הענבים, לכך לפי הזוהר יהושע וכלב יכלו לסחוב בשבת מדין שניים שעשאוהו. והם סחבו את זה בשביל לקיים ציווי משה והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ.

יג כד. ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש היא. יש לעיין הא המילה וגם זה אומר יש שחב וזבת חלב, ועוד שחב זה חלב. וקשה א. הרי הם באו ללכ"ך על הארץ, ועוד מה השבח הראשון שלהם שהוסיפו וגם זבת חלב ודבש. וי"ל דהנה מצינו נבי דתן ואבירים לקמן טז יג שטענו כלפי משה הטעם כי העליטנו מארץ זבת חלב ודבש, וכזוהרם למצרים שהיא ארץ זבת חלב ודבש, ולפי"ז כוונת המרגלים היתה על מצרים, שטענו למשה אתה שלחתנו ממצרים לאר"י וגם היא הכוונה וגם מצרים היא זבת חלב, וכשהיינו בארץ ישראל אינו שהשבח היחיד שלה שהיא זבת חלב שזה יש בה ממצרים.

יג לו. ושם ראינו את הנפילים בני ענק מן הנפילים ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. וקשה למה פעמיים נפילים, ועוד נפילים ראשון מלא ושני חסר. ועוד, מה זה בני ענק למה לא ענק (כמו ביהושע). אומר ע"כ רבי איש קניבסקי שהוא מצא מדרש שמופעל גם בתור"א ובתוס' ששן סוטה לה: פעם אחת הופיעה בתו של ענק בפרדס אביה, ואכלה ושם רימון, והשליכה הקליפה לשדה, באותו הזמן הגיעו לשם המרגלים, וחשבו שהם מקריפה (דהרי הפירות היו בגודל של בנין). והתחבאו בפנים, לאחר זמן נזכרה אותה בת שזוקה את הקליפה בשדה אביה, פחדה שמא אביה יגער בה ע"כ, הלכה לוקחה את הקליפה וזרקת אותה מחוץ לשדה, וא"כ נפל. היא כמובן מרוב גודלה לא שמה לב. באותו הזמן אמרו המרגלים ראו כמה גבורה יש בנשים, ק"ו בבגדים. ואי"כ י"ל שזו כוונת הפסוק, מן הנפילים, פי מהיכן שפגלנו (והיינו נפלים) ראינו את הנפילים בני הענק דהיינו בתו של ענק.

יג לג. ושם ראינו את הנפילים וגו' ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם. הגמ' בסוטה לה. שואלת מנין ידעו המרגלים כיצד היו נראים בעיני הנפילים, מתרצת הגמ' שהם שמעו מהנפילים בעצמם שכך אמרו. עוי"ל איתא בתהלים יז ח שדוד המלך מבקש מהקב"ה שמרני כאישון בת עין וביאר הרד"ק שהטעם שבת עין קרויה אישון, משום שכאדם עומד מול עין של מישהו הוא רואה עצמו קטן בתוך העין והיינו ישראל איש קטן. ואי"כ י"ל שזו הייתה כוונת המרגלים שהם בראו עצמם בעיניהם של הנפילים כגודל שלהם ממש והיינו שהנפילים היו כ"כ גדולים עד שבאישון העין שלהם ראו עצמם כגודלם הטבעי, וזהו וכן היינו בעיניהם. זרע יצחק.

יד א ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא. את מיותר, שהרי היה אפשר לכתוב כמו בעשיו וישא קולו ויבך. וי"ל, אומר רבי חיים קניבסקי צ"ל, דהנה איתא בגמ' על הפסוק ע"כ לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה. א"כ תשעה אב, מכאן שהאוכל בט"ב כאילו אוכל גיד הנשה. וה"ה כאן, דאמרין בגמ' אותו הלילה ליל ט"ב היה, ואתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות, ומתי באי"ת. והיינו בתשעה באב.

יד ו. יהושע בן נון. למה כתוב בן בחיריק ולא בסגול כמו כלב בן יפונה? י"ל דאיתא בירושלמי סנהדרין פ"ב ה"ו דכשניטלה לוי"ד משירי ונעשה שמה שרה עלה הי"ו"ד לפני הקב"ה ושאל לוי"ד נעקם מהצדקת הזאת: ענה לו הקב"ה אני אשים אותך אצל יהושע. ולכאורה קשה הרי הי"ו"ד אצל שרי היה בלי ניקוד, ומאיפה הגיעו 2 הנקודות של ה"ו"א אצל יהושע. י"ל שלקחו שתי נקודות מהסגול של בן נון ולכן נשאר שם בן עד חיריק. ונעשה למפרע) חתי"ס.

יד ט. אך בה' אל תראו ואתם אל תראו את עם הארץ כי לחמנו הם סר צילם מעליהם וה' אתנו אל תראום. יש להקשות מה הכינוי הזה לכענבים כי לחמנו הם. למה לא יושלחו הם? וי"ל שכידוע הימין טבעו היה שכשם השמש הוא נמוך, וזה מה שאמר יהושע תדעו לכם שהם כמו הלחם שלנו (כי המן הוא היה לחמם במדבר) וברגע שה' יחס עליהם וה' נקרא שמש כמו"ש בתהלים (פד יב) כי שמש וגמ' ה' אלוקים, ואז סר צילם מעליהם והיינו שאז הם ימסו. ולא יוכלו עוד לנו.

יד טו. והמתה את כל העם הזה כאיש אחד. מה זה יכאיש אחד? מה הענינה שיהרגו אותם כרבים? וי"ל, אומר התורה תמימה ע"פ הרי"ף ביומא פו., עבר אדם ועברה פעם האשונה ושנייה מוחלים לו, פעם שלישית אין מוחלים לו. ואילו בציבור גם פעם שלישית מוחלים לו, פעם רביעית אין מוחלים. ומטעם זה גם כתב רש"י בקורח טז דף שמשנה נפל על פניו לפי שזה היה סירחון רביעי וע"ז אין בציבור אין מוחלים). וכעת הכל מובן, משה טען לקב"ה: הרי המרגלים זה סרחון שלישית ואין אתה יכול לעשות את זה להרוג את כלם כאיש אחד - היינו כדן איש אחד הרי הם ציבור וציבור מוחלים בסרחון שלישית, ואי"כ תמחל להם.

פרשת שלח תשפ"ד

יד יח. ה' ארץ אפים. ואילו בחטא העגל בפרשת כי תשא כתוב ה' ה'. היינו פעמיים ה', והטעם, אומר ה'משך חכמה, י"ל לעי"פ הרא"ש ברי"ה יז: דאיתא קודם ברש"י ה' ה', הראשון מידת הרחמים שאני מרחם קודם שמיחה, וה' השני שמרחם את החטא. ומקשה הרא"ש שמיחה צריך לחמם קודם החטא וי"ל, אומר הרא"ש, דהרי לפני ע"ז הקב"ה מצרף מחשבה למעשה, ולכן אם אדם חשב לעבוד ע"ז הוא צריך כפרה עוד קודם החטא. ואי"כ כעת הכל כמין חומר, דהתם ביכי תשאי זה כפרה על חטא העגל שזה ע"ז, ועל חטא ע"ז צריך ה' גם קודם החטא, אבל הכא בחטא המרגלים לא צריך את ה' קודם החטא כי אין הקב"ה מצרף מחשבה למעשה אלא בע"ז.

טו ה. ויין לנסך רביעית ההין. הטעם שנסמכה פרשת נסכים מיד לאחר פרשת המרגלים י"ן כל מ' שנה שהיו במדבר, מאשכול שבהיאו המרגלים. ולכן נאמר פרשה זו מיד אחרי מעשה המרגלים. טעמא דקרא.

טו כ. ראשית עריסותכם חלה תרימו תרומה כתרומת גורן כן תרימו אותה. ובפסוק אב כלל עצמו שוב מראשית עריסותכם תתנו וגו'. וקשה א. שבש"מ הוכפל פעמיים אותו העניין. ועי"ק שרש"י סותר עצמו כי בתחילה פרשיי כתרומת גורן שלא נאמר בה שיעור (אבל חכמים נתנו שיעור לבעה"ב אחד מבי' ולנתתום אחד ממ"ח). ובפסוק כא פרש"י שכן נאמר שיעור - עריסותכם תתנו לה' תרומה, ואומר שרש"י לפי שלא שמענו שיעור לחלה נאמר תתנו שיהיה בה כדי נתינה עכ"ל? וי"ל, אומר רבי נתן שטטרנר, ע"פ טישות הראשונים (מובא בתור"א קידושין נח) דהא דחטיה אחת פוטרת כל הכרי, היינו להתירו מידי איסור טבל, אבל כדי לקיים מצוות נתינה לכהן צריך ליתן שיעור חשוב שהוא בכדי נתינה חשובה. וכעת הכל מובן: בפסוק כ כתוב תרימו תרומה והיינו להרים ולעניין הרמה להתירה מידי טבל לזה סגי שיתן כתרומת גורן שאין בה שיעור. משא"כ בפסוק כא שכתוב תתנו והיינו שיש דין נתינה, ומיושב בפילות הפסוקים שהראשון מדבר על לפטור מטבל אבל השני מדבר על מצוות נתינה.

טו לב. ויהיו בניי במדבר וימצאו איש מקושש וגו'. יש לעיין מדוע התורה הזכירה שהיו במדבר. ועיין ברש"י. ועוי"ל בזה דהנה מצינו בסנהדרין עח: תניא יודע היה משה שהקושש מבייתה נאמר מחלליה מות יומת אלא לא היה יודע באיזה מיתה נהרג, וכתבו שם בתוס' דאע"ג דסתם מיתה בחנק בתנן הסבא היה מודה לעי"ז דבסקילה החמלה בשבת בפרסיה ככופר בעיקר, ואי"כ לפי"ז יש לבאר דזהו כוונת הכתוב שהיה זה בעת שהיו בניי במדבר לומר שלא היה זה בצינעה אלא נעשה בפרסיה ומשום כן לא ידעו את עונשו. רבי חיים פינשטיין.

טו לח. דבר אל בני ישראל ואמרת עליהם ועשו להם ציצית. יש להקשות א. מה הכפלות דבר ואמרת. ועוד מאי ועשו הרי יש דין לבלוש ציצית. וי"ל דהרי הדין הוא שאנ"פ שנשים פטורות מציצית הן יכולות לעשות החוטים לשמה (שו"ע יא א). והנה ברש"י שמות יט ג מובא על הפסוק כה תאמר לבית יעקב ותגד לבני ישראל. לבית יעקב - אלו הנשים, תאמר להם בלשון רכה. ודיבור שהוא לשון קשה הוא מתייחס לבנים. וי"ל, אומר הרמ"א, שגם כאן, דבר אל בני ישראל זה עיקר מצוות ציצית, ואמרת אליהם זה לבנות ועשו להם ציצית והיינו שהבנות יכולות לעשות את הציצית.

טו לח. דבר אל בני ישראל ואמרת עליהם ועשו להם ציצית על כנפי בגדיהם לדורותם ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת והיה לכם לציצית. לכאורה המילה לדורותם לא תקומה ולמה לא נכתבה בסוף: י"ל, אומר החת"ס, שדין לבן בציצית נוהג לדורות, גם כשאין תכלת, לכן כתוב לדורותם על ציצית, ואח"כ כשהזכר תכלת כתוב והיה לכם, היינו רק לכם בזמן חז"ל, אבל לדורות שאין תכלת, חיים בציצית. דהיינו בלבן, גם בלי תכלת.

טו לח. דבר אל בני ישראל ואמרת עליהם ועשו להם ציצית וגו' והיה לכם לציצית. יש לדקדק דבתחילה אמר הכתוב ועשו להם ציצית בלשון נסתר ולאמתי"כ אמר והיה לכם לציצית בלשון נוחח. אלא דאמרנו חז"ל כל הזוהר בציצית זוכה להקביל פני שכינה ולפי"ז בתחילה לא היו ראוים שתדבר עמם שכינה ולכן דיבר עמם בלשון נסתר, אולם מאחר שעשי ציצית זוכו לקבל פני שכינה דיבר עמם בלשון נוחח. רבי ישראל די קוראל.

טו לט. והיה לכם לציצית וראיתם אותו. הגמ' בברכות יד: מביאה שבמערבא נהגו שבערבת אמרו רק פסוק ראשון ואחרון של מצוות ציצית ולא קראו כולה לפי שאין מצוות ציצית בלילה. ורש"י היה משבחם ע"ז ואמר כמה מעליא הא שמענתא. ויש להבין ב' ענינים. א. מה ראה שם רב יוסף משהו גדול שהוא שבחם ע"כ. ב. למה קרא לזה ר"י דמצינו בקידושין לא. שרב יוסף היה סומא. והנה מצינו שנחלקו התנאים האם סומא חייב בציצית או לא. ופולגתתם האם לומדים מוראיתם אותו פרט לכסות לילה ואי"כ אשר תכסה בה לרבות סומא או שלומדים מוראיתם אותו פרט לסומא ולילה חייב בציצית (מנחות דף מג. סוכה יא. בספיר של רב עמרם חסידא וברש"י שם, וכ"ה בתוס' שבת קלא ד"ה שנין). ואי"כ הוא שיבח לבני מערבא דס"ל דלילה לאו זמן ציצית הוא ועי"ז יצא שסומא חייב בציצית, וזהו כבר הלכה ולא מנהג. באר יוסף.

ידיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל. ערך בדרך של שׂו"ת

והדברים נאמרים גם על קפה נטול קפאין, לכן שומר נפשו ימעט ברובי שתי הקפה. חיים בריאים כהלכה.

שאלה: מה נצרך מאוד לילד? **תשובה:** **סמכות,** וילד בלי סמכות הורה, הוא עלול לחוש אבוד ונטוש. ובשביל זה צריך להזהר לא להיות בעט כי אז עלול הילד להרגיש נטוש ויכול להתמרד צלילה, וכמים פנים לפנים, שהילד ירגיש שרצונו בכנות הוא רק שותבו למען צמיחתו וידלתו, ולא בשביל דברים חיוניים כישם וכבוד. וכדי ליישב את הדברים צריך להתבטאות באוני הילד לא בתשובות המעוררות את יצר ההתנגדות כמו אני לא מרשה, אלא אצלנו לא נוהגים וכדו', ולהזהר לא להיכנס לעימותים. וישתדל לתת מחמאות אגביות וכו'.

שאלה: מה המתכון של מחנך הצליח עם חניכיו? **תשובה:** להכין היטב את השיעור, גם אם הוא יודע זאת בעי"פ, עד שהדברים יהיו נהירים לו וקולחים, ועי"ז יכנסו הדברים לעצמות של התלמידים, ובלאו הכי הילדים יאבדו את החשק ללימוד וייווצרו בעיות קשות של שמע. אני זוכר שלמדתי אצל רבי מיכל יהודה ליפקוביץ, כל יום הוא היה מגיע כמה שעות לפני השיעור לתלמידיו בישיבה קטנה, והיה מכין את השיעור היטב למרות שברור שידע את כל השיעור בעי"פ וכך עשה במשך 70 שנה.

שאלה: כיצד יש לנהוג בעניין הדיבור בין בני הזוג? **תשובה:** כידוע בד"כ אצל האישה הדיבור והשיחה הוא צורך בסיסי וחיוני. חשוב לה מאוד לשתף את בעלה ברעיונות ובמחשבות העולות בראשה. היא גם נוהגת להאריך בפרטי קורות היום, וחשוב לה מאוד שיקשיבו לה ולדבריה, ואחרת זה עלול להיראות בעיניה שמזניחים אותה ומזלזלים בה וברגשותיה. ואילו הגבר טבעו הוא לדבר תכליתי וקצר. הוא ממוקד במה שהוא רוצה לומר. ומה שבעיניה הוא עניין רב, בעיני הבעל הוא משעמם. לכן על שני הצדדים לדעת היטב עניין זה. האישה צריכה לדעת שהבעל בוודאי לא מזלזל אלא הוא ס"ה שונה בטבעו, ואילו הבעל מחוייב לדעת את צרכי האישה ועליו להקשיב לה בהרחבה לכל אמרותיה. ואשרי מי שזוכה לתת לשני מה שהוא צריך אז הקב"ה יחזיר לו בכפלי כפלים את כל צרכיו. והבית הוא המבחן של הקב"ה האם הוא יתן לנו שפע או לא, וכשקורה לנו נסיון האם להקדיש לצרכי השני מה שמבקש, עלינו לזכור שכעת אנו נבדקים ואם ניתן לאישה או לבעל את צרכיהם אז הקב"ה יתן לנו הצלחה, בריאות, פרנסה בשפע, מצב רוח, שלות הנפש, הבנת הלימודים, וכמובן נחת. אך כשמזלזלים בצרכים של השני אז הקב"ה מזלזל בצרכים שלנו רח"ל.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע ובהם המון פתרונות לבעיות שהובאו בשבועות קודמים:

א. לגבי ה"גמ"ח אשראי" שפורסם השבוע בעלון יש הסוברים שזוהי ריבית קצוצה, ניתן לשמוע פרטים בקו של הרב וינד 025015920 יישי"ב ובברכת שלא **ב. הובא רעיון לכתוש שדור של תרופה עבור ילד.** לפני שעושים זאת יש לבדוק בעלון ההוראות של התרופה האם זה אפשרי, כיון שישנן תרופות שאסור לכתוש ויש שלא ידוע כיצד הכתישה משפיעה. **ג. בקשר לריח רע מארונות מטבח** ובפרט מתחת הכיורים מנסיון זה נובע מלכלוך שהצטבר בסיפון ובצינורות שעל ידו יש לפרק את הסיפון (פשוט מאד) ולנקותו היטב והריח נעלם. **ד. נקוות סוליה לבנה:** לקחת ספוג הפלא עם אקונומיקה ולשפשף היטב ואז לנגב עם סמרטוט רטוב! ועוד: ללא ספוג הפלא אמור מאוד לעבוד, אך חשוב לנקות רק בשטח הלבן (סוליה) שלא ייצא עוד צבע מסביבו. ועוד כתבו: נקוות עם חומץ ועוד כתבו: לערבב כף סבון כלים, כף משחת שיניים וכף סודה לשתיה. להבריש היטב במברשת שיניים ולסיים בניגוב במגבון! בדוק ומנוסה. **ה. בעניין המקלחון שהמים מרטיבים את הכל:** ניתן להתקין 'ספי' שזה פס ברזול מונע יציאת מים. כמו כן עדיף להתקין מקלחון הזהה 7000 ש"ח פותר את הבעיה לחלוטין - מנסיון. **ו. לגבי ילד עם שעלת** מניסיון אישי לילדה את חודשיים, אין ממש מה לטפל מלבד האנטיביוטיקה שהרופא נותן, להקלה אפשר לשלם בצל בחדר זה מיבש את הליחה והנזלת, כדאי למרוח אלו היט לושן של פוראור על המצח עם שמן זית או קרם לחות (שלא ישרוף...) מועיל מאוד!! וכן להגביה את הכרית מאוד. רפואה שלימה!! **ז. בעניין המגהץ:** היה לי מגהץ קיטור שהפסיק להוציא אדים, הצינור לי לשים חצי ליטר חומץ במקום שמכניסים את המים ולהרתים וילגה"ב באויר, והפלא ופלא - המגהץ חזר לתחיה, אח"כ היה ריח לא נעים, אבל אמת אמנם שלאחר זמן עבר. **ח. לטאות, איך מתמודדים איתם?** לבדוק אם יש ספרים הפוכים בבית בארון הספרים, כתוב בספרים שזה הגורם. ועוד כתבו: יש לומר לידן נשמת כל חי והן מפסיקות לבא. ועוד: הלטאות באות בגלל שיש שם חרקים שהם מזון הלטאות לכן צריך לטפל בחרקים כגון כיבוי האורות במרפסת ולשים מגיעים החרקים בלילה וממילא לא יבואו הלטאות. ועוד: ניתן להניח מלכודות דבק (מלכודת עכברים) בפניות המרפסת, עדיף מתחת לחפץ כלשהו, גם כדי שלא ידרכו עי"ז בטעות, וגם כי הלטאות אוהבות מקומות חשוכים, מסתבר שזה אותם לטאות שמגיעות כל פעם, וא"כ אחרי שיתפסו התופעה תסתיים בעז"ה. **ט. לגבי איך מנקים יציאת צמר** יש חומר שנקרא סופר זיץ שעוזר מאד. **י. ישנם בקבוקי שמן שנשפכים בכמויות,** יש רעיון לעשות חור בפקק וכך לשפוך.

התורה חסה: בקשות עזרה וסיוע שנשלחו ע"י הקוראים, למי שיש פתרונות או רעיונות לשלוח ע"י לסייע לציבור מתבקש לשלוח למייל שבסוף העלון והקב"ה יחזיר לו בכפלים: א. איך אפשר להקשיב כובע קנייטש. **ב.** האם יש למשוה פתרון טבעי ליתת תפקוד? של בלוטת התריס למי שלקח טירוקסין במשך 8 שנים ורוצה להמשיך לאזן באופן טבעי? **ג.** כיצד ניתן להשיג או לרכוש תרופות להפרעת קשב כגון ריטלין באופן פרטי.

שאלה בחושן משפט: שכרו רכב לחוד ונהג לחוד לנסיעה מב"ב לירושלים הלך וחזר. סיכמו על שכירות הרכב 900 ש"ח, ועל הנהג 300 ש"ח. קרוב לירושלים הרכב נתקע. הנוסעים נסעו בטרמפים לירושלים. ולחזור שכרו אוטובוס כולל נהג 750 ש"ח. כמה צריך לשלם על הרכב הראשון ששכרו, ולנהג הראשון ששכרו? **תשובה:** לנהג צריך לשלם עד היכן שנסע, 130 ש"ח. ועל חזרו לא צריך לשלם לו, כיון שזה אונס. וכמו שנפסק שמשלם מה שנסע, אם הועיל בנסיעתו. על שכירות הרכב צריך לשלם כ"כ עד היכן שהרכב הגיע, והיינו כ-400 ש"ח. וכ"כ. ואף שיצא לנסעים להוסיף כסף, אי אפשר להוריד זאת משכירות הרכב של השוכר, כיון שזה היה באונס. מנחת שלום.

שאלה: בפרשתנו המרגלים דברו לשון הרע על עצים ואבנים, מה העונש של מדבר לשון הרע? **תשובה:** חז"ל אומרים בוא וראה כמה גדול כח של לשון הרע ממרגלים, ומה המוציא שם רע על עצים ואבנים כך המוציא שם רע על חבירו על אחת כמה וכמה. והאריכה הגמרא בגנות המספר לשון הרע המספר לשה"ר נגעים של צרעת באים עליו. ובגמ' בשבת איתא שהמדבר לשה"ר באה עליו אסכרה ובמהרה"א ביבמות כתב שתלמידי ר"ע שמתו בין פסח לצרעת הוא מפני שדיברו לשה"ר ומתו מיתה קשה עד למאוד. ומצינו עוד דברים נוראים שכתוב בחז"ל על מספרי לשה"ר כגון שהוא שקול כנגד ג' עבירות חמורות וראוי להשליכו לכלבים רח"ל. והחפץ חיים כתב שחטא הלשון הוא עיקר סיבת גלותינו, וכמו שמצינו בחז"ל כשמשאל הקב"ה מדוע הוא לא גואל את עם ישראל הוא נענה משום שיש בהם בעלי לשון הרע. ואומרים בשם הרב מבריסק שאדם עתיד ליתן את הדין עי"כ שלא היה חמור בעיניו עיניו לשה"ר כמו אכילת דבר אחר. והנה התורה אומרת לנו שהמכה על לשון הרע זה צרעת, ונתקשו רבים הרי בדורנו ש"כ הרבה מדברים לשה"ר לא מצינו כ"כ את הנגעים הבאים על אדם, ומדוע? מתרץ בספר הקנה שבדורנו הקב"ה החליף את הצרעת בעניות וזה רואים בשפע בדורנו. וכן מובא שזוהר שהמדבר לשה"ר נענש בעניות. וידוע מה שכותב החובת הלבבות בשעה שאדם מדבר לשון הרע על חברו נוסלים ממנו את מצותינו וזוקפים אותם לזכות האדם שעליו דיבר, ואילו את חטאיו של האדם שעליו דיבר מעבירים לבעל הלשון הרע, ולכן שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו. **וידוע שניסים** גלויים יש למי שמקפיד ביתר שאת לשמור על לשונו ופיו. **וכתב החפץ חיים** לפלא בעיני אנשים מחפשים סגולות וברכות מאנשים גדולים להצלחה בפרנסה, הלא אם ישמרו על לשונם אז בוודאי יתברכו נכסיהם יותר מכל הסגולות. והרב סגל ממנציסטר כתב שהוא לא ראה מימיו אדם שלמד כל יום שתי הלכות בשמירת הלשון והוא לא נושע. וחולים רבים נתרפאו מכך, ורבים נושעו מכך לזיווגים וזשי"ק.

שאלה: מה אפשר ללמוד מפרשת המרגלים בנושא ההתרחקות מאדם רע? **תשובה:** לשה"ר שנבחר יהושע לתור את הארץ ברכו משה שינצל מעצת המרגלים, וכן כלב שהלחץ לארץ ישראל הוא השתתף על קברי אבות וביקש מחקב"ה שינצל מעצת המרגלים, רואים שגם גדולי עולם כאלו צריכים לחשוש שמה שיחפצו אחר עצתם של המרגלים את הארץ, כי אדם שנמצא בחברה לא טובה גם אם יהיה אדם גדול הוא יכול להיסחף אחריהם, וכדי להינצל צריך זכות מיוחדת ואמרו חז"ל הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע, ומבאר השלי"ה כי כשאדם נמצא קרוב לרשע אז השפעת הרשע עליו היא גדולה וקשה לו לעשות מעוות. וגדולי ישראל התרחקו מאוד ממגע עם אנשים שמנהיגים לא טוב, ומסופר על רבי ברוך בער ליבוביץ שפעם הוא ראה שאחד מקרובי משפחתו כשהוא מדבר עם אדם פורק עול. רבי"ב מאוד היה בצער והוא לא הסכים לאכול באותו היום. ופעם הוא אף נסע ברכבת עם אדם ששנה ופירש והוא החל לשאול אותו שאלות באמונה, הוא מיד ירד מהעגלה והלך מרחק גדול ברגל. העיקר שביביל לא להשות חלילה במחיצת פרוק עול. והאשית חבמה כותב שכשאדם רוצה לברר על משהו שישאל מי חבריו ואז יידע מה הוא. חבמה ישראל היה דורש רבות למחנכים והיה אומר שעיקר הדגש צריך להיות מי החברים שמסתובבים עם תלמידיהם, וכן היה רגיל לשאול בחורים שהיו נכנסים אצלו מי החברים שלהם האם הם הגונים או לא. וכבר אמר רבי יוסי במשנה איזוהי דרך טובה שידבק בו האדם שכן טוב ואיזוהי דרך רעה שכן רע. במדרש קהלת רבה מובא שרבי יהודה התווכח רבות עם המינים ופגעם לפני הויכוח סיכמו שהמנצח יכה את השני מכות נמרצות, ורבי יהודה ניצח והכה אותם, וכשחזר לבית המדרש השתבחו בו תלמידיו אמר להם רבי יהודה דעו שגם אני ניוקתי... וכשתמהו תלמידיו ענה להם שזה משום שנפגם נשמתו מהדברי כפירה שלהם, חזיקן שאפי' אדם גדול כר"י ניוק. ובספר חסידים מופיע שאפי' אדם שנקבר כבר, לאחר מיתתו ג"כ משפיע עליו שכן רע שבקבר שעל ידו.

שאלה: בפרשתנו הביא שכלב הלך ונשתתף על קברי אבות בחברון. מה הם הזמנים המסוגלים להתפלל על קברי צדיקים? **תשובה:** קברי צדיקים הם מקומות ראויים לתפילה, כי השכינה שורה על קברי צדיקים והיינו שזה מקום המסוגל מאוד לתפילה ולקבלת התפילה. ותלמידי הגר"א לא התפללו על קברים משום סומאה, מלבד קבר רחל וקבר הרשב"י שהם מקומות תפילה. **זמנים המסוגלים מאוד:** ידוע בשם האר"י בערבי רי"ח ערב יו"כ וערב ר"ה. ור"ח ויטל הביא שגם בטו לחודש הוא טוב ללכת לקברים. עוד כתב האר"י שבשבת, ביו"ט ובר"ח אין המת בקבר, וכן הקליפה מתגברת ואין מה לבוא לשם. ובחופ"מ שרי. ומופיע בספרי מקובלים שבמצב של סכנה אפשר להתפלל בקבר בכל זמן, דאף דהנפש לא שם מ"מ יש שם קדושה, אך לא להשתטח. ביום הי"א רצו"ט הוא יום שבו הנשמה משפיעה יותר משאר הימים. וכ"כ בגי' ימים לפני ואחרי.

שאלה: אדם שרוצה שכתביו יתקבלו בציבור מה יעשה? **תשובה:** רבי חיים קניבסקי כותב בארוחות יושר ישם ספר קדמון הרצה שכתביו יתקבלו בכל ישראל ישתדל בטי"ע, וידוע שהרבה מגדו"יי לא ביטלוה מימיהם וכן רבי חיים קניבסקי הקפיד בזה במסירות נפש ממש, ומצינו בפרט אצל החסידים שהקפידו מאוד על טהרה ולא מתפללים כלל ללא טהרה מקווה. ובזמנינו שמצוי מקוואות וקל לטבול בודאי יש שיכול ראווי להלימוד בזה ומתן שכרה מאוד גדול וזוכים לאריכות ימים, ובוודאי שהתפילה והציבור בקדושה הוא מעלה גדולה ביותר גם שיתקבלו התפילות, וגם שיהיו יותר טוב הסוגיות הנלמדות.

שאלה: בפרשתנו מובאת מצוות ציצית. מה מצוות ציצית משפיעה על האדם? **תשובה:** רבי מיכל יהודה ליפקוביץ כיהן כראש ישיבה ב'יתפארת ציון' הוא הבחין בסדקים רוחניים שהיו בבחורים בתקופה מסוימת. הוא פנה ליחזון אישי' להתייעץ אתו איך העולות את הבחורים על דרך טובה. אמר החזון איש תורה לבחורים לבדוק במצוות ציצית בהידור. מצוות ציצית משפיעה אוצרות יראת שמים על המדקדים בה. ר' מיכל יהודה עשה כעצתו, הוא הדיך את הבחורים להקפיד על מצוות ציצית, והנה דעו זמן קצר היה שינוי מבורך. הבחורים התחזקו ביראת שמים ונהייתה אורה רצינית. סוד ההצלחה היה הארבע כנפות. **שאלה:** האם יש בעיה בריאותית לשתות הרבה קפה? **תשובה:** ריבוי שתיית קפה גורם לעליה בלחץ דם, בעיות בקצב הלב, וגורם ליתר עצבים. ואילו המורגלים בהרבה קפה, כשחסר להם ד"ז כגון בצומות וכדו' נהיה להם מיגרנה קשה,

ציצית. יש לבדוק כל יום קודם לבישת הטלית את החוטים שלא נקרעו ממקום הנקב. ואם נתרופף הקשר יחוקם ובשבת אסור לחזק הקשר. **כבוד הציצית:** ניקוי המשקפיים בלב הציצית או הטלית: הרב אלישיב התיר ד"ז לכתחילה ואמר שזה לא גנאי. אך הסתייגו, רבי שלמה זלמן ויהודי ואזר החמירו בכך, וביתור בטלית גדול וטעמים משום בזיון מצווה.

ובעניין לקשור ציצית בבית הכסא ובעיקר להדק את הקשר. הרב אלישיב החמיר בזה כיוון צריך לשמה, והרב ואזר ג"כ כתב שיש להזהר בזה. אך רבי חיים קניבסקי הורה שאין בזה כלל בעיה. **ולהשתמש בחוטי הציצית לצורך תשישי** של חול כ"ז שהוא קשור בציצית אסור. ולשימוש קודש מותר, וידוע שרבי אליהו לאפואן היה מעיר בחורים בישיבה בבוקר לשחרית ע"י שהיה משחיל חוט הציצית לאזנם. **עוד הלכה בציצית** שמותר

חידות

חידות שיון הפרשה לפי סדר ה-א-ב-ג. מתאים גם לילדים:
א. שם אחד מילידי הענק? אחימן. ב. הימים בהם נשלחו המרגלים היו ימיו? ביכורי הענבים. ג. שמות שלושה מהמרגלים? גדי, גואול, גדיאל. ד. הוציא שם רע? זיבה. ה. מרל שלא חטא בחטא המרגלים? הושע. ו. _____ לא תחלוץ? והיא. ז. מה המרגלים כרתו בנחל אשכול? זמורה. ח. הקב"ה נשבע במילים? חי אני. ט. _____ הארץ מאוד מאוד? טובה. י. למי הוסיף משה אות לשמו? יהושע. יא. מה המרגלים יצאו לתור את הארץ? כנען. יב. מילה נרדפת ללחפץ? לתור. יג. על כל קורבן בקר וצאן מביאים? מנחה. יד. אביו של יהושע? נון. יה. המרכיב העיקרי במנחה? סולת. יז. ממה מפרישים תלה? עריסותיכם. יח. על הציצית שמו? פיל. יט. חבורן נבנתה ל שנים לפני? צוער. ק. מה עשו כלב ויהונתן ויהושע לאחר שהזכו? ערקו בגדיהם. ר. אחד הפירות שהביאו המרגלים? רימון. ש. אחד מילידי הענק? שישי. ת. מן הגורן צריך להרים? תרומה.

חידות פרשת השבוע: א. אתה שואל על הקץ? ב. רחוב בפרשה? ג. כמה פעמים כתוב מרגלים בפרשה? ד. 10 פסוקים רצופים המתחילים באותה מילה? ה. איזה כינויים מצינו ליהושע בתורה? ו. איזה שם בפרשה שמוזכר בתורה 3 פעמים? 1 שם של יהודי 2 שם של גוי 3 שם של גר? ז. מה בניי מצאו במדבר בשבת?

להשחיל החוטים בלילה כ"ה בחזו"א ורש"י אורבך. **האם שרי לקטן לעשות ולקשור חוטי ציצית?** דעצמו מהני לכתחילה ויכול להשאירם גם לכשיגדלו, וכן לאחרים מהני דעצמו כ"ה בביה"ט יד א.

ולענין להשתמש בטלית של שבת ליום חול, או להוריד את השימוש בטלית המיוחדת לשבת בשביל יום חול. יש שכתבו שמידת חסידות להימנע מכך משום מעלין בקודש ואין מורידין (כ"ה בפסקי תשובות רסב 32 מהמג"א) ויש שכתבו שאין להחמיר בזה (חיד"א ברכ"י א"ח"כ כה). **ויש להוסיף שיש שיעור מיוחד** לטלית קטן שרק בו אפשר לצאת ידי חובה, ויש להזהר בזה עד מאוד. (הרב יהודה וייס מרחוב ר"ע 105 כ"ב בב"ב הוציא ע"כ קונטרס מיוחד ונפלא).

צור ישראל. ט. דחיה דחתיני לפול בהלל. י. אני ה' אלוקיכם בסוף הפרשה נאמר בלי אמת. יא. הנעלבים ואינם עולבים.. כצאת השמש בגבורתו. יב. כשחל ראש השנה בשני שלישי. שבת קידוש. מוצ"ש הבדלה ראשון שני קידוש. שלישי הבדלה. יג. יוש"ש שחל בשבת. יד. שבת של יוש"ש. שבת אח"כ היא שבת סוכות. שבת אח"כ היא שבת בראשית. שבת אח"כ היא שבת ראש חודש. יז. בשבת חנוכה שלא חל ב"ח. טו. לחם חי. טז. 5 אבנים. יז. קרטון. קלקר. יח. חודש אב. יט. שעון קיר. כ. אשה שקוראים לה יונה. כא. שן שום. כב. מי שעולה כיתה. כג. עם מלח כשטובלים לאחר הברכה במלח. כד. בצום.

חידון משמעותי מילים לפרשת שלח: ז' משמעותי למילה תור

- תור - חיפוש. "ויתורו" אבן עזרא: יחפשו (במדבר יג ב).
- תור - "ולא תתורו" אונקלוס: ולא תטעו. וינתן בן עזריאל: ולא תטעו (במדבר טו ט).
- תור - שם ציפור. "שתי תורים" (ויקרא ה ז).
- תור - זמן מיועד. "ובהגיע תור אסתר" (אסתר ב טו).
- תור - טיול. לתור בארץ.
- תור - ריגול. לתור את הארץ.
- תור - תורה. **תור הזהב**, כינוי לתקופה מצליחה ומשגשגת בתולדות עם. תור הזהב של יחידות ספרד.

הגיגים המיועדים לאלו שיש להם מזה תועלת

הנילוס: - תשובה: בדרך כלל יתוש קדחת מערב הנילוס אחרי שהוא עוקץ יש לו מבט של שבעות רצון בעיניים.

אחד העיר לחברו שהכפתור שלו בחולצה פתוח. ההוא מתקומם: חמש כפתורים סגורים לא שמעתי מילה אחת טובה, ובדיוק הכפתור הפתוח אתה חייב לדבר דוקא עליו.

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה בפינה בחצר ברחוב סוקולוב 23. **ובבית המדרש המרכזי מניין אברכים פרדס כץ**, רחוב אבוחצירא 9, **ובכולל מורשה ודעת** (בית כנסת הגדול) בספריה בקומה הראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרטון בארון למטה. וכן בשאר המקומות ואצל המפיצים הקבועים. **אין לקחת יותר העלון אחד בשום מקום ללא אישור.** כמו"כ ניתן להשיג את העלון **במודיעין עילית** אצל האדם שחן השבועות זה החג הגדול שלו מרוב חיבורו לתורה רבי דוד רוטשילד ברחוב חפץ חיים. **כן ניתן להשיג בהר יונה נוף הגליל** אצל רבי שמחה שולמן שליט"א שער הר יונה בזכרון היא דמות וסמל איך לבנות עוד ועוד קריות חרדיות בארץ. **כן ניתן להשיג בירושלים** בישיבת מיר אצל האדם הנערץ שזכית שהיא ובנו בירכו אותי ברכות גדולות שמתקבלות רבי דוד רוטשילד. או אצל האיש שכולם הכי אוהבים ויש לו זכות להיות אחד מצדיקי הדור בענווה ובחן המיוחד שבו רבי אבי פרידנר שליט"א. **עוד בירושלים בישיבת קמניץ** אצל הבחור החשוב רבי מיכאל זילברמן שליט"א. **עוד בירושלים ברמות א** משפחת שאריר רחוב לואי ליפסקי 42 דירה 5. **עוד בירושלים ברמות ג'** בית כנסת זכרון אברהם אצל האדם הכי מופלא ומושלם בעשיית רצון ה' רבי אליהו בכרך שליט"א. **עוד בירושלים ברמת שלמה** בישיבה החדשה לצעירים אצל החבר המופלג רבי מאיר פילץ שליט"א. **בבית שמש** אצל האדם שמוסר נפשו כל מוצאי שבת להיות היהושע בין נון של בית המדרש הגדול אור אליהו ובנוסף להחליף את כל הפלורסטיים המקולקלים בביהמ"ד ע"מ שהלומדים יוכלו ללמוד באור יקרות. רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו רמת בית שמש. **וכן** בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבקוק הנביא 7 רמה ג'. **עוד ברמת גן:** גם בבית הכנסת 'בית אביי' אצל הילד הצדיק והמופלא אלימלך הכהן גליק נ"י. **בביתר:** בישיבת ברכת מרדכי אצל הבחור החשוב והשקדן יהושע פרידמן מצדיקי ביתר במספר 0548500891. **בביתר:** בבית בוכריס. ובבית יצחק, ובבית מהר"ץ. **בירושם** אצל רבי מיכאל גולדנברג שליט"א האיש הישיבה והאוצר שבירוחם. **באופקים** בבית כנסת שערי תפילה (פרוקט). **עוד באופקים:** בפרויקט ע"י הנער הצדיק בעל מידות טובות ואצילות מיוחדת בהתמדה מגדולי מזכי הרבים בדורינו צבי יצחק המברסטון נ"י לומד בתורת שמשון. **בקריית גת** בביהמ"ד שומרי אמונים ובביכ"ר קרעטשנף מיום שישי. **בחזון ירבעל:** בבית כנסת המרכזי. **באשדוד:** בבית כנסת החיד"א רחוב א' אצל הצדיק מזכה הרבנים הגדול רבי יצחק משיגייה שליט"א **בנוצם** בישיבת נר זרח. **ברכסים** אצל רבי יוסף המאירי שליט"א. **ברעננה** אצל משפחת זכאי

רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון: 052-6903395. **בפתח תקווה** באור ישראל הגדולה והקטנה. באהל אברהם ובשירת מרים. בקהל חסידים. ביוצאי חברון. ובבני ישיבות שבפרי מגדים, ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל **בראשון לציון** בישיבת עטרת שלמה. אצל הנ"ל: **עוד בראשון לציון:** ברח' דרוור 21 /חפץ חיים 1, מניין 'בני תורה', חיידר ראשון לציון. **באלעד** בתפארתה בחוץ. ובישיבה של הרב אטינגר, בכולל של הרב פכטר, במאור שרגא באבן גבירול, ובאחיעזר ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א מזל טוב על נישואי בנו בשטוי"מ. **עוד באלעד** בבית הכנסת עמק החלק ע"י רבי יצחק רבי שליט"א. עוד באלעד בישיבת באר התלמוד בראשות מרן רבי אריה בוואר שליט"א. **בצפת:** בהיכל ישיבת צפת ע"י האיש ראש העיר הרוחני של צפת רבי אברהם לויסון שליט"א. העלון יחולק גם במניין הנץ שע"י איילת השחר. **בקריית אתא:** בבית הכנסת מאקאו רירושלים 3 כמו"כ ניתן להשיג אצל הקובץ שיעורים של הדור רבי אלחנן וסרמן שליט"א - בכולל 'כתר תורה' בביהמ"ד המרכזי בשכונת שביט בקריית אתא. **ברמת השרון** אצל המקובל הנסתר רבי דניאל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות וכן בבית הכנסת גאולת ישראל וכן בבית הכנסת וכולל הוד צבי. רחוב הגדוד העברי 13. **בעפולה** בביהמ"ד נצח ישראל בשכונת עפולה עילית וכן בביהמ"ד בית ישעיהו אצל האדם שכל הזמן בעליה רבי אהרן קולדצקי שליט"א. **עוד בעפולה:** ניתן להשיג את העלון בעמדת אוצר החכמה בבית הכנסת המרכזי אהל משה - גבעת המורה עפולה - בעלות סמלית של הוצאות ההדפסה בלבד. **ביד בנימין:** בישיבת דרכי איש אצל הבחור המופלג בכל המידות הנכונות רבי ישראל מאיר נידאם שליט"א. **בעזר:** רחוב גיבורי סיני 32 על הסטנדר בכניסה לישיבה. **בחולון:** בכולל ערב שע"י ביהמ"ד מטה משה של ר' בצלאל בן שלום שליט"א אצל הצדיק היקר רבי יקיר סימן טוב שליט"א. **בקריית מלאכי** בישיבה אצל הבחור המופלא מאוד הבה"ח דובי הלל שליט"א. **כנפר מנחם** אצל הר"צ טוביה גרל שליט"א. **בנהריה:** בכולל תהילה לדוד נהריה או בפאלפון 0548437532. **בארגטינה:** בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים. ובשכונת פלורס בישיבה של הרב דינעס. **במיוזץ:** שטיבל גור ציריך.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל חמש השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקשיים על מאגר השיעורים/עברית/תקן/קובץ גיליונות שלמה קולדצקי ומורידים מה שרוצים. **כמו"כ ניתן להשיג במייל:** 456alon@gmail.com יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com **להשתתפות בהוצאות העלון** לפנות: 0527633431 או ב'נדרים פלוס' - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסיעים! אפשר לשלוח משם הודעות.

ניתן להשיג בכתב גדול במייל הנ"ל.

{ אז נדברו }

פרשת שלח תשפ"ד | גליון מס': 654 | לסדר: "למען תזכרו ועשיתם את כל מצוותי"

הצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

הערה נקודתית:

בשבוע שעבר הזכרתי שקיימת שיטת חינוך שהאבא מפגין כעס כאילו בלתי נשלט וזה תורם בהצבת גבולות בבית, והעירו לי שזה עלול לתת הסכמה לאותם אלו שיש להם את זה בטבע... וכעת לקחו אישור מדברי... **אוי אוי... רק זה לא!!** הדברים האלו אמורים לאופי ההפוך ב-180 מעלות... לאופי הדרך והכנוע שמאפיין את האברך הקלאסי בדורנו, שברגעי חינוך מעדיף להחליק, להעלים עין, ולהמשיך הלאה... ואילו לעמוד על שלי ולספק נוכחות סמכותית זה כגוע אצלנו בעבורה!! וסוחט מאיתנו המון כוחות!! על הסוג הזה דיברתי... ופשיטא ששיטת האמוראים שהוזכרה שם זה... זה זה... עכ"פ מי שהחית טרף זה אצלו בטבע... והוא יודע להתפרץ כלי צורך בציטוטים מהגנ'ל. **אז שיפסק ומהר!! ודו"ק...**

שאלת את עצמך איך

תורמים?

בבנק: פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

054-8446691

תודה מראשי!!!

במה אנו יכולים לתרום מחלקנו לקראת החזית הצפונית??

זה לא סוד שבימים אלו הולך וגובר המתח לקראת המלחמה בחזית הצפונית... אבל מה לעשות שכבר תשעה חודשים מדברים על זה... כבר 9 חודשים שהזירה כל הזמן מתחממת וזה באמת ככה.. והרי אם ח"ו יתחיל משהו... מאוד ברור לי שאני צריך להתחזק בעסק התורה ובעבודת ה' ולהיכנס בזריזות לחזית של **'הפקדתי שומרים כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו המזכירים את ה'..'** רק מה?? מתברר ש... שגם אני מתנהל בדיוק כמו מדינת ישראל... כמו שמדינת ישראל נותנת לחיזבאללה לקבוע את 'גובה הלהבות'!! מחכה לו שח"ו יסלים וימתח את החבל עד הסוף ורק אז היא תגרר למלחמה.. אז גם אני אותו דבר... אני מבין שצריך להתחזק... אבל רגע... דווקא היום היה די שקט... אז בא נשאר את זה ככה...

נשמע אבסורד... נשמע קטנוני... אבל מה לעשות... אנחנו בני אדם... הכי קל לחיות כל הזמן בהאשמה עצמית... אבל סו"ס אנחנו בני אדם ומה לעשות שכבר המון זמן מדברים על זה והרגש נשחק... **אז לפחות בא נדבר על זה... בא נדבר לכה"פ מצוית של היערכות...**

ובכן: כולי עלמא מודו שהחזית הצפונית היא הרבה יותר מאיימת ומסוכנת מהחזית הדרומית... ולמה?? בגלל שהם צבא הרבה יותר גדול ויש להם הרבה יותר נשק... והנשק שלהם הרבה יותר מפותח ומדויק... כן... את זה כולנו יודעים... אבל היא גופא!! למה?? למה החיזבאללה באמת יותר מפותחים ומסוכנים מהחמאס?? במה הם שונים מהם?? אז זהו!! כאן, אנו בתור יהודים עבדי ה'... לנו מותר להציף על השלחן נתונים יבשים שכל המומחים לענייני ערבים ולענייני מזרח התיכון יודעים אותם... הבעיה היא ש-להם אין משהו מיוחד לעשות עם הנתונים האלו... וזהו ש-- לנו כן!!! בשבילנו זה נפ"מ גדולה...

ובכן: בקצרה ממש... יש הבדל תהומי בין החיזבאללה לבין החמאס'...

החמאס... מדובר בכנופיית שודדים... אספסוף מובטל מתוסכל וצמא דם... שכבה סוציו אקונומי נמוכה... ויש להם סכסוך איתנו... הסכסוך הוא שהם טוענים שאנחנו כבשנו להם את הארץ... הכיבוש הציוני... על הדרך הם למדו לדקלם ש'אל אקצא' שייך להם... ומה לעשות שהם לא צודקים!!! זה אפילו לא מתחיל!! בשביל זה יש לנו תורה, שכבר בעקידת יצחק, אברהם אמר לישמעאל שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עד כה... וזהו... כאן מוצה הנושא האידיאולוגי... ומכאן ואילך... כל מה שנותר זה הכאב ראש הטכני, הצבאי, איך מטפלים בהם... (כמובן שהם שבט אפו של ה'... אבל מבחינת הטיעון האידיאולוגי המוצהר... זה לא מתחיל...)

לעומת זאת החיזבאללה ואיראן זה סיפור אחר לגמרי... ברמת העקרון אין להם בכלל בעיה עם הכיבוש הציוני... הם בכלל לא שייכים לאזור הגאוגרפי הזה וגם אף פעם לא גרשנו אותם משום מקום... אין להם שום שייכות רשמית לסכסוך הציוני פלסטיני... **רק מה?? הם אנשי דת!!** ויש להם אידיאולוגיה להילחם ולהיאבק בקיצוניות נגד התרבות המערבית!!! הם טוענים שהיות ויש אלוקים... אז אין כזה הפרדת דת ומדינה... בקיצור: אין הפקרות... לא עושים מה שרוצים... ואמריקה היא זו שנושאת על דגלה את פסל החירות שזה אומר שכדור הארץ בידיים שלי... מותר להיות ליברל... מופקר... (וי... ומי שרוצה להיות דתי בבקשה... אבל אתה לא יכול להכריח אותי... כי יש דמוקרטיה). ואיראן והחיזבאללה מקדשים מלחמה נגד התרבות המערבית המופקרת הזו... ומכאן ואילך, היות וישראל היא המדינה הכי קרובה אליהם גאוגרפית שהיא מייצגת את התרבות המערבית... אז ישראל היא על הכוונת בתור מדגם אבל המאבק הכללי הוא נגד כל המערב והתרבות המופקרת... **ו... ו... וזה באמת לא פשוט!!** אם החיזבאללה יותר מסוכן מהחמאס... זה לא רק בגלל שהוא יותר חזק ומיומן. זה רק הסימפטום... הסיפור הגדול הוא שלחיזבאללה יש טענה אידיאולוגית אמיתית. ויש פה מאבק עקרוני מאוד!! ומה שהכי הכי מסוכן פה... ש... ש... שבינינו לבין עצמנו... הוא גם צודק!!!

(אנחנו כמובן חולקים על הדרך האכזרית והברברית שלו שהיא נגד רצונו יתברך לחלוטין... ואתה מבין לבד שיש 'כח אחר מעורב בו', של תאוות שלטון ויצר אכזריות וצמאון לדם שזו התחנה הראשונה. אבל-) הטיעונים שלו ? ! מה שנקרא שרו של איראן וחיזבאללה שעומד בשמים וטוען את הטענות... זה!! זה!! זה האיום הגדול ביותר... נסראללה עומד ומדבר ברור: אין לכם אלוקים... אתם לא דתיים... אתם מעודדים חיי הפקרות ואין לכם זכות קיום... וזה מפחיד!!! הטענות שלו מפחידות... **ופה!!! פה אנחנו חייבים להתגייס!!! פה חייבים אותנו!!! ודווקא אותנו!**

הצבא והמדינה מתמודד בסה"כ נגד ה-400 איש של החיזבאללה... אבל אנחנו עסוקים לעמוד מול שרו של חיזבאללה... בטיעון הנוראי של ויאמר נסראללה למלך: ישנו עם אחד... ישנו מן המצוות... ואת דתי המלך אינם עושים ולמלך מלכי המלכים אין שווה להניחם... **ואנחנו פה בשביל לייצג את כל כלל ישראל ולענות תשובה ניצחת: לא נכון!! הוא לא צודק!!** אנחנו פה החרדים לדבר ה'... אנחנו נאמנים לה'... אנחנו מתנערים מהתרבות המערבית מכל וכל!!! אין אצלנו הפקרות, אנחנו מחויבים לרצון ה' ואנחנו על הדרך גם פורשים חסות על אחינו שעדיין לא הבינו את זה... כן... זה לא פשוט!! אנחנו כיהודים עובדי ה' צריכים לדעת שהסיפור האמיתי מתחולל אי שם בשמים!!! שם עומד כל שר של אומה ומקבל רשות להשמיע את הקטגוריה שלו... ועומד שם מיכאל השר גדול והוא אמור לענות תשובות ולהציג מסמכים... ואבא שבשמים נמצא בצד שלנו... ה' רוצה להצדיק את בניו... אבל צריך לספק לו חומר... **ההמשך בעמוד 6 בגיליון זה...**

מי התחנה הראשונה...? הלב או העיניים??

כולנו יודעים שהעין רואה והלב חומד!!! הכל מתחיל מהעיניים וזו הסיבה שכ"כ חשוב לשמור על העיניים... כי זה כמו בחידור... כשהיינו רבים ואח"כ הרבה היה מגיע להעניש, היינו מאשימים אחד את השני 'אתה התחלת!! כן... כבר אז הבנו והיה ברור לנו שמי שהתחיל ראשון הוא אשם. ולכן היות והעיניים רואות ואח"כ הלב חומד, לכן צריך לשים את מלא כובד המשקל על העיניים... כן... בשביל זה יש עניין גדול להוציא חיבור מיוחד דווקא על שמירת העיניים... כי אם זה יעצור שם, נוכל לחסוך ספרים הרבה אין קץ' בבעיות חמורות הרבה יותר בעיניים אלו...

אבל!!! זה לא לגמרי מדויק! המלבי"ם בפרשתנו מדייק מהפסוק שאנחנו אומרים כל יום בק"ש, 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם', מכאן משמע שהלב הוא התחנה הראשונה ולא העיניים!! **נו... אם כך: יש פה סתירה;** מצד אחד 'העין רואה והלב חומד, משמע שהעין תחנה ראשונה, ומאידך 'ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם' משמע שהלב הוא 'הר חוצבים' - תחנה ראשונה? **וההסבר הוא כך:**

יש רוטציה מעניינת בין הלב והעיניים, הם משחקים כמו ב'מסירות' של 'משחק כדור!!' התחנה הראשונה היא באמת הלב, ואז הכדור עובר לעיניים, ואחרי שהעיניים הם תחנה שניה, כעת העיניים זורקות בחזרה את הכדור ללב, ו... וכאן בשלב הזה העסק יוצא מכלל שליטה... הבנת מה אמרת?? ברור שלא הבנת... כי לא הסברתי... עד כה אמרתי משפטים מפוצצים... **אבל אני אסביר את זה, ותראה כמה זה פשוט...**

בא ניקח דוגמא: יש כזה מושג שנקרא 'מרכז קניות'!! אני כעת מדבר על זה לא במובן של 'המפעל הרוחני' אלא במובן של הקניות... יש כלל: שכל כניסה ל'מרכז קניות' עושה 'כואב בכיס'!! כל ביקור באזור קניות ב'גאולה' או ברחוב רבי עקיבא בב"ב זה כרוך בתשלום יקר, לא בגלל שצריך לשלם בכניסה למתחם, אלא בגלל שיש שם הרבה חנויות, החל מבגדים וכלה בשלל מוצרים שבן אדם צריך... ותסמוך על בעלי החנויות שלקחו את טובי המשווקים והפרסומאים, שיודעים איך למשוך את העין ומה לשים בחלון ראווה כדי להדליק את העין של מי שעובר שם ולגרורם לו לקנות' גם את מה שהוא בכלל לא רצה לקנות... והנה לך 'עין רואה והלב חומד' בהתגלמותו!!! בן אדם הלך ל'גאולה' בשביל לקנות נעליים... ופתאום הוא מצא את עצמו בעוד כמה חנויות... למה? כי **העין ראתה!!!** ברגע שהעין ראתה, הלב חומד... **אבל!!! זה לא מדויק!** כי סו"ס רובא דרובא של האנשים שמסתובבים במרכזי קניות וכדו' זה לא אנשים ממוקדים!! זה לא בן אדם שהיה צריך לתקן את הסוליה של הנעל ולכן הוא בא לכאן נטו בשביל להסדיר את העניין ולחזור... עזוב... בינינו זה לא זה... זה אולי נכון בשוק הבוכרים, או באזורי תעשייה של בעלי מלאכה עם ריח של מתכת... אבל כשמדובר באזור בילוי של 'חויית קניה', שמונים אחוז מהאנשים לא באו לכאן בשביל רכישה נקודתית!! אלא מאי? ידידנו ישב בבית והרגיש שממון... סוג של אפרוריות... חוסר ריגוש... **ואנחנו כיום מאוד נבהלים מכאלו רגעים!!! מאוד מרתיע אותנו שגרה אפורת...**

שמונים אחוז מהאנשים שמסתובבים במרכזי קניה, לא באו לשם בשביל 'סידורים'! גם אם זו העילה הרשמית אבל ברור שלא זה מה שהוציא אותם מהבית... אלא מאי?? קובי שלנו ישב בבית והיה לו משעמם עם עצמו... הוא הרגיש שממון ואפרוריות וחוסר עניין... ו... ואז הלב שלו התחיל לרחוש... נו... די... משעמם לי... אני מחפש ריגוש ולא מוצא... הסתובבתי כבר בבית הלך וחזור ולא מצאתי ממה להתרגש... אפילו את המקרר פתחתי כמה פעמים ולא מצאתי שם שום חידוש 'מרענן' (אנחנו מדברים פה על משהו במצב טוב, שהוא חיפש את הריגוש בקירות או במקרר... ולא ב...) אז 'אלה... אני חייב לצאת... חייב משהו רטוב... משהו זז...

טוב... הוא יוצא לשופינג... חוויית קניה, או כל מיני אטרקציות נקודתיות (פרטים נוספים בימדיע הקהילתי) ואז!!! סו"ס יש מה לראות... סו"ס העין התחילה לראות משהו... זה יכול להיות שהעין ראתה שוארמה... ובאותה מידה זה יכול להיות כל מיני חלונות ראווה של מוצרים שונים... **וברגע שהעין ראתה הלב חומד!** ומכאן כבר העסק יוצא מכלל שליטה... ומידועינו מגלה בסוף הערב שהיתענוג' הזה עלה לו עוד 1500 שקל... עכשיו: שים לב מה קרה פה!!! ל'חויית קניה'!! שם העין ראתה... וברגע שהעין ראתה, אוטומטית הלב חומד, **זה נכון? זה נכון להגיד שהעין ראתה' זו התחנה הראשונה??**

ממש לא!! כי באמת באמת, התחנה הראשונה הייתה בבית!!! שם היה לי משעמם!! והכל התחיל מהלב!!! כשהיינו בבית **הלב חומד!!** דא עקא: שהלב הוא נכה!! בשביל לחמוד הוא צריך את העיניים שסיפקו לו מידע... ולכן הוא שלח את העיניים למרכז קניות כדי שסיפקו לו ריגוש... העיניים עשו את שליחותם נאמנה!!! יצאו למרכז קניה... וחמדו מה שחמדו... העבירו ללב את הנתונים... ועכשיו אחרי שהעין ראתה- הלב חומד!! סו"ס הוא יודע את מה לחמוד... וקדימה... כלי המעשה גומרים... מבזבזים כסף... **שמת לב את סדר הדברים?**

זה לא התחיל מהעיניים! **זה התחיל מהלב!!!** הלב הוא תחנה ראשונה!! וזה היה בכלל בבית... אתה כעת יושב בבית והלב רוצה ריגוש!! ואז הוא שולח את העיניים, ואז העיניים מחזירות לו את הכדור בחזרה...

תכל'ס: למאי נפ"מ? מה רציתי להרויח בנייתו הזה?
שלמיעשה הסיפור האמיתי לא מתחיל עם העיניים!! הוא מתחיל עם הלב!! ועוד יותר מדויק: הסיפור לא מתחיל ברחוב!! אלא מתחיל עמוק עמוק בבית במקום מבטחים!! עיקר העבודה של השמירת עיניים זה עמוק בפנים!! פשוט לקבל החלטה שאני שומר על העיניים וזו עובדה!!! שזה יהיה מאוד מאוד ברור! ברגע שזה נהיה ברור וזה מתיישב על הלב... אז הלב לא יזוז!! ברגע שהלב לא יזוז... אז הוא לא שולח את העיניים... ואז מאוד קל לשמור על העיניים... כלומר: ניתן לומר שתשעים אחוז מהקושי בשמירת עיניים לא קשור לרחוב! הוא קשור לבית!! ללב שחפש ריגוש, ואולי אפילו סובל ממצוקת חוסר ריגוש... והלב לא בחל באפשרות של ריגוש אסור... ברגע שאתה יושב פה כעת!!! ומסביר לעצמך מאוד מאוד ברור וזה מתיישב בלב שזה לא בא בחשבון... המערכה הוכרעה כבר בבית... ו... וזה המקום הנכון להכריע מערכות... איך אנחנו אומרים בתפילה? ה'... שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות לבב עמך!! דוד המלך מבקש: ה' תשמור את היצר של מחשבות לבב עמך... מה הכוונה? את המחשבות אי אפשר לשמור... גם את העיניים מאוד קשה לשמור... על זה נאמר 'אין אדם ניצול מהם בכל יום', אבל מה כן אפשר לשמור? את היצר!! יצר מחשבות לבב עמך!! על היצר של המחשבות יש לי שליטה!! נו... איזה שליטה יש ליי? להחליט ברור מה הריגוש שאלי אני חותר... (קטע מתוך החוברת שעתידה לצאת... הועתק בשניה האחרונה בעקבות מאמר שהוחלט להשמט)

לכל התורמים והמתנדבים לטובת החוברת בענייני שמירת העיניים... עצם הנכונות להשתתף ולתת גב בהוצאה זה כבר נותן המון כח ועושה פעולה טובה לכשעצמה... אנחנו זקוקים לעוד קצת בשביל להשלים את היקף ההוצאה וההפצה... וכמו!!! תודה לכל הנענים להתרמת 'בלינצ'ס' וקופסאות שימורים' להאכלת גיליון זה. תודה מעומק לב!!

(לשואלים: הוצאת גיליון זה בחודש נעה באזור 10.000 שח לחודש)

וחבל ששכחתי להזכיר בשבוע שעבר: אנא סמכם אברכים, בקשת התרומות לא נוגעת אליכם!! אנחנו לא אוהבים לקחת כסף מאברכים, הכסף שלכם יקר לנו מידי!!! תשאירו את הזכות הזו לאנשים שיש להם קצת יותר כסף מכסם...

כדי לא להשאיר את הנייר חלק:

בפרקי אבות יש את המשנה 'איזהו עשיר השמח בחלקו'!!! שמתי לב שתמיד כשמנסים להמחיש את המשנה הזו... מתארים איזה דמות של עני ואביון... אבל הוא מאושר ושמוח כי הוא שמח בחלקו... אבל משהו פעם העיר את תשומת לבי... עזוב כעת את העני שהוא שמח בחלקו ואז הוא עשיר...

בא נדמיון את התרחיש ההפוך!!! את העשיר שלא!! לא שמח בחלקו... איזה דלפון ונוקיה הוא... ובכן: שאלה לי אליך: האם ראתי בחיים שלך מחזה מצמרר של אדם שעיקלו לו את הבית, הגיע הוצאה לפועל ופשוט רוקנו לו את כל הרהיטים ופינו אותו יחד עם הרהיטים כ... כי הוא חייב כסף??

ראית פעם כזה מחזה עגום?? לא ראית!!!

אז שאני כמו עיני ראיתי... ראיתי יהודי שיש לו הרבה כסף... והוא בנה ושיפץ קוטג' בעשר אצבעותיו... עמל ויגע... וסו"ס כנס לבית... ואחרי שנה משהו שם לא היה לגמרי לרוחו... לא היה מבסוט מהדירה... הוא הרגיש שאפשר לשרג ויש רמת חיים יותר... והו!! עיכלו לו את הבית!!! הוא התקשר לחברת הובלות והם 'הוציאו לפועל', הוציאו את הבן אדם מהבית... והוא שוב נודד... שוב מחפש דירה... שוב משפץ...

ותאמין לי שאני ראיתי בזה סיטואציה מובהקת של 'הוצאה לפועל', מה זה משנה אם הוצאה לפועל מוציאה אותך מהבית בגלל שאין לך כסף, לבין אם היא מוציאה אותך בגלל שאתה לא שמח בחלקך!!! שניהם בסוף מהוסרי בית...

רק מה תגיד?? זה שהוציאו אותו מהבית... יש לו חובות... ואילו זה שרצה לשרג אין לו חובות?? מה קרה לך... בטח שיש לו חובות... הוא כעת מוכרח לשרג אז יש לו חובות... והיות הוא מוכרח לשפץ טופ שבטופ אז הוא כבר שנתיים חי בשכירות עם חובות... נו... אז הנה לך... איזה עני? שאינו שמח בחלקו!!! ולא נעים לומר... אבל מידי פעם אני נמצא בשבתות במלון ניר עציון... וכל פעם צובע את הלב לשמוע על זוגות בני תורה שהיו רוצים להגיע אבל אין להם תקציב לחדר במלון!! והנה אני שם... ולפתע אני שומע קול זעקה... לא תאמין מה מתברר... ישנו זוג שמגיעים למלון אבל בתנאי אחד... שלכל אחד יהיה חדר בנפרד (מטעמי בטיחות) ובטעות (היות והם במקרה אותו שם משהפך ואותו כרטיס אשראי) כטעות נתנו להם חדר ביהוד! איזה עצבים היה שם... באותו רגע הפסקתי לרחרח על אותו זוג שאין להם תקציב... כי מה יכול להיות יותר גרוע מזוג שאין להם תקציב לחדר והם נאלצים לשמח בחלקם? משהו שיש לו כסף כמו מים ורוצה שני חדרים... ונעבך נתנו לו להיות עם אשתו בחדר... איזהו עני שאינו שמח בחלקו... אף אחד לא רוצה להחליף עם כזה עשיר... עוד עשיר אחד כזה ואבדנו... בקיצור: כשאתה מדמיון 'איזהו עשיר השמח בחלקו!!' מומלץ לדמיון איזהו עני- עשיר שיש לו הכל, והוא לא שמח בחלקו!! עם כל הכבוד לעושר שיש למו שמח בחלקו!!! הרי האומללות והעניות שיש למו שלא שמח בחלקו שמה אותו בכיס הקטן...

מזל טוב ב"מ, ועם כל המרץ לבבא בתרא...

בסימן טוב ובמזל טוב... בשעה טובה ומוצלחת אנו מסיימים את מסכת בבא מציעא... אחת מהמסכתות היותר מאתגרות ומעניינות שבש"ס... מסכת שליוותה אותנו מחודש אדר ב' ועד כ' סיון... ובזאת הבקשה לבני המשפחה השותפים בוועדה המכינה לקראת מעמד הסיום... תכינו משהו גדול!! כי מסכת ב"מ לא הייתה קלה!! (עד כדי כך שמרוב שהייתי עסוק עם החוכר היהודי בפרק המקבל, כמעט שכחתי שאנחנו לקראת סיום...) והחגיגה צריכה להיות בהתאם!!! בפרט שאני מודיע מראש... שמסכת בבא בתרא היא גם מאתגרת!! פחות קשה אבל יותר ארוכה, וכאן הצוות שוב חייב להיכנס לעניינים... חייבים ליצוק ריענון בדף היומי... כי הפעם זה הולך להיות ארוך מתמיד... פחות קשה- יותר ארוך!!! אז בבקשה... שירות היקיצה ותחנת הריענון חייבת להיכנס לביצוע שיא... והביצוע הראשון הוא הסיום של ב"מ... וכמובן מיד לתכנן את תחנות הריענון הבאים...

ובכן: אנחנו כעת מתחילים את המסכת השלישית בג' הבבות... וכאן כבר חשוב להדגיש: מסכת ב"ב עושה רושם קצת מפחיד!!! בגלל שני דברים: גם בגלל שהיא המסכת הכי ארוכה בש"ס... וגם בגלל שיש שם יותר מידי הרבה מילים קטנות בכתב רש"י... אז זהו ש... שאתה בטח יודע... שאלביא דאמת מסכת ב"ב יותר קצרה מב"ק וב"מ... רק מה?? בתחילת פרק חזקת הבתים... לפתע באה השמש בצהרים ורש"י הק' נתבקש לשייבה של מעלה... ומכאן ואילך ממלא מקומו הלא הוא נכדו רבינו הרשב"ם... ולרשב"ם יש סגנון יותר ארוך, ויש לזה השלכה ישירה לכמות העמודים... (וזה גם אחת הסיבות שזה נראה קצת מפחיד... כי אנחנו התרגלנו שכשאתה פותח עמוד גמ' ורואה שיש לרש"י יותר מידי הרבה מה להגיד הבניתי שיש פה משהו מסובך מתמיד... ואז המוח נסגר עוד לפני שהתחלתי ללמוד... אז זהו שתוציא מהראש... כשאתה רואה אריכות לשון בב"ב... זה לא רש"י אלא רשב"ם... ואצל הרשב"ם אריכות כזו זה סטנדרט... ההערה הזו, היא בעיקר בשביל החברים שלי... אנחנו שסוחבים איתנו ריאקציות וצלקות מול דף גמ' שנראה לנו בלתי ניתן להבנה... שישאר בינינו...) עכ"פ מסכת ב"ב היא דווקא היותר קלה מהשתי בבבות שלפניה... לכן נא להירגע... **ובא נתחיל כבר...** **אז ככה:** כבר הזכרתי ברמז, שהאתגר העיקרי בב"ב זו האריכות של המסכת!! ולכן מאוד חשוב כבר מראש לתכנן אותה עם תחנות ריענון... עם יעדים ממוקדים!! כי מדובר בקע"ח דפים שזה אומר ששה חודשים!!! אז בא ננסה להגדיר כמה תחנות:

החלק הראשון: זה שני הפרקים הראשונים- פרק השותפין ולא יחפור!!! מדובר ב-27 דפים מאוד מעניינים ובעיקר מגוונים ו'עליזים', (עוד מעט אפרט יותר) מכ' בסיון ועד י"ז בתמוז!! עד כאן הקפה א', אח"כ מגיע החלק השני: פרק חזקת הבתים!! שזה פרק משמעותי ומאוד יסודי בש"ס!! (המושג חזקה הוא נרחב מאוד) וזה 30 דפים, מ"ז בתמוז עד אמצע בין הזמנים- כ' באב, וכאן מגיעים לחלק השלישי... שזה ארבעה פרקים הבאים, המוכר את הבית, המוכר את הספינה, המוכר פירות ובית כור... שזה 48 דפים... שאנחנו מתחילים אותם בכ' באב,

ואיתם אנחנו מגיעים ליום הדין- תרתי משמע!!! בר"ה מתחיל פרק 'יש נוחלין'!!

החלק השלישי הזה, מדובר בדפים יותר מידי קלים!!! אבל יותר מידי קל זה גם אתגר בפ"ע... ובא נעצור כאן לבנתיים (כי בר"ה מתחילים יש נוחלין, ומכאן ואילך זה כן מתחיל להיות סוגיות בשריות ויותר קשות... אם תזכור, תזכיר לי לדבר על זה בשנת התשפ"ה) **עכ"פ בא נתמקד כעת בשלושת החלקים הראשונים!**

ובכן: החלק הראשון זה כאן ועכשיו!!! מכ' סיון ועד תחילת שלושת השבועות... לפנינו כעת פרק השותפין ופרק לא יחפור...

אז ככה: פרק השותפין הוא פרק מאוד מעניין... מגוון... מרתק... ובעיקר מרענן... יש בפרק הזה משהו קצת שונה ממה שהתרגלנו בחודשים האחרונים... בתשעה חודשים האחרונים הייתה פה 'למידה' רצינית ותובענית!! אין חכמות... בבא קמא, ובבא מציעא זה 'תורת המשפטים'... זה דופק... זה רציני... זה ממוקד... אבל פרק השותפין זה סוג של 'כלבו'!! יש בו את כל הסוגים... מצד אחד בהתחלה זה 'פרק ישיבת' עם כל הלומד'ס... בישיבות מקצים אלול שלם רק לשלוש הדפים הראשונים... (אגב: בנימה אישית: אני באמצע לשקם יחסים עם השלושה דפים הראשונים של ב"ב... פשוט עליהם נבחנתי לשייב"ק השניה אחרי שהעיפו אותי מהראשונה... אני לא סתם מזכיר את זה כי... יש לי פה מסר מאוד חשוב... תאר לעצמך שהמשקעים המוצדקים שלי מאותה תקופה קשה ברקע של ב"ב... תאר לעצמך שזה היה גורם לי להיות חרדי חדש... והייתי כל היום מדבר נגד האברכים שלא עושים כלום... והכל בגלל מה?? בגלל משקעים מתקופות באמת קשות... ותחשוב ששם הייתה קבורתי ח"ו!!! הההלל... הנה לך... המשקעים האלו עדיין לא עזבו אותי... יש לי עדיין ריאקציה מדף ב' ג' ד' דב"ב... יש לי עדיין ריאקציה מתוד"ה לפיכך... **ואז מה!!! אני לא בורת...** ננסה לשקם... וגם אם לא... לכן מה?? לכן להנציח את התסכול?? לכן להתסובב כל החיים בתחושה שיש פה בני תורה שאני מרגיש כלפיהם רגשי נחיתות בגלל שפעם פעם הם המשיכו איפה שאני נתקעתי?? לא!! לא אתן להם את זה!! אני אלחם להשיג אותם... והנה אני פה!!! והפרח שבי הספיק להיפתח והיום אני מבין מצוין וממשיך יפה מאוד איפה שפעם נתקעתי... ההערה הזו היא קריצה לחברים שלי... אנחנו שהסתובבנו יחד ברחוב בגילאי העשרה... צברנו ריאקציה מול הצוות של הישיבה... ולכן מה?? לכן להישאר שם?? להנציח את זה?? די... צא מזה... הרבה מים חלפו בירדן... הספקת להוציא את הראש מעל מהמים... אתה ב"ה עושה חיל בענייני החומר... יצאת מכל המשקעים... רק את המשקעים של הגמ' והדוסים, זה נשאר שם קבור עמוק... די... צא מזה... תפסיק לראות את בית המדרש כאויב... בא לשקם יחסים...)

ומאידך... בפרק הזה יש סוגיות מאוד מעניינות של אגדות... אם זו הסוגיה המיתולוגית של צדקה!! דף ח' ט' י' בב"ב זה דפים הסטורים!! שם בדפים האלו מעשה הצדקה יורד לעולם... (פשוט וברור כביעתא בכותחא שר"ח תמוז הוא עת רצון בשמים, כי רבבות אלפי ישראל לומדים סוגיית צדקה... וידוע החת"ס 'אשר אנוכי מצוין לאמר- פתוח תפתח... מכאן שעצם הדיבור בצדקה הוא עניין בפ"ע- אנוכי מצוין לאמר-פתוח) ולקראת סוף הפרק יש סוגיה מרתקת על כתיב הקודש... ידע נרחב שלא כדאי לפספס... ובסוף הפרק יש סוגיית אגדה שלמה על

איוב... (כבר כתבתי לפני כמה שבועות, שאם יש בגמ' פתאום שני דפים על איוב, אז כאן רבינא ורב אשי החליטו להשחיל ולבלול לך את ספר איוב, בתוך התלמוד בבלי... אם תדלג על זה... אין שום בעיה!! רק תתכן את עצמך מתי אתה כן מתכנן לפתוח ספר איוב... וכנ"ל בייחס לכל סוגיה מפתיעה ולא קשורה' בגמ'...) בקיצור: מדובר בפרק קל מגוון ומעניין... **אבל על העיקר עדיין לא דיברתי!!** שזה כבר משהו שקשור לשני הפרקים השותפין ו-לא יחפור... הנושא הכללי של שני הפרקים האלו זה... זה 'נזקי שכנים'!!! הנושא של נזקי שכנים זה עקשען מתחילה ועד סוף... זה כל המריבות ביחד... ואם נדבר בשפה עדכנית... יצא לך לראות ואת הספר 'אחת שאלתי' (המנוקד עם הציונים של יוני...) שיש שם כל מיני שאלות בחו"מ למרן הרב זלברשטין שליט"א. שכל שאלה יותר מעצבנת מהשניה... כל סוגי הנאקאצים והיצורים הבלתי נסבלים שיהי רצון שנכיר אותם רק מהשאלות לרב זלברשטין או מהגמ'?? אז זהו!! שזה... זה השפראך של פרק השותפין ולא יחפור...

ומי יודע... אולי יש פה 'סימנא מילתא'!!

בדיוק כעת שאנחנו מתחילים נזקי שכנים... יש פסוק בירמיהו: כה אמר ה' על כל שכני הרעים הנוגעים בנחלה אשר הנחלתי את עמי את ישראל הנני נותשם מעל אדמתם... ורש"י אומר במקום: מי זה 'שכני הרעים'?? **'מצרים עמון ומואב, צור וצידון שהיו שכני ישראל ומזיקים אותם'** וה' יטוש אותם מעל אדמתם... אז הנה!!! בדיוק עכשיו אנחנו מתחילים 'נזקי שכנים' בתחינה ותפילה שה' יטוש את שכנו הרעים מעל אדמתם... רק דא עקא!!! שהסימנא מילתא הזו שהבאתי... היא לא כ"כ מוצלחת... כי באותו פסוק ירמיהו הנביא ממשיך ואומר ש... גשם את בית יהודה אטוש מתוכם... כך שזה לא לגמרי נחמד... אבל לא!!! על זה נאמר: שוברו בצידו!!! בדיוק על הפסוק הזה הגמ' בתחילת ברכות דורשת: כל מי שיש לו בית הכנסת בעירו ואינו נכנס שם להתפלל נקרא שכן רע,

כלומר: עקרונית שכני הרעים זה צור וצידון, חיזבאללא וחמאס... שהם **השכנים** הלא מוצלחים שלנו... רגע... ומה איתנו?? האם גם אנחנו ח"ו שכנים רעים? התשובה היא: תלוי בך!!! אם תתעצל ותשאר בבית ולא תגיע לבית המדרש ללמוד דף היומי (ולאו דווקא) אז מפחיד לומר... אבל בחרת להישאר על תקן **של שכן!!!** אבל מי שנכנס לבית המדרש לעסוק בתורה על זה רבי יוחנן מבטיח שמי שמשכים ומעריב לביהמ"ד הרי 'למען ירבו ימיכם וימי בניכם- מובטח לו שיאריך ימים... אז הנה... אולי כעת!!! שאנחנו נמצאים בתקופה לא פשוטה... זו ההזדמנות להתחזק בייתר שאת להשכים ולהעריב לבית המדרש בשם כל ישראל ולעסוק בנזקי שכנים... אנחנו כאן למטה נעסוק בתורה בנזקי שכנים... והקב"ה במקביל ימחץ ראש אויביו... של השכנים המזיקים צור וצידון מצרים ורפיח...

מה שבטוח: יש לנו כעת חודש של שני פרקים מעניינים ומרתקים... ובינינו... אין לנו שיעור אלא התורה הזאת... בא נחליט שמה שיהיה ומה שלא יהיה... אנחנו צמודים לבבא בתרא!!!

מפעל הש"ס... זה עסק שלך!! ובעסק שלך אתה צריך להיות עירני ולבדוק מה הכי טוב לעסק... והעסק תמיד פתוח... מה שהיה נכון לא נכון מחר... בקיצור: המפתחות בידיים שלך!! זה שטייגן שלך... קח את המושכות... ואני הכי בעד שתגיע בסוף למסקנה שאתה ממשיך הלאה כרגיל אבל שזו תהיה החלטה שלך... לא שהפדיחות של הסיום יובילו אותך וכ"ש שלא אדון אז נדברו... ואגב: אתה יכול להחליט לעבור לעמוד אחרי חודשיים לחזור בך... וגם ההיפך... ההגה אצלך! תכניס לראש...

וכאן אנחנו מגיעים לארבעת הפרקים הבאים... מכ' אב ועד ר"ה...

כבר רמזתי מקודם שהדפים האלו יותר מידי קלים!!

מה הכוונה יותר מידי קלים?? זה מתבטא בעיקר בהמון המון פרטים טכניים... כלומר: המשנה נכנסת למלא מלא מקרים ודוגמאות... המוכר את הבית מה נכלל בזה... המוכר שור מה כלול בזה... (זה כמו פרק המוציא יין בשבת שהמשנה מונה יותר מששים פריטים, כל אחד מה שיעור שלו להוצאת שבת) ממילא מטבע הדברים כתוצאה מזה... אז כמעט כל דף מדבר על משהו אחר!! סוגיה אחרת!! אז ככה: לפעמים זה מבורך!! בפרט בימים לחוצים... שאין מספיק ישוב הדעת... אז כשאתה יודע שכל יום זו יחידה נפרדת ואין כמעט קשר בין מה שלמדנו אתמול להיום... זה טוב!!

ע"פ רוב זה מומלץ בעיקר בבין הזמנים, או בחודש תשרי שבאמת כל יום זה משהו אחר... ואנחנו לא מספיק פנוים להיכנס לסוגיות...

ותכל"ס... בשטח- דווקא המ"ח דפים האלו מתחילים בכ' אב, לאורך כל חודש אלול... אז עשה כחכמתך... אם דווקא בחודש אלול אתה לא פנוי מספיק נפשית... אז מצוין!! אלו הם הסוגיות המתאימות לעונה... אבל אם אתה דווקא עושה שטייגן בחודש אלול... אז תפתח ראש גדול ותבדוק אפשרות לשנות את הסדר... בחודש אלול תלמד יש נוחלי... ובחודש תשרי תלמד את כל הארבעת פרקים האלו...

מה שבטוח: מסר אחד חשוב שיצא לך מכל המלל הזה!! אתה הקברניט... זה התורה שלך... זה העסק שלך... וממילא גם המחדל שלך... תפוס את המושכות!!!! תקח את הלימוד שלך כעסק אישי... שאתה מתכנן אותו לפי העניין... אל תהיה לי פה עולה חדש שמגיע לביהכ"ס ושואל מה אומרים עכשיו... זה עסק שלך!! מזל טוב על העסק החדש...

לבדוק משהו חשוב... שיש כאלו שזה יכול להיות להם הצעת יעול...

ובכן: זה לא סוד שלאחרונה יצא מיזם מבית 'דרשו' ללימוד של עמוד גמ' היומי... ואתה מבין לבד שהרעיון לא מתחיל מהמצאה של 'דרשו'... זה יותר **מציאות מאשר המצאה!** והמציאות היא שדף גמ' כל יום זה תובעני!! ולפעמים זה הרבה יותר מידי הרבה!! (אני יכול להגיד לך על עצמי... שמסכת שאני כבר למדתי טוב בעבר... בשביל חזרה דף היומי זה פנטסטי!! אבל מסכת שכמעט אף פעם לא למדתי... דף היומי זה... זה... זה מהר מידי...) ותאמין לי שקשה לי להוציא את המילים האלו מהפה ולהציע כזה רעיון... כי כנראה שעם השנים... נהייתי קצת שמרן... והיות וב-כנסיה הגדולה ר' מאיר שפירא זצוק"ל הציע ללמוד **דף היומי ולא עמוד**... אז באופן טבעי יש לי דחיה ורתיעה למיזמים חדשים מקרוב באו של 'דרשו', אבל בינינו... זה סתם ריבוע ועצת היצר ואתה מבין לבד שזה 'ראש קטן'!!

כי... מה הקשר להיות שמרן?? סו"ס כולנו בסה"כ רוצים ללמוד תורה וללמוד טוב... ודף גמ' שדופק כל יום זה... זה משהו שלא בטוח מתאים לכל אחד... ואם נדייק יותר: גם מי שזה כן מתאים לו... זה לא מתאים **לכל תקופה**... וזה לא מתאים **לכל מסכת**... בקיצור: אסור להיות מרובע... אסור לשכוח שסו"ס התורה זה העסק העצמאי שלך... **והרגל אף פעם לא יורדת מהדושה והיד אף פעם לא עוזבת את ההגה**...

אתה תמיד צריך לעשות את השיקול הענייני מה טוב ונכון לעסק שלי!! אתה לא משרת שום אינטרס... ולא מחפש לסמן וי בכל מחיר... (אם כי, מאוד חשוב להדגיש שיש המון אנשים שהמחייב הנחוש והבלתי מתפשר מאוד נחוץ להם... ולכן הם כן צריכים להיצמד לדף היומי בלי חכמות... ושוב: גם זה צריך להגיע ממקום של שיקול דעת והבנה שזה מה שנכון... שום דבר לא ראש בקיר) אז הנה, כעת... בפרק חזקת הבתים זו הזדמנות לבדוק את זה...

היות והנתון הוא שבמאה ויותר דפים הקרובים... כמות החומר הנלמד **בדף אחד** היא שוות ערך **לעמוד גמ'** במסכתות אחרות... (אמנם גם בנדרים היה לנו דפים קטנים בגלל שאין רש"י, אבל בנדרים התחליף לרש"י זה הר"ן, והר"ן הוא מעבר למפרש טייטש!! הוא אשטיקל תוס'... ממילא פירוש הר"ן לא עושה את הדף יותר קצר... אבל ברשב"ם כן מדובר בפירוש תחליף לרש"י רק יותר ארוך) ממילא תנצל את ההזדמנות להתחיל ללמוד את הטייטש גמ' טטטטטוב!! מתוך ידיעה שיש לך פה כמות של חומר חצי ממה שהיה תמיד ויש פוטנציאל להשתלט על זה... ותבדוק מה יצא לך בסוף... אם הפרק 'חזקת' יצא לך גישמאק יוצא דופן... ואתה מחובר אליו במיוחד ואתה מרגיש שנשאר עם משהו בידיים יותר מתמיד... אז... אז זה שווה בדיקה... יש פה אינדיקציה שיכול להיות שעמוד היומי יותר יעיל לך מ-דף!!

אגב: אתה לא חייב בהכרח לעבור למסלול של עמוד ליום... אתה יכול גם לעשות מה שאני עשיתי השנה... היות ופרק שנים אוחזין והזהב ואיזהו נשך הם פרקים משמעותיים!! אז נאלצתי לדלג על אלו מציאות והמפקיד... אין מה לעשות!! עשיתי את השיקול האישי שלי שהיות ואני רוצה ללמוד שנים אוחזים ולא רק לקרא... אז אני צריך להקצות לו קצת יותר זמן, אז נאלצתי לדלג על 'אלו מציאות' אה... אבל אם ככה הפסדתי את הסיום?? אז הפסדתי!! אי"ה נשלים את זה... ושוב: מאוד חשוב להציף את הגישה הזו... כי הההלו... עסק התורה זה עסק מורשה שלך!! זה לא עסק לא של דף היומי ולא של עמוד היום ולא של

והנה הגיע י"ז בתמוז... צום הרביעי שיהפוך ה' לששון ולשמחה ובדיק בתאריך הזה מתחילים פרק חזקת הבתים!! ואגב: יש בזה השגחה פרטית מיוחדת... כי להוי ידוע לך שמנין אנחנו לומדים קנין קרקעות??

לא פחות ולא יותר מירמיהו הנביא!! זו אחת מהנחמות המרגשות ביותר, כי תבין... הרי אין לך תקופה יותר קשה וחסרת יציבות כדורו של ירמיהו הנביא... **ובדיק ירמיהו!! דווקא הוא!! דווקא בתקופה הכי קשה**, זוכה להיות הנביא שמוריד לעולם את הקנין הכי עמיד והכי איתן והכי מבוסס חזק... הסיפור אירע בשיא תקופת המצור שירמיהו הנביא הוא זה שהתנבא שעתידים לצאת בגלות... והנה זה כבר מתקיים וחיל כשדים צרים על העיר... (וגם האחרון שזלזל בירמיהו גם הוא מודה שהקרקע בוערת מתחת הרגלים...) **ובדיק עכשיו!!** ירמיהו הנביא לפתע מקבל נבואה מה' ללכת ולא פחות ולא יותר לקנות שדה אחוזה מחנמאל דודו!! ובמעמד הזה והתיאור איך נעשה הקנין... כאן יורד לעולם כל דיני קנין קרקעות!! קנין כסף ושטר וגם חזקה... (אם כי בגמ' משמע שקנין קרקע נלמד מגדליה בן אחיקם... תקופה עוד יותר קשה) וירמיהו באמת עומד ושואל את הקב"ה: מה העניין?? אם אכן יוצאים בגלות... אז איזה טעם יש כעת לקנות קרקע בירושלים המושפלת והבזוזה??

וכאן בעקבות השאלה הזו שירמיה מפנה לה', הקב"ה מנבא לירמיהו את נבואת הנחמה... הפסוקים הכי מרגשים... הבן יקיר לי אפרים... על כן המו מעי לו... כי יש שכר לפעולתך ושבנו בנים לגבולם... כן ירמיהו... אתה אמנם נביא הפורענות... אבל רגע לפני שיוצאים בגלות אני הופך את הקערה על פיה ומקדים ואומר לך: ושבתי את שבות עמי ישראל... ונבנתה העיר וכו' וכו'... בקיצור: את פרק חזקת הבתים שהוא מסמל את הקביעות ואת הנכסי דלא נידי... **את זה אנחנו מתחילים בדיק ביום הנכון!!** בתאריך שמצד אחד יוצאים בגלות... ומאידך גיסא בדיק בזמן הזה כלל ישראל מקבל את הנסח טאבו הכי סופי והכי מאומת... ועוד ממי? מנביא הפורענות... ואין לך תקופה מתאימה לפרק חזקת הבתים כמו שלושת השבועות... ואם אנחנו בערב מלחמה... אז אין לך תקופה אידיאלית לעסוק בדיני חזקת הבתים... כמו התקופה הזו שעומדים המערערים והמציקים למחות על עם ה' שמוחזקים בנחלתו...

אנחנו נעסוק במסמך האלוקי... בתורה הקדושה... ונטיח אותה בפני אויבי נפשנו... השטר חזקה שלנו הוא העסק בתורת ה' שהיא העדות ה' הנאמנה ש- לו אנחנו עמו וצאן מרעיתו...

עכ"פ פרק חזקת הבתים, הוא פרק משמעותי!! פרק עם הרבה לומד'ס!! מומלץ ללמוד אותו בעיון... **וכאן ברשותך קורא יקר:** הערה נחוצה: כפי שכבר הקדמתי, מיד על תחילת פרק 'חזקת' מתחיל פירוש הרשב"ם שהוא הרבה יותר ארוך מרש"י... עשיתי חשבון ויצא לי בערך שעמוד ממוצע בגמ' זה בין 45 ל-50 שורות, ואילו בב"ב, עמוד ממוצע זה בין 25 ל-30 שורות... זאת אומרת: זה בערך יוצא שדף במסכת ב"ב הוא כמו עמוד בשאר מסכתות... **ואם כך, אז אולי כעת זו הזדמנות**

השוק בסף רתיחה... חבית נפץ מבעבעת... ועוד רגע זה מתפוצץ..

אנחנו מתגוררים בכפר קטן סמוך לנחל שורק שבשפלת יהודה בגבול דן... ובשבוע האחרון הכפר שלנו עלה לכותרות!!! אנשים נכנסו ויצאו... אנשי מקצוע שוב נכנסו לכרם ובדקו... מאכערים התמקמו בכניסה לישוב ותקעו שם אוהלים למשך כמעט שבוע... הולכים וחוזרים בדריכות... והרינה עברה במחנה!!!

מה קרה?? העניין הוא: שאנחנו פה מגדלים מטעי כרמים משובחים... סו"ס נחלת יהודה משופעת ביין... אסירי לגפן עירה ולשורקה בני אתוננו... והשנה בס"ד הכרמים של הישוב שלנו הבשילו והבכירו ראשונים בכל גבול ישראל!!! **חז דרסה מאוד גדולה!! ולמה??** כי כל תחילת עונה שוק היין נראה כמו סיר לחץ... בדיוק על אותו משקל של הרישום (הלא רשמי) של הישיב"ק הילטאיות שבבוס אחד זה מתפוצץ ונהיה משחק כסאות וכל אחד עסוק בלתיפוס... **אז דבר כאן:** כל מי שיש לו כרם... ויש לו יבול של כך וכך חביות יין... הוא מעדיף לסגור מראש כמה שיותר מוקדם עם הלקוחות הקבועים שלו כדי לשריין את עצמו... (כי ברגע שהעונה מתחילה באופן רשמי... אז לך תדע... לעול היוציר מצב שהשוק פתאום יהיה רווי... כולם כבר קנו את כל המרתף' שהם צריכים לכל השנה... והמחירים עלולים לצנוח... ואז אני אתקע עם סחורה... עד שיהיה לי מזל ויבא לי מישהו עם פרצוף חמוץ ויספר לי שהיין שלו החמיץ ואני אתפרנס על החמיצות שלו... מספיק זה קרה לי שנה אחת... לא רוצה כזה דבר עוד פעם! לכן רק מתחיל העונה אני בשיא הלחץ... רוצה להרכיב ממסלה ולסגור מראש עם כל הלקוחות הנאמנים שלי... שלא יברחו לי...)

עד כאן מהצד של בעל הכרם- המוכר... ומה אתה חושב... הצורבא ר' ירמיהאל שלעת עתה יש לו רק שדה תבואה ועדיין אין לו כרם... הוא עוד יותר בלחץ!!! כי אין לי!! אין לי יין משלי שאני יכול לשריין לעצמי בצד... כעת מתחילה העונה... וכעת אני אמור לרכוש סחורה של יין לכל השנה... וא"א לאמוד מראש את היקף הסחורה... קרה פעם שנוצר מחסור חמור... ואני נרדמתי בשמירה ונזכרתי לחפש יין רק חודש אחרי... ופשוט לא מצאתי... המחירים המריאו לשחקים... ובאותה שנה נאלצתי לעשות קידוש על פת... בערבי פסחים שאלתי על הפתחים לד' כוסות... ועל הטעות הזו אני לא חוזר!!! בתחילת עונה יש מחירים זולים!! וכולם בלחץ לסגור עסקאות... ואני לא יכול לפספס את השבוע הזה... כי אח"כ המחיר עלול להמריא כתוצאה ממחסור...

(אגב: זו הסיבה שבזמננו תנודת השוק הייתה מאוד שונה ומעניינת... דווקא בתחילת העונה היה זול!! כי כולם רצו לשריין את עצמם ומוכנים למחיר נמוך, העיקר לסגור!! בהמשך זה היה מתייקר כי הסחורה התמעטה... אבל לבנתיים מבקיל גם הלקוחות התמעטו כי כולם כבר מסודרים ולכן שוב נהיה זול... זה כמו שבסוכות עצמו האתרוגים זולים לא כי הרבה סחורה מלאה כי לכלול כבר יש אתרוגים... ואז שוב נהיה יקר, כי כבר אין סחר בזה מסילא הסחר נהיה כמו מין הזמנה מיוחדת) לכן אני מוכרח להירשם מראש לקנות 23 חביות אצל ר' יצחק... כי אם אני אזכר מאוחר... ר' יצחק לא יחכה לי... עכ"פ כתוצאה מזה בימים אלו... מאחרי שבועות ועד ר"ח תמוז... בשבועות שלוש האלו הענבים אוהלים בישורת האחרונה לקראת בישול סופי... שצריך עוד איזה מכת חום אחרונה!!! כמה ימים מבורכים של שרב כבד ו... וזהו... הגיע העונה... לכן בשבועיים האלו כולם בלחץ!! כולם עומדים על הגדר... כי כולם מעוניינים לסגור עיסקא בשניה שרק אפשר!!! **אבל!!!**

כידוע... יש מחסום!!! יש גדר תיל חשמלית שבוולט את השוק!!! לגדר ולמחסום הזה קוראים ריבית... כל זמן שהענבים של הכרם שלי עדיין לא בשלות... או לחילופין בשלב זה אין להשיג ענבים מהיבול החדש בשום מקום שכתוצאה מזה לא יצא השער- כי אין... **אז בשלב הזה לא ניתן לסגור שום מחירון סופי!!! אי אפשר לשלם מראש!!! ולמה??** כי היות ואין לי לתת לך ענבים וגם אין להשיג... אם אתה בכל זאת מוכן לשלם לי כבר עכשיו 400 שקל על חבית... למה אתה מוכן לשלם לי מראש? כי זה משתלם לך... כי אח"כ זה יעלה 600... אם ככה, מה יוצא? שכשסו"ס תגיע העונה ויהיה לי כבר לתת לך... אני אתן לך חבית יין שאמורה כעת לעלות 600 שקל... ואתה תקבל אותה ב-400!! למה כ"כ בזול?? בשכר שהקדמת לי את הכסף!!! הנה לך ריבית (דרבנן)!!!

ולכן!!! כל זמן שלא יצא השער- כל זמן שאין להשיג שום ענבים בארץ ישראל... אין ענבים בשלות אז הכל תקוע!!! אי אפשר לסגור עסקאות!! ותכל'ס השוק בסף רתיחה... כולם עם יד על הדופק... אף אחד לא יוצא מהעיר לסיודורים... כולם מחכים לעדכון פתאומי שהופנה!!! יצא השער... וזה יכול להגיע בכל רגע נתון...

נו... ובמה זה תלוי??? בשביל זה עושים חיפושים בכככל הכרמים... מחפשים מי האזור הכי 'מבכיר' ואיזה כרם הכי מצטיינת... אז זהו שבחודש האחרון... המומחים הבוטניים שמו את האזור שלנו על הכוונת... (הגיזו... השמן הטוב מגיע מבקעת נטופה שבנחלת אשר, והיין הטוב מגיע מהרי ושפלת יהודה) וכל יום באו כאן לבדוק את ההתפתחויות... ובשלב מסוים זה נהיה מירוך צמוד בינינו לישוב הסמוך... זה כבר נהיה עניין של ימים ספורים... ועיני כל השווקים היו נשואות אלינו!!! כל יום הגיעו לכאן מומחים ובדקו... אנשים יציבו מרגלים... לבנתיים אנחנו מצידו- תושבי הישוב, נכנסו להיערכות שיא של גיוס ככככל הישוב לקראת בצירה פתאומית... כככולם נטהרו ללא יוצא מן הכלל... כולם בעמדת הזנקה... ובוקר אחד בהיר נדפקה דפיקה על השולחן... הגיע עת!!! כל הישוב, יצאנו כולנו עם קופות מזופפות... וקדימה בציר... תוך יום אחד מאות גפנים נבצרו... והרינה עברה במחנה במהירות שיא... תוך עשרים וארבע שעות המידע עבר בכל ארץ ישראל... (אל תשאל אותי איך... השמועות אומרות שגם פעם שעדיין לא היו גלי חשמל שניתן להעביר מידע למרחקים... אבל כל מה ששייך לביזנס ולכסף... זה מידע שעבר מהר גם בלי גלי חשמל... מתברר שכסף זה גם סוג מסוים של חשמל...) ובבת אחת השוק התפוצץ... תוך 24 שעות שבעים אחוז מהמומוצע של היבול השנתי כבר נסגרו! כל אחד סגר עם בעל הכרם שלו על מחיר מראש ועל כמות מראש... (ברגע שיש לכה"פ מקום אחד שניתן להשיג ענבים, מכאן ואילך זה לא ריבית, כי גם אם נתת לי כסף מראש, ברמת העקרון אני יכול לתת לך עכשיו, גם אם לי אין אז יש לכה"פ להשיג... אז לכה"פ בלומד'ס!!!!!! בלומד'ס יש לי לתת לך כאן ועכשיו ואין פה שבר המתנה... השתי שורות יאלו זה ה'לומד'ס של ריבית!! את ה'לומד'ס הו צריך להבין... הבנת את זה? הבנת ריבית!!! עכ"פ נכון לעכשיו: מחירון של חבית הוא 400 שקל וזה עשוי להמריא ל-600 בחודשיים הקרובים... (מיותר לציין שברמת העקרון!!! העסקאות לא סגורות לגמרי... סו"ס יש פה רק 'מעות קונות' ועדיין לא היה משיכה... עקרונות שניהם יכולים לחזור בהם... אבל יש לזה מחיר והוא שאתה מחזק לבית דין לקבל על הראש... והבי"ד אומרים לך 'מי שפרע לאנשי דור המבול ודור הפלגה יפרע למי שאינו עומד בדברו', אני לא הייתי עושה שידוך עם כזה אחד שקיבל כזה 'איחול')

עכ"פ אתה מבין לבד... שברגע שהישוב שלנו נתן את המכה הראשונה של יציאת השער!! אוטומטית אנחנו זוכים גם להיות מביאי ביכורים הראשונים... וזה 'דבר' בפני עצמו... בירושלים יש התרגשות מאוד גדולה לראות את מביאי הביכורים... וברגע שאנחנו הראשונים שמביאים ביכורי ענבים!! זה ממש יום טוב בירושלים, כל בעלי אומנויות עומדים לפנינו ושרים ארומוך' כי דילתנו... עכשיו: אתה מבין לבד שככל שנוקף הזמן זה נהיה סרט נע ו... וזה כבר עבודת המידות!! תחשוב שכבר חודשיים כל יום מישהו אחר מגיע לירושלים וצריך לקבל אותו במאור פנים... כל הכבוד לכם ירושלמים... פעם הגענו באמצע חודש אלול עם ביכורי יין... כן... גם זה קרה לנו פעם... שהיין שלנו הכי איחור... (מה שנקרא והמטרתו על עיר אחת ועל עיר אחת לא אמטיר) וקבלתם אותנו כ"כ יפה... כאילו אנחנו הראשונים... חוץ מזה... אל תשכח שביכורי ענבים זה 3 סוגים... א. יש כאלו שמביאים ענבים... ב. מי שרוחק מביא צימוקים (כי הענבים לא מחזיקים מעמד יותר משבוע) ג. יש כאלו שמביאים יין (ויין מגיתו ככל הנראה פסול) אנחנו עכ"פ הבאנו ענבים כי רצינו לזכות להיות הראשונים...

מצב רגיל/רטט/פגישה/טיסה/לא מקוון.

בפלאפון שלי יש כמה סוגי מצבים... (מסתמא גם בפלאפון שלך...) יש מצב רגיל!! מצב שקט... מצב רטט... מצב טיסה... מצב פגישה... ולא מקוון... יום אחד נפל לי רעיון שה'מצבים' של סוג התקשורת שלי בפלאפון הם בסה"כ מדגם לכל סוגי מצבי התקשורת שאני מוצא את עצמי בתפילה...

אז כמה... ברוב הפעמים המצב שלי בתפילה זה 'מצב רגיל'!!! מה זה מצב רגיל?? שאם מישהו מתקשר אז יש צלצול... ואם מישהו לא מתקשר... אז... אז או שיש באמת שקט... או שאני מוציאה את הפלאפון לבדוק מה קרה... אולי זה על שקט... מכיר את זה?? זה נעבאך מה שקורה כשאני מגיע על תקן של 'רגיל' בתפילה... אני יושב בתפילה ומרגיש כזה 'רגיל' כזה... יבש כזה... משעמם לי... ואני מחכה לאיזה עלון שיושיע אותי או איזה יארצייט שקצר הליכים... להגיע 'רגיל' לתפילה זה... זה על משקל העושה תפילתו קבע אין תפילתו תהנונים.

יש מצב פגישה... פגישה זה דווקא המצב האידיאלי!!! זה אומר שמהרגע הראשון שנכנסתי לתפילה... כבר זכרתי בשביל מה הגעתי לכאן... אני זוכר שבאתי לכאן בשביל להיפגש!!! זו הסיבה שכבר בכניסה לבית ננסת זכרתי לעשות את הפלאפון על מצב 'פגישה' ואתה מבין לבד שהפלאפון זה הסימפטום הקטן... המצב פגישה האמתית זה בני לבין עצמי... להיות כאן... להסכים להיכנס לכאן ולהשות כאן!!! יש לי פה פגישה!!!

יש מצב רטט... רטט זה אמנם לא פגישה... סו"ס אני לא לגמרי ממוקד בפגישה... כי עדיין יש רטט... אבל בכל זאת זה גם לא מצב רגיל... כי אני בסה"כ כן רוצה להיפגש... כן רוצה לציאת מה'רגילות'... ואני כל הזמן במאבק אישי... מצד אחד אני מנסה להתרכז בתפילה... וכל פעם משהו אחר רוטט בראש ומוציא אותי מהריכוז וחוזר חלילה... כמדומני ש'מצב רטט' הוא המצב הכי מצוי במישור של העבודה האישית... כלומר: אני מגיע עם נמונות להיפגש... ובדרך כזה לא יוצא לכה"פ רטט... ולא לקחת ללב!!! ה' קרוב ה' לנשברי רטט... ה' רואה את ה'רצוא ושוב' שלי ומי יודע... אולי ה' חפץ דווקא בזה...

יש מצב טיסה!!! אוי אוי אוי... את הטיסה אני מכיר הכי טוב... בעצם אני פחות מכיר את הטיסה... אני בעיקר מכיר את הנחיתה... פתאום אני מוצא את עצמי ב'עושה שלום'!!! נס שפוסעים אחורה... אחרת הייתי מתבלבל בין עושה שלום של התפילה לעושה שלום של ברכת המזון...

מה שבטוח... גם אם בטיסה עצמה אני לא שם לב שאני טס... אבל סו"ס למטוס עצמו צריך להגיע... ולזה כן שמת לב!!! אם אני רוצה להפסיק למצא את עצמי במצב טיסה בתפילה... בשביל זה צריך לקבל החלטת שתפילת שחרית לכה"פ היא לא הטיסת בוקר היומית שלי... (אגב: אני מתאר לעצמי שכשאתי לדבר על מצב טיסה, היית בטוח שאני הולך לדבר נגד אלו שמטיסים את התפילה... אז תתפלא לשמוע שאני דווקא שייך לטוב השני, שאם אני רוצה להתחיל להתפלל באמת, הגיע הזמן להטיס את התפילה ולא לחלוט שמשיקולי סטנדרטים של אריכות שאתה לא יכול לדרת מזה... שישאר בינינו... המבין יבין... מה שבטוח: יש כאלו שצריכים להפסיק להטיס את התפילה ויש כאלו שצריכים להתחיל להטיס בשביל להפסיק את המצב רטט ורגיל דו"ק...)

יש מצב לא מקוון!!! שבינינו... אם אתה שואל אותי על איזה מצב לשים את הפלאפון בתפילה?? הני מומלץ שיהיה לא מקוון!!! מאיפה אני יודע? כי אני רואה כמה זה קשה לי... הדבר הראשון שאני עושה אחרי התפילה זה להסתכל בפלא' מה היה פה בשעה האחרונה, אז זהו שזו בדיוק ההגדרה של תפילה ראויה: שייסיר כל המחשבות המטרדות אותו... שזה אומר אף אחד לא פה... מה שבטוח: יהי רצון שתמיד תהיה קליטה... ותיערב לפניו יתברך עתירתנו...

אז אם הולכים על זה... בא נתחיל דבר ראשון מאיתנו:

הדבר הראשון שאנחנו צריכים לתת מענה... זה במה היהדות שלנו יותר נאמנת לה' מהדת של החיזבאללה? במה השלוש תפילות שלי שוות לאין ערוך יותר מהחמש תפילות של נאסראללה...? ובמה השחרית שלי ב-800 בבוקר עולה לריח ניחוח יותר מההשכמה במסגד ב-400 בבוקר? **והתשובה היא פשוטה: אני נתתי לה' את רשות הדיבור!!** אפשרתי לרבש"ע להגיד לי מה **הוא** רוצה... ולא אני החלטתי לו מה **אני** רוצה שהוא ידע... אני אמרתי נעשה **ונשמע!!!** ואילו נסראללא אף פעם לא נתן לרבש"ע את רשות הדיבור... הוא מהרגע הראשון החליט במקום הרבש"ע, מה ה' אמור לרצות... והוא החליט בשביל ה', שה' כעת רוצה להשמיד את ישראל... **ואני שואל אותך:** אם ה' כעת יתגלה לנסראללה ויגיד לו: כה אמר ה', תעזוב את היהודים ותחזור בבקשה בבייתה ולך תאכל פיתה עם זעתר לחיים ולשלוש? נסראללה יקשיב? מה פתאום!!! היית רוצה!!! נסראללא יענה לרבש"ע... מצטער בורא עולם... לא שאלתי אותך מה אתה רוצה... אאף פעם לא התחייבתי לך נעשה ונשמע!!! אני התחייבתי לעבוד אותך, במה?? במה שאני מחליט... כשהמלאך פנה אלי והוא אמר לי שכתוב בתורה לא תרצח!!! הייתי כנה, סרבת באדיבות ואמרת לי לא!!! לא מעוניין!!! כי אני לא מוכן שה' יגיד לי מה לעשות בשבילי... אני אחליט!!! ואל תדאג בורא עולם... אני לא אתקמץ... אני אהיה מאוד לארג' איתך... אני אתן לך חמש תפילות- לא שלוש... אבל אני אקבע!!! אני אחנך את הבנים שלי לעבוד אותך... ולא סתם אלא אפילו להתאבד ולמות בשבילך... אבל אני אחליט על מה בדיוק!!

זה ישמעאל!!! ישמע-אלי! קל- אתה תשמע לי... לא אני אשמע לך... אתה בורא עולם- אתה תתעדכן ממני- --- מה אני החלטתי בשבילך.. ולא אני אתעדכן ממך מה אתה רוצה... (ומכאן ואילך... תסמך עלי שאני כבר 'אסדר את עצמי' ואני אתאים את הערכים הדתיים שלי, שיתאימו לתכונות האפלות והמגוננות שלי של תאוות רצח ודם...) אבל יהודי... הוא קצת פחות 'צדיק' מישמעאל... הוא לא מתפלל חמש תפילות אלא רק שלוש... והוא לא קם כ"כ מוקדם... והכי הכי: יהודי גם לא מתאבד בסיטונאות כל שני חמישי... **ולמה??** יען אשר עשית את הדבר הזה... **אשר שמעת בקוליו!!!** יהודי **שמע** בקול ה'... יהודי נתן לה' להחליט מה הוא רוצה, יהודי לא מתאבד על ה'... כי היהודי האחרון שכמעט התאבד... בשניה אחרונה ה' אמר לו: אל תשלה ירך אל הנער... **הוא שמע בקול ה'!!!** ולא קל לשמוע בקול ה'... הרבה יותר מרגש וכיף להיות אסרטיבי ולהידלק על איזה ערך ביהדות ולסמן אותו כמטרה ולהתחיל לירות לכל הכיוונים ולהתאבד עליו... הרבה יותר כיף להיתפס על התחום שהכי מרגש אותי ביהדות... ולעדכן את בורא עולם... **זה התפרט שבוחרתי לתת לך!!!** כשאתה מחליט בשביל בורא עולם זה הרבה יותר אנרגטי... אתה מרגיש קדושה עליונה וחיבור עוצמתי כמעט... כמעט... כמעט כמו הארנכיסטים השמאלנים!! (האם פעם העלית על דעתך שהשמאלנים מרגישים קדושה? ברור שהם מרגישים קדושה... הם עוייבים עצומים... ועם כל המסירות נפש וההתמסרות... והם מרגישים כזו קדושה עליונה... עד כדי כך שהם כבר לא מרגישים קרובים לבורא... אלא הם בעצמם הבורא!!! תחשוב איזה קדושה זו להרגיש הבורא בעצמו, שהוא מחליט במקום הבורא... תחשוב על זה...) אבל לא!!! בשביל זה אני יהודי! בשביל לשמוע בקול ה'!! גם אם זה לא תמיד מרגש... ובדרך כלל זה לא מרגש... כי אני לא בשביל להתרגש... אלא בשביל שהוא יתברך יתרגש!!! ומה שהכי מרגש את ה' שאני כנוע לרצונו... והחפץ לה' בעולות וזבחים כי אם לשמוע בקול ה'... **הו התשובה הניצחת שאנחנו חרדים לדבר ה'...** זה מה שאנו עונים לשרו של חיזבאללה והופכים אותו ללעג וקלס... וכי חסר לבורא עולם אנשי דת שמנסים כביכול להעביר אותו את הכביש בכח??

ה' רוצה כלה!!! מישהו שיהיה איתנו! תקשיב לו!!! תשמע בקולו!!!

זהו!!! עד כאן!! עד כאן דברים מאוד יפים וחביבים...

אבל מכאן ואילך... כאן מתחיל החשבון נפש האישי והנוקב של כל אחד מאיתנו בינו לבין עצמו... עד כמה אני באמת כזה?? עד כמה אני באמת מוכן לתת לה' את המקרופון?? עד כמה אני ערוך נפשית לאפשר לה' גישה... שאם הוא רוצה משהו אחר ממה שחשבת... ש... שאני מאפשר לו להפתיע ואני מוכן להיכנע... ו... ואני לא אגיד לו: בורא עולם סליחה, אני מחליט לך מה אתה רוצה ואני מעדיף לא להיכנס לדוגמאות כי אין צורך... מספיק לי עצם העובדה שכל אחד מאיתנו מסתכל ימינה ושמאלה... והוא את היהודי מהמגזר השני שיש לו סולם ערכים קצת שונה וסדר עדיפויות שגוי לטעמך... **ומה אתה מיד חושב לעצמך בלבך?** הוי... כמה שהוא טועה בגדול!!! אם הוא רק היה כנה ובאמת היה איכפת לו מה רצון ה' ללא דעות קדומות... הוא היה בודק ושואל וחוקר ומבין עניין והיא מסיק שה' רוצה משהו אחר לגמרי... אז כן! את זה אני ואתה מבינים טוב מאוד ביחס ל-שני!!! אבל משום מה... אני ביני לבין עצמי? לי אין מה לבדוק... אני בטוח נולדתי במקום הנכון... אין פה מה לפשפש... (א... ויתכן גם שאסור! אסור לעורר דוברים ישנים ולהעזי לבדוק האם אני צודק בכל מיני מוסכמות ש... שהתחושת בנות שחם דווקא כן אומרת לי שיתכן ואני אז המגזר שלי החלטנו את זה בשביל בורא עולם... אבל ש... ששקט... אל תעורר דוברים ישנים... אל תפתח את זה... מנהג המקום... מנהג ירושלים... עולם הישיבת... מה שקבלנו מרבתינו... ושקט שיהיה כאן) אז זהו!!! שצר לי להודיע... אבל גם נסראללה משוכנע בטריליון אחוז שאלוקים בצד שלנו!!! אבל ממנו אי אפשר לצפות כי הוא לא אמור לתת לרבש"ע את רשות הדיבור... אבל אני ואתה כן אמרנו נעשה ונשמע!!! ואם אני רוצה להגיש מסמך שיוכיח במה אני יותר טוב ממנו, זה רק אם אני אוכל להגיש מסמך מזהה שאני נתתי לרבש"ע את רשות הדיבור... ואיפשרתי לו ערוץ גישה להגיד לי מה הוא רוצה... כי... אם אני החלטתי בשבילי, אני יכול להיות צדיק מכאן ועד... עד נסראללה

את המסר הזה אני משאיר כמסמך פתוח!!! אשמח לתגובות ונקודות למחשבה בעניין הזה... אבל בתנאי אחד!!! לא מה השני צריך להביך... אלא מה אני צריך להביך... לי לבנותיים אין שום דבר... אני מושלם!!! ☺

המשך- וכאן יש פסוק מבעית בנביא ישעיה!! תקרא כל מילה... **זמזה אין לי, מי יתנני שמיר ושית במלחמה... או יחזק במעוזי יעשה שלום לי, שלום יעשה לי!!!** אומר רש"י במקום: כמה אין לי... אין לי פה להגביר חמתי על העכו"ם לפי שאף ישראל חוטאין ומדת הדין מקטרגת... מי יתנני שמיר ושית בבני מלחמתי והוא ישמעאל מי יתנני ואוכל לפקוד עליהם ולא תוכל מדת הדין למחות שישבו ישראל בתשובה והיא נותנת אותי שמיר ושית בבני מלחמתי... אפסע פסיעה על מדת הדין ואפקוד עליהם- או יחזק עמי כמעוזי שלא יבקש מעוזו אלא מעוזי או יעשה שלום לי להניח דעתי על שאיני נוקם בצרי ואנקם בהם, שלום יעשה לי. ממדת הדין שלא יוכל לקטרג ולומר מה נשתנו אלו מאלו... כתוב כאן משפטים חדים כעתערי!!! הקב"ה הוא בין הייתר גם העורך דין שלנו... למרות שהוא שופט כל הארץ... אבל במקביל... היות והוא 'במקרה' אבינו מלכנו- אזי **לקל- עורך דין!!!** ועורך דין, עם כל הרצון הטוב... הוא מוכרח שיתוף פעולה מלא של הפצייעט... אני רוצה להוציא אותך נקי... אבל תספק לי את המסמכים המתאימים... הקב"ה מבקש מאיתנו בתחנונים... או יחזק במעוזי... הישמעאלים נלחמים נגדם... ואתם הבנים שלי וכל הנוגע בישראל כאילו נוגע בבבת עיני... את המיתה משונה שעשיתי לאתו ראסי הזה על זה שהוא ניסה לפגוע בכס... ככה אני רוצה לעשות לכל שעומד על נפשנו!!! 'מי יתנני שמיר ושית במלחמה...' אני רוצה להתגלות ולהיראות עליכם לעיני כל חי, ול'מען תספר באזני בןך את אשר התעללתי בחיבאללא ומופתי אשר שמתי באיראן וידעתם כי אני ה'... אבל!!! מה אפשר לעשות שיש פה טענות קשות!!! (זה לא כמו ביציאת מצרים שעם ישראל כעת רק נולד, ולכן אפילו שהללו עובדי ע"ז והללו... ולא היה שום זכות להינצל... כאן אנחנו כבר אחרי מתן תורה ובשביל להינצל צריך שלמיכאל השר הגדול יהיה מה לטעון) וגזרה חכמתו יתברך שבשביל להצדיק את בניו, זה מוכרח לעבור גם חוקית!!!

ועומד שרו של חיזבאללה וטוען: **מה נשתנו אלו מאלו? במה זה מגיע לידי ביטוי שעם ישראל הם הבנים שלך יותר מכל אחד אחר??** הרי הם ככל הגוים... הם אמונים על התרבות המערבית שמפרידה דת ממדינה. אין יראת אלוקים... אין שום מחויבות לבורא... וזו טענה נוראה!!! זו הטענה של נסראללא וזו הסיבה המוצהרת והרשמית והיחידה למה הוא נלחם בנו!!! ולא נותר לאבינו שבשמים אלא לפנות אלינו בתחינה... אנא בני אלוקים... תנו עוז לאלוקים... או יחזק במעוזי יעשה שלום לי... תספקו לי את המסמכים והחומר הנדרש שיהיה לי במה להגן עליכם... שיהיה לי מה לנמק לו במה הבנים שלי מצדיקים את האהבה שלי אליהם... אני מחפש מישהו שיעשה שלום בין הרצון שלי לטיעונים בדין... (אבא שבשמים חס ומרחם על אחרון נדחי ישראל... כל יהודי שהוא בן של אברהם יצחק ויעקב הוא בן של ה', והמו מעיו עליו... אבל מה לעשות שבשביל להציל אותו צריך לטעון משהו בדין... וה' מבקש מאיתנו: מי מוכן לעזור לו... לעשות שלום בין הרצון שלי להציל את בני... לבין גזירת חכמתי שזה חייב לעבור את בית דינו של ה').

בינינו... זו המשימה שלנו בעת זו!!! זו היחידה הקרבית שלנו!!!

אם נהיה כנים: זו המשבצת שלנו כעת, לקראת החזית הצפונית!!!

זה לא כ"כ היה רלוונטי במלחמה בחמאס... כי החמאס סתם רוצחים שפלים... כששרו של חמאס עמד בשמים וניסה לטעון טענות נגד בניו של ה': מה נשתנו אלו מאלו?? ה' השליך אותו מכל המדרגות... מה הקשר?? סימני אומה הקדושה, רחמנים ביישנים וגומלי חסדים ואתם ההיפך הגמור מכל וירואציה שרק תסתכל... (המאס הוא בנדר 'לולי' ה' שהיה לנו בקום עליו אדם, אדם ולא מלך... הית טרף ולא אדם) אבל כששרו של חיזבאללא עומד וטוען מה נשתנו אלו מאלו?? **פה זו טענה מפחידה!!!** כן... לא נעים לומר, אבל לשמוע את הטענות של איראן נגד ישראל... זה... זה מביך!!!

ואבא שבשמים רוצה אותנו פה **בתור צוות משרד עורך דין!!!** ה' רוצה שנסגר לו חומר ומסמכים שיצדקו במשפט המלך הממשפטי!!!

כלומר: הייתי מחלק את השאלה לשני חלקים:

החלק הראשון בייחס אלינו: נסראללא שואל: במה נשתנו אנשי הדת היהודית מאנשי הדת המוסלמית?? הרי גם ראסי היה דתי!! גם הוא היה טיפוס סגפן ופנאטי! וה' בכל זאת אוהב אותנו ושונא את נסראללא... והוא מעוניין להבין במה אנחנו יותר טובים ממנו??

זו שאלה אחת!!! והשאלה השניה: מה נשתנו אלו מאלו... זו השאלה מה נשתנו החילונים שבמדינה שלנו מכל התרבות המערבית??

הרי לתרבות המערבית יום אחד יהיה סוף... ה' יום אחד ידפוק על השלחן וכריז מי בעל הבית... האם זה יהיה דרך איראן או דרך מישהו אחר? לא משנה!! מה שבטוח: הבורא יום אחד יודיע לאמריקאים מי הביג בוס פה!!! והחיזבאללא עומד ושואל: במה נדחי ישראל החילונים יותר טובים מכל המערב המופקר...?? למה ה' צבקות יגן עליהם בשלומו??

על שתי השאלות האלו אנחנו אמורים לענות!!!

לפני שנינסים לפרטים... מה דעתך- קורא יקר באמת להציב ולהעמיד את הנושא הזה כדין קבוע לאורך התקופה הקרובה!! נקרא לזה: או יחזק במעוזי שלום יעשה לי!!! כן... אנחנו כעת בנוכחות לפתוח ארגון שוחר שלום!!! יש לנו משימה ממוקדת לעשות שלום!!! בין רצונו יתברך שרוצה להצדיק את הבנים שלו... לבין הנתונים בטוח... להשיג ולהצטייד במסמכים הנדרשים בשביל לקדם את השלום הזה... כדי שיהיה מה לענות לשרו של חיזבאללה... מה דעתך שבתקופה הקרובה נעשה ככל אנלין מדור קבוע שזה יהיה הנושא שלנו! מצד אחד חשבון נפש אישי... במה אנחנו שונים מכל גישתי דת אחרים בעולם?? מה נדרש מאיתנו כדי להפגין שאנחנו הנאמנים לה' עוד יותר מכל מוסלמי מתאבד אחר??

ומאיך!!! במקביל... לתת לב ונשמה ולהיות נושא בעול להצדיק את אחינו התועים, לקחת עליהם אחרים ולמסור נפש ולחפות עליהם ולהיות נחויים להצדיק אותם בדין ולו בגלל שאב אחד לכולנו... והאבא המשותף רוצה אותם חזרה בבית בריאים ושלימים...

נו... זדקותי משהו באויר!!! זה בהחלט עוזר לי לכה"פ כדי לתת מענה נקודתי למצפון שמבין שמשוהו פה קורה... ו... ואי אפשר להישאר בחיבוק ידיים... אבל זה די תלוי בשיתוף פעולה... כי כל דבר קבוע זה משהו שצריך לפתח אותו... מה שבטוח: זה הנושא שנוגע אלינו פה במלחמה!

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות

שבת כג' סיון התשפ"ד

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
19:32	20:23	21:21
19:32	20:23	21:18
19:35	20:26	21:22
19:31	20:22	21:18

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

כמו שאתה נוהר בחורף מהצטננות- כך תהא נוהר בקיץ מהרחוב.

כל עבודתו של האדם והצלחתו היא דווקא במצב של קשיים

כל ישראל דומים לחבל אחד, אם אחד מנענע בראש החבל ינענע גם הראש השני.
כך גם בעניין **המחשבות** הבאות לצדיק הם בשני אופנים. אם שאינו בעשייה גורם שאיש פשוט הקשור בחבל יעשנה ממש ואם אדם פשוט עושה עבירה, גורם איוהו הרהור דעבירה **גם לצדיק** והקשור לחבל.

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה

רבינו חכם מנשה זצ"ל והמקובל הצדיק רבי **יהודה בתייה** זצוק"ל היו קשורים האחד עם חבריו בקשר אמיץ וחזק, הללו רחשו אחד לחבריו הערכה רבה עד למאד, וכפי שידוע, בעת שהצורך הגרמני ימ"ש הפץ לדרון בארץ ישראל, ערך הרב פתייה **שאלה חלום** מה ניתן לעשות במצב קשה זה בכדי להגן על כלל ישראל, התשובה שקיבל מן השמים היתה ללכת לחכם מנחם מנשה הפחח כי הוא זה היכול לפעול **בתפילותיו**, וכך היה. עוד בחייו של הרב פתייה, הדפיס רבינו מאמרים ותיקונים מהרב פתייה והפיצם בקרב אחינו בית ישראל לקרבם אל אבינו שבשמיים.

ביתו של רבי **דוד לינאדו** זצ"ל היה פתוח לרווחה לכל קשה יום ולכל דורש עצה ותושיה. מבקשי נדברות וגמילות חסדים ידעו היטב להגיע לביתו, אולם לעצמו חי **בפשטות גדולה** ובאמונה טהורה בבורא כל העולמים.

עניו ושפל ברך היה רבי דוד, ביום פטירתו מן העולם ציוה בתוקף שלא יספידוהו כלל, ולא ידפיסו מודעות אבל על פטירתו ומועד הלוייה.

אולם עם פטירתו התפרסמה הבשורה המרה במהירות רבה מפה לפה, ורבים **מנקיי הדעת** שבירושלים השתתפו בהלוויה, ביודעם את צדקותו וקדושתו וגדולתו בלימוד ועסק התורה הקדושה.

כל אחד חייב לעמוד להגיע להכרת האמת, לשמוח בדין ובמשפט. להכיר **חסדי שמים**, לדעת עד כמה זה רע שלא זוכים לעוה"ב. ותשלומי העברות הנגבים בעוה"ז **לטובת** האדם הם.

בניסן תש"ד בא מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל בברית הנישואין עם הרבנית מרגלית ע"ה בביתם היתה **דחקות גדולה** שתי צלחות שתי כפות שתי כוסות סיר ומצקת... אך **ספרי קודש** היו הרבה בכל פינה ובכל מקום. שאותם אוהב רבנו הרבה ויודע את כולם בעל פה והם מכסים היום את כל קירות ביתו ואין קיר אחד פנוי שאין שם ספרים אפילו מעל המשקופים ומעל החלונות כל קיר פנוי מכוסה בספרים.

השנאה מצד החילוניים כלפי שוחרי תורה, בתקופה האחרונה, מקורה **בתנועת התשובה** שמטילה אימה עליהם מחשש שמא גם הם יתפסו בה...

מפנקסו האישי של **רבי שלום שבדרון** זצ"ל **שאם** אירעה ח"ו שריפה, הדבר הראשון רצים להציל את החפצים, וזה תימא, שהרי מיד יש לרוץ להציל את **המזוזות** שיש בהם שמות הקדושים... וזה נורא למאד שבאמת לא סלקא דעתך. ומעשה בבחור אחר ששמע את דברי הסבא, ואחרי **שלושים שנה** אירעה שריפה בחנותו, והציל את המזוזה, ובאמת הכל נשרף חוץ מהמזוזה...

נקודה לפתח
ר' שלוימה התפרץ, כמעט, לביתו של הרב ובקוצר נשימה הביר את בהילות העניין: "כבוד הרב, יש לפטר את השוחט של עיררתנו לאלתר, ראו אותו אוכל בעיצומו של היום הקדוש!" "אתה ראית את השוחט שלנו אוכל בעיצומו של יום הכיפורים? אני מתקשה להאמין, ראית כמו עיניך?" "א... בעצם, כן, בעצם **לא ראיתי בעצמי** את השוחט שאוכל ביום הכיפור אבל גיסי ראה". עונה ר' שלוימה. "אם כך יבוא גיסק אלי ונשמע מה בפיו" משלח אותו הרב לדרכו. הגיס מגיע אל הרב תוך זמן קצר ולשאלתו של הרב עונה הוא בבטחון: "לא, זה לא קרה בעיצומו של היום הקדוש, ראו אותו אוכל בעשרה בטבת". "בעשרה בטבת זו גם לא מצוה אולם יתכן וחש ברע, ליתר בטחון הגד לי: מי ראה אותו אוכל בעשרה בטבת, אתה בעצמך?" "לא ולא, כבוד הרב, היה זה השכן שלי שסיפר לי כזאת וכזאת". "אם השכן שלך ראה ולא אתה, יבוא הוא ויספר את מה שראה". משלח אותו הרב מביתו.
אחר הצהרים הגיע השכן של הגיס אל בית הרב. הוא צעד קצת בהיסוס אבל בכל זאת נכנס לחדרו של הרב כדי למסור עדות. "ראית את השוחט שלנו אוכל בעשרה בטבת בפרהסייה?" "שואל אותו הרב? "לא, זה לא היה בעשרה בטבת" אבל ראו אותו אוכל לפני התפילה", עונה השכן של הגיס בשכנוע עצמי.
"ומי ראה אותו אוכל לפני התפילה?" התעניין הרב שעילת הפיטורין הדחופים של השוחט הובהרה לו יותר ויותר. "לא ראו אותו אוכל לפני התפילה", מבהיר- מסביר בסבלנות השכן של הגיס "אלא שהשוחט כידוע, נוהג להתפלל שחרית מאוחר, השבוע, בשעה עשר בבוקר, ראו אותו עומד בחצר בית הכנסת וצוחק בפה מלא, נו... יאמר כבוד הרב בעצמו, האם יתכן שמישהו יצחק כך לפני שסעד ליבו בפת שחרית?"
כמה צריך להיזהר בהסקת מסקנות (העורך)

העלון לעילוי נשמת: הרב **מרדכא אליהו** זצ"ל הרב **יוס טוב ידיד הלוי** זצ"ל זכותם תגן עלינו

אחר שקם רבנו חכם בן ציון אבא שאלו

זצ"ל ממיסת חוליו אמר: מוטל עלי לברך פעמיים "מחיה המתים", אחת ששם נפגשו בחיים, והשניה שאני שולט בתורת. אילו שכחתי תלמודי הייתי קרוי מת בחיים...

עוד אמר: ראו כמה גדול כחה של תפילות רבים, כשהליתי היו מלאכים אוהזים במייתי ומושכים אותה כלפי מעלה, ותפילות הרבים היו מושכים אותה בעוצה כלפי מטה, עד שגבר כח התפילה ונחלצה נפשי ממוות...

כשהזר מבית הכנסת לביתו- בשבת הראשונה לאחר שקם מחליו- נדחפו המון בני אדם להקביל פניו ולנשק את ידו. המשמש מנע אותם מלהתקרב אליו כשהוא גוער בהם: הרב בקושי הולך! תפס רבנו בידו ואמר לו: הנח להם אני חי בזכותם, בזכות התפילות שהתפללו עלי!

כשלא תיקח ברצינות את הכבוד שמחלקים לך, תוכל לקבל בקלות הרופים שמטיחים בך.

קריאת עיתונים "רבי דוד לייב", ניסה עובר

אורה את מזלו בשיחה, "שמעתי שאינך קורא עיתון. מדוע?" חיוך רחב נפרס על פניו, "אני אקרא את העיתון אחרון! כל מה שכתוב בעיתון שייך ליום האתמול, ומה שכתוב משתנה במהירות מסחררת. מה שנכון עכשיו, בעוד רגע כבר איננו מעודכן וחסר ערך."

אני אקרא את העיתון אחרון... עם זאת הוא הכיר היטב את המצב של השווקים הפיננסיים (גם בלי לקרוא עיתון), כשנפלה הבורסה התבטא: "אני מרגיש את זה היטב, לפי הירידה החדה בצדקה". כי יהודים היו באים לביתו לתת צדקה לפני עיסקאות ולאחריהן. הוא חש מיד שהעיסקאות נחלשו.

התמדתו וחזרתו של הג"ר חיים שמואלביץ

היה לומד בהתמדה שלא תיאמן. שכיח ודג מלוה וצולל כל כולו בים התלמוד שלוש שעות רצופות, בלהט כביר וביגיעה מפרכה.

אחד הבהורים נגש פעם לרבי חיים לשאת ולתת עמו **כיום התלמוד**. כשניגש, מצאו שקוע בעיון ברמב"ם. בעמדו ליד ר' חיים, אשר לא חש בנוכחותו, ספר והלך את מספר הפעמים שר' חיים חזר על אותן שורות עצמן הרמב"ם. מה קדם לאותו רגע לא ידע, אולם מרגע שנגש אליו ועד לרגע שר' חיים הרים את עיניו והבחין בו מנה הבהור עשרים וחמש (!) פעמים חזרה ושינוי בריכוז נפלא

תחזיקו חזק ואל תתנו לעולם הזה להטעות אתכם

ידוע איך שהיה מנהג הבעש"ט הקדוש לקרב אנשים פשוטים אל ה', ולהראותם כמה חשובים הם בשמים. בבחינה זו היה רבינו חכם מנחם מנשה זצ"ל עוד בצעירותו בהיותו בטורקיה, שהיה עולה על ההרים בטורקיה, ומתחיל לדרוש לאנשים פשוטים בדברי תורה ויראת שמים.

ופעמים שהיה עולה על ההר והיה רואה שאין כי אם איש אחד, היה מתחיל לדרוש בהתלהבות למרות שרק איש אחד היה בנמצא. ובהמשך דבריו התחילו להתאסף עוד אנשים רבים, לשמוע דברי אלוקים חיים היוצאים מפי רבינו.

תבטל את הלשון הרע אפילו נראית לך מקובלת. אל תבטל אמירה נאה של חברך אפילו נראית לך בלתי מקובלת..

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

משולחן גבוה

רבותינו במדרש רבה- (במדבר ט"ז) שהמרגלים היו צדיקים באותה שעה שנאמר שלח לך אנשים ובכל מקום שנאמר אנשים בני אדם צדיקים הם.

ונשאלת השאלה איך יתכן שאנשים צדיקים דיברו רע על ארץ ישראל ונענשו בעונש חמור מאוד?

ונראה לומר שמה שגרם להם הירידה מעדקותם זה הנגיעה האישית כי ידעו המרגלים שברגע שעם ישראל יכנס לארץ יצטרכו להחליף את המנהיגים של כל שבט ושבט ויבחרו מנהיגים חדשים והנגיעה הזאת הביאה אותם לדבר לשון הרע על הארץ כדי שעם ישראל ימשיך להתעכב במדבר וזה ימשיכו להיות המנהיגים. וכותב רש"י למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דיבה ודברה באחיה ורשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר. למדנו מזה כמה אדם צריך להיזהר מנגיעות אישיות ולעשות כל מעשיו לשם שמים- "בלתי ל-ה' לבדו" (שמות כ"ב י"ט)

ובזה יובן מה שכתב בתרגום יונתן בן עוזיאל על הפסוק "ויקרא משה להושע בן נון יהושע" כד חמא משה ענותינותיה קרא משה להושע בן נון יהושע י-ה יושעך מעצת המרגלים ולכאורה מה זה קשור לענווה אלא מרוב ענוותנותו של יהושע וקירבתו למשה

היה צריך לתפלה כדי שלא יהיה בעצת המרגלים וימשיך להיות עם משה רבינו.

עזת שלום לכל בית ישראל

איש עסקים אחד "נאלץ"

להישאר עם בנו, לראשונה, לבד, כי אשתו נסעה לחו"ל... בבוקר, הוא הכין את הילד וירד אתו לכיוון הגן. כשנכנס לגן, הגנת אמרה לו כי היא מצטערת אבל הילד הזה לא שייך לגן הזה... מעט נבוך יצא מהגן ועבר את הכביש לגן סמוך ושוב הגנת אמרה לו את אותו הדבר. כך 4-5 גנים.

בגן החמישי הבן אומר לו: אבא, אם אנחנו הולכים לעוד גן אחד אני אאחר

לבית ספר...

הגאווה תימצא אצל מי שאין לו שכל

חבל על הזמן

הג"ר שמואל רוזובסקי סיפר שהיתה תקופה שהיה לישיבה חדר אוכל, אמנם במרחק מה מבית הישיבה וסיפר שאירע מספר פעמים שהיו מוותרים על האוכל כדי לא להפסיד את זמן ההליכה לחדר האוכל. בהזדמנות אחרת אמר לתלמידו הרה"ג רבי עקיבא קיסטר שסיבת הצלחתו בישיבה היתה כי הקפיד שלא להתחיל מסכת חדשה לפני שגמר את המסכת שעסק בה.

למה אחרים מקבלים את העלון ראשונים ואתה לא?
בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

שאלו את רוטשילד החסיד מפרנקפורט כמה הוא רכוש, ומספרים שהשיב על כך: "ואיש את קדשיו לו יהיו" אינו שלו אלא מה שנתן לקודש, לצדקה, זאת אין איש יכול לשלול ממנו, לעומת זאת אין הוא בטוח כלל בשאר עושרו, ועדיין אינו יכול לראותו כאילו הוא שלו.

כאשר אדם נמצא במצב של צער וקושי עליו לדעת ששכרו בקיום המצוה גדול לאין ערוך מאשר זמנים בהם הוא נמצא בנחת ושלוה, וממילא התקדמותו ברוחניות גדולה יותר.

ה"חפץ חיים" אומר: שחייל פשוט הממלא את תפקידו בעת מלחמה במסירות נפש יכול לעלות לדרגה גבוהה בשעה אחת, מאשר זמנים של שקט ושלוה.

איכר זקן ביקש לחפור את אדמת הגן שלו ולשתול בה תפוחי אדמה, אך העבודה הייתה לו קשה מדי. בנו היחיד, שיכול היה לעזור לו, ישב בכלא על שוד בנק. הזקן ישב וכתב לבנו מכתב בו סיפר על צרותיו. לא עבר זמן רב והוא קיבל תשובה מהבן: בשם אלוהים אבא, אל תחפור בגינה. זה איפה שקברתי את הכסף !!

בשעה ארבע לפנות בוקר, הופיע 12 שוטרים, הפכו את הגינה על-פיה ולא מצאו את הכסף. הזקן המבולבל כתב לבנו מכתב נוסף, סיפר לו מה שקרה ושאל אותו מה לעשות עכשיו. שתול את תפוחי האדמה שלך אבא, ענה לו הבן.

זה מה שיכולתי לעשות מאיפה שאני נמצא

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת וחי, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, שרון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיאל בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יואל בן מלכה, דוד בן איה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה יאיר, יחזקאל ושמאל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, חכם יהודה בן חנה פתייא, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני יפה בת לאה, יעקב בן שרה בורסקה, החסיד מנשה בן רחמה מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה

שירות
ויחס
אישי

משלוחים
לכל חלקי
העיר

היזק צודני

גם מדבקות צודניות מדפיסים ב'ספיד'!

ספיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

קצת כמו אמאן לחיות מקצת למיפנו מהמית ופלימתן דפוס ספיד!
02-500-4569

מרכז מסחרי רח' פנים מאירות 8 ירושלים

דוא"ל So25004569@Gmail.com

<< קווי תחבורה למקום: 89,57,52,51,16,9,3 >>